

Vô sản tất cả các nước, đoàn kết lại!

V. I. LÊ-NIN

TOÀN TẬP

54

V. I. LÊ-NIN

TOÀN TẬP

54

*Những thư từ
Tháng Mười một 1921 - tháng Ba 1923*

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
Hà Nội - 2005

Những tác phẩm của V. I. Lê-nin trong tập này in theo
bản dịch của Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội

© Nhà xuất bản Tiến bộ, 1978

Л $\frac{10102 - 830}{014(01) - 78}$ без объявления

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lênin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vladimira Ilích Lê-nin (22-4-1870 — 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý *V. I. Lê-nin - Toàn tập* gồm 55 tập và 2 tập tra cứu.

Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V. I. Lê-nin - Toàn tập*, tiếng

Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội, hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, xuất bản vào những năm 70-80 thế kỷ XX.

* *
*

Tập 54 của Bộ sách **V. I. Lê-nin - Toàn tập** bao gồm các bức thư và điện báo viết từ tháng Mười một 1921 đến tháng Ba 1923. Những bức thư đã nêu bật những công tác to lớn của V. I. Lê-nin trong việc lãnh đạo Đảng Cộng sản và Nhà nước Xôviết, lãnh đạo công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Nga và chính sách đối ngoại của Nhà nước Xôviết.

Nội dung những văn kiện và tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác; đây là phân tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lê-nin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lê-nin; Chú thích bằng chữ số Ả-rập ⁽¹⁾ là của Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc.

Tháng 11 năm 2005
NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập 54 trong Toàn tập của V. I. Lê-nin gồm các bức thư, thư ngắn và điện báo viết từ tháng Mười một 1921 đến tháng Ba 1923; những văn kiện ấy có liên quan đến các tác phẩm của Lê-nin in trong các tập 44 và 45 thuộc lần xuất bản này.

Các bức thư đã nêu bật công tác to lớn của V. I. Lê-nin trong việc lãnh đạo Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết, trong việc lãnh đạo công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và chính sách đối ngoại.

Nhiều bức thư có những luận điểm quan trọng về bản chất và tầm quan trọng của chính sách kinh tế mới. V. I. Lê-nin đã chỉ ra rằng phải xem xét chính sách kinh tế mới trong mối liên hệ khăng khít với những nhiệm vụ và triển vọng chung của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, dưới ánh sáng của kế hoạch GOELRO nhằm xây dựng nền tảng kinh tế của xã hội mới; "chính sách kinh tế mới — V. I. Lê-nin viết — *không thay đổi* kế hoạch kinh tế thống nhất của nhà nước và *không vượt ra* ngoài giới hạn của kế hoạch đó, nhưng thay đổi *biện pháp* thực hiện kế hoạch đó" (tr. 131). V. I. Lê-nin cho rằng cần phải kiên quyết chống lại các nhà tư tưởng tư sản, bọn xã hội chủ nghĩa cánh hữu và bọn men-sê-vích là bọn đã xuyên tạc chính sách kinh tế mới của Đảng cộng sản (b) Nga, cũng như phải kiên quyết chống lại bọn cơ hội "tả khuynh" đã hiểu sai chính sách kinh tế mới và

nói riêng đã hiểu sai vị trí của "chủ nghĩa tư bản nhà nước" trong những điều kiện của nền chuyên chính của giai cấp công nhân. V. I. Lê-nin đã nhấn mạnh rằng "chính sách mới đang được thực hiện một cách nghiêm chỉnh" và "chủ nghĩa tư bản nhà nước ở trong một nước có chính quyền vô sản chỉ có thể tồn tại trong những giới hạn nhất định, cả về thời gian lẫn phạm vi áp dụng cũng như về những điều kiện áp dụng nó, phương thức giám sát nó, v.v." (tr. 170).

Tập thư từ cho thấy rõ V. I. Lê-nin chú ý nhiều như thế nào đến việc khôi phục nền công nghiệp. Người đã đề nghị thi hành những biện pháp cần thiết "để bảo đảm hoạt động bình thường cho Đôn-bát", đề nghị cấp những khoản kinh phí cần thiết cho công nghiệp dầu mỏ Ba-cu, quan tâm đến tình hình công nghiệp luyện kim, hoạt động của các xí nghiệp dệt, của công nghiệp giấy. Người lưu ý đến "tầm quan trọng đặc biệt của công tác thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ", yêu cầu gấp rút chuẩn bị việc khai thác quặng và nhấn mạnh rằng: "Cần phải tiến hành công việc đó một cách *thật* kiên quyết". Ngày nay cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô, được thông qua tại Đại hội XXII của đảng, đã quy định xây dựng cơ sở luyện kim tại phần Trung Âu của Liên-xô, trên cơ sở khai thác quặng sắt của vùng Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ.

Toàn bộ công việc trong lĩnh vực điện khí hoá đất nước đã được tiến hành dưới sự kiểm soát trực tiếp của V. I. Lê-nin. Người đã yêu cầu Ủy ban kế hoạch nhà nước "nhanh chóng vạch ra kế hoạch xây dựng các nhà máy điện quốc doanh cho năm 1922", Người theo dõi công việc bảo đảm kịp thời mọi thứ cần thiết cho việc xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra, theo dõi tình hình công việc tại Công trường Vôn-khốp, ra chỉ thị cho các cơ quan kế hoạch nghiên cứu vấn đề xây dựng nhà máy điện I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, hỏi những số liệu gia tăng về số lượng và về công suất của các nhà máy điện ở nước Nga xô-viết trong từng năm. Trong thư gửi G. M. Crơ-gi-gi-anốp-xki ngày 28 tháng Giêng 1922, V. I. Lê-nin đã phát biểu những

tư tưởng quan trọng về ý nghĩa của điện khí hoá đối với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa cộng sản, đối với việc nâng cao phúc lợi của nhân dân.

V. I. Lê-nin đã vạch ra con đường cải tạo lại một cách căn bản về mặt kỹ thuật ngành vận tải; theo đề nghị của Người, chính phủ đã nghiên cứu, vạch ra và thông qua những biện pháp đầu tiên về việc sử dụng các đầu máy xe lửa chạy bằng động cơ đi-ê-den.

Việc khôi phục nông nghiệp đã phải tiến hành trong những điều kiện rất khó khăn. V. I. Lê-nin đặc biệt coi trọng việc cung cấp hạt giống cho nông dân, và quan tâm đến tình hình của "việc bán *các nông cụ* và trong số đó có các nông cụ cải tiến", cũng như việc tuyên truyền những nông cụ đó. Trong khi chỉ rõ rằng "việc cải tiến giống cây trồng" là một trong những cơ sở chủ yếu để "tăng năng suất của nền nông nghiệp chúng ta", V. I. Lê-nin kiên quyết chủ trương bảo đảm những khoản kinh phí cần thiết chi cho những công tác trong lĩnh vực này (tr. 373, 400).

Vì mất mùa, năm 1921, hàng triệu người bị đói. Các thư từ trao đổi cho thấy việc tổ chức chống nạn đói là một trong những mối quan tâm cấp bách nhất của V. I. Lê-nin. Người đã thi hành nhiều biện pháp để huy động và phân phối đúng đắn các nguồn lương thực trong nước, mua lúa mì của nước ngoài, v.v.. "Tất cả những cái gì có thể làm được và đôi cái không thể làm được, thì Chính quyền xô-viết đã làm, đang làm và sẽ làm để cứu trợ những người bị đói", — V. I. Lê-nin đã viết như vậy cho Hội chữ thập đỏ Nga (tr. 237-238).

Theo dõi tình hình ở nông thôn một cách chăm chú, V. I. Lê-nin đã yêu cầu tổng biên tập báo "Nông dân nghèo" V. A. Các-pin-xki báo cáo đều đặn cho Người biết toà báo đã nhận được bao nhiêu thư của nông dân gửi đến, trong các bức thư đó có gì quan trọng và mới mẻ, tâm trạng của người nông dân như thế nào. V. I. Lê-nin rất quan tâm đến kinh nghiệm kết nghĩa giữa các chi bộ đảng ở thành phố và các chi bộ đảng ở nông thôn.

Vào thời kỳ ấy, V. I. Lê-nin coi nhiệm vụ hàng đầu là phát triển nội thương và ngoại thương, và trên cơ sở đó xây dựng một hệ thống tài chính - tiền tệ ổn định. Người đã viết: "Có thái độ *thực tiến* đối với công việc đó — đó là điều chủ yếu, chủ yếu nhất, căn bản". Đó là con đường duy nhất biến chính sách kinh tế mới "thành *cơ sở* của chủ nghĩa xã hội, — một cơ sở vô địch trong một nước nông dân trước bất kỳ một lực lượng nào trên thế giới" (tr. 172, 226). Người đã đưa ra những chỉ thị cụ thể về những biện pháp mở rộng thương nghiệp, đòi hỏi cung cấp những báo cáo về tình hình phát triển lưu thông, nhất là ở nông thôn, Người đã vui mừng về những thành công của ngành hợp tác xã. V. I. Lê-nin rất chú ý đến các vấn đề về chính sách tài chính. Người cho rằng các cơ quan thuộc Bộ dân ủy tài chính và Ngân hàng nhà nước phải góp phần phát triển thương nghiệp; Người đã nhấn mạnh sự cần thiết của việc kiểm kê đều đặn số lượng hàng hoá của nhà nước và số lượng tiền giấy, Người đã quan tâm đến tình hình thu thuế, theo dõi tình hình dự trữ vàng, đòi phải chi vàng một cách tiết kiệm.

V. I. Lê-nin nhấn mạnh sự cần thiết phải triệt để thi hành nguyên tắc quan tâm vật chất, kêu gọi kiên quyết giảm bớt những chi phí phi sản xuất, đưa hạch toán kinh tế vào các xí nghiệp quốc doanh, bảo đảm tính sinh lợi của các xí nghiệp đó; "... các cơ-rót và xí nghiệp được đặt trên cơ sở hạch toán kinh tế chính là — V. I. Lê-nin viết — để chúng phải tự chịu trách nhiệm và hơn nữa phải hoàn toàn chịu trách nhiệm sao cho các xí nghiệp của họ không bị thua lỗ" (tr. 195).

V. I. Lê-nin coi việc tổng kết và tuyên truyền kinh nghiệm tiên tiến của địa phương là một trong những nhiệm vụ chủ yếu nhất của các cơ quan trung ương và của báo chí. V. I. Lê-nin đã viết: "Hãy cụ thể hơn nữa, thật cụ thể hơn nữa trong việc nghiên cứu kinh nghiệm địa phương, các chi tiết, những điểm nhỏ, thực tiễn, kinh nghiệm thiết thực, hãy đi sâu hơn nữa vào cuộc sống thực sự, cả ở huyện, cả ở tổng và cả ở thôn; hãy phân tích cho được xem những cái gì, ở đâu, ai đã đạt được và vì sao

(bằng những thủ thuật nào)... đã đạt được một sự cải thiện thực sự, dù là không lớn lao; đừng ngại vạch trần những sai lầm và tình trạng vụng về; hãy ra sức phổ biến và *quảng cáo* bất kỳ một cán bộ địa phương nào tỏ ra xuất sắc, đưa người ấy lên thành điển hình. Càng làm được nhiều công tác như thế bao nhiêu, chúng ta càng đi sâu hơn bao nhiêu vào thực tiễn sinh động... thì việc cải tiến công tác báo chí của chúng ta cũng như việc cải tiến toàn bộ công cuộc xây dựng ở nước ta sẽ càng đạt nhiều kết quả hơn bấy nhiêu" (tr. 311).

Các vấn đề cách mạng văn hoá chiếm một vị trí quan trọng trong các bức thư in trong tập này. Trong khi chuẩn bị báo cáo tại Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga, V. I. Lê-nin đã yêu cầu các cán bộ lãnh đạo Bộ dân uỷ giáo dục cung cấp cho Người những tài liệu có thể "nêu bật sự phát triển của tinh thần khao khát hiểu biết, say mê học hỏi, những sự tiến bộ trong sự nghiệp này": con số người đi học, con số phòng đọc sách, số thư viện, v.v.. V. I. Lê-nin nêu việc thanh toán nạn mù chữ thành nhiệm vụ chủ yếu trong lĩnh vực xây dựng văn hoá. Về vấn đề này, cần nêu lên bức thư, được công bố lần đầu tiên, của V. I. Lê-nin gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 12 tháng Giêng 1922, trong đó Người đề nghị thông qua những biện pháp nhằm bảo đảm chế độ tự trang trải kinh phí của các nhà hát ca nhạc kịch và vũ ba-lê ở Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát, để "lấy ít nhất là một nửa số tiền máy tự tiết kiệm được bằng cách đó, dùng vào việc xoá nạn mù chữ và tổ chức nhà đọc sách" (tr. 143). V. I. Lê-nin coi trọng việc đào tạo các chuyên gia, tức là công tác của các trường đại học: Người quan tâm đến con số học sinh đại học, số lượng trường kỹ thuật.

Nhiều văn kiện phản ánh sự quan tâm của V. I. Lê-nin đối với việc phát triển khoa học và kỹ thuật. Khi Người biết được những hiện tượng tắc trách, quan liêu và không hoạt động trong Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và trong Ủy ban sáng chế phát minh, Người đã đề nghị trừng phạt nghiêm khắc kẻ có lỗi. Vla-đi-mia I-lích hằng hái ủng hộ

mọi sáng kiến trong lĩnh vực khoa học và kỹ thuật. Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, những khoản kinh phí cần thiết đã được dành cho những công trình nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực kỹ thuật vô tuyến điện và khai thác than bùn bằng thủy lực. Đồng thời, Người đòi hỏi phải sử dụng một cách hợp lý và có hiệu quả các khoản tiền dành cho những công trình nghiên cứu tìm tòi trong khoa học - kỹ thuật, đã nhiều lần chỉ thị cần phải nghiên cứu và sử dụng tất cả những cái hay của kinh nghiệm nước ngoài trong lĩnh vực khoa học và kỹ thuật.

Các thư từ trao đổi cho thấy V. I. Lê-nin đã đấu tranh bảo vệ tính đảng bôn-sê-vích của báo chí xô-viết, đã theo dõi công tác của các nhà xuất bản, của các ban biên tập báo và tạp chí, đã phê bình những sai lầm và thiếu sót của các cơ quan đó, đã khuyến khích những sáng kiến hay. Người đặc biệt chú ý đến việc chuẩn bị xuất bản tuyển tập thư của C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n; trong các thư gửi V. V. A-đô-rát-xki — người mà Lê-nin đã giao làm công tác này —, V. I. Lê-nin nhấn mạnh rằng việc xuất bản tập thư từ trao đổi của các nhà sáng lập ra chủ nghĩa cộng sản khoa học là "một sự nghiệp *quốc tế* quan trọng", và đã đưa ra những chỉ thị cụ thể về tính chất, cơ cấu của tập thư, những chú thích cho các bức thư, v.v..

Một số văn kiện phản ánh chính sách dân tộc của đảng, sự quan tâm của V. I. Lê-nin đối với tất cả các dân tộc trong đất nước Xô-viết, đối với sự đoàn kết, tình hữu nghị và sự hợp tác giữa các dân tộc đó, phản ánh cuộc đấu tranh kiên quyết của Lê-nin chống chủ nghĩa sô-vanh nước lớn và chủ nghĩa dân tộc địa phương.

Các bức thư trao đổi chứng tỏ V. I. Lê-nin đã có những cố gắng kiên trì nhằm cải tiến bộ máy nhà nước. Người coi nhiệm vụ chủ yếu trong lĩnh vực này là tinh giản bộ máy và giám kinh phí hành chính — là "kiểm tra tính cân đối giữa các bộ phận khác nhau của bộ máy nhà nước", là tổ chức toàn bộ hoạt động của bộ máy nhà nước trên cơ sở khoa học, là đấu tranh chống chủ nghĩa quan liêu và bệnh giấy tờ. V. I. Lê-nin kêu gọi đấu tranh

chống chủ nghĩa quan liêu "một cách thực sự, theo tất cả những quy tắc của nghệ thuật quân sự". Người đề nghị xử phạt những phần tử quan liêu tai ác bằng những hình thức kỷ luật hành chính nghiêm khắc, cách chức chúng, truy tố chúng trước tòa án. V. I. Lê-nin ngăn ngừa trước những cuộc cải tổ liên miên, vô căn cứ, những cuộc tổ chức lại một cách vội vã các cơ quan quản lý. "Vấn đề hiện nay không phải là ở các cơ quan mà ở con người và ở việc kiểm tra kinh nghiệm thực tiễn" (tr. 236). V. I. Lê-nin rất coi trọng việc kiểm tra sự chấp hành các chỉ thị và nghị quyết của đảng và chính phủ.

V. I. Lê-nin coi sự kiểm soát của nhà nước và của đảng là một biện pháp quan trọng để hoàn thiện bộ máy quản lý. Trong khi bày tỏ sự không hài lòng về hoạt động của Bộ dân ủy thanh tra công nông, Người viết: "Tôi e rằng công tác được tiến hành không hoàn toàn đúng. *Loại công tác — các cuộc điều tra riêng lẻ* và các báo cáo. Đây là một tập quán cổ. Không thấy có *sự sửa đổi* bộ máy và cải tiến bộ máy đó" (tr. 359).

V. I. Lê-nin đề ra cho các cơ quan tư pháp những nhiệm vụ to lớn và trọng yếu. Người quan tâm đến hoạt động của Bộ dân ủy tư pháp nhằm "xuất bản tập luật của Chính quyền xô-viết". V. I. Lê-nin nêu lên rằng cần phải "hệ thống hoá v.v. các đạo luật về chính sách kinh tế mới", đã nhiều lần viết rằng cần phải chặn đứng những hành vi của các phần tử tư bản chủ nghĩa lạm dụng chính sách kinh tế mới. Người đòi hỏi đấu tranh kiên quyết chống bọn phản cách mạng, chống những hành vi ăn cắp tài sản nhà nước, chống nạn ăn hối lộ.

Một loạt bức thư được đưa vào tập 54 trong V. I. Lê-nin Toàn tập đề cập đến các vấn đề nội bộ của đảng. V. I. Lê-nin đấu tranh không mệt mỏi để giữ vững sự thống nhất của đảng, đòi ngăn chặn hoạt động bè phái của các nhóm chống đảng, đuổi ra khỏi Đảng cộng sản (b) Nga những phần tử xa lạ, những tên bôi nhọ danh hiệu cao quý của người đảng viên cộng sản. Đồng thời, người hăng hái lên tiếng bảo vệ những đảng viên bị buộc tội oan, yêu cầu các cơ quan hữu quan phân tích cẩn thận và

toàn diện sự việc này hay sự việc khác của cá nhân đảng viên. Ở đây, cần đặc biệt nêu lên bức thư dài của V. I. Lê-nin gửi Ban kiểm tra và thanh đảng tỉnh Mát-xcơ-va, đề ngày 3 tháng Chạp 1921, được công bố lần đầu tiên trong lần xuất bản này. Bức thư này bao gồm cả những ý kiến nhận xét quan trọng của Lê-nin liên quan đến lĩnh vực lịch sử đảng.

V. I. Lê-nin đặc biệt coi trọng việc lựa chọn và sắp xếp cán bộ một cách đúng đắn. Những nguyên tắc của Lê-nin về vấn đề này đã được nói đến, chẳng hạn trong bức thư của V. I. Lê-nin gửi E. M. I-a-rô-xláp-xki đề ngày 24 tháng Chạp 1921 về việc đề cử người giữ chức vụ bộ trưởng Bộ dân uỷ nông nghiệp; Vla-đi-mia I-lích yêu cầu thu thập ý kiến nhận xét về đồng chí này trên các vấn đề sau đây: "Tuổi? Kinh nghiệm? Sự kính trọng của nông dân? Hiểu biết về kinh tế? Tính cương nghị? Trí tuệ? Lòng trung thành với Chính quyền xô-viết?" (tr. 120). V. I. Lê-nin quý trọng những cán bộ tích cực, hiểu biết, có sáng kiến. Sau khi biết rằng nhà lãnh đạo của một trong những bộ dân uỷ vẫn thường "loại bỏ" những cán bộ tốt, buộc tội họ "có âm mưu", V. I. Lê-nin đã viết thư cho nhà lãnh đạo đó như sau: "không nên đi tìm "âm mưu" hoặc "sự chống đối" ở những người có sự suy nghĩ khác hoặc làm theo cách khác, mà cần phải coi trọng những người có đầu óc độc lập" (tr. 96).

Toàn bộ thư từ cho thấy rõ V. I. Lê-nin đã quán triệt nguyên tắc lãnh đạo tập thể như thế nào. Người không bao giờ có những quyết định cá nhân trong những vấn đề cần được thảo luận và giải quyết tập thể. Về tất cả các vấn đề ít nhiều quan trọng, V. I. Lê-nin đều trao đổi ý kiến với các uỷ viên trong Ban chấp hành trung ương đảng, các bộ trưởng dân uỷ và những cán bộ lãnh đạo khác. Người nghiêm khắc lên án "bệnh quan liêu hành chính", thối ra lệnh, sự thô bạo đối với đồng chí, đối với cấp dưới.

Chiếm một vị trí lớn trong các bức thư in trong tập này là những vấn đề chính sách đối ngoại: hoạt động của Bộ dân uỷ ngoại giao và Bộ dân uỷ ngoại thương, việc chuẩn bị Hội nghị Giê-nơ, quan hệ với các nước khác, việc mở rộng buôn bán giữa

nước Cộng hoà xô-viết và các nước tư bản chủ nghĩa, các cuộc đàm phán về tô nhượng. V. I. Lê-nin triệt để thi hành nguyên tắc cùng tồn tại trong hoà bình giữa các nước có chế độ xã hội khác nhau. Người nhiều lần chỉ rõ rằng vì mục đích bảo vệ hoà bình và đặt quan hệ bình thường, giao dịch với các nước tư bản chủ nghĩa, nước Nga xô-viết sẵn sàng có những nhượng bộ nhất định. Đồng thời V. I. Lê-nin luôn luôn đập lại những mưu toan của các cường quốc đế quốc chủ nghĩa can thiệp vào công việc nội bộ của Nhà nước xô-viết, bắt buộc Nhà nước xô-viết phải chấp nhận những điều kiện có tính chất nô dịch trong những bản hiệp định kinh tế. Nhiều văn kiện — mà một số được công bố lần đầu tiên ở nước ta — cho thấy V. I. Lê-nin đã kiên quyết đến mức nào trong việc bảo vệ chế độ độc quyền ngoại thương.

Một số bức thư đề cập đến phong trào cộng sản quốc tế. Bức thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép đề ngày 18 tháng Tư 1922 chứng tỏ sự quan tâm của V. I. Lê-nin đối với phong trào cách mạng ở châu Phi. Qua bức thư gửi G. V. Tsi-tsê-rin (tháng Mười một 1922) ta thấy rõ rằng V. I. Lê-nin đã nhiệt liệt ủng hộ cuộc đấu tranh chống phát-xít của nhân dân Ý. Những đề nghị về cương lĩnh của Quốc tế cộng sản — những đề nghị được thảo ra, dưới sự lãnh đạo của V. I. Lê-nin, tại hội nghị họp ngày 20 tháng Mười một 1922 của ban thường vụ đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga dự Đại hội IV Quốc tế cộng sản — có ý nghĩa rất nóng hổi; những đề nghị này nói đến việc trình bày trong từng cương lĩnh các đảng cộng sản và trong cương lĩnh của Quốc tế cộng sản những luận điểm về việc đấu tranh đòi thực hiện "những yêu sách có tính chất quá độ hoặc cục bộ". Trong bức thư gửi các thành viên đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga đi dự Đại hội IV Quốc tế cộng sản, đề ngày 25 tháng Mười một 1922 có những chỉ thị quan trọng của V. I. Lê-nin đối với dự thảo nghị quyết của đại hội về vấn đề ruộng đất. Trong một bức thư khác, V. I. Lê-nin đã phát biểu ý kiến của Người về việc tổ chức công tác của Quốc tế cộng sản và của Quốc tế công đoàn đỏ (xem tr. 416-417).

Nhiều bức thư phản ánh sự quan tâm của V. I. Lê-nin đối với con người — đến những điều kiện sinh hoạt và sức khoẻ của cán bộ đảng và nhà nước, của những nhà hoạt động của phong trào cộng sản quốc tế và của những đồng chí khác (đối với A. Đ. Txi-u-ru-pa, I-a. E. Rút-du-tác, V. A. A-va-nê-xốp, Bê-la Cun, G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki, G. L. Sơ-lốp-xki, N. P. Goóc-bu-nốp, L. A. Phô-ti-ê-va, v.v.).

Các bức thư cho thấy rõ đức tính khiêm tốn của V. I. Lê-nin. Ví dụ, sau khi nhận được tin Người được bầu làm viện sĩ Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa khoa học xã hội, ngày 27 tháng Hai 1922 V. I. Lê-nin đã viết thư cho Viện hàn lâm như sau: "Tôi xin tỏ lòng rất cảm ơn. Đáng tiếc là vì bệnh tật, tôi không có cách nào làm tròn nghĩa vụ của một viện sĩ Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa, dù là hoàn thành với một mức rất nhỏ bé. Mà chỉ mang hư danh thì tôi không thích. Vì vậy tôi đề nghị xoá tên tôi trong danh sách hoặc đừng ghi tên tôi vào danh sách các viện sĩ của viện" (tr. 241).

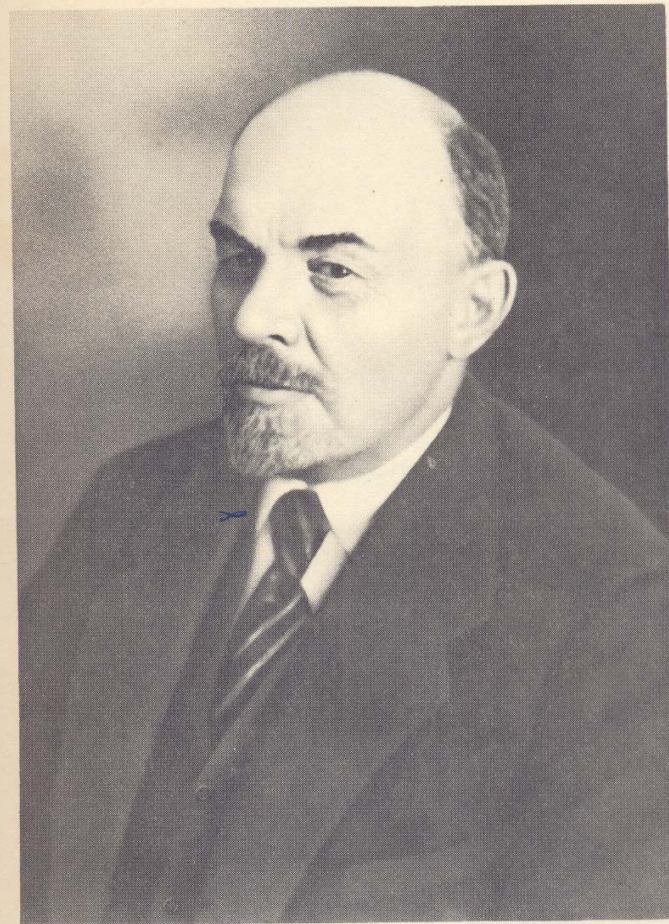
* *
*

Tập 54 gồm 553 văn kiện thuộc thời kỳ từ tháng Mười một 1921 đến tháng Ba 1923. 527 văn kiện chưa được đưa vào Toàn tập của V. I. Lê-nin xuất bản các lần trước, trong số này có 162 văn kiện được công bố lần đầu (trong "Mục lục", những văn kiện này được đánh dấu bằng hoa thị). 18 văn kiện được đưa vào phần "Phụ lục".

Ngoài ra, tập 54 có một phần in các tác phẩm và văn kiện do V. I. Lê-nin viết vào các thời kỳ khác nhau — từ 1903 đến 1922, được đưa thêm vào Toàn tập của V. I. Lê-nin xuất bản lần này. Trong này có 161 tác phẩm của Lê-nin: những văn kiện này mới được phát hiện sau khi đã xuất bản những tập mà lẽ ra chúng phải được in vào các tập đó xét theo thứ tự thời gian viết, hoặc đã không được đưa vào các tập đó vì những lý do nào đó. Trong số này, có 46 văn kiện được công bố lần đầu: những bài phát

biểu của V. I. Lê-nin tại Hội nghị VI toàn Nga (Hội nghị Pra-ha) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, các bài phát biểu tại các hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Xim-méc-va và Ki-ent-an, "Những ý kiến đối những nhận xét của G. E. Di-nô-vi-ép đối với các bài "Bàn về cuốn sách nhỏ của Giu-ni-út" và "Tổng kết cuộc tranh luận về quyền tự quyết"", một số dự thảo các nghị quyết quan trọng của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, cùng những văn kiện khác.

*Viện nghiên cứu chủ nghĩa
Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành
trung ương Đảng cộng sản Liên - xô*

V. I. LÊ-NIN
4 tháng Mười 1922

1921

1

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

Gửi đồng chí *Cuốc-xki*,
bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp

Trong thư ngày 3 tháng Chín số 809, tôi đã giao cho bản thân đồng chí chịu trách nhiệm tiến hành cả một loạt nhiệm vụ và tôi đã yêu cầu thường xuyên báo cáo cho tôi biết tình hình thi hành những nhiệm vụ đó¹⁾.

Tôi yêu cầu báo cáo tình hình thi hành những nhiệm vụ sau đây:

1) thông qua Ban chấp hành trung ương mà thúc đẩy các thẩm phán trừng trị tệ quan liêu giấy tờ một cách nghiêm khắc hơn;

2) tổ chức cuộc hội nghị các thẩm phán nhân dân, các thành viên các toà án và v.v. ở Mát-xcơ-va để thảo ra những biện pháp đấu tranh *có hiệu quả* chống tệ quan liêu giấy tờ;

3) nhất thiết là vào mùa thu này và mùa đông 1921-1922 đưa ra toà ở Mát-xcơ-va xử từ 4 đến 6 vụ về tội quan liêu giấy tờ ở Mát-xcơ-va, chọn những trường hợp "có phần nổi bật" và biến mỗi phiên toà thành một vụ chính trị;

4) tìm trong những người cộng sản ít ra là 2-3 "chuyên gia" thông minh chuyên về các vụ quan liêu giấy tờ, phải là những

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 262.

người khá nghiêm khắc và khá khôn khéo (kéo Xô-xnốp-xki vào), để học được cách trị tệ quan liêu giấy tờ;

5) phát đi một bức thư (thông tư của Bộ dân ủy tư pháp), có nội dung tốt, dễ hiểu, không có tính chất quan liêu chủ nghĩa về đấu tranh chống tệ quan liêu giấy tờ¹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 4 tháng Mười một 1921

Đăng lần đầu ngày 6 tháng Hai
1927 trên các báo "Sự thật", số 30
và "Tin tức", số 30

Theo đúng bản sao đánh máy

2

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Gửi đồng chí A-va-nê-xốp

Đồng chí triệu tập hội nghị tiểu ban quản lý vàng để bàn về các đơn đặt hàng của Lô-mô-nô-xốp vào ngày mai phải không?

Phải lợi dụng cơ hội này và thu hẹp *phần nào* quyền tự quyết định của đồng chí ấy theo tinh thần là đồng chí ấy tùy thuộc *Hội đồng lao động và quốc phòng không phải* trực tiếp mà là thông qua Bộ dân ủy giao thông (hoặc thông qua Bộ dân ủy ngoại thương?)².

Viết ngày 4 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

3

GỬI A. O. AN-XKI

Đồng chí An-xki! Xin gửi đồng chí yêu cầu này của Svét-tsi-cốp.

Công nghiệp giấy sẽ phải ngừng hoạt động *trong suốt một*

năm, nếu không kéo nó lên *bây giờ*. Cần phải đốc toàn lực ra.

Trả lời cho tôi biết việc đồng chí đang làm. Liệu tôi có phải tổ chức một ủy ban khẩn cấp không?³.

5/XI. Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

4

GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP

Gửi đồng chí Bô-gđa-nốp

Sao gửi các đồng chí Khin-tsúc và Rát-tsen-cô

Đồng chí Bô-gđa-nốp!

Hôm qua, tại Hội đồng lao động và quốc phòng, tôi đã nghe nói rằng "tô nhượng" ký với Stanh-béc (về việc cho mua nguyên liệu da và việc cho đưa số hàng trao đổi từ nước ngoài vào) đang được xem xét tại Ủy ban sử dụng của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao⁴.

Nhưng nói đúng ra thì đó không phải là tô nhượng theo nghĩa thông thường, và để xem xét nó cần phải thu hút cả Bộ dân ủy ngoại thương lẫn Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng (hơn nữa, hôm qua Khin-tsúc đã tuyên bố rằng đồng chí đó biết mặt tiêu cực của Stanh-béc).

Đồng chí nhất thiết phải mời Khin-tsúc đến tham gia thảo luận và luôn tiện chúng ta sẽ suy nghĩ một nguyên tắc về một

thành phần hơi khác của các tiểu ban chuyên thảo luận "các tô nhượng" "loại như vậy"⁵.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 5 tháng Mười một 1921

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

5

*** GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ ĐẢNG VIÊN XI-BI-RI,
U-RAN VÀ KIẾC-GHI-DI-A**

5. XI. 1921

Tôi khẩn thiết giới thiệu người cầm thư này, đồng chí Mi-khai-lốp, trưởng ban điều tra về tô nhượng (dự định) của Lê-xli Ua-các, và tôi yêu cầu tất cả các đồng chí dành cho vị trưởng ban cũng như tất cả mọi thành viên của ban này sự giúp đỡ *b ằ n g m ọi c á c h* và *v ề m ọi m ặt*. Việc này có tầm quan trọng to lớn đối với toàn quốc và toàn liên bang⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

6

*** GỬI BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG**

Tôi ra lệnh: phải ưu tiên theo chỉ thị của đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao móc vào đoàn tàu toa xe của tiểu

⁵ Ở đây và từ đây trở đi các đầu đề viết theo bản gốc được đánh dấu bằng dấu hoa thị này.

ban thăm dò vùng Cư-stum trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng¹⁾.

Tôi khẩn thiết yêu cầu đồng chí Phô-min đích thân kiểm tra, nếu cần thì cử một người có trọng trách và ra lệnh cho thư ký gọi điện thoại về Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân uỷ²⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)³⁾

Viết ngày 5 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

7

GỬI I. X. LÔ-BA-TSÉP

Gửi đồng chí Lô-ba-tsép, Bộ dân uỷ lương thực

Tôi ra lệnh, khi nhận được lệnh này, trong vòng hai giờ đồng hồ, phải giao cho đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao số quân phục và lương thực đúng theo bản yêu cầu có chữ ký của đồng chí Bô-gđa-nốp, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, để cấp cho đoàn thám hiểm do Hội đồng lao động và quốc phòng phái đi thăm dò vùng Cư-stum.

¹⁾ Xem văn kiện trước.

²⁾ Đoạn cuối do chính tay V. I. Lê-nin viết.

³⁾ Chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao P. A. Bô-gđa-nốp cũng ký dưới văn kiện.

Việc chấp hành lệnh này, tôi giao cho đích danh đồng chí Lô-ba-tsép.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ¹⁾

Viết ngày 5 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong *Theo đúng bản sao đánh máy*
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

8

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Liệu tôi có phải chỉ định một tiểu ban gồm:

- 1) Pô-crốp-xki
- 2) Kha-la-tốp
- 3) Nô-vi-txơ-ki đọc báo cáo vào chiều thứ hai cho *Tiểu hội đồng bộ trưởng dân uỷ*, vào thứ ba²⁾ thì báo cáo cho Đại hội đồng bộ trưởng dân uỷ không?

Đồng chí gọi điện thoại cho họ và nói lại cho tôi biết⁷.

5/XI. Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong *Theo đúng bản thảo*
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

¹⁾ Chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cũng ký dưới văn kiện.

²⁾ Đây muốn nói về ngày 7 và 8 tháng Mười một.

9

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

Gửi P. P. Goóc-bu-nốp
Bộ dân uỷ ngoại giao

Tôi yêu cầu kiểm tra và báo cáo cho tôi biết một cách chính xác
1) nghị quyết của Bộ chính trị *chấp thuận* đề nghị của "Công ty Pha-un-đây-son" đã gửi cho Cra-xin vào *lúc nào*.

2) *Bản sao* văn bản về việc đó mà đồng chí đã gửi đi⁸.

7/XI. Lê-nin

P. S. Yêu cầu gửi trả lại điện này.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1959 trong *Theo đúng bản thảo*
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

10

THƯ NGẮN GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP
VÀ ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Yêu cầu gửi bằng mật mã cho Cra-xin.

Bức điện khẩn của đồng chí ngày 1. XI hầu như là một biểu hiện của chứng loạn thần kinh. Đồng chí quên rằng thậm chí đồng chí cũng không đề nghị nên nhượng bộ ngay lập tức Lê-xli Ua-các, còn nghị quyết của Bộ chính trị đã được suy tính rất chín chắn thì quyết không phải là một sự cự tuyệt. Còn về "Công ty Pha-un-đây-son", thì ngày 29. X đã gửi điện cho đồng chí, báo tin là đã đồng ý hoàn toàn và giao cho đồng chí phải

làm gấp. Cần chăm lo để việc trao đổi các bức điện giữa chúng ta được nhanh hơn: bộ máy của Bộ dân ủy ngoại thương nói chung hơi tồi.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Mười một 1921

Đã gửi đi Luân-đôn

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

11

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Mật

Hãy đưa các bộ trưởng dân ủy hữu quan (sau khi gọi điện thoại bàn với Un-slich-tơ) đến hội nghị sau đó đến Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy⁹.

7/XI. Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Mười một 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

12

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP¹⁰

Mật

Đồng chí Ca-mê-nép!

Theo tôi, Tsi-tsê-rin sai. Điều kiện đặt ra là, lúa mì chỉ gửi cho nông dân chúng ta đang bị đói; *cần phải đồng ý*. Tại hội

đồng bộ trưởng dân ủy, ngày 5/XI chúng tôi đã quyết định xuất vàng ra chỉ để mua 9 triệu pút¹⁾ ($33 - 15 = 18$. $18 : 2 = 9^{11}$). Cần phải giúp đỡ bằng mọi cách, dù là bằng hàng tối cũ của Anh.

Còn về an ninh thì chúng ta sẽ thỏa thuận với một số điều kiện nhất định.

7/XI. Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Mười một 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

13

* GỬI TỔNG CỤC PHÁT HÀNH SÁCH BÁO, CÁC CỤC XUẤT BẢN CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO, BỘ DÂN ỦY NÔNG NGHIỆP, BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG, BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC¹²

Tôi ủy quyền cho đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp triệu tập một tiểu ban gồm đại diện của: Tổng cục phát hành sách báo, các cục xuất bản của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy nông nghiệp, Bộ dân ủy giao thông và Bộ dân ủy lương thực để nghiên cứu và đề xuất các biện pháp thực tiễn nhằm chấn chỉnh việc phát hành sách báo về các địa phương và để trình Hội đồng lao động và quốc phòng duyệt y.

¹⁾ — pút — đơn vị trọng lượng Nga, bằng 16,38kg

Tôi yêu cầu chỉ định các đồng chí phụ trách.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 8 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

14

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! Xin gửi đồng chí để biết¹³. Liệu có thể giao cho ai đó (Xtơ-ru-mi-lin?) mỗi tháng hai lần soạn những số liệu tổng hợp về tình hình phát triển sản xuất ở Đôn-bát được không?

9/XI. Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

15

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Đồng chí A-va-nê-xốp! Hôm nay đồng chí đặt vấn đề cày "Phau-lơ" chưa? Nghe nói rằng Mác-ten-xơ lại yêu cầu hoãn một lần nữa vì bị ốm.

Vậy thì liệu có thể chia nhỏ vấn đề ra và hôm nay giải quyết đi một phần để công việc khỏi bị đình lại mà được đẩy tới ngay từ bây giờ không?

Ví dụ như gác lại vấn đề rượu vang và những vấn đề khác.
Quyết định: cử một người và xúc tiến gấp¹⁴.

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

16

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Đồng chí hãy xem qua và trả lại cho A-va-nê-xốp.
Đồ biểu thứ nhất (bốc chuyển than vùng mỏ Đô-nê-txơ) phải lấy làm mẫu các đồ biểu trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng¹⁾.

Có điều là:

1. tất cả các đồ biểu phải bỏ vào cặp bì cứng chứ không cuộn tròn lại,
2. khổ giấy của các đồ biểu, vì thế, phải nhỏ hơn,
3. số hàng trong các đồ biểu không > 3²⁾.

9. XI. 21

Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.44, tr. 229 và 573-575.

²⁾ — không quá 3

17

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠGửi đồng chí *Un-slich-tơ**Đoàn chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga*

Tôi đề nghị đồng chí tiếp tục điều tra vụ Tiểu ban liên bộ¹⁾ nhân có việc thẩm tra đặc biệt của Ban kinh tế thuộc Ủy ban đặc biệt toàn Nga dưới sự giám sát trực tiếp của đích thân đồng chí và nhân có bản báo cáo của viên dự thẩm về tiến trình điều tra và về kết luận của viên dự thẩm gửi cho đồng chí *Cuốc-xki*, bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp.

9/XI. 1921.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu, theo đúng bản đánh
máy, do V. I. Lê-nin ký*

18

GỬI Đ. B. RI-A-DA-NỐP¹⁵

Gửi đồng chí Ri-a-da-nốp!

Đồng chí kính mến! Rất cảm ơn đồng chí đã gửi thư, sách và ảnh. Tôi sẽ gửi trả lại ảnh.

Tôi sẽ yêu cầu gửi cuốn sách của Ăng-ghen viết về Sen-linh cho tôi khi nào tôi đọc xong các thư của Lát-xan gửi cho Mác.

¹⁾ Tiểu ban liên bộ thanh toán tài sản ngoại quốc trực thuộc ban đặc biệt thuộc Cục phân phối của Bộ dân ủy lương thực. Cũng xem cả tập này, văn kiện 35.

Nếu đồng chí đọc xong cuốn đó sớm hơn, thì xin đồng chí cứ gửi cho tôi, tôi sẽ rất cảm ơn.

Còn đề nghị gửi Ban chấp hành trung ương, tôi sẽ chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị¹⁶.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 9 tháng Mười một 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

19

**GỬI V. M. MỊ-KHAI-LỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Đồng chí Mi-khai-lốp!

Tôi đề nghị: đồng ý về nguyên tắc và đưa ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy¹⁷.

9/XI. *Lê-nin*

Viết ngày 9 tháng Mười một 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

20

*** GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI**

Tôi yêu cầu lấy ý kiến của 1 - 2 người tin cẩn và am hiểu¹⁸.

9/XI. *Lê-nin*

Viết ngày 9 tháng Mười một 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

21

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

10/XI - 1921

Đồng chí *Kha-la-tốp!*

Đồng chí hãy gửi báo cáo (về khoản dự trữ 16 triệu pút) cho đồng chí *Mi-khai-lốp*, bí thư Ban chấp hành trung ương, ngay hôm nay, kèm theo đề nghị cụ thể.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

22

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

10. XI. 1921

Gửi đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp

Công nhân và viên chức nhà máy *Bri-an-xơ* đã sản xuất được 7 chiếc máy chạy bằng điện. Đến ngày 1. I. 1922 họ sẽ sản xuất được 20 chiếc.

Trong công việc này, khó khăn quá lớn.

Vì thế, cần phải có phần thưởng đặc biệt cho khoảng 70 công nhân và viên chức. Đồng chí *Gien-tốp*, giám đốc nhà máy *Bri-an-xơ*, xác nhận việc đó.

Tôi đề nghị đặt vấn đề đó ra *Hội đồng lao động và quốc phòng* vào ngày mai, sau khi đã bàn với đồng chí *Gien-tốp* về hình thức

khen thưởng (huân chương Cờ lao động; thưởng tiền và hiện vật)¹⁹.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

23

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ

Đồng chí Rát-tsen-cô!

Đây là một đồng chí đảng viên lâu năm.

Những người như thế sẽ hết sức có ích cho cuộc đấu tranh chống lại những phần tử bất lương ở nước ngoài.

Đồng chí đó không phải là một nhà buôn, nhưng với sự hướng dẫn của những người có kinh nghiệm buôn bán, đồng chí đó sẽ có đóng góp như một người trung thực, chắc chắn sẽ có ích.

Tôi đề nghị cử đồng chí đó²⁰.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 10 tháng Mười một 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

24

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ**Đồng chí Rát-tsen-cô!**

Đồng chí hãy đạt cho được (không phải những cơn loạn thần kinh của Cra-xin, mà) thời hạn chính xác về sự có mặt của Lê-gia-va.

Theo tôi, phải cự tuyệt Cra-xin, nếu đồng chí ấy giở chúng loạn thần kinh để đối lại chúng ta²¹.

Không nên kéo rê đến vô cùng tận.

Đồng chí đã gửi *văn bản* (nghị quyết về Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng và về việc nó tham gia vào ngoại thương²²) đi Luân-đôn khi nào? đi Béc-lanh khi nào? Các nơi đó đã nhận được nó khi nào? Đồng chí đã nhận được trả lời và ý kiến khi nào?

10/XI. Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

25

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

Gửi đồng chí *Un-slich-to*,
phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga

Sao gửi Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy

Tôi ủy quyền cho đồng chí triệu tập và chủ trì một hội nghị gồm các bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương, nội vụ và quân sự để nghiên cứu khẩn cấp vấn đề chống buôn lậu.

Hạn trong một tuần lễ, đồng chí phải báo cáo tại Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy²³.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 10 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

26

* GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA

Hôm nay, tôi đã nhận được bài "Đề kỷ niệm lần thứ tư cuộc Cách mạng tháng Mười"¹⁾ của tôi mà các đồng chí đã xuất bản 5 vạn cuốn. Tôi yêu cầu từ nay về sau phải hỏi tôi xem có nên in riêng không và in bao nhiêu bản.

Bài kèm theo đây, tôi đề nghị cho in 5 nghìn bản²⁴.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 10 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

27

GỬI M. I. GLI-ÁT-XE

3 bản đã gửi đi những nơi nào?

Gọi điện thoại cho Nhà xuất bản quốc gia: yêu cầu gửi cho tôi một bản *in thử*.

Khi nào sẽ có? nhanh lên một tí²⁵.

Viết ngày 11 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 179-191.

28

**GỬI V. M. MI-KHAI-LỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA²⁶**

Để tất cả các ủy viên Bộ chính trị biết

Đồng chí Mi-khai-lốp!

Theo tôi, tôi triệu tập để làm gì kia chứ, bởi vì tôi không thể kiểm tra, mà tôi cũng không tin vào lời nói được.

Tôi đề nghị ủy quyền cho đồng chí Di-nô-vi-ép yêu cầu Lêm-kê trình bày sự việc một cách ngắn gọn, chính xác, rõ ràng bằng văn bản, có chữ ký của Lêm-kê. Bản báo cáo phải nói rõ: Sở phát hành tiền bị buộc tội gì hoặc bị nghi ngờ về việc gì; Lêm-kê định làm gì. Nên dự kiến lập một tiểu ban gồm 3 người, chứ không phải 15 người: 1) một ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; 2) Lêm-kê; 3) một đảng viên của chi bộ tại Sở phát hành tiền.

Khi đó, Bộ chính trị sẽ thảo luận đơn ấy của Lêm-kê²⁷.

11/XI. Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

29

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

12. XI. 1921

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Tôi yêu cầu đồng chí đọc bản phụ lục và gửi nó cho đồng chí An-xki để thông báo cho đồng chí ấy và cho các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính biết, và sau đó gửi cho đồng chí

Ca-mê-nép, chủ tịch của tiểu ban có thể có quan hệ đến vấn đề này²⁸.

Tôi đã biết Tsê-bô-ta-rép từ những năm 80 nhân việc anh cả tôi, A-lếch-xan-đrơ I-lích U-li-a-nốp, bị treo cổ năm 1887. Tsê-bô-ta-rép là một người chắc chắn là trung thực. Về chính trị, trong thời kỳ cách mạng lần thứ nhất và sau đó ông ta thuộc phái dân chủ - lập hiến, nhưng không tích cực. Tôi nghĩ rằng có thể và phải tin ở sự trung thực của ông ta. Hiện nay, xem ra, về chính trị ông ta gần với phái "Xmê-na Vê-kho"²⁹.

Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

30

**GHI CHÚ TRÊN THƯ CỦA G. V. TSI-TSÊ-RIN
VÀ TRẢ LỜI G.V. TSI-TSÊ-RIN**

Vla-đi-mia I-lích rất kính mến,

Gút-ri-ch đang theo đuổi mục đích thương lượng, một là, về việc công ty Mỹ "Grain Corporation"¹⁾, được chính phủ Mỹ cho phép, cho chúng ta vay ngũ cốc để gieo vụ xuân và nuôi người lớn. Ông ta muốn chúng ta trả lại ngũ cốc vay ngay trong năm tới vào vụ thu hoạch. Ông ta muốn tìm hiểu xem liệu chúng ta

có chịu nhận như vậy không. Hai là, sau khi hết nhiệm kỳ thống đốc bang In-đi-a-na, ông ta đã được chính ông bạn của cá nhân ông ta là Hu-vơ mời tới và phải đến đây để tìm hiểu tình hình, để sau khi trở về Mỹ, ông ta sẽ đặt vấn đề giúp đỡ chúng ta ra trước Quốc hội Mỹ. Nói chung, ông ta biểu lộ những quan điểm

? Nên hỏi Ô-xin-xki và Phrum-kin và quyết định ở Hội đồng lao động và quốc phòng.

Nên chăng đồng chí tạm trả lời: về nguyên tắc đồng ý?

Và sau đó, hiệp ước cụ thể sẽ bàn riêng?

¹⁾ — "Nghịệp đoàn ngũ cốc"

rất thân thiện. Ông ta đã đi dọc sông Vôn-ga với tư cách nói là đại diện của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ và bản thân ông ta tin chắc về sự bền vững của Chính quyền xô-viết. Là một người Mỹ, ông ta hết sức lo lắng khi thấy ở Pê-to-rô-grát có những máy móc và mọi thứ hàng hoá Anh và Đức mà không thấy những hàng hoá ấy của Mỹ. Vì thế, tôi kể cho ông ta biết những cố gắng của chúng ta để đặt quan hệ thương mại và công nghiệp với Mỹ kể từ thời Rô-bin-xơ, một người vốn là bạn thân của ông ta...

Gửi lời chào cộng sản G. Tsi-tsê-rin

12/XI.

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Tôi không thể tiếp Gút-ri-ích hôm nay. Xem ra, không thể tiếp ông ta trước khi ông ta ra về. Có thể là đồng chí viết cho ông ta *mười* chữ thật lịch sự và thật làm vừa lòng ông ta (nếu đồng chí muốn, *nhân danh tôi nữa*, nói với ông ta rằng đồng chí đã nói chuyện với tôi, còn tôi thì *rất lấy làm tiếc* là không thể gặp ông ta được), như thế có lẽ cũng đủ.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

31

* ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC HỘI NGHỊ KINH TẾ³⁰

Sao gửi Phòng thống kê

Đã quá hạn trình báo cáo cho Hội đồng lao động và quốc phòng, được pháp luật quy định là từ ngày 15 tháng Mười đến

ngày 1 tháng Mười một, ấy thế mà Hội đồng lao động và quốc phòng chưa nhận được báo cáo của các đồng chí. Tôi lưu ý sự cầu khẩn, sự chậm trễ này và yêu cầu phải kịp thời gửi đến cho đúng hạn. Các đồng chí báo ngay cho Hội đồng lao động và quốc phòng biết tên, họ và chức vụ những người chịu trách nhiệm phải làm và trình báo cáo đúng hạn. Các đồng chí cũng phải ra lệnh như vậy cho các huyện³¹.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

32

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí hãy gửi cho G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki thư này.

Đồng chí hãy hỏi ý kiến đồng chí đó. Sau đó, đồng chí hãy hỏi thêm Phô-min và, có thể, một người khác nữa, nhưng không đưa cho họ xem bức thư này, và đồng chí báo cáo kết quả cho tôi³².

12/XI. Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

33

GỬI N. P. GOÓC- BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí hãy bàn với đồng chí ấy và giải quyết đi hoặc báo cáo cho tôi biết³³.

12/XI. Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

34

GÓP Ý KIẾN VỀ NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC ĐÀM PHÁN
VỚI NHỮNG NGƯỜI NHẬN TÔ NHƯỢNG
DẢI DỊ THƯỜNG TỬ TÍNH VÙNG CUỐC-XCƠ³⁴

Cố gắng mặc cả thêm nhằm đạt được sự thoả thuận giữa Hội đồng trung ương các công đoàn Nga với người nhận tô nhượng.

Cắt đứt thì không nên.

14/XI. Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

35

GỬI I. X. UN- SLÍCH-TƠ

14. XI. 1921

Gửi đồng chí Un-slich-tơ

Trả lời thư số 23077 của đồng chí (ngày 11. XI)³⁵.

Theo đề nghị của đồng chí và kết luận của đồng chí Cuốc-xki, tôi nói rõ rằng đồng chí vẫn chịu trách nhiệm theo dõi tiến trình cuộc điều tra, như chính đồng chí mong muốn. Đồng chí Cuốc-xki thì có trách nhiệm báo cáo về kết luận của cuộc điều tra và báo cáo về tiến trình cuộc điều tra trong trường hợp người ta chất vấn đồng chí ấy, Cuốc-xki.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

36

GỬI N. I. BU-KHA-RIN³⁶

Đồng chí Bu-kha-rin! Mời đồng chí đọc đi. Có lẽ chúng ta cần phải (không kể bài đó cụ thể như thế nào, mặc dù xem ra bài đó không đến nỗi tồi) in tác phẩm của các đồng chí Ấn-độ *nhều hơn nữa* để cổ vũ các đồng chí đó và tập hợp được nhiều hơn tư liệu về Ấn-độ và về phong trào cách mạng của nước này.

14/XI. Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

37

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

15/XI.

Đồng chí Lu-na-tsác-xki!

Tôi rất muốn thực hiện đề nghị của đồng chí Di-nô-vi-ép và chỉ trích Xe-ra-ti³⁷.

Đồng chí có thể giúp đỡ tôi không?

Có thể giúp đỡ tôi bằng hai cách:

1) gửi cho tôi bản thảo cuốn sách của đồng chí (16.XI, như đồng chí đã nói? hoặc là sau này gửi bản sao?)³⁸,

2) gửi cho tôi 2 - 3 văn kiện gốc, bằng tiếng Ý, để tôi "tự trang bị" đầy đủ hơn. Văn kiện thuộc loại hùng hồn nhất.

Ngoài ra, Xe-ra-ti dường như đã hỏi Lát-xa-ri như thế này: "Người ta lừa dối anh phải không?" "ai lừa dối?". Đồng chí có *nguyên bản* câu hỏi đó không?

P. S. Đồng chí gửi trả lại bản phụ lục.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

38

GỬI V. I. XA-MA-RIN³⁹

15. XI. 1921

Đồng chí Xa-ma-rin!

Những người tuyệt đối thật thà và đã từng ở Crum có cho tôi biết rằng *m o i n g ư ờ i đ e u l á y t r ộ m r ượ u n h o*. Thật quá tồi tệ, ăn đút ăn lót, uống say như tử. Đồng chí *phải chịu trách nhiệm*

thăm tra tình hình này một cách vô tư và đến nơi đến chốn. Nhân tiện, tôi xin nói: vấn đề tranh chấp giữa Bộ dân ủy ngoại thương và Bộ dân ủy y tế về việc có nên xuất khẩu rượu nho (tôi nghĩ rằng việc này phải làm và làm nhanh) hay là để lại cho các bệnh viện. Đồng chí phải thu thập *nhANH* tất cả tài liệu về vấn đề đó. Nếu có việc gì khẩn cấp, đồng chí cứ đánh điện thẳng cho tôi. Hàng tuần, tôi chờ đợi những bức điện khẩn thật ngắn gọn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

39

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

Đồng chí Un-slich-tơ! Một khi đã có giấy phép cho sang Mỹ thì có nghĩa là, không có trở ngại gì nữa chứ? Tôi yêu cầu ra chỉ thị (và cử một người có trọng trách: *một bí thư*) cấp *n g a y b a y g i ờ*, không chút chậm trễ, không cần bất kỳ thủ tục nào⁴⁰.

15/XI. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

40

GỬI I. T. XMIN-GA

Đồng chí Xmin-ga! Đồng chí cho dịch bản này và chính thức đưa đến Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. *Đừng trì hoãn*. Đồng chí hãy *đích thân* kiểm tra lại. Trả lại bản này cho tôi⁴¹.

15/XI. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

41

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Gửi đồng chí Goóc-bu-nốp

- 1) đồng chí gửi thư của *Phrai* (Frye) theo ghi chú của tôi và kiểm tra *việc thu hồi*⁴².
- 2) Đồng chí nhắc tôi biết khi họ đã gửi trả lại.
- 3) Phần còn lại thì gửi đến *Bộ dân ủy nông nghiệp* để hỏi ý kiến; *đừng để thất lạc* và gửi trả lại *nhân* cho tôi⁴³.

15/XI. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

42

GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Vì những tài liệu của tiểu ban làm việc ở Tu-la đã được đưa đến Mát-xcơ-va, như Bô-gđa-nốp viết, cho nên tôi đồng ý xem xét trước những tài liệu đó ở đây, tức là tôi tán thành đề nghị của Bô-gđa-nốp⁴⁴.

16/XI. Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

43

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

16. XI. 1921

Theo đề nghị của Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước, tôi đề nghị mời những đồng chí sau đây

Xtơ-ru-mi-lin
và V. M. Xmiéc-nốp

trong ủy ban đó tham gia tiểu ban do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thành lập ngày 1. XI. 1921 và Cuốc-xki làm trưởng ban, để nghiên cứu vấn đề hệ thống hoá v.v. pháp chế về chính sách kinh tế mới⁴⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

44

GỬI L. C. MÁC-TEN-XƠ

Khẩn

G ửi đ ồng chí Má c - t e n - x ơ

Đồng chí Má c - t e n - x ơ! Nhất định phải thông báo cho Pê-tơ-rô-grát và Bộ dân ủy ngoại thương. Không có sự kiểm tra **tay ba** thì sẽ không làm nổi cái quái gì đâu và rồi lại sinh ra tai tiếng thôi.

Đồng chí hãy trình *Hội đồng lao động và quốc phòng* và Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy những biện pháp chuẩn bị⁴⁶.

17/XI. Lê-nin

*Viết ngày 17 tháng Mười một
1921*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

45

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ⁴⁷

Đồng chí Rát-tsen-cô!

Việc quan trọng. Cần phải 1) triệu tập một cuộc hội nghị (có lẽ chưa đến lúc họp?); 2) khởi thảo ra những thể lệ, chỉ thị chi tiết; 3) — — kế hoạch thực hiện nó từng bước; 4) kiểm tra qua báo chí công nhân châu Âu (đặc biệt là báo chí **cộng sản**).

Đồng chí gửi trả lại kèm theo thư trả lời tử mi⁴⁸.

17/XI. Lê-nin

*Viết ngày 17 tháng Mười một
1921*

*Đăng lần đầu năm 1961 trên tạp
chí "Lưu trữ lịch sử", số 5*

Theo đúng bản thảo

46

ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI L. B. CRA-XIN

Hoả tốc. Ưu tiên
Tối mật

*Gửi Đoàn đại biểu Chính phủ xô-viết
để chuyển cho Cra-xin, Luân-đôn*

Trả lời bức điện khẩn của đồng chí ngày 14 tháng Mười một về việc Lê-gia-va về nước vào cuối tháng.

Đồng chí nên biết là chúng tôi đã đợi quá lâu, báo *Lê-gia-va* về nước gấp, bằng mọi cách. Rát-tsen-cô đã cho tôi biết là *Lê-gia-va* rời Luân-đôn ngày 16. Đồng chí đánh điện ngay cho biết chính xác ngày khởi hành⁴⁹.

Lê-nin

*Viết ngày 17 tháng Mười một
1921*

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

47

ĐIỆN GỬI N. N. NA-RI-MA-NỐP⁵⁰

Gửi Na-ri-ma-nốp,
Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
A-déc-bai-gian, Ba-cu

Tôi hy vọng rằng Ngân hàng nhà nước A-déc-bai-gian vừa khai trương, sẽ là chỗ dựa chắc chắn của chính sách kinh tế mới trong tay công nhân và nông dân của nước Cộng hoà xô-viết anh em. Việc quyền góp 40 triệu cho những người bị đói vùng

Pô-vôn-gie và Cuộc-đi-xtan là bằng chứng hùng hồn nhất nói lên rằng quần chúng lao động sẵn sàng đi dưới ngọn cờ của Quốc tế đỏ.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa
xô-viết Nga Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 17 và
21 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1950 trong
V. I. Lê-nin Toàn tập, xuất
bản lần thứ 4, t. 33

Theo đúng bản viết tay của
một người không rõ tên, do
V. I. Lê-nin ký

48

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

18/XI.

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Rất cảm ơn đồng chí đã gửi thư cho tôi.

Rất mong đồng chí bắt làm đúng các bản báo cáo chính xác về tình hình bệnh nhân và các đơn chữa chạy cho họ⁵¹. Liệu đồng chí có thể bảo cung cấp tư liệu về *Na-um I-a-cô-viê-vích Ta-xin*⁵² được không? Ông ta là phóng viên một tờ báo ở Ma-đrít, hiện sống ở Béc-lanh (Wilmersdorf, Jenaerstr. 20, bei Temkin¹⁾), nguyên cộng tác viên của báo "Tư tưởng Kiép"⁵³. Ông ta là người thế nào? Men-sê-vích ư? Tôi muốn biết các cuốn sách bằng *tiếng Tây-ban-nha* của ông ta nói về *c á c h*

¹⁾ — Vin-mơ-xđoóc-phơ, I-ê-na-ơ-stơ-rát-xơ 20, ở Tem-kin

mạng Nga và về *chuyên chính vô sản*?⁵⁴. Liệu có bằng tiếng Đức hoặc tiếng Pháp không?

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Mười một
1921

Đã gửi đi Béc-lanh

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

49

* GỬI ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN ANH

Sao gửi Bộ dân ủy tài chính

Nhằm mục đích tập trung vào một nơi tất cả các vật quý hiện đang được cất giữ ở nhiều cơ quan nhà nước, tôi đề nghị, trong vòng ba ngày, từ khi nhận được lệnh này, phải nộp vào Cục bảo quản tài sản quý nhà nước của nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga toàn bộ các vật quý hiện thuộc quyền quản lý của Ủy ban đặc biệt toàn Nga⁵⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 18 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

50

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp! Đồng chí lấy đâu ra cái cương lĩnh hành động của "những người theo chủ nghĩa tập thể" này (bản cương lĩnh đã gửi cho tôi ấy)? Tôi chưa đọc xong, nhưng thấy có không ít điều lạ lùng? Ai vậy? Tên họ là gì? Nơi nào xuất bản? Phát hành ở đâu? Do ai? Ai đứng đằng sau đó? Tên họ là gì? Một bộ phận của nhóm Xa-ma-ra và ai nữa? hay không phải chỉ có ở nhóm Xa-ma-ra mà thôi?⁵⁶

Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 18 và
22 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

51

GIẤY GIỚI THIỆU N. A. Ê-MÊ-LI-A-NỐP

19. XI. 1921

Gửi các đồng chí Xtô-mô-ni-a-cốp, Lu-tô-vi-nốp, Cra-xin,
Vô-rốp-xki, Kéc-gien-txép, Lô-mô-nô-xốp, Lit-vi-nốp và những
đồng chí khác

Tôi khẩn thiết giới thiệu người cầm giấy này, đồng chí Ni-cô-lai A-lếch-xan-đrô-vích Ê-mê-li-a-nốp. Cá nhân tôi biết đồng chí này từ tháng Bảy 1917, là một trong những đồng chí ưu tú trong lớp đảng viên cũ ở Pê-tơ-rô-grát. Tôi đề nghị tín nhiệm *hoàn toàn* và hết sức giúp đỡ đồng chí ấy. Tôi cho rằng điều cực

kỳ, cực kỳ quan trọng là giúp đỡ đồng chí đó tiếp xúc chặt chẽ hơn với công việc của Bộ dân ủy ngoại thương, bởi vì ở ngoài nước, trong số nhân viên Bộ dân ủy ngoại thương, chúng ta thiếu những đảng viên có kinh nghiệm, đó là điều thứ nhất. Còn điều thứ hai, tôi có nhiều tài liệu chứng tỏ rằng các công nhân ở nước ngoài thường cảm thấy tủi nhục vì Bộ dân ủy ngoại thương Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga không tìm cách gần gũi họ¹⁾. Và về mặt này, vai trò của Ê-mê-li-a-nốp ắt sẽ rất lớn.

Tôi thiết tha đề nghị, trong số các đồng chí có tên trên đây, đồng chí nào sẽ tiếp xúc với đồng chí Ê-mê-li-a-nốp thì viết thư cho tôi.

Gửi lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

52

* GỬI TẤT CẢ CÁC CÁN BỘ ĐẢNG VÀ XÔ-VIỆT

19. XI. 1921

Tôi thiết tha yêu cầu *tín nhiệm hoàn toàn* và hết sức giúp đỡ đồng chí Ni-cô-lai A-lếch-xan-đrô-vích Ê-mê-li-a-nốp, người mà bản thân tôi biết rõ từ trước Cách mạng tháng Mười, một cán bộ đảng lâu năm và là một trong những nhà hoạt động rất xuất sắc của đội tiên phong công nhân Pê-tơ-rô-grát²⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 45.

²⁾ Cũng xem cả văn kiện trước.

53

NHIỆM VỤ TRAO CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP

Gửi N. P. Goóc-bu-nốp: *đồng chí hãy cho sao lại ý kiến này của N. C.¹⁾ đối với sắc lệnh về việc trả tiền sách và gửi cho Cuộc-xki⁵⁷.*

19/XI. Lê-nin

Thông thường, các thư viện đều có hội đồng thư viện gồm đại diện của các đoàn thể: của chi bộ địa phương, công đoàn, đoàn thanh niên, hội phụ nữ, để kiểm tra đơn đốc thư viện hoạt động được đúng đắn.

Các phòng đọc sách cũng có "hội đồng phòng đọc sách" gồm đại diện nông dân địa phương, cũng nhằm mục đích như vậy.

Ủy ban thư viện trung ương có thể ra thông tư quy định các hội đồng này có nhiệm vụ báo cáo lên cấp trên (hội đồng phòng đọc sách báo cáo lên thư viện tổng, hội đồng thư viện tổng và huyện báo cáo lên hội đồng thư viện trung ương) rằng sách báo đều nhận được và sử dụng đúng đắn. Đó cũng là điều rất bổ ích, xét về mặt kiểm tra hoạt động đúng đắn của các hội đồng và khuyến khích việc tổ chức những hội đồng như thế ở những nơi chưa có. Nói chung, việc tập trung công tác thư viện (sự liên hệ giữa các loại thư viện) đã có những tiến bộ bảo đảm thực hiện được công tác nói trên.

Sắc lệnh có thể nêu thêm: "với điều kiện là các hội đồng thư viện và các hội đồng các phòng đọc sách kiểm tra, đơn đốc sử dụng đúng các thư viện".

Đồng thời có lẽ nên nêu thêm về các trường học — những trường học nào có thể chứng minh rằng họ cần có báo để làm công tác với học sinh hoặc với nhân dân, thì đều có quyền nhận báo không phải trả tiền, nếu được các phòng, ban giáo dục quốc dân tổng, huyện, tỉnh xác nhận là cần thiết.

N. C. U-li-a-nô-va

¹⁾ N. C. Crúp-xcai-a.

P. S. Tháng Chạp sẽ họp hội nghị thư viện, chúng tôi sẽ bàn tất cả những điều này tại hội nghị đó.

Viết ngày 19 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

54

* GỬI TƯ LỆNH BẢO VỆ ĐIỆN CREM-LI

Hôm qua, vào lúc 8 giờ tối, Ô-xíp Pê-tơ-rô-vích Gôn-đen-béc đến thăm tôi. Mặc dù trước đây nửa tiếng, nếu không phải là sớm hơn, đã có thông báo trước cho sĩ quan trực nhật và các chiến sĩ bảo vệ, đồng chí đó đã *bị giữ lại*, không phải là ở phía dưới tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy, mà là ở *phía trên*.

Một lần nữa — và hoàn toàn không phải là lần đầu — tôi lưu ý đồng chí đến sự vi phạm quy chế đó. Đồng chí đừng bắt tôi phải áp dụng những biện pháp nghiêm khắc và đồng chí hãy làm sao cho một khi có bất kỳ sự thông báo nào của ban thư ký của tôi cho các chiến sĩ bảo vệ, không xảy ra *sự chậm trễ nhỏ nhất nào*.

Không rõ là bản hướng dẫn đã được đề ra thật tỉ mỉ chưa. Nó đã được kiểm tra lại chưa. Đồng chí báo cáo cho biết việc chấp hành⁵⁸.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 19 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

55

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

M ậ t

Đồng chí Mô-lô-tốp! Tôi yêu cầu luân chuyển cho các ủy viên *Bộ chính trị* để biết, và **gửi trả lại** thư này⁵⁹.

19/XI. Lê-nin

*Viết ngày 19 tháng Mười một
1921*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

56

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

19. XI. 1921

Đồng chí Cuốc-xki!

Cra-xin rất lo rằng công việc của tiểu ban Grô-man (thống kê số thiệt hại do sự can thiệp gây cho chúng ta) bị Gôi-khơ-bác làm cho lộn nhào lên.

Đồng chí Gôi-khơ-bác có lẽ lại ốm.

Vì thế cần phải kiểm tra *kỹ*:

- (1) những tài liệu đó còn được giữ gìn thật tốt không?
- (2) kết quả ra sao?
- (3) ai chịu trách nhiệm bảo quản đầy đủ và nguyên vẹn?
- (4) có cần phải *làm thêm cho xong* không?

(5) giao việc đó cho ai?
Đồng chí hãy *tự mình* kiểm tra và trả lời cho tôi biết, không chậm trễ⁶⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

57

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

19. XI. 1921

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Hôm nay, đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích đã đưa cho tôi đơn xin từ chức. Tôi từ chối không chấp nhận.

Tôi thấy rõ rằng đồng chí đó muốn rũ sạch ô-đi-um¹⁾ về những sự xung đột và tranh cãi có thể xảy ra giữa đồng chí đó với Ô-xin-xki.

Nhưng, tôi tin rằng vấn đề sẽ được giải quyết ổn thỏa theo hướng có lợi nhiều cho bộ dân ủy.

Tôi đề nghị thông báo để các ủy viên Bộ chính trị biết và cho ý kiến là có tán thành việc tôi từ chối đơn xin từ chức của Tê-ô-đô-rô-vích không⁶¹.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ V. I. Lê-nin dùng chữ la-tinh "odium" ở đây, trong ngữ cảnh này có nghĩa là "vết", "điều làm bực mình".

58

*** GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP!**

19. XI. 1921

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí đã làm một việc cực kỳ sai: một văn kiện quan trọng như thế, đồng chí đã gửi cho tôi ngày 17/XI (!!) với một bản ghi ý kiến vô vị như thế.

Đáng lẽ phải gửi cho *Hội đồng lao động và quốc phòng chú!*

Đồng chí phải chịu trách nhiệm nếu vì A-va-nê-xốp đi vắng mà đã xảy ra sai lầm và nếu đồng chí cũng như Xmô-li-a-ni-nốp đều không kịp thời liên hệ được với I-van Ni-ki-tích Xmiéc-nốp (dễ dàng vì đồng chí đó ở Pê-tơ-rô-grát) cũng như với Tsu-tơ-ca-ép. *Đồng chí có lỗi.*

Tại sao anh chàng Cra-xin-xki nào đó thì chạy ngược chạy xuôi mà đồng chí và Xmô-li-a-ni-nốp thì ngồi không?⁶².

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

59

GỬI I. V. XTA-LIN

Đồng chí Xta-lin! Đồng chí có gửi cho tôi bản sao thư đồng chí trả lời Tsi-tsê-rin không? Theo tôi, đồng chí ấy đúng⁶³.

20/XI. *Lê-nin*

*Viết ngày 20 tháng Mười một
1921*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

60

*** GỬI CHỦ TỊCH PHIÊN HỌP
BẢN VIỆC QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG CỦA
HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG**

Tôi yêu cầu *nhất thiết là hôm nay*, nhân sự phản đối của đồng chí Tsu-tơ-ca-ép và I-van Ni-ki-tích Xmiéc-nốp, phải xem xét lại nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 11/XI năm nay về vấn đề công trình mới¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Viết ngày 21 tháng Mười
một 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

61

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP, Kh, G. RA-CỐP-XKI,
I. I. SVÁC-TXƠ, G. L. PI-A-TA-CỐP,
M. L. RU-KHI-MÓ-VÍCH**

21. XI. 1921

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Gửi đồng chí Ra-cốp-xki

Gửi đồng chí "Xê-mi-ôn" (Svác-tơ) thuộc Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ toàn Nga

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 58.

Gửi đồng chí Pi-a-ta-cốp { Đôn-bát }
 Gửi đồng chí Ru-khi-mô-vích

Đồng chí kính mến!

Tôi gửi kèm theo cuốn sách của đồng chí Rê-mây-cô⁶⁴.

Chỉ cần đọc qua một trang rưỡi (13 và 14) cũng thấy được thực chất của vấn đề: tranh chấp và vật lộn ở Đôn-bát.

Thêm vào cuộc tranh chấp hoặc bất đồng ý kiến giữa Pi-a-ta-cốp và Ru-khi-mô-vích, là sự bất đồng ý kiến giữa Rê-mây-cô (và những đồng chí mà Rê-mây-cô nêu tên ở trang 14) với Pi-a-ta-cốp và Can-nin.

Những sự bất đồng ý kiến và bất hoà ấy ở Đôn-bát, *pháo đài* của chúng ta, là vô cùng nguy hiểm.

Tôi yêu cầu các đồng chí xem qua cuốn sách này (hoặc là, hai trang 13 và 14, đã đủ lắm rồi) và ghi cho tôi dù chỉ 2 chữ nói rõ những biện pháp nào có thể (và phải) áp dụng để thanh toán sự bất đồng và tranh chấp ở Đôn-bát⁶⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
 V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

62

ĐIỆN GỬI V. V. XTÁC-CỐP

Gửi Xtác-cốp, Béc-lanh

Báo cáo thứ nhất đã nhận được. Tôi dứt khoát yêu cầu: nếu không phải toàn bộ đơn đặt hàng, thì ít ra là 10 bộ, đến ngày 1 tháng Ba phải đến được các cảng chúng ta, và đến ngày 1 tháng

Tư thì đến nơi làm việc. Qua báo cáo, tôi không thấy có sự tin chắc chắn về thời hạn. Đồng chí điện cho tôi dứt khoát về khả năng hoàn thành⁶⁶.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

*Viết ngày 21 tháng Mười một
 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

*Theo đúng bản đánh máy,
 do V. I. Lê-nin ký*

63

GIẤY GIỚI THIỆU I-a, X. GA-NÊ-TXƠ-KI⁶⁷

Tôi biết đồng chí Ga-nê-txơ-ki từ năm 1903, hồi đó là đại diện của Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan tại đại hội đảng ta. Sau đó, tôi biết đồng chí luôn luôn là ủy viên Ban chấp hành trung ương Ba-lan. Tôi đã quan sát trực tiếp trong thời kỳ 1912 - 1914, hồi đó chúng tôi cùng sống ở Cra-cốp. Đồng chí Ga-nê-txơ-ki đã nhiều lần từ Cra-cốp sang hoạt động bất hợp pháp ở Ba-lan, làm nhiệm vụ của một ủy viên Ban chấp hành trung ương cả khi sống lưu vong ở nước ngoài cũng như khi ở nước Nga. Tôi hoàn toàn đồng ý giới thiệu đồng chí đó vào Đảng.

Ủy viên Ban chấp hành trung ương
 Đảng cộng sản Nga V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)
 21. XI. 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

64

NGHỊ QUYẾT VỀ CÔNG VẤN CỦA CỤC QUẢN LÝ
SẢN XUẤT MÁT-XCƠ-VA GỬI CỤC CÔNG NGHIỆP
DỆT MÁT-XCƠ-VA⁶⁸

Rất đáng ngờ!

Đồng chí Un-slich-tơ phải chỉ định một người *hoàn toàn tin cậy* mà *bản thân* đồng chí biết rõ *để kể m tra*. Đó là một sự ăn cắp tinh vi. Phải chăng ở đâu cũng thế?

21. XI. Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

65

GỬI M. C. VÊ-TÔ-SKIN

Gửi đồng chí Vê-tô-skin,
phó chủ tịch Tiểu ban quản lý vàng

Tôi yêu cầu đồng chí xúc tiến việc xem xét vấn đề xuất vàng cho công nghiệp giấy. Việc đó không thể trì hoãn thêm nữa đâu⁶⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 22 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

66

GỬI X. X. PI-LI-ÁP-XKI

22. XI.

Đồng chí Pi-li-áp-xki!

Yêu cầu đồng chí gửi cho tôi bản báo cáo ngắn: khối Đồng minh nợ chúng ta bao nhiêu, con số do tiểu ban đồng chí¹⁾ thống kê theo sự phân loại

a) được chứng minh đầy đủ, có bằng chứng xác đáng với nhiều chi tiết;

b) { ít chi tiết hơn;

c) { có ít bằng chứng hơn

v.v..

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 22 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

67

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp! Tôi yêu cầu ra lệnh cho *đồng chí Ki-xê-lép*, chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, đi nghỉ và chữa bệnh, *theo lệnh của các bác sĩ*, ít nhất là 2 tháng.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 56.

Xê-ma-xcô đã triệu tập một cuộc hội chẩn (trong đó có Mi-no) và đã công nhận tình trạng quá mệt nhọc, v.v. và v.v..

Tôi gửi kèm theo đây giấy chứng nhận.

Cần tìm cho đồng chí đó một nhà an dưỡng theo ý kiến của các bác sĩ: có thể và cần phải lấy giấy cam đoan của Xê-ma-scô⁷⁰.

22/XI. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

68

GỬI I. V. XTA-LIN VÀ I. X. UN-SLÍCH-TÔ

22. XI. 1921

Gửi đồng chí Xta-lin và đồng chí Un-slich-tô

Đồng chí Ki-xê-lép đã chuyển cho tôi những thứ kèm theo đây⁷¹. Ở nước ta người ta cho thuê thật chẳng ra thể thống gì.

Bản kê khai tài sản thì *giả mạo*, như bản này đây. Hay là không có cái gì cả.

Vô số hàng hoá rất quý — vải, máy móc, dây cua-roa, v.v. và v.v. — bị bọn thuê nhà, bọn thu nhận, bọn cấp phát đánh cắp hết. Tôi đã có lần viết thư cho Un-slich-tô về tình hình đó.

Nên chăng triệu tập một cuộc họp *kín* gồm những người *thật tin cẩn* để bàn biện pháp chống lại?

(a) Bắt một vài vụ và xử bắn;

(b) dự thảo một chỉ thị bổ sung;

(c) như trên — các biện pháp kiểm tra, v.v..⁷²

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

69

* GỬI ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC

Tôi đề nghị đưa ra bàn ở Ủy ban kế hoạch nhà nước các vấn đề:

1. đẩy nhanh việc xây dựng và đưa vào hoạt động nhà máy điện huyện I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ (trên hồ Rúp-xcôi-ê) và

2. ghi vào kế hoạch năm 1922 của Ủy ban than bùn trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao việc khai thác các hầm than bùn ở Rúp-xcôi-ê hoặc chuyển việc khai thác đó sang cho bộ phận xây dựng nhà máy điện.

Vì có các nguồn vật tư nên ngay bây giờ cần phải xây dựng và thông qua kế hoạch cho năm 1922 và trình tự tiến hành việc xây dựng và việc khai thác than bùn cho nhà máy điện I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ.

Tôi cho rằng để thảo luận vấn đề đó, ngoài các cơ quan hữu quan ở trung ương (Ủy ban sử dụng vật tư trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, Ủy ban các công trình nhà nước trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Ủy ban than bùn trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao), nên mời cả đại biểu của Hội nghị kinh tế tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ cũng như kỹ sư trưởng của công trình xây dựng⁷³.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Nói chung phải nhanh chóng vạch ra kế hoạch xây dựng các nhà máy điện quốc doanh cho năm 1922, làm thế nào để kế hoạch được thảo xong trước đại hội các Xô-viết⁷⁴.

Viết ngày 23 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

70

GỬ I. I. RÁT-TSEN-CÔ

23. XI. 1921

Đồng chí Rát-tsen-cô!

Trả lời thư số 4821 của đồng chí.

Sau khi đồng chí Lê-gia-va đến, đồng chí đừng quên khởi thảo chỉ thị chi tiết (về quan hệ với các công đoàn, cả các công đoàn đả lãn các công đoàn *A m - x t é c - đ a m*, tức công đoàn vàng)

và tiếp đó

vạch ra chế độ báo cáo:

mấy lần, các cán bộ của Bộ dân ủy ngoại thương quan hệ với những công đoàn nào, ở những nước nào.

Tôi chờ thư trả lời và báo cáo, thời hạn 1 - 11/2 tháng⁷⁵.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

71

**GỬ V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Xin gửi để các ủy viên Bộ chính trị biết.

Yêu cầu đồng chí ghi vào chương trình nghị sự.

23/XI. *Lê-nin*

Câu trả lời của tôi:

Đồng chí Ô-cu-lốp! Tôi rất tiếc là không thể gửi thư giới thiệu mà đồng chí yêu cầu. Tôi sẽ vui lòng làm việc đó nếu là sự giới thiệu có tính chất cá nhân. Nhưng vấn đề lại không phải như thế. Đây là vấn đề có tính chất chính trị, và tôi gửi nó đến Bộ chính trị⁷⁶.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

23/XI.

*Viết ngày 23 tháng Mười một
1921*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

72

GỬ BAN BIÊN TẬP TẠP CHÍ "DĨ VÃNG"

23. XI. 1921

Về cuốn sách

"Hai bức thư gửi N. C. Mi-khai-lốp-xki".

1894. (Không đề nơi xuất bản.)

Có thể là nó do *Phê-đô-xê-ép* đã quá cố viết. Tôi chợt nhớ ra là vào những năm đó tôi đã nghe nói việc đồng chí đó (và nhóm nhỏ của đồng chí ấy) trao đổi thư từ với Mi-khai-lốp-xki¹⁾. Còn việc thư đó xuất hiện trên báo chí, thì tôi không nghe thấy. Nhưng tôi không thể xác nhận một điều gì chắc chắn.

Lê-nin

*Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Dĩ vãng", số 23*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 374-375.

73

*** GỬI TƯ LỆNH
BẢO VỆ ĐIỆN CREM-LI**

26. XI. 1921

Sao gửi
đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp

Lại một lần nữa xảy ra chuyện những người đến gặp tôi bị các chiến sĩ bảo vệ giữ lại¹⁾.

Hôm nay, đồng chí Xô-côn-ni-cốp, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, bị người ta giữ lại khoảng 10 phút, khi đồng chí đó đến chỗ tôi.

Có lẽ là chiến sĩ bảo vệ đã hành động đúng khi không để Xô-côn-ni-cốp dùng điện thoại, bởi vì người ta nói rằng đó là điện thoại "liên lạc nội bộ". Nhưng người ta lại nói rằng có máy điện thoại *t h ú h a i*, và lẽ ra chiến sĩ bảo vệ phải cho phép dùng nó! Dù sao thì tôi đã nhiều lần đòi hỏi đồng chí tư lệnh bảo vệ điện Crem-li và bây giờ lần nữa tôi đòi hỏi phải đặt thành lễ lối sao cho *những người đến gặp tôi, dù là k h ô n g c ó b á t k ì g i á y t ò v à o c ú a n à o*, đều có thể, *không gặp bất kỳ sự cản trở nhỏ nhất nào, gọi đi ệ n t h o ạ i c á t ù c ó n g C r e m - l i c ũ n g n h ũ t ù ã u c à u t h a n g l ó i l ê n H ội đ ồng b ộ t r ưởng d ân ú y* với phòng thư ký của tôi và với các nữ thường trực điện thoại của tổng đài tầng III.

Tôi lưu ý đồng chí là đồng chí có thái độ lơ là đối với những yêu cầu của tôi. Một lần nữa, tôi đề nghị định ra ngay lập tức những biện pháp cần thiết, nếu cần thì mắc thêm 2 máy điện thoại dành cho khách đến (1 ở cổng Crem-li, 1 ở đầu cầu thang lối lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy) và trả lời tôi không được

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 54.

chậm trễ. Định ra quy chế đặc biệt dành cho những người đến gặp tôi⁷⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

74

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Hãy cho đăng ký đi.

Hãy gửi đi.

Hãy kiểm tra đi.

Hoặc là chưa có chỉ thị *c h i t i ế t* (truyền qua điện thoại ư? ai chuyển? *Kiểm tra chưa?* Chắc chắn không? Kiểm tra như thế nào? v.v.) hoặc chấp hành *không nghiêm túc*.

Đấu tranh đạt cho được việc chấp hành có kết quả. Ai chịu trách nhiệm? Bắt giam 1-2 lần vì không chấp hành.

Nếu không, *sẽ không có nghĩa lý gì*⁷⁹.

Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Mười một
1921

Đăng lần đầu năm 1958 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử",
số 4

Theo đúng bản thảo

75

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Cần phải giúp *Muyn-txen-béc*

- α) lập một bảng ghi "công việc" của ông ta;
- β) nói với ông ta về những công việc đó;
- γ) đẩy tới và xúc tiến những công việc ấy bằng cách liên hệ với các bộ dân ủy hữu quan, v.v.;
- δ) phân thì liên hệ với Lê-vin (thư ký của tiểu ban Ca-li-nin và Ca-mê-nép, của Ủy ban cứu đói¹⁾).

P. S. Hình như, tôi đã gửi cho đồng chí bảng ghi "những công việc" của ông ta?⁸⁰.

Viết ngày 26 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

76

GỬI G. M CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

1

26. XI. 1921

G. M.!

Hôm nay, báo "Sự thật" viết cái gì về phát kiến của Tsây-cô?⁸¹ Lại thêm một tin vịt ư? Còn nếu là đúng đắn, thì có gì lại viết về những vụ nổ từ xa? Đồng chí viết cho mấy chữ; có thể, cần hỏi Khác-cốp hoặc là triệu tập Tsây-cô về, hoặc là nhờ một chuyên gia nào đó nói chuyện bằng điện thoại với Khác-cốp?

Lê-nin của đồng chí

¹⁾ Đây là nói Ủy ban cứu đói trung ương trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

2

26/XI.

G. M. ! Tôi đã nói chuyện với Tsu-ba-rơ. Thì ra đồng chí ấy biết về phát kiến đó và nói rằng các chuyên gia và giáo sư của họ đã thảo luận và nhận thấy là đúng đắn. Đồng chí ấy bảo là có thể gửi cả tài liệu lẫn phái bản thân nhà phát minh đến.

Cần quyết định xem liệu có nên yêu cầu gửi tài liệu hoặc phái chính nhà phát minh đến đây không; nên chăng gửi đi Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, đến chỗ Bôn-tơ - Bru-ê-vích?⁸².

Đồng chí hãy suy nghĩ đi và viết thư hoặc cho tôi, hoặc cho N. P. Goóc-bu-nốp là người mà tôi ủy quyền theo dõi việc chấp hành và kiểm tra⁸³.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 26 tháng Mười một
1921

Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1925 trên báo "Đời sống
kinh tế", số 17

Theo đúng các bản thảo

77

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Đồng chí hãy đích thân theo dõi việc này. Hãy cử một liên lạc viên đi xe mô-tô đến chỗ G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki và nhận lấy các bản ghi ý kiến của tôi về "phát kiến" ở Khác-cốp và về bản nhận xét của Tsu-ba-rơ¹⁾.

27/XI. Lê-nin

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 76.

(P. S. Cần viết giấy gọi người phát minh đến đây; trình diện với La-da-rép; rồi đưa đi Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, v.v.).

Viết ngày 27 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

78

* GỬI CHỦ TỊCH TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Tôi đề nghị Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy hôm nay nhất thiết phải xem xét và quyết định dứt khoát vấn đề cấp ngay 70 triệu rúp cho việc tổ chức cuộc triển lãm ở Béc-lanh. Tôi chỉ định đồng chí Goóc-bu-nốp N. P. làm báo cáo viên⁸⁴.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 28 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

79

BẢN GHI Ý KIẾN VỀ TIỀN PHẠT

Các khoản phạt cả ở đây và nói chung, phải tính b ằ n g và n g và quy theo thời giá trong ngày⁸⁵.

Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 28 tháng
Mười một và 14 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

80

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Ý kiến của tôi gần với đồng chí hơn là với Đgiéc-gin-xki. Tôi khuyên đồng chí đừng nhượng bộ và đưa ra Bộ chính trị. Khi đó, chúng ta sẽ giữ vững maximum¹⁾ trong những mức tối đa. Đối với Bộ dân ủy tư pháp, chúng ta còn quy trách nhiệm về việc k h ồ n g b á o c á o với Bộ chính trị (hoặc với Hội đồng bộ trưởng dân ủy) về những thiếu sót và những sai lầm của Ủy ban đặc biệt toàn Nga nữa⁸⁶.

29/XI. Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

81

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP⁸⁷

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Hãy đòi cho được tài liệu

1) ở Bộ dân ủy ngoại thương, về giá gra-phít và điều kiện tiêu thụ nó. (Phải chăng đó là ngoại tệ?)

2) ở Hội đồng kinh tế quốc dân Xi-bi-ri, về kinh nghiệm thu mua và bán gra-phít trong năm 1921 (có kinh nghiệm đó).

Có thể là cả ở Ủy ban kế hoạch nhà nước cũng có tài liệu.

Tài liệu thu thập được sẽ dùng để Hội đồng lao động và quốc phòng kết luận và ra nghị quyết đặc biệt.

Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — mức tối đa

82

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

Đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki! Chính đây là tài liệu mà tôi đã nói với đồng chí bằng điện thoại. Xin đồng chí trả lại cho với vài lời nhận xét về nó. Ngoài ra, nên chăng đưa Mu-skê-tốp, nếu từ năm 1918 đồng chí đó đã công tác ở Pê-tơ-rô-grát, vào ban lãnh đạo, chuyển đồng chí đó từ Pê-tơ-rô-grát về Mát-xcơ-va?⁸⁸.

29/XI. Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

83

NHIỆM VỤ TRAO CHỌ N. P. GOÓC-BU-NỐP
GHI TRÊN THƯ CỦA A. X. KI-XÊ-LÉP

Gửi N. P. Goóc-bu-nốp

Yêu cầu kiểm tra xem đã làm chưa và đã làm những gì, và báo cáo với tôi.

29/XI. Lê-nin

Đồng chí Ê-nu-kít-dê!

Sao gửi Vla-đi-mia I-lích

Theo đề nghị của Vla-đi-mia I-lích, tôi yêu cầu đồng chí bảo đảm việc ăn uống của đồng chí Bi-ê-lốp, thành viên Tiểu hội đồng bộ trưởng

dân ủy, là người cần được tăng cường bồi dưỡng, bởi vì các bác sĩ phát hiện thấy đồng chí đó bắt đầu bị lao và suy nhược nghiêm trọng, còn việc để đồng chí đó nghỉ ngơi thì rất khó bởi vì công việc quá nhiều.

22/XI. 1921 A. Ki-xê-lép

Viết ngày 29 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

84

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tơ-rốt-xki! Hãy nhận thư kèm theo đây để biết và hãy gửi trả lại tôi (cả thư ngắn này), vì tôi còn gửi cho người khác nữa⁸⁹.

Ad 1¹⁾. "Thận trọng" ở chỗ nào?? Thực ra chưa có gì cả. Chỉ toàn là nói suông. Đáng tiếc là người Đức qu á u "thận trọng". Ở đây, Tsi-tsê-rin không đúng.

Ad № 3... Tôi nghĩ, đó là chuyện bịa đặt. Đáng lẽ phải đặt ra cho Hác-tvích (và những người Đ---úc khác) vấn đề một cách chính diện và chính xác: các ngài muốn gì ở chúng tôi? một hiệp ước *khô n g c ó* nước Anh? Được! Hãy nhanh chóng đưa ra *dự th á o*, và chúng tôi *s ẽ k ý*.

Cho đến nay, người Đức chỉ nói và nói.

Cra-xin, theo nguyên tắc ngoại giao, *l ẽ r a không được* để lộ ý đồ trước Xtin-nê-xơ và thậm chí tán tỉnh với y.

30/XI. Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ — bổ sung vào điểm 1

85

GỬI A. Đ. MÊ-TÊ-LÉP

Gửi đồng chí cục trưởng Cục quản lý nhà cửa
của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga
đồng chí *Mê-tê-lép*

Tôi yêu cầu nhất thiết phải cấp cho nữ đồng chí *Txê-txi-li-i-a Xa-môi-lốp-na Bô-brốp-xcai-a* một buồng trong Nhà số 1 của các Xô-viết. Tôi biết rất rõ đồng chí đó là một cán bộ đảng kỳ cựu. Đồng chí đó hiện đang sống trong những điều kiện hoàn toàn không thể chịu đựng được, và các bác sĩ đã ra lệnh phải chuyển đồng chí đó ngay lập tức đến một trong các Nhà của các Xô-viết.

Đồng chí hãy báo cho phòng thư ký của tôi biết về việc chấp hành⁹⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Tôi biết Bô-brốp-xcai-a từ thời kỳ trước năm 1905 và tôi biết là đồng chí đó có khả năng chịu đựng sự nghèo thiếu mà vẫn hoàn toàn lặng thinh tới mức quá quắt lắm. Vì vậy, cần phải nhanh chóng giúp đồng chí đó¹⁾.

*Viết ngày 30 tháng Mười một
1921*

*Đăng lần đầu không đầy đủ năm
1924 trên tạp chí "Cách mạng vô
sản", số 3*

*In toàn văn năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

¹⁾ Tái bút do chính tay V. I. Lê-nin viết.

86

GỬI A. A. BI-Ê-LỐP

30/XI.

Đồng chí Bi-ê-lốp! Tôi tán thành đồng chí về quan niệm.

Đồng chí hãy xúc tiến công việc đó *trong thực tiễn*, nghĩa là đồng chí hãy đưa ra dự thảo nghị quyết (có thể là như thế này thì tốt hơn: *đầu tiên* đồng chí hãy chọn *người* và sau đó đưa ra dự thảo nghị quyết).

Ra khỏi đảng, theo tôi, là không nên. Tôi *phản đối*.

Đồng chí phải ở lại và làm việc một cách gương mẫu ở *B á c h h o á t ó n g h ợ p*⁹¹.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

P. S. Về việc rút khỏi Tiểu hội đồng, đồng chí hãy trình bày ý kiến của Ki-xê-lốp.

*Viết ngày 30 tháng Mười một
1921*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

87

* VỀ ỦY BAN SỬ DỤNG

Các bộ dân ủy nói là sẽ ủng hộ Ủy ban kế hoạch nhà nước (tán thành việc chuyển giao Ủy ban sử dụng cho nó), bởi vì: như vậy thì họ *càng không còn bị kiểm tra nữa*.

(Cri-tơ-man. 30. XI.)

Ủy ban sử dụng lo liệu thoả mãn những nhu cầu vụn vặt, đó là công lao của nó chứ không phải là tội lỗi (đường cho việc sản xuất gương; muối cho việc ủ thức ăn cho gia súc; bột phế phẩm cho các pin điện, v.v.).

Viết ngày 30 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

88

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

G. M.!

Vừa rồi Cri-tơ-man đã đến chỗ tôi.

Tôi kèm theo đây ý kiến của đồng chí đó và của tôi về kế hoạch của đồng chí đó.

Mong rằng đồng chí hãy đọc qua và gửi trả lại cho tôi với vài ý kiến của đồng chí về nó.

Tôi đang lo lắng (đặc biệt) về hai mặt của vấn đề:

(1) Liệu có thể chuyển giao Ủy ban sử dụng cho Ủy ban kế hoạch nhà nước theo một cách khác chứ không phải là toàn bộ không?

nếu không, thì liệu có thể, khi chuyển giao toàn bộ, thu hẹp bộ máy của Ủy ban sử dụng lại được không?

(2) trong thực tế, tình trạng không bị kiểm tra của các bộ dân uỷ liệu có tăng lên cùng với việc chuyển giao Ủy ban sử dụng cho Ủy ban kế hoạch nhà nước không?

(có những biện pháp gì để chống lại điều đó? có những đảm bảo gì chống lại điều đó? Việc các bộ bên vực chương

trình chuyển giao Ủy ban sử dụng cho Ủy ban kế hoạch nhà nước có mang tính vụ lợi theo nghĩa xấu không?)

30/XI. Lê-nin

Thêm nữa: liệu có thể không kết hợp (bằng cách này hay cách khác) việc phân phối sản phẩm với việc phân phối tiền bạc không?⁹²

Viết ngày 30 tháng Mười một
1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

89

GỬI V. V. QUY-BƯ-SÉP

Đồng chí Quy-bư-sép! Cái chính hiện nay trong vụ Rút-ghec-xơ là cố gắng cải thiện thành phần "Ban tổ chức"⁹³.

Tôi sẽ cố gắng thăm dò ý kiến những người cộng sản Phần-lan, thông qua Cu-u-xi-nen. Cả đồng chí (và Bô-gđa-nốp) hãy cố gắng, thông qua những đồng chí biết rõ phong trào công nhân Mỹ, tìm những người được đề cử mới đáng tin cậy. Chúng ta sẽ đưa họ vào "Ban tổ chức".

Viết cuối tháng Mười một 1921

Đăng lần đầu ngày 20 tháng Giêng
năm 1929 trên "Báo công thương",
số 17

Theo đúng bản thảo

90

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-DÊ

Đồng chí Ê-nu-kít-dê!

Liệu có thể xúc tiến nhanh hơn nữa việc chuyển căn nhà dành cho Xta-lin không?

Tôi khẩn khoản yêu cầu đồng chí làm việc đó và *gọi điện thoại* (máy điện thoại tốt đấy, qua tổng đài ở tầng trên) *cho tôi biết* công việc này có trôi chảy hay gặp trở ngại¹⁾.

Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

91

ĐIỆN BẠO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI V. V. PHỎ-MINGửi đồng chí *Phỏ-min*,
Bộ dân ủy giao thông

Những vật liệu dành cho Công trường Ca-si-ra, gửi từ Pê-tơ-rô-grát các ngày 11 và 23 tháng Mười một, cho tới nay vẫn chưa đến công trường, mặc dù tôi đã có chỉ thị dứt khoát phải chuyển thật cấp tốc tất cả những vật liệu dành cho *Ca-si-ra*. Do sự chậm trễ đó, nên đã không thể triển khai công việc xây dựng công trình tải điện, tình hình này, đến lượt nó,

¹⁾ Cũng xem tập này, văn kiện 263.

đã ảnh hưởng đến việc đưa Nhà máy điện Ca-si-ra vào sản xuất đúng thời hạn. Tôi đề nghị đồng chí điều tra công việc này một cách hết sức nghiêm ngặt và ra chỉ thị ngay lập tức cho tuyến đường Pê-tơ-rô-grát - Mát-xcơ-va - Ca-si-ra kéo đến Ca-si-ra các toa có số sau đây: 771 167, 590 175, 612 881, 171 843, 468 369, 465 049, 655 397, 69 578, 288 442 và 536 297 với sự ký nhận trực tiếp của kỹ sư trưởng hoặc của một trong các người phó của người ấy. Để bảo đảm chắc chắn hơn cho việc chấp hành lệnh này, đồng chí hãy bổ nhiệm đích danh những người có trọng trách trong Bộ dân ủy giao thông. Khi mỗi toa nói trên đi qua các ga Khô-vri-nô và Mát-xcơ-va, đồng chí hãy đánh điện báo cho kỹ sư trưởng của Công trường Ca-si-ra là *Txi-u-ru-pa* về những toa tàu đó, theo địa chỉ sau đây: Ngõ Ma-lưi Tséc-cát-xki, Bãi Ca-li-a-din-xcôi-ê, Công trường Ca-si-ra. Đồng chí hãy thông báo ngay lập tức cho đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp* về những biện pháp được áp dụng và kết quả²⁴⁾.

Mát-xcơ-va - Crem-li

2/12 - 21

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
*V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIIITheo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

92

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí hãy kiểm tra, qua *Ram-din* (ủy viên — và chủ tịch? — của ban tiếp nhận Ca-si-ra), xem khi nào thì tiếp nhận?

và qua G. Đ. Txi-u-ru-pa¹⁾ xem đồng chí ấy hy vọng là khi nào thì cung cấp điện cho Mát-xcơ-va 6000 kw?⁹⁵.

2/XII. Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

93

ĐIỆN BÁO QUA BƯU ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA VÀ V. V. PHỒ-MIN

Khẩn

Gửi đồng chí Xmin ga,
Tổng cục công nghiệp nhiên liệu
Gửi đồng chí Phồ-min, Bộ dân ủy giao thông
Sao gửi Tổng cục công nghiệp giấy

Nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 17 tháng Tám 1921 đã duyệt y chương trình sản xuất giấy in tiền cho thời kỳ tháng Bảy - tháng Chạp 1921 tại bốn nhà máy giấy, trong đó có cả nhà máy "Chiến sĩ công xã" ở Pê-tơ-rô-grát với sản lượng hàng tháng 4 000 pút giấy in tiền ở máy giấy thứ nhất; máy này do Tổng cục công nghiệp giấy chuẩn bị đưa vào sử dụng đúng thời hạn 1/XII-1921, là thời hạn được quy định bởi chính nghị quyết này của Hội đồng lao động và quốc phòng.

Theo báo cáo của Tổng cục công nghiệp giấy, nhà máy "Chiến sĩ công xã" thực tế không thể bắt tay thực hiện nhiệm vụ sản xuất được giao cho nó, bởi lẽ mặc dù các biện pháp của Tổng cục công nghiệp giấy và nhiều lần đề nghị gửi tới Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, Ban công nghiệp nhiên liệu tỉnh

¹⁾ Ở phía trên văn kiện, V. I. Lê-nin đánh dấu # và viết: "càng nhanh càng tốt, bằng điện thoại". Người cũng đánh những dấu như vậy phía trên họ Ram-din và Txi-u-ru-pa.

Pê-tơ-rô-grát và các cơ quan nhiên liệu khác, việc cung cấp chất đốt cho nhà máy chưa được thực hiện và hiện nay cũng chưa được thực hiện. Nhà máy hoàn toàn không có củi, do đó kế hoạch sản xuất tháng Mười một của nhà máy này không hoàn thành.

Theo những tin tức vừa mới nhận được của Tổng cục công nghiệp giấy thì từ ngày 26 tháng này nhà máy thứ hai sản xuất giấy in tiền — nhà máy ở Côn-đrô-vô cũng ngừng hoạt động, theo kế hoạch sản xuất do Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua thì nhà máy này phải sản xuất 9 000 pút giấy in tiền mỗi tháng. Nhà máy ngừng hoạt động vì đường sắt Xư-dơ-ran - Vi-a-dơ-ma không cung cấp chất đốt cho xưởng, trong khi đó theo kế hoạch của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu phải cung cấp cho nhà máy mỗi tháng 245 toa củi.

Tôi đề nghị thi hành những biện pháp khẩn cấp nhằm bảo đảm việc cung cấp chất đốt, một cách có kế hoạch và kịp thời cho các nhà máy nói trên.

Các đồng chí gửi cho tôi bản báo cáo viết về việc chấp hành⁹⁶.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng Lê-nin

Ngày 2 tháng Chạp 1921

Mát-xcơ-va, Crem-li

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

94

GỬI BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG

Bộ dân ủy ngoại thương

Sao gửi đồng chí Pi-a-ta-cốp — để biết

Tôi đề nghị đặt mua cho Tổng cục công nghiệp than Đôn-

bát sách giới thiệu mặt hàng của các hãng buôn nước ngoài (Đức, Mỹ, Anh) chuyên cung ứng:

- a) thiết bị cho các mỏ nói chung,
- b) dây cáp,
- c) máy bơm,
- d) vật liệu kỹ thuật điện,
- đ) máy đi lò, băng chuyền, v.v.,
- e) dụng cụ,
- g) sản phẩm bằng kim loại nói chung và dây thép nói riêng.

Tôi đề nghị gửi báo cáo về việc thực hiện đến đồng chí *Goóc-bu-nốp*, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

95

GỬI ỦY BAN SÁCH BÁO NƯỚC NGOÀI⁹⁷

Gửi Ủy ban sách báo nước ngoài

Sao gửi đồng chí *Pi-a-ta-cốp* — để biết và thỏa thuận với Ủy ban sách báo nước ngoài về việc cấp một khoản tín dụng thích đáng bằng vàng để đặt mua sách báo

Tôi đề nghị dành cho và tính vào tài khoản của Tổng cục công nghiệp than Đôn-bát

1. cấp tốc đặt mua trọn bộ tất cả các tạp chí về mỏ — Đức, Anh và Hợp chủng quốc Bắc Mỹ trong những năm 1917-1921;
2. đặt mua và gửi đều đặn về Tổng cục:

- a) tất cả các tạp chí về mỏ hiện nay bằng tiếng Đức, Pháp và Anh;
- b) những sách quan trọng nhất về ngành mỏ mới xuất bản;
- c) tạp chí "The Economist"⁹⁸.

Tôi yêu cầu gửi báo cáo về việc chấp hành cho đồng chí *Goóc-bu-nốp*, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

96

GỬI ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN NGA¹⁾

Tối mật

Gửi Ủy ban đặc biệt toàn Nga

Tôi yêu cầu gửi cho tôi, bằng đường dây mật, thông qua đồng chí *Goóc-bu-nốp*, bản báo cáo về tình hình công tác trong Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Trong một bản khác, trước văn bản của thư ngắn có in: "Gửi đồng chí *An-xki*. Ủy ban đặc biệt toàn Nga (gửi theo các địa chỉ khác nhau)".

97

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Tài liệu này, Khin-tsúc trao cho tôi hôm qua⁹⁹. Đồng chí hãy đọc và giới thiệu nó với tất cả các ủy viên của "Ủy ban kinh tế thống nhất"¹⁰⁰.

Hình như công việc đang phát triển thì phải? Chẳng lẽ không có ai đề ra được cách thức kiểm tra *ch o n g h i ê m n g ặ t h ơ n*?

2/XII. Lê-nin

P. S. Tôi yêu cầu chuyển cả cho hết thầy các ủy viên Bộ chính trị.

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

98

GỬI A. L. SANH-MAN

Gửi đồng chí Sanh-man

Tôi gửi bản báo cáo này của Khin-tsúc đến để đồng chí cho ý kiến. Ngân hàng nhà nước có kiểm soát đồng chí đó không? Cụ thể là bằng cách nào?

Đáng lẽ chúng ta phải bàn về Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước, nhân đó bàn cả vấn đề buôn bán nói chung.

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của một người không rõ tên

99

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP¹⁰¹

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! Tôi yêu cầu xem xét và thu thập *tất cả mọi điều* về Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng.

Nên xây dựng *m ô t l o ạ t* biểu đồ cho các báo cáo hàng tháng của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng ((kể cả của *Bách hóa tổng hợp quốc doanh*)).

Chẳng hạn như: (1) chu chuyển

}	mua	}	tính theo
	bán		

 (2) tính theo

}	tính	sản phẩm chính

Bắt buộc (3) % tính báo cáo không đúng thời hạn.

(4) Ghi các tỉnh chậm thời hạn lên bảng đen và **đăng** danh sách những tỉnh ấy, v.v..

2/XII. Lê-nin

P. S. Gửi đến *Hội đồng lao động và quốc phòng* cho tôi những bảng đó.

Đồng chí hãy suy nghĩ xem liệu có thể từ đó rút ra một vài kết luận về thu mua nguyên liệu và về *nh ữ n g d ự k i ế n k ế h o ạ c h* không?

Viết ngày 2 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

100

GỬI A. I. RƯ-CỐP

3/XII.

A-lếch-xây I-va-nô-vích thân mến!

Thế là chuyến đi của đồng chí đã được quyết định rồi. Đã

thông qua Bộ chính trị¹⁰². Đồng chí nhất thiết phải ở lại cho đến lần mổ thứ hai và cho đến khi nào lành hẳn. Tôi đã gặp Txi-u-ru-pa và đã nghe ý kiến của đồng chí đó — thật là tuyệt diệu — về việc chữa bệnh ở Đức. Tôi tin chắc rằng đồng chí *sẽ khỏi hẳn* (tôi đã xem báo cáo của bác sĩ về đồng chí), nếu đồng chí kiên nhẫn một chút. — — — Tôi xin gửi nghị quyết về Txi-u-ru-pa và bản sơ thảo của tôi về *kế hoạch bố trí* công tác của Txi-u-ru-pa và của đồng chí¹⁰³.

Phó chủ tịch thứ nhất và phó chủ tịch thứ hai, như đồng chí sẽ thấy rõ trong kế hoạch đó, phải triển khai công tác mới. Chúng tôi đã quyết định tạm thời *chưa* chuyển kế hoạch đó thành nghị quyết trước khi đồng chí về và trước khi đã *thử thách* Txi-u-ru-pa. Trước hết phải thử thách và kiểm tra bằng thực tiễn. Đồng chí hãy viết cho tôi ý kiến của mình.

Thời bây giờ thì tạm biệt — hãy chữa bệnh cho chu đáo.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 3 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

101

GỬI I. V. XTA-LIN

Đồng chí Xta-lin!

Đồng chí hãy đọc thư kèm theo đây và gửi trả lại tôi cùng vài lời của đồng chí.

Làm thế nào đây?

Đồng chí có dự định gì về vấn đề này?¹⁰⁴.

3/XII. *Lê-nin*

Viết ngày 3 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

102

GỬI G. B. CRA-XNÔ-SÊ-CÔ-VA

3/XII.

Đồng chí Cra-xnô-sê-cô-va!

Hình như, Bít-ti mà tôi đã tiếp là tác giả cuốn
"Red Heart of Russia"¹⁾?

Liệu có thể kiếm cho tôi cuốn sách đó để xem ít hôm được không? Mà có thể, Bít-ti còn có những cuốn sách khác nữa? hay vài bài viết của bà ta về các đề tài khác nhau?

Nếu không có gì khó khăn, tôi thiết tha yêu cầu đồng chí¹⁰⁵.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 3 tháng Chạp 1921

Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp
chí "Văn học nước ngoài", số 2

Theo đúng bản thảo

103

* GỬI ỦY BAN KIỂM TRA VÀ THANH ĐẢNG TỈNH MÁT-XCƠ-VA

Rất mong các đồng chí thứ lỗi cho tôi bởi vì việc tôi yêu cầu cho tôi biết việc khai trừ đồng chí *Sa-pi-rô* ra khỏi đảng đã trở thành lý do dẫn đến việc hủy bỏ việc thẩm xét đồng chí đó, được dự định vào hôm nay, ngày 3. XII, hồi 18 giờ, tại Ủy ban tỉnh Mát-xcơ-va. Đó là hậu quả của sự sơ ý và của sai lầm, bởi vì điều quan trọng hơn cả, dĩ nhiên, là việc nhanh chóng thẩm xét đồng chí đó.

¹⁾ — "Trái tim đỏ của nước Nga"

Kỳ thật, tôi khẩn khoản đề nghị Ủy ban kiểm tra và thanh đảng tỉnh Mát-xcơ-va chú ý những ý kiến sau đây của tôi.

1) Trong suốt mấy năm trời, tôi đã nhiều lần nghe N. C. Crúp-xcai-a cho tôi biết rằng Sa-pi-rô là một cán bộ trung thực hiếm có, nhưng lại không được người ta ưa thích vì *ngghiêm khắt*. Vì thế, ngay từ khi mới bắt đầu việc thanh lọc, tôi đã nói trước với N. C. Crúp-xcai-a rằng cần lưu ý đến khả năng khá chắc chắn về một mưu kế được bày ra nhân việc này.

2) Bài báo của tôi về sự không vững chắc của những người men-sê-vích và những người thuộc phái Bun hiện là đảng viên Đảng cộng sản Nga, thường bị hiểu là cần phải khai trừ tất cả họ ra khỏi đảng¹⁾. Vì thế, tôi thấy có trách nhiệm phải nói rằng, trước kia và hiện nay tôi vẫn cho rằng cần thiết phải phân tích riêng từng trường hợp, và để khẳng định điều đó tôi nêu lên làm ví dụ Tsiéc-kin, vốn là một người men-sê-vích, vào Đảng cộng sản Nga muộn hơn nhiều so với Sa-pi-rô, và có những sự việc cụ thể, chứ không phải tiếng đồn hay tin nhảm, chứng minh cho những ngả nghiêng của Tsiéc-kin. Thế nhưng, sau khi phân tích toàn diện vấn đề của Tsiéc-kin, thì tôi đã tán thành các đồng chí U-cra-i-na đã bênh vực Tsiéc-kin cho rằng phải để Tsiéc-kin lại trong đảng.

3) Trong đơn của Sa-pi-rô có chữ của đồng chí A. Ê-nu-kít-dê ghi vào ngày 3. IX. 1921: "Tôi hoàn toàn xác nhận tất cả những điều đồng chí Sa-pi-rô trình bày ở đây về thời kỳ 1917".

Mà những điều đồng chí Sa-pi-rô trình bày về thời kỳ đó là vô cùng quan trọng, bởi vì những điều đó chung quy là: người men-sê-vích Sa-pi-rô, *ngay từ trước* Cách mạng tháng Mười, *đã bắt đầu chống* phái men-sê-vích.

Về câu hỏi của tôi gửi riêng cho đồng chí Ê-nu-kít-dê về Sa-pi-rô, đồng chí Ê-nu-kít-dê hôm nay đã trả lời tôi rằng đồng chí đó đã cùng làm việc với Sa-pi-rô từ tháng Tư đến tháng Tám

¹⁾ Đây là nói bài "Về vấn đề thanh đảng" (Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 151-154).

1917 trong ủy ban mặt trận của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cũ, chịu ảnh hưởng của phái men-sê-vích. Do liên hệ trực tiếp và tìm hiểu đồng chí Sa-pi-rô trong thời kỳ đó, đồng chí Ê-nu-kít-dê đã tuyên bố với tôi rằng đồng chí đó hoàn toàn không nghi ngờ sự thành thực của đồng chí Sa-pi-rô và đồng chí đó, Ê-nu-kít-dê, có thể tán thành một cách không điều kiện việc giữ đồng chí Sa-pi-rô ở lại trong đảng.

Đồng chí Ê-nu-kít-dê đã cho tôi biết thêm một sự việc đáng chú ý: sau những ngày tháng Bảy 1917, khi người ta lùng bắt một cách điên cuồng những người bôn-sê-vích, thì tại một cuộc họp Sa-pi-rô đã tích cực bảo vệ những người bôn-sê-vích khiến cho một ủy viên của Ban chấp hành trung ương men-sê-vích là Vanh-stanh suýt tí nữa thì đâm Sa-pi-rô.

Cần phải nói rằng, đồng chí Ê-nu-kít-dê, đảng viên từ năm 1898, thuộc lớp cận vệ lão thành của đảng và chính họ phải kiểm tra và thanh lọc đảng ta. Theo tôi, mọi chứng cứ xuất phát từ hàng ngũ lớp cận vệ lão thành ấy đáng được chú ý bội phần. Vì thế tôi nghĩ là hoàn toàn sai lầm khi ủy ban khu phố khai trừ đồng chí Sa-pi-rô mà trước đó lại không triệu tập đồng chí Ê-nu-kít-dê. Và tôi khẩn khoản đề nghị Ủy ban tỉnh Mát-xcơ-va triệu tập đồng chí Ê-nu-kít-dê, thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, để xem xét vấn đề của Sa-pi-rô.

4) Đơn của đồng chí Sa-pi-rô cho thấy rõ rằng đồng chí đó là tác giả, dưới bút danh M. Sa-nin, của cuốn sách về vấn đề ruộng đất, xuất bản năm 1907. Như đồng chí Sa-pi-rô cho biết, tôi đã phân tích cuốn sách đó trong cuốn sách của tôi nhan đề "Cương lĩnh ruộng đất của đảng dân chủ - xã hội trong cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất 1905 - 1907" (xuất bản lần thứ hai, Pê-tơ-rô-grát. 1919, trang 84 và những trang sau đó)¹⁾. Trong khi phê bình Sa-nin về một loạt sai lầm có tính chất men-sê-vích, ngay từ khi đó, cách đây hơn 10 năm, tôi đã nêu lên *sự khác nhau* của đồng chí đó so với những người men-sê-vích. Ví dụ, ở

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 193-413.

trang 85 của cuốn sách đó, tôi đã nói rõ rằng Sa-nin "dĩ nhiên vì theo đuổi những động cơ rất tốt, đang bênh vực việc tịch thu và phản đối việc chuộc lại"¹⁾.

Đó là một điểm rất căn bản, chứng tỏ rằng cách đây hơn 10 năm, đồng chí Sa-pi-rô đã tự tách ra khỏi những người men-sê-vích, *hướng về phía cách mạng*.

5) Sự lo ngại của tôi rằng việc thanh đảng có thể tạo cho một người nào đó cái cơ để thực hiện mưu kế chống lại đồng chí Sa-pi-rô, — sự lo ngại này tôi đã nói với N. C. Crúp-xcai-a rất lâu trước khi bắt đầu việc thanh đảng ở thành phố Mát-xcơ-va, — được xác nhận bởi tình hình sau đây. Ủy ban khu phố khai trừ Sa-pi-rô mà không triệu tập Ê-nu-kít-dê, không nêu tên một ai trong số những người biết rõ Sa-pi-rô trong công tác và có thể dẫn ra những sự thật về sự không đáng tin cậy Sa-pi-rô. Ủy ban gọi Sa-pi-rô là "không vững và ngả nghiêng" mà hoàn toàn không có một bằng chứng nào, không nêu lên được bất cứ chứng cứ cụ thể nào. Tự nhiên khiến người ta phải nghĩ rằng ý kiến hoàn toàn không phải là vô tư của một kẻ nào đó (trong số những đồng nghiệp chẳng hạn) đại để cho rằng đó là người "không phải của mình" hoặc "xa lạ", đã có thể có tác dụng trong trường hợp này.

Trong khi đó, *chi bộ* Tổng cục giáo dục chính trị *nhất trí* phát biểu ý kiến *bênh vực* Sa-pi-rô (như tôi đã được biết qua thông báo của đồng chí An-na I-va-nốp-na Mê-sê-ri-a-cô-va, đảng viên của chi bộ đã có mặt tại cuộc họp đó, bản thân tôi biết rõ đồng chí này là đảng viên kỳ cựu của đảng ngay từ trong thời kỳ lưu vong ở nước ngoài). Sa-pi-rô điều khiển một trong sáu vụ của Tổng cục giáo dục chính trị; do đó, những người dưới quyền của đồng chí đó là một thiểu số nhỏ tại cuộc họp chi bộ. Không ai theo dõi sát công việc hàng ngày của đồng chí Sa-pi-rô bằng chi bộ của cơ quan đồng chí đó. Nếu chi bộ đó nhất trí bênh vực Sa-pi-rô, hiệu lực chứng minh của một sự biểu quyết như thế xem ra phải được thừa nhận là rất cao. Khả năng chắc chắn là Sa-pi-rô là nạn nhân của một âm mưu tung tin rằng

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 265.

đồng chí đó thuộc loại người "không phải của mình" mà không có bất cứ mảy may chứng cứ nào, không có bất cứ sự phát biểu *trực tiếp* nào dù là của *một* đảng viên đã từng có hoàn cảnh có thể theo dõi sát đồng chí Sa-pi-rô trong công tác, tôi cho rằng khả năng Sa-pi-rô là nạn nhân như vậy hết sức lớn.

Trên cơ sở những điều đã trình bày, tôi khẩn khoản đề nghị Ủy ban kiểm tra và thanh đảng tỉnh Mát-xcơ-va triệu tập đồng chí Ê-nu-kít-dê, lưu ý đến những ý kiến của tôi và hãy kiểm tra xem cụ thể là người nào đã nói hoặc phát biểu ý kiến chống lại Sa-pi-rô, ở đây liệu có âm mưu gì không.

Tôi cũng khẩn khoản đề nghị gửi cho tôi bản sao nghị quyết của Ủy ban tỉnh Mát-xcơ-va về vấn đề này¹⁰⁶.

3. XII. 1921.

Đảng viên Đảng cộng sản Nga
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu, theo đúng bản thảo

104

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Theo tôi, Khin-tsúc đúng. Sở giao dịch cần có là *một*, và đó chính là của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng¹⁰⁷. Tăng thêm số ủy viên ban lãnh đạo (hoặc ủy ban?) của cơ quan giao dịch đó lấy từ Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và duy trì một Sở giao dịch của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Ngày mai, đưa ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Đồng chí hãy gọi điện thoại cho tôi, nếu không đồng ý ngày mai đưa ra, thì đề nghị với Khin-tsúc và Bô-gđa-nốp tổ chức hội nghị vào chiều hôm nay hoặc sáng ngày mai.

5/XII. Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

*Đăng lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

105

*** GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP**

Tôi yêu cầu lưu ý, bởi vì tác giả bức thư là một người tuyệt đối trung thực.

Tôi yêu cầu kiểm tra đặc biệt *việc xúc tiến* các cuộc thử nghiệm, kiểm tra *tính nghiêm túc* của những cuộc thử nghiệm đó và nhanh chóng *giúp đỡ* người phát minh.

Còn đồng chí hãy gọi điện thoại *về Iàng* cho tôi biết kết quả vào khoảng ngày 13/XII, không chậm hơn¹⁰⁸.

Lê-nin

Cơ-gi-gia-nốp-xki biết người đó (mà không biết phát minh của người đó). Đồng chí hãy nói chuyện cả với Cơ-gi-gia-nốp-xki nữa.

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

*Đăng lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII.*

Theo đúng bản thảo

106

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

5. XII. 1921

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Qua giấy tờ, đồng chí sẽ thấy rõ vấn đề ở chỗ nào¹⁰⁹.

Tổng cục lâm nghiệp của chúng ta *yếu ớt*. (Việc Xmin-ga đi chữa bệnh càng làm cho nó yếu hơn.)

Vì thế cần suy nghĩ cách giúp vấn đề củi để trong mùa xuân hoặc đến mùa xuân không xảy ra tình trạng suy sụp.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

107

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

5. XII. 1921

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Qua những giấy tờ kèm theo đây, đồng chí sẽ thấy rõ tình hình¹¹⁰.

Nếu cần *thông báo cá nhân*, đồng chí hãy gọi *Cô-lê-ga-ép* (muốn biết đồng chí ấy ở đâu, có thể hỏi Tơ-rốt-xki). Cô-lê-ga-ép sẽ cho biết những điều bổ ích.

Liệu có cần phải tiến hành *việc kê khai tài sản* không?

Dĩ nhiên là còn cần cả một loạt biện pháp nữa, bởi vì việc kê khai tài sản vẫn là ít.

Xử bắn cũng còn là ít (tôi tán thành xử bắn trong những vụ như vậy).

Nghe nói là, bằng cách đó, tài sản của nhà nước đang bị đánh cắp đi một cách kinh khủng.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

108

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Gửi đồng chí Lê-gia-va

Sao gửi đồng chí Xmin-ga và đồng chí Sanh-man

Tôi yêu cầu cấp tốc triệu tập hội nghị gồm các đồng chí Lê-gia-va, Xmin-ga và Sanh-man để xem xét vấn đề cấm Ủy ban dầu mỏ A-déc-bai-gian và các tổ chức khác độc lập buôn bán sản phẩm dầu mỏ ở Ba-tư và Côn-xtan-ti-nô-pôn.

Báo cáo do đồng chí Lê-gia-va chịu trách nhiệm, vào thứ tư, ngày 7 tháng Chạp, tại Hội đồng lao động và quốc phòng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

109

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp, tôi đề nghị luân chuyển bản này cho các ủy viên Bộ chính trị. Theo tôi, có thể ủy nhiệm cho A-va-nê-xốp rút gọn lại và nêu lên chính xác hơn các nhiệm vụ¹¹¹.

5/XII. Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

110

*** GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ BAN-LI-XTE VÀ CA-RO¹¹²**

5/XII. 1921

Các đồng chí thân mến!

Tôi gửi các đồng chí cuốn sách của tôi về sự phát triển nông nghiệp ở nước Mỹ.

Tôi rất cảm ơn nếu có được ý kiến của đồng chí Ca-rơ trong trường hợp đồng chí đó có thể đọc sách của tôi qua người phiên dịch tiếng Anh hoặc tiếng Đức.

Tôi cũng mong nhận của đồng chí Ban-li-xte, nếu được, những ấn phẩm chính thức về cuộc thống kê dân số năm 1920 (trong cuốn sách của mình, tôi đã phân tích hai cuộc thống kê dân số: 1900 và 1910).

Nếu có nhà xuất bản nào đó muốn xuất bản sách của tôi bằng tiếng Anh tại nước Mỹ, thì tôi muốn viết một lời tựa ngắn.

Bạn chân thành, Lê-nin của các đồng chí

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Anh

111

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp với yêu cầu chuyển cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị.

Cần phải (1) tìm hiểu xem ai là "Cuốc-giơ-nia"?

Phải chăng là Cu-sne, tác giả cuốn sách về điện khí hóa?

(2) Cần phải chú ý nhiều hơn nữa đến sự cố động của Mi-a-xni-cốp và báo cáo mỗi tháng 2 lần về con người đó và về sự cố động đó cho Bộ chính trị.

(3) Cần phải thảo luận riêng ở Bộ chính trị về việc phản ứng như thế nào đối với bức thư đó¹¹³.

5/XII. Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

112

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGÀ**

5. XII. 1921

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Oóc-lốp (tác giả cuốn sách tuyệt diệu về công tác lương thực của Bộ dân ủy lương thực) đã gửi đến Ban chấp hành trung ương một yêu cầu độc đáo.

Tôi tán thành.

Txi-u-ru-pa (trực tiếp biết rõ Oóc-lốp; tôi thì biết qua sách) cũng tán thành.

Cần phải hỏi ý kiến các ủy viên Bộ chính trị.

Nếu các đồng chí khôn g phả n đ ố i, cần gửi điện thượng khẩn cho Cre-xtin-xki: "Trung ương tán thành những ý định của Oóc-lốp về cuốn sách của đồng chí đó"¹¹⁴.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

113

GỬI G. L. SCƠ-LỚP-XKI

5/XII.

Đồng chí Scơ-lốp-xki!

Tôi đã nhận được thư của đồng chí về Cốp-nô¹¹⁵. Tôi sẽ thực hiện yêu cầu của đồng chí, nếu vấn đề nảy sinh. (Nhưng, hình như, đã có người nào đó được chỉ định rồi.)

Tại sao đồng chí lại viết đến "cái neo cứu thoát"?

Phải chăng cá nhân đồng chí muốn về Nga và hy vọng rằng từ Cốp-nô thì được gần hơn?

Thế để gia đình lại ở Đức ư? Hoặc là đồng chí có những kế hoạch khác?

Cre-xtin-xki hứa với tôi là cố gắng thu xếp để đồng chí làm lãnh sự ở Đức. Như thế không được à? Hay là đồng chí không muốn?

Đồng chí hãy viết cho mấy chữ về việc đó.

Gửi lời chào tốt lành nhất! Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

Đã gửi đi Béc-lanh

114

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Đồng chí hãy đọc xong trong hôm nay và cũng trong hôm nay đồng chí hãy thông báo cho Lê-gia-va (có mấy điện thượng khẩn của Cra-xin về vấn đề này) và Bô-gđa-nốp, cả cho Đô-vga-lép-xki nữa (đã có những

dự án khác? Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy phải *b i ế t*), và, có thể là cả cho *c h ú t ị c h* Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy để đến *mai quyết định* trong Hội đồng bộ trưởng dân ủy¹¹⁶.

5/XII. Lê-nin

P. S. Liệu có phải kiểm tra bằng cách triệu tập trong ngày hôm nay một cuộc họp: Lê-gia-va + Bô-gđa-nốp + Đô-vga-lép-xki + Lê-lép-xki *với quyền thay thế?*

Viết ngày 5 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

115

ĐIỆN GỬI B. A. BẮC¹¹⁷

Gửi Bắc, ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,

Iéc-cút-xơ

Đồng chí hãy làm sáng tỏ ngay lập tức lý do đưa đến việc bỏ tù ở Iéc-cút-xơ công nhân *Cô-tốp* thuộc Cục kinh tế Tsê-rem-khô-vô. Trong thư gửi cho Lê-nin đề ngày 23 tháng Tám, công nhân đó khiếu nại việc bầu cử Xô-viết thành phố Tsê-rem-khô-vô là không đúng vì đã loại bỏ những người ngoài đảng. Thư khiếu nại được xác nhận bằng chữ ký của những công nhân là đảng viên. Nếu đó là lý do — thì phải lập tức thả người bị giam, truy tố trước tòa án và thanh trừ ra khỏi đảng những người có lỗi về việc bắt bớ đó, không kể họ là ai. Đồng thời, đồng chí hãy chất vấn Cục quản lý Iéc-cút-xơ xem tại sao *Cô-tốp* lại không được chuyển về quê nhà ở Vô-xơ-cre-xen-xơ theo công văn ngày 20 tháng Chín của ban tiếp nhận thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Đồng chí hãy trả lời gấp bằng điện báo.

Mát-xơ-va - Crem-li.

5/12 - 21

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy, do
V. I. Lê-nin ký

116

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Ranh-stanh sẽ gửi cho đồng chí, bằng điện thoại, bức điện về việc cấp giấy (về giúp đỡ) cho phái viên của Ham-mơ. Giúp đỡ ông ta là một việc cần làm. Đồng chí hãy cân nhắc xem nên viết thế nào, và nếu cần, đồng chí hãy để tôi ký¹¹⁸.

6/XII. Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

117

THƯ GỬI THƯ KÝ

Đồng chí hãy nhắc tôi: thứ sáu *kiểm tra* xem Bộ dân ủy lương thực đã làm gì để tiến hành việc trao đổi hàng hóa tại *Đ ô n g - N a m* (liêm hái, vốn của Bộ dân ủy ngoại thương và những cái khác).

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

118

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Đồng chí Lê-gia-va!

Trên một tờ báo, trước đây mấy hôm (hình như trên tờ "Sự thật") tôi thấy đăng một tin ngắn về số tiền lưu thông của Bộ dân ủy ngoại thương (ở Crum) là 20 000 000 rúp vàng¹¹⁹.

Từ đâu ra tin ấy?

Các đồng chí đã xây dựng chế độ báo cáo của địa phương về lưu thông có chia ra khoản mua và khoản bán, và tiếp đó có chia theo các nhóm sản phẩm chủ yếu không?

Xin trả lời qua N. P. Goóc-bu-nốp và cho biết thật chính xác tình hình báo cáo như thế nào.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

119

ĐIỆN GỬI M. Kh. PÔ-LI-A-NỐP

6. XII. 1921

Gửi phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Crutn
Pô-li-a-cốp,
Xim-phê-rô-pôn

Tôi yêu cầu giúp đỡ A-lếch-xây An-đrê-ê-vích Prê-ô-bra-gien-xki, một nhà cách mạng lão thành, bản thân tôi quen biết từ những năm chín mươi, hiện đang sống trong điều kiện sinh hoạt khó khăn. Địa chỉ: I-an-ta, phòng vệ sinh - điều dưỡng khu¹²⁰.

Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

6/12
Дорогов А. И.
Пр. уполномочен, ? м. м. м.
Кайро. Уполн. Д. Д. Д. Д. Д.
Бессоюзная. Еды. Керасов.
Меня уполн. зам.
каб. Нам: не зам.
Мере - в. Д. Д. Д. Д. Д.
Уполн. Д. Д. Д. Д. Д.
в. Д. Д. Д. Д. Д., в. Д. Д. Д. Д. Д.
К. Д. Д. Д. Д. Д. Д. Д. Д.
в. Д. Д. Д. Д. Д. Д. Д. Д.

Thư của V. I. Lê-nin gửi A. M. Goóc-ki. —
6 tháng Chạp 1921

Оценки работы
 при нас не
 заботимся в
 отношении колос-
 кова?
 Корпуса, еда
 в год их пере-
 ка.
 Колосков не
 вода не
 А колосков.

Будущее и
 все остальное.
 Мухомор!

120

GỬI A. M. GOÓC-KI

6/XII.

A. M. thân mến!

Tôi thành thật xin lỗi vì viết tháu. Mệt kinh khủng. Mất ngủ. Tôi sẽ đi chữa bệnh.

Người ta đề nghị tôi viết thư nói với đồng chí điều sau đây: nên chăng đồng chí hãy viết thư cho *Béc-na Sô* và khuyên ông ta đi sang Mỹ, cũng như cho *Oen-xơ*, nghe nói hiện đang ở Mỹ, để cả hai người, vì chúng ta, mà bắt tay vào giúp đỡ việc quyền góp nhằm cứu trợ những người bị đói?

Nếu đồng chí viết thư cho họ thì chắc là tốt.

Nếu thế thì những người đói sẽ được cứu trợ nhiều hơn.

Mà nạn đói thật trầm trọng¹⁾.

Đồng chí cứ nghỉ và chữa bệnh cho tốt¹⁾.

Chào đồng chí! *Lê-nin*

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

Đã gửi đi Béc-lanh

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Trên phong bì, V. I. Lê-nin viết: "Chuyển P. P. Goóc-bu-nốp với đề nghị gửi đi *Béc-lanh* cho *A-lếch-xây Mác-xi-mô-vích Goóc-ki* (thư của Lê-nin) (trả lại phong bì với chữ ký nhận của Goóc-ki)". Ở mặt sau của phong bì có chữ ký của A. M. Goóc-ki: "Nhận ngày 24. XII. *M Goóc-ki*".

121

*** GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP**

Tôi yêu cầu xúc tiến và đạt được thỏa thuận với A. Đ. Txi-u-ru-pa¹²².

6/XII. Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

122

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

6/XII.

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi sẽ lên đường hôm nay.

Mặc dù những ngày gần đây tôi đã bớt phần làm việc và tăng phần nghỉ ngơi, nhưng bệnh mắt ngủ vẫn tăng lên ghê gớm. Tôi sợ là không thể đọc báo cáo được cả ở hội nghị của đảng cũng như tại đại hội các Xô-viết¹²³.

Tôi yêu cầu đồng chí chuyển thư này cho các ủy viên Bộ chính trị để báo cáo cho họ biết, để phòng mọi chuyện bất trắc.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

123

TRAO ĐỔI Ý KIẾN VỚI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Thưa Vla-đi-mia I-lích, chúng tôi có phải báo cáo với Đồng chí về hội nghị bàn về các trường đại học không, với cá nhân Đồng chí — hay là báo cáo ở Bộ chính trị? Chúng tôi không có bất đồng ý kiến với nhau, nhưng có bất đồng ý kiến với đoàn giáo sư, họ một mực muốn duy trì chế độ tự trị.

Mi-khai-in Pô-crốp-xki

Tôi không thể nghe báo cáo. Hôm nay, tôi sẽ đi nghỉ dưỡng bệnh. Đồng chí hãy bàn với Mô-lô-tốp và, tốt hơn cả, đồng chí hãy viết (sau cuộc nói chuyện đó) 10 dòng gửi Bộ chính trị với kết luận: phê chuẩn chỉ thị như thế, như thế.

Lê-nin

(Tôi rất ngại là sự vắng mặt của viên phó là *ch u y e n g i a* lớn trong Tổng cục giáo dục chuyên nghiệp là *một việc không đúng!* Ý kiến đồng chí thế nào?)

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

124

M. G. TXƠ-KHA-CAI-A¹⁾

Đồng chí Mi-kha thân mến!

Tôi đã nhận được bức thư nói về Ma-kha-rát-dê. Rất tiếc là tôi không thể nói chuyện được. Tôi mệt và đang ốm. Tôi sẽ

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 101.

lên đường. Đồng chí hãy thứ lỗi cho tôi và hãy chuyển đến đồng chí Phi-líp Ma-kha-rát-dê những lời chào tốt đẹp nhất của tôi.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 6 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

125

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Khi nào nhà phát minh (hình như ông ấy có họ là *Tsây-cô*) đến, tức là nhà phát minh mà đồng chí đã viết thư yêu cầu đến từ Khác-cốp, đồng chí cần phải yêu cầu người đó trình nhận xét chính thức, cụ thể bằng văn bản về tất cả những điểm đã nêu trên báo "Sự thật", hơn nữa nhận xét đó phải là 1) của La-da-rép hoặc của một nhà bác học lớn khác ở Mát-xcơ-va hoặc ở Pê-tơ-rô-grát, 2) của Bôn-tơ - Bru-ê-vích và của những chuyên gia khác ở Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt¹²⁴.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 7 tháng
Chạp 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

126

ĐIỆN GỬI Ph. A. RỐT-STANH

Gửi *Rốt-stanh* (P. P. Goóc-bu-nốp chuyển)

Đề nghị đồng chí chăm sóc Va-ri-a Ác-măng và nếu cần

thì chuyển chị ấy đến đây, phải có người hộ tống và cho mặc áo ấm¹⁾.

Lê-nin

Mát-xcơ-va - Crem-li
7/XII - 21

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

127

CHỈ THỊ CHO THƯ KÝ

Cử *Gli-át-xe* đi kiểm tra xem tại sao có sự chậm trễ trong việc chấp hành nghị quyết được thông qua lần trước của Bộ chính trị về *các mức lương* (tiểu ban Ra-đếch)¹²⁵.

Viết ngày 8 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

128

GỬI I. I. MÊ-GIƠ-LA-ÚC¹²⁶

Gửi *Mê-giơ-la-úc*

Sao gửi đồng chí Goóc-bu-nốp

Đồng chí Mê-giơ-la-úc, tôi sẽ ủy nhiệm cho cán bộ phụ trách văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng kiểm tra việc chấp hành điều đã hứa với đồng chí. Kết quả cuộc kiểm tra sẽ được

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 36 và 195.

báo cho đồng chí bằng văn bản hoặc vào lúc đồng chí về dự đại hội. Tôi e rằng đồng chí đã có phần thái quá, nhất là về những mức lương quá cao cho một số người. Hãy cho tôi biết sự thích thú của đồng chí đã lên đến mức độ nào về vấn đề này, và có thể cả trong một số vấn đề khác.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 9 tháng
Chạp 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong Theo đúng bản sao đánh máy
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

129

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

9/XII.

Li-đi-a A-lếch-xan-đrốp-na!

Đề nghị đồng chí, sau khi đọc xong bức thư kèm theo đây (để đồng chí có thể kiểm tra việc chấp hành) thì chuyển cho đồng chí Xê-ma-scô¹⁾.

Sau đó, phải kiểm tra và xúc tiến việc đưa đi điều trị:

Xmín-ga đi Đức.

Rút-du-tác đi nhà an dưỡng.

Đề nghị đồng chí gọi điện thoại báo cho tôi biết đồng chí đã làm gì về những điểm này và kết quả ra sao.

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

130

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

Đồng chí Xê-ma-scô!

Bác sĩ Ghê-chi-ô đề nghị tôi có biện pháp để chữa bệnh cho 1) I-van I-va-nô-vích Rát-tsen-cô (Bộ dân ủy ngoại thương). Tốt hơn cả là gửi đồng chí đó đến nhà an dưỡng ở ngoại ô Mát-xcơ-va. Gửi đến nhà mà *I-a-gô-đa* (Bộ dân ủy ngoại thương) đang dưỡng bệnh có lẽ cũng tốt. 2) *Rô-dốp-xki* (tốt hơn cả là đưa ra nước ngoài, sang Đức). Đồng chí này bị đau tim và đau nhiều về mùa đông.

Lê-nin của đồng chí

Về bản thân Ghê-chi-ô. Ông ta không lấy tiền. Mà bây giờ thì mọi cái đều phải trả tiền. Ông ta chữa cho nhiều người. Nên chăng Ban chấp hành trung ương hoặc Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga trả lương cho ông ta, trả hàng tháng và cao một chút? Hãy lấy danh nghĩa của tôi đề xuất vấn đề đó với Ban chấp hành trung ương và hãy biên thư cho tôi¹⁾.

9/XII. *Lê-nin*

Viết ngày 9 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

*Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va*

131

GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi *Xta-lin*

Đồng chí Xta-lin, tôi đề nghị đồng chí dành 15 phút cho đồng chí Mê-ran-vin hiện làm việc trong Bộ dân ủy thanh tra công

¹⁾ Cũng xem tập này, văn kiện 204.

nông, và có người biết (mặc dầu số này rất ít) rằng đồng chí ấy là ủy viên của Tiểu hội đồng. Đồng chí đó bị người ta khai trừ ra khỏi đảng và, theo lời đồng chí đó, người ta đã làm một điều bất công không thể dung thứ được là người ta không thêm hỏi ý kiến cả một loạt nhân chứng do đồng chí này nêu tên. Từ rất lâu trước khi việc thanh đảng bắt đầu, Mê-ran-vin đã đến chỗ tôi vì có một công tác và đã kể cho tôi nghe là đồng chí đó đã tham gia trong một tổ đảng ở nước ngoài, từ lâu trước cách mạng. Tôi không thể nhớ lại điều đó. Chắc chắn là có thể tìm được những người có thể kiểm tra sự việc đó. Rất mong đồng chí trả lời cho tôi, qua Phô-ti-ê-va¹²⁷.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 9 tháng
Chạp 1921*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

132

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CHO
L. A. PHÔ-TI-Ê-VA, N. X. LÊ-PÊ-SIN-XCAI-A,
M. I. GLI-ÁT-XE**

Gửi các đồng chí Phô-ti-ê-va, Lê-pê-sin-xcai-a, Gli-át-xe

Đề nghị các đồng chí cho sao lại bài báo của tôi về bản luận cương ruộng đất ở Pháp¹⁾ thành 3 hoặc 4 bản, làm thật nhanh, sau đó gọi điện thoại nói chuyện với Xa-pha-rốp, hoặc Ra-cô-si, hoặc Ra-đếch, để dịch bài đó ngay lập tức, trong ngày mai, ra

¹⁾ Đây là nói đến bài của V. I. Lê-nin "Bản về luận cương ruộng đất của Đảng cộng sản Pháp" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 339 - 347).

tiếng Pháp, bởi vì tôi cần bản dịch tiếng Pháp vào buổi tối thứ ba hoặc chậm nhất là vào buổi sáng thứ tư. Nếu người phiên dịch không có nguyên bản luận cương bằng tiếng Pháp, thì hãy nói với người đó cứ gọi điện thoại cho tôi và đến mai tôi sẽ đọc cho người đó bằng tiếng Pháp tất cả những đoạn trích mà tôi đã dẫn ra trong bài của tôi. Sau nữa, tôi đề nghị gửi cho đồng chí Bu-kha-rin một bản, để đồng chí ấy gọi điện thoại nói chuyện với tôi về vấn đề đó.
2/XII - 21

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

133

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp để luân chuyển cho
các đồng chí ủy viên Bộ chính trị*

Cre-xtin-xki viết thư cho tôi nói Goóc-ki đã rời Ri-ga mà trong tay không có một xu và trông mong nhận ở Xtô-mô-ni-a-cốp tiền nhuận bút về những cuốn sách đã được xuất bản của đồng chí đó. Cre-xtin-xki cho rằng cần coi Goóc-ki thuộc diện những đồng chí được đi chữa bệnh ở nước ngoài bằng tiền của đảng hay của chính quyền. Tôi đề nghị chuyển đến Bộ chính trị để thông qua đề nghị giao cho Cre-xtin-xki đưa Goóc-ki vào diện những đồng chí ấy và kiểm tra việc đảm bảo đầy đủ số tiền cần thiết để Goóc-ki chữa bệnh¹²⁸.

Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

134

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP, Đ. I. CUỐC-XKI,
A. Đ. TXI-U-RU-PA

Thượng khẩn

Gửi A-va-nê-xốp, Cuốc-xki, Txi-u-ru-pa

Tôi nghi ngờ mẹo vặt kiểu nhà binh của Ô-xin-xki và Bô-gđa-nốp, hai người này, hôm nay, nhân tôi vắng mặt, đã nêu lên vấn đề hủy bỏ quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc truy tố những người mắc tội quan liêu trong việc sản xuất cây Phau-lo¹²⁹. Tôi đề nghị chú ý đến vấn đề này và có biện pháp chống lại việc hủy bỏ quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng. Không nghi ngờ gì cả, ở đây rõ ràng là có những người mắc lỗi quan liêu, mà đứng về nguyên tắc, thì nhất thiết không thể nào chỉ nêu ra những vấn đề như vậy trong phạm vi các cơ quan quan liêu chủ nghĩa, mà phải đưa chúng ra trước tòa án công khai, không phải chủ yếu để trừng phạt nghiêm khắc (có thể, xử khiển trách là đủ), nhưng cốt để tuyên bố công khai và làm tiêu tan sự yên trí của mọi người rằng kẻ phạm tội không bị trừng phạt¹⁾.

13/XII – 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 155.

135

GỬI I. T. XMIN-GA

*Gửi tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu,
đồng chí Xmin-ga
Sao gửi Tổng cục công nghiệp giấy*

Mặc dù đã có điện báo gửi qua bưu điện của tôi số 1160¹⁾ ngày 2 tháng Chạp và đã có lời hứa của tổng cục phó Tổng cục công nghiệp nhiên liệu là đồng chí Tơ-ri-phô-nốp trong điện báo số 15062 ngày 3 tháng Chạp, rằng "đối với nhà máy Côn-đrô-vô, tất cả mọi biện pháp đều được áp dụng và các chuyến xe lửa dành cho nhà máy sẽ được bảo đảm đầy đủ" — theo báo cáo của *Tổng cục công nghiệp giấy* — nhà máy Côn-đrô-vô đã ngừng hoạt động từ trưa ngày 8 tháng Chạp vì thiếu chất đốt.

Tôi đề nghị lập tức thi hành những biện pháp tối khẩn cấp để cung cấp chất đốt cho nhà máy nói trên và làm rõ vấn đề: vì ai mà lệnh của tôi ngày 2 tháng Chạp không được thi hành và đã cung cấp cho tôi báo cáo không đúng sự thật.

Hãy gửi cho tôi một báo cáo viết về việc chấp hành lệnh này.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 14 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

136

GỬI N. Ô-XIN-XKI¹³⁰

Đồng chí Ô-xin-xki!

Tôi đã đọc đi đọc lại một cách rất chăm chú thư của đồng chí. Dứt khoát là tôi không tán thành và không thể đưa ra Bộ chính

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 93.

trị. Còn việc đưa ra hội nghị toàn thể thì dĩ nhiên là quyền của đồng chí, không ai chối cãi được điều đó.

Đồng chí không hề có một mảy may — thật là không hề có một mảy may lý do thuộc về sự việc hoặc về tổ chức nào cả.

Đồng chí đã phạm sai lầm khi khẳng khái đề nghị gạt Mura-lốp và nhìn thấy "âm mưu" ở nơi mà không hề có một chút âm mưu nào. Nhưng để lãnh đạo một bộ dân ủy như Bộ dân ủy nông nghiệp trong những điều kiện cực kỳ khó khăn như thế, thì không nên đi tìm "âm mưu" hoặc "sự chống đối" ở những người có sự suy nghĩ khác hoặc làm theo cách khác, mà cần phải coi trọng những người có đầu óc độc lập. Cần phải thí nghiệm trong thực tế bộ ba: đồng chí + người nông dân (hiện nay chúng ta chưa biết người đó sẽ là ai và là người như thế nào) + Tê-ô-đô-rô-vích. Đừng vội thay đổi nó trước khi nó ra đời. Ảnh hưởng *ưu thế* của đồng chí được bảo đảm cả bằng *pháp luật* và cũng như bằng nhiều cái khác.

Tôi đã gặp Mê-xi-a-txép tại *Hội đồng lao động và quốc phòng* và *Hội đồng bộ trưởng dân ủy*, nhưng gặp ít. Không có ai ngăn cản đồng chí đó tham dự (và biểu quyết), nếu cả đồng chí lẫn Tê-ô-đô-rô-vích không có mặt. Có thể hợp thức hóa điều đó trong vòng hai phút.

Nhưng không có lý do gì để thay đổi nghị quyết của Bộ chính trị. Cần phải thể nghiệm nó; nó đúng *về mặt tổ chức* đấy.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết khoảng giữa ngày 14 và 18 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va

137

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Tôi gửi đồng chí những bức thư của Ô-xin-xki và của Tê-ô-đô-rô-vích gửi cho tôi và đã được nhắc đến hôm nay.

Ô-xin-xki không có lấy một mảy may lý do "thuộc về sự việc" nào cả. Chỉ là sự bực dọc và lấp lại sai lầm là đòi gạt Mura-lốp ra.

Tôi kiên quyết phản đối việc lại đưa vấn đề ra Bộ chính trị, tôi cũng viết cho Ô-xin-xki như vậy. Cứ để cho đồng chí đó đưa ra hội nghị toàn thể nếu đồng chí đó muốn. Đó là quyền của đồng chí ấy¹³¹.

Đồng chí hãy đưa những tài liệu ấy cùng với bức thư này của tôi cho Xta-lin và Di-nô-vi-ép xem, rồi gửi lại tôi.

Salut! *Lê-nin*

P. S. Tôi đã đọc cho Tê-ô-đô-rô-vích nghe bức thư của Ô-xin-xki, nhưng *kh ông ph ả i* là đọc toàn bộ, mà chỉ là phần thực tiễn được đánh dấu bằng mực đỏ.

Viết khoảng giữa ngày 14 và 18 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

138

GỬI G. B. CRA-XNÔ-SÊ-CÔ-VA

15/XII.

Đồng chí Cra-xnô-sê-cô-va! Tôi gửi những điểm chính của tôi.

Tôi rất mệt và vì vậy xin đồng chí thứ lỗi cho: tôi đã đọc rất qua loa và viết vội. Xin nói với Mrs. Beatty¹⁾ để bà ta thứ lỗi cho tôi, — cả về việc hoãn cuộc gặp gỡ để chụp ảnh¹³².

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 15 tháng Chạp 1921

Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp chí "Văn học nước ngoài", số 11

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — bà Bit-ty

139

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí *Mô-lô-tốp*

Tôi đề nghị gia thêm hạn nghỉ cho tôi, theo kết luận của bác sĩ, thêm độ hai tuần lễ nữa (tùy theo tiến trình điều trị)¹³³.

Tôi sẽ tham gia hội nghị toàn thể của Ban chấp hành trung ương, ít nhất là để thảo luận một số vấn đề¹³⁴.

Tại đại hội các Xô-viết, tôi sẽ trình bày một bản báo cáo ngắn, theo quyết định của Bộ chính trị¹³⁵.

16/XII - 21

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

140

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Gửi đồng chí *Lít-ken-xơ*

Sao gửi đồng chí *Bô-gđã-nốp* và đồng chí *Lê-gia-va*

Nhân có các bản dự thảo do đồng chí Vô-ê-vô-đin và đồng chí Lê-gia-va đề xuất, tôi ủy nhiệm cho đồng chí thành lập một tiểu ban do đồng chí chủ trì với thành phần gồm đồng chí Bô-gđã-nốp có quyền được thay thế, đồng chí Lê-gia-va có quyền

được thay thế và đồng chí Vô-ê-vô-đin — để nghiên cứu vấn đề tổ chức ngành điện ảnh ở nước Nga¹³⁶.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 16 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1925 trong
cuốn: G. Bôn-ti-an-xki.*

*Theo đúng bản sao đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

"Lê-nin và điện ảnh". M. - L.

141

*** GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP**

Yêu cầu đồng chí hãy đọc đi, *đặc biệt* chú ý và bằng mọi cách cố gắng hoàn thành (thông qua Tiểu hội đồng, có thể là thế).

Nếu có khó khăn, *b á o t r ư ớ c* cho tôi¹³⁷.

17/XII. *Lê-nin*

Viết ngày 17 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

142

GỬI I. V. XTA-LIN

Đồng chí Xta-lin!

Đồng chí hãy chú ý đến thông báo này của Cra-xin (kèm theo đây) mà tôi cảm thấy có vẻ đúng sự thật và cực kỳ quan trọng¹³⁸. Ngay lập tức, sau khi Oóc-đgiô-ni-kít-dê đến, cần phải triệu

tập một cuộc họp với Tsi-tsê-rin về vấn đề này và đưa ra một loạt đề nghị để Bộ chính trị thông qua.

17/XII - 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

143

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

Đồng chí Un-slich-tơ!

Tôi đã nhận được thư trả lời của đồng chí nói về Na-dơ-va-nốp. Đề nghị báo cho biết tại sao có sự chậm trễ như vậy trong việc chấp hành nghị quyết của Bộ chính trị. Nghị quyết đề ngày mồng 10 tháng Mười mà mãi đến ngày 14 tháng Chạp đồng chí mới thi hành¹³⁹.

17/XII. 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va

144

**NHỮNG CÂU HỎI GỬI CÁC BỘ DÂN ỦY
NHÂN VIỆC CHUẨN BỊ BÁO CÁO TỔNG KẾT CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN ANH VÀ CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
TẠI ĐẠI HỘI IX CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH¹⁴⁰**

Những tài liệu rất ngắn gọn (2-3 con số) và chính xác đến mức (hoặc có ghi chú về mức độ gần đúng có thể tin được) để *đáng được* tôi đưa vào bài diễn văn đọc tại đại hội các Xô-viết?

yêu cầu những câu trả lời rất ngắn gọn, khoảng 1, maximun là 2 trang

1. *Gửi đồng chí Tsi-tsê-rin* (hoặc nếu đồng chí ấy không thể trả lời thì gửi Lit-vi-nốp) và gửi *đồng chí Ra-đéc h*

Trong khi trình bày tình hình quốc tế của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, nếu nói như thế này đã đủ chưa: mối nguy cơ từ phía Ba-lan và Ru-ma-ni, chỉ bắt nguồn từ đảng chủ chiến chứ không phải từ tất cả các giai cấp thống trị ở các nước đó.

— sự liên minh giữa bốn nước (Anh, Mỹ, Pháp và Nhật) được ký kết ở hội nghị Oa-sinh-tơn, thứ nhất, là rất không vững bền, chẳng khác gì tất cả các liên minh đế quốc chủ nghĩa; thứ hai, là nó thù địch với nhân dân tất cả các nước khác?

Có cần phải bổ sung gì nữa không?

Liệu có thể nói đến kế hoạch mời nước Nga và nước Đức tham gia hội nghị lần thứ hai sẽ họp vào tháng Tư 1922 không¹⁴¹? Dựa vào nguồn tài liệu nào? Nguồn tài liệu đó đáng tin cậy và chính xác đến mức nào?

2. *Gửi đồng chí Tsi-tsê-rin* (Lit-vi-nốp)

Liệu có thể nêu sự tiến bộ của chúng ta trong năm 1921 là việc tăng số hiệp ước buôn bán ký với các nước châu Âu được không? Nếu được, thì kể các hiệp ước đó ra (1920 chỉ ký với nước Anh, 1921 với những nước nào đó).

Nếu không thì liệu có thể nêu sự tiến bộ trong lĩnh vực ấy bằng những tài liệu khác, ngoài khối lượng lưu thông hàng hóa (về vấn đề này tôi sẽ hỏi Bộ dân ủy ngoại thương) được không?

3. *Gửi đồng chí Lê-gi-a-va*

Liệu có thể nêu sự tiến bộ của chúng ta trong năm 1921 về mặt phát triển buôn bán với nước ngoài bằng 2-3 con số, mặc dầu chỉ là những số liệu còn ít căn cứ và chỉ là gần đúng, được không? Ví dụ, số lượng mua và đặt hàng trong năm 1920 — trị giá *khoảng* một số tiền bao nhiêu đó; năm 1921 trong ngân này

tháng, vào *khoảng* bao nhiêu đó, và tổng cộng cả năm, *có thể* sẽ đạt *đến* số nào đó, như thế có được không?

Nên chăng nêu bật riêng nước Đức trong phương diện này? Liệu có thể dẫn ra 2-3 con số tổng kết về quy mô xuất khẩu của chúng ta trong năm 1921 so với năm 1920 được không?

4. *Gửi đồng chí Ph ô - m i n*

Liệu đồng chí có thể cung cấp cho tôi những con số chính xác hay gần đúng để biết năm 1921 chúng ta nhập của nước ngoài bao nhiêu đầu máy xe lửa mới (cả toa xe? cả xi-téc?), so với năm 1920? những sản phẩm khác phục vụ việc vận tải?

cũng vậy: trong năm 1921 đã đặt hàng trị giá một số tiền nào đó?

Liệu tôi có thể dẫn ra trong báo cáo đọc tại đại hội các Xô-viết những sự việc về tình hình vận tải trong năm 1921 so với năm 1920 dưới hình thức thật ngắn gọn, nêu cái căn bản nhất (1 trang nhỏ)?

5. *Gửi đồng chí Tơ - r ốt - x k i*

Liệu có thể bổ sung vào luận cương của đồng chí và vào báo cáo của đồng chí về tình hình công tác kinh tế của quân đội được không? về việc duy trì tốt mối liên hệ chuyển giao và tiếp nhận với các hội đồng của các quân đoàn lao động được không¹⁴²? và nói chung căn cứ theo nhiệm vụ được nêu lên hoặc là tại một cuộc hội nghị toàn thể nào đó của Ban chấp hành trung ương trong năm 1921, hoặc là tại một phiên họp nào đó của Bộ chính trị vào mùa thu năm 1921, được không¹⁴³?

6. *Gửi đồng chí K h i n - t s ú c*

Liệu đồng chí có thể bổ sung những số liệu về tình hình phát triển lưu thông của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng mà đồng chí đã cung cấp cho tôi (1 triệu; 3 và 6 triệu bằng vàng cho tháng Tám, tháng Chín và tháng Mười 1921)¹⁾,

¹⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 97.

thứ nhất, bằng những con số gần đúng về tháng Mười một? thứ hai, bằng những con số thu mua lúa mì? thứ ba, bằng con số các liên hiệp hợp tác xã tiêu dùng tỉnh đã nộp báo cáo trong tổng số? thứ tư, là bằng những tài liệu tổng kết thật ngắn gọn nào khác nữa mà tôi có thể đưa vào báo cáo đọc tại đại hội các Xô-viết?

7. *Gửi đồng chí Ô - x i n - x k i*

Liệu đồng chí có thể cung cấp cho tôi để đưa vào bản báo cáo của tôi sẽ đọc tại đại hội các Xô-viết, 2-3 số liệu tổng kết, thứ nhất, về việc chúng ta thực hiện nhiệm vụ cung cấp cho nông dân hạt giống dùng trong vụ thu năm 1921; thứ hai, về những kết quả và thành tựu to lớn khác nào đó đã đạt được trong năm 1921 không?

8. *Gửi đồng chí X m i n - g a* (hoặc Tơ-ri-phô-nốp)

Liệu đồng chí có thể cho tôi biết những số liệu rất ngắn gọn về tình hình chất đốt, để đưa vào bản báo cáo của tôi tại đại hội các Xô-viết:

về Đôn-bát, tôi có tài liệu của Pi-a-ta-cốp. Liệu có thể có số liệu tổng kết về năm 1920 và 1921 không?

cũng những tài liệu như thế về dầu mỏ?

cũng những tài liệu như thế về than bùn?

cũng những tài liệu như thế về củi trong năm 1920 và 1921;

9. *Gửi đồng chí Bô-gđa-nốp*

Đề nghị đồng chí cung cấp cho tôi những tài liệu rất ngắn gọn để tôi đưa vào bản báo cáo của tôi sẽ đọc tại đại hội các Xô-viết (không quá 1/2 – 1 trang về mỗi điểm)

về luyện kim trong năm 1921 so với năm 1920?

về Cục gang thép miền Nam?

về ý nghĩa và triển vọng của xí nghiệp Rút-ghéc-xơ và nhóm của ông ấy?

về sự giúp đỡ cho U-ran (cho xí nghiệp tô nhuộm của Ham-mơ)?

về công nghiệp dệt?

về mấy số liệu tổng kết hoạt động của Tổng cục quản lý đất của các xí nghiệp công nghiệp nước Cộng hòa¹⁴⁴?

(nhiệm vụ: những số liệu rất ngắn gọn, tiêu biểu, có thể nêu lên trong báo cáo để minh họa được cả toàn bộ tình hình khó khăn và những dấu hiệu nhỏ chứng tỏ tình hình khá lên).

10. *Gửi đồng chí G o o c - b u - n o p*

Về việc điện khí hóa

phần cuối bài của Lê-vi¹⁴⁵

sự tăng thêm số lượng và công suất của các nhà máy điện trong các năm 1918, 1919, 1920 và 1921.

Ý nghĩa của các nhà máy điện ở Ca-si-ra và ở Út-ki-na-da-vốt và việc khai trương chúng vào mùa xuân năm 1922 sắp tới.

cũng số liệu như thế về Công trường nhà máy điện Vôn-khốp¹⁴⁶.

11. *Gửi các đồng chí Lu-na-txác-xki, Pô-crốp-xki, Lit-ken-xơ*

Đề nghị cho tôi những số liệu ngắn gọn để dùng cho bản báo cáo của tôi sẽ đọc tại đại hội các Xô-viết, những số liệu có thể nêu bật sự phát triển của tinh thần khao khát hiểu biết, lòng say mê học tập, những sự tiến bộ trong lĩnh vực này (2-3 con số, đừng nhiều hơn, về số sinh viên, số thư viện, v.v.; nêu nét nổi bật nhất).

12. *Gửi R á t - t s e n - c ô: về Cục khai thác than b ù n b ằ n g t h ú y l ự c: đã đặt mua gì ở Đức? triển vọng năm 1922?*

Viết ngày 17 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

145

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp

Bộ dân ủy lương thực

Tôi yêu cầu trả lời tôi hết sức ngắn gọn, một hoặc nhiều lắm là hai trang về một số vấn đề để tôi có thể trình bày chính xác hơn những phần tương ứng trong báo cáo của tôi tại đại hội các Xô-viết và dẫn ra những con số tiêu biểu nhất.

Những số liệu tổng kết nào đồng chí cho là bổ ích để tôi có thể dẫn ra trong báo cáo sẽ đọc tại đại hội các Xô-viết? Về tổng số thuế lương thực? Về tình trạng giấu giếm diện tích canh tác? Hoặc về những nhiệm vụ quan trọng nhất, những nhiệm vụ trước mắt trong lĩnh vực này?

Nếu có thể, trình bày một cách ngắn gọn và rõ ràng rằng đối với nông dân, đóng thuế lương thực thì dễ chịu hơn so với chế độ trưng thu lương thực thừa, được như thế thì tốt.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

146

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép!

Tôi gửi đồng chí bức thư này bổ sung cho buổi nói chuyện vừa rồi của chúng ta. Tôi cho rằng điều tuyệt đối cần thiết là làm

thế nào để tại đại hội sắp tới, có càng nhiều ủy viên Ban chấp hành trung ương đích thân làm quen với I-a-cô-ven-cô¹⁴⁷. Đồng chí hãy chuyển bức thư này trước hết cho tất cả các ủy viên Bộ tổ chức, và sau đó giới thiệu nó với các ủy viên Ban chấp hành trung ương khác. Đồng chí hãy nói với Mô-lô-tốp là khi nào đồng chí ấy đọc xong bức thư này, thì gọi điện thoại cho tôi.

17/XII - 21

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

147

GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi đồng chí Xta-lin

Ở chỗ đồng chí có tiến hành việc kiểm tra Cục chăn nuôi và Tổng cục chăn nuôi ngựa của Bộ dân ủy nông nghiệp không, nếu có, thì đồng chí có thể báo cho tôi biết vài chữ về kết quả của cuộc kiểm tra đó nói chung, cũng như nói riêng về thời kỳ mà các cơ quan đó do Tê-ô-đô-rô-vích phụ trách được không. Đồng chí hãy gửi thư mật theo địa chỉ của Phô-ti-ê-va.

19/XII. 21 *Lê-nin**Đọc qua điện thoại*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va*

148

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

Đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích!

Bởi vì người ta đưa ra hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương vấn đề về sự bất đồng ý kiến trong Bộ dân ủy nông nghiệp và nay mai sẽ xem xét vấn đề đó, nên tôi yêu cầu đồng chí gửi cho tôi bằng đường công văn mật, theo địa chỉ của Phô-ti-ê-va, trong ngày hôm nay vào 8 giờ tối, tất cả những tài liệu hiện có, đặt biệt là những tài liệu liên quan đến những lời buộc tội về "sự hỗn loạn" trong Cục chăn nuôi và Tổng cục chăn nuôi ngựa cũng như về tình trạng quản lý kém trong Bộ dân ủy nông nghiệp nói chung. Ngày hôm nay, theo thời hạn nói trên, tôi đề nghị gửi cho tôi một báo cáo ngắn gọn, còn bản báo cáo chi tiết hơn thì vào ngày thứ tư¹⁾ lúc 12 giờ, cũng gửi theo địa chỉ của Phô-ti-ê-va¹⁴⁸.

19/XII. 21, 4 giờ chiều

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va*

149

GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI VÀ A. A. XÔN-TXƠ

Gửi đồng chí Da-lu-txơ-ki và đồng chí Xôn-txơ

Tôi đã được tin về việc khai trừ Na-đê-giơ-đa Xéc-ghe-ép-na An-li-lu-ê-va ra khỏi đảng. Bản thân tôi đã theo dõi công việc của chị ấy với tư cách là nữ thư ký trong Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nghĩa là tôi rất gần chị ấy. Nhưng tôi cho rằng cần phải nêu rõ là tôi biết toàn bộ gia đình An-li-lu-ép,

¹⁾ Đây là nói về ngày 21 tháng Chạp.

tức là cha, mẹ và hai người con gái, từ trước Cách mạng tháng Mười. Đặc biệt, trong những ngày tháng Bảy, khi tôi và Di-nô-vi-ép buộc phải trốn tránh và mối nguy hiểm khi đó rất nghiêm trọng, thì tôi đã được chính gia đình này che giấu, và tất cả bốn người đều được sự tin cậy hoàn toàn của các đảng viên bôn-sê-vích hồi đó, không những đã che giấu hai chúng tôi, mà còn bí mật giúp đỡ chúng tôi rất nhiều, mà nếu không có sự giúp đỡ đó thì chúng tôi đã không trốn thoát bọn chó săn của Kê-ren-xki. Rất có thể là vì Na-đê-giơ-đa Xéc-ghê-ép-na An-li-lu-ê-va còn trẻ, tiểu ban đã không biết tình hình đó. Tôi cũng không biết rằng trong khi xét sự việc của Na-đê-giơ-đa Xéc-ghê-ép-na An-li-lu-ê-va, tiểu ban đã có điều kiện để đối chiếu những tài liệu về cha chị chưa, chứ cha chị thì đã tham gia nhiều hoạt động để giúp đỡ đảng từ lâu trước cách mạng, mà tôi nghe nói, thì ông đã giúp đỡ rất đáng kể cho những người bôn-sê-vích hoạt động bất hợp pháp dưới thời Nga hoàng.

Tôi cho mình có nghĩa vụ phải trình bày tình hình này với Ban thanh đảng trung ương¹⁴⁹.

Ngày 20 tháng Chạp 1921, hồi 20 giờ.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

150

GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI VÀ A. A. XÔN-TXƠ

Gửi đồng chí *Da-lu-txơ-ki* và đồng chí *Xôn-txơ*

Tôi đã nhận được thư của đồng chí Ca-xpa-rô-va - Pô-pô-va (địa chỉ: Nhà số 3 của các Xô-viết, phòng 63, điện thoại 58-97). Chị ấy viết rằng chị đang ở trong tình trạng hoàn toàn tuyệt vọng vì bị khai trừ ra khỏi đảng và chị yêu cầu tôi khẩn khoản đề nghị Ban thanh đảng trung ương kiểm tra thấu đáo sự việc của

chị, trong thư chị có nêu tên người anh của chị là Xla-va Ca-xpa-rốp và người chồng của chị là Pô-pốp, người chồng đã được đồng chí Xvéc-đlốp phái đi Viễn Đông và đã hy sinh ở đó. Chị viết rằng chị đã cùng với anh, từ hồi 14 tuổi, bắt đầu chú ý đến đảng và đã tham gia các nhóm học sinh và chị đã gia nhập đảng ngay từ năm 17 tuổi và phụ trách công việc thuần túy kỹ thuật.

Bản thân tôi không biết chị Ca-xpa-rô-va này hay tôi đã quên mất, nhưng người anh của chị thì tôi biết rất rõ hồi ở nước ngoài, nơi anh sống lưu vong sau cuộc cách mạng lần thứ nhất năm 1905, đã gia nhập tổ chức bôn-sê-vích, được sự kính trọng chính đáng của tất cả những người bôn-sê-vích mà tôi đã từng gặp và đã từng theo dõi hoạt động của Ca-xpa-rốp. Đồng chí Ca-xpa-rốp này đã chết ở Thụy-sĩ trước khi nổ ra cuộc cách mạng năm 1917 (bị giày vò bởi những điều kiện gian khổ của cuộc đời lưu vong).

Tôi sẽ cố gắng sưu tầm tài liệu xem những ai có thể biết rõ em của Ca-xpa-rốp hơn.

Về phía mình, tôi đề nghị Ban thanh đảng trung ương kiểm tra việc khai trừ đồng chí Ca-xpa-rô-va ra khỏi đảng¹⁵⁰.

Lê-nin

Ngày 20 tháng Chạp 1921, hồi 20 giờ.

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

151

GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "TIN TỨC CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH"

Gửi ban biên tập báo "Tin tức"
Gửi đồng chí Xtê-clốp, tổng biên tập
và A. Bê-li-a-cốp

Báo "Tin tức" ngày 20 tháng Chạp đã đăng bài của A. Bê-li-

a-cốp nhan đề là "Những con đường mới để làm sống lại ngành vận tải đường sắt"¹⁵¹. Tôi khẩn thiết đề nghị tác giả bài báo cho tôi biết một cách càng chính xác càng tốt, kèm theo sự chỉ dẫn những xuất bản phẩm có liên quan:

1) Từ nguồn nào tác giả đã lấy những tài liệu nói rằng ở nước ngoài nói chung người ta đã thí nghiệm và đã đạt được những kết quả rực rỡ về phương pháp dùng xe ô-tô vận tải thông thường, được cải tạo chút ít, thay cho đầu máy xe lửa.

2) Như trên, về tin nói rằng ở Mỹ những đường nhánh của ngành đường sắt được phục vụ bằng những ô-tô vận tải loại ấy.

3) Về tin nói rằng trong thời kỳ chiến tranh, những ô-tô vận tải ấy đã được sử dụng có kết quả trong quân đội Mỹ (về điều này cần phải có tài liệu, nếu việc sử dụng đã có kết quả, cả trên báo chí Mỹ cũng như trên báo chí Pháp và báo chí Anh).

4) Về tin nói rằng ở Luân-đôn đã tiến hành những cuộc thí nghiệm theo ý định của một kỹ sư người Nga tên là Cu-dơ-nê-txốp, và những cuộc thí nghiệm đó đã chứng minh rằng xe ô-tô vận tải với 30 sức ngựa đã kéo một cách dễ dàng đoàn tàu gồm 9-10 toa với tốc độ tới 20 véc-xta¹⁾ một giờ¹⁵².

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 21 tháng
Chạp 1921*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

152

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi nghĩ rằng cần phải chấp nhận ngay lập tức và để cho chắc chắn thì cần gửi một bức điện về vấn đề đó qua Cra-xin,

¹⁾ — véc-xta: đơn vị đo chiều dài của Nga, bằng 1,06 ki-lô-mét.

cũng như qua Béc-lanh và qua Khri-xti-a-ni-a, và lại không phải gửi bằng mật mã mà gửi công khai.

Qua bức điện mà người ta đọc cho tôi nghe, những điều kiện thanh toán và kiểm soát chưa thật rõ lắm. Nếu thời hạn là ngày 26, thì có lẽ có thể còn kịp kiểm tra và làm sáng tỏ được, nhưng trong bất kỳ trường hợp nào chúng ta đều không được bỏ lỡ cơ hội như thế. Một điều đặc biệt quan trọng có lẽ là việc bảo đảm khả năng xuất số lúa mì ấy không phải chỉ để giúp đỡ những người đang đói mà còn để dùng cho vụ gieo lúa mùa xuân¹⁵³.

Tôi tha thiết đề nghị Mô-lô-tốp và Ca-mê-nép gọi điện thoại cho tôi ngay tối nay.

21/XII - 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

153

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp và tất cả các ủy viên Bộ chính trị

1. Tôi đề nghị sớm thông báo cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị biết báo cáo của Tê-ô-đô-rô-vích về người nông dân Xi-bi-ri tên là I-a-cô-ven-cô, báo cáo mà tôi đã gửi cho đồng chí¹⁾.

2. Cũng phải làm như vậy về bức thư ngắn hôm nay của Ay-đúc nói về đề nghị của chính phủ Mỹ cung cấp lúa mì cho

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 146.

dùng chữ quá nặng) như sai lầm của Ô-xin-xki, đồng chí ấy đã công nhiên biến thành người bảo vệ cho chủ nghĩa quan liên xấu xa, nhưng dù sao thì đồng chí cũng *không tốt đẹp gì*.

Đừng nên sợ tòa án (tòa án của chúng ta là tòa án vô sản) và công khai, mà phải đưa tề quan liêu giấy tờ ra tòa án công luận: chỉ có như vậy chúng ta mới thật sự chữa khỏi bệnh đó.

Lý lẽ của đồng chí: những cán bộ đặc biệt tốt, tuyệt đối trung thành, rất quý.

Chúng ta hãy cứ cho rằng điều đó là đúng, rằng đồng chí không có "bệnh bản vị cục bộ".

Nhưng tất cả những điều đó sẽ đưa đến cái gì?

Chỉ đưa lại điều sau đây: tòa án, nếu họ đồng ý với đồng chí *về điều đó* (và đồng chí có lẽ nếu tin chắc như vậy, sẽ giới thiệu một loạt người làm chứng thật đúng đắn chứng minh điều đó), thì sẽ ra quyết định:

tuy những bị cáo có tội vì không loại trừ được tề quan liêu giấy tờ và không có năng lực, nhưng chiếu cố đến sự trung thành tuyệt đối với Chính quyền xô-viết, mà nhiều nhân chứng đã chứng minh đầy đủ, chiếu cố đến sự tận tâm và lòng nhiệt thành vô hạn cũng đã được chứng minh đầy đủ, có xét đến những thiếu sót chung của bộ máy của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao có liên quan một phần với việc thay đổi đoàn chủ tịch, v. v.,... nay tha các bị cáo khỏi mọi sự trừng phạt với lòng tin rằng các bị cáo cũng như toàn thể Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, sẽ chú ý một cách nghiêm túc đến điều đó.

Nếu một nghị quyết *đại để* như vậy được thông qua, thì đồng chí có thể phủ nhận lợi ích của nó hay không? ý nghĩa *xã hội* của nó có phải sẽ lớn gấp 1 000 lần so với lối bí mật đập đi một cách ngu xuẩn — trong nội bộ Trung ương Đảng — đối với một vụ dơ dáy về tề quan liêu dơ dáy mà không đưa ra công khai hay không?

Đồng chí hết sức sai về nguyên tắc. Chúng ta không biết phán xử một cách công khai tề quan liêu dơ dáy; vì sự bất lực đó mà

tất cả chúng ta và Bộ dân ủy tư pháp rất đáng bị treo cổ lên những chiếc thòng lọng thối hoắc. Tôi vẫn chưa mất hết hy vọng rằng sẽ có một khi nào đó, vì khuyết điểm đó, chúng ta sẽ bị treo cổ *một cách đáng đời*.

Nếu đồng chí nghĩ rằng ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga sẽ không có lấy *một* ủy viên công tố thông minh và ba thẩm phán thông minh, thông minh thật sự (chứ không phải những anh chàng sốt ruột, không phải những kẻ kêu la, không phải những tên ba hoa), thì tôi còn buộc tội đồng chí về bệnh bi quan đối với Chính quyền xô-viết nữa. Bản sao bức thư này (cùng với bức thư của đồng chí), tôi gửi cho đồng chí Cuốc-xki với lời yêu cầu đặc biệt rằng đồng chí đó sẽ đọc và sẽ cho nhiều luật gia đọc và riêng đồng chí đó, Cuốc-xki, được coi là có trách nhiệm tìm cho phiên tòa *này* một ủy viên công tố nhất thiết phải *thông minh* và những viên thẩm phán *thông minh*. Và để chính bản thân Cuốc-xki chịu trách nhiệm: (1) xúc tiến nhanh nhất việc xét xử và (2) trình cho tôi bản báo cáo *tốc ký* về phiên tòa này (để kết luận: cuối cùng liệu Bộ dân ủy tư pháp *ýếu đuối* của chúng ta có bắt đầu *học tập* được cách đưa ra và tiến hành những vụ án xử công khai về tệ quan liêu hay không?). Đã đến lúc phải bắt đầu học tập.

Tôi không hiểu tại sao một ủy viên công tố thông minh lại không thể nói hết mọi điều trước *tất cả mọi người*, lại không thể chế giễu và phỉ nhổ việc bênh vực tệ quan liêu giấy tờ "theo kiểu Bô-gđa-nốp và Ô-xin-xki" và đồng thời không thể buộc tội một cách có lý, đúng đắn, đúng mức?

Tại sao lại không thể đưa ra một bản án *đại khái* như thế này:

Dành một ý nghĩa đặc biệt cho phiên tòa công khai xử những vụ án về tệ quan liêu giấy tờ, lần này chúng tôi quyết định xử theo lượng rất khoan hồng vì sự thành khẩn thật là hiếm có của các bị cáo, đồng thời chúng tôi xin nhắc rằng, từ nay trở đi, sẽ trừng phạt về tội quan liêu cả những người *thiên lương nhưng* dốt đặc *cán mai* (tòa án chắc chắn sẽ trình bày một cách lịch sự hơn), bởi vì chúng ta, nước

Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, không cần sự thiên lương, mà cần *biết* tiến hành công việc.

Và vì thế, nếu lần này chúng tôi tha không trừng trị Lô-mốp và Xti-un-ken vì "sự thiên lương", thì Un-co-xốp (phải chăng là như thế?) là người có trách nhiệm phải làm báo cáo trước *Hội đồng lao động và quốc phòng* và đã không chấp hành nhiệm vụ đó, cho nên phải bị phạt giam một tuần lễ;

— còn đối với I-lin (giám đốc nhà máy nguyên là của I-lin?) và *toàn thể ủy ban nhà máy* của nhà máy ấy và *toàn bộ* ban chấp hành công đoàn (tương đương) và toàn bộ chi bộ cộng sản của nhà máy đó hoặc của những nhà máy khác loại đó, chúng tôi tuyên bố là *phạm tội* quan liêu giấy tờ, dốt nát, dung túng tệ quan liêu, và tuyên bố *cảnh cáo nghiêm khắc* và khiển trách trước *công luận*, để nhắc nhở cho họ biết rằng chúng tôi chỉ xử phạt khoan hồng như vậy lần đầu thôi, còn từ nay về sau nếu phạm tội đó, chúng tôi sẽ bỏ tù không thương tiếc cái đám vô lại công đoàn và cộng sản (có lẽ tòa án sẽ trình bày nhẹ hơn)¹⁵⁸.

Gửi lời chào cộng sản

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII

Theo đúng bản thảo

156

* GỬI CHỦ TỊCH TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Vì ý nghĩa đặc biệt quan trọng, tôi yêu cầu thỏa mãn¹⁵⁹.

23/XII. V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 23 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

157

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-CỐP

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Tôi đã gửi đi *ba* thư yêu cầu (đến Bộ dân ủy giao thông, đến Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, đến Ủy ban kế hoạch nhà nước)¹⁶⁰.

Tôi yêu cầu đồng chí nhất thiết phải kiểm tra, theo dõi không chậm trễ và *báo cho tôi biết*, qua điện thoại, về tình hình tiến hành công việc này.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

158

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp

Sao gửi đồng chí Ca-mê-nép

Tôi vừa đọc xong cuốn sách của đồng chí nhan đề là "Chủ nghĩa tư bản nhà nước và chính sách tài chính mới". Tôi cho rằng việc phát hành cuốn sách đó thật nhanh chóng là điều hết sức bổ ích. Ở trang 23, dòng thứ năm từ trên xuống, tôi khuyên nên dùng chữ "trận giết nhau" thay cho chữ "trận ẩu đả". Nếu có sự luận chiến về những điểm này hay những điểm khác trong cuốn sách của đồng chí, thì điều đó chỉ có ích mà thôi.

Tôi đề nghị đồng chí chuẩn bị xong vào ngày thứ hai hoặc thứ ba¹⁾ bản dự thảo chỉ thị rất ngắn gọn của Ban chấp hành trung ương về vấn đề xúc tiến nhanh nhất việc áp dụng chế độ thuế. Bản dự thảo đồng chí gửi theo địa chỉ của đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp hoặc của Phô-ti-ê-va, ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy¹⁶¹.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

159

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Tôi cho rằng cuốn sách "Chủ nghĩa tư bản nhà nước và chính sách tài chính mới" của Xô-côn-ni-cốp rất đạt. Tôi nghĩ rằng đồng chí nên cố gắng hết sức để giải tán trong thời hạn nhanh nhất Ủy ban kinh tế tối cao của chúng ta và tất cả các tiểu ban của nó¹⁶². Tôi rất sợ rằng công việc của chúng ta sẽ bị những lời lẽ tán hươu tán vượn làm cho phải kéo dài lê thê, trong khi đáng lẽ phải tập trung tất cả mọi sự chú ý vào việc thực hiện ngay lập tức các biện pháp thực tiễn và kiểm tra kết quả của các biện pháp đó.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Đây là nói ngày 26 hoặc 27 tháng Chạp.

160

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP, A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ,
M. I. CA-LI-NIN**

Gửi Mô-lô-tốp, Ê-nu-kít-dê, Ca-li-nin

Về vấn đề phân phát tài liệu (các báo cáo tổng kết, các báo cáo của Ủy ban kế hoạch nhà nước, v. v.) tại đại hội các Xô-viết, tôi đề nghị cứ thông qua (cả thông qua Bộ chính trị cũng như thông qua Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga):

phân phát *tất cả tài liệu* cứ mỗi huyện 3 bản và 1 áy ch ữ k ý của tất cả đại biểu của mỗi huyện để họ có *trách nhiệm* (trách nhiệm về hình sự)

nộp c á 3 bản cho thư viện địa phương sau 1 - 1 ½ tháng.

(Có thể có trường hợp phát mỗi loại 2 bản, có trường hợp phát mỗi loại 4 bản cho mỗi huyện¹⁶³.)

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

161

GỬI G. I. XA-PHA-RỐP¹⁶⁴

Đồng chí Xa-pha-rốp!

Đồng chí đừng nên nổi nóng, đó là điều không được phép làm và là một điều nhục nhã, không còn là cô tiểu thư 14 tuổi nữa rồi.

Tôi đã chuyển các thư của đồng chí cho Xô-côn-ni-cốp, và

tôi sẽ đề nghị Ban chấp hành trung ương cử đồng chí đó đến Tước-ke-xtan để làm sáng rõ vấn đề.

Tôi đã nói chuyện với Xô-côn-ni-cốp và đã đạt được (*entre nous!*¹⁾) sự thỏa thuận với đồng chí đó về sự vô lý của cái vụ mà người ta đã bắt đầu để chống lại đồng chí.

Đừng nên nổi nóng.

Cứ tiếp tục làm việc, không phải rút lui khỏi bất cứ một nơi nào cả. Hãy biết lựa chọn một cách thành thạo và bình tĩnh những tài liệu để chống lại những người đã mở đầu một việc làm phi lý.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va*

162

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Tôi kiên quyết yêu cầu Bộ chính trị quyết định ngay lập tức qua điện thoại về việc *cấp tốc* (lập tức ngay sau hội nghị toàn thể bàn về công đoàn) đưa Rút-du-tác sang Đức: đồng chí đó có cả t^o và cả chúng ho ra máu. Rõ ràng là bệnh lao ngày càng trầm trọng.

Trong nước sẽ không chữa khỏi và cái chính là không có chế độ nghiêm ngặt¹⁶⁵.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ — giữa chúng ta với nhau!

163

GỬI E. M. I-A-RÔ-XLÁP-XKI

Đồng chí I-a-rô-xláp-xki

Tôi yêu cầu đồng chí tự mình phát biểu ý kiến và tập hợp ý kiến nhận xét của tất cả những đồng chí Xi-bi-ri có trọng trách và có uy tín hiện đang có mặt ở đây về anh nông dân I-a-cô-ven-cô (hình như là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện Can-xki, tỉnh Ê-ni-xây-xcơ). Những ý kiến cần thật chi tiết. Để Ban chấp hành trung ương thảo luận vấn đề bổ nhiệm I-a-cô-ven-cô làm *bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp*¹⁾.

Tuổi? — Khoảng 40²⁾.

Kinh nghiệm? — Đã làm quen trực tiếp với công tác chính quyền.

Sự kính trọng của nông dân? — Lớn.

Hiểu biết về kinh tế? — Trung nông, chưa điều khiển xí nghiệp kinh doanh nào thật lớn.

Tính cương nghị? — Một con người tỏ ra có quyền thế, cương nghị.

Trí tuệ? — Thông minh, nhanh trí.

Lòng trung thành với Chính quyền xô-viết? — Đã chứng tỏ lòng trung thành ngay cả trong thời kỳ chiến tranh du kích và cả về sau.

Rất mong tiến hành việc này *nhANH chóng* và nghiêm túc.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 146.

²⁾ In bằng chữ nhỏ là những đoạn trả lời do E. M. I-a-rô-xláp-xki viết trên bản đánh máy bức thư công bố ở đây.

164

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi yêu cầu đưa ra lấy biểu quyết của tất cả các ủy viên Bộ chính trị đối với quyết định gọi I-a-cô-ven-cô đến Mát-xcơ-va ngay lập tức, sau khi đã ủy nhiệm cho Tsu-txơ-ca-ép hoặc những đại biểu khác của Xi-bi-ri ghi vào bức điện ấy một chỉ thị cử người tạm thời thay I-a-cô-ven-cô. Lý do gọi đến là để tìm hiểu đồng chí đó và tìm hiểu khả năng cử đồng chí đó giữ chức vụ bộ trưởng dân ủy. Căn cứ là bản ý kiến nhận xét của Tê-ô-đô-rô-vích, đã được gửi cho các ủy viên Bộ chính trị, và ba bản ý kiến nhận xét của những người Xi-bi-ri mà tôi kèm theo đây¹⁶⁶.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 25 tháng
Chạp 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

165

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Thư khẩn gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Đồng chí Mô-lô-tốp! Tôi đã xem qua và đã có sửa chữa *chú tít* (bằng mực đỏ). Tôi hoàn toàn tán thành. Chỉ cần hỏi thêm

tất cả các bộ có liên quan trong vấn đề này về những chi tiết của cách diễn đạt¹⁶⁷.

25/XII. Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

166

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi đề nghị ra nghị quyết nhân có bản tuyên bố của đồng chí Lê-gia-va (về bài của Xô-xnốp-xki trên báo "Sự thật"), trong đó nói rõ rằng đồng chí đó phải tự mình hoặc thông qua một người nào khác tuyên bố trên báo chí để phản đối Xô-xnốp-xki. Việc thông qua nghị quyết phản đối Xô-xnốp-xki ở Bộ chính trị, tôi cho là quá sớm, chừng nào hai bên đương sự chưa luận chiến với nhau hoặc chừng nào Lê-gia-va chưa đệ trình một bản báo cáo chính xác hơn¹⁶⁸. Tuy vậy, tôi cũng chưa đọc bài báo của Xô-xnốp-xki.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 25
tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

167

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki!

Tôi chưa thấy bức thư của đồng chí trong đó có đề nghị sửa đổi đối với dự thảo nghị quyết của tôi, tôi chỉ mới được nghe nội dung bức thư đó qua thư ký. Tôi hoàn toàn tán thành ý cơ bản của bức thư. Tôi chỉ nghĩ rằng khái niệm về các chuyên gia nhất thiết phải bao gồm không phải chỉ các kỹ sư và các nhà nông học, mà còn cả các nhà thương mại nữa. Nếu có thể thì đồng chí hãy giao cho người ta gửi cho tôi bản sao kết luận của đồng chí được gửi đến Ban chấp hành trung ương, vì hôm nay tôi sẽ có mặt ở Mát-xcơ-va¹⁶⁹.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 26 tháng
Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

168

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI
A. M. LÊ-GIA-VA**

Gửi đồng chí Lê-gia-va — Bộ dân ủy ngoại thương

Báo cáo của đồng chí Ê-mê-li-a-nốp, một người mà có thể và cần phải tin cậy hoàn toàn, về những vụ mất cắp khi dỡ hàng ở Ré-ven gây nên sự lo ngại rất nghiêm trọng và đặt ra một vấn đề có tầm quan trọng to lớn¹⁾.

Tôi lưu ý Bộ dân ủy ngoại thương về tình hình đó để thi

1) Cũng xem tập này, văn kiện 201.

hành những biện pháp kiên quyết nhất, đồng thời tiến hành kiểm tra thông qua những người đáng tin cậy, và báo cho tôi biết kết quả của việc kiểm tra và những biện pháp đã được thi hành. Đồng chí hãy trả lời cho đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập

Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

169

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP, A. M. LÊ-GIA-VA,
N. A. XÊ-MA-SCÔ, P. A. BÔ-GĐA-NỐP và
G. M. CƠ-GI-GIA-NỐP-XKI**

*Gửi Mô-lô-tốp, Lê-gia-va, Xê-ma-scô, Bô-gđá-nốp và
Cơ-gi-gia-nốp-xki*

Đồng chí Rát-tsen-cô cần được nghỉ ngơi, bởi vì đồng chí đó đã nhiều lần than phiền là rất mệt. Tôi đề nghị giải quyết để đồng chí đó đi nghỉ và đưa đồng chí đó hoặc đến nhà an dưỡng, hoặc tạo khả năng đi về nông thôn, theo kết luận của bác sĩ. Ngoài ra, Rát-tsen-cô đề nghị để đồng chí đó thôi giữ chức ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương và chỉ để đồng chí đó làm ở Ủy ban than bùn trung ương hoặc phụ trách thêm công việc ở Tổng cục công nghiệp đường, vì theo lời của đồng chí đó, đồng chí đó tự cảm thấy mình không thể gánh vác công việc buôn bán, nhưng công việc sản xuất thì lại thích hợp. Về điểm cuối cùng này, tôi đề nghị nghe ý kiến của đồng chí Lê-gia-va, đồng chí Bô-gđá-nốp và đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki, bởi vì vấn đề Tổng cục công

nh nghiệp đường thì phải được xem xét ở Ủy ban kế hoạch nhà nước¹⁷⁰.

26/XII - 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập

Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

170

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Gửi đồng chí Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Như tôi được thông báo hôm nay, hội nghị toàn thể sẽ họp vào thứ tư¹⁷¹. Tôi sẽ tham dự hội nghị toàn thể. Nhưng tôi cho rằng chúng ta rất cần phải gặp nhau riêng không kể là có hội nghị toàn thể hay không. Tôi đề nghị báo cho tôi biết, liệu ngày mai có thuận tiện cho đồng chí hay không, nghĩa là trước khi họp hội nghị toàn thể, hoặc là đến ngày kia, và cũng có thể nói chuyện với nhau bằng điện thoại vào hôm nay, bắt đầu từ 6 giờ chiều.

26/XII - 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập

Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

171

TRAO ĐỔI THƯ với E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI¹⁷²

Nếu việc này mà đúng thì không phải xấu lắm¹⁷³.

Liệu có thể làm hai việc:

1) hàng tuần (hàng tháng đối với thời gian bắt đầu) tính toán cho toàn nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga

a) số lượng hàng hóa có ở nhà nước
(vốn trao đổi)

b) số lượng tiền giấy

2) để làm thí điểm, phát hành ở 1 - 2 huyện (thông qua các cơ quan hợp tác xã?) *phiếu tín dụng trao đổi* với sự bảo đảm hoàn toàn bằng vốn hàng hóa, được không?

Kiểm kê vốn hàng hóa không phải do Bộ dân ủy tài chính phụ trách. Ở đó, cần có một cơ quan giúp việc hoặc tổ chức lại để kiểm kê toàn bộ ngân sách vật chất. Chúng ta dù sao cũng ủy nhiệm cho Xu-rô-mô-lô-tốp làm việc đó.

Tín phiếu có thể phát hành vào khi có hàng hóa, và tôi nghĩ rằng điều đó có thể làm được, nhưng trong buổi đầu chúng sẽ đưa lại ít lợi ích cho túi của chúng ta.

{ Mục đích của tôi không phải là "có lợi cho cái túi", }
{ mà là *kinh nghiệm*, thí nghiệm. }

Viết ngày 26 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn
tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

172

GỬI A. I. GU-XÉP¹⁷⁴

Gửi đồng chí Gu-xép

Ca-li-nin cho tôi biết rằng Ô-xin-xki đã trả lời về điều đó: sẽ có ích lợi hơn nhiều nếu tăng thêm số người ngoài đảng trong *Ban Chấp hành trung ương các Xô-viết* để tiến hành công việc *thiết thực*, và tất cả mọi người đều đã tán thành lời tuyên bố đó của Ô-xin-xki.

Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

173

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

Gửi đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki,
sao gửi đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp

Tôi chuyển cho đồng chí ý kiến của G. B. Cra-xin để biết. Ý kiến đó khiến tôi càng tin là đúng những gì mà chính tôi đã viết trong thư gửi đồng chí hôm qua¹⁷⁵. Tôi sợ rằng việc triệu tập một cuộc hội nghị là một biện pháp sai hẵn về chiến lược của đồng chí. Đúng đắn hơn là nên đòi hỏi những chuyên gia có trình độ vững phát biểu ý kiến viết thành văn bản, số chuyên gia này lấy ở ba cơ quan (Ủy ban kế hoạch nhà nước, Bộ dân ủy giao thông và Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao), mỗi cơ quan không quá 2 - 3 người. Theo tôi, nhiệm vụ chủ yếu là "bắt" đúng những người làm công tác khoa học mà lại bỏ qua kinh nghiệm của nước ngoài, ì ra không chịu hoạt động và chỉ được cái là cầu kỳ vụn vặt. Theo tôi, không nên nói với ai biết ý kiến của Cra-xin hoặc bức thư này của tôi. Nếu cuộc hội nghị của đồng chí không đi đến kết luận hoàn toàn tiêu cực, thì khi đó cần phải tính đến chuyện ủy quyền cho một người nào thực hiện việc chấp hành thực tiễn một cách không chậm trễ. Yêu cầu gọi điện thoại báo cho tôi biết về việc này¹⁷⁶.

27/XII - 21

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

174

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Gửi Tsi-tsê-rin hoặc Lit-vi-nốp

Đề nghị viết thư báo cáo cho tôi về bức điện này của Ca-ra-khan: 1) Mác-xa và Pa-na-phi-ê là ai, 2) đồng chí cho những lời

tuyên bố của họ vững chắc đến mức nào về phương diện truyền đạt những quan điểm thật sự của chính phủ Pháp, 3) liệu có cần phải có thêm những cuộc hội đàm giữa Cre-xtin-xki với đại sứ Pháp ở Béc-lanh nữa không, 4) điều 116 của hòa ước Véc-xây nói cái gì¹⁷⁷.

27/XII - 21

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại**In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy*

175

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Ngày mai nhớ nhắc tôi. Tôi cần gặp Xta-lin và *trước đây* gọi điện thoại cho tôi nói chuyện với *Ô - b u - k h o* (bác sĩ) về sức khỏe của Xta-lin.

*Viết ngày 28 tháng Chạp 1921**In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIII**Theo đúng bản thảo*

176

THƯ GỬI THƯ KÝ*Gửi nữ thư ký trực ban*

Tôi cần có tất cả các bản dự thảo các nghị quyết của đại hội các Xô-viết; gọi điện thoại cho Ca-mê-nép, Mô-lô-tốp, Di-nô-vi-

ép và đưa cho tôi *tất cả* các bản dự thảo vào 10 giờ tối hôm nay¹⁷⁸.

*Viết ngày 26 tháng Chạp 1921**In lần đầu năm 1933, trong Văn tập Lê-nin, t. XXIII**Theo đúng bản thảo*

177

GỬI BÊ-LA CUN

Đồng chí Bê-la Cun!

Tôi đã nhận được thư của đồng chí, trong đó đồng chí, như nữ thư ký của tôi cho tôi biết, yêu cầu viết cho xong sớm bài báo của tôi nói về Xe-ra-ti. Đáng tiếc là vì bị ốm, nên cho tới nay tôi chưa bắt tay viết được bài đó trên cơ sở những tài liệu đã được cung cấp cho tôi, đáng tiếc là quá nhiều.

Chắc là tôi sẽ không thể viết bài báo đó đúng thời hạn đã định¹⁷⁹.

Đồng chí hãy viết thư cho tôi gửi theo địa chỉ của Phô-ti-ê-va, cho tôi biết công việc đang được tiến hành ra sao, đồng chí đang viết gì và đã sắp xếp như thế nào cho 400 đảng viên cộng sản Hung-ga-ri vừa đến.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại ngày 29 tháng Chạp 1921**In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản sao đánh máy*

178

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI
I-a. E. RÚT-DU-TÁC, A. A. AN-ĐRÊ-ÉP và
V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi Rút-du-tác, An-đrê-ép, Mô-lô-tốp
(để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị)

Tôi đã bắt đầu viết dự thảo luận cương về công đoàn trên cơ sở sơ thảo ban đầu của Rút-du-tác và An-đrê-ép. Tôi đã vạch một đề cương chi tiết gồm 12 luận điểm, nhưng trong đó hiện nay tôi mới viết được 4, bởi vì công việc của tôi tiến hành quá chậm. Tôi đề nghị hoãn việc đưa vấn đề ra Bộ chính trị thêm mấy ngày, bởi vì tôi nghĩ rằng không nên quá vội vã và nên thảo luận vấn đề một cách có hệ thống hơn. Qua 3 - 4 ngày nữa và có thể là sớm hơn, miễn là khi nào tôi viết xong bản dự thảo thứ nhất, và tôi gửi nó cho các ủy viên của tiểu ban, thì khi đó chúng ta sẽ hẹn với họ xem liệu có cần phải gặp nhau hay không¹⁸⁰.

30/XII - 21

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

179

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

G. M.! Tôi đã đọc và *rất, rất* tán thành. Đồng chí hãy chuẩn bị *càng nhanh càng tốt*, hãy đọc cho người khác viết.

Theo tôi, cần phải bổ sung về chính sách kinh tế mới. Theo tôi, tốt hơn hết là nên đưa điểm đó vào các chương khác nhau

(đồng thời *làm sáng tỏ*, dưới những góc độ khác nhau, vị trí, ý nghĩa, *tác dụng trong khuôn khổ chung* của chính sách kinh tế mới). Có thể (và theo tôi, cần phải) thêm vào hầu hết mọi chương, mỗi chương một hai trang nói rằng chính sách kinh tế mới *không thay đổi* kế hoạch kinh tế thống nhất của nhà nước và *không vượt ra ngoài* giới hạn của kế hoạch đó, nhưng thay đổi *biện pháp* thực hiện kế hoạch đó¹⁸¹.

Ý kiến đồng chí thế nào?

Gửi lời chào! Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1924 trong sách: G.
M. Cro-gi-gia-nốp-xki. "Trao đổi
hàng hóa và công tác kế hoạch".
Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

180

**GỬI CÁC NHÀ LÃNH ĐẠO CÁC CƠ QUAN XÔ-VIỆT
TRUNG ƯƠNG**

Đồng chí kính mến!

Cần phải vĩnh viễn chấm dứt tình trạng tồi tệ của bệnh quan liêu giấy tờ ở cơ quan của đồng chí. Những công việc quan trọng và cấp bách được ban tiếp nhận của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi cho đồng chí, dưới hình thức giải quyết nhiều đơn khiếu nại và khiếu tố đã được gửi đến Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Chủ tịch hội đồng, thường không được trả lời và thực hiện.

Tôi đề nghị phải cố lên không chậm trễ. Bộ máy của chính quyền xô-viết phải làm việc chu đáo, phân minh, nhanh chóng.

Tình trạng lộn xộn của nó không những phương hại đến lợi ích của mỗi cá nhân mà còn làm cho toàn bộ công việc quản lý cũng mang tính chất giả tạo, không thực tế.

Nhận thấy rằng trước hết chỉ có mức độ chấp hành thực tế và không chậm trễ tất cả mọi công việc được chuyển qua một cơ quan mới được coi là thước đo thật sự của năng suất lao động của cơ quan ấy, tôi yêu cầu từ nay về sau phải có những câu trả lời thật nhanh chóng và triệt để đối với những công việc và những yêu cầu được chuyển tới các đồng chí. Chỉ dừng lại ở những bức phúc đáp tránh né rỗng tuếch và đùn đẩy công việc cho các cơ quan khác cũng có nghĩa là để thêm bệnh quan liêu và lãng phí giấy tờ.

Tôi cảnh cáo trước rằng nếu cách làm việc như thế còn tiếp tục, thì ban tiếp nhận của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có quyền truy tố những người có lỗi không kể "cấp bậc" như thế nào.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết vào tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy, do
V. I. Lê-nin ký

181

GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI

Đồng chí Da-lu-txơ-ki!

Tôi xin chuyển bức thư cho đồng chí. Đồng chí cứ chuyển đi nơi nào cần, nếu việc này không có quan hệ gì với đồng chí.

Những lời buộc tội đối với một đảng viên và một nhà cách mạng lão thành mà tất cả mọi người Lát-vi-a đều biết và sau đó trong chiến tranh Tơ-rốt-xki và nhiều người khác cũng đều biết,

— rõ ràng là không xác đáng. Do biết rõ Đa-ni-sép-xki *qua lịch sử* của đảng, *qua nhiều năm và nhiều năm* trước cách mạng, tôi khẩn thiết yêu cầu kiểm tra một cách chăm chú, nghiêm túc và toàn diện¹⁸².

Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Chạp 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

182

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Hãy hết sức chú ý rằng người ta đã lặp lại hoàn toàn những sai lầm của Tơ-rốt-xki tại Đại hội X.

Tôi còn quên chưa nói rằng trong "những sự sửa đổi" của mình, đồng chí đó *đối xử* một cách quan liêu chủ nghĩa ("hăm dọa", "rũ rời" — làm đảo lộn tất cả, "chế độ trách nhiệm cá nhân") đối với điều mà đáng lẽ phải đối xử

- (a) theo cách tuyên truyền,
- (b) thông qua *kinh nghiệm* lâu dài¹⁾.

Viết năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

183

GỬI P. A. CRA-XI-CỐP

Tôi biết rõ. Thật là
tôi tệ. Còn phải nghĩ

Vla-đi-mia I-lích, rất mong
đồng chí thứ lỗi cho, nhưng
tôi không thể không lưu ý

1) Không thể xác định được ý muốn nói gì.

gì nữa? "Tuyên ngôn"?
Hoặc là một "sắc lệnh"
đặc biệt? Hoặc là *truy*
tố trước tòa án?

rằng từ các địa phương người ta đã
ta thán về chính sách của các ban
ruộng đất và các cơ quan khác của
Chính quyền xô-viết... Người ta
không theo đúng quy tắc của đồng
chí là thương xót trung nông...

Viết năm 1921

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

1922

184

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Gửi Ca-mê-nép

Sao gửi: *Bu-kha-rin, P. P. Goóc-bu-nốp*

Đồng chí *Ca-mê-nép!*

Tôi vừa được tin Gôn-đen-béc từ trần. Nghe nói vì liệt tim. Tôi rất e rằng, hầu như tin chắc rằng đó là do sự cấu thả của chúng ta, vì đồng chí đó hết sức ốm yếu, thế mà chúng ta hoàn toàn không biết chăm lo cho đồng chí. Tôi thiết tha đề nghị ra chỉ thị: 1) tổ chức đám tang thật chu đáo (liệu để Xô-viết Mát-xơ-va hoặc Bộ dân ủy ngoại giao đứng ra tổ chức có tiện không); 2) sau đó phải chăm sóc vợ đồng chí ấy, bà ta chắc chắn là hoàn toàn không có tiền nong gì cả, theo tôi biết thì bà hoàn toàn không nơi nương tựa và hoàn toàn không thể sống trong điều kiện nước Nga hiện nay; 3) có lẽ cũng cần đăng điều văn lên báo.

Rất rõ ràng là sự lưu vong và sự cấu thả kiểu Nga của chúng ta đã đưa đồng chí ấy xuống mồ. Chúng ta để mất mát nhiều cán bộ quý, một cách hoàn toàn không thể tha thứ được¹⁸³.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 1 tháng Giêng
1922

Đăng lần đầu ngày 13 tháng
Hai 1924 trên báo "Sự thật",
số 35

Theo đúng bản sao đánh máy

185

*** GỬI CỤC QUẢN LÝ
NHÀ CỬA CỦA CÁC XÔ-VIỆT**

Tôi thiết tha yêu cầu nếu được thì chuyển đồng chí Cô-lê-xni-cô-va — vợ một đồng chí đã bị xử bắn¹⁸⁴, một cán bộ có trọng trách, khỏi căn nhà hiện nay của chị ở Nhà số 2 của các Xô-viết (549), căn nhà rất hẹp và chủ yếu là *rất ẩm ướt*, đến căn nhà khác, khô ráo (Cô-lê-xni-cô-va có hai con, một bị sốt rét)¹⁸⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Giêng 1922

Đăng lần đầu ngày 20 - 26 tháng Ba 1960 trên "Tuần báo" (Phụ trương chủ nhật của báo "Tin tức")

Theo đúng bản viết tay của N. C. Crúp-xcai-a và do V. I. Lê-nin ký

186

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp để chuyển cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị (nhân có bức thư của Tsi-tsê-rin viết về bức thư của Bô-gđa-nốp gửi Ua-các)

Theo tôi, việc quyết định điều tra là một điều bổ ích, nhưng phủ nhận thư của Bô-gđa-nốp là việc không nên, chúng ta sẽ suy nghĩ thêm; một là, cứ cho chuyển thư của Bô-gđa-nốp đến tất

cả các ủy viên Bộ chính trị; hai là, chúng ta sẽ chờ kết quả cuộc điều tra; ba là, chúng ta còn có đủ thời giờ để xác định những điều kiện của ta sau khi nối lại các cuộc thương lượng. [Điều đó]¹⁾ không có gì ràng buộc chúng ta cả và trong một mức độ nhất định sẽ có lợi cho chúng ta¹⁸⁶.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 3 tháng Giêng 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

187

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp (nhân có bức thư của Tsi-tsê-rin viết về bản tuyên bố do Lô-ít Gioóc-giơ đề nghị)

Tôi nghĩ rằng chẳng những không cần phải vội, mà điều kiện, nói chung, là hoàn toàn không chấp nhận được. Hãy thông báo điều đó cho Cra-xin, một cách tuyệt đối bí mật, hoặc có thể là hoàn toàn không báo gì cả, mà chờ đến hội nghị, khi đó chúng ta sẽ tuyên bố một cách cụ thể¹⁸⁷.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 3 tháng Giêng 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Từ này cần thiết cho nghĩa của câu nhưng đã bị sót khi viết nên đã được thêm vào.

188

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp để chuyển cho
các ủy viên Bộ chính trị*

Đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki đã gọi điện thoại cho tôi nói rằng đồng chí đó sẽ từ chức nếu Cra-xnô-sê-cốp được cử làm thứ trưởng thứ hai, ý kiến của toàn bộ ban lãnh đạo cũng vậy, hình như chỉ trừ có Xô-côn-ni-cốp. Xta-lin cho rằng cần phải xác nhận nghị quyết, nhưng hoãn việc thực hiện cho đến khi Xô-côn-ni-cốp về đã, bởi vì nếu không thì người ta có thể ngược đãi Cra-xnô-sê-cốp. Tôi cho rằng nguy cơ đó vẫn không bị loại trừ, nếu Bộ chính trị ngay từ bây giờ không kiên quyết phản đối ban lãnh đạo ấy và không bênh vực và ủng hộ đến nơi đến chốn Cra-xnô-sê-cốp. Tôi cho rằng vấn đề cực kỳ quan trọng, bởi vì không những toàn thể ban lãnh đạo, mà cả Prê-ô-bra-gien-xki đều đã phạm phải một sai lầm không thể dung thứ được khi không hiểu nổi việc cần phải sử dụng một cách toàn diện một con người có kinh nghiệm vững vàng về hoạt động ở Mỹ và ở nước Cộng hòa Viễn Đông, có thái độ thực tiễn đối với các vấn đề tài chính. Đó là điều quan trọng hơn cả. Đó chính là cái mà Prê-ô-bra-gien-xki và các ủy viên khác của ban lãnh đạo thiếu. Toàn bộ sự phản đối của họ đối với Cra-xnô-sê-cốp là một thành kiến hoàn toàn và có hại. Vì thế tôi tán thành việc thi hành không trì hoãn nghị quyết về Cra-xnô-sê-cốp theo thể thức chính quyền¹⁸⁸.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 4 tháng Giêng
1922*

*In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Theo đúng bản sao đánh máy
Lê-nin, t. XXXVI*

189

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Gửi đồng chí A. Đ. Txi-u-ru-pa

Vừa rồi tôi đã nói chuyện với Cơ-gi-gia-nốp-xki về những vấn đề có liên quan đến Bộ dân ủy giao thông, những vấn đề mà đồng chí đã cho tôi biết hôm qua. Tôi cho rằng sẽ rất bổ ích nếu đồng chí gặp riêng Cơ-gi-gia-nốp-xki dù là vào khoảng ¼ tiếng đồng hồ và với Nê-ô-pi-kha-nốp (người trong Ủy ban kế hoạch nhà nước) độ ½ tiếng đồng hồ, Cơ-gi-gia-nốp-xki cho rằng Nê-ô-pi-kha-nốp rất am hiểu và có những ý kiến rất quý về những vấn đề của Bộ dân ủy giao thông.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 4 tháng
Giêng 1922*

*In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Theo đúng bản sao đánh máy
Lê-nin, t. XXXVI*

190

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

Gửi đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki

Yêu cầu đồng chí viết cho tôi mấy chữ về Na-da-rơ U-ran-xki. Đồng chí đã thu xếp ổn thỏa chưa, như thế nào và ở đâu, tâm trạng chính trị của đồng chí đó bây giờ như thế nào, và gần đây nói chung có thay đổi gì không hay là vẫn như trước¹⁸⁹.

4 - I - 22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

191

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PAGửi đồng chí *Txi-u-ru-pa*

A-lếch-xan-đơ Đmi-tơ-ri-ê-vích ạ, theo tôi, đồng chí nên triệu tập cuộc họp của các bộ trưởng dân ủy hoặc của các thứ trưởng (Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy ngoại thương + Lít-vi-nốp) để thảo luận thư của Lô-mô-nô-xốp, và đề nghị là phải trao cho đồng chí bản dự thảo kiến nghị chính xác và lời kết luận, trong thời hạn ngắn nhất (ví dụ 2 ngày)¹⁹⁰.

9 - I - 22

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại**In lần đầu năm 1959 trong Văn tập**Theo đúng bản sao đánh máy**Lê-nin, t. XXXVI*

192

GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP

9. I. 22

Đồng chí *Lít-vi-nốp!*

Tôi gửi cho đồng chí bức thư của Mi-khai-lốp. Liệu đồng chí thấy có nên tổ chức một cuộc họp với Sanh-man và với Lê-gia-va hoặc là với một người được Lê-gia-va ủy quyền không, để chuẩn bị ngay lập tức bản dự thảo nghị quyết về vấn đề khẩn cấp ấy¹⁹¹.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại**Đăng lần đầu năm 1961 trên tạp chí**Theo đúng bản sao đánh máy**"Lưu trữ lịch sử", số 5*

193

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI
A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ và L. B. CA-MÊ-NÉP**

Gửi đồng chí Ê-nu-kít-đê và đồng chí Ca-mê-nép

Tôi yêu cầu giúp đỡ bác nông dân Xéc-gây Phrô-lốp¹⁾, đại biểu của xã A-la-ca-ép-ca tỉnh Xa-ma-ra về việc mua và nhận lúa mì cũng như về việc cung cấp cho xã này các loại giống để gieo vụ xuân. Bởi vì bản thân tôi biết xã đó, nên tôi cho rằng sẽ có ích về phương diện chính trị nếu nông dân ra đi mà tin chắc rằng mình sẽ nhận được sự giúp đỡ nào đó.

Tôi yêu cầu cố gắng thu xếp công việc đó và báo cho tôi biết những việc đã làm được¹⁹².

9 - I - 22

*Lê-nin**In lần đầu năm 1945 trong Văn**Theo đúng bản sao đánh máy**tập Lê-nin, t. XXXV*

194

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**Gửi đồng chí *Mô-lô-tốp*

Tôi hoàn toàn không thể xét đoán được về đề nghị thứ nhất của Cre-xtin-xki (mức lương), nhưng tôi nghĩ rằng phải chú ý

¹⁾ Trong tài liệu gốc, hình như có chỗ in sai; người đã đến Mát-xcơ-va là Cu-dơ-ma Phrô-lốp, con trai của Xéc-gây.

đến ý kiến của Cre-xtin-xki, bởi vì đồng chí đó không khuếch đại vấn đề. Về đề nghị thứ hai — tôi nghĩ rằng Cre-xtin-xki không đúng và việc cử A-va-nê-xốp đến kiểm tra tại chỗ là một điều tuyệt đối cần thiết¹⁹³.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 9 tháng Giêng 1922 *In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy*

195

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi đồng chí Xta-lin

Một tiếng rưỡi đồng hồ nữa, Gu-sép sẽ lên đường, tôi vừa nói chuyện với đồng chí đó qua điện thoại về tất cả những cái gì cần thiết, nửa tiếng đồng hồ sau đồng chí đó sẽ đến phòng Cra-xi-cốp, ở đó đồng chí ấy sẽ chờ điện báo bằng điện thoại của đồng chí. Tôi mới đọc xong bản dự thảo thông tri của Ban chấp hành trung ương gửi Đảng cộng sản Tuốc-ke-xtan và tôi hoàn toàn tán thành bản dự thảo đó. Nếu thông qua được bản dự thảo đó trong hôm nay và giao cho Gu-xép mang theo thì tốt¹⁹⁴.

12/I-22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

196

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Qua Ca-mê-nép, tôi biết rằng Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nhất trí chấp nhận một đề nghị hoàn toàn không thích hợp của Lu-na-tsác-xki về việc duy trì đoàn ca kịch và vũ kịch Bôn-sôi, tôi đề nghị Bộ chính trị quyết định:

1. Giao cho Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga hủy bỏ nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

2. Chỉ lấy lại trong đoàn ca kịch và vũ kịch mấy chục diễn viên cho Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát, sao cho những buổi biểu diễn (kịch hát và kịch múa) của họ không bị lỗ*, nghĩa là loại bỏ được mọi khoản chi phí quá lớn về trình diễn và v. v..

3. Lấy ít nhất là một nửa số tiền mấy tỷ tiết kiệm được bằng cách đó, dùng vào việc xóa nạn mù chữ và tổ chức nhà đọc sách.

4. Mời Lu-na-tsác-xki đến dự trong 5 phút để nghe người bị cáo phát biểu lời cuối cùng và lưu ý cho đồng chí đó cũng như tất cả các bộ trưởng dân ủy biết rằng từ nay về sau nếu còn đưa ra và biểu quyết những nghị quyết như là nghị quyết hiện nay đã bị Ban chấp hành trung ương bãi bỏ, thì Ban chấp hành trung ương sẽ có những biện pháp nghiêm khắc hơn¹⁹⁵.

12/I - 22

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

* Thu hồi được tiền chi phí, chẳng hạn bằng cách các nghệ sĩ ca kịch và vũ kịch tham gia vào các loại biểu diễn, v. v..

197

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ TỔ CHỨC VÀ BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi chuyển đến đồng chí thư của đồng chí Cre-xtin-xki; về phía mình, tôi đề nghị Bộ tổ chức, một số điểm thì đề nghị Bộ chính trị quyết định:

1. Thoả thuận với Bộ dân ủy y tế cử một hoặc hai thầy thuốc để định kỳ khám cho Xô-côn-ni-cốp, Txi-u-ru-pa và những đồng chí khác sau khi đã đi điều trị về, giao cho thầy thuốc đó phải viết kết luận quy định một chế độ cần thiết. Giao trách nhiệm cho cá nhân thầy thuốc đó. Ủy nhiệm cho thầy thuốc đó phải làm báo cáo ngắn gửi Ban bí thư Ban chấp hành trung ương hoặc Ban thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nếu Ban bí thư Ban chấp hành trung ương đồng ý như vậy.

2. Giao trách nhiệm cho một người nào đó theo dõi việc thi hành chế độ của Xô-côn-ni-cốp.

3. Bắt buộc Txi-u-ru-pa, cứ mỗi tuần lễ phải có mặt 3 ngày (thứ bảy, chủ nhật và thứ hai) tại nhà anh của đồng chí đó là G. Đ. Txi-u-ru-pa ở Ca-si-ra, với sự theo dõi của người anh, nghĩa là hoàn toàn nghỉ ngơi và ăn uống đầy đủ.

4. Ra lệnh cho Txi-u-ru-pa giảm bớt khối lượng công việc của mình, đặc biệt hầu như hoàn toàn không phải làm việc ở các ủy ban mà chỉ tập trung hoạt động của mình vào việc giám sát sự chấp hành trong thực tiễn một số quyết định chủ yếu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng.

5. Giao cho Txi-u-ru-pa quy định tổng số thời gian không

quá 3 tiếng đồng hồ, cho các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng¹⁶.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 12 tháng
Giêng 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

198

ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN

Gửi Cra-xin

Gửi phái đoàn Chính phủ xô-viết,
Luân-đôn

Bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương đã tuyên bố hồi tháng Chạp rằng đã mua nhưng chưa chở đi được 8 triệu pút lúa mì. Sau khi nhận được những khoản tín dụng mới, bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương đã hứa nhất định sẽ chuyển về 15 triệu pút lúa mì làm lương thực trước ngày mồng một tháng Tư, nghĩa là mỗi tháng 5 triệu. Thế nhưng đã tháng Giêng rồi mà chưa nhận được một pút nào, không có tin tức gì về những tàu thủy đã gửi đi, về số lúa mì dự định chuyển. Do tình hình lương thực hết sức khó khăn, tôi đề nghị trong thời hạn 2 ngày phải báo cáo: thứ nhất — đã mua được bao nhiêu lúa mì; thứ hai — đã gửi đi bao nhiêu, trên những tàu thủy nào và vào những hải cảng nào; thứ ba — trong thời gian trước mắt sẽ gửi bao nhiêu và vào khi nào; thứ tư — kế hoạch hoàn thành nhiệm vụ mua 15 triệu pút¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 12 tháng Giêng 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Cũng xem tập này, văn kiện 126.

199

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-DÊ

13. I. 1922

Đồng chí Ê-nu-kít-dê!

Đồng chí La-lai-an-tơ nói với tôi rằng cần phải giúp đỡ gia đình đồng chí đó bằng cách gửi trợ cấp cho gia đình đó để có thể sống được đến tháng Ba. Hãy bàn với Xta-lin: nên làm việc đó như thế nào? nhân danh Ban chấp hành trung ương đảng? hay là nhân danh Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga? Đồng chí hãy vui lòng viết cho tôi mấy chữ, gửi qua Phô-ti-ê-va — liệu có thể sắp xếp như vậy được hay không (số trợ cấp là bao nhiêu thì phải hỏi La-lai-an-tơ)? Nếu có khó khăn, thì đó là những khó khăn gì? khó khăn ở chỗ nào?

Khi đó tôi sẽ tìm cách và tìm phương tiện. Đồng chí vui lòng chuyển điều này đến Xta-lin: luôn tiện, tôi yêu cầu đồng chí đó *thỏa thuận* với La-lai-an-tơ về sắp xếp công tác cho La-lai-an-tơ. Sau khi nói chuyện với La-lai-an-tơ, tôi thấy rằng tôi không thể giải quyết được việc đó. Xta-lin phải giải quyết việc đó ở Bộ tổ chức hoặc với sự giúp đỡ của Bộ tổ chức¹⁹⁷.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

200

GỬI P. X. Ô-XÁT-TSI

Đồng chí Ô-xát-tsi!

Trong khi xem xét kế hoạch mua bằng vàng ở nước ngoài, cần phải giữ vững con số 130 triệu đồng vàng *m ã i n ã m*.

Không được vượt quá con số đó. Nếu có nguy cơ, dù là nhỏ nhất, *vượt quá định mức đó*, thì phải *lập tức* báo cáo với tôi.

13/I. Lê-nin

*Viết ngày 13 tháng Giêng 1922**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

201

**ĐIỆN GỬI CÁC CƠ QUAN ĐẠI DIỆN THƯƠNG MẠI
CỦA NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN BANG XÃ HỘI CHỦ
NGHĨA XÔ-VIỆT NGA Ở NƯỚC NGOÀI**

Bằng mật mã

Gửi các cơ quan đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga
*Luân-đôn, Béc-lanh, Xtốc-khôn, Pra-ha,
Vác-sa-va, Hen-xinh-pho, Rô-ma*

Hàng hóa tiếp tục đến các sở hải quan của chúng ta mà không có nhãn đề tên hàng, thường thường thậm chí không có địa chỉ người nhận — người đặt hàng. Người ta không chấp hành yêu cầu của Bộ dân ủy ngoại thương là mỗi kiện hàng đều phải có những giấy tờ ghi rõ mọi đặc điểm của hàng, những giấy tờ này phải được bao gói và được đóng vào trong kiện hàng. Bao bì thường là rất xấu, đến nỗi hàng hóa bị tung tóe, lộn xộn. Mặc dù dấu niêm phong cặp chì trên các toa tàu còn nguyên, người ta đã phát hiện có những hành vi ăn cắp, những việc này rõ ràng là đã xảy ra trong khi xếp hàng. Tôi yêu cầu thi hành những biện pháp kiên quyết để chấm dứt tình trạng quá quắt và nhục nhã đó. Tôi chỉ thị phải chấp hành nghiêm chỉnh điện của Lê-gia-va đề ngày 21 tháng Chạp. Việc chấp hành, và danh sách những người chịu trách nhiệm cá nhân về việc gửi hàng không có nhãn đề tên

hàng, không có giấy tờ đóng kèm hàng, về bao bì xấu, về việc ăn cắp trong khi xếp hàng, trong khi chuyển toa và trên đường đến các sở hải quan của chúng ta, phải lập tức báo cáo bằng điện cho Bộ dân ủy ngoại thương, đồng thời sao gửi cho tôi một bản.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong *Theo đúng bản sao đánh máy*
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

202

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

1

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Tôi cho rằng ý này rất đúng và đáng được ủng hộ, đồng thời tôi đề nghị lấy ý kiến của đồng chí Lu-na-tsác-xki và sau đó gửi bản dự thảo của đồng chí ấy (công thức: những điều kiện, những thời hạn, v. v.) cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy và *xúc tiến việc thông qua*¹⁹⁸.

14/I. 1922. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
 Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

2

Đồng chí Goóc-bu-nốp, rất cần, đồng chí phải tự mình thu thập những tin tức cần thiết, sau khi đã tranh thủ ý kiến, nếu cần,

của Ca-mê-nép và Tơ-rốt-xki, và có lẽ tự quyết định lấy vấn đề mà không cần đến tôi.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 18 tháng Giêng 1922 *In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy*

203

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ và V. V. PHÔ-MIN

16. I. 1922

trao tận tay
mật

Gửi đồng chí Un-slich-tơ, Ủy ban đặc biệt toàn Nga
 và đồng chí Phô-min, Bộ dân ủy giao thông

Sao gửi N. P. Goóc-bu-nốp

Cách đây mấy hôm, tôi có dịp đích thân xem xét mấy chiếc ô-tô ray của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, rõ ràng là những chiếc ô-tô ray này thuộc quyền quản lý chung của Ủy ban đặc biệt toàn Nga và Bộ dân ủy giao thông. Tôi nghĩ rằng cả Ủy ban đặc biệt toàn Nga cũng như Bộ dân ủy quân sự rất cần ô-tô ray (tôi nghe nói rằng Ủy ban đặc biệt toàn Nga có 2 chiếc xe đó) ở đầu mối giao thông Mát-xcơ-va, dùng phục vụ cho những nhiệm vụ rất khẩn cấp, để phải đi một cách hết sức khẩn cấp và hết sức bí mật những đơn vị không lớn (5 - 10 người), v. v..

Tình trạng của những chiếc ô-tô ray mà tôi được chứng kiến thật là tồi hết chỗ nói. Chúng không được ai coi sóc, hầu như bị tàn phá (người ta đã lấy cắp mất rất nhiều phụ tùng!), quá lộn xộn, chất đốt thì xem ra đã bị mất cắp hết, xăng thì lẫn nước lã, động cơ chạy tôi không thể chịu được, trên đường đi cứ mỗi

phút lại phải dừng lại, chạy rất tồi, chết nằm ở các bến, các trường bến không hề hay biết gì hết (xem ra không có khái niệm rằng các ô-tô ray của Ủy ban đặc biệt toàn Nga phải vào loại ưu tiên, chạy với tốc độ cao nhất không phải với nghĩa là chạy nhanh — những máy móc ấy rõ ràng là "của xô-viết", nghĩa là rất xấu, — mà với nghĩa là ít chết và ít gây chậm trễ nhất, *chính xác kiểu nhà binh*), lộn xộn, bệ rạc, thật là nhục nhã. Rất may mắn là trong khi đi không công khai trên một chiếc ô-tô ray, tôi đã có thể nghe và đã nghe được những người phục vụ nói chuyện cỏi mở và thẳng thắn (chứ không phải là những điều ngọt ngào theo kiểu quan dạng và đối trá) và qua những câu chuyện đó, tôi thấy rằng đó không phải chỉ là một sự tình cờ, mà toàn bộ tổ chức cũng đều nhục nhã chưa từng thấy như thế, toàn bộ là một sự đổ nát và bệ rạc.

Lần đầu, tôi đi bằng đường sắt không phải với tư cách là "một ông quan" đánh thức mọi người dậy, làm cho mọi người chú ý bằng hàng chục bức điện đặc biệt, mà với tư cách một người không tên tuổi, đi cùng với Ủy ban đặc biệt toàn Nga, và ấn tượng mà tôi nhận được là nặng nề vô cùng. Nếu nền nếp của một chiếc bánh xe nhỏ đặc biệt trong một bộ máy dưới sự giám sát đặc biệt của *bản thân* Ủy ban đặc biệt toàn Nga mà đã như vậy, thì tôi có thể hình dung được toàn bộ tình hình trong Bộ dân ủy giao thông! Ở đó tất phải là cực kỳ hỗn loạn.

Tôi đề nghị: ngay lập tức chỉ định, theo sự thỏa thuận của Ủy ban đặc biệt toàn Nga và Bộ dân ủy giao thông (có thể kết hợp cả với Bộ dân ủy quân sự, nếu bộ này có ô-tô ray?), một người có trách nhiệm, biết rõ công việc, chứ không phải là một ông quan liêu. Người đó sẽ nghiêm khắc chịu trách nhiệm về tình trạng bệ trễ.

Ban hành một chỉ thị ngắn, thảo theo lối quân sự, về ô-tô ray của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, về sự vận động bí mật và nhanh chóng, về việc bảo quản tốt, bảo quản chất đốt, đi lại không bị chậm trễ trên đường bao quanh, qua đầu mối giao thông và ở *khắp mọi nơi*, v. v. và v. v.. Ngoài ra cần phải ghi thêm vào bản chỉ thị rằng nếu có yêu cầu của N. P. Goóc-bu-nốp (đồng chí này sẽ làm việc

này chỉ với sự đồng ý của tôi) thì phải chu đáo đưa ô-tô ray đến và phải bảo đảm cho xe chạy đến bất cứ chỗ nào theo lệnh của Goóc-bu-nốp.

Về việc chấp hành, gửi báo cáo tỉ mỉ theo địa chỉ của N. P. Goóc-bu-nốp, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Còn đối với Goóc-bu-nốp, tôi giao trách nhiệm thỉnh thoảng kiểm tra việc chấp hành, nghĩa là những chuyến đi bất ngờ trên ô-tô ray, có ghi lại số phút cần thiết cho tất cả các thao tác (ra lệnh gọi, đi, dừng, v. v.) và kiểm tra.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu không đầy đủ năm
1945 trong Văn tập Lê-nin,
t. XXXV*

*In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản thảo*

204

GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki!

Đồng chí hoàn toàn đúng. Tôi đã can thiệp 2 lần. Một lần tôi đã phái một ủy viên của Ủy ban đặc biệt toàn Nga đến đó để thu xếp *cứu*. Người ta đã hứa. *Người ta đã xuống đó*. Người ta đã thúc. Một lần khác tôi đã đạt được sự tán thành của Xê-ma-scô về việc xuất trợ cấp cho Ghê-chi-ô: người ta đã cử Ghê-chi-ô làm *cố vấn* của bệnh viện Crem-li (khoảng hơn một triệu gì đó, với khẩu phần lương thực và những thứ khác).

Theo tôi, nếu có *thêm* nghị quyết của Bộ chính trị thì sẽ có ích

- 1) quy trách nhiệm cá nhân cho Xô-lô-vi-ép (*thứ trưởng* Bộ dân ủy y tế)
- 2) đồng chí đó phải báo cáo (bằng văn bản) với Bộ chính trị
- 3) ngoài ra, còn quy định rằng tốt hơn hết đối với Ghê-chi-ô

là dùng để Ghê-chi-ô làm việc ở viện điều dưỡng, hoặc thay đổi toàn bộ biên chế ở viện điều dưỡng theo chỉ thị và tinh thần của Ghê-chi-ô. Có lẽ Ghê-chi-ô muốn điều thứ hai. Ghê-chi-ô đang sống ở đó và dường như yêu thích nơi đó¹⁹⁹.

16/I. Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Giêng 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

205

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA²⁰⁰**

Mật

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp, Bộ chính trị:

1) Có nên đòi hỏi có những bảo đảm đặc biệt nhằm chống bọn phát-xít hay không (chẳng hạn như một tàu chiến Ý có trang bị vô tuyến điện thuộc quyền sử dụng của chúng ta? tên những nhân vật có trọng trách trong giới quân sự và cảnh sát Ý, v. v.)?

2) Nên chăng thông báo ngay lập tức cho họ biết là *số đặ i b i ế u của chúng ta sẽ có từ... đến ...*¹⁾ ((+ nhân viên))? Khi nào thì chúng ta sẽ triệu tập kỳ họp của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga?

3) Nói chung (và về những điều còn lại) Tsi-tsê-rin đúng.

4) Nên chăng Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn nga bỏ nhiệm (để cho tế nhị):

Lê-nin — trưởng đoàn

Tsi-tsê-rin — phó trưởng đoàn với **tất cả** quyền hạn của trưởng đoàn nếu trưởng đoàn sẽ không thể.

¹⁾ Trong bản thảo, V. I. Lê-nin để trống để điền số đại biểu.

{ I-óp-phê ?? } Hai trợ lý phó trưởng đoàn?
và hoặc là 3 - 4
{ ?? Cra-xin?? } trợ lý phó trưởng đoàn?²⁰¹

5) Nên chăng mở *ngay lập tức* chỉ những cuộc đàm phán có tính chất cá nhân (không có bất cứ một giấy tờ gì cả) ở Béc-ling và Mát-xcơ-va, với những người Đức để bàn về *sự tiếp xúc* của chúng ta và của họ ở Giê-nơ?

6) Nên chăng đề nghị ngay lập tức, một cách bí mật với *tất cả* các đại diện toàn quyền để họ thăm dò lập trường của những chính phủ hữu quan, xem xem các chính phủ đó có đồng ý mở với chúng ta những cuộc đàm phán bí mật *khôn g ch í n h t h ú c* để sơ bộ vạch ra *đường lối* ở Giê-nơ?

16/I. Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Giêng 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

206

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

16/I. 1922

Gửi Mô-lô-tốp

để chuyển cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị

1) Các giấy tờ của Tsi-tsê-rin chứng minh rằng đồng chí đó đang bị ốm²⁰². Cần phải nhanh chóng hỏi ý kiến của những thầy thuốc *giỏi* để tốt hơn hết là

a) nên chăng hoãn tất cả việc nghỉ ngơi của đồng chí đó (nửa năm) cho đến khi kết thúc Hội nghị Giê-nơ?

Liệu đồng chí đó có chịu nổi không?

b) hoặc là ngay bây giờ cho nghỉ một tháng, năm tuần lễ, từ 18. I. đến 22. II., còn hai tuần lễ nữa thì đến 8.III., còn sau khi Hội nghị Giê-nơ kết thúc thì sẽ bàn riêng? (có lẽ đó là biện pháp duy nhất đúng)²⁰³.

2) Công việc ở Bộ dân ủy ngoại giao xem ra lộn xộn đến mức nguy hiểm. Rút tất cả các lực lượng ưu tú của Bộ dân ủy ngoại giao để gửi đi Giê-nơ, còn ở đây thì để trống Bộ dân ủy ngoại giao, như thế liệu có nguy hiểm không?

Cần phải giao vấn đề đó cho Bộ chính trị theo dõi một cách thật sát sao, *trực tiếp*.

3) Cần phải giao cho một người nào đó (có thể là Lít-vi-nốp + Vô-rốp-xki + I-óp-phê + P. P. Goóc-bu-nốp?) phải chịu trách nhiệm đặc biệt về việc sau đây: khi Tsi-tse-rin và toàn bộ đoàn đại biểu đi Giê-nơ, thì *tất cả mọi* công việc của Bộ dân ủy ngoại giao sẽ giao *hoàn toàn* cho những nhân vật ấy.

Cần phải để một người nào đó trong số những cán bộ ngoại giao nhiều kinh nghiệm nhất đứng đầu Bộ dân ủy ngoại giao trong suốt thời kỳ họp Hội nghị Giê-nơ²⁰⁴.

4) Ngay lập tức phải tìm những người phụ trách mật mã ưu tú và hoàn toàn tin cậy để giao cho họ chuẩn bị cho đoàn đại biểu Giê-nơ những số mật mã bảo đảm nhất (với những mã *đặc biệt thay đổi từng ngày*) trong suốt thời kỳ Hội nghị Giê-nơ.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

207

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

17. I. 1922

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Xin chuyển đến đồng chí yêu cầu của Vô-rốp-xki và đơn của Ác-xen-rốt. Cần phải giải quyết.

Ác-xen-rốt đã làm việc ở đây trong Quốc tế cộng sản và trong Bộ dân ủy ngoại giao. Tôi biết đồng chí đó là một người bên-sê-vích ngay từ khi còn ở Xuy-rích năm 1916 và tôi ủng hộ việc đồng chí đó đề nghị trợ cấp cho đồng chí đó và vợ đồng chí đó, dưới hình thức này hay hình thức khác²⁰⁵.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

208

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

Gửi đồng chí *Cuốc-xki*

Bộ dân ủy tư pháp

Tôi đã nhận được hai bản thông báo của Bộ dân ủy tư pháp đề ngày 14 tháng Mười một và ngày 20 tháng Chạp về "việc chấp hành" nhiệm vụ do tôi giao là tổ chức một chiến dịch để chống lại một cách có hệ thống bệnh quan liêu.

Trong bản báo cáo thứ nhất, đồng chí viết:

"Thật là rất khó nêu ra được những vụ kiện trong đó cái khuyết điểm về tổ chức này (ngụ ý nói đến tệ công kênh và tình trạng phức tạp quan liêu của bộ máy của chúng ta, những mối liên hệ qua lại chằng chịt giữa các cơ quan liên ngành, những vụ tranh chấp ý kiến, v. v.) lại không biểu hiện một cách quyết định đến thế và bệnh quan liêu lại chỉ là hành vi của cá nhân mà lại không phải là hậu quả khách quan của việc bộ máy của chúng ta chưa được sắp xếp đầu vào đấy".

Với cung cách như vậy thì tất nhiên là việc đấu tranh chống tệ quan liêu chẳng đi đến đâu. Cần phải truy tố và trừng phạt điển hình một cách nghiêm khắc đúng những người có trọng trách gây ra "những khuyết điểm về tổ chức này", chứ không trừng phạt người nào khác. Đồng chí chớ bao giờ kết tội quan liêu cho một tên phá hoại ngầm.

Bản báo cáo thứ nhì của Bộ dân ủy tư pháp do Cra-xi-cốp ký và các bản báo cáo kèm theo của những viên dự thẩm "về những vụ cực kỳ quan trọng" — Vi-u-cốp, Rôi-dơ-man và của nhân viên của Bộ dân ủy thanh tra công nông Kê-đrốp thì quả thật đã phát hiện được châu Mỹ. Các báo cáo này với cách viết khá dốt nát đã trình bày những sự thật tầm thường về chủ nghĩa quan liêu, về tính phức tạp của bộ máy, v. v. và v. v..

Nói tóm lại, rõ ràng là việc đấu tranh chống tệ quan liêu chưa nhích được một đốt ngón tay nào.

Về thực chất tôi chưa nhận được một câu trả lời cặn kẽ nào cho một trong năm nhiệm vụ mà tôi đã đề ra¹⁾.

Tôi đề nghị một lần nữa xem xét lại vấn đề và tổ chức việc đấu tranh chống tệ quan liêu một cách thiết thực, theo tất cả những quy tắc của nghệ thuật quân sự.

Tôi yêu cầu đồng chí hàng tháng, cứ khoảng ngày 20, không cần phải nhắc lại thì đồng chí gửi cho tôi báo cáo về tiến trình của chiến dịch.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 17 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 1.

209

GỬI V. A. X-MÔ-LI-A-NI-NỐP

17. I. 1922

Đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp!

Xin gửi đồng chí những báo cáo của G. Đ. Txi-u-ru-pa¹⁾.

Tệ quan liêu thật đáng căm phẫn.

Công việc của Bộ dân ủy giao thông tôi hết chỗ nói.

Và đó là đối với Ca-si-ra, đối với một cơ quan có tầm quan trọng đặc biệt! Đối với một cơ quan mà Bộ chính trị đã có chỉ thị *đặc biệt* nói lên nghĩa vụ phải thúc đẩy và xúc tiến bằng mọi cách! Và điều đó đã xảy ra khi có hàng chục bức điện, v. v. của tôi về Ca-si-ra!

Vậy thì người ta làm như thế nào đối với những hàng *thông thường*? Chắc là vô cùng tồi tệ!

Tôi đề nghị đồng chí:

1) đem truy tố trước tòa án về tệ quan liêu và xử phạt hết sức nghiêm khắc;

2) thúc Bộ dân ủy giao thông và, *ngoài tòa án ra*, thi hành *những biện pháp* để nâng cao tinh thần trách nhiệm và cải tiến công tác.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1931 trên các báo "Sự
thật", số 21 và "Vi công nghiệp
hóa", số 21

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Cũng xem tập này, văn kiện 218 và 219.

210

GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA

*Nhà xuất bản quốc gia*Sao gửi đồng chí *I-ô-nốp*

Công việc xuất bản tập bản đồ địa lý, theo những tài liệu nhận được từ đồng chí *I-ô-nốp*, bị chậm trễ vì thiếu tiền, mà số tiền này theo đồng chí ấy nói cần khoảng 300 000 000.

Phải chuyển ngay lập tức đến Pê-tơ-rô-grát, bằng một khoản tiền quyết dành ưu tiên số tiền đủ để loại trừ sự chậm trễ và bảo đảm sự tiến triển nhanh hơn nữa trong việc biên tập và xuất bản tập bản đồ²⁰⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 17 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

211

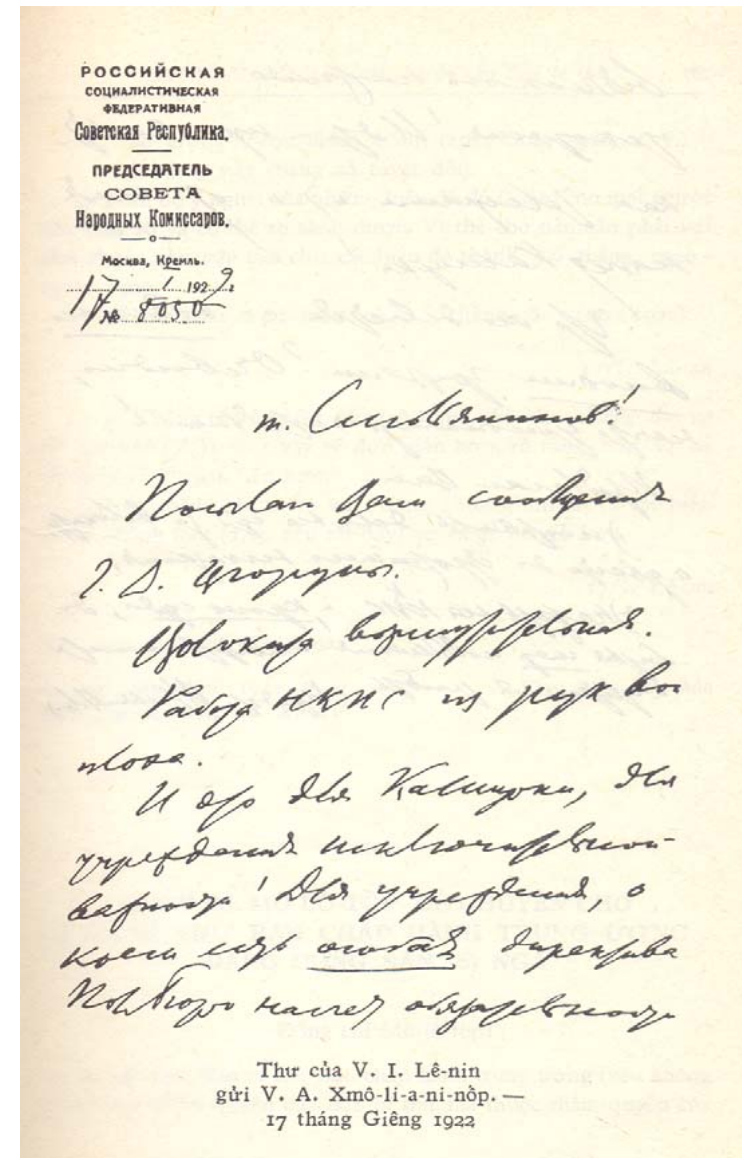
GỬI V. A. X-MÔ-LI-A-NI-NỐP²⁰⁷

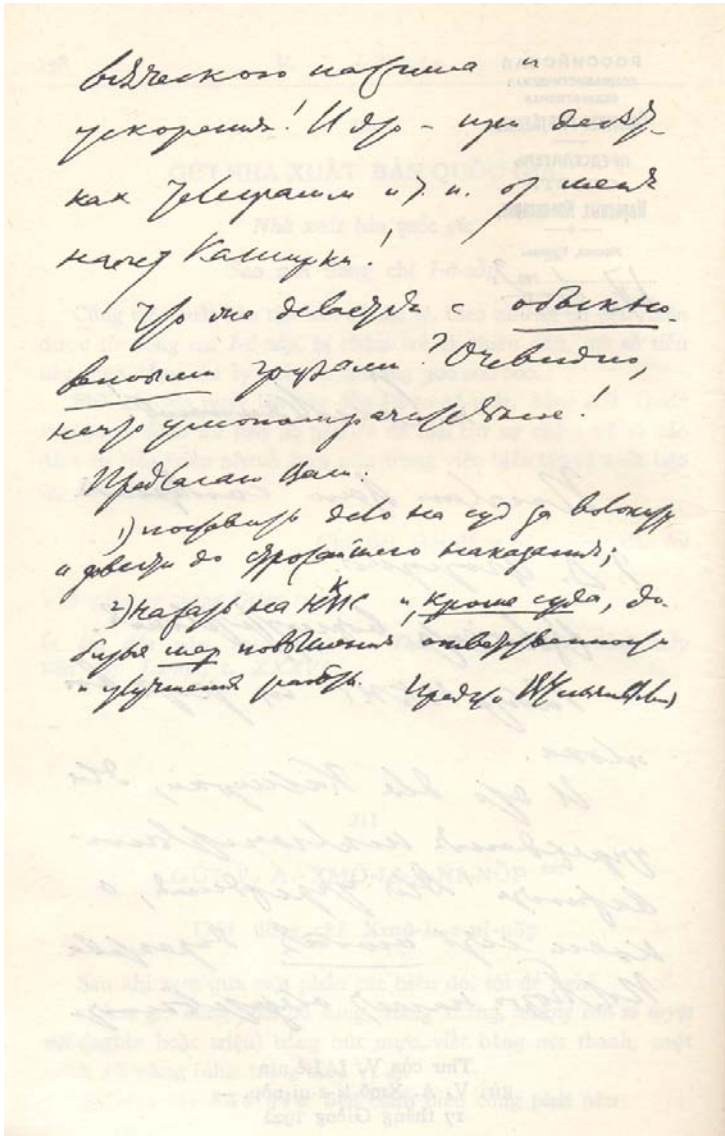
Gửi đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp

Sau khi xem qua một phần các biểu đồ, tôi đề nghị

1) bao giờ cũng phải bổ sung, hàng tháng, *những con số tuyệt đối* (nghìn hoặc triệu) bằng bút mực, viết bằng nét thanh, **một cách rõ ràng** (như trong biểu V, 4).

2) Cũng vậy *b a o g i ò* bên cạnh biểu cũng phải nêu

số lượng trước chiến tranh (1913 hoặc 1916, v. v.) là
tùng này (bằng số tuyệt đối).

3) Toàn bộ ý nghĩa của những biểu đồ đó là làm cho mọi
người đều thấy rõ và có thể so sánh được. Vì thế cho nên cần
phải với kích thước như vậy thôi chia các biểu đồ thành 36
tháng: 1920 - 1921 - 1922

(để cho trên một biểu có 36 tháng của 1920 - 1922).

17/I. Lê-nin

+ 4) Không cần ký hiệu đậm (∧) mà chỉ cần những đường
chỉ nét nhỏ (∧): như vậy sẽ đơn giản hơn, rõ ràng hơn và dễ vẽ
hơn, và ít quan liêu hơn.

5) Nên chằng ghi thêm vào: dùng ghim ghim tất cả các biểu
đồ lại thành một (2, 3, nếu rất dày) quyển để dễ giở hơn.

17/II. Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi đề nghị Ban bí thư Ban chấp hành trung ương (nếu không
phải thuộc thẩm quyền của Ban bí thư mà thuộc thẩm quyền của

Bộ tổ chức, thì đề nghị Bộ tổ chức) giúp cho hai đồng chí về các việc sau đây:

1) Con gái của Mác-ga-ri-ta Va-xi-li-ép-na *Phô-pha-nô-va*, 15 tuổi, bị lao xương nặng. Tôi đề nghị đưa cháu (nếu cần thì cả mẹ của cháu) đến Ri-ga, vào viện điều dưỡng của chúng ta. Cố nhiên là họ không có tiền.

Tôi biết M. V. *Phô-pha-nô-va* là một nữ đảng viên bôn-sê-vích tích cực và trung thành, từ mùa hè năm 1917. Mùa thu năm đó, trước tháng Mười, trong những thời kỳ nguy hiểm nhất, bà đã giấu tôi trong nhà ở của bà.

Từ Cách mạng tháng Mười 1917, bà làm việc liên tục, không nghỉ. Con gái bị đau nặng đã làm cho bà kiệt sức và phải bỏ công tác²⁰⁸.

(Địa chỉ của *Phô-pha-nô-va*: Nhà số 4 của các Xô-viết, Vô-dơ-đvi-gien-ca, 5, phòng 31¹⁾).

2) Đề nghị nhận vào trường kiểu mẫu của Bộ dân ủy giáo dục làm nữ sinh viên nội trú cháu

Ni-na Cô-tô-vích - Xam-me, 14 tuổi.

Cần ghi cháu vào lớp thứ nhất của cấp II.

Địa chỉ: Ma-rô-xây-ca, nhà 2/15, nhà tập thể của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng.

Tôi biết rõ bố của cháu tên là I-van A-đa-mô-vích *Xam-me*, đã quá cố. Là một nhà cách mạng lão thành — đảng viên bôn-sê-vích. Là ủy viên Trung ương ngay từ trước cách mạng lần thứ nhất (1905). Mất ở U-cra-i-na năm 1920 vì làm việc quá sức²⁰⁹.

V. *U-li-a-nốp* (*Lê-nin*)

Viết ngày 17 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Địa chỉ do thư ký viết.

213

GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH

18 tháng Giêng 1922

Gửi đồng chí Bôn-tơ - Bru-ê-vích
(Sao gửi đồng chí Ca-mê-nép)

Tôi rất mừng vì đồng chí không bỏ nông trường quốc doanh, và tôi hy vọng rằng đồng chí sẽ tiến hành đến cùng hoạt động kinh tế của mình cho cả một vùng. Tôi rất hoài nghi đối với các công việc về xuất bản mà đồng chí dự định làm. Đặc biệt, tôi yêu cầu đồng chí hỏi ý kiến của đồng chí Ca-mê-nép về những tác phẩm của tôi, bởi vì hiện nay tôi không thể lo toan vấn đề đó²¹⁰.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

214

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép!

Xin gửi đồng chí bản sao bức thư của tôi gửi Bôn-tơ - Bru-ê-vích và nói thêm rằng nếu đồng chí cho phép xuất bản các tác phẩm của tôi, theo yêu cầu của Bôn-tơ - Bru-ê-vích và theo nội dung thư tôi trả lời đồng chí đó, thì đồng chí phải chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc đó¹⁾.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 18
tháng Giêng 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

¹⁾ Xem văn kiện trước.

215

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

18 tháng Giêng 1922

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp

(Sao gửi đồng chí Ca-mê-nép
và đồng chí Txi-u-ru-pa, đồng chí Xta-lin)

Tôi dứt khoát không đồng ý với đồng chí. Tôi nghĩ rằng trong khi Bộ dân ủy lương thực tại U-cra-i-na đang nằm trong tình trạng suy sụp ghê gớm, Phrum-kin cần phải có mặt ở đó. Bộ dân ủy lương thực nói chung cần phải vươn lên một cách đặc biệt mạnh mẽ, đó là ý kiến dứt khoát của tôi. Có thể cử Clur-scô hoặc một người nào khác cũng được ra nước ngoài để mua. Cần phải gửi một bức điện thật kiên quyết cho Cra-xin¹⁾.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại**In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

216

GỬI I. V. XTA-LIN

19/I.

Đồng chí Xta-lin!

Nếu đồng chí quyết định phái Phrum-kin đến U-cra-i-na, thì cần phải gửi cho Cra-xin một bức điện thật kiên quyết:

Nếu đồng chí không mua được trong tháng Giêng

¹⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

và tháng Hai 15 triệu pút lúa mì, thì chúng tôi sẽ cách chức và khai trừ đồng chí ra khỏi đảng. Lúa mì rất cần. Không thể tha thứ được thói quan liêu. Bộ máy của Bộ dân ủy ngoại thương tồi tệ. Trong vấn đề ngoại tệ có tình trạng lè mề. Phải cố gắng hết sức. Đồng chí hãy gửi điện báo chính xác về tình hình chấp hành, mỗi tuần lễ hai lần.

Các đồng chí hãy phê chuẩn điều đó trong ngày mai, 20/I, và nhân danh Bộ chính trị mà gửi đi ²¹¹, còn ngoài ra, phải cật lực thúc Lít-vi-nốp (để có ngoại tệ) và **tự mình** kiểm tra, mỗi tuần lễ 2 - 3 lần ²¹².

*Lê-nin**Viết ngày 19 tháng Giêng 1922**In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

217

GỬI L. B. CRA-XIN

19. I. 1922

Đồng chí Cra-xin!

Về La-rin, tôi xin bổ sung vào nghị quyết của Bộ chính trị thông qua ngày 17. I.²¹³:

- 1) Giữ đồng chí đó lại ở Luân-đôn *càng lâu càng tốt*.
- 2) Nếu đồng chí tin, dù chỉ là một con số của đồng chí đó, chúng tôi sẽ cách chức đồng chí.
- 3) Đồng chí phải giữ sức khỏe cho đồng chí đó, chữa bệnh cho tốt, tìm một thầy thuốc *có tinh thần trách nhiệm*.
- 4) Hãy giao cho đồng chí đó làm công tác *viết lách lâu*

dài, về sưu tầm tư liệu *tiếng Đức* và **tiếng Anh** (nếu đồng chí đó không biết, thì đồng chí dạy cho đồng chí đó học tiếng Anh).

Các điểm 1, 3 và 4 phải thực hiện thật nghiêm chỉnh và *một cách khôn khéo đặc biệt*. Điểm 2 càng phải thực hiện nghiêm chỉnh gấp bội.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

P. S. Bộ máy của Bộ dân ủy ngoại thương quá tồi tệ. Lê-gia-va **yếu**. Cần một người tốt hơn. Lúa mì rất cần và cần có nhanh. Hãy cố gắng **hết sức**. *Đồng chí phải chịu trách nhiệm¹⁾*.

Lê-nin

Đã gửi đi Luân-đôn

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

218

GỬI V. V. PHÔ-MIN

19. I. 1922

Gửi đồng chí *Phô-min*

Kỹ sư trưởng *G. Đ. Txi-u-ru-pa* cho biết những sự việc đáng công phần về sự chậm trễ của các toa tàu chở hàng gửi từ Mát-xcơ-va đến Ca-si-ra cho công trường, và điều đó đã xảy ra đối với Công trường Ca-si-ra, mà về công trường này thì đã có cả một loạt chỉ thị thật nghiêm ngặt với tinh thần là phải giúp đỡ nó bằng mọi cách và phải chú ý một cách đặc biệt đến những nhu cầu và đòi hỏi của nó.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 198 và văn kiện trước.

Tôi yêu cầu đồng chí tiến hành việc điều tra thật cẩn thận tất cả những sự việc chậm trễ đáng căm giận đã xảy ra đối với các toa tàu.

Phải trừng trị nghiêm khắc những kẻ có lỗi. Đối với thời gian sắp tới, phải có chỉ thị thật nghiêm khắc theo ngành dọc của mình, trong đó quy định phải xóa bỏ tất cả mọi trở ngại có liên quan đến việc gửi hàng cho Ca-si-ra và phải giúp đỡ nó bằng mọi cách.

Đồng chí báo cho đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp* biết về những biện pháp đã thi hành²¹⁴.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

219

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Gửi đồng chí *A-va-nê-xốp*

Kỹ sư trưởng của Công trường Ca-si-ra, *G. Đ. Txi-u-ru-pa* báo cáo về những sự chậm trễ đáng công phần đối với các toa tàu trong khi chúng được gửi từ Mát-xcơ-va đến Ca-si-ra. Có tình trạng quan liêu trong Bộ dân ủy giao thông.

Về Công trình Ca-si-ra, do nó có tầm quan trọng đặc biệt đối với nhà nước, cho nên đã có một loạt chỉ thị thật nghiêm ngặt, theo tinh thần là phải giúp đỡ bằng mọi cách và tất cả các ngành nhất thiết phải thực hiện nhiệm vụ đối với Công trường Ca-si-ra một cách đặc biệt nhanh chóng và với sự quan tâm đặc biệt.

Tôi yêu cầu đồng chí ra lệnh điều tra thật nghiêm túc tế quan liêu, xác định cụ thể chính người nào mắc bệnh quan liêu, và nhất thiết phải đưa những người có lỗi ra truy tố trước tòa án.

Việc điều tra phải tiến hành *một cách khẩn cấp*. Kết quả, đồng chí sẽ báo cho đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp* để báo cáo cho tôi²¹⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 20 tháng Giêng 1922

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

220

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa! Sau khi tìm hiểu sâu toàn bộ tình hình và đọc kỹ báo cáo viết tay của thầy thuốc mà đồng chí đã cho tôi xem²¹⁶ và những tài liệu khác, tôi khẩn thiết yêu cầu đồng chí chú ý điều sau đây.

Tôi không thể về sớm hơn trước ba và có thể bốn tuần lễ. Tình hình hiện nay rất khó khăn, và các ủy viên Trung ương không thể rời bỏ những công việc khác để tham gia trực tiếp vào công việc của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng. Bác sĩ đã cho phép đồng chí làm việc 8 tiếng. Tôi kiên quyết đòi rằng trong vòng bốn tuần lễ trước mắt, đồng chí chỉ nên làm việc mỗi ngày 4 tiếng đồng hồ và, ngoài ra, hoàn toàn nghỉ ngày thứ bảy, ngày chủ nhật và ngày thứ hai. Những thời gian còn lại, cần theo chế độ điều dưỡng, muốn vậy, tôi dự tính tìm cho đồng chí cùng với vợ của đồng chí một căn phòng ở Xô-côn-ni-ki, để đồng chí có được một bà hộ lý quen thuộc và có chế độ ăn uống tốt, v. v.. Tôi hoàn toàn tin rằng nếu không làm như vậy thì đồng chí sẽ không thể làm việc nổi bốn tuần lễ, mà vì tình hình chính trị thì chúng ta lại rất cần phải có một thời gian làm

việc như thế. Trong 4 tiếng đồng hồ — 2 tiếng mỗi ngày, đồng chí phải dự các cuộc họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, chúng ta sẽ tổ chức những cuộc họp này 2 lần trong một tuần lễ, còn 2 tiếng đồng hồ còn lại thì chỉ dành cho việc ký các biên bản và cho những cuộc nói chuyện, ở mức độ tối thiểu cần thiết, qua điện thoại và trực tiếp. Nếu tổ chức công việc như thế, thì bộ máy của chúng ta không hề bị yếu đi chút nào trong vòng bốn tuần lễ ấy. Về phần kỹ thuật, Goóc-bu-nốp và Xmô-li-a-ni-nốp sẽ cố gắng giúp đồng chí, còn về phần chính trị thì Ca-mê-nép và Xta-lin sẽ giúp, tôi đã thỏa thuận với cả bốn người đó rồi. Một lần nữa tôi yêu cầu đồng chí chấp nhận kế hoạch này và thi hành nó một cách nghiêm chỉnh, theo đúng từng ly từng tí, bởi vì thật là ảo tưởng nếu mưu toan bảo vệ căn nhà của đồng chí khỏi vô số những bạn bè từ Bộ dân ủy lương thực và những cơ quan khác đến.

Tôi đề nghị trả lời cho tôi qua Phô-ti-ê-va, càng sớm càng tốt²¹⁷.

21/I. 22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va*

221

GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI²¹⁸

Đồng chí Tô-rốt-xki! Tôi tin chắc rằng những người men-sê-vích hiện nay đang tăng cường và sẽ tăng cường sự cố động đầy ác ý của chúng. Vì thế tôi nghĩ rằng cần phải tăng cường cả việc giám sát lẫn việc đàn áp chúng. Tôi đã nói điều đó với Un-slich-tơ và yêu cầu đồng chí dành ra 10 phút để nói chuyện với đồng chí

đó, nhưng không phải bằng điện thoại. Còn về thực chất của vấn đề — tôi nghĩ rằng tôi tán thành đồng chí. Hiện nay, tôi có ý muốn viết một bài nhỏ về những đề tài gần với những đề tài mà đồng chí đã đề cập, nhưng dù sao thì chưa chắc tôi có thể làm được công việc đó sớm hơn thời gian hai tuần lễ. Vì vậy, có lẽ sẽ rất bổ ích nếu đồng chí lao ngay vào cuộc chiến đấu công khai trên báo chí, nêu đích danh tên men-sê-vích đó ra, giải thích rõ tính chất phản cách mạng thâm độc trong bài phát biểu của y và trình trọng kêu gọi toàn đảng đoàn kết lại. Danh từ "chủ nghĩa tư bản nhà nước", theo tôi (về vấn đề này tôi đã tranh cãi nhiều lần với Bu-kha-rin) là danh từ duy nhất đúng đắn về mặt lý luận và là cần thiết để bắt buộc những đảng viên cộng sản bo bo nếp cũ phải hiểu rõ rằng chính sách mới đang được thực hiện một cách nghiêm chỉnh. Nhưng, dĩ nhiên, những kẻ rắp tâm giúp đỡ bọn bạch vệ, tất cả bọn men-sê-vích là như thế, có thể làm ra bộ không hiểu rằng chủ nghĩa tư bản nhà nước ở trong một nước có chính quyền vô sản chỉ có thể tồn tại trong những giới hạn nhất định, cả về thời gian lẫn phạm vi áp dụng cũng như về những điều kiện áp dụng nó, phương thức giám sát nó, v. v.²¹⁹

21/I - 22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va

222

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Chủ nhật 22/I.

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp!

Về bức thư của đồng chí đề ngày 18/I.²²⁰

Về Ba-sa và Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước. Tôi rất sợ rằng ở đây đồng chí say mê với sự "cân đối" về mặt hình thức

của các chương trình cải tổ. Ba-sa, được những người đáng tin cậy giới thiệu với tôi, *đã chứng minh* khả năng của mình trong việc bảo quản, có lẽ có thể (theo tôi nghĩ) bảo quản và giữ gìn, và chỉ có thể mà thôi. Như thế là đủ. Như thế đã là nhiều. Cứ giao cho Tơ-rốt-xki nắm toàn bộ công việc giám sát và đôn đốc, để người ta bảo vệ, giữ gìn, đấu tranh chống tệ ăn cắp và người ta tiêu thụ. Như thế là đủ. Như thế đã là rất nhiều.

Người ta cần "cải tổ Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước" để làm cái gì kia chứ? Là gì mà phải cải tổ nó thành "cục quản lý vàng — ngoại tệ"?

Tôi rất sợ rằng chúng ta sẽ chết vì những việc cải tổ, trong khi không thực hiện được bất cứ một công việc thực tiễn nào cho đến nơi đến chốn.

Cứ để cho Tơ-rốt-xki và Ba-sa làm xong công việc của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước: thu nhật, giữ gìn, tiêu thụ.

Còn cục ngoại tệ thì cần đứng riêng. Lít-vi-nốp đã điều khiển nó. Hiện có một sự bất hòa nào đó giữa đồng chí ấy với Cra-xin — một vấn đề rất hóc búa đã khiến cho Bộ chính trị vừa rồi phải giải quyết²²¹.

Cần phải loại trừ cho bằng được sự bất hòa đó và *nhANH chóng, không chậm trễ* làm cho họ (Lít-vi-nốp và Cra-xin) hoạt động hòa hợp với nhau.

Nếu Lít-vi-nốp không thể phụ trách toàn bộ công việc đó (vì bận công tác ngoại giao) và nếu Cra-xin-sê-cốp được (đồng chí) đề nghị phụ trách cục ngoại tệ, thì tại sao đồng chí lại không đưa vấn đề đó ra Bộ chính trị: Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước — bảo quản, thu nhật, đem nó đi tiêu thụ; Cra-xin-sê-cốp — cục ngoại tệ (thay cho Lít-vi-nốp hoặc cùng với Lít-vi-nốp)?

Tôi rất sợ những việc cải tổ. Chúng ta không ngừng cải tổ, mà không làm công việc thực tiễn. Đồng chí hãy hiểu kỹ lời nói của tôi: nếu Bộ dân ủy tài chính có một kẻ thù độc ác thì kẻ thù đó là sự thích thú cải tổ và sự yếu kém trong công việc *thực tiễn*.

Tôi không thể đồng ý với đồng chí rằng trọng tâm của công việc là cải tổ ngân sách. Trọng tâm là thương nghiệp và phục hồi đồng rúp.

"Bố đẻ" của sự hỗn loạn kinh khủng của ngân sách "không còn chối cãi gì nữa" (như đồng chí viết) là La-rin, điều đó đúng. Prê-ô-bra-gien-xki là thủ phạm thứ hai, điều đó cũng đúng. Còn Ô. I-u. Smít? Y không có những lý do như Prê-ô-bra-gien-xki để bào chữa! Cần phải đuổi cổ anh chàng Ô. I-u. Smít ấy đi. Một người hồ đồ vô cùng tai hại, hơn nữa lại còn nguy hiểm vì y lẫn lộn "với tầm quan trọng", "superklug"¹⁾...

Theo tôi, trong vấn đề ngân sách đồng chí đừng nên làm chuyện "cải tổ": hãy chuyển 9/10 công việc đó cho Ủy ban kế hoạch nhà nước và đem tất cả những công việc đó dồn vào chỗ tiến hành những việc sửa đổi *thực tiễn, thận trọng*. Nếu không, đồng chí cứ say mê với việc "cải tổ", thì đồng chí cũng **không thể** xây dựng ngay lập tức được một ngân sách tạm tạm đủ, và chúng ta sẽ bị tiêu diệt vì sự phá sản của chế độ tiền tệ, do phân tán sự chú ý vào những nhiệm vụ mà hiện nay không thể thực hiện được.

Trọng tâm của tất cả mọi công việc hiện nay là thương nghiệp, trước hết là nội thương, rồi đến ngoại thương; gắn chặt với thương nghiệp và trên cơ sở của thương nghiệp mà phục hồi đồng rúp.

Dành cho việc đó tất cả mọi sự chú ý. Có thái độ *thực tiễn* đối với công việc đó — đó là điều chủ yếu, chủ yếu nhất, căn bản.

Phát triển thương nghiệp, tổ chức Vụ thương nghiệp trong Ngân sách nhà nước như thế nào để nó không ngái ngủ, mà **thúc đẩy** *to à n b ô* nền thương nghiệp — đó là cái chủ yếu.

Tôi rất sợ rằng đồng chí, *thực tế* hiện đang *lãn h đạ o* một bộ dân ủy *quan trọng nhất*, mà lại say mê với những việc xây dựng lại, những việc cải tổ, với đường lối lý thuyết (đồng chí có nhược điểm trên vấn đề này) — để thay cho công tác thực tiễn, thực tiễn và thực tiễn: nâng cao thương nghiệp, *tăng thêm được nhiều thu* và *th u c h o đ ư ợ c t h u ế*, phục hồi đồng rúp. Ôi! Ôi, tôi rất sợ: đồng

¹⁾ — "quá khôn ngoan"

chí đừng nên sa vào nhược điểm đó, nếu không, chúng ta sẽ bị phá sản. Đồng chí hãy thúc đẩy Cra-xnô-sê-cốp: đồng chí đó, xem ra là một nhà thực tiễn.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

223

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp để gửi **bí mật** (và không sao lại)
cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị, luân lưu,
*cùng với thư của Ra-đếch*²²²

Tôi đề nghị:

1) chấp nhận đề nghị của Ra-đếch, và ngay lập tức đề nghị Cra-xin và Cre-xtin-xki gửi một thông tư khẩn cấp để thử thăm dò lập trường của một số nước, riêng từng nước (điều này tôi đã đề nghị một lần rồi: tại sao bản đề nghị *viết* của tôi đã bị thất lạc, tôi không hiểu được. Nó đã được gửi cho Mô-lô-tốp¹⁾).

2) Gọi Ra-cốp-xki về Mát-xcơ-va sớm để lên đường đi Pra-ha (phải trở về đây trước khi họp Hội nghị Giê-nơ 2 tuần lễ).

3) Gọi Cra-xin về Mát-xcơ-va, cũng vào thời hạn đó.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 205.

4) Cần phải hết sức thận trọng và không gửi điện ra nước ngoài, dù bằng mật mã, nói về các kế hoạch của chúng ta có liên quan đến Hội nghị Giê-nơ, còn tất cả mọi việc thì đều hoãn đến cuộc hội nghị của phái đoàn ở Mát-xcơ-va ngày 23. II (2 tuần lễ trước Hội nghị Giê-nơ). Tham gia hội nghị đó phải có cả Tsi-tsê-rin, Cra-xin và Ra-cốp-xki (cả Lit-vi-nốp, Vô-rốp-xki lẫn I-ốp-phê, nghĩa là *toàn bộ* phái đoàn).

5) Ra dự thảo chỉ thị của Bộ chính trị:

(a) dù bất cứ trường hợp nào, chúng ta sẽ không thừa nhận bất kỳ khoản nợ nào, ngoài những khoản đã được Tsi-tsê-rin hứa²²³;

(b) và những món nợ đó chúng ta *chỉ* thừa nhận với điều kiện là những khoản chúng ta đòi bồi thường chiến tranh *bù được* những khoản nợ đó;

(c) chúng ta sẽ chỉ đưa ra những điều bảo đảm (nếu người ta cho chúng ta vay), bằng gỗ ở miền Bắc, v. v.;

(d) chúng ta sẽ bàn § I của những điều kiện của Bô-nô-mi một cách thật rộng rãi²²⁴;

(e) chúng ta sẽ bảo vệ nước Đức và nước Thổ, v. v.;

(f) chúng ta cố gắng tách nước Mỹ ra, và nói chung chia rẽ các cường quốc²²⁵.

6) Ủy nhiệm cho *mỗi* đoàn viên trong đoàn đại biểu, trên cơ sở đó vạch chương trình đàm phán một cách tỉ mỉ, hạn đến ngày 23. II phải vạch xong.

7) Tôi đề nghị *hủy bỏ* nghị quyết về việc cho phép Tsi-tsê-rin đưa *Xu-kha-nốp* và I-óc-đan-xki vào²²⁶.

Ra-đếch hoàn toàn sai.

Anh chàng ba hoa Xu-kha-nốp không đem lại được cái gì, ngoài *điều có hại*. I-óc-đan-xki cũng thế. *Rất tai hại*.

8) Bởi vì ở đây, tại Mát-xcơ-va, chung quanh chúng ta toàn là bọn *gián điệp* men-sê-vích và nửa men-sê-vích, cho nên không được ghi đề nghị đó (và những đề nghị tương tự) vào biên bản của Bộ chính trị, mà ghi thành một bản riêng, để tất cả các đoàn viên trong phái đoàn đều ký tên vào và gửi trả lại Mô-lô-tốp, sau

khi đã hứa là *không* nhắc đến những chỉ thị của Bộ chính trị ở *bất cứ nơi nào*, trong giấy tờ cũng như trong các mật mã.

22/I. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Giêng 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

224

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA²²⁷

23 tháng Giêng 1922

Gửi đồng chí Lê-gia-va

Về dự định gia nhập của Ha-ri-man, tôi thông báo điều sau đây: nếu tôi không lầm, thì điểm chủ yếu trong hiệp ước về Công ty vận tải Nga - Đức là việc chúng ta và người Đức đều có quyền ngang nhau về số phiếu trong cơ quan quản trị. Nếu Ha-ri-man tham gia về phía người Đức, nghĩa là nằm trong số nửa của Đức, thì dĩ nhiên điều đó có thể chấp nhận được đối với chúng ta, nhưng nếu người Đức cộng với Ha-ri-man sẽ có $\frac{2}{3}$ số phiếu, mà chúng ta có $\frac{1}{3}$, thì dĩ nhiên là không thể chấp nhận được. Khi đó, bên cạnh Công ty vận tải Nga - Đức phải thành lập một công ty thứ hai, trong đó chúng ta và Ha-ri-man mỗi bên đều có số phiếu bằng nhau. Những hành động phối hợp của cả hai công ty trong những điều kiện ấy hoàn toàn bảo đảm lợi ích của cả chúng ta lẫn của Ha-ri-man.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

225

**GỬI A. M. LÊ-GIA-VA, P. A. BÔ-GĐA-NỚP
và V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi các đồng chí Lê-gia-va, Bô-gđa-nốp và Mô-lô-tốp
(để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị)

23 tháng Giêng 1922

Tôi cho rằng đối với chúng ta, việc chấp nhận đề nghị của Crúp chính trong lúc này, trước Hội nghị Giê-nơ, là tuyệt đối cần thiết²²⁸. Đối với chúng ta, một điều vô cùng quan trọng là ký kết dù chỉ một, và tốt hơn nữa là một số hợp đồng tô nhượng, chính là với các hãng Đức. Vì vậy, đối với thiên kiến hiện tồn tại trong các đồng chí lãnh đạo cấp cao của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phản đối những sự tô nhượng cả trong lĩnh vực dầu mỏ cũng như lĩnh vực nông nghiệp và trong những lĩnh vực khác, cần phải tiến hành một cuộc đấu tranh hết sức kiên quyết.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

226

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

1

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp
(để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị)

Tôi vừa nhận được hai bức thư của Tsi-tsê-rin (đề ngày 20 và 22). Đồng chí ấy nêu vấn đề: phải chăng là nên đồng ý về những

thay đổi nhỏ trong Hiến pháp của chúng ta, để có sự đền bù khả quan, tức là cho các phần tử ăn bám có đại diện trong các Xô-viết. Làm như thế là vì người Mỹ.

Theo tôi, đề nghị đó của Tsi-tsê-rin chứng tỏ rằng cần phải 1) gửi ngay lập tức đồng chí đó đến viện điều dưỡng, bất cứ thái độ dễ dãi nào về mặt này, cho hết thời hạn, v. v., theo tôi, đều sẽ là mối đe dọa cực kỳ nghiêm trọng cho tất cả các cuộc đàm phán¹⁾. 2) Điều đó chứng tỏ rằng thật là kịp thời biết bao đề nghị của tôi (kèm theo đây) nói rằng phải lập tức xác định những điều kiện sơ bộ và ăng chừng nhưng chính xác về nguyên tắc của chúng ta cho tất cả các đoàn viên của phái đoàn đi dự Hội nghị Giê-nơ²⁾.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 23 tháng
Giêng 1922*

*In năm 1961 trong cuốn "Những tư
tưởng của Lê-nin đang sống và
chiến thắng". Mát-xcơ-va* *Theo đúng bản sao đánh máy*

2

*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp để chuyển cho tất cả
các ủy viên Bộ chính trị*

Bức thư này và bức thư sau của Tsi-tsê-rin chứng minh một cách rõ ràng rằng đồng chí đó bị ốm và ốm nặng²²⁹. Chúng ta sẽ là những thằng ngốc nếu không gửi ngay lập tức và một cách bắt buộc, đồng chí đó đến viện điều dưỡng.

24/I. 1922. *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 206.

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 457 - 462.

227

GỬI S. M. MA-NU-TSA-RI-AN-TXƠ²³⁰

Đồng chí Ma-nu-tsa-ri-an-txơ! Trước đây một tuần lễ, tôi đã nhận được từ Un-slích-tơ số 11 của tạp chí "Xmê-na Vê-khơ".

Rất rõ ràng là *Nhà xuất bản quốc gia* là một điển hình về bệnh quan liêu ngu xuẩn nếu các số 8 và 9 được gửi đi từ nhà xuất bản ấy.

Đồng chí hãy kiểm tra xem họ đã nhận tạp chí như thế nào; ai phụ trách công việc đó ở nhà xuất bản ấy. Cần phải đuổi cổ người đó đi.

Đồng chí hãy nhân danh tôi viết thư cho Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép và Un-slích-tơ,

bằng con đường nào (bưu điện? địa chỉ? thông qua một tư nhân? người đó ở đâu?) các đồng chí đó nhận được tạp chí "Xmê-na Vê-khơ" và *những tài liệu tương tự*.

Tôi cần nhận được một cách kịp thời.

24/I. Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

228

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP và I. V. XTA-LIN

Các đồng chí Ca-mê-nép và Xta-lin!

Tôi vừa biết được — thật là khủng khiếp — từ Xô-côn-ni-cốp rằng đồng chí đó *phủ nhận* (!) chỉ thị của Bộ chính trị về *bộ ba* (đồng chí đó + Prê-ô-bra-gien-xki + Cra-xnô-sê-cốp).

Đó là một sự hỗn loạn!

Đó là một sự cãi lộn.

Có nghĩa là bộ máy của Ban chấp hành trung ương không hoạt động! Cần phải xác nhận ngay trong ngày mai²³¹.

Và — một lần nữa — không được để cho các vấn đề đưa lên Ủy ban kinh tế tối cao mà không có những bản viết ghi rõ những đề nghị và phản đề nghị của các bộ trưởng dân ủy hữu quan và các thứ trưởng hoặc các trợ lý của họ. Nếu không thì hỗn loạn,

quan liêu,

nói suông,

vô trách nhiệm.

25/I. 9 giờ ½ tối.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

229

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

Gửi Bộ dân ủy ngoại thương

Đồng chí Lê-gia-va

Đồng chí Lô-mô-nô-xốp cho biết rằng lại xảy ra sự chậm trễ trong việc đặt mua tua-bin cho công trường xây dựng Vôn-khốp.

Tôi đề nghị tìm hiểu ngay lập tức và giải quyết dứt khoát vấn đề đó với đồng chí Lô-mô-nô-xốp để sau này không xảy ra những sự chậm trễ, dù là nhỏ nhất, với cái công việc này đã kéo dài đến mức đáng căm phẫn.

Đồng chí hãy gửi quyết định cho tôi, chuyển qua đồng chí Goóc-bu-nốp, không chậm quá ngày 26/I. năm nay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 26 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

230

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp. Sao gửi đồng chí Ca-mê-nép

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp!

Nhân cuộc nói chuyện hôm qua của chúng ta, tôi thiết tha yêu cầu đồng chí cho thực hiện hết sức nhanh chóng những biện pháp sau đây: viết thành văn những đề nghị của đồng chí về việc tự do lưu thông vàng (10 điểm hôm qua của đồng chí) và gửi những đề nghị đó, một bản cho tôi, một bản khác gửi Cơ-gi-gia-nốp-xki để chuyển cho Ủy ban kế hoạch nhà nước. Nhất thiết lấy cho được càng sớm càng tốt, những bản ghi ngắn gọn những ý kiến về vấn đề này của Prê-ô-bra-gien-xki và của Cra-xnô-sê-cốp cũng như của những cán bộ chủ chốt của ban tài chính, tiếp đó của một số chuyên gia nói chung²³². Về những vấn đề chủ yếu của chính sách tài chính, cần phải có, càng sớm càng tốt, những bản ý kiến nêu chính xác như thế (theo thể văn

viết điện để khỏi để ra bệnh giấy tờ) có chữ ký của mỗi cán bộ có trọng trách mà ý kiến cần được Bộ chính trị biết rõ.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 26 tháng
Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

231

GỬI I. T. XMIN-GA¹⁾

Gửi Xmin-ga

Sao gửi các đồng chí N. P. Goóc-bu-nốp
Xmô-li-a-ni-nốp

Không những về lý do kinh tế mà cả về lý do chính trị, chúng ta tuyệt đối cần thiết có sự tỏ nhượng với người Đức ở Grô-dơ-nui và nếu có thể thì cả ở những trung tâm chất đốt khác. Nếu đồng chí sẽ phá hoại ngầm việc này, thì tôi coi đó thực sự là một tội lỗi. Cần phải hành động một cách nhanh chóng để đạt được những kết quả tích cực trước khi khai mạc Hội nghị Giê-nơ. Tôi yêu cầu trả lời. Trả lời ngắn bằng điện báo, rồi viết thư trả lời tỉ mỉ hơn²³³.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 26
tháng Giêng 1922
Đã gửi đi Béc-lanh

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

¹⁾ Phía trên thư có in: "Gửi bằng mật mã qua Cre-xtin-xki, giao cho P. P. Goóc-bu-nốp chịu trách nhiệm đặc biệt bảo đảm chuyển đến nơi".

232

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

1

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Nếu hôm qua tôi hiểu đúng ý kiến của đồng chí, thì có nghĩa là đồng chí chờ bài phát biểu của tôi về mặt trận thống nhất vào ngày 5 tháng Hai tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành. Tôi thấy cần phải nói rằng tôi không thể báo cáo được. Nhiều lắm là tôi có thể chuẩn bị được một bản đề cương về vấn đề đó hoặc là bổ sung cho những luận điểm cơ bản mà tôi hy vọng sẽ được một người nào đó chuẩn bị cho. Đồng chí hãy gửi cho tôi bản nghị quyết đã in của Ban chấp hành về vấn đề đó và *nhieu nhất* là 1 - 2 bài của những đồng chí cộng sản nước ngoài về đề tài đó, và khi đó tôi sẽ trả lời dứt khoát cho đồng chí biết là tôi có thể gửi đến bản đề cương hay không và đề cương loại nào ²³⁴.

*Lê-nin**Viết ngày 26 tháng Giêng 1922**In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản sao đánh máy*

2

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép

Nếu tôi đã trả lời qua điện thoại là đồng ý, thì rõ ràng là tôi không tính đến thời gian phát biểu và thời hạn chữa bệnh ²³⁵. Dứt khoát là tôi phải rút lui ý kiến đó. Đồng chí hãy chỉ định Bu-kha-rin báo cáo thay tôi, và nếu đồng chí đó đi vắng, thì để một người khác nào đó làm. Chắc hẳn là có thể chuẩn bị cho

đồng chí một số kết quả của chính sách kinh tế mới dưới hình thức một bản báo cáo ngắn gọn, bằng cách ủy nhiệm cho một người nào đó viết bản báo cáo ấy, theo sự thỏa thuận giữa Ca-mê-nép và tôi.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại ngày 26
tháng Giêng 1922**In lần đầu, theo đúng bản sao đánh
máy*

3

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép

(Sao gửi đồng chí Ca-mê-nép)

Tôi đề nghị thảo luận vấn đề có nên chỉ định đồng chí Pi-a-ta-cốp đọc báo cáo tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành Quốc tế cộng sản về vấn đề chính sách kinh tế mới hay không, nếu cả Tư-rốt-xki lẫn Ca-mê-nép đều không đồng ý. Bu-kha-rin thì dù sao cũng không thể, bởi vì đồng chí đó phải đi Đức ngay để chữa bệnh.

Tôi nghĩ rằng việc đề cử Pi-a-ta-cốp có thể là thích hợp, và nếu đồng chí tán thành, thì tôi đề nghị thông qua nghị quyết như vậy tại Bộ chính trị và yêu cầu Pi-a-ta-cốp viết bản dự thảo đề cương ngay trong ngày chủ nhật tới đây, căn cứ vào đề cương do tôi đệ trình và đã được Trung ương chấp nhận để báo cáo tại đại hội gần đây của Quốc tế cộng sản ²³⁶.

*Lê-nin**Viết ngày 26 tháng Giêng 1922**In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

233

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

26/I. 1922.

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Đồng chí có nhớ là đồng chí đã gửi cho tôi thư của Tôn Dật-tiên không?

Ngay trong thư đó, ông ta đã nói một cái gì đó về *tình hữu nghị* đối với tôi, và đồng chí đã hỏi tôi rằng tôi có biết ông ta không?

Bức thư đó gửi cho đồng chí hay cho tôi ²³⁷?

Bức thư đó có còn được giữ lại trong hồ sơ lưu trữ của đồng chí hay không? và cả thư trả lời của tôi với yêu cầu của đồng chí nữa?

Nếu có, thì đồng chí có thể gửi cho tôi (theo địa chỉ của Phô-ti-ê-va) được không?

Nếu không, thì đồng chí còn *nhớ* gì về bức thư đó?

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

234

GỬI M. I. GLI-ÁT-XE

26/I. 1922

Đồng chí Gli-át-xe!

Tuyệt đối cần thiết, tôi phải có tất cả các biên bản của Bộ chính trị (và của "hai nhân vật" ²³⁸)
kịp thời

và *đâu thật ra đây*.Đâu ra đây có nghĩa là *đầy đủ*:(a) *tất cả* các biên bản(b) trong mỗi biên bản có *tất cả* các giấy tờ, chứ không phải là bản kê những bức thư, những "đề nghị", những bản ý kiến nhận xét, v. v. **không còn nữa**.

Đồng chí nhất thiết phải thỏa thuận với Bu-ra-cô-va và với những ai nữa, nếu cần,

đồng chí hãy sắp xếp lại cho đâu ra đây (và bổ sung *tất cả* các văn kiện còn thiếu)

tất cả các biên bản ghi trong khi tôi vắng mặt (nghĩa là từ ngày 6. XII. 1921²³⁹)

và gửi tất cả đến cho tôi.

Xin gửi kèm theo đây các biên bản.

Lê-nin

Đăng lần đầu không đầy đủ năm
1944 trên tạp chí "Xây dựng đảng",
số 1

In toàn văn năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

235

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Tôi yêu cầu đồng chí hoặc Xmô-li-a-ni-nốp tiếp tác giả — bàn bạc một cách tỉ mỉ, *ghi chép* tên của các chuyên gia mà người đó biết, và tất cả các đề nghị của người ấy; thực hiện những đề nghị ấy sau khi đã nói với tôi ²⁴⁰.

26/I. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

236

**THƯ NGẮN GỬI THƯ KÝ ĐỂ GIAO CÔNG TÁC
CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP**

Nói với Xmô-li-a-ni-nốp để đồng chí đó ghi chép lời thỏa thuận sau đây với Cơ-gi-gia-nốp-xki:

Na-dơ-va-nốp sẽ được Cơ-gi-gia-nốp-xki giao cho phụ trách công tác kinh tế, để sau hai tháng, viết một bản báo cáo tổng kết đầy đủ về những kết quả của công việc đó, một công việc phải được tổ chức thế nào để có khả năng đầy đủ đánh giá được năng lực công tác và phẩm chất của Na-dơ-va-nốp¹⁾. Nói với đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp nhắc tôi vấn đề đó sau khi tôi trở lại làm việc.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 26
tháng Giêng 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

237

GỬI V. A. CÁC-PIN-XKI²⁴¹

26/I. 1922.

Đồng chí Các-pin-xki!

Nên chẳng viết gửi cho tôi vắn tắt (2 - 3 trang nhỏ maximum), có bao nhiêu thư nông dân gửi cho báo "Nông dân nghèo"? có gì quan trọng (đặc biệt quan trọng) và mới trong các thư ấy?

Tâm trạng?

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 143.

Những vấn đề nóng hổi?

Cứ hai tháng một lần (kỳ tới vào khoảng 15. III. 1922), tôi có thể nhận được những bức thư của đồng chí viết cho như thế này được chẳng" α) số lượng thư trung bình

β) tâm trạng

γ) các vấn đề nóng hổi quan trọng nhất²⁴².

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*Đăng lần đầu ngày 24 tháng Giêng
1924 trên báo "Sự thật",
số 19*

Theo đúng nguyên văn

238

TRÍCH THƯ GỬI I. X. UN-SLÍCH-TÔ

Các tòa án cách mạng không phải lúc nào cũng nên xử công khai cả; thành phần của chúng phải được tăng cường bằng người "của đồng chí", tăng cường (mọi) liên hệ của chúng với Ủy ban đặc biệt toàn Nga; tăng cường tốc độ và *uy lực* của những vụ trấn áp của các tòa án đó, tăng cường sự chú ý của Trung ương đối với vấn đề đó. Khi nạn cướp giạt và v. v. tăng lên, dù chỉ rất ít, thì phải thiết quân luật và xử bắn tại chỗ. Hội đồng bộ trưởng dân ủy sẽ biết cách tiến hành việc đó một cách nhanh chóng, nếu đồng chí không bỏ qua, cũng có thể là qua điện thoại.

Đồng chí hãy bàn thêm với Xta-lin và nếu đồng chí thấy cần thì đưa đồng chí đó xem bức thư này²⁴³.

*Viết khoảng giữa ngày 26 và 31
tháng Giêng 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy những hồi ký của
I. X. Un-slich-to*

239

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI I-u. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP**

Gửi đồng chí Lô-mô-nô-xốp

Sao gửi: *giáo sư Ram-din,*

*Vụ vận tải, Ủy ban kế hoạch nhà nước
đồng chí Phô-min, Bộ dân ủy giao thông*

Tôi yêu cầu thỏa thuận với Ủy ban kế hoạch nhà nước, Bộ dân ủy giao thông và Viện nghiên cứu kỹ thuật nhiệt về những điều kiện của cuộc thi mẫu đầu máy đi-ê-den, chú ý đến nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 4/1 - 22. Tôi thiết tha mong rằng không bỏ lỡ thời gian sử dụng những món tiền có thể chưa dùng đến trong quá trình thực hiện các đơn đặt hàng mua đầu máy chạy bằng hơi nước, để có được những đầu máy đi-ê-den là những đầu máy thích hợp hơn nhiều đối với chúng ta. Tôi yêu cầu báo cáo một cách không chậm trễ trực tiếp cho tôi về những kết quả của sự thỏa thuận sau đó giữa các đồng chí²⁴⁴.

27/1 - 22

Lê-nin

Dăng lần đầu ngày 31

*tháng Giêng 1925 trên "Báo đỏ",
số 25*

Theo đúng bản sao đánh máy

240

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI¹⁾

28/1. 1922.

G. M.!

Tôi đã đọc xong công trình của Gô-rép²⁴⁵, xin gửi trả đồng chí.

1) Trên bức thư, ở bên phải, V. I. Lê-nin viết: "*Gửi đồng chí Cro-gi-gia-nốp-xki* thư này kèm với hai cặp giấy màu lục và màu đỏ".

Tôi đã chờ đợi một cái gì lớn kia. Nguyên là một đảng viên bôn-sê-vích đã làm đồng chí say mê đến như vậy, và theo đồng chí, nay lại trở thành một người bôn-sê-vích thực sự, Gô-rép đáng lẽ phải xuất phát từ sự điện khí hóa của nước Pháp mà tuyên truyền, mà bảo vệ chủ nghĩa cộng sản đối với nước Pháp một cách trịnh trọng, rạch ròi, mạnh mẽ và đại chúng.

Nhưng Gô-rép đã tỏ "ra dáng giáo sư".

Tôi đề nghị đồng chí xem xét kế hoạch như sau:

1) đưa đi sắp chữ *ngay lập tức* để xuất bản sớm trong *bất cứ* trường hợp nào;

2) đề nghị với Gô-rép — *nếu đồng chí đồng ý* — viết thêm một bài mở đầu hoặc lời bạt, trong đó bằng một thể văn rõ thật đại chúng, sáng sủa mà tấn công vào chủ nghĩa tư bản Pháp mạnh dạn hơn một chút (để làm việc ấy hãy kê đơn thuốc cho ông ta: 3 gam chất chiết xuất từ chủ nghĩa La-rin, nghe đâu chất này đã có bán ở Mát-xcơ-va) và trong bài đó cũng chỉ luôn ra cho công nhân và nông dân Pháp rằng: các anh các chị có thể trong vòng 3 - 5 năm giàu lên gấp ba và sẽ không làm quá 6 giờ một ngày (chẳng hạn) nếu ở Pháp có Chính quyền xô-viết và chính quyền này tiến hành điện khí hóa;

3) nếu theo ý kiến của đồng chí (hoặc của Gô-rép), Gô-rép sẽ thực hiện việc ấy không tốt hoặc không vui lòng làm, thì nên nghĩ đến việc giao cho một người nào đó làm một công trình riêng về việc ấy (một tác phẩm *ngắn* kiểu của "Ban-lốt"²⁴⁶ đối với nước Pháp);

4) gửi sớm cho tôi bài của Gô-rép đã sắp chữ (cho xuất bản tác phẩm của ông ta thành sách mỏng hoặc cho đăng trên một tạp chí nào đó — tùy đồng chí chọn). *C ó t h ể* là tôi sẽ viết lời tựa²⁴⁷.

Chào đồng chí! Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1950 trong
Lê-nin Toàn tập, xuất bản
lần thứ 4, tập 35*

Theo đúng bản thảo

241

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Nên ủng hộ. Đồng chí hãy bàn với Sanh-man. Nếu Sanh-man không đồng ý, thì nói với Txi-u-ru-pa và tôi.

Đồng chí hãy thu thập ý kiến về Bi-ê-lốp (của Ki-xê-lép; Nê-xtê-rốp đã thu thập chưa?) và đưa những bản ghi ý kiến đó cho Txi-u-ru-pa xem rồi lưu trữ lại.

Hoặc đồng chí hoặc Xmô-li-a-ni-nốp nên giúp đỡ Bi-ê-lốp *một cách thường xuyên*²⁴⁸.

28/I. Lê-nin

*Viết ngày 28 tháng Giêng 1922**In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

242

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP²⁴⁹

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Đồng chí hoặc Xmô-li-a-ni-nốp phải đặc biệt theo dõi công việc đó. *Rất quan trọng*. Chọn lấy tất cả những gì có liên quan đến vấn đề này (nghị quyết của *Hội đồng lao động và quốc phòng* về khen thưởng, v. v.). Hãy bàn với Lô-mô-nô-xốp. Vào thứ tư¹⁾ sẽ họp ở chỗ đồng chí đó với Cơ-gi-gia-nốp-xki và những người khác trong Ủy ban kế hoạch nhà nước. Biên bản phải ở chỗ đồng chí. Kết quả, hãy báo cáo

¹⁾ Đây là nói ngày 1 tháng Hai.

cho tôi. Tôi đã đọc cái đó cho Cơ-gi-gia-nốp-xki nghe. Đồng chí ấy nói rằng cuộc thi và kế hoạch của Lô-mô-nô-xốp *khó khăn* loại trừ lẫn nhau.

29/I. Lê-nin

P. S. Hình như Xti-un-ken có những tài liệu về vấn đề đó. Một người nào đó nên thu thập tất cả các tài liệu khoa học về vấn đề ấy.

Viết ngày 29 tháng Giêng 1922

In lần đầu không đầy đủ năm 1933 trong sách: V. V. Phô-min. "Lê-nin và ngành vận tải". Mát-xcơ-va

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản thảo

243

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

30 tháng Giêng 1922

Gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp

Sao gửi các đồng chí Ca-mê-nép và Txi-u-ru-pa

Tôi đã nhận được báo cáo của đồng chí cho biết là cuộc hội nghị của các đồng chí đã chấp nhận 8 điểm trong số 10 điểm với một điểm ngoại lệ.

Tôi đợi gửi tới 1) bản trình bày chính xác các điểm, 2) bản trình bày một cách rất ngắn gọn những lý do khiến cho hội nghị thông qua nghị quyết như vậy, 3) kết quả của cuộc thảo luận ở Ủy ban kế hoạch nhà nước, 4) nhất thiết phải gửi cho tôi kết

luận bằng văn bản cả của Prê-ô-bra-gien-xki và Cra-xnô-sê-cốp²⁵⁰.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

244

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGÀ**

*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp
để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị*

Tôi hoàn toàn đồng ý với Tơ-rốt-xki²⁵¹.

Tôi đề nghị:

- 1) *Khiến trách* Ra-đếch về sự mềm yếu đối với bọn men-sê-vích.
- 2) Phải tăng cường trấn áp bọn men-sê-vích và ủy nhiệm cho các tòa án của chúng ta tăng cường những sự trấn áp đó.
- 3) Chấp nhận đề nghị này của Tơ-rốt-xki.
- 4) Ủy nhiệm cho Tơ-rốt-xki đốc sức đẩy mạnh cuộc tiến công không thương tiếc vào bọn men-sê-vích về vấn đề Gru-di-a²⁵².

30/I. 1922. *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

245

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP²⁵³

31 tháng Giêng 1922

Tối mật

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép

Mãi hôm nay tôi mới nhận được thư của đồng chí trả lời việc tôi yêu cầu bỏ bản báo cáo của tôi, yêu cầu này tôi đã gửi đi cách đây nhiều ngày rồi¹⁾. Chính đồng chí hoàn toàn có lỗi về cái thói lè mề không thể chịu được đó. Tôi rất lấy làm buồn cười khi đọc thấy rằng đồng chí không thể nào tán thành việc bỏ bản báo cáo của tôi về tình hình kinh tế. Đáng tiếc, bệnh tật của tôi không thể thích hợp với công việc đó. Nếu không kịp thời chuẩn bị một người báo cáo khác, thì lỗi sẽ hoàn toàn thuộc về đồng chí. Tôi không nhận được thư trả lời về đề nghị của tôi giao bản báo cáo ấy cho Pi-a-ta-cốp, mặc dù tôi đã chuyển đề nghị đó của tôi cho Ca-mê-nép và cho đồng chí đã nhiều ngày rồi²⁾. Tôi đã bắt đầu viết một bài về đề tài đó, nhưng bây giờ tôi thấy rằng dù sao tôi cũng không thể bảo đảm làm xong công việc đó một cách kịp thời²⁵⁴. Về bọn men-sê-vích, đồng chí hoàn toàn đúng khi nói rằng cần phải trả lời với một thái độ hoàn toàn phủ định. Tôi nghĩ rằng cả đồng chí cũng có lỗi về điểm này do đã khoan dung một cách không có căn cứ. Ví dụ, đã quyết định không thả Rô-giơ-cốp. Thế mà y đã được thả ra mà không có bất kỳ một nghị quyết nào của Bộ chính trị cả²⁵⁵. Tôi nghĩ rằng một chính sách như thế sẽ không đưa lại kết quả gì, ngoài sự tai hại.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy, có đối chiếu với bản
viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va*

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 232 (1, 2).

²⁾ Xem tập này, văn kiện 232 (3).

246

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

31/I.

Gửi đồng chí Un-slich-tơ

Tôi không thể nào đến Bộ chính trị được²⁵⁶. Sức khỏe tôi giảm sút.

Tôi nghĩ rằng cũng không cần phải có tôi.

Vấn đề hiện nay chỉ là ở những biện pháp thuận tụy kỹ thuật nhằm làm cho các tòa án của chúng ta tăng cường (và làm nhanh hơn) việc trấn áp bọn men-sê-vích.

Cả các tòa án và Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 31 tháng Giêng 1922

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy những hồi ký của Un-slich-tơ

247

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Nếu chúng mình được rằng các trạm thu mua của Bộ dân ủy lương thực không cần có thêm chi phí của ngân khố mà vẫn đủ sức nhận và bán dầu lửa, thì nên giao công việc (không quyết định trước vấn đề chung) cho Bộ dân ủy lương thực với điều kiện (1) nâng giá; (2) ngay lập tức hoàn lại xong và hoàn lại tiền cho ngân khố; (3) trả cho Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng một tỷ lệ phần trăm hoa hồng đại lý, nhưng lý do chủ yếu là: hoàn lại tiền cho ngân khố một cách nhanh hơn và nhiều hơn.

Việc tính toán xem cần phải trả cho Tổng cục công nghiệp nhiên liệu (bao nhiêu triệu bằng vàng) và tính toán xem trả cho Tổng cục công nghiệp nhiên liệu một tỷ lệ bao nhiêu sản phẩm dầu mỏ, cần phải kiểm tra một lần nữa với sự tham gia của Pô-pốp và Xtơ-ru-mi-lin.

Viết vào tháng Giêng 1922

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

248

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Tối mật

Gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa và đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki

Đồng chí đã nói với tôi rằng trong một tương lai gần đây, một số các tư-rót của chúng ta có thể rơi vào cảnh không có tiền và yêu cầu với kiểu tối hậu thư rằng chúng ta hãy quốc hữu hóa các tư-rót ấy đi. Tôi nghĩ rằng, các tư-rót và xí nghiệp được đặt trên cơ sở hạch toán kinh tế chính là để chúng phải tự chịu trách nhiệm và hơn nữa phải hoàn toàn chịu trách nhiệm sao cho các xí nghiệp của họ không bị thua lỗ. Nếu họ không đạt được điều đó thì theo tôi, tất cả các ủy viên của ban quản trị phải bị đưa ra tòa và bị phạt tù dài hạn (có thể là kèm theo việc áp dụng biện pháp tha có điều kiện sau một thời hạn nào đó), phạt bằng cách tịch thu toàn bộ tài sản, v. v..

Nếu sau khi đã thành lập các tư-rót và xí nghiệp trên cơ sở hạch toán kinh tế mà chúng ta không biết bảo đảm hoàn toàn

các quyền lợi của mình bằng một phương pháp thực tiễn và theo cung cách nhà buôn, thì chúng ta tỏ ra là những kẻ hoàn toàn ngu ngốc.

Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phải theo dõi việc này, nhưng Bộ dân ủy tài chính còn phải theo dõi sát hơn thông qua Ngân hàng nhà nước và thông qua các ủy viên thanh tra đặc biệt, bởi vì chính Bộ dân ủy tài chính, không phải là cơ quan có lợi ích trực tiếp, buộc phải quy định sự kiểm soát và kiểm tra thực sự, thực tế đối với các xí nghiệp này.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 1
tháng Hai 1922*

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Ba 1931 trên báo "Sự thật", số 79*

Theo đúng bản sao đánh máy

249

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Gửi đồng chí Txi-u-ru-pa

Tôi chờ đồng chí gửi cho tôi một thư ngắn trả lời cho bức thư dài¹⁾ của tôi. Cần phải suy nghĩ kỹ trước và trong trạng thái thật khỏe khoắn về chế độ công tác mới. Về Rư-cốp, đã nhận được những tin tốt lành, cuộc giải phẫu đã tiến hành thành công, mặc dù rất trầm trọng, bây giờ không còn nguy hiểm nữa, nhưng đồng chí đó có thể trở về sớm nhất là mấy tuần lễ nữa, vì cần

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcô-va, t. 44, tr. 444 - 446.

có thời gian dài để phục hồi sức khỏe. Tôi muốn rằng khi đồng chí đó trở về thì chế độ công tác mới đã được tổ chức hoàn toàn có nền nếp²⁵⁷.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 1
tháng Hai 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao đánh
máy*

250

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp
để chuyển cho Bộ chính trị

Vì Di-nô-vi-ép kiên trì đòi tôi phải chấp hành sự ủy thác của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản và đọc báo cáo về chính sách kinh tế mới tại phiên họp mở rộng của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản ngày 12 - II, và bởi vì tôi, như đã nhiều lần tuyên bố với Di-nô-vi-ép, dứt khoát là không thể hoàn thành nhiệm vụ đó do tình trạng bệnh tật¹⁾, cho nên tôi đề nghị Bộ chính trị ra quyết định:

1) Chấp nhận để biết lời tuyên bố của Lê-nin nói rằng đồng chí đó không sao có thể làm tròn sự ủy nhiệm của Ban chấp hành, vì bị ốm.

2) Giao cho các thành viên người Nga trong Ban chấp hành hủy bỏ nghị quyết về việc ghi bản báo cáo của Lê-nin vào chương trình nghị sự.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 232 và 245.

3) Giao cho cũng những thành viên ấy trong Ban chấp hành cử đồng chí Pi-a-ta-cốp làm báo cáo viên về đề tài đó.

4) Giao trách nhiệm cho Pi-a-ta-cốp chậm nhất vào ngày chủ nhật tới đây chuẩn bị, một là, những đề cương chi tiết cho bản báo cáo của mình, và hai là, dàn bài báo cáo và bản nêu những số liệu chủ yếu sẽ được dẫn ra trong báo cáo đó, trong việc này Pi-a-ta-cốp phải nhất trí với những đề cương đã được Lê-nin trình trước Đại hội III Quốc tế cộng sản và đã từng được Ban chấp hành trung ương đảng tán thành¹⁾.

5) Giao cho các đồng chí Di-nô-vi-ép, Bu-kha-rin và Lê-nin sửa chữa và biên tập lần cuối cùng đề cương cũng như dàn bài bản báo cáo của Pi-a-ta-cốp.

6) Giao cho Pi-a-ta-cốp tính toán khối lượng bản báo cáo, vào khoảng một giờ, nhiều nhất là 1 giờ ½.

7) Giao cho đồng chí Pi-a-ta-cốp dẫn ra những số liệu chủ yếu rất ngắn gọn, nói lên sự phát triển có kết quả của công nghiệp và thương nghiệp dưới chính sách kinh tế mới và ý nghĩa của việc đó đối với việc khôi phục nền kinh tế quốc dân của nước Cộng hòa.

8) Chấp nhận để biết lời tuyên bố của Lê-nin nói rằng, nếu sức khỏe cho phép, đồng chí đó sẽ tham gia nghe bản báo cáo của Pi-a-ta-cốp và, sau khi Pi-a-ta-cốp đọc xong, sẽ phát biểu ý kiến để bổ sung hoặc thông báo một cách ngắn gọn, nhưng lời phát biểu ấy không mang tính chất là một bản báo cáo²⁵⁸.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 2 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 3 - 14.

251

GỬI N. I. BU-KHA-RIN

1

Gửi đồng chí Bu-kha-rin

1. Tôi rất ngạc nhiên và bất bình vì thấy đồng chí không nói một lời nào để trả lời bức điện đọc qua điện thoại của tôi nói về cuộc hội nghị liên tịch với Quốc tế II và Quốc tế II ½²⁵⁹. Đáng lẽ ra về những vấn đề như vậy, cần phải trả lời dù chỉ vài tiếng thôi, không chút lè mề chậm trễ.

2. Liệu đồng chí có thể thu xếp một người nào đó vẫn thường xuyên đọc các báo châu Âu và các báo của Quốc tế II và Quốc tế II ½, làm cho tôi một bản thống kê rất ngắn (dù sao cũng không được quá hai trang đối với các báo thuộc từng thứ tiếng) những lý lẽ mà họ dùng khi nói về chính sách kinh tế mới của chúng ta. Tôi chỉ cần một bản kê riêng như vậy cho các báo tiếng Đức, tiếng Pháp và tiếng Anh, nhưng tôi xin nhắc lại, chỉ dưới hình thức rất ngắn gọn, theo thể văn đánh điện, nhiều lắm là hai trang cho mỗi thứ tiếng ấy.

*Yêu cầu trả lời*²⁶⁰.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 2 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

2

Gửi đồng chí Bu-kha-rin

Bởi vì trong bức thư hiện nay của đồng chí đã có trả

lời, cho nên quả là thừa nếu chứng minh rằng việc trả lời là cần thiết.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 3
tháng Hai 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

252

**THƯ NGẮN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP KÈM THEO
BẢN DỰ THẢO THƯ TRẢ LỜI CHO
PH. R. MÁC - ĐÔ-NAN²⁶¹**

Gửi đồng chí *Lít-vi-nốp*
(hoặc đồng chí *Tsi-tsê-rin*)

Yêu cầu đồng chí xem và cho dịch ra tiếng Anh thư trả lời của tôi, với cách nói lịch sự và tế nhị (những sửa chữa nhỏ thì đồng chí tự làm lấy; về những sửa chữa lớn thì chúng ta bàn với nhau qua điện thoại). Đánh máy trên giấy tiêu đề của tôi và gửi đến để tôi ký.

Dear Mr. Macdonald!¹⁾

Tôi hết sức cảm ơn ông về bức thư đầy nhã ý của ông và về sự đánh giá rất tốt đẹp của ông đối với tôi về việc người ta đã đón tiếp ông. Tôi đã nghe đồng chí Cra-xin nói về sự đánh giá rất cao vai trò xuất sắc và những sở trường xuất sắc của ông trong công nghiệp và thương nghiệp. Hơn nữa tôi đánh giá cao đề nghị thực tiễn của ông trong lĩnh vực ấy, đối với chúng tôi. Tôi rất tiếc là bệnh tật không cho phép tôi tiếp ông, các thầy thuốc thậm chí cấm tôi không được chuyện trò gì cả. Tôi sẽ rất vui lòng coi là bổn phận phải viết thư cho các đồng chí Tsi-tsê-rin và Lê-gia-va để họ quan tâm đặc biệt và cử những chuyên viên

¹⁾ — Thân gửi ông Mác - Đô-nan!

ưu tú để xem xét nhanh chóng nhất, một cách thực tế và với đủ thẩm quyền những đề nghị thực tiễn, rất bổ ích và vô cùng quan trọng đối với chúng tôi mà ông đã nêu ra.

Tôi mong rằng ông sẽ vui lòng thứ lỗi cho về sự trả lời chậm trễ của tôi do bệnh tật gây ra, và mong rằng ông nhận lời đoan chắc của tôi về sự kính trọng sâu sắc của tôi đối với ông, sự kính trọng của một người phục vụ tận tụy.

2 - 2 - 22

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

253

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp

Sao gửi Xta-lin và Ca-mê-nép

Tất cả ý nghĩa của bản tài liệu của đồng chí là ở chỗ những số liệu phải chính xác¹⁾. Nếu trong số liệu trình bày ở số 2 (nghĩa là những nghĩa vụ của chúng ta), còn bỏ sót cái gì đó đúng như đồng chí đã viết, thì toàn bộ tài liệu sẽ không giúp ích gì cả. Tôi thiết tha yêu cầu cung cấp cho tôi tổng số như vậy, dưới con số 2, một tổng số nói rõ được một cách tuyệt đối tất cả các nghĩa vụ của chúng ta, không có một sự loại trừ nào cả, dù là nhỏ nhất²⁶².

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày
4 tháng Hai 1922*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Đây là nói đến báo cáo về dự trữ vàng.

254

GỬ I. V. XTA-LIN và L. B. CA-MÊ-NÉP

*Gửi riêng
cho đồng chí Xta-lin và đồng chí Ca-mê-nép*

Tôi đề nghị xem bản tài liệu ngắn này của Xô-côn-ni-cốp mà đồng chí đó đã cung cấp cho tôi theo yêu cầu hôm qua của tôi. Thứ nhất, bản tài liệu chưa đầy đủ, tôi đã yêu cầu bổ sung¹⁾, thứ hai, nếu nó đúng, thì từ đó phải kết luận rằng Nô-vi-txơ-ki đã cung cấp cho chúng ta những số liệu hoàn toàn sai. Cần phải làm rõ toàn bộ sự thật về vấn đề này và, nếu xác minh được rằng Nô-vi-txơ-ki đã cung cấp số liệu không đúng, thì phải đề ra ở Bộ chính trị vấn đề truy tố đồng chí đó trước tòa án.

4/II. 22 Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va*

255

*** GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP**

Tôi ủy nhiệm cho đồng chí kiểm tra xem trên cơ sở những đạo luật và quy tắc nào người ta tiến hành việc đăng ký ở Mát-xcơ-va, như đã được đưa tin trên báo "Tin tức" ngày 5/II, trên 143 nhà xuất bản tư nhân, thành phần nhân sự trọng trách ban quản trị và ban biên tập của mỗi nhà xuất bản như thế nào,

1) Xem văn kiện trước.

trách nhiệm công dân của họ ra sao, cũng như trách nhiệm trước tòa án nói chung, ai phụ trách công việc này trong Nhà xuất bản quốc gia, ai chịu trách nhiệm về việc này.

Đồng chí hãy trao đổi, cũng một cách bí mật, xem sự kiểm soát về công việc đó từ phía Bộ dân ủy tư pháp, Bộ dân ủy thanh tra công nông và Ủy ban đặc biệt toàn Nga, được tiến hành như thế nào và được tổ chức ra sao. Tất cả những điều này là tuyệt đối bí mật. Đồng chí hãy chuẩn bị trả lời tôi, dù là sơ bộ, đến ngày thứ tư²⁶³.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 6
tháng Hai 1922*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản sao đánh máy

256

GỬ V. M. MÔ-LÔ-TỐP*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp*

Đồng chí Mô-lô-tốp, các báo đều đăng là ngày 20/III sẽ họp hội nghị khẩn cấp các trưởng ban giáo dục quốc dân tỉnh và khu. Tôi nghĩ rằng cần gửi một bức điện dưới hình thức một thông tư có chữ ký của tôi và của đồng chí, đại loại như sau:

"Mỗi ban giáo dục quốc dân tỉnh và khu có trách nhiệm, cùng với đại biểu của mình hoặc qua bưu điện, gửi tới hội nghị này những tài liệu chính xác và tỉ mỉ về những cán bộ địa phương xuất sắc của ngành giáo dục quốc dân tỉnh. Trong số này phải có các đại biểu của hội nghị. Những tài liệu về mỗi người nói trên phải bao gồm lý lịch chi tiết của người đó trước cách mạng cũng như sau cách mạng, sự nhận xét của các ban chấp hành các Xô-

viết tỉnh và của các tỉnh ủy địa phương. Số cán bộ ghi trong những tài liệu ấy, mỗi tỉnh ít nhất là 2 đảng viên và 2 người ngoài đảng.

Ai không chấp hành hoặc chấp hành không đầy đủ đề nghị này sẽ chịu trách nhiệm về mặt kỷ luật đảng cũng như về mặt pháp luật nhà nước²⁶⁴.

Tôi đề nghị bổ sung vào bức điện đó một yêu cầu gửi đồng chí Lit-ken-xơ để đồng chí đó cũng gửi đến một báo cáo ít nhất là về 10 cán bộ của Bộ dân ủy giáo dục, những cán bộ đó phải là những người nổi nhất trong những năm hoặc những tháng gần đây ở cơ quan trung ương này.

Tôi cho rằng tất cả những tài liệu đó là tuyệt đối cần thiết, bởi vì Bộ dân ủy giáo dục hoàn toàn chưa biết cách đặt vấn đề thu hút cán bộ từ các địa phương, và chúng ta thì cần phải tìm cho nó những người thay thế để đổi mới ban lãnh đạo của bộ.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 6 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

257

**GỬI N. I. BU-KHA-RIN và V. M. MÔ-LÔ-TỐP
ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Bu-kha-rin
Mô-lô-tốp để chuyển cho Bộ chính trị

Trong tạp chí "Xmê-na Vê-khơ" (số 13), việc chuẩn bị cho Hội nghị Giê-nơ được tiến hành tốt hơn so với chúng ta. Phải trị

các biên tập viên của báo "Sự thật" và "Tin tức". Ra lệnh cho họ đăng lại 2 bài trong số 13 của tạp chí "Xmê-na Vê-khơ" và có một loạt những bài như thế hoặc tốt hơn thế về *tất cả* các đề tài liên quan đến hội nghị²⁶⁵.

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

258

VỀ VIỆC PHÂN CHIA KHU VỰC Ở U-CRA-I-NA

Các đồng chí U-cra-i-na lo lắng về kế hoạch phân chia khu vực ở U-cra-i-na. Theo quan niệm của họ, cần phải giữ nguyên nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na như là một vùng thống nhất²⁶⁶.

Công việc ra làm sao? Cuối cùng sẽ được quyết định ở đâu và khi nào?

Lê-nin

Phải tìm hiểu *g á p*, ngay hôm nay, bằng điện thoại

ở Cơ-gi-gia-nốp-xki
Ê-nu-kít-dê
|| Ca-mê-nép?
|| Txi-u-ru-pa?

Viết sau ngày 6 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

259

ĐIỆN GỬI X. HIN-MAN

Rusaminco, President Hillman
New York

Heartiest greetings to all active workers on behalf economic reconstruction Soviet Russia — RAIC and amalgamated stop Every precaution taken to insure investments American workers against loss. Double your efforts, you are on the right road.

President Sovnarcom *Lênin*

Gửi chủ tịch Hin-man, Ru-xa-min-cô²⁶⁷
Niu-oóc

Tôi gửi lời chào chân thành đến tất cả các cán bộ của hội cổ phần Hiệp hội công nghiệp Nga - Mỹ và các hội liên hiệp đang tích cực làm công việc tái thiết kinh tế của nước Nga xô-viết. Tất cả các biện pháp đều được áp dụng để bảo đảm cho các khoản đầu tư của công nhân Mỹ không bị thua lỗ. Ngài hãy cố gắng gấp bội lên, Ngài đang đi trên con đường đúng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 9 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

260

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Đồng chí hãy chú ý *thật nghiêm túc*²⁶⁸. Theo tôi, cần phải *cấp t o à n b ộ* khoản tiền mà

người ta yêu cầu, tức là 4 t. r. X 0,2 (?) — 800 tỷ. Đó là điều thứ nhất.

Thứ hai, *Dừng* tách khỏi Cục công nghiệp than bùn trung ương (cần phải hỏi Mô-rô-dốp và Men-si-cốp, nếu Rát-tsen-cô đi vắng). Tại sao lại tách ra? Cần phải dành cho nó *chế độ tự quản trong* Cục công nghiệp than bùn trung ương. Quy định chế độ tự quản một cách chính xác, bằng văn bản, khẳng định nó qua *Hội đồng lao động và quốc phòng*.

Thứ ba. Nên biết rằng hiện có *một loạt* quyết nghị của *Hội đồng lao động và quốc phòng* về vị trí mũi nhọn của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, v.v. và v.v.. Rõ ràng là những quyết nghị đó "đã bị quên mất". Thật là tệ quá chừng! Cần phải *tìm ra* thủ phạm của "việc bỏ quên" và *đưa* họ ra trước tòa án. Nhất thiết phải như thế! (Đồng chí hãy báo cáo cho tôi biết kết quả: *đã làm được cái gì*).

10/II. *Lê-nin*

Viết ngày 10 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1934 trong sách "*Lê-nin trên mặt trận kinh tế. Tập hồi ký*". *Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản thảo

261

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

11. II. 1922

Sao gửi đồng chí A. D. Txi-u-ru-pa

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp !

1) Về Bi-ê-lốp, thì Goóc-bu-nốp đã nói với đồng chí. Những

bản nhận xét về Bi-ê-lốp hiện có ở chỗ tôi là tốt nhất, cả về phương diện đảng cũng như về phương diện *buôn bán*. Theo tôi, nếu chúng ta không ủng hộ những cán bộ *buôn bán như vậy* "của chúng ta", thì tất cả đều chỉ là nói suông và nói suông. Cần phải *trừn g phạ t* những người có lỗi (trong Ngân hàng nhà nước) vì thói lễ mễ và quan liêu. Nếu không thì chẳng có tác dụng gì cả. (Những bản nhận xét hiện ở chỗ Goóc-bu-nốp.)

2) Những đề cương về ngoại thương đã bị trì hoãn. Từ rất lâu, tôi đã dự tính dành ra 2 - 3 ngày.

Không thể nào tha thứ những chuyện quan liêu tương tự như thế.

3) Đã suy nghĩ kỹ chưa về những hình thức và phương thức quy trách nhiệm của những thành viên của các ban quản trị các *tơ-rốt* một khi họ báo cáo không đúng và họ kinh doanh *bị lố*¹⁾? Phải chăng là Bộ dân ủy tư pháp của chúng ta đang ngủ? Ở đây, cần mở một loạt phiên tòa *làm mẫu* và áp dụng những hình phạt *thật nghiêm khắc*. Bộ dân ủy tư pháp, xem ra, không hiểu rằng chính sách kinh tế mới đòi hỏi những phương thức *mới* biểu thị *sự nghiêm khắc mới* của các hình phạt.

4) Người ta nói rằng ở tỉnh Xmô-len-xcơ, tư bản tư nhân đã *đánh chết* hợp tác xã, đã *đẩy* hợp tác xã đi đến chỗ phải đóng cửa.

Còn tòa án đối với tội *buôn bán trái phép* thì sao?

Còn thuế đối với thương nghiệp tư nhân thì sao? v.v. và v.v..

Các vị quan liêu *xô-viết* cũng vẫn cứ ngủ ư?

Người nào ở chỗ đồng chí chịu trách nhiệm về vấn đề này?

Nên chăng thành lập ủy ban gồm

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 248.

1) đại diện của Bộ dân ủy
tài chính
2) " Bộ dân ủy
tư pháp
3) một người nào đó	}	để thi hành những biện pháp giám sát

và trấn áp hoạt động thương nghiệp không đúng đắn, v.v.? ²⁶⁹

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

262

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép!

Tại sao việc này bị *dây dưa*?²⁷⁰

Đã quyết định cách đây *ngót 1½ tháng* rồi kia mà?

Khi đó, tôi giao cho Lê-gia-va thời hạn 2 - 3 ngày!

Lạy chúa, đồng chí hãy bỏ tù một người nào đó vì tội quan liêu! Thật thế, không như vậy thì sẽ chẳng còn nghĩa lý gì nữa cả.

Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Hai, sớm nhất
là ngày 11, 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

263

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-DÊ

1

Gửi đồng chí Ê-nu-kít-dê
Sao gửi *G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki*

Tôi yêu cầu dành cho Ủy ban kế hoạch nhà nước hai căn nhà tốt cho *Xtơ-ru-mi-lin* và *Ram-din* và đích thân theo dõi việc chấp hành một cách nhanh chóng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 13 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

2

Đồng chí Ê-nu-kít-dê!

Qua những buổi nói chuyện và những thông báo, ở đây, tại Mát-xcơ-va, tôi kết luận rằng có một cái gì đó giống như tình trạng lỏng lẻo trong Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và trong công việc của nó. Điều đó không có gì đáng ngạc nhiên, bởi vì tất cả các thành viên của nó phải gánh tới 20 công việc, đó là tình hình thường thấy trong nước cộng hòa "kiểu Ô-blô-mốp" của chúng ta.

Điều đó làm tăng thêm ảnh hưởng của những con người như La-rin. Một chàng trai tốt, — là nhà thơ, là nhà báo, là nhà

diễn thuyết. Nhưng chúng ta, những thằng rồ, lại đưa y vào công tác lập pháp và do đó làm hư hỏng, *giết chết* cả y và cả công việc.

Lạy chúa, đồng chí hãy theo dõi một cách thận trọng hơn. Đừng để cho La-rin đi đâu cả. Nếu y đã đi đến một chỗ nào đó, thì không thể tin được bất cứ một kế hoạch, một dự án nào của y, — và không qua 3 lần kiểm tra thì không cho thực hiện.

Đồng chí hãy theo dõi đừng để xảy ra sự hỗn loạn thường thấy, khi mà thông qua Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga người ta tìm cách (bằng biện pháp nửa bịp bợm) thông qua một việc gì đó bất chấp Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Ủy ban kế hoạch nhà nước.

Theo dõi hết sức cẩn thận và *k i p t h ò i* báo cáo cho tôi (hoặc cho Xta-lin với Ca-mê-nép).

Còn hai điểm nữa:

- 1) Căn nhà của Xta-lin. Đến khi nào? Thật là quan liêu!
- 2) La-lai-an-tơ. Đồng chí đó thế nào? Nếu đồng chí đó sẽ đi Xi-bi-ri, tôi phải trao cho đồng chí đó một bức thư và bố trí đồng chí đó trong một toa tàu, thông qua Xcơ-li-an-xki và Phô-min.

Chào đồng chí! *Lê-nin* của đồng chí

P. S. Tôi vừa mới gửi cho đồng chí một công văn về vấn đề bố trí nhà ở cho *Xtơ-ru-mi-lin* và *Ram-din*. Tôi tha thiết yêu cầu đồng chí hãy cố gắng, tìm cho được và viết thư trả lời cho tôi ²⁷¹.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 13 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

264

GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP, Đ. I. CUỐC-XKI,
I. X. UN-SLÍCH-TƠ, A. M. LÊ-GIA-VA

Mật

Gửi Lít-vi-nốp, Bộ dân ủy ngoại giao
Cuốc-xki, Bộ dân ủy tư pháp
Un-slích-tơ, Ủy ban đặc biệt toàn Nga
Lê-gia-va, Bộ dân ủy ngoại thương

Ở nước ngoài, chúng ta đang tiến hành hoặc phải tiến hành cả một loạt vụ án dân sự: "mất vàng ở Ngân hàng E-xtô-ni-a", "vụ Tsi-bra-ri-ô"²⁷², "vụ hạm đội Tinh nguyện"¹⁷³, "vụ mua xan-vác-san giả"²⁷⁴ và v.v..

Yêu cầu báo cáo cho tôi biết ai theo dõi và chịu trách nhiệm về việc tiến hành đúng đắn tất cả những vụ án dân sự ở nước ngoài. Bộ nào?

Vụ nào? Cá nhân nào trong số ủy viên của ban lãnh đạo bộ?

Nếu chưa quy định điều đó, thì tôi giao cho Bộ dân ủy tư pháp, trong thời hạn một tuần lễ, cùng với Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Bộ dân ủy ngoại giao và Bộ dân ủy ngoại thương nghiên cứu vấn đề đó và trình trước Hội đồng bộ trưởng dân ủy bản dự thảo nghị quyết về việc này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 13 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1958 trong sách: V. I. Lê-nin. "Về pháp chế xã hội chủ nghĩa (1917 - 1922)". *Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản sao đánh máy

265

ĐIỆN GỬI L. M. KHIN-TSÚC

Gửi Cra-xin để chuyển cho Khin-tsúc
(hoặc bằng con đường nào khác,
hỏi Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng)

Đồng chí báo cáo cho tôi biết đến khi nào và bằng cách nào đồng chí sẽ gửi cho tôi những tài liệu tử mủ về hội nghị Brúc-xen²⁷⁵ mà đồng chí đã tham gia. Mong có gấp báo cáo ngắn gọn về những điều cần bản nhất, và sau đó là báo cáo tử mủ.

14/II. 22 Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va

266

GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Thế nghĩa là không có một cái gì được chuẩn bị chu đáo cả. Điều hết sức nguy hiểm là người ta tung ra toàn phế phẩm.

Cả hai văn kiện kèm theo, rõ ràng đều là *đồ bỏ đi*.

Chúng ta sẽ ở trong đám những thằng ngốc.

Tôi đề nghị a) hiện nay *chỉ* công bố bản ghi chép *đã in* của Ủy ban kế hoạch nhà nước về *miền Đông - Nam của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga*.

Chỉ từng đó thôi.

b) những cái khác thì *gác lại*

c) giao cho những người sau đây phải *tự mình* chịu trách nhiệm về *tất cả* những cái được gửi đi
 Cơ-gi-gia-nốp-xki
 Xô-côn-ni-cốp
 + thêm một người nào đó nữa²⁷⁶.

Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Hai 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

267

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
 CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
 BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
 ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp
 để chuyển cho Bộ chính trị

Tôi đề nghị quyết định:

1) Về các số tiền và các hạng mục thuộc các phần yêu sách thì không được nói miệng.

Về các phần yêu sách, nói chung là phải viết;

2) nói chung, về hội nghị và cũng như về chương trình hòa bình của chúng ta, phải viết ra.

(Viết = in.)²⁷⁷

14/II. *Lê-nin*

Viết ngày 14 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

268

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI²⁷⁸

14 tháng Hai 1922

Đồng chí *Cuốc-xki!*

Tôi yêu cầu đồng chí, trong thời hạn ngắn nhất, gửi đến cho tôi tài liệu chính thức cho biết các quyền hạn của Bộ dân ủy thanh tra công nông, theo pháp luật hiện hành, như thế nào đối với việc thanh tra các xí nghiệp tư nhân (không phải của nhà nước).

Tôi còn nhớ rằng người ta đã nhiều lần nói rằng không có gì hạn chế quyền của Bộ dân ủy thanh tra công nông đối với bất cứ một xí nghiệp nào không phải là xí nghiệp nhà nước²⁷⁹.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1945 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản sao đánh máy

269

*** GỬI CỤC QUẢN LÝ NHÀ CỬA
 CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
 CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA**

Tôi tha thiết yêu cầu dành cho Xmu-scô-va, phụ trách các công tác thư viện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, hiện ở Nhà số 2 của các Xô-viết, một buồng nữa, dù là không lớn. Căn nhà hiện nay Xmu-scô-va đang ở chứa 7 người. Với những điều kiện như thế, do đảm đương công việc

rất trọng trách, Xmu-scô-va không thể làm việc và cũng không thể ngủ được. Hiện nay chị đang ốm, do thường xuyên mất ngủ và thậm chí không được nghỉ ngơi lấy một chút²⁸⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết vào tháng Hai, chậm nhất là
ngày 15, 1922

Đăng lần đầu năm 1924
trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 3

Theo đúng bản viết tay
của N. C. Crúp-xcai-a và
do V. I. Lê-nin ký

270

THƯ GỬI Đ. I. CUỐC-XKI VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOỐC-BU-NỐP

Đồng chí Cuốc-xki!

Tôi gửi kèm theo đây thư của Cô-blen-txơ trả lời tôi¹⁾. Sau khi đọc xong, tôi yêu cầu trả lại cho N. P. Goốc-bu-nốp.

1) Tôi rất ngỡ rằng Cô-blen-txơ là người xấu và toàn bộ vụ đó là xấu.

Cô-blen-txơ rõ ràng "đã quên" rằng các xí nghiệp thuê của Chính quyền xô-viết cũng là xí nghiệp xô-viết;

2) — — đã lẫn lộn vấn đề thanh tra tiếp theo sau hoặc trước đó với vấn đề nói chung có sự thanh tra hay không;

3) rõ ràng là đồng chí đó "đã quên" rằng quyền hạn của Bộ dân ủy thanh tra công nông *khô n g h ệ p h ơ n* so với các quyền hạn trước đây của Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước (Tập sắc luật, 1920, số 16); đồng chí đó cũng đã quên nhiều cái khác nữa.

¹⁾ Xem tập này, Phụ lục, văn kiện 16.

Kết luận: cần kiểm tra ý kiến của Cô-blen-txơ, nếu qua nghiên cứu kỹ mà thấy rằng Cô-blen-txơ đã nói dối, thì phải thay đồng chí đó bằng một luật gia cứng hơn.

Đồng chí hãy cho tôi biết đồng chí sẽ cử ai chịu trách nhiệm về một sự kiểm tra như vậy.

— — Nếu các đạo luật của chúng ta "trái ngược nhau" (đó là điều không thể nghi ngờ), vậy thì Bộ dân ủy tư pháp và Vụ dự án pháp chế được lập ra để làm gì?

Người ta đang làm gì để pháp điển hóa? — để loại bỏ những sự trái ngược?

Đặc biệt, chính là *bây giờ*, phải soạn thảo *gấp* một đạo luật rõ ràng và chính xác về việc mở rộng quyền của Bộ dân ủy thanh tra công nông được quyền thanh tra và xem xét đối với tất cả và bất cứ cơ quan và xí nghiệp nào (cả xí nghiệp tư nhân, xí nghiệp hợp tác xã cũng như xí nghiệp tô nhượng, v.v.).

Đồng chí hãy cho tôi biết việc đó đồng chí ủy nhiệm cho ai.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Đồng chí N. P. Goốc-bu-nốp! Đồng chí hãy đọc thư này và *ghi lấy* để theo dõi việc chấp hành.

Đồng chí cho sao lại và gửi cho đồng chí Cuốc-xki²⁸¹.

Viết ngày 15 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

271

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

15. II. 1922

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa và đồng chí Ca-mê-nép

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp!

Nên chăng thông qua Vụ thương nghiệp của Ngân hàng

nhà nước mà hướng sự lưu ý chủ yếu đến việc phát triển thương nghiệp và kiểm soát hoạt động này?

Nên chăng xếp đặt việc này sao cho chúng ta tìm được hai ba tá (hoặc thậm chí ít hơn, nếu bộ máy quan liêu đáng nguyên rủa của chúng ta không nắm vững cái nhiệm vụ "khó khăn" đến thế) những phái viên của Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước và sao cho những phái viên này nhận những khoản tiền hoa hồng thuộc quỹ được chia trích từ tiền lãi kinh doanh, tiền hoa hồng này tỷ lệ với sự tăng lên của doanh số thương nghiệp ở những xí nghiệp hoặc vùng đã được "ủy thác" cho họ?

Đối với tôi có vẻ như việc đó là thực tế hơn việc thành lập những tiểu ban hoặc cơ quan đặc biệt mà trong những lễ thối xấu xa của chúng ta (với kỳ vọng vươn tới "chủ nghĩa cộng sản chân chính") thì *không tránh khỏi* để ra đầu óc đần độn quan liêu. Ngược lại, đối với Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước, phải đặt ra một nhiệm vụ *thực tiến* rõ ràng: phát triển nội thương và thâm tóm ngành này vào dưới quyền kiểm soát của mình. Và do đã phát triển được các hoạt động kinh doanh, — chỉ do đã phát triển được các hoạt động kinh doanh, thì hãy để cho những phái viên và các ủy viên quản lý (nếu có những ủy viên quản lý của Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước) được nhận những khoản tiền hoa hồng.

Khi xét đến những điều mà Goóc-bu-nốp nói với tôi về những kết quả "chạy ngược chạy xuôi" của đồng chí ấy trong vụ Bi-ê-lốp và Bách hóa tổng hợp quốc doanh thì *lối* của Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước đã rõ ràng: người ta đã để nhờ việc; đã ngủ; đã chờ đợi, như bọn chó để quan liêu thực sự, các *chủ thị* của "các thủ trưởng". Tôi nghĩ rằng vì việc ấy cần phải trừng trị Vụ thương nghiệp ngay lập tức và rõ nặng và đồng thời cảnh cáo: nếu phạm một lần nữa khuyết điểm lơ đãng như vậy, nếu có một biểu hiện ngủ gật như vậy nữa thì — đã có *nhà tù*.

Một biện pháp thực tiễn khác theo tôi nghĩ là: đăng ký các hợp đồng buôn bán tư nhân và đánh thuế vào các hợp đồng này bằng cách thu tiền tem hoặc bằng một phương pháp tương tự.

Đặt vấn đề ấy như thế nào? *Nên chăng* đặt (hoặc bắt đầu đặt) thương nghiệp tư nhân vào dưới quyền kiểm soát của Bộ dân ủy tài chính và Ngân hàng nhà nước *n h ư v ậ y?*

Tôi nghĩ rằng nên đánh giá thành tích công tác của toàn bộ Bộ dân ủy tài chính 99/100 *bằng sự phát triển của thương nghiệp quốc doanh và sự phát triển hoạt động của Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước* (về hoạt động tín dụng đối với thương nghiệp tư nhân). Phần còn lại chỉ là 1/100¹⁾.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Đăng lần đầu năm 1949 trên

tạp chí "Người bôn-sê-vích", số 1

Theo đúng bản thảo

272

GỬI V. G. I-A-CÔ-VEN-CÔ

Gửi đồng chí *I-a-cô-ven-cô*
Bộ dân ủy nông nghiệp

Báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 26 tháng Giêng đã đăng bài của đồng chí A. Bê-li-a-cốp nhan đề là "Những động cơ đáng buồn và nền nông nghiệp vô sản".

Tôi đề nghị đồng chí chú ý nghiêm túc đến bài đó. Té ra là trong ngành quân sự, đã 5 năm nay, để ngổn ngang 770 động cơ mới tinh với phụ tùng thay thế đầy đủ, đang còn đóng gói nguyên như từ khi ở nước ngoài gửi về, với tổng công suất gần 117 nghìn sức ngựa, trị giá trên 14 000 000 rúp vàng trước chiến tranh. Các động cơ ấy không thích dụng cho nhu cầu của ngành quân sự và được nhượng lại cho Bộ dân ủy nông nghiệp, bộ này đáng lẽ có thể sử dụng có kết quả các máy móc đó cho các nhu

¹⁾ Cũng xem cả tập này, các văn kiện 280, 289, 300.

câu của nông nghiệp. Đã bốn tháng rồi, kể từ khi Bộ dân ủy nông nghiệp biết tin đó, thế mà cho đến nay vẫn hoàn toàn không áp dụng một biện pháp nào cả, ngoài việc trao đổi công văn.

Đó là tình trạng không kinh tế và bất lực chưa từng thấy.

Tôi đề nghị:

1. trình cho tôi một bản giải thích bằng văn bản của Bộ dân ủy nông nghiệp;

2. tìm ra những kẻ đã gây ra sự chậm trễ và mắc bệnh quan liêu, mở một phiên tòa rầm rộ chung quanh vụ đó;

3. ngay lập tức, áp dụng những biện pháp thực tiễn kiên quyết nhất để xúc tiến công việc đó và sau một tháng báo cáo cho tôi biết đã làm được gì trong thực tế (khi nào người ta nhận máy, người ta đã sử dụng như thế nào, chuyển giao cho ai, những máy ấy sẽ bắt đầu hoạt động bao giờ và ở đâu, v.v.)²⁸².

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

273

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

15 - II - 1922

Gửi đồng chí Cuốc-xki

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa,
" đồng chí Goóc-bu-nốp

Đồng chí Cuốc-xki!

Tôi không thể nghiên cứu dự thảo sắc luật về các văn tự vay nợ và giao kèo dân sự. Tôi cho rằng tuyệt đối cần phải làm cho

chúng ta có được trong đạo luật ấy sự bảo đảm đầy đủ quyền của nhà nước chúng ta không những đối với việc thanh tra và kiểm tra đầy đủ, mà cả quyền hủy bỏ vì những lý do đúng đắn của nhà nước. Tôi yêu cầu đồng chí cho kết luận của mình về vấn đề này (mấy dòng thôi, không nhiều quá một trang giấy) và gửi đến cho tôi 2 - 3 đoạn trích những điều khoản thể hiện được cho chúng ta những điều bảo đảm ấy. Qua lời của đồng chí Goóc-bu-nốp, tôi kết luận rằng bản dự thảo cần phải có những điều khoản như thế²⁸³.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

274

* GỬI N. P. GOỐC-BU-NỐP

Đồng chí hãy điều tra xem tại sao Cra-xin gửi cái này đến cho tôi? Thật là tệ quá chừng! Tôi có liên quan gì đến việc này? Bộ dân ủy ngoại thương đã làm gì? Nếu chưa làm gì, thì phải truy tố trước toà án. Nếu đã làm tất cả, thì đồng chí hãy kiểm tra xem, còn tôi thì không có dính dáng gì đến việc này cả²⁸⁴.

15/II. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

275

GỬI N. P. GOỐC-BU-NỐP

Gửi đồng chí Goóc-bu-nốp

Theo lệnh của thầy thuốc, tôi chỉ thị cho đồng chí:

1. Cải thiện việc ăn uống của đồng chí Mi-rô-sni-cốp.

2. Lo liệu việc đưa đồng chí đó đến Crum từ ngày 1 tháng Tư, điều trị trong 3 tháng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

276

GỬI I. I. MI-RÔ-SNI-CỐP

Gửi đồng chí *Mi-rô-sni-cốp*

Theo chỉ thị của bác sĩ điều trị Lê-vin ở bệnh viện Crem-li, tôi chỉ thị cho đồng chí:

1. Hạn chế ngày làm việc của đồng chí trong phạm vi 8 tiếng đồng hồ.

2. Trước ngày 1 tháng Tư, đồng chí phải tự tìm cho mình một người thay thế và chỉ dẫn cho người đó nắm được tình hình công việc, để bắt đầu ngày 1 tháng Tư đồng chí đi nghỉ dài hạn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

277

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO CÁC THƯ KÝ

Tôi yêu cầu đưa cho Xta-lin và Mô-lô-tốp xem và chuyển cho Tsi-tsê-rin thư trả lời sau đây của tôi:

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Đồng chí quá nổi nóng. Đến ngày 22 hoặc 23/II, chúng ta còn kịp để thảo luận chương trình hành động ở Giê-nơ.

Đồng chí cũng như tôi đã đấu tranh chống chủ nghĩa hòa bình với tính cách là cương lĩnh của đảng vô sản cách mạng. Đó là điều rõ ràng. Nhưng ở đâu, ai, khi nào đã phủ nhận việc đảng ấy sử dụng những người hòa bình chủ nghĩa để làm tan rã kẻ thù, tan rã giai cấp tư sản²⁸⁵?

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 16 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

278

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

Gửi đồng chí *Lít-ken-xơ*

Sao gửi Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy

Hồi cuối tháng Chạp năm ngoái, tôi đã viết thư cho Bộ dân ủy giáo dục về việc giáo sư Cru-gơ đề nghị cấp cho Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va một ngôi nhà để cho khoa kỹ thuật điện và Viện kỹ thuật điện sử dụng, và tôi đã yêu cầu phải hết sức chú ý và tìm mọi cách cố gắng thỏa mãn đề nghị đó¹⁾.

¹⁾ Thư chưa tìm được.

Ngày 9 tháng Hai, tôi lại nhận được thư của giáo sư Cru-gơ viết rằng cho tới nay Bộ dân ủy giáo dục vẫn chưa giúp đỡ nhà trường. Giáo sư Cru-gơ cho biết rằng hoàn toàn không có hại gì, theo cách thức đồn ở chặt lại, thì có thể dành cho khoa kỹ thuật điện và Viện thí nghiệm kỹ thuật điện một phần ngôi nhà của Viện Ê-li-da-vê-ta cũ, miễn là vào mùa xuân, khi thời tiết bắt đầu ấm áp, trường Ra-đi-sép, hiện chiếm viện đó, sẽ được chuyển sang một ngôi nhà khác.

Nếu đồng chí không tán thành đề nghị đó của giáo sư Gru-gơ, thì tôi giao cho bản thân đồng chí chịu trách nhiệm, trong thời hạn hai tuần lễ, phải tìm được và cấp nhà cho Trường cao đẳng kỹ thuật.

Đồng chí hãy báo cáo cho tôi việc chấp hành trước ngày 3 tháng Ba.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 16 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

279

* GỬI ĐỒNG CHÍ N. P. GOÓC-BU-NỐP

Cho tới nay, mặc dù đã có bức thư¹⁾ của tôi, người ta chưa gửi cho tôi bản báo cáo về đoàn điều tra về tô nhượng Ri-đe-rơ. Trong ngày mai, đồng chí hãy gửi cho tôi một bản báo cáo như thế, lấy từ người đại diện của tiểu ban đã đến đó, bản báo cáo dù thế nào cũng không được dài quá hai trang.

Tôi sợ rằng ở chúng ta như thường xảy ra, báo cáo là cả một tập sách mà không ai sẽ đọc cả.

¹⁾ Thư chưa tìm được.

Đồng chí hãy liên hệ bằng con đường chính thức với chủ tịch tiểu ban và với Crơ-gi-gia-nốp-xki là người đã hứa với tôi nhiều lần nhưng đã không thực hiện những lời hứa ấy²⁸⁶.

17. II. 22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

280

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

18/II.

1

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Khi tôi viết cuốn sách của tôi về chủ nghĩa đế quốc¹⁾, tôi đã đọc về hai hệ thống Ngân hàng nhà nước (và các ngân hàng nói chung ở các nước tư bản chủ nghĩa. Một trong hai hệ thống đó — Ngân hàng nhà nước rất gần với thương nghiệp.

Cần phải giao cho hai nhà "bác học tài chính" của chúng ta (nên chẳng dùng chữ "tài" bác học?) nghiên cứu vấn đề đó.

Chúng ta cần một Ngân hàng nhà nước một trăm lần gần hơn với thương nghiệp so với chính ngân hàng thương nghiệp trong các ngân hàng nhà nước của chủ nghĩa tư bản. Ngân hàng nhà nước của chúng ta cần có một mạng lưới các đại diện thương nghiệp, bắt đầu từ bên trên (một cái gì đó giống viên thanh tra lưu

¹⁾ "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tột cùng của chủ nghĩa tư bản" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 299 - 426).

động của ngân hàng về phần thương nghiệp, viên thanh tra này quản lý những cuộc giao dịch lớn hàng tỉ đồng) và cuối cùng cho đến các đại diện thương nghiệp nhỏ và rất nhỏ ở bên dưới. Nếu toàn bộ mạng lưới đó hoạt động được bằng tiền hoa hồng trích từ lãi kinh doanh và học được (và dạy chúng ta học được) việc buôn bán tốt, thì chúng ta sẽ chiếm được 9/10 tổng doanh số thương nghiệp. Đó là con đường duy nhất tiến tới phục hồi việc lưu thông tiền vàng và *tiến tới biến chính sách kinh tế m ớ i* từ chỗ là một hệ thống làm dân đói những anh ngốc cộng sản tuy là có chính quyền nhưng không biết sử dụng chính quyền, thành *cơ sở* của chủ nghĩa xã hội, — một cơ sở vô địch trong một nước nông dân trước bất kỳ một lực lượng nào trên thế giới.

Hãy đưa cho Xô-côn-ni-cốp xem bức thư này. Cần phải *đà y đ ợ a* Ngân hàng nhà nước và Bộ dân ủy tài chính, chùng nào chưa *đạt được* điều đó.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 18 tháng Hai 1922

Đăng lần đầu năm 1937 trên tạp chí "Người bôn-sê-vích", số 2

Theo đúng bản thảo

2

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Tôi tha thiết muốn lưu ý đồng chí đến bức thư của tôi gửi Xô-côn-ni-cốp nói về thương nghiệp, về Ngân hàng nhà nước và về Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước¹⁾.

Toàn bộ thực chất của vấn đề là ở chỗ đó — ở thương nghiệp và ở chỗ Ngân hàng nhà nước chiếm được thương nghiệp.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 271.

Thế mà chúng ta rõ ràng là có một Vụ thương nghiệp của Ngân hàng nhà nước hoàn toàn không phải là "*thương nghiệp*", mà lại cũng là c... quan liêu, giống như tất cả những cái còn lại ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Theo tôi, cần phải dồn *tất cả lực lượng* vào đó.

và *đạt đ ợ c* việc áp dụng chế độ tiền hoa hồng, việc kiểm tra bằng việc làm và *đ u ố i r a khỏi Vụ thương nghiệp* của Ngân hàng nhà nước tất cả những cái gì uế oải, tất cả những cái gì không thương nghiệp, tất cả những cái gì không biết cách giành được những thành tích trong thương nghiệp.

Cái chúng ta cần không phải là một "bộ nội thương" (ở chúng ta những cái c... giống như *bộ* thì có nhiều), mà là 1 - 2 tá *ng ườ i* trong Ngân hàng nhà nước *b i ế t* buôn bán (và dạy người khác buôn bán). Đó là điều chủ yếu của toàn bộ vấn đề, không có cái đó thì không thể tổ chức tốt hệ thống tiền tệ.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

281

* GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Cự tuyệt tất cả trên cơ sở ý kiến nhận xét này²⁸⁷.

Lê-nin

Tác giả vở kịch muốn phản ánh hầu như toàn bộ cuộc cách mạng. Việc lựa chọn sự kiện thường mang tính chất ngẫu nhiên. Nhiều chi tiết về tiểu sử không chính xác.

Vở kịch vô cùng phức tạp đòi hỏi một số lớn người tham gia, sẽ tốn rất nhiều tiền, việc trình diễn sẽ tồi và sẽ giống một bức tranh

dân gian tôi. Kỹ thuật điện ảnh của chúng ta rất tồi và việc phản ánh điều mà tác giả muốn, sẽ không thể thực hiện được. Vô kịch vị tất đã có thể chấp nhận được.

N. Crúp-xcai-a

Viết ngày 18 tháng Hai 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

282

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

20 tháng Hai 1922

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi không nhận được báo cáo nào của vụ trưởng Vụ thống kê thuộc Ban chấp hành trung ương là Xmít-ten. Tôi yêu cầu gửi cho tôi một hoặc hai tờ lấy từ tập phiếu kê khai của những cán bộ có trọng trách và bắt buộc Xmít-ten viết cho tôi mấy chữ về những điều sau đây, 1) bà ta có bao nhiêu tờ phiếu như thế. 2) Trong số đó có bao nhiêu cho thành phố Mát-xcơ-va. 3) Bà ta dự định xử lý những tài liệu trong những phiếu ấy trong thời hạn nào và theo kế hoạch nào²⁸⁸.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

283

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Tôi ủy nhiệm cho đồng chí (gấp) xuống tận cơ sở chữa bệnh của người Đức ở Mát-xcơ-va, cơ sở mà L. B. Ca-mê-nép biết rõ, và (ghi lấy một số tài liệu về nhân vật) đề nghị với các thầy thuốc Đức ở đó biết nói (hoặc dù chỉ biết đọc) tiếng Nga.

đến làm thanh tra hoặc (và) làm hướng dẫn viên cho chúng ta với những điều kiện chẳng hạn như thế này:

lương — 110% hoặc 120% (mức hiện nay),
trả cho gia đình ở Đức 110 - 120% (số phụ cấp hiện nay của họ),

trong trường hợp chết — trả 150% cho gia đình (của số tiền mà họ có quyền nhận theo luật Đức).

Còn nếu phục vụ cho chúng ta được 5 năm, thì sẽ được một khoản tiền thưởng khoảng vài nghìn rúp vàng.

Nếu chúng ta đồng ý với nhau về nguyên tắc, thì tôi sẽ đưa vấn đề ra Bộ chính trị²⁸⁹.

20/II.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

284

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Tôi đã gửi chung với Mô-lô-tốp một bức điện thông tri cho các ban giáo dục quốc dân tỉnh để mỗi đại biểu các tỉnh về họp hội nghị ngày 25 tháng Hai, đều mang theo những tài liệu ít nhất là về hai cán bộ trong đảng và hai cán bộ ngoài đảng¹⁾.

Tôi giao cho Goóc-bu-nốp kiểm tra thật chính xác ai đã chấp

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 256.

hành và ai không chấp hành nhiệm vụ đó, và phải gửi ngay lập tức cho tôi bản trả lời thật chính xác²⁹⁰.

Đọc qua điện thoại ngày 20 tháng Hai 1922 hồi 9 giờ tối *In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy*

285

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Không có bản sao

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Tôi đề nghị đưa bức thư này cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị xem và gửi trả lại cho tôi kèm theo những ý kiến nhận xét của các đồng chí đó. Tôi nghĩ rằng Tsi-tsê-rin hoàn toàn đúng, và với trường hợp này Ra-đếch một lần nữa đã chứng tỏ rằng mặc dù có nhiều ưu điểm, đồng chí đó hoàn toàn không thích hợp với công tác ngoại giao²⁹¹.

20/II. 22.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va

286

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP và I. V. XTA-LIN

21/II.

Gửi các đồng chí Ca-mê-nép và Xta-lin

Cũng thật là buồn cười khi nói về lỗi của các đồng chí hoặc một cái gì tương tự như thế, nhân một cuộc nói chuyện dài. Bệnh

tật của tôi *không có bất kỳ* một triệu chứng khách quan nào hết (hôm nay, sau một giấc ngủ tuyệt diệu, thế là tôi bị ốm nặng), và chỉ có tôi mới có thể lường được sức lực của tôi. Nguyên nhân lại cũng là chính tôi, bởi vì các đồng chí đã nhiều lần hỏi tôi rằng tôi có mệt không.

Thiết tha khuyên các đồng chí đừng quên

1) Phải rút một cách không điều kiện Ra-đếch khỏi công tác ngoại giao¹⁾.

2) Cả La-pin-xki nữa.

3) Theo bức thư của Xmin-ga kèm theo đây, phải giao trách nhiệm một cách thận trọng cho một người nào đó (N. P. Goóc-bu-nốp?) để người đó chấp hành được *thực sự* có kết quả²⁹².

4) Về Mi-a-xni-cốp có lẽ cần phải bổ sung: hoặc là in toàn bộ bức thư của tôi, hoặc là những đoạn trích súc tích và đầy đủ từ bức thư đó (nếu không thì sẽ mập mờ, và không một người nào hiểu được: người ta sẽ nói rằng phải chăng Lê-nin viết *để ủng hộ* Mi-a-xni-cốp?)²⁹³.

5) Tôi đã gửi cho A. Đ. Txi-u-ru-pa ý kiến của tôi đối với bản dự thảo của đồng chí đó về Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Điều đó cần phải suy nghĩ *một cách cẩn thận*, phải kiểm tra và cân nhắc hai lần²⁾.

6) Tôi bác bỏ §8 trong nghị quyết của Bộ chính trị ngày 20/II. **Không thể** lấy Xô-côn-ni-cốp. *Không đượ c*²⁹⁴.

7) Bản dự thảo sắc lệnh về Bộ dân ủy thanh tra công nông cần phải làm lại, suy nghĩ kỹ, soạn thật chính xác, *mở rộng* và trình bày giống như *một sự thuyết minh và khái quát* những luật lệ *hiện hành*¹⁾.

Lê-nin

¹⁾ Xem văn kiện trước.

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 449 - 450.

³⁾ Xem tập này, các văn kiện 268, 305, 306.

P. S. Cần phải đăng trên báo "*Sự thật*" và báo "*Tin tức*" một tá bài về đề tài "Mi-li-u-cốp chỉ giả thuyết". Báo "*Sự thật*" ngày 21/II.

Nếu được xác nhận, thì nhất thiết phải đuổi cổ 20 - 40 giáo sư.

Họ đánh lừa chúng ta.

Suy nghĩ kỹ, chuẩn bị đầy đủ và *đả kích mạnh mẽ*²⁹⁵.

Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

287

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

21/II.

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Cả hai bản tổng kết đều *tồi*²⁹⁶. Người ta không biết cách tách kỹ thuật với kinh tế, những kết luận với điều kiện.

Tôi đề nghị đồng chí:

1) phấn đấu để cả Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cũng như Ủy ban kế hoạch nhà nước, trong một thời hạn ngắn, mỗi cơ quan đều đề xuất kết luận của mình, có chữ ký của những nhân vật có trọng trách;

2) áp dụng ngay lập tức các biện pháp thăm dò để chúng ta có thể nhận được ý kiến phản ánh bằng văn bản và có chữ ký của *tất cả* các thành viên trong tiểu ban của Mi-khai-lốp, *riêng từng người và với khả năng ít nhất để họ có thể bàn bạc với nhau* (công việc của đồng chí là tổ chức công việc đó một cách khéo léo: nói chuyện điện thoại với tất cả mọi người xem ai rảnh việc vào giờ nào, "chiếm lấy" bằng những liên lạc viên đi xe mô-tô, v.v.);

3) ý kiến phải theo dàn bài sau đây (những điều giải thích và chú thích phải ghi riêng)

1. Khả năng khai thác ... triệu rúp bằng vàng

α) bây giờ

β) với chi phí bổ sung ... triệu rúp bằng vàng trong thời hạn ... năm

(làm riêng đối với Cư-stum, Ri-đe-ơ, Ê-ki-ba-xtu-ơ, Ta-na-lúc).

2. Liệu chúng ta có thể tự tổ chức lấy (một cách chắc chắn) mà không cần người thầu tô nhượng hay không? nếu không, thì tại sao?

α) vì thiếu vốn?

β) vì không có khả năng mua và chuyển về thiết bị tốt hạng nhất?

γ) vì không có khả năng thuê những kỹ sư giỏi hạng nhất?

δ) vì không có khả năng mua và chuyển tới lương thực? quần áo? công nhân?

hoặc vì những nguyên nhân khác? (nguyên nhân nào?)

3. Kết luận: α) đồng ý với những điều kiện của Ua-các?

β) thay đổi chúng? như thế nào?

γ) bác bỏ chúng hoàn toàn?

Trước hết hãy khôn khéo (nhanh chóng) để *nắm được* tất cả các thành viên của tiểu ban, *riêng từng thành viên*, và lấy được ở họ câu trả lời bằng văn bản về những vấn đề ấy.

Sau đó, hãy nói cho tôi biết kết quả và *sau đó* chúng ta sẽ thúc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Ủy ban kế hoạch nhà nước²⁹⁷.

Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

288

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

22/II.

Mật

Đồng chí Cro-gi-gia-nốp-xki!

Trong một bức thư gửi Ban chấp hành trung ương, đồng chí Tô-rốt-xki có viết về sự phá sản của các cơ quan kế hoạch của chúng ta.

Điều đó đúng chừng nào mà chẳng hạn trong Ủy ban kế hoạch nhà nước mặt *hành chính* của công việc, không còn nghi ngờ gì nữa, *không được đặt ra*.

Người ta đã không quy định trách nhiệm cá nhân của mỗi thành viên trong Ủy ban kế hoạch nhà nước về những chức năng (quan trọng nhất) *nào đó*. Người ta đã không phân công giữa các thành viên của Ủy ban kế hoạch nhà nước trong việc "theo dõi chung" đối với việc thực hiện kế hoạch, mà không có công việc đó thì tất cả mọi việc = 0.

Và v.v..

Kết luận: cần phải xây dựng gấp các bản dự thảo quyết định (hãy làm nhanh lên) cả về thành phần của Ủy ban kế hoạch nhà nước cũng như về đoàn chủ tịch của Ủy ban (gồm 15 người?? tôi cho rằng như vậy là làm hỏng công việc, bởi vì như vậy thì trách nhiệm cá nhân *càng giảm đi*), còn *bộ phận thường trực của đoàn chủ tịch* thì gồm 3 người (chúng ta sẽ xem xét những lý do của đồng chí: theo tôi, bộ phận thường trực đó cũng phải chính là đoàn chủ tịch). Ai có thể tạm thời (cho đến 15. V) thay Pi-a-ta-cốp?

Ba ủy viên thường trực (nếu Ban chấp hành trung ương chấp nhận 3: đồng chí + Pi-a-ta-cốp + Ô-xát-tsi) phải tổ chức lại bộ phận hành chính. Nếu các cán bộ hành chính sẽ là Pi-a-ta-cốp + Ô-xát-tsi, thì họ sẽ lấy đầu ra *chịu trách nhiệm* về mọi sự "sơ suất" (về việc không cử một thành viên nào đó

của Ủy ban kế hoạch nhà nước phụ trách một việc gì đó, không kiểm tra công việc của đồng chí ấy, không chỉ ra một cách kịp thời sự thiếu sót ở nơi nào đó, và v.v.)¹⁾.

Hãy làm nhanh lên các bản dự thảo cuối cùng về các quan hệ với các cơ quan kế hoạch của các bộ dân ủy, thành phần của bộ phận thường trực, v.v..

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

289

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

22/II.

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp! Vấn đề hoàn toàn không phải chỉ có ở Bách hóa tổng hợp quốc doanh mà thôi. Toàn bộ công việc của tất cả các cơ quan kinh tế của chúng ta bị khốn khổ trước hết về tệ quan liêu. Những người cộng sản đã trở thành những tên quan liêu. Nếu có cái gì sẽ làm tiêu vong chúng ta thì chính là cái đó. Mà đối với Ngân hàng nhà nước thì bệnh quan liêu lại càng nguy hiểm hơn cả. Chúng ta vẫn còn mãi mê nghĩ đến các sắc lệnh, các cơ quan. Sai lầm là ở chỗ đó. Toàn bộ thực chất ngày nay là ở các cán bộ thực tiễn và trong thực tiễn. Hãy tìm những nhân vật — là *những người buôn bán* (được 1 trong 100; 1 trong 1000 người cộng sản thì còn là phải ơn trời); biến các sắc luật của chúng ta từ trạng thái là giấy lộn đầy bụi bặm (hoàn toàn không khác gì vậy, cả các sắc luật tôi cũng như sắc luật hay) thành thực tiễn sống động — *thực chất* là ở đó.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 333.

Ngân hàng nhà nước có phải tự mình buôn bán hay thông qua các hãng buôn đặt dưới quyền, — thông qua những người đặt hàng hoặc thông qua các khách nợ, v.v. — tôi cũng không biết điều đó. Tôi không nhận việc phán xét vì không được làm quen đầy đủ với kỹ thuật luân chuyển tiền tệ và nghiệp vụ ngân hàng. Nhưng điều mà tôi biết chắc chắn là toàn bộ then chốt hiện nay là phải phát triển nhanh chóng thương nghiệp quốc doanh (về tất cả các hình thức của nó: các hợp tác xã, khách của Ngân hàng nhà nước, các công ty hỗn hợp, các người bán hàng ủy thác, các đại lý etc., etc.)¹⁾.

28/II. Vì ốm tôi đã không viết xong và không gửi thư được sớm hơn. Đồng chí đang nói (dưới hình thức trả lời phỏng vấn) về việc thay các tư-rót quốc doanh bằng các công ty hỗn hợp²⁹⁸. Sẽ không có kết quả đâu. Trong các công ty hỗn hợp, bọn tư bản thông minh sẽ dắt mũi những người cộng sản ngu dốt (chính trực nhất và có phẩm hạnh nhất) và sẽ lừa bịp chúng ta như chúng đang lừa bịp ngày nay. Vấn đề hiện nay không phải là ở các cơ quan mà ở con người và ở việc kiểm tra kinh nghiệm thực tiễn. Tìm kiếm những người biết buôn bán *từng người một* và từng bước *thanh lọc* các ban... bằng kinh nghiệm, bằng công tác của họ, đồng thời đưa những người cộng sản có phẩm hạnh ra khỏi các ban quản lý, đóng cửa các xí nghiệp ngu gậy (cả những xí nghiệp cộng sản nghiêm túc). Khi đóng cửa các xí nghiệp này, thì giữ lại 1 xí nghiệp dùng được trong số 100 xí nghiệp. Hoặc là Bộ dân ủy tài chính *biết* chuyển sang công việc *như vậy*, hoặc là toàn bộ Bộ dân ủy tài chính = o.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 22 và 28 tháng Hai
1922

Đăng lần đầu năm 1949 trên
tạp chí "Người bôn-sê-vích", số 1

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 271.

290

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Tôi yêu cầu bàn với Cra-xin về *Goóc-ki* và bằng mọi cách giúp Goóc-ki sớm nhận được tiền.

Nếu có gì trở ngại, dù là nhỏ nhất, thì nói với tôi²⁹⁹.

23/II. Lê-nin

P. S. Tại sao không gửi cho tôi những ý kiến về Ngân hàng nhà nước vào hôm nay (như đã hứa)? Chậm trễ là *không tốt*.

Viết ngày 23 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

291

* GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
HỘI CHỦ THẬP ĐỎ NGA³⁰⁰

23/II. 1922.

Các đồng chí thân mến!

Tôi xin lỗi và rất lấy làm tiếc rằng vì bị ốm nên không thể gửi để in vào trong tập sách của các đồng chí một bài ngắn hoặc một bức thư, như đáng lẽ nhất thiết phải làm. Tất cả những cái gì có thể làm được và đôi cái không thể làm được, thì Chính quyền xô-viết đã làm, đang làm và sẽ làm để cứu trợ những người

bị đối. Bắt tay các đồng chí và chúc cho việc xuất bản của các đồng chí thu được kết quả mỹ mãn.

Gửi lời chào cộng sản
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

292

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Đồng chí Mô-lô-tốp! Tôi cho rằng Tsi-tsê-rin *tuyệt đối* đúng, và tôi đề nghị *Bộ chính trị* quyết định: chấp nhận quan điểm của Tsi-tsê-rin. Nhất thiết phải thanh toán đúng thời hạn điều đã hứa³⁰¹.

24/II. Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

293

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Hãy viết cho tôi ý kiến về bản huấn thị³⁰². Không nên trì hoãn. Phải chăng nên giải quyết như thế này: bản văn để nguyên như cũ. Bổ sung 5 dòng: thương

nghiệp thay cho trao đổi hàng hóa. Chấp nhận các thời hạn (2 lần trong một năm hoặc *thưa hơn*) như là người địa phương đã quyết định.

Lê-nin

P. S. Hãy trả lời tôi về người thầy thuốc Đức.

Về Pê-sê-khô-nốp, tôi đề nghị Bộ chính trị thông qua một nghị quyết như sau: 1) ủy cho Pô-pốp trách nhiệm phải giao cho y công việc trong ngành thống kê thương nghiệp và y tế vệ sinh, chứ không phải ngành thống kê khác; 2) giao cho Pô-pốp đích thân chịu trách nhiệm về việc dùng để cho Pê-sê-khô-nốp dính líu đến chính trị; 3) tuyên bố với Pô-pốp § 1 và § 2 bằng miệng và lấy giấy biên nhận mà không giao văn bản, đồng thời cảnh cáo một cách nghiêm khắc rằng nếu để lộ ra chúng ta sẽ sa thải và truy tố trước tòa án; 4) chỉ thị cho Un-slich-tơ theo dõi Pê-sê-khô-nốp một cách cẩn thận; 5) đối với tỉnh ủy Khác-cốp và Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na thì tuyên bố cảnh cáo (vì đã để lộ) và ghi vào thẻ đảng³⁰³.

Lê-nin

Viết vào tháng Hai, trước ngày 25,
1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

294

GỬI I. I. MI-RÔ-SNI-CỐP

Phải kiểm tra xem ở chúng ta ai đang điều khiển công việc buôn bán rượu vang, đã chuyển tính thành vàng chưa, đã nâng giá lên so với trước chiến tranh chưa, thu nhập được dùng vào

đầu, người nào theo dõi toàn bộ và chịu trách nhiệm về công việc đó³⁰⁴.

Đọc ngày 25 tháng Hai 1922

Đăng lần đầu năm 1961 trên *Theo đúng bản sao đánh máy*
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 5

295

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN³⁰⁵

Gửi đồng chí Tsi-tsê-rin hoặc Lít-vi-nốp

Sao gửi đồng chí *Mô-lô-tốp*
(để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị)

25 tháng Hai 1922

Sau khi đọc xong, ngoài các bức điện, các bài xã luận của các báo ngày hôm nay, tôi đi đến kết luận rằng công hàm nói về việc hoãn Hội nghị Giê-nơ mà không nêu rõ thời hạn, phải được soạn thảo với một giọng xác xược và hàm ý nhạo báng, làm thế nào để cho ở Giê-nơ người ta cảm thấy như bị tát tai. Rõ ràng là chỉ có thể gây nên một ấn tượng thực tế bằng thái độ xác xược quá mức. Đặc biệt có thể nói rằng chúng ta liệt vào số các phản yêu sách của chúng ta những khoản chi phí gây nên do các nước ấy không thực hiện đúng các nghĩa vụ đầu tiên của mình — họp hội nghị vào thời hạn đã định. Không được bỏ lỡ cơ hội mà chúng ta có thể phát đi một công hàm có ý xác xược và lăng nhục để giúp cho xu hướng sau đây xuất hiện: tất cả các phần tử hòa bình chủ nghĩa của giai cấp tư sản sẽ mạnh thêm lên trên toàn thế giới³⁰⁶.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

296

* GỬI VIỆN HÀN LÂM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA³⁰⁷

Để trả lời số [577] đề [ngày 23 tháng Hai 1922]¹⁾.

Tôi xin tỏ lòng rất cảm ơn. Đáng tiếc là vì bệnh tật, tôi không có cách nào làm tròn nghĩa vụ của một viện sĩ Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa, dù là hoàn thành với một mức rất nhỏ bé. Mà chỉ mang hư danh thì tôi không thích. Vì vậy tôi đề nghị xóa tên tôi trong danh sách hoặc đừng ghi tên tôi vào danh sách các viện sĩ của viện.

27/II. *Lê-nin*

Viết ngày 27 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

297

THƯ NGẮN GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP³⁰⁸

Đồng chí Bri-u-kha-nốp!

Nay còn lại công việc soạn thảo những đề nghị
thực tiễn:

Bán cho Bộ dân ủy lương thực từng này?

Dành cho việc trao đổi hàng hóa để lấy lúa mì (cho vay?)
chùng này với những điều kiện như thế này?

¹⁾ Trong bản thảo, V. I. Lê-nin đã chừa ra để ghi số và ngày tháng.

Sử dụng các kho như thế này?
 Giao kèo như thế này?

27/II. Lê-nin

Đồng chí Goóc-bu-nốp! hãy gửi đi và theo dõi.

27/II. Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Hai 1922

Thư ngắn gửi N. P. Bri-u-kha-nốp
 in lần đầu năm 1945 trong Văn tập
 Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo
 Thư giao công tác cho N. P.
 Goóc-bu-nốp in lần đầu

298

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

1

27/II. 1922.

Gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa, phó chủ tịch Hội đồng lao động và quốc
 phòng. Gửi chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

S a o g ử i: Pi-a-ta-cốp (Tổng cục công nghiệp nhiên liệu
 thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao)
 Mô-rô-dốp (Ủy ban than bùn trung ương thuộc
 Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao)
 Bộ dân ủy tài chính
 Bộ dân ủy thanh tra công nông

Tôi tuyên bố *cảnh cáo* vì không chấp hành chức trách của
 mình và vì đã tỏ ra quan liêu trong vấn đề Cục khai thác than
 bùn bằng thủy lực.

đồng chí Pi-a-ta-cốp
 đồng chí Mô-rô-dốp
 các đồng chí Dắc-xơ và Goóc-bu-nốp.

Đồng chí Pi-a-ta-cốp, quyền tổng cục trưởng Tổng cục công
 nghiệp nhiên liệu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao,
 đáng lẽ không được "yêu cầu tôi tín nhiệm" (công văn của đồng
 chí đó đề ngày 22/II) và đừng "yêu cầu tôi hoặc là thoả mãn
 Cục khai thác than bùn bằng thủy lực những khoản chi phí
 ngoài dự toán, hoặc là, cho phép thu hẹp hoạt động của nó", —
 đề ra "yêu cầu" đó đối với tôi là tỏ ra không biết những điều sơ
 đẳng trong các quan hệ nhà nước, — mà đáng lẽ phải *suy nghĩ*
 tìm cách *thực hiện nghị quyết* về Cục khai thác than bùn bằng
 thủy lực của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (chứ không phải là của
 tôi) đề ngày 30. X. 1920³⁰⁹.

Nếu Pi-a-ta-cốp không biết nghị quyết đó, thì cần phải ra
 lệnh bắt giam vô số chuyên gia của Tổng cục công nghiệp nhiên
 liệu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và những tên quan
 liêu hống hách, là những người có nhiệm vụ phải biết, phải
 chấp hành và phải nhắc nhở Pi-a-ta-cốp. Không bắt giam những
 tên khốn nạn ấy thì có nghĩa là khuyến khích tệ quan liêu, mà tệ
 này thì đang bóp chết chúng ta.

Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30. X. 1920
 cho thấy rõ rằng khi gặp hoàn cảnh khó khăn, Pi-a-ta-cốp đáng lẽ
 không trả lời một cách quan liêu bằng công văn số 00770 (ngày
 22.II) mà triệu tập ngay lập tức (hay là yêu cầu chủ tịch Hội đồng
 kinh tế quốc dân tối cao hoặc A. Đ. Txi-u-ru-pa triệu tập) hội
 nghị các bộ trưởng dân ủy trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối
 cao + Bộ dân ủy tài chính + Bộ dân ủy thanh tra công nông nhằm
 vạch ra ngay lập tức dự thảo nghị quyết của Hội đồng
 lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy (lấy từng

này ở Cục công nghiệp than bùn trung ương của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu hoặc là ở Ủy ban than bùn trung ương, từng này ở Tổng cục công nghiệp nhiên liệu dành cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, đầu tư từng này ngoài dự toán, giảm bớt từng này trong kế hoạch của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực).

Pi-a-ta-cốp có trách nhiệm phải làm việc đó để thực hiện nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30. X. 1920, nghị quyết đó *giao trách nhiệm* cho tất cả các bộ trưởng dân ủy phải thực sự thừa nhận Cục khai thác than bùn bằng thủy lực "*có ý nghĩa quan trọng đặc biệt đối với quốc gia*" và dành cho nó "*tất cả mọi sự ưu đãi*"..

Đồng chí Mô-rô-dốp đáng lẽ phải cấp tốc yêu cầu triệu tập một cuộc hội nghị như vậy (và khiếu nại về bất cứ một sự trì hoãn nào dù là nhỏ nhất, đối với cuộc hội nghị đó) chứ không phải là viết một công văn để hoành hợe như công văn ngày 22.II (số 184/π, số công văn đến: 22/II.1922), trong đó tác giả than vãn một cách thiếu nhân cách chứ không phải là đưa ra những đề nghị thiết thực.

Các đồng chí Dắc-xơ và Goóc-bu-nốp, nếu họ hiểu rõ trách nhiệm của mình, với tư cách là những thành viên của *văn phòng điều khiển công việc*, chứ không phải là bị điều khiển bởi tinh thần trao đổi những giấy tờ hết sức rỗng tuếch, thì đã phải tìm nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30. X. 1920 và tự mình tìm thấy trong đó một con đường duy nhất đúng đắn, *duy nhất hợp pháp*: triệu tập ngay lập tức cuộc hội nghị của các bộ trưởng dân ủy. Các công văn của Dắc-xơ và của Goóc-bu-nốp cũng cầu thả cả về hình thức, bởi vì không có những chứng liệu phù hợp với pháp luật, không hề trình bày lấy vài dòng đơn khiếu nại của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, không ghi rõ ngày tháng của sự trình bày đó cũng như của những nhận xét của tôi. Nếu sau này lại xảy ra sự cầu thả như vậy một lần nữa, thì tôi sẽ đuổi cả Dắc-xơ lẫn Goóc-bu-nốp khỏi chức vụ.

Tôi yêu cầu đồng chí, đồng chí Txi-u-ru-pa, ngay lập tức lấy chữ ký của những đồng chí có tên ở trên để chứng tỏ rằng sự cảnh cáo đối với họ đã được tuyên bố.

và chỉ thị cho các bộ trưởng dân ủy của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy tài chính và Bộ dân ủy thanh tra công nông phải ngay lập tức, nếu có thể thì vào ngày thứ ba, 28/II, và dù sao cũng không được chậm hơn ngày thứ tư, 1/III, thật sớm vào buổi sáng, họp một cuộc hội nghị với sự tham gia của đích thân các bộ trưởng dân ủy (nếu thật sự không có khả năng và có lý do chính đáng không đến dự được thì mới được cử người khác thay thế mình, song người thay thế đó phải là những đồng chí có đầy đủ thẩm quyền và năng lực quyết định thay các bộ trưởng dân ủy), với sự tham gia của đại diện Cục khai thác than bùn bằng thủy lực và dĩ nhiên là cả của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu và Ủy ban than bùn trung ương.

Nhiệm vụ của hội nghị: thực hiện không chỉ lời văn, mà cả tinh thần nghị quyết ngày 30. X. 1920 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và cố gắng thỏa mãn Cục khai thác than bùn bằng thủy lực đến mức tối đa (nếu không được 100%, thì dù sao cũng bắt buộc phải bảo đảm để phân công việc chủ yếu của nó trong năm 1922 được hoàn thành đến nơi đến chốn). Để thỏa mãn Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, cần lấy một phần ở Cục công nghiệp than bùn trung ương và Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, một phần lấy ở ngoài kế hoạch dự chi. Nhất thiết đến tối ngày 1. III phải kết thúc công việc và đệ trình cuộc hội ý công tác của Hội đồng lao động và quốc phòng vào tối 1. III để sau đó đưa ra thông qua tại Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy³¹⁰.

Tôi yêu cầu đồng chí giao trách nhiệm cho ban thư ký kiểm tra một cách đặc biệt chặt chẽ và với sự tham gia của chính bản thân họ về việc chấp hành nhanh chóng và đúng đắn chỉ thị này.

Những người cách mạng giác ngộ, ngoài việc hoàn thành trách nhiệm của mình, cần phải suy nghĩ về những nguyên nhân kinh tế đã buộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy thừa nhận Cục khai

thác than bùn bằng thủy lực là "có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với quốc gia".

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

2

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Tôi gửi cho đồng chí một điển hình về tệ quan liêu xấu xa và sự đần độn của chúng ta!

Mà đó lại là những người *ưu tú của chúng ta*, Pi-a-ta-cốp, Mô-rô-dốp và những người khác!

Họ sẽ bóp chết sự nghiệp của chúng ta nếu không trừng phạt.

Rất mong đồng chí cấp tốc thúc đẩy bằng mọi cách, đả kích đau hơn những người có lỗi một lần nữa và *đặt cho được* (thông qua Goóc-bu-nốp và Lê-pê-sin-xcai-a, chị Lê-pê-sin-xcai-a là người tôi đã ra lệnh chuẩn bị sắc lệnh ngày 30. X. 1920 và những văn kiện khác cho đồng chí), đặt cho được việc chấp hành *ngay lập tức*. Cung cấp cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực nếu không được 100% thì là 90%.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 27 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

3

27 - II - 22

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Hôm nay tôi gửi cho đồng chí một bưu kiện gồm các giấy tờ công văn về Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. Thông

thường, thư từ bưu phẩm đến Mát-xcơ-va vào khoảng 7 giờ rưỡi hoặc muộn hơn một chút.

Tôi thiết tha yêu cầu sắp xếp thời gian để có thể ngay hôm nay, buổi chiều, đọc văn kiện và cho đánh máy, đồng thời phát đi những bức điện cần thiết qua điện thoại.

Đến thứ tư¹⁾ tôi sẽ có mặt ở Mát-xcơ-va. Chúng ta cần gặp nhau cả buổi sáng lẫn buổi chiều để chúng ta có thể bàn bạc khoảng nửa giờ.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

299

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP³¹¹

Gửi Goóc-bu-nốp

Nên chằng thêm vào *số tiền* ghi trong các hiệp ước (thêm mấy triệu rúp vàng)? và trong các đơn đặt hàng?

27/II. Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Đây là nói ngày 1 tháng Ba.

300

GỬI A. L. SANH-MAN³¹²

28/II.

Đồng chí Sanh-man!

Những lời nói của đồng chí cho rằng Ngân hàng nhà nước hiện nay là một "bộ máy rất mạnh" (22/II) đã làm cho tôi buồn cười. Nói riêng cho đồng chí biết: những lời nói đó thật là cực kỳ ấu trĩ, cực kỳ ấu trĩ theo kiểu quan liêu - cộng sản.

"Bộ máy rất mạnh"! "Bộ máy rất mạnh" = việc chuyển từ túi này của nhà nước sang túi khác "những giá trị hết sức thiết thực" là những đồng rúp xô-viết... Các tài khoản vãng lai bằng rúp vàng (mà lại không phải theo giá thật, không theo giá *thực tế*) 2, 8 - 7, 9 - 10, 3 triệu rúp (tính đến ngày 16. XII, 16. I và 1. II). Ha - ha! Trong số đó có bao nhiêu? 90 - 98% là của các *tơ-rốt nhà nước* của chúng ta! nghĩa là cũng lại là những tờ giấy quan phương ấy của chính những bọn người quan liêu ấy.

Ngân hàng nhà nước hiện nay = trò chơi sao đi chép lại những giấy tờ theo kiểu quan liêu. Đây là sự thật, đồng chí ạ, nếu đồng chí muốn biết *sự thật* chứ không phải những lời dối láo ngọt ngào theo kiểu quan liêu - cộng sản (những lời dối láo mà người ta vẫn tiếp tục rót vào tai đồng chí như rót vào tai một ông quan).

Và nếu đồng chí không muốn mở to mắt ra để nhìn vào sự thật này, xuyên qua tất cả những lời dối trá cộng sản chủ nghĩa, thì đồng chí là một con người giữa thời sung sức mà *đã phải chết* trong vũng bùn của những lời dối láo quan phương. Đây là một sự thật đáng buồn, nhưng vẫn là sự thật.

Hoặc là tìm kiếm và *dẫn dẫn* tìm ra (qua hàng trăm lần thử thách và kiểm tra) **những người** có khả năng thay mặt Ngân hàng nhà nước đứng ra tổ chức công tác mật dịch, kiểm tra mật dịch, khuyến khích những cán bộ thương nghiệp biết làm ăn, *đón g c ửa* những cái gọi là cơ quan thương nghiệp thực ra

chỉ là những cái "xóm Pô-tem-kin"¹⁾ công thương nghiệp quan liêu - cộng sản, — hoặc là toàn bộ Ngân hàng nhà nước và tất cả hoạt động của nó = con số không, còn kém hơn con số không, một sự tự lừa phỉnh bằng cái trò chơi trẻ con quan liêu mới.

Và chừng nào đồng chí chưa chứng minh bằng việc làm đã được kiểm tra qua kinh nghiệm cho tôi thấy rằng Ngân hàng nhà nước *đã bắt đầu tìm thấy* những con người như thế, những cán bộ thanh tra, những người đại diện như thế và v.v. thì chừng đó chẳng có gì để nói cả: tôi sẽ không tin vào một lời nào đâu.

Mong đồng chí đừng giận trước những lời nói thẳng của tôi.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

Đăng lần đầu năm 1949 trên
tạp chí "Người bôn-sê-vích",
số 1

Theo đúng bản thảo

301

* GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đưa Xô-côn-ni-cốp và Sanh-man xem rồi cho vào hồ sơ lưu trữ. (Thói thủ cựu và bệnh thông thái rôm. Cái thầy thôi.)³¹³.

28/II. Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn
tạp Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ "Xóm Pô-tem-kin" — một tên gọi biểu thị sự phồn vinh giả tạo.

Trong chuyến đi của nữ hoàng Nga Ê-ca-tê-ri-na II xuống miền Nam nước Nga, thống tướng khu vực Ê-ca-tê-ri-nô-xláp G. A. Pô-tem-kin đã bài trí một số làng, cổng chào, công viên..., cốt để tạo cho nữ hoàng một ấn tượng về khu vực của ông ta rất trù phú và dân cư đông đúc.

302

**THƯ NGẮN GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP VÀ
THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP**

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp!

Đây, thực chất của vấn đề là 1) ở "những sự bảo đảm" ấy. Trước hết cần phải nghiên cứu và *k i ế m t r a* những sự bảo đảm ấy hai lần và ba lần;

2) trong "bộ máy" của chúng ta. Xem xét ư? Theo dõi ư? Không. *Lô i r a* tuyệt tuôn tuyệt³¹⁴.

28/II. Lê-nin

Gửi N. P. Goóc-bu-nốp:

Đồng chí hãy cho sao đoạn tôi viết thêm và gửi bản sao cho Ca-mê-nép

+ Mô-lô-tốp,
Xta-lin,
T x i - u - r u - p a.

Còn đối với tôi, nhắc lại tôi một lần nữa.

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

303

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP³¹⁵

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Điều đó **rất quan trọng!!**

Đưa cho A. Đ. Txi-u-ru-pa và (dù là những đoạn trích) cho L. B. Ca-mê-nép và Xta-lin xem.

Liệu có thể tổng hợp thành 2 - 3 trang nhỏ được không?

28/II. Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

304

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Tôi không thể đi sâu vào các chi tiết³¹⁶. Đồng chí hãy soạn lại (tự mình hoặc thông qua Dắc-xơ, Xmô-li-a-ni-nốp hoặc Nê-xtê-rốp) một lần nữa, và đưa A. Đ. Txi-u-ru-pa xem, và gửi lại cho tôi cùng với kết luận của đồng chí đó.

NB: *Theo tôi đây là những điểm* chủ yếu cần phải kiểm tra, trích ra và theo dõi.

Những điểm khác **xem ra** toàn là điều tạt nham vụn vặt.

28/II. Lê-nin

}	1) Diện tích rộng bao nhiêu? đê-xi-a-ti-na?
}	2) Giá trị sản phẩm mỗi năm? Ước lượng.
}	3) Ưu thế của chúng ta? (§ XIII ở Cra-xin) Kiểm tra!
}	4) Phần của người nước ngoài? (§ XIV ở Cra-xin) Kiểm tra!
}	5) § XV ở Cra-xin là <i>quan trọng</i> ³¹⁷ .

P. S. Hãy tìm hiểu và nói với tôi, các bản hiệp ước ấy đã phải là *c u ố i c ù n g* chưa? Đã bắt đầu có hiệu lực chưa?

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập

Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

305

THƯ NGẮN GỬI Đ. I. CUỐC-XKI VÀ
THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOỐC-BU-NỐP

Đồng chí Cuốc-xki!

Đồng chí hãy chuẩn bị dự thảo chỉ thị cùng với Cục bảo vệ chính trị nhà nước³¹⁸.

28/II. Lê-nin

Còn biên soạn thành luật thì phải xem đi xét lại ba lần. *Phải đi đến đờ bả y I-ân!* Về I-a-khôn-tốp, tôi rất ngờ vực. Hãy đích thân kiểm tra hai lần, ba lần và nhiều lần.

Lê-nin

Đồng chí Goóc-bu-nốp! Đồng chí cho sao lại thư này của tôi và gửi cho Cuốc-xki.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

306

THƯ NGẮN GỬI I. V. XTA-LIN,
THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOỐC-BU-NỐP
VÀ NHỮNG NHẬN XÉT GHI TRÊN TỜ TRÌNH
CỦA V. I. I-A-KHÔN-TỐP

Đồng chí Xta-lin! Đồng chí hãy đọc và ra lệnh một cách thật nghiêm ngặt: soạn bản dự thảo trong Bộ dân ủy thanh tra công nông³¹⁹.

28/II. Lê-nin

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Chuyển cho Xta-lin, và sau đó khi nào đồng chí ấy gửi trả lại, theo dõi việc chấp hành.

Kính gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Về vấn đề: các tổ chức và xí nghiệp tư nhân có chịu sự kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông hay không, tôi thấy cần phải trình bày như sau:

1. Đối với các liên hiệp hợp tác xã:

Theo Điều lệ về Bộ dân ủy thanh tra công nông và những quy định về sự kiểm tra sơ bộ và kiểm tra thực tế, mà nay bị hủy bỏ, Bộ dân ủy thanh tra công nông trước đây có quyền thanh tra các tổ chức chính quyền cũng như các tổ chức xã hội, ở đây, danh từ tổ chức xã hội, phải hiểu là các tổ chức hợp tác xã... Sắc lệnh ngày 10 tháng Sáu 1921 về bãi bỏ sự kiểm soát phòng ngừa đối với hợp tác xã đã bãi bỏ việc thanh tra phòng ngừa đối với các tổ chức hợp tác xã, nhưng "việc thanh tra các tổ chức hợp tác xã được ủy cho Bộ dân ủy thanh tra công nông thực hiện theo chế độ thanh tra thực tế và tiếp theo sau trong phạm vi những quyền hạn đã dành cho Bộ dân ủy thanh tra công nông và những thể lệ thanh tra đã quy định".

... Nhưng bởi vì sắc lệnh ngày 10 tháng Sáu nêu trên chưa bị hủy bỏ, cho nên rõ ràng là phải hiểu sắc lệnh đặc biệt về hợp tác xã công nghiệp nghĩa là bãi bỏ việc thanh tra phòng ngừa, chứ không phải là bãi bỏ quyền kiểm soát tiếp theo sau. Tuy nhiên, khi thừa nhận Bộ dân ủy thanh tra công nông có quyền kiểm soát tiếp theo sau đối với các tổ chức hợp tác xã, cần phải nói trước rằng trong điều kiện chính sách kinh tế mới phải thừa nhận quyền đó với những sự hạn chế nhất định. Bộ dân ủy thanh tra công nông không kiểm soát hoạt động tư nhân của các tổ chức hợp tác xã, nghĩa là hoạt động cho thị trường tự do và cho tư nhân. Chịu sự kiểm soát chỉ có hoạt động của

||| điều này đúng!

||| Không đúng!! điều này lấy ở đâu??

các tổ chức hợp tác xã nhằm làm tròn nhiệm vụ của nhà nước trong lĩnh vực chi dùng đúng đắn tiền vốn và vật tư do nhà nước xuất...

2. Đối với các xí nghiệp tư nhân:

Đối với hoạt động của các xí nghiệp tư nhân, Điều lệ về Bộ dân ủy thanh tra công nông không quy định bất kỳ quyền nào về thanh tra và kiểm soát... Nhưng sẽ sai lầm nếu kết luận rằng các cơ quan của Bộ dân ủy thanh tra công nông không hề có quyền kiểm soát công nghiệp tư nhân. Trước hết, bởi vì Bộ dân ủy thanh tra công nông được giao trách nhiệm giám sát việc chấp hành các sắc lệnh của Chính quyền xô-viết, cho nên hoàn toàn rõ ràng là nếu các nhà công nghiệp tư nhân vi phạm các sắc lệnh này thì Bộ dân ủy thanh tra công nông có quyền truy tố những người vi phạm trước tòa án. Mặt khác, bởi vì hiện nay ngành công nghiệp tư nhân ở chúng ta được mở rộng bằng việc thuê các xí nghiệp nhà nước, cho nên hoàn toàn rõ ràng là chính về mặt này, Bộ dân ủy thanh tra công nông phải có và hiện có quyền kiểm soát tương ứng. Bộ dân ủy thanh tra công nông không thể kiểm soát doanh số và hoạt động thương mại của các xí nghiệp tư nhân chừng nào các xí nghiệp này hoạt động cho thị trường tự do, nhưng chừng nào mà những xí nghiệp này và nói chung mọi xí nghiệp tư nhân làm việc theo nhiệm vụ nhà nước giao cho, thì các quyền kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông không được ít hơn là quyền của nó đối với các tổ chức hợp tác xã. Đồng thời bởi vì các xí nghiệp cho thuê là thuộc tài sản nhà nước và chỉ cho những người đi thuê được tạm thời sử dụng, cho

chính thể!

Không đúng.
Và ở đây cũng có thể, nhưng chỉ là sự kiểm soát tiếp theo sau

nên Bộ dân ủy thanh tra công nông có quyền kiểm soát không những với tư cách nó là một cơ quan của chính quyền nhà nước, tức là cơ quan có trách nhiệm theo dõi việc người đi thuê chấp hành đúng đắn các hợp đồng, mà còn có quyền kiểm soát việc bảo vệ đúng đắn tài sản nhà nước và việc sử dụng nó không để làm hại nhà nước...

Cuối cùng, tôi thấy cần phải chỉ ra rằng do sự mâu thuẫn và sự không ăn khớp của các luật pháp quy định quyền của Bộ dân ủy thanh tra công nông, cần phải bổ sung vào Điều lệ mới về Bộ dân ủy thanh tra công nông những điều khoản thích ứng, quy định thật rõ quyền của Bộ dân ủy thanh tra công nông đối với các xí nghiệp hợp tác xã cũng như đối với các xí nghiệp công nghiệp tư nhân.

Ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp

V. I-a-khôn-tốp

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

đó! đó!

Không phải bổ sung mà g i ả i t h í c h và pháp điển hóa

Theo đúng bản thảo

307

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

28 tháng Hai 1922

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

(để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị)

Tôi yêu cầu dùng điện thoại hỏi ý kiến các ủy viên Bộ chính

trị về vấn đề sau đây: để xúc tiến vấn đề về chỉ thị của Trung ương [cho đoàn đại biểu]¹⁾ tại Hội nghị Giê-nơ, tôi đề nghị gửi ngay ngày hôm nay cho Tsi-tse-rin bản dự thảo ban đầu của chỉ thị đó, có lẽ là bản không có những ý kiến phản đối lớn trong số các ủy viên Bộ chính trị, để đồng chí đó không sao lại mà giữ văn kiện này thật bí mật, nhưng đồng thời thi hành các biện pháp để giới thiệu bản dự thảo này với tất cả các thành viên trong đoàn đại biểu, hoặc là bằng cách họp toàn thể các thành viên lại hoặc bằng cách nào khác, ngay hôm nay. Làm được như thế thì việc thảo luận vấn đề có thể có lợi nhiều, vừa nhanh chóng vừa cụ thể. Cứ để cho họ nêu những ý sửa chữa viết vào bản "dự thảo" này³²⁰.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

308

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí hãy nhắc tôi một lần nữa.

Trước tiên hãy hỏi Mô-lô-tốp xem đây là tài liệu nào (1);

2) ai soạn ra nó;

3) kết luận như thế nào?³²¹

28/II. Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Hai 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Thêm những chữ cần thiết cho trọn nghĩa đã bị bỏ sót trong khi ghi chép.

309

THƯ GỬI V. A. TI-KHÔ-MI-RỐP VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO THƯ KÝ³²²

Đồng chí Ti-khô-mi-rốp! Theo tôi, không cần có sự thay đổi nào cả.

Điều cần làm không phải là làm cho hợp tác xã thích ứng với *chính sách kinh tế mới*, mà là làm cho *chính sách kinh tế mới* thích ứng với hợp tác xã.

Việc đem so sánh với các công đoàn là không đúng, nếu đem so sánh với các Xô-viết thì như thế gần với sự thật hơn.

Cứ để cơ cấu cũ. Tất cả sự chú ý và tất cả sức lực cần được tập trung vào việc lựa chọn *người* (việc này chúng ta còn làm kém) và tập trung vào *việc chiến thắng thương nghiệp tư nhân*.

Tất cả phải tập trung vào công việc đó.

Không được tiến hành một sự cải tổ nào cả.

Đã đạt được những thành tích thực tế chưa? Tôi sợ rằng chưa có được.

Doanh số IX - 1

X - 3

XI - 6

XII - 10 triệu rúp theo giá trước chiến tranh?
còn I 1922?³²³

% những chi phí? Hợp tác xã địa phương yếu đi hay đang mạnh lên?

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Hãy viết lại và trao lại cho tôi ký. (Bản sao gửi cho Txi-u-ru-pa và cho Mô-lô-tốp.)

Viết ngày 1 tháng Ba 1922

Đăng lần đầu ngày 6 - 7 tháng Mười
một 1927 trên báo "Sinh hoạt hợp
tác xã", số 255

Theo đúng bản thảo

310

GỬI I-a. KH. PÊ-TÉC-XƠ³²⁴

Đồng chí Pê-téc-xơ!

Đáng tiếc là vì bị ốm, tôi phải hủy bỏ cuộc gặp gỡ.

Cục bảo vệ chính trị nhà nước có thể và phải đấu tranh và đưa ra tòa án xử bắn về tội ăn hối lộ và những tội khác và v.v.. Cục bảo vệ chính trị nhà nước cần phải thỏa thuận với Bộ dân ủy tư pháp và thông qua Bộ chính trị để ra chỉ thị thích đáng cả cho Bộ dân ủy tư pháp cũng như tất cả các cơ quan.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Ba 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

311

*** GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ CÔNG TÁC Ở
CỤC KHAI THÁC THAN BÙN BẰNG THỦY LỰC**

Nhờ sự giúp đỡ của tôi, hiện nay các đồng chí đã nhận được những thứ cần thiết cho công việc của các đồng chí¹⁾. Trong tình trạng rất nghèo và rất thiếu thốn của chúng ta, các đồng chí đã nhận được thêm những số tiền lớn ngoài số tiền đã chi cho các đồng chí trước đây.

Phải quan tâm thật nghiêm ngặt:

1. để không làm một việc gì vô ích,

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 260.

2. để không vung tay quá mức mà số tiền đã được cấp cho phép,

3. để những cuộc thí nghiệm của các đồng chí được chứng minh một cách đầy đủ nhất và trả lời một cách dứt khoát xem phương thức mới về khai thác than bùn có áp dụng được trong thực tiễn và có thích hợp đối với kinh tế không,

4. hết sức chú ý để tiến hành chế độ báo cáo đầy đủ về việc chi dùng những món tiền đã cấp cho các đồng chí.

Chế độ báo cáo phải tổ chức thế nào để có thể nhận xét được giá thành của than bùn khai thác được.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Ba 1922

*In lần đầu năm 1934 trong
sách "Lê-nin trên mặt trận kinh
tế. Tập hồi ký". Mát-xcơ-va*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

312

GỬI L. B. CRA-XIN³²⁵

Gửi Cra-xin hoặc Lê-gia-va

Yêu cầu giải thích cho tôi một cách dễ hiểu (tôi bị ốm và mù người), không quá 10 dòng, sự khác nhau giữa

1) việc hủy bỏ độc quyền tuyệt đối về ngoại thương với việc thay nó bằng chế độ tô nhượng thương nghiệp

và 2) việc duy trì độc quyền (không tuyệt đối) về ngoại thương, kèm theo chỉ thị: các hãng buôn tư nhân đi vào quan hệ hợp đồng với Bộ dân ủy ngoại thương để được cung cấp những hàng hóa nước ngoài?

Một cách cụ thể? một cách dễ hiểu? khác nhau ở chỗ nào?

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Ba 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

313

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

3 tháng Ba 1922

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Xin gửi đồng chí thư trao đổi giữa tôi và đồng chí Cra-xin (§ 12 đề cương của Xô-côn-ni-cốp) mà tôi đã nhắc tới trong một bức thư khác¹⁾.

Theo tôi, qua thư trả lời không được rõ ràng thì thấy rằng Cra-xin không thể chỉ rõ sự khác nhau giữa hai công thức.

Do đó, nên kết luận rằng Xô-côn-ni-cốp tưởng tượng ra những sự bất đồng ý kiến và cần phải chấp nhận đề cương của Lê-gia-va mà không cần thay đổi³²⁶.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 523 - 524.

314

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

5. III. 1922

Mặt

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Về cuốn sách gửi kèm theo đây, tôi muốn bàn với Un-slich-tơ³²⁷.

Theo tôi, nó giống như là "sự che đậy bằng văn học đối với một tổ chức bạch vệ".

Đồng chí hãy nói với Un-slich-tơ, không phải qua điện thoại, và đề nghị đồng chí đó biên thư cho tôi một cách bí mật, còn quyển sách thì trả lại.

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

315

GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP

Gửi đồng chí Pi-a-ta-cốp, tổng cục trưởng
Tổng cục công nghiệp nhiên liệu

Sao gửi Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước

Do việc cấp những khoản vốn lớn cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, ở chỗ đồng chí, theo dự toán của Ủy ban than bùn trung ương, phải đòi ra một số tiền vay mà trước đây đồng chí dự định dành cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực.

Tôi yêu cầu đồng chí, dùng một phần trong các khoản tiền vay đòi ra đó, mà đặc biệt lưu ý đến việc mở mang các mỏ than bùn

trong khu vực dự định xây dựng nhà máy điện khu vực I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, điều này đã có những chỉ thị tương ứng của Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước vào tháng Chạp 1921 và tháng Hai 1922¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 5 tháng Ba 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

316

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Tôi đề nghị thu thập ý kiến của các ủy viên Bộ chính trị để biểu quyết không chậm trễ đề nghị sau đây (về đề nghị đó tôi đã trao đổi trước với Xta-lin, Ca-mê-nép và Di-nô-vi-ép):

1) Giao trách nhiệm cho đồng chí Rút-du-tác ngay lập tức đi đến viện điều dưỡng và từ nay cho đến khi đại hội họp²⁾ không được rời viện điều dưỡng, tuân thủ hết sức nghiêm ngặt mọi chế độ.

2) Giao cho bác sĩ... (tên đồng chí bác sĩ trực thuộc Ban chấp hành trung ương là gì? Nếu đồng chí đó không ở nhà, thì giao cho Xê-ma-scô) tổ chức ngay lập tức chế độ ăn uống bồi dưỡng và chữa bệnh cho Rút-du-tác, như đối với người

¹⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 69.

²⁾ Đây là nói Đại hội XI Đảng cộng sản (b) Nga.

bị bệnh lao, tại một trong các viện điều dưỡng khá, để từ nay cho đến đại hội đảng và đến hội nghị toàn thể (24/III) đồng chí ấy chưa được bệnh khá hơn và được nghỉ ngơi nhiều hơn³²⁸.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Ba 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

317

GỬI X. E. TSU-TXƠ-CA-ÉP

Gửi đồng chí Tsu-tơ-ca-ép
Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri

Xin gửi đồng chí bức thư của M. Ba-ga-ép. Tôi ủy nhiệm cho đồng chí kiểm tra những sự việc nói trong thư của đồng chí đó, điều tra nguyên nhân của việc quy định mức thuế không phù hợp với mùa màng và xử trí những người có lỗi đã vượt quyền trong khi thu thuế lương thực và trong việc hành hạ nông dân, đồng thời xác định tình hình thu thuế trong những tổng khác thuộc tỉnh Nô-vô-ni-cô-la-ép-xơ.

Cần phải áp dụng những biện pháp thật kiên quyết để bảo đảm gieo trồng hết những vùng đã bị thiệt hại do thu thuế lương thực không đúng.

Đồng chí hãy viết cho tôi biết việc thực hiện³²⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 6 tháng Ba 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

318

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Xin gửi đồng chí và đồng chí Lit-vi-nốp³³⁰. Nếu đồng chí chưa đọc, thì hãy xem qua hoặc giao cho một người nào đó đọc rồi trình bày với đồng chí. Tác giả xem ra là một tên khốn nạn nguy hiểm, một labour lieutenant of the capitalist class¹⁾ trăm phần trăm.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 6 tháng Ba 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

319

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Nếu đồng chí thấy cần đến tôi, thì tôi thiết tha yêu cầu đừng e ngại gì cả, cứ gọi tôi. Có điện thoại (cả các nữ điện thoại viên ở tổng đài tầng III và Phô-ti-ê-va đều biết); có thể gửi giấy tờ qua Phô-ti-ê-va. Tôi cũng rất có thể đến chỗ đồng chí bằng xe được: tôi vui lòng sẵn sàng đi xe, chỉ cần không đến một tiếng đồng hồ.

Lê-nin

Viết vào tháng Ba, sớm
nhất là ngày 6, 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — một tên tay sai trong hàng ngũ công nhân làm thuê cho giai cấp tư bản

320

GỬI M. I. GLI-ÁT-XE

Đồng chí Gli-át-xe! Công việc soạn bài nói lần này tốt hơn nhiều so với những lần trước, nhưng dù sao vẫn còn tồi. Đồng chí hãy đối chiếu một cách cẩn thận hơn bản thứ nhất và bản đã được tôi chữa³³¹.

Người viết bài nói không nên để lại những đoạn vô nghĩa và những chỗ bỏ sót rõ ràng là không phù hợp. Người viết bài nói phải có khả năng *bổ sung* vào những thiếu sót đó bằng 2 - 3 chữ, để cho câu văn nào cũng *mạch lạc*. Đừng ngần ngại, thỉnh thoảng phải chuyển từ ngôi thứ nhất sang ngôi thứ ba ("diễn giả sau khi đề cập một vấn đề nào đó hoặc nhắc lại một ý nào đó, tiếp tục nói": (lại dùng ngôi thứ nhất))). Người viết bài nói có kinh nghiệm và có tài bao giờ cũng dùng những bản ghi tốc ký làm tư liệu để *không ngừng nghỉ* đưa vấn đề này ở ngôi thứ nhất, vấn đề kia ở ngôi thứ ba, mà không chạy theo một ý đồ đáng buồn cười (luôn luôn dùng ngôi thứ nhất, tất cả đều hoàn toàn như thế), ý đồ đó vừa lố bịch vừa có hại.

7/III. Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Ba 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

321

GỬI L. M. KHIN-TSÚC³³²

Sao gửi Goóc-bu-nốp và Xmô-li-a-ni-nốp

Đồng chí Khin-tsúc!

Tôi không thể tiếp các xã viên hợp tác xã được vì bị ốm. Ngày mai sẽ đăng bài nói của tôi, trong đó tôi sẽ nói đến tình trạng ốm

đau đó¹⁾. Về các xã viên hợp tác xã, tôi lo ngại phải chăng người ta đã khuếch đại một cách giả tạo phần sở khiếm của họ và chuyển nó cho đồng chí. Tôi chuyển thư của đồng chí cho Goóc-bu-nốp và Xmô-li-a-ni-nốp và yêu cầu đồng chí tính toán chính xác và hoàn chỉnh phần sở hữu và phần sở khiếm và chuyển đến đích danh cho họ để họ cho tôi biết kết quả.

Số tiền vay mà đồng chí khi lên đường đã chờ đợi ở hợp tác xã nước ngoài, hiện nay tình hình đến đâu rồi?

Tôi sẽ chờ những báo cáo ngắn gọn của đồng chí cho biết tình hình phát triển bộ máy hợp tác xã ở Nga (tôi chỉ mới có những số liệu cũ: tháng Chín — 1 triệu, tháng Mười — 3, tháng Mười một — 6 triệu rúp bằng vàng). Hiện nay ở chỗ đồng chí có báo cáo 10 ngày một lần không? Ở đó liệu có những tài liệu chính xác cho biết rằng bao nhiêu liên hiệp hợp tác xã tiêu dùng tỉnh đã cung cấp cho đồng chí những báo cáo tổng kết chính xác và bao nhiêu không cung cấp những báo cáo đó? Đồng chí có áp dụng lối trả lương cho các cán bộ hợp tác xã tùy theo doanh số của họ và theo thành tích đạt được biểu hiện ở việc giảm bớt tỷ lệ chi phí để đài thọ cho bộ máy của chúng ta không?

Tôi yêu cầu đồng chí trả lời cho tôi, dưới hình thức rất ngắn gọn, những vấn đề đó và báo cáo thêm rằng ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng dự định áp dụng những biện pháp nghiêm túc nào để kiểm tra xem hợp tác xã của chúng ta quả thật là một cơ quan thương nghiệp chứ không phải là một cơ quan quan liêu. Bức thư của Ti-khô-mi-rốp mà tôi vừa nhận được và đã trả lời²⁾, khiến cho tôi phải nghi ngờ không ít về tình hình đó, chẳng khác gì về mưu toan xuất bản một tờ báo hàng tuần lấy tên là "Sự nghiệp hợp tác xã"³⁾. Xem ra thì ở chỗ đồng

¹⁾ Ý nói đến bài "Tình hình quốc tế và trong nước của nước Cộng hòa xô-viết" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 1 - 20).

²⁾ Xem tập này, văn kiện 309.

³⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 474, 477 - 478.

chí, những tên quan liêu và trí thức đang chiếm giữ những vị trí cao quá đáng, bọn này có khả năng bày ra nhiều thứ giấy tờ và báo, nhưng lại không có khả năng buôn bán.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 7
tháng Ba 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

322

GỬI E. X. VÁC-GA³³³

8/III.

Đồng chí Vác-ga thân mến!

Tôi bị ốm. Hoàn toàn *kh ô n g t h ế* làm bất cứ một công việc gì.

Nếu đồng chí biên soạn một tập sách (gồm những đoạn trích từ những tác phẩm hoặc từ những phần của tác phẩm của tôi), thì dĩ nhiên là tôi không có gì để phản đối việc đó, nhưng đồng chí phải tự coi mình chịu trách nhiệm về sự lựa chọn.

Yêu cầu của tôi:

1) trích một cách đầy đủ hơn những tác phẩm của tôi viết vào mùa xuân 1918 nhằm chống lại "phái tả", viết về "chủ nghĩa tư bản nhà nước" và về những khó khăn trong *việc quản lý* với ý nghĩa nó là một nhiệm vụ *đặ c th ù*;

2) cuốn sách chống "Bệnh ấu trĩ" (những nguyên tắc chung của sách lược và chiến lược) (trích đầy đủ hơn)¹⁾;

¹⁾ Ý nói đến cuốn "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 1 - 128).

NB 3) đừng bao giờ trích những bài nói của tôi (văn bản của những bài đó thường là kém, bao giờ cũng được truyền lại một cách không chính xác); chỉ trích **những tác phẩm** của tôi thôi.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất *Lê-nin* của đồng chí

P. S. Tôi cũng *khô n g* thể hứa viết lời bạt. *Đồng chí* hãy tự coi mình có trách nhiệm về việc lựa chọn những đoạn trích³³⁴.

Viết ngày 8 tháng Ba 1922

In lần đầu không đầy đủ bằng tiếng Đức năm 1923 trong cuốn "Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung 1922/23". Hamburg

In toàn văn năm 1945 trong Văn tập *Lê-nin*, t. XXXV

Theo đúng bản thảo Dịch từ tiếng Đức

323

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

(Sao gửi đồng chí Ca-mê-nép)

Đồng chí Tsi-tse-rin!

Tôi không thể nộp bài. Đề nghị hoàn toàn đừng trông chờ vào tôi. Cần phải lo liệu trước để tìm lấy một người biên tập rất có tinh thần trách nhiệm và rất thông thạo về tất cả những cái gì mà chúng ta sẽ đăng trên các báo tiếng Anh. Tôi rất lo ngại rằng nếu không tìm được một biên tập viên như thế, chúng ta sẽ thấy được ở báo "Người bảo vệ Man-se-xơ" toàn là những của vút đi, thứ đó chỉ có hại cho chúng ta mà thôi. Chính là bây giờ, khi

rõ ràng là ngày càng có nhiều khả năng người Pháp sẽ phá vỡ Hội nghị Giê-nơ, thì cần phải biến những bài báo của chúng ta thành những bài phát biểu hùng hực khí thế chiến đấu, nghĩa là phải có cả một kế hoạch thật rõ ràng về việc phục hồi nước Nga không phải trên cơ sở tư bản chủ nghĩa, đồng thời lên án kịch liệt các nước châu Âu là hoàn toàn bất lực, lúng túng và ngu xuẩn³³⁵.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 8 tháng Ba 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập *Lê-nin*, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

324

GỬI L. B. CRA-XIN

Tối mật

Gửi đồng chí Cra-xin

Đồng chí Cra-xin!

Tại một trong những cuộc gặp gỡ gần đây nhất của chúng ta, đồng chí đã nói với tôi rằng đồng chí đã có những cuộc thương lượng với một nhà buôn người Anh về việc tổ chức một hội chung nhằm tiêu thụ những thứ đá quý, v.v..

Yêu cầu đồng chí viết cho tôi mấy dòng: kế hoạch đó đã đưa đến kết quả gì? Đối với nước Đức cũng thế.

Sau nữa, tôi yêu cầu trả lời cho tôi: liệu đồng chí có thể giao một người nào đó viết một bản thông báo ngắn gọn (không dài quá 2 - 3 trang) tổng hợp những tài liệu thực tế phản ánh sự phát triển nền ngoại thương của chúng ta trong những tháng gần đây, chẳng hạn — trong 6 tháng gần đây. Tôi rất cần tài liệu đó cho

bản báo cáo tại đại hội đảng¹⁾. Xin kể các vấn đề đại thể như sau:

Số hiệp ước thương mại ký với các nước khác, có ghi rõ năm và tháng ký các hiệp ước đó.

Số công ty hỗn hợp đã thành lập nhằm mục đích buôn bán với các nhà tư bản thuộc các nước khác nhau.

Kim ngạch nhập khẩu và xuất khẩu, tính bằng giá trị đồng rúp trước chiến tranh, tính theo từng tháng, trong những tháng gần đây.

Những đơn đặt hàng và số hàng nhập khẩu, phân loại thành lương thực và thiết bị công nghiệp.

Số lượng các nhà buôn do Bộ dân ủy ngoại thương thu hút được trên nguyên tắc đại lý kinh tiêu, người Nga và người nước ngoài tính riêng, v.v.³³⁶.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày
10 tháng Ba 1922*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản viết tay của
N. X. Lê-pê-sin-xcai-a*

325

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Khẩn

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp

Đồng chí hãy nhân danh Ban chấp hành trung ương gửi ngay điện mật cho tất cả các tỉnh ủy, nói rằng các đại biểu về dự đại hội

¹⁾ Ý nói đến Đại hội XI sắp tới của Đảng cộng sản (b) Nga.

đảng, phải mang theo những tài liệu và tư liệu, càng chi tiết càng tốt, về những báu vật hiện có trong những nhà thờ và nhà tu, và về tiến trình của công tác tịch thu những báu vật đó³³⁷.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 12
tháng Ba 1922 hồi 13 giờ 35 phút*

*In lần đầu, theo đúng bản viết
tay của N. X. An-li-lu-ê-va*

326

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

Đồng chí Ê-nu-kít-đê!

Đề nghị đồng chí trả lời cho tôi, bằng điện qua điện thoại, theo địa chỉ của đồng chí *Goóc-bu-nốp*, rốt cuộc đã thu xếp được hai căn nhà cho các ủy viên của Ủy ban kế hoạch nhà nước chưa, tôi đã viết thư báo cho đồng chí về hai căn nhà này và đồng chí đã trả lời tôi rằng tất cả các biện pháp đã được thi hành.

Hoàn toàn cần thiết phải cấp hai căn nhà cho Ủy ban kế hoạch nhà nước sử dụng³³⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 13 tháng Ba 1922

*In lần đầu, theo đúng bản đánh
máy, do V. I. Lê-nin ký*

327

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP³³⁹

Khẩn!!

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Đồng chí hãy vui lòng báo cho đồng chí Rát-tsen-cô rằng riêng tôi thì tôi tán thành đấy. Nhưng cho xuất vàng ra thì *chỉ có Bộ*

c h í n h t r ị mới giải quyết được, đó chính là nơi cần đề xuất sớm hơn (có lẽ thông qua Tiểu ban quản lý vàng?) và trình bày một cách cặn kẽ hơn.

Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Ba 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

328

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP và I. V. XTA-LIN

15 tháng Ba 1922

Gửi các đồng chí *Ca-mê-nép và Xta-lin*

Theo tôi, vấn đề vốn luân chuyển của Bộ dân ủy ngoại thương, Cra-xin và Txi-u-ru-pa giải quyết đúng. Xô-côn-ni-cốp đã phạm sai lầm khi giả định rằng các tơ-rót quốc doanh là độc lập và vững chắc, tuy rằng trong thực tế đồng chí đó đã không làm được gì cụ thể để thực sự đạt được mục tiêu ấy.

Các tơ-rót quốc doanh của đồng chí đó không được kiểm soát và không thể tránh khỏi lâm vào tình trạng khủng hoảng.

Giải quyết vấn đề phải tùy ở chỗ và chỉ tùy ở chỗ là nơi nào bảo đảm được chắc chắn hơn sự chu chuyển đúng đắn và lợi nhuận nhiều. Chính vì thế tôi nghĩ rằng quyết định của Cra-xin và Txi-u-ru-pa là đúng³⁴⁰.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

329

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Gửi đồng chí *Xô-côn-ni-cốp*
Bộ dân ủy tài chính

Xét rằng trên báo chí của Xô-viết cũng như của đảng, trước đây, chính là nhân lúc có cuộc triển lãm của Tổng cục quản lý đất 18 - 25/IX - 21, đã nhất trí đánh giá hoạt động của đồng chí *Ru-nốp* là hoạt động rất có kết quả trong lĩnh vực xây dựng nền nông nghiệp vô sản, xét rằng sự đánh giá đó đã được khẳng định trong nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 30/IX - 21, tôi nghĩ rằng hoàn toàn cần thỏa mãn một cách đầy đủ đơn kèm theo đây của *Ru-nốp*³⁴¹.

Yêu cầu đồng chí *Xô-côn-ni-cốp* trả lời tôi một cách không chậm trễ, về thực chất, thông qua đồng chí *Goóc-bu-nốp*³⁴².

*Đọc qua điện thoại ngày 15 tháng
Ba 1922*

*Đăng lần đầu không đầy đủ ngày
14 tháng Hai 1924 trên báo "Sự
thật", số 36*

*In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

330

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

Đồng chí *Cuốc-xki!*

Đồng chí *Txi-u-ru-pa* đã gửi cho đồng chí một bức thư nói về tơ-rót đường³⁴³.

Tôi yêu cầu hết sức lưu ý đến công việc đó.

Hãy bỏ nhiệm một cán bộ *ưu tú*.

Đồng chí hãy *đích thân* kiểm tra.

Kiên quyết và nghiêm khắc đến mức tối đa.

Tình hình trong các cơ-rốt quốc doanh của chúng ta thật là tồi tệ hết chỗ nói. Và cả những kẻ tồi tệ, lười nhác, vô cùng xấu xa nhất, đó là những người cộng sản "thành khẩn", họ thành khẩn để cho người ta dắt mũi.

Bộ dân ủy tư pháp và Tòa án cách mạng phải chịu trách nhiệm trước hết về việc trấn áp thẳng tay những đồ vô dụng đó cùng với những tên bạch vệ đang dắt mũi họ.

18/III. 1922

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1937 trên các báo "Sự
thật", số 21 và "Tin tức", số 19*

Theo đúng bản thảo

331

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ³⁴⁴

18/III - 1922

Mật

Đồng chí Un-slich-tơ!

Đồng chí còn nhớ không, có lần tôi đã viết thư cho đồng chí rằng đừng cho con trai của Rô-bốt E-đu-ác-đô-vích Clát-xôn đi ra nước ngoài? Theo những tài liệu xác minh hiện nay đã được đưa đến cho tôi, nay *không còn cần thiết phải xử sự như thế nữa*. Nghĩa là, về phía tôi, không có trở ngại đối với việc người ấy đi ra nước ngoài.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng bản đánh máy
những hồi ký của I. X. Un-slich-tơ*

332

GỬI I. I. XCƠ-VOỐC-TXỐP - XTÊ-PA-NỐP

19/III.

Đồng chí Xtê-pa-nốp!

Tôi vừa xem xong 160 trang cuốn sách của đồng chí³⁴⁵.

Tôi càng phần nộ quở trách đồng chí bao nhiêu (đến mức không còn giữ lịch sự nữa) về tội hiện giờ đồng chí vẫn cứ ngồi hàng mấy tháng viết bài bác bỏ Cu-nốp, thì tôi lại càng khâm phục cuốn sách này bấy nhiêu. Đó mới thực là công việc! Đó là kiểu mẫu cho thấy phải dạy như thế nào tên mọi rợ Nga học *n h ữ n g đ i ề u A, B, C*, nhưng không phải dạy "nửa chừng", mà dạy *hết môn học*.

Hãy viết thêm (trước hết hãy nghỉ ngơi *đến nơi đến chốn*) một tập như thế nữa về lịch sử tôn giáo và *chống lại m o i t h ứ* tôn giáo (kể cả thứ tôn giáo của Can-tơ và thứ tôn giáo duy tâm tinh vi khác hoặc thứ tôn giáo bất khả tri tinh vi khác), với sự khái quát những tài liệu về lịch sử chủ nghĩa vô thần và *về mối liên hệ* giữa nhà thờ với giai cấp tư sản.

Một lần nữa gửi tới đồng chí lời chào và lời chúc mừng thành tích tuyệt vời.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Ở trang 97 viết không đạt. Rê-xpôn-đếch đã lầm lẫn³⁴⁶. Tôi khuyên đồng chí lấy tài liệu gốc và nhờ người ta kiểm tra. Tôi gửi kèm theo đây bức thư cho Pô-pốp (đồng chí có thể gửi qua nữ thư ký của tôi).

P. P. S. Tôi gửi phần lời tựa cho nữ thư ký.

Viết ngày 19 tháng Ba 1922

*Đăng lần đầu năm 1929 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 10*

Theo đúng bản thảo

333

GỬI A. I. RŪ-CỐP và A. Đ. TXI-U-RU-PA

Gửi đồng chí Rư-cốp và Txi-u-ru-pa

Rất quan trọng. Tôi hoàn toàn tán thành. Tạm thời (trước khi Xmin-ga đến) chúng ta cử Pi-a-ta-cốp đến công tác ở Tổng cục công nghiệp nhiên liệu và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Tôi đề nghị đọc xong thì chuyển ngay cho Mô-lô-tốp để trình Bộ chính trị thông qua³⁴⁷.

Về Bộ dân ủy giao thông — để biết³⁴⁸.

19/III. Lê-nin

*Viết ngày 19 tháng Ba 1922**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

334

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ KINH TẾ KHU ĐÔNG - NAM

*Gửi Hội nghị kinh tế khu Đông-Nam**Sao gửi tỉnh Đôn**Gửi Ban chấp hành Xô-viết khu vực Xan-xơ*

Tô nhượng cho Crúp với diện tích 5 vạn đê-xi-a-ti-na, về vấn đề này có đại diện của Bộ dân ủy nông nghiệp là A-đa-mô-vích và còn có một đồng chí nữa và những đại diện của Crúp là Clết-tê và Phun-tê, Txê-gơ-khau đã lên đường đến chỗ các đồng chí, tô nhượng đó có ý nghĩa to lớn không những về phương diện kinh tế mà cả về phương diện chính trị nữa. Các đồng chí phải cố gắng hết sức để thúc đẩy việc ký hợp đồng tô nhượng, tôi sẽ coi mọi sự trì trệ trong việc này là một tội lỗi. Các đồng chí hãy điện một

cách ngắn gọn cho biết tình hình chấp hành. Các đồng chí hãy gửi tất cả một cách tỉ mỉ bằng bưu điện³⁴⁹.

19/III - 22 Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

335

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

20. III. 1922

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp!

Đồng chí hãy viết cho tôi biết,

1) đồng chí đã nhận và đã đọc thư của đồng chí Bi-ê-lốp chưa: "Kế hoạch về chiến dịch tài chính cho đến vụ mùa mới năm 1922" và ý kiến của đồng chí như thế nào.

2) Việc giám sát công tác thu thuế bằng tiền được tổ chức như thế nào?

Ghi những sự việc vào trang thứ nhất. Cứ 10 ngày một, đều có báo cáo tổng kết chứ? bằng điện báo hoặc bằng bưu điện?

Có mấy tỉnh báo cáo đúng thời hạn?

%% còn chậm trễ, tính trung bình và từ— đến?

3) Việc giám sát của Ngân hàng nhà nước đối với các tư-rót quốc doanh loại kém của chúng ta được tổ chức như thế nào, đó là những tư-rót mà ở đó những tên ăn cắp gian ngoan đang dắt mũi những người cộng sản trung thực và rất thành kính, tức là những chủ nhiệm của các ban quản lý và v. v.³⁵⁰

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

336

GỬI L. B. CRA-XIN³⁵¹

20/III.

Đồng chí Cra-xin!

Tôi không đồng ý với đồng chí. Lê-gia-va là một đồng chí rất hiền lành, nhưng đã chứng tỏ đầy đủ thiếu sót của mình.

Cần một ban lãnh đạo khác (Bộ chính trị), và trong đó cần bộ ba: đồng chí + Phrum-kin + Rát-tsen-cô, bởi vì đồng chí thì thường đi công tác nước ngoài luôn, mà *quyền lực* thì phải ở tại nước Nga. Và hơn nữa đồng chí còn là một nhà ngoại giao. Còn công việc nặng nhọc, việc quét sạch những tên trộm cắp, theo dõi để duy trì trật tự, đấu tranh chống lại những kẻ không chấp hành, thì đồng chí không phải phụ trách. Đồng chí phải lãnh đạo, còn đối với công việc nặng nhọc thì cần những người **vững vàng**, chứ không phải Lê-gia-va. Họ sẽ học làm được.

*Lê-nin của đồng chí**Viết ngày 20 tháng Ba 1922**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

337

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Gửi đồng chí Góóc-bu-nốp

Đồng chí hãy kiểm tra xem người ta đã gửi giấy thị thực cho phép nhập cảnh vào nước Nga cho những đại diện của các nhà tư bản Mỹ, tức là những người đã bắt đầu cuộc hội đàm với Rư-cốp để bàn việc cung cấp cho nước Nga những máy móc nông nghiệp

trị giá 40 triệu đô-la hay chưa. Nếu việc cho phép nhập cảnh vẫn chưa được giải quyết, thì đồng chí tìm cách xác minh tên của những người đã phạm tội quan liêu để tôi có thể trừng phạt họ một cách nghiêm khắc.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại ngày 21 tháng Ba 1922**In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV**Theo đúng bản sao đánh máy*

338

GỬI M. I. PHRUM-KIN VÀ I. I. RÁT-TSEN-CÔ³⁵²

21/III. 1922.

Các đồng chí Phrum-kin và Rát-tsen-cô!

Hôm qua, khi nói chuyện với tôi, đồng chí Cra-xin tỏ ý lo ngại rằng hai đồng chí là những người chủ trương chế độ tự do buôn bán và vì thế số phận của việc độc quyền ngoại thương được định đoạt trước theo chiều hướng tiêu cực. Tôi đã phản đối một cách hết sức kiên quyết; cơ sở ý kiến của tôi là hai đồng chí là những đảng viên kỳ cựu, đã được thử thách bằng mọi cách, và không hề có chút căn cứ để nói rằng chỉ thị hoàn toàn chính xác của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương (đã chấp nhận những đề cương thừa nhận độc quyền ngoại thương) có thể không được các đồng chí chấp hành. Ngoài ra, tôi tỏ ý nghi ngờ sâu sắc rằng đồng chí Phrum-kin là một người "chủ trương chế độ tự do buôn bán". Nếu đồng chí Rát-tsen-cô nói trước (điều mà tôi cũng đã nghe đồng chí đó nói) theo tinh thần là Bộ dân ủy ngoại thương "*không thể bảo đảm*" độc quyền, thì một là, điều đó có ý nói đến bộ máy tối kém của

Bộ dân ủy ngoại thương, mà chính hiện nay chúng ta sẽ cải tiến, và thứ hai, rõ ràng là đồng chí đó có ý nói đến độc quyền ngoại thương "tuyệt đối" hiện đã bị thay thế bởi độc quyền *tự do*, nhưng vẫn là độc quyền một cách không điều kiện và trong mọi trường hợp.

Tôi thấy có trách nhiệm phải thông báo cho các đồng chí biết cuộc nói chuyện đó của tôi với Cra-xin. Các đồng chí hãy viết cho tôi mấy chữ. Tôi hy vọng rằng trên cơ sở "các công ty hỗn hợp", nếu tất cả chúng ta và đặc biệt là các đồng chí không để xảy ra tình trạng là ở đó có "những con búp bê cộng sản", ngồi ở tận chóp bu chỉ để làm vì, còn tất cả đều do bọn chuyên gia, bọn bịp bợm, v.v. điều khiển — thì trên cơ sở đó chúng ta sẽ cải tổ lại được toàn bộ nền kinh tế thương nghiệp và cải tổ được đúng theo hướng cần thiết để đảm bảo cho sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

339

GỬI M. I. PHRUM-KIN

Đồng chí Phrum-kin!

Tôi vừa viết xong bức thư gửi đồng chí và Rát-tsen-cô¹⁾, khi nhận được thư của đồng chí³⁵³. Tôi không thể đồng ý với đồng chí. Nghị quyết của Bộ chính trị chính xác, rõ ràng và theo tôi đúng đắn.

¹⁾ Xem văn kiện trước.

Đâu là "những bất đồng về nguyên tắc" của đồng chí "với Cra-xin"? Đồng chí hãy cho tôi biết. Có chăng? Ở đâu? Những bất đồng nào?

Dù cho thậm chí là có thực đi nữa, thì đó không phải là một trở ngại.

Đồng chí và Rát-tsen-cô hãy thỏa thuận ở đây, ngay bây giờ, với Xtô-mô-ni-a-cốp. Đồng chí và Rát-tsen-cô, mỗi người sẽ đi ra nước ngoài ít nhất là mỗi năm một lần. Đến Béc-lanh không xa, mà Béc-lanh là trung tâm.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 21 tháng Ba 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

340

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Gửi đồng chí Ca-mê-nép

Hôm nay tôi cảm thấy khá hơn rất nhiều so với mọi khi và do đó đã có thể lựa chọn và xem xét một cách có hệ thống tất cả tài liệu cho bản báo cáo của tôi³⁵⁴. Kết luận như thế này: tài liệu đó quá ư nghèo nàn. Vì vậy tôi đề nghị đồng chí hãy để dành toàn bộ buổi chiều mai, để ít nhất cũng có một tiếng đồng hồ rỗi nhằm chuẩn bị bản báo cáo bổ sung của đồng chí về đề tài mà chúng ta đã nói với nhau. Tôi sẽ viết cho hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương rằng tôi đề nghị chỉ định một người báo cáo bổ sung¹⁾. Ban chấp hành trung ương có thể ra quyết định, nếu muốn, rằng vấn đề về sự cần thiết có một bản báo cáo bổ sung sẽ do những

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 75.

ủy viên Bộ chính trị có mặt tại đại hội vào thời điểm đó quyết định³⁵⁵.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 21 tháng
Ba 1922 hồi 22 giờ 35 phút*

*In lần đầu, theo đúng bản viết
tay của M. I. Gli-át-xe*

341

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Qua các biên bản của Bộ chính trị thấy rõ rằng đồng chí đã đệ trình vấn đề chung vào **11. II. 1922** (về những đề nghị của Vây-le; sự mong muốn nhập khẩu lương thực từ nước ngoài).

Đồng chí hãy vui lòng viết thư cho tôi biết tất cả công việc đó đã bắt đầu vào khi nào? Vây-le đã đến chỗ đồng chí ư? Vào lúc nào? Hoặc có một người nào (ai? khi nào?) đã nói với đồng chí về Vây-le?¹⁾

22/III. Lê-nin của đồng chí

P. S. Đồng chí đã thỏa thuận với Cra-xin vào lúc nào? 28. II? hoặc là 1. III?

Viết ngày 22 tháng Ba 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

342

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP³⁵⁶

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Về việc Vây-le, cứ để cho Mi-rô-sni-cốp tìm hiểu cho tôi hôm nay hoặc ngày mai,

¹⁾ Xem văn kiện tiếp sau.

- 1) Vun-phxôn
và
Pla-vnich
có phải là đảng viên cộng sản hay không? lâu chưa?
- 2) Xô-rô-kin có tài liệu về những kết quả của hợp đồng đã thỏa thuận hay chưa? hàng hóa đã nhận được chưa? chất lượng thích hợp không?
- 3) Mi-rô-sni-cốp có thể so sánh giá cả của Vây-le với giá cả tự do ở Mát-xcơ-va (cho tôi) hay không?³⁵⁷

22/III. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Ba 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

343

GỬI L. M. KHIN-TSÚC

Gửi Khin-tsúc

Sao gửi Mô-lô-tốp và Txi-u-ru-pa

Về đại thể, tôi đã bàn với đồng chí Txi-u-ru-pa vấn đề mà đồng chí đã nêu lên, và đã yêu cầu đồng chí Txi-u-ru-pa cùng với Rư-cốp tìm hiểu công việc và trình quan điểm của họ tại phiên họp của Bộ chính trị. Tôi không thể đi sâu tìm hiểu công việc đó một cách tương đối cặn kẽ được³⁵⁸.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 23
tháng Ba 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

344

**GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO
CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp
để chuyển cho các uỷ viên Bộ chính trị*

Tôi có trong tay thư của Xôn-tơơ, đồng chí đó đã phát biểu ý kiến dựa trên cơ sở kinh nghiệm đã có để phản đối báo "Người công nhân". Theo đồng chí đó nói, tờ báo ấy chỉ có tác dụng nuôi những nhà văn vô dụng, chứ tuyệt nhiên không tạo ra một tờ báo kiểu mới nào, một giới người đọc mới nào. Tôi nghĩ rằng có lẽ đúng hơn là nên đóng cửa tờ báo đó, sau khi để cho nó một thời hạn không dài lắm để thanh lý, và đem lực lượng và phương tiện dôi ra đó để làm cho các tờ báo hiện có tốt hơn lên³⁵⁹.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 23
tháng Ba 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

345

ĐIỆN GỬI I-u. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP

Bằng mật mã

*Gửi Lô-mô-nô-xốp, Cơ quan đại diện toàn quyền
Béc-lanh*

Tôi đề nghị kiên quyết chấp hành: không tiến hành bất cứ cuộc thương lượng nào về việc vay nợ, không ký kết vay nợ và những

hợp đồng tín dụng khác nếu không được Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định cho phép đặc biệt cho mỗi lần ký kết như thế.

Mát-xcơ-va, Crem-li,
27/III - 22

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

346

ĐIỆN GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Hãy tập trung mọi cố gắng để ngay lập tức xin được thị thực nhập cảnh cho A-va-nê-xốp, thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông. Các thầy thuốc Đức đến đây đều thừa nhận đồng chí đó bị bệnh hiểm nghèo. Mùa xuân đối với đồng chí đó là đặc biệt nguy hiểm. Đồng chí đó phải lên đường ngay lập tức. Đồng chí hãy thúc bằng mọi cách. Chúng ta nêu ra mọi sự bảo đảm. Hãy trả lời ngay³⁶⁰.

Lê-nin

*Viết ngày 29 tháng Ba 1922
Đã gửi đi Béc-lanh*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

347

*** GỬI BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG**

29. III. 1922

Tôi thiết tha đề nghị để cho Xcơ-voóc-tốp - Xtê-pa-nốp nghỉ ngơi và giao cho thành ủy Mát-xcơ-va không giao công

việc cho đồng chí đó (tôi kèm theo đây thư ngắn), bởi vì đồng chí đó *rất* cần được nghỉ ngơi³⁶¹.

Gửi lời chào cộng sản *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

348

GỬI I-a. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

29. III. 1922

K h ả n

Gửi Ga-nê-txơ-ki
để chuyển bằng điện mật mã đến Béc-lanh
cho người phó của Cre-xtin-xki
để chuyển cho Tsi-tsê-rin và Lít-vi-nốp

Bản tổng kết tình hình Pháp của I-pa-chi-ép, ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, đặc biệt quan trọng. Tsi-tsê-rin, Lít-vi-nốp và những người khác nhất thiết phải trực tiếp nói chuyện với I-pa-chi-ép và, nếu cần, thì mời đồng chí đó tham gia công việc của Hội nghị Giê-nơ. Hãy điện báo cáo việc chấp hành³⁶².

Lê-nin

*Dăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1928 trên báo "Sự thật",
số 18*

Theo đúng bản thảo

349

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

30. III. 1922

Gửi đồng chí Mô-lô-tốp
để chuyển cho các ủy viên *Bộ chính trị*

Tôi đã nói chuyện với Cra-xnô-sê-cốp. Tôi thấy rằng chúng ta, Bộ chính trị, đã mắc một sai lầm lớn.

Một con người chắc chắn là thông minh, cương nghị, hiểu biết công việc, có kinh nghiệm, đã bị chúng ta đẩy dọa và đẩy đến một tình cảnh mà người ta có thể vứt bỏ tất cả và chạy trốn bất kỳ đến đâu cũng được.

Biết tất cả các thứ tiếng, tiếng Anh thì tuyệt diệu. Tham gia phong trào từ năm 1896. Sống 15 năm ở Mỹ. Bắt đầu từ một người thợ sơn nhà cửa. Đã làm giám đốc một trường học. Biết việc buôn bán. Tổ ra là một chủ tịch thông minh của chính phủ ở Cộng hòa Viễn Đông mà ở đó, hầu như chính đồng chí đó đã tổ chức được tất cả³⁶³.

Chúng ta đã điều đồng chí ấy khỏi nơi đó. Ở đây, khi Bộ dân ủy tài chính ở trong tình trạng hoàn toàn hỗn loạn, người ta đã phái đồng chí đó đến Bộ dân ủy tài chính. Bây giờ, đúng vào lúc đồng chí đó phải nằm liệt giường vì bị bệnh thương hàn, người ta đã sa thải đồng chí đó đi !!!

Tất cả những điều có thể và những điều không có thể thì chúng ta đều đã làm để đẩy đi một cán bộ rất cương nghị, thông minh và quý giá.

Đồng chí đó có những ý kiến bất đồng cả với Bộ dân ủy ngoại thương, cũng như với Bộ dân ủy tài chính, bởi vì đồng chí đó tán thành "tự do buôn bán" *nhiều hơn*.

Đồng chí đó nói rằng: "Các anh cứ để cho tôi phát huy trong

công tác, để *tôi* tiến hành công tác *tới* cùng, đừng có quấy rầy *tôi*". Và dĩ nhiên đó là một nguyện vọng chính đáng.

Cần phải tìm cách sắp xếp đồng chí đó trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Dù trong trường hợp nào cũng phải *đưa* *t* cho kỳ được điều sau đây: chúng ta *không* *bỏ* *mất* một cán bộ, mà thỏa mãn nguyện vọng *rất* *chính* *đáng* của đồng chí: cử đồng chí đó làm một công việc *cụ* *thể* và dành cho đồng chí đó *dù* *chỉ* *là* *một* *năm* thí nghiệm, thử thách đồng chí, đừng quấy rầy đồng chí đó. (Đồng chí đó nói rằng *tôi* sẽ làm việc bất kỳ ở đâu, miễn là đừng quấy rầy *tôi*.)

(Đồng chí đó muốn công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao. Với Tsi-tsê-rin, đồng chí đó có những ý kiến bất đồng về chính sách đối ngoại của Cộng hòa Viễn Đông).

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

350

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

31 tháng Ba 1922

Gửi đồng chí Goóc-bu-nốp

Các thầy thuốc Đức sau khi khám bệnh cho đồng chí, đã nói rõ cần phải bắt nghỉ công tác ngay lập tức, vì vậy *tôi* đề nghị đồng chí bàn giao ngay công việc để đi nghỉ và làm đúng tất cả mọi chỉ thị của thầy thuốc.

Giao cho đồng chí Txi-u-ru-pa theo dõi việc thực hiện chỉ thị.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

351

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

Tối mật

Gửi đồng chí *Cuốc-xki*,
Bộ dân ủy tư pháp

Sao gửi đồng chí *Cru-len-cô*

Theo sự ủy nhiệm của *tôi*, Ủy ban đặc biệt Mát-xcơ-va cũ đã bắt đầu cuộc điều tra về thái độ thờ ơ, quan liêu, lười nhác đầy tội lỗi ở trong Ban khoa học - kỹ thuật và trong Ủy ban sáng chế phát minh.

Kết quả cuộc điều tra được trình lên Tòa án cách mạng Mát-xcơ-va. Đáng lẽ tòa án này phải thật sự xem xét vụ đó, làm sáng tỏ và kết án kẻ phạm tội (trong các cơ quan này có khá nhiều bọn vô lại, lười nhác và đê tiện khác mang danh nghĩa nhà khoa học, điều này đã được nêu lên nhiều lần trên báo chí, trong các bài của đồng chí Xô-xnốp-xki và trong nhiều bài báo khác) nhưng tòa án lại có thái độ hết sức dung túng cho bọn phạm tội, xử án mà không có công tố viên, nên cuối cùng tòa án này đã tuyên bố sự buộc tội ấy không có chứng cứ và cho tất cả bọn tội phạm trắng án.

Hiện nay người ta đã báo cho *tôi* biết rằng Ban chính trị tỉnh Mát-xcơ-va thuộc Cục bảo vệ chính trị nhà nước đã khiêu nại quyết định của Tòa án cách mạng Mát-xcơ-va lên Ban kiểm tra việc xét xử thuộc Bộ dân ủy tư pháp. *Tôi* yêu cầu cá nhân đồng chí hãy tìm hiểu vụ án này, hết sức quan tâm đến nó, hãy cố gắng cùng với Bộ dân ủy thanh tra công nông thu thập các tài liệu bổ sung về hoạt động của các cơ quan này, nếu cần thì cử một đoàn thẩm tra, theo sự thỏa thuận với đồng chí A-va-nê-xốp; đoàn thẩm tra này không phải gồm bọn quan lại và bọn nhu nhược, mà gồm những người thực sự biết cách thẩm tra, để tìm kiếm những tài liệu cần thiết và tìm ra bọn thủ phạm. Trong Tòa án

cách mạng phải tổ chức một vụ xử án chính trị (thu hút đồng chí Xô-xnốp-xki tham gia viết bài trên báo chí), để thật sự tẩy rửa đến nơi đến chốn cái đăm lầy "khoa học" đó.

Tôi đề nghị nghiêm khắc cảnh cáo Tòa án cách mạng Mát-xơ-va về tội buông lỏng và thái độ quan liêu hình thức đối với vụ án.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 31 tháng Ba 1922

Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1931 trên báo "Sự
thật", số 21

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

352

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

31. III. 1922

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Chúng ta cần phải gặp nhau. Đồng chí hãy viết cho tôi biết khi nào thì thuận tiện cho đồng chí.

Tôi gửi kèm theo đây cái có liên quan đến Cuốc-xki. Thật là tồi tệ hết chỗ nói! Đó là một sự phá hoại ngấm! Liệu tôi có nên viết cho đồng chí đó một cách thật giận dữ, hoặc là cứ để cho đồng chí trực tiếp khiển trách đồng chí đó?¹⁾

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem văn kiện tiếp sau.

353

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

Đồng chí Cuốc-xki!

N. P. Goóc-bu-nốp báo cáo với tôi rằng, qua điện thoại, đồng chí từ chối soạn thảo bản tuyên bố về các quyền công dân ("tuyên bố về những quyền cơ bản về tài sản", theo văn bản nghị quyết của Bộ chính trị ngày 22/III³⁶⁴), và đồng chí viện lý do là phải "hủy bỏ một điều trái với pháp luật".

Tôi buộc phải lưu ý đồng chí rằng cách lập luận như vậy là một sự chế giễu, và bệnh quan liêu mà đồng chí đã và đang biểu hiện ra, là không thể tha thứ được.

Tôi đề nghị đồng chí, trong thời hạn nhiều nhất là hai ngày, nghĩa là chậm nhất là sáng thứ hai¹⁾, bản dự thảo tuyên bố về quyền công dân phải được trình cho đồng chí Txi-u-ru-pa³⁶⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

31/III - 22

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

354

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

1

31. III. 1922

G. M.!

Tôi gửi kèm theo đây những cái mới nhận được ngày hôm

¹⁾ Tức là ngày 3 tháng Tư.

nay³⁶⁶. Về Stanh-mê-txơ, tôi nhớ ra là đồng chí đã nói với tôi rằng đó là một vĩ nhân thế giới. Trước khi nghe đồng chí nói, tôi không hề nghe thấy thậm chí cả tên ông ta.

Trả lời theo kiểu lịch thiệp thôi à? Trong thư trả lời ông ta, tôi có nên nêu lên điều gì có tính chất thực tiễn hay không? Bởi vì ông ta đề nghị giúp đỡ. Vậy liệu có nên căn cứ vào đó mà chỉ ra cho ông ta những hình thức *c u t h ế* về việc giúp đỡ ấy không?

Tất cả những công trình về điện khí hóa đã gửi cho Stanh-mê-txơ chưa?

Liệu có nên in thư của Stanh-mê-txơ và thư trả lời của tôi không?

Đồng chí hãy vui lòng gửi trả lại cho tôi những cái mà tôi gửi kèm theo đây và bức thư này của tôi cùng với ý kiến của đồng chí. Tôi nghĩ rằng còn cần phải trao đổi ý kiến với Mác-ten-xơ. Cần phải suy nghĩ thật kỹ xem nên trả lời thế nào³⁶⁷.

Lê-nin của đồng chí

2

2/IV. 1922

Đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki!

Xin gửi đồng chí dự thảo thư trả lời gửi Stanh-mê-txơ. Yêu cầu trả lại tôi với những ý kiến nhận xét hoặc bổ sung của đồng chí³⁶⁸.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

355

GỬI A. I. RƯ-CỐP

4/IV. 1922

Gửi đồng chí Rư-cốp

Tôi yêu cầu đồng chí làm cái công việc mà đồng chí Mác-ten-xơ đã nêu lên³⁶⁹. Nếu xác nhận được rằng Bộ dân ủy ngoại giao gây cản trở, thì phải trừng phạt họ để làm gương vì họ phạm khuyết điểm đó. Đương nhiên là cần phải rất thận trọng đối với việc nhận công nhân nhập cảnh nước Nga, bởi vì, một mặt khác, kinh nghiệm của chúng ta vô cùng thiếu thốn. Nếu tất cả các thủ tục nhằm hạn chế việc nhập cảnh đã được tuân theo đầy đủ, thì việc để xảy ra một hiện tượng quan liêu nào đó là thực sự có tội, bởi vì để mở đầu hoạt động kinh doanh thì cần phải làm thế nào để những người du nhập tới nơi chính vào lúc này, trước khi bắt đầu tiến hành những công việc vào mùa xuân.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

356

GỬI A. I. RƯ-CỐP

4/IV. 1922

Đồng chí Rư-cốp!

Xin chuyển đồng chí thư của Ê-giốp³⁷⁰, một con người mà người ta đã giới thiệu với tôi như là một cán bộ rất đáng tin cậy và tháo vát. Đáng tiếc là tôi không thể thực hiện ý định của tôi là

tìm hiểu người đó một cách tỉ mỉ hơn. Công việc kho tàng đang ở trong tình trạng đáng ghét, đứng đầu tất cả những công việc đó hình như người ta đã cử Tô-rô-i-a-nốp-xki, một người mà tôi còn nhớ hồi ở nước ngoài là đảng viên bên-sê-vích. Về sau người đó chạy sang bọn men-sê-vích, còn bây giờ thì hình như đã xa lánh bọn men-sê-vích. Tôi hết sức nghi ngờ người đó không làm công việc kho tàng, mà làm chính trị, và do đó công việc kho tàng của người đó sẽ không đạt được một cái gì có nghĩa lý cả. Tôi nghĩ rằng cần phải kiểm tra nghiêm túc hơn trình độ công việc của Tô-rô-i-a-nốp-xki.

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

357

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP³⁷¹

4/IV.

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp! Xin gửi đồng chí cái này *một cách bí mật*; yêu cầu gửi trả lại cho tôi kèm theo ý kiến trả lời của đồng chí.

Theo tôi, cần phải đuổi An-xki (không dùng vào việc gì được cả); đưa Cra-xnô-sê-cốp trở về. Đồng chí đó đúng. Hiện nay chính sách đã xác định; đồng chí đó không thể làm được gì chống lại đồng chí.

Đồng chí đó sẽ xây dựng *bộ máy*. Bộ máy hiện nay *không có*. Không bao giờ An-xki sẽ tổ chức được bộ máy. Tôi nhận được một ý kiến nhận xét như vậy của A. Đ. Txi-u-ru-pa về An-xki. Đồng chí nắm sự lãnh đạo; đồng chí không thể lo liệu

về bộ máy. Có thể *k h ô n g* cử Cra-xnô-sê-cốp vào Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Đồng chí hãy vui lòng trả lời cho tôi hôm nay, bởi vì đến chiều tôi muốn lên đường³⁷².

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 4 tháng Tư 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

358

GỬI A. I. RƯ-CỐP

Gửi đồng chí Rư-cốp

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa

Sao gửi Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Như *Mác-ten-xơ* đã cho tôi biết, trong công việc về xí nghiệp tô nhượng thuộc *Rút-ghéc-xơ* và nhóm công nhân Mỹ, mọi việc đang tiến hành rất tồi. Cần phải kiểm tra và chú ý nhiều. Đó là một xí nghiệp tô nhượng đặc biệt, do chúng ta trao cho công nhân Mỹ theo sự cho phép đặc biệt của Bộ chính trị³⁷³.

Nếu không có sự ủng hộ và kiểm tra đặc biệt, công việc có thể sẽ sụp đổ hoàn toàn.

Tôi yêu cầu hỏi tài liệu ở *Mác-ten-xơ* và kiểm tra một cách thận trọng hơn tiến độ của toàn bộ công việc đó.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày
5 tháng Tư 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

359

GỬI A. I. RŪ-CỐP

Gửi đồng chí Rur-cốp

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa

Sao gửi Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Tôi yêu cầu chú ý đến xí nghiệp tô nhượng thuộc người Mỹ tên là *Ham-mơ*, người này cá nhân *Ranh-xtanh* biết rõ và *Ranh-xtanh* đã cho tôi biết là hiện nay đang có mặt ở nước Nga.

Theo lời *Mác-ten-xơ*, chúng ta đã để xảy ra một tình trạng rất khó xử, nếu không phải là tồi hơn thế nữa, tức là: *hàng hóa* do Bộ dân ủy ngoại thương gửi sang Mỹ theo hợp đồng ký với *Ham-mơ*, chất lượng rất xấu. Cần phải đòi cho được tài liệu về việc đó ở Bộ dân ủy ngoại thương và ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, cũng như ở đồng chí *Ranh-xtanh*, là người biết rõ cá nhân *Ham-mơ*. Cần phải theo dõi để cho những hợp đồng của chúng ta về xí nghiệp tô nhượng ấy được thực hiện một cách hoàn toàn nghiêm chỉnh và kịp thời, và nói chung phải chú ý hơn đến việc theo dõi tình hình công việc¹⁾.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 5
tháng Tư 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 44.

360

GỬI A. I. RŪ-CỐP³⁷⁴

Gửi đồng chí Rur-cốp

Sao gửi đồng chí Txi-u-ru-pa

Sao gửi Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Tôi lưu ý đến tầm quan trọng đặc biệt của công tác thăm dò Dải di thường từ tỉnh vùng Cuốc-xơ. Đồng chí *Cơ-gi-gia-nốp-xki* cho tôi biết rằng theo các tài liệu của các kỹ sư mà đồng chí đó đã có dịp trò chuyện với họ, thì hầu như đã chứng minh được rằng chúng ta có ở đó một trữ lượng sắt nguyên chất giàu chưa từng thấy. Đồng chí *Mác-ten-xơ* cho rằng điều đó đã được chứng minh rồi. Đồng chí đó dự định ba tuần lễ nữa sẽ đến tận nơi ấy. Cần phải thảo luận xem liệu có nên phái đi cùng với đồng chí đó thêm một kỹ sư nào nữa lấy ở Ủy ban kế hoạch nhà nước, kỹ sư đó phải là người biết rõ hơn những điều kiện của nước Nga và có năng lực kiểm tra xem ở đó liệu có một sự quá say sưa nào không³⁷⁵.

Theo ý kiến của tôi, không nên cho đăng bất kỳ tài liệu nào về sự phát hiện đó và áp dụng biện pháp để các báo chí đừng bàn tán về tình hình đó, bởi vì có thể có nguy cơ là nếu không bảo đảm được như vậy thì các kế hoạch của bọn can thiệp có thể sẽ được tăng cường. Chính vì lý do đó mà có lẽ tốt hơn hết là không đưa bản báo cáo của *Mác-ten-xơ* ra trình ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy cũng như ở Hội đồng lao động và quốc phòng, mà chỉ có hai phó chủ tịch, Bộ-giá-nốp và một số ủy viên Ban chấp hành trung ương được nghe bản báo cáo đó mà thôi.

Nếu bản báo cáo của *Mác-ten-xơ* và của viên kỹ sư ở Ủy ban kế hoạch nhà nước đi theo đồng chí đó xác nhận tính chất nghiêm túc của công việc đó, thì cần phải phấn đấu để công việc được tiến hành một cách thật nhanh chóng, trong bất kỳ trường hợp nào cũng không được keo kiệt đối với những khoản đầu tư cần thiết bằng vàng và phải tổ chức sự giám sát đặc biệt

để việc mua thiết bị cần thiết từ nước ngoài (bằng kim cương, dùng cho máy khoan, v.v.) được tiến hành một cách nhanh chóng nhất. Tôi rất sợ rằng công việc đó không được tiến hành với tinh thần kiên quyết đúng mức. Vậy mà trong khi đó, theo ý kiến của cả *Cơ-gi-gia-nốp-xki* lẫn *Mác-ten-xơ*, thì chúng ta có ở đây một tài sản rõ ràng là hầu như chưa từng thấy trên thế giới, số tài sản này có thể làm đảo lộn toàn bộ ngành luyện kim¹⁾.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 5
tháng Tư 1922*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

361

GỬI G. M. CƠ-GI-GIA-NỐP-XKI

6. IV. 1922

G. M.!

Hôm qua, *Mác-ten-xơ* đã nói với tôi rằng "đã chứng minh" (đồng chí thì nói rằng "hầu như") là có một trữ lượng sắt phong phú chưa từng thấy ở tỉnh *Cuốc-xơ*.

Nếu đúng như thế, nên chăng *ngay trong mùa xuân này* phải —

- 1) xây dựng ở đó những đường sắt cỡ hẹp cần thiết?
- 2) chuẩn bị khai thác một mỏ (hoặc là mấy mỏ?) than bùn gần nhất để xây dựng ở đó một nhà máy điện?

¹⁾ Cũng xem cả văn kiện tiếp sau và các văn kiện 365 và 408.

Nếu ý kiến đó không phải là thừa đối với đồng chí, thì đồng chí hãy viết cho *Mác-ten-xơ* biết ý kiến đó (và cho tôi vài chữ).

Mác-ten-xơ muốn đến đó sau 3 tuần lễ nữa. Tôi đã viết thư cho *Rư-cốp* và *Txi-u-ru-pa* rằng cần phải cung cấp cho đồng chí đó thêm một kỹ sư lấy ở Ủy ban kế hoạch nhà nước¹⁾.

Cần phải tiến hành công việc đó một cách *t h ậ t* kiên quyết. Tôi rất sợ rằng nếu không có sự kiểm tra ba lần, thì công việc sẽ bị bỏ bễ. Khi nào tôi đi vắng, đồng chí đừng quên rằng ở chỗ *Rư-cốp* và *Txi-u-ru-pa* có bức thư của tôi nói về vấn đề này.

Lê-nin của đồng chí

*Đăng lần đầu ngày 21 tháng
Giêng 1925 trên báo "Đời sống
kinh tế", số 17*

Theo đúng bản thảo

362

GỬI I-a. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

6. IV. 1922

Đồng chí *Ga-nê-tơ-ki*!

Cách đây mấy tháng, *Lít-vi-nốp* lấy của tôi bản thảo tiếng Anh (bản đánh máy; gồm khoảng 10 tập đã được đóng lại) dưới nhan đề "Great american hypocrisy" ("Sự giả nhân giả nghĩa tà trời của Mỹ")³⁷⁶ để xem.

Hiện nay, đồng chí *Mác-ten-xơ*, người đã đưa bản thảo đó cho tôi, đòi lại tôi bản thảo đó.

Nếu *Lít-vi-nốp* không để lại đây viên thư ký của mình hoặc một người nào đó, tức là những người có thể biết việc đó, thì

¹⁾ Xem văn kiện trước.

xin đồng chí gửi cho Lít-vi-nốp một bức điện (hoặc một bức thư có người mang đi, nếu công việc đó không tốn nhiều thì giờ):

Lê-nin yêu cầu trả lại cho đồng chí đó bản thảo tiếng Anh nhan đề là "Sự giả nhân giả nghĩa tày trời của Mỹ", mà đồng chí đó đã cho đồng chí mượn.

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu, theo đúng bản thảo

363

GỬI V. V. A-ĐÔ-RÁT-XKI

6. IV. 1922

Đồng chí A-đô-rát-xki!

Vì bị ốm, tôi không làm việc được và sẽ còn không làm việc được trong một thời gian khá lâu.

Đồng chí hãy biên thư cho tôi biết công việc của đồng chí ra sao.

Đặc biệt, đồng chí hãy viết cho tôi biết về các thư từ của Mác. (Tôi sẽ đi nghỉ trong nhiều tuần lễ; có thể là nên giao cho đồng chí Ca-mê-nép "chăm lo" việc đó, nếu đồng chí ấy đồng ý?) Cần phải xúc tiến công việc đó *và tiến hành cho đến khi xong*³⁷⁷.

Lê-nin của đồng chí

*Dăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 3*

Theo đúng bản thảo

364

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ³⁷⁸

7/IV.

Đồng chí Xéc-gô! Sau khi nói chuyện với đồng chí Bê-len-ki về đề tài của cuộc nói chuyện hôm qua giữa chúng ta với nhau, xin đồng chí hãy viết cho tôi vài chữ để tôi biết rằng chúng ta đã hoàn toàn thỏa thuận với nhau và sẽ không xảy ra "những sự hiểu lầm".

Thần kinh của tôi vẫn còn đau, những cơn nhức đầu vẫn chưa khỏi. Để thử chữa một cách thực sự, cần phải nghỉ cho ra nghỉ.

Đồng chí, vì bận như thế, xem ra không thể nào tự mình làm tròn được điều mà chúng ta đã nói với nhau hôm qua, dĩ nhiên là nếu đồng chí gánh vác lấy công việc đó thì cũng không hợp lý. Đồng chí hãy tìm lấy một người có năng lực chấp hành và cẩn thận hay chú ý đến những việc nhỏ nhặt, và hãy giao cho người đó (và khi đó thì tôi sẽ quát tháo một cách thoải mái hơn *không phải là đối với đồng chí*, là luôn tiện thì nói như thế).

Vào khoảng 7. V, tôi sẽ đợi người ta gửi đến cho tôi cả một bản đồ tỉ mỉ cũng như những tài liệu về một địa điểm thích hợp (hoặc là nhiều địa điểm thích hợp) — có độ cao so với mặt biển, *mức độ cách biệt* và những điều tương tự, v.v.; cũng như những điều mô tả về các địa điểm ấy và những huyện hoặc những tỉnh có các địa điểm ấy.

Tôi phải nói thẳng ra rằng tôi có rất nhiều điều không tin tưởng đối với "những vùng ngoại vi"; vì sự mất tin tưởng ấy (cả vì thần kinh bị đau), cho nên tôi vẫn cứ chờ đợi một "giai thoại" nào đó sẽ đến hơn là một sự chữa chạy. Thậm chí tại đây, ở ngoại ô Mát-xcơ-va, nhiều khi tôi được chứng kiến rằng sau khi người ta nói với tôi cả một núi lời hứa, thì lại được "những giai thoại", để sửa chữa những cái trò ấy thì chỉ còn một cách: rời địa điểm mà người ta đã chỉ định để trở về Mát-xcơ-va và

ở đó chờ cho người ta "xóa bỏ các giai thoại". Song khi đã nằm ở ngoại ô Ti-phlít hoặc ngoại ô Nô-vô-rốt-xi-xơ rồi thì không còn cách gì để rời bỏ nơi đó để "trở về Mát-xơ-va". Thú thật tôi sợ đi xa: chỉ tổ mệt, toàn là những chuyện nhảm nhí, những cảnh hỗn độn chứ không phải là để điều trị các dây thần kinh.

Đồng chí hãy tìm cho được một người cẩn thận hay chú ý đến những điều vụn vặt, và để cho người đó tiến hành công việc một cách kịp thời hơn¹⁾.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Đồng chí đừng quên kiểm tra một cách cẩn thận hơn mật mã liên hệ với Ban chấp hành trung ương và với Xta-lin. Đồng thời cả vấn đề viên thư ký để dịch mật mã và để "viết những thư" giao công tác ngắn.

Viết ngày 7 tháng Tư 1922

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

365

GỬI A. I. RŨ-CỐP

8 tháng Tư 1922

Gửi đồng chí Rư-cốp

Sao gửi các đồng chí Txi-u-ru-pa và Xmô-li-a-ni-nốp

Đồng chí Rư-cốp!

Sau khi đã đọc điện của đồng chí gửi bằng điện thoại, tôi tiếp tục chủ trương bảo đảm bí mật và không mời người nước

¹⁾ Cũng xem cả tập này, các văn kiện 366, 383.

ngoài³⁷⁹. Tôi đề nghị hỏi ý kiến chính thức của Cơ-gi-gia-nốp-xki và Mác-ten-xơ hoặc là ngay lập tức, hoặc là sau chuyến đi của Mác-ten-xơ, cuộc hành trình sẽ xảy ra sau ba tuần lễ. Chúng ta sẽ thảo luận dứt khoát vấn đề tại cuộc hội nghị đặc biệt của chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng với hai phó chủ tịch.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

366

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Đồng chí Xéc-gô!

Xin cảm ơn đồng chí đã viết thư cho tôi.

Ca-mô đề nghị tôi cho đồng chí ấy đi theo³⁸⁰. Có lẽ tôi không phản đối. Nhưng tôi muốn biết ý kiến của đồng chí. Nếu đồng chí không phản đối, thì hãy thay tôi nói với đồng chí đó rằng tôi đồng ý (và tất cả đều phải giữ bí mật). Nếu đồng chí không đồng ý thì hãy gọi điện thoại cho tôi trưa mai (hồi 12 giờ hoặc 1 giờ; vào thời gian nào, thì đồng chí nói với chị thư ký) từ văn phòng của tôi.

Về độ cao (so với mặt biển) của ngôi nhà dự định đến, cần phải biết, bởi vì N. K.¹⁾ đau tim và không chịu được độ cao lớn.

Chúc đồng chí và Ki-rốp mọi sự tốt lành.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 8 hoặc 9 tháng Tư 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Na-đê-giô-đa Côn-xtan-ti-nốp-na Crúp-xcai-a.

367

GỬI G. I. CRU-MIN, G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI,
P. I. PÔ-PỐP, V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Gửi đồng chí *Cru-min*, báo "Đời sống kinh tế",
đồng chí *Cro-gi-gia-nốp-xki*,
Ủy ban kế hoạch nhà nước,
đồng chí *Pô-pốp*, Cục thống kê trung ương,
đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp*

Vấn đề nghiên cứu kinh nghiệm địa phương theo các báo cáo tổng kết của các hội nghị kinh tế không được giải quyết theo tinh thần thực tiễn. Những bản báo cáo tổng kết nhận được cho đến ngày 1 tháng Mười, chưa được sử dụng đầy đủ để phục vụ cho công tác thực tiễn và cho các báo chí, và không được Cục thống kê trung ương nghiên cứu. Trong khi đó thì chỉ có nghiên cứu một cách đúng đắn và có hệ thống các bản báo cáo tổng kết (bởi Cục thống kê trung ương, Ủy ban kế hoạch nhà nước, báo "Đời sống kinh tế") và đăng kết quả của việc nghiên cứu trên báo chí, mới có thể làm cho các báo cáo tổng kết trở thành tài liệu thật sự hết sức có giá trị, có thể dùng để rút ra những kết luận về chính trị và kinh tế. Ủy ban kế hoạch nhà nước, báo "Đời sống kinh tế", Cục thống kê trung ương và Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng phải đề ra nhiệm vụ đó và cố gắng để giải quyết cho được.

Tôi ủy nhiệm cho các đồng chí triệu tập một cuộc hội nghị đặc biệt và vạch ra chương trình công tác nhằm nghiên cứu các bản báo cáo tổng kết³⁸¹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

Viết ngày 10 tháng Tư 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

368

GỬI E. X. VÁC-GA

10/IV. 1922

Đồng chí Vác-ga thân mến!

Đáng tiếc là tôi vẫn ốm và không thể làm việc được. Tôi yêu cầu chỉ in lại những bài của tôi (bài cũ); có lẽ điều quan trọng là in lại những đoạn trích từ một bài của tôi viết vào mùa xuân 1918¹⁾ (đã được in trong cuốn bàn về thuế lương thực²⁾). Có thể đăng cả (dưới dạng ngoại lệ) một số chỗ trong bài nói của tôi tại đại hội đảng năm 1922: *nhưng bản thân tôi k h ô n g c ó khả năng đọc bài đ ó* đã được đăng trên báo: rất có thể là báo chí bóp méo tất cả một cách khủng khiếp. Tôi chỉ yêu cầu cho tôi xem trước những chỗ nào (đã được hiệu đính cẩn thận bởi một đồng chí nào đó có thẩm quyền!) mà đồng chí muốn in lại³⁾.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức

369

GỬI V. V. QUY-BƯ-SÉP

Gửi bí thư Ban chấp hành trung ương
(để chuyển cho Ban tuyên truyền và cổ động)

Xin giới thiệu đồng chí A-đô-rát-xki — một nhà văn; một

¹⁾ Chỉ bài "Về bệnh ấu trĩ "tả khuynh" và tính tiểu tư sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 347 - 387).

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 247 - 257.

³⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 322.

nhà mác-xít học rộng. Cần phải giúp đỡ đồng chí đó bằng mọi cách.

Đồng chí đó đã trình bản thảo nhan đề "Chương trình về những vấn đề cơ bản của chủ nghĩa Mác cho nhóm học tập".

Tôi yêu cầu cho xuất bản sớm; có in tên tác giả; *đừng trì hoãn*³⁸².

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 10 tháng Tư 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

370

* GỬI BAN KIỂM TRA TRUNG ƯƠNG³⁸³

Tôi xác nhận những điều đã được trình bày. Tôi đã từng biết đồng chí A-đô-rát-xki (và tôi biết rõ đồng chí đó) từ thời kỳ thế lực phản động thống trị sau năm 1905. Mặc dù trào lưu ngả sang hữu, nhưng từ khi đó đồng chí ấy đã là đảng viên bôn-sê-vích và sau này vẫn thế. Năm 1919, đồng chí đó đã từ Đức trở về, hoàn toàn trong tình trạng ốm yếu. Là một nhà lý luận và một nhà tuyên truyền. Tôi cho rằng kéo dài tuổi đảng của đồng chí đó, thừa nhận đồng chí đó là đảng viên Đảng cộng sản Nga từ năm 1904 là hoàn toàn chính đáng.

10. IV. 1922. *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

371

* GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH VIỆN HÀN LÂM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA³⁸⁴

Tôi xác nhận rằng người đưa thư này, đồng chí Vla-đi-mia Vích-tô-rô-vích A-đô-rát-xki là đảng viên bôn-sê-vích mà cá nhân tôi biết rõ từ năm 1911; đáng được tin cậy hoàn toàn; là đảng viên Đảng cộng sản Nga; làm công tác văn học.

Đồng chí này hiện đang soạn tập thư chọn lọc của Mác, một công việc mà chúng tôi đã bàn bạc với đồng chí đó.

Tôi thiết tha đề nghị tìm mọi cách giúp đỡ đồng chí đó, đặt mua những cuốn sách cần thiết đối với đồng chí đó và đặc biệt tạo khả năng để đồng chí đó mỗi ngày có thể làm việc 4 tiếng đồng hồ, vào buổi sáng, tại Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa và sử dụng thư viện của viện.

10. IV. 1922.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

372

GỬI V. V. A-ĐÔ-RÁT-XKI

10/IV. 1922.

Đồng chí A-đô-rát-xki! Tôi gửi kèm theo cái đồng chí đề nghị¹⁾. Tôi đang viết thư cho Ca-mê-nép²⁾. Tôi bị ốm và chắc là sẽ không

¹⁾ Xem văn kiện trước.

²⁾ Xem văn kiện tiếp sau.

thể gặp gỡ được, cũng như không thể giúp đỡ được về vấn đề thư từ của Mác. Ca-mê-nép sẽ giúp đồng chí; và sẽ có người để hỏi ý kiến. Đồng chí hãy sưu tầm nhiều thư hơn nữa: một sự nghiệp *quốc tế* quan trọng. Hãy chọn những *cái quan trọng nhất*. Những chú thích phải ngắn gọn, rõ ràng, chính xác (+ đối chiếu ý kiến của Mác với những nhà bác học *phản động* tư sản "có uy tín" nào đó).

Gửi lời chào! Lê-nin của đồng chí

Đăng lần đầu không đầy đủ năm 1924 trên tạp chí "Cách mạng vô sản", số 3

In toàn văn năm 1933 trong sách: V. V. A-đô-rát-xki. "Về vấn đề tiểu sử khoa học của Lê-nin". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

373

THƯ GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ NHỮNG Ý KIẾN GHI TRÊN THƯ CỦA V. V. A-ĐÔ-RÁT-XKI

Đồng chí Ca-mê-nép! Cái này do đồng chí *A-đô-rát-xki* gửi đến. Đồng chí hãy gặp và giúp đỡ đồng chí đó.

Lê-nin của đồng chí

Vla-đi-mia I-lích thân mến,

... Tôi thiết tha mong muốn đẩy công việc tiến xa hơn nữa và tiến hành đến cùng kế hoạch dự định ban đầu — tức là soạn tập "Những bức thư chọn lọc của Mác và Ăng-ghe-n về các vấn đề lý luận và chính trị". Bây giờ tôi càng tin tưởng hơn bởi vì tôi đã nắm vấn đề chắc hơn...

X

Tôi rất muốn được gặp đồng chí để trao đổi về một số chỗ thắc mắc. Nếu được, xin đồng chí gọi tôi. Tôi luôn luôn có mặt ở Cục lưu trữ trung ương, Va-gan-cốp-xki 8, số điện thoại hoặc là 1-78-38 hoặc 1-75-86.

Vla-đi-mia
Vích-tô-rô-vích
A-đô-rát-xki

Sẽ rất là tốt, nếu đồng chí viết cho tôi một công văn nói rằng tôi được ủy nhiệm thực hiện công việc đó, để ở Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa người ta giúp đỡ tôi khi tôi làm việc ở đây. Nếu mỗi ngày, vào buổi sáng, tôi đều có thể dành cho công việc ở Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa 4 tiếng đồng hồ, thì tôi sẽ chuẩn bị xong trong khoảng hai tháng để đưa in. Tôi chưa hoàn toàn hiểu rõ rằng trao "việc chăm lo" các bức thư cho đồng chí Ca-mê-nép nghĩa là gì. Nếu với ý nghĩa là để thúc vào gáy của tôi, để tôi đừng quên công việc về những bức thư ấy,

đã viết¹⁾

thì như vậy là không cần thiết — tôi nhớ rất kỹ. Còn nếu với nghĩa là hỗ trợ, góp ý kiến, giúp đỡ — thế thì quý hóa lắm. Tôi sẽ rất lấy làm sung sướng nếu có thể trao đổi ý kiến với một người nào đó. Nhưng tôi mong được đồng chí xem lại và duyệt y lần cuối cùng...

đôi khi cũng
bổ ích!

X X
Về đại thể, tôi đã làm xong dàn bài của cuốn sách, tôi muốn thỏa thuận lần cuối cùng. In theo thứ tự thời gian. Một số bức thư chẳng hạn như thư gửi An-nen-cốp, thì in toàn bộ, một số thì chỉ

e rằng tôi không
làm được.

X X

X X

Đúng!

trích in thôi.

Nên lựa chọn tài liệu có liên quan đến lý luận: triết học, lý luận kinh tế, lý luận lịch sử, về cách mạng, về đấu tranh giai cấp, những

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 371.

ý kiến nhận xét có tính chất lịch sử, liên quan đến chính trị; giai cấp vô sản và các giai cấp khác, phong trào công nhân ở các nước, đánh giá các nhà hoạt động chính trị, chế độ dân chủ tiểu tư sản.

(Và tôi cũng nghĩ thế.
Lê-nin)

Nên chăng chỉ giới hạn ở lý luận và chính trị hoặc là nên dành một số chỗ cho những bức thư nói rõ cuộc đời của Mác, có nhiều điều bổ ích đối với tiểu sử. Tôi nghĩ rằng không nên làm thế.

Kèm theo các thư có những chú thích để cho dễ hiểu.

Trong bài mở đầu, trình bày ngắn gọn tất cả các vấn đề và chỉ ra những điểm chủ yếu trong những bức thư có quan hệ với những vấn đề ấy.

Viết ngày 10 tháng Tư 1922

Những ý kiến ghi trên thư của V. V.
A-đô-rát-xki được in lần đầu năm
1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo
Thư gửi L. B.
Ca-mê-nép in lần đầu

374

GỬI N. Ô-XIN-XKI

12/IV. 1922.

Các bản sao gửi

- 1) Ban biên tập báo "Sự thật",
- 2) Đồng chí Xtê-clốp
- 3) Rư-cốp và Txi-u-ru-pa

Đồng chí Ô-xin-xki!

Tôi rất hoan nghênh bài báo của đồng chí trên tờ "Sự thật" ra ngày hôm nay: "Những dữ kiện mới rút từ kinh nghiệm địa phương". Chính những bài như vậy, chúng ta còn thiếu nhiều nhất, và tôi nghĩ rằng trong từng bộ dân ủy nên "kiếm" một nhà chính luận (có quan hệ chặt chẽ với công tác của bộ dân ủy và bộ trưởng dân ủy) để viết những bài bình luận như thế.

Cái tật tệ hại nhất của chúng ta là viết quá nhiều bài lý luận chung chung trên báo chí và huyền thuyên nhiều về chính trị, trong khi vô cùng thiếu những *bài nghiên cứu* về kinh nghiệm địa phương. Thế mà cả ở địa phương lẫn ở bên trên đang có những khuynh hướng mạnh chống lại việc công bố đúng sự thật và sự đánh giá đúng sự thật về kinh nghiệm ấy. Người ta sợ lòi rác ra khỏi nhà, sợ sự thật rành rành, thờ ơ với nó bằng "cái nhìn lãnh đạm", thực sự bằng cái nhìn hời hợt, như đồng chí Tô-rốt-xki đã diễn đạt rất đúng.

Hãy cụ thể hơn nữa, thật cụ thể hơn nữa trong việc nghiên cứu kinh nghiệm địa phương, các chi tiết, những điểm nhỏ, thực tiễn, kinh nghiệm thiết thực, hãy đi sâu hơn nữa vào cuộc sống thực sự, cả ở huyện, cả ở tổng và cả ở thôn; hãy phân tích cho được xem những cái gì, ở đâu, ai đã đạt được và vì sao (bằng những thủ thuật nào), đã đạt được một sự cải thiện thực sự, dù là không lớn lao, mặc dù còn hết sức nghèo khổ và tình trạng phá sản vô cùng nghiêm trọng; đừng ngại vạch trần những sai lầm và tình trạng vụng về; hãy ra sức phổ biến và *quảng cáo* bất kỳ một cán bộ địa phương nào tỏ ra xuất sắc, đưa người ấy lên thành điển hình. Càng làm được nhiều công tác như thế bao nhiêu, chúng ta càng đi sâu hơn bao nhiêu vào thực tiễn sinh động, làm cho ta và độc giả bớt chú ý đến bầu không khí bàn giấy thổi ruồng và trí thức thổi ruồng ở Mát-xcơ-va (và của bọn người tư sản xô-viết nói chung), thì việc cải tiến công tác báo chí của chúng ta cũng như việc cải tiến toàn bộ công cuộc xây dựng ở nước ta sẽ càng đạt nhiều kết quả hơn bấy nhiêu.

Một lần nữa tôi hoan nghênh sáng kiến của đồng chí và rất mong đồng chí tiếp tục đi xa hơn nữa, rộng hơn nữa và *sâu hơn nữa* theo hướng đó.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Đăng lần đầu không đầy đủ ngày
17 tháng Hai 1956 trên báo "Sự
thật", số 48

Đăng toàn văn ngày 22 tháng Tư
1956 trên báo "Sự thật", số 113

Theo đúng bản thảo

375

GỬI A. I. RƯ-CỐP và A. Đ. TXI-U-RU-PA

12 tháng Tư 1922

Gửi các đồng chí Rư-cốp và Txi-u-ru-pa

Tôi đề nghị ngay ngày hôm nay tổ chức một cuộc họp các phó chủ tịch để đề xuất những biện pháp thực tiễn và kiên quyết nhất bảo đảm cho nhà máy điện Ca-si-ra bắt đầu cung cấp điện cho Mát-xcơ-va. Thật là một sự tội tệ không thể chịu đựng được, nếu một nhà máy điện đã được xây dựng xong, đã mắc đủ dây rồi mà không thể cung cấp điện vì tình trạng hỗn độn trong quản lý kinh tế của chúng ta³⁸⁵.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản sao đánh máy

376

GỬI I-a. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

13/IV.

Đồng chí Ga-nê-txơ-ki!

Hôm nay, đồng chí Va-lê-txơ-ki nói với tôi rằng những giấy tờ và sách của tôi ở Pô-rô-ni-nô đã rơi (cũng như là những giấy tờ và sách ở Cra-cốp, Uliça Lubomirskiego¹⁾) vào tay

¹⁾ — phố Li-u-bô-mia-xki

chính phủ Ba-lan. Liệu có thể kiểm tra việc đó được không? Liệu có thể bàn cả với Ca-ra-khan cũng như hỏi *bằng con đường chính thức* được không? Ở đó có một bản thảo chưa được in lần nào (về thống kê ruộng đất Đức năm 1907)³⁸⁶.

Bắt tay đồng chí. *Lê-nin* của đồng chí*Viết ngày 13 tháng Tư 1922*

*In lần đầu năm 1924 trong
Văn tập Lê-nin, t. II*

Theo đúng bản thảo

377

GỬI L. M. CA-RA-KHAN

Đồng chí Ca-ra-khan!

Tôi thiết tha đề nghị đồng chí bằng mọi cách giúp đỡ đồng chí Bê-la Cun (cùng với gia đình) đi đến Xtốc-khôn. Tôi rất lấy làm sung sướng nếu đồng chí viết cho vài chữ và cho biết liệu có thể làm được việc đó không và liệu có những trở ngại đặc biệt nào không³⁸⁷?

Bắt tay đồng chí. *Lê-nin* của đồng chí*Viết ngày 13 tháng Tư 1922**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

378

GỬI P. M. KÉC-GIEN-TXÉP

13. IV. 1922

Đồng chí Kéc-gien-txép!

Rất mong đồng chí hoàn toàn tin cậy và *bằng mọi cách* giúp đỡ đồng chí Bê-la Cun và gia đình đồng chí đó về việc thu xếp

chỗ ở tại Xtốc-khôn, nghỉ ngơi và điều trị (đồng chí đó *rất* cần sự giúp đỡ đó) và tất cả những điều khác.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất! *Lê-nin* của đồng chí

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

379

GỬI I. N. XMIẾC-NỚP

13. IV. 1922

Đồng chí Xmiéc-nốp!

Rất mong đồng chí *bằng mọi cách* giúp đỡ đồng chí Bê-la Cun và gia đình đồng chí đó về việc sắp xếp chỗ ở tại Xtốc-khôn và Thụy-điễn. Bê-la Cun rất cần được nghỉ ngơi và điều trị.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất! *Lê-nin* của đồng chí

In lần đầu, theo bản thảo

380

GỬI BÊ-LA CUN

Đồng chí Bê-la Cun thân mến!

Tôi kèm theo đây những bức thư của tôi gửi cho Kéc-gien-txép và Xmiéc-nốp. Tôi đã viết thư cho Ca-ra-khan. Nếu đồng chí còn cần gì nữa, thì xin đồng chí cứ viết thư ngay cho tôi (theo địa chỉ của *Phô-ti-ê-va*).

Gửi những lời chào tốt đẹp nhất! *Lê-nin* của đồng chí

Viết ngày 13 tháng Tư 1922

*In lần đầu, theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

381

GỬI NGƯỜI NHẬN THƯ KHÔNG RÕ TÊN

Về *Ki-xê-lép*, chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, tôi đề nghị thỏa thuận với đồng chí Xê-ma-scô về việc gửi đồng chí đó đi *cách xa Mát-xcơ-va* để chữa bệnh (cho đến hết thời gian chữa bệnh) và *báo cáo* cho tôi biết³⁸⁸.

13/IV. *Lê-nin*

Viết ngày 13 tháng Tư 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

382

GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

15/IV.

Gửi đồng chí Xta-lin (để chuyển cho Bộ chính trị)

Sao gửi đồng chí Tơ-rốt-xki

" đồng chí Ca-mê-nép

" M. N. Pô-crốp-xki

Tôi vừa nhận được cuốn sách "Những tư liệu về lịch sử quan hệ Pháp - Nga trong thời kỳ 1910 - 1914".

Một tập dày 733 trang được xuất bản một cách cẩu thả đến mức

không biết xấu hổ, đúng là cầu thả theo kiểu xô-viết, về tội đó cần phải tống vào nhà lao. Không có giá. Không có chữ ký của người chịu trách nhiệm hoặc những người chịu trách nhiệm. Không có bản chỉ dẫn!! Chỉ có *một danh sách* sơ sài các tên người, soạn *một cách cầu thả*. Và những điều khác.

Tôi đề nghị:

- 1) giao cho Ga-nê-txơ-ki và Ca-ra-khan, trong thời hạn 2 ngày tìm cho được tất cả những người chịu trách nhiệm về việc xuất bản;
- 2) cũng giao cho những đồng chí đó trách nhiệm giữ sách lại không bán;
- 3) — chuẩn bị một tờ để dán kèm vào sách, ghi rõ những chỗ còn thiếu;
- 4) — chuẩn bị bản chỉ dẫn tường tận; nói tóm lại, hạn đến ngày thứ năm¹⁾ trình trước Ban chấp hành trung ương một bản báo cáo *ngắn gọn* về tất cả những điều xấu xa — những lỗi của xuất bản phẩm và những cách thức sửa chữa.

Lê-nin

P. S. Trong "Lời tựa" — *không ký tên!!* — có nêu tên M. N. Pô-crốp-xki, nhưng rõ ràng không phải là người đó chịu trách nhiệm về *việc xuất bản*, về *kỹ thuật* xuất bản, mà người đó chỉ *tập hợp* tài liệu thời³⁸⁹.

Viết ngày 15 tháng Tư 1922

*In lần đầu năm 1950 trong
V. I. Lê-nin, Toàn tập, xuất
bản lần thứ 4, t. 33*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Tức là ngày 20 tháng Tư.

383

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ¹⁾

17/IV.

Đồng chí Xéc-gô! Xin gửi đồng chí thêm mấy tài liệu ngắn nữa. Những tài liệu này do bác sĩ báo cáo với tôi, bác sĩ này đã đích thân đến tại chỗ và đáng được tin cậy hoàn toàn: A-ba-xtu-man, theo người này nói, hoàn toàn không thích hợp, bởi vì giống như "cái quan tài", một thung lũng hẹp; không thích hợp cho người bị bệnh thần kinh; không có chỗ đi dạo chơi, không thể bằng cách nào khác là phải trèo, mà Na-đê-giơ-đa Côn-xtan-ti-nốp-na thì không thể nào leo trèo được. Boóc-giôm rất thích hợp, bởi vì có chỗ để dạo chơi trên một địa hình bằng phẳng, mà điều đó cần thiết cho Na-đê-giơ-đa Côn-xtan-ti-nốp-na. Ngoài ra, Boóc-giôm ở độ cao thích hợp, còn A-ba-xtu-man thì cao quá, trên 1000 mét là *không được rồi*. Đặc biệt, viên bác sĩ của chúng tôi nhắc là không được khởi hành sớm, nói rằng trời sẽ lạnh và mưa nhiều cho đến tận trung tuần tháng Sáu. Về vấn đề cuối cùng, tôi không ngại lắm, nếu nhà không đột và có lò sưởi, bởi vì khi đã có những điều kiện ấy thì rét và mưa không còn đáng sợ.

Siết chặt tay đồng chí. *Lê-nin* của đồng chí

P. S. Rất dễ hiểu là một số nhà ở một độ cao thích hợp ở những địa phương rất khác nhau và tại nhiều nơi, có thể hoàn toàn thích dụng.

Viết ngày 17 tháng Tư 1922

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Trên phong bì của bức thư, ngoài địa chỉ "Gửi ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga, đồng chí Oóc-đgiô-ni-kít-dê (do Lê-nin gửi)", còn thấy V. I. Lê-nin viết: "*Đề nghị ghim vào và dán lại, lấy giấy ký nhận của Oóc-đgiô-ni-kít-dê. 17/IV. Lê-nin*".

384

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép

*Tối mật
Cấm sao lại*

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Tôi đề nghị đồng chí đưa ra trước Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (tôi không hiểu là nên đặt ra tại hội nghị mở rộng hay tại hội nghị của ban thường vụ hẹp) vấn đề Quốc tế cộng sản cử một hoặc một số phóng viên đặc biệt đến Nam Phi để thu thập những tài liệu rất tỉ mỉ và sưu tầm đủ bộ tài liệu, sách báo địa phương, hợp pháp cũng như không hợp pháp, có liên quan đến cuộc khởi nghĩa của công nhân vừa bị đàn áp. Việc đó nên tiến hành xong càng sớm càng tốt, nhưng không có cách nào khác ngoài việc phải hết sức thận trọng, bởi vì chắc chắn bọn Anh [sẽ làm tất cả mọi việc]¹⁾ để ngăn chặn khả năng nhỏ nhất về quan hệ giữa chúng ta với những người khởi nghĩa chưa bị xử bắn hoặc chưa bị bắt giam³⁹⁰.

Và chúng ta nên thiết lập cho được một tập quán như thế này: các phái viên của Quốc tế cộng sản biết cách xuất hiện một cách bí mật ở bất kỳ nơi nào có những cuộc khởi nghĩa tương tự và thu thập kịp thời thật đầy đủ tài liệu về lịch sử của cuộc khởi nghĩa.

Tôi đề nghị viết vài chữ trả lời tôi.

*Lê-nin**Đọc qua điện thoại ngày 18
tháng Tư 1922**In lần đầu, theo đúng bản viết
tay của N. X. Lê-pê-sin-xcai-a*

¹⁾ Chúng tôi thêm vào chỗ bỏ trống trong khi ghi những chữ cần thiết cho câu được trọn nghĩa.

385

GỬI I. V. XTA-LIN

25. IV. 1922

Gửi đồng chí Xta-lin

Tôi đề nghị Ban bí thư Ban chấp hành trung ương (nếu đó không phải thuộc thẩm quyền của Ban bí thư mà thuộc thẩm quyền Bộ tổ chức, thì đề nghị Bộ tổ chức)

ra quyết nghị:

1) ủy nhiệm ngay lập tức cho Bộ dân ủy ngoại giao xin *giấy nhập cảnh* vào *nước Đức* cho Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích Cơ-gi-gia-nốp-xki, chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước, và vợ của đồng chí đó là Di-na-i-đa Pa-vlốp-na Cơ-gi-gia-nốp-xcai-a;

2) cho phép hai đồng chí đó nghỉ trong thời hạn cần thiết để G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki chữa bệnh ở Đức;

3) ủy nhiệm đồng chí Cre-xtin-xki thanh toán những khoản chi phí cần thiết cho việc đó ở nước Đức, đồng thời kiểm tra (thông qua bác sĩ người Nga thuộc đại sứ quán) để hoàn thành việc chữa bệnh đó.

Đồng chí đó phải chữa bệnh sa lồi.

G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki phải lên đường sớm, lập tức ngay sau khi Pi-a-ta-cốp trở về, Pi-a-ta-cốp lên đường ngày 26. IV, đi trong khoảng hai tuần lễ.

Nếu việc thỏa mãn đề nghị khẩn khoản đó của tôi gặp trở ngại, thì xin cho tôi biết những trở ngại đó là gì³⁹¹.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

386

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

25. IV. 1922

Đồng chí Xê-ma-scô!

Đề nghị đồng chí chỉ thị gửi

nữ y tá của bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp

*Ê-ca-tê-ri-na A-lếch-xê-ép-na**Ne-tơ-ki-na*

đến *Crum* vào một trong những viện điều dưỡng ở đó để chữa bệnh và nghỉ ngơi.

Đồng chí đừng quên gửi cho tôi bản sao lệnh của đồng chí về vấn đề đó, còn nếu đồng chí gặp những trở ngại nào đó trong việc chấp hành đề nghị của tôi, thì xin viết thư cho tôi biết những trở ngại đó là gì³⁹².

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

387

GỬI E. X. VÁC-GA³⁹³

26. IV. 1922

Đồng chí Vác-ga thân mến!

Rất cảm ơn đồng chí đã cho tôi biết về "Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài". Có điều tôi yêu cầu lần sau đồng chí cho tôi biết tên của người đã cung cấp tin tức.

Hiện nay tôi không làm việc với tư cách là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tôi sẽ gửi ngay lập tức báo cáo của đồng chí

cho những đồng chí thay tôi và tôi sẽ đòi phải điều tra thật nghiêm túc¹⁾.

Tiền đây, tôi xin gửi đồng chí văn bản *lời bế mạc* của tôi tại Đại hội XI (đầu tháng Tư 1922) của đảng ta²⁾.

Đồng chí đừng quên bản đính chính kèm theo.

Đó là bài nói **duy nhất** mà tôi *đã viết* ra trước (mặc dù vậy, những anh ngốc của chúng ta không thể sao lại mà không có lỗi nào!). Thành thử hiện nay, đây là bài nói **duy nhất** được phát đi **một cách đúng đắn** (sau khi đã chữa). Tôi thiết tha yêu cầu đồng chí cho dịch thật tốt bài nói này ra tiếng Đức và cho in³⁹⁴.

Vị tất tôi đã có thể gửi cho đồng chí thêm được cái gì ngoài cái này.

Gửi những lời chào tốt đẹp! Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

388

GỬI A. I. RƯ-CỐP và A. Đ. TXI-U-RU-PA

26. IV. 1922

Tối mật

Gửi đồng chí Rư-cốp và Txi-u-ru-pa

Xin gửi các đồng chí bức thư bằng tiếng Đức của Vác-ga.

Tôi tin chắc rằng những sự tồi tệ như vậy ở chúng ta có *vô khối*.

¹⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 163 - 165.

Vác-ga chắc hẳn là đúng (tôi viết thư cho đồng chí đó rằng từ nay về sau đồng chí đó phải cho tôi biết tên của người cung cấp tin tức). Tôi đề nghị các đồng chí chỉ định (thông qua Cre-xtin-xki? hoặc là bằng con đường khác) một cuộc điều tra *thật nghiêm túc* ở Béc-lanh để *phát hiện được* những người có lỗi trong "Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài" này và sau đó cải tổ nó *một cách căn bản*.

Nhất thiết phải cử Ép-ghe-ni Vác-ga vào tiểu ban điều tra và cải tổ³⁹⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

389

GỬI G. L. SCƠ-LỐP-XKI¹⁾

27/IV.

Đồng chí Scơ-lốp-xki!

Tôi đã nhận được thư của đồng chí đề ngày 15. III. Tôi rất và rất buồn thấy đồng chí khó ở như vậy. Tôi suy nghĩ hồi lâu, xem giúp đỡ đồng chí như thế nào đây. Vì tôi bị ốm, không làm việc, không sống ở Mát-xcơ-va, nên chỉ có thể nghĩ được một điều: chuyển bức thư của đồng chí cho đồng chí bí thư Ban chấp hành trung ương (cho đồng chí Xta-lin) và *nhân danh cá nhân tôi viết* cho đồng chí ấy để nói về đồng chí²⁾. Tôi khuyên đồng chí cũng nên nhân danh cá nhân mình viết thư cho

¹⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 113.

²⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

đồng chí ấy (cho Ban bí thư Ban chấp hành trung ương) và viết *tử mỉ hơn, tử mỉ hơn*, kèm theo một số đề nghị cụ thể. Có thể là đồng chí nên viết thư cả cho Di-nô-vi-ép nữa, vì đồng chí đó hiện ở Pê-tơ-rô-grát, và có thể là trong điều kiện "độc đảo" thường thấy của Pê-tơ-rô-grát, Di-nô-vi-ép sẽ nghĩ ra được một biện pháp nào đó hoặc thực hiện được một sự kết hợp thực tiễn nào đó.

Có người đã nói với tôi rằng hình như đồng chí đã thỏa thuận được hoặc đã đàm thoại với Ca-ra-khan để chuyển về gần nước Nga hơn phải không? Nên cố gắng chuyển dần về phía Đông, dù là từng bước, nếu không thể chuyển ngay được. (Đồng chí nên lưu ý rằng: tôi có thể đi vắng; có gì gấp thì đồng chí hãy viết cho Ban bí thư Ban chấp hành trung ương, chứ đừng viết cho tôi hoặc *không nên chỉ* viết cho tôi mà thôi.)

Siết chặt tay đồng chí và gửi lời chào cả gia đình.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 27 tháng Tư 1922
Đã gửi đi Béc-lanh

In lần đầu, theo đúng bản thảo

390

* GỬI BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG

Đồng chí Xta-lin, xin chuyển đồng chí thư của đồng chí Scơ-lốp-xki (G. L. Scơ-lốp-xki). Tôi biết rõ đồng chí đó hồi ở nước ngoài (1908 - 1914), khi sống lưu vong ở nước ngoài, đồng chí đó đã là người bôn-sê-vích và là đảng viên của đảng. Đồng chí đó muốn làm việc ở nước Nga và trong đảng. Đồng chí đó đã làm việc ở Mát-xcơ-va — ở cơ quan quản lý thành phố (Vla-đi-mia-xki đã thấy đồng chí đó làm công việc ấy), cũng như ở Bộ dân ủy ngoại giao, Bộ dân ủy nông nghiệp; hình như đồng chí ấy chỉ hoàn toàn "hợp ý" với Bộ dân ủy ngoại giao, ở đó người ta coi trọng đồng

chí ấy. Ở những nơi khác, nơi thì không hòa hợp được, nơi thì không hoàn toàn hòa hợp được hoặc là có cái gì đại loại như vậy, bởi vì rốt cuộc đồng chí đó không thể thỏa thuận được về hoạt động ở nước Nga. Sơ-lốp-xki là một đảng viên kỳ cựu, và đồng chí đó (như thấy rõ qua thư của đồng chí đó) rất buồn vì người ta "không cho" đồng chí đó làm việc ở nước Nga. Đồng chí đó bực mình; tỏ ý lo sợ rằng người ta "đuổi đồng chí đó" và v. v.. (Đồng chí đó có gia đình, con cái; không dễ dàng gì mà thích hợp được ở nước Nga đói rét. Cả Di-nô-vi-ép và Xa-pha-rốp cũng như tất cả những người đã từng sống ở Thụy-sĩ trong thời kỳ 1908 - 1917 đều biết Sơ-lốp-xki ở nước ngoài).

Đồng chí hãy viết hoặc ủy nhiệm cho thư ký của đồng chí viết một bức thư gửi cho Sơ-lốp-xki (gửi đi Béc-lanh thông qua Cre-xtin-xki) hỏi xem đồng chí đó muốn gì, và sau đó đưa ra Ban bí thư. Không nên "bỏ rơi" người ta, cần phải có thái độ quan tâm hơn³⁹⁶.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Tư 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

391

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Nếu như tôi viết như thế này thì liệu có đủ không:
(cho ai? cho các phó chủ tịch?)

Thừa nhận đề nghị của đồng chí I-a-cô-ven-cô là quan trọng về phương diện chính trị và thấy cần phải nhấn mạnh rằng tôi đã hứa với đồng chí đó một cách khẳng định là sẽ ủng hộ đồng chí đó trong việc này, một khi đồng chí đó được cử làm bộ trưởng

dân ủy, tôi thiết tha yêu cầu tìm cách thỏa mãn lời đề nghị của đồng chí I-a-cô-ven-cô (nếu không được 100%, thì cũng nên 50%)³⁹⁷.

Viết ngày 27 tháng Tư 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

392

ĐIỆN GỬI CÔNG NHÂN VÀ KỸ SƯ CÁC XÍ NGHIỆP DẦU MỎ Ở XU-RA-KHA-NU³⁹⁸

Gửi Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian, Ba-cu

Đêm mồng 9, rạng ngày 10 tháng Tư, kẻ thù của giai cấp công nhân đã mưu toan gây ra một loạt đám cháy để thiêu hủy các mỏ dầu Xu-ra-kha-nư ở Ba-cu. Sau khi tìm hiểu những sự tích anh hùng và quên mình phi thường của công nhân và kỹ sư những mỏ dầu ấy, đã khoanh đám cháy lại trong điều kiện hết sức nguy hiểm đối với tính mạng, thay mặt nước Nga xô-viết, tôi thấy có nghĩa vụ phải tỏ lòng cảm ơn những công nhân và kỹ sư ở các mỏ dầu Xu-ra-kha-nư. Những sự tích anh hùng như thế là bằng chứng tốt hơn hết nói lên rằng mặc dù gặp nhiều khó khăn, mặc dù bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bạch vệ, kẻ thù của nước cộng hòa công nhân, không ngừng tiến hành âm mưu phá hoại, nước Cộng hòa xô-viết nhất định sẽ là người chiến thắng, vượt qua mọi khó khăn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 28 tháng Tư 1922

Đăng ngày 3 tháng Năm 1922
trên báo "Công nhân Ba-cu",
số 96

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

393

**GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA¹⁾**

Tôi đề nghị phát đi bức điện:

gửi Xtô-mô-ni-a-cốp

"Hãy cùng với Cre-xtin-xki và Lô-mô-nô-xốp thảo luận những biện pháp nhằm tác động đến Crúp. Hãy báo cáo cho biết quyết định. Hãy hành động chỉ theo quyết định nhất trí giữa bộ ba của các đồng chí"³⁹⁹.

Viết ngày 29 tháng Tư 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

394

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP²⁾

Có thật là đồng chí sẽ đi không? Bao giờ?

Hay là đồng chí *lại* lãn công đấy? Đồng chí không muốn chữa bệnh ư?

Viết vào tháng Tư 1922

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Có bản sao đánh máy của văn kiện này, trong đó có đóng dấu chữ ký của V. I. Lê-nin.

²⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 346.

395

GỬI Ph. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

2. V. 1922

Sao gửi đồng chí Rư-cốp và đồng chí Txi-u-ru-pa
Gửi đồng chí Đgiéc-gin-xki

Yêu cầu đồng chí cho tôi biết — dưới hình thức *hết sức* ngắn gọn — liệu người ta đang làm gì và với tốc độ nào để chấp hành nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc chia đường sắt thành ba loại và đóng cửa các đường sắt thuộc loại thứ ba?

Đáng lẽ phải thực hiện thật nhanh việc đóng cửa và dù sao cũng phải đóng cửa cho bằng được và cho nhanh. Nếu không thì làm thế nào mà đấu tranh với khủng hoảng được⁴⁰⁰?

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Truyền tin giao thông",
số 6*

Theo đúng nguyên bản

396

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA và A. I. RƯ-CỐP

Đề nghị đồng chí Txi-u-ru-pa và đồng chí Rư-cốp ủng hộ tại *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* vào ngày thứ năm¹⁾ và nếu cần thì chuyển sang Bộ chính trị⁴⁰¹.

2/V. 1922. *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Tức là ngày 4 tháng Năm.

397

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

Điều đó *hiện nay* sẽ là quan liêu một trăm phần trăm và quan liêu tai hại, *chừng nào* vấn đề *chưa được chuẩn bị*.

Nêu bắt đầu chuẩn bị ngay bây giờ bằng mọi cách, ở *một loạt* ủy ban⁴⁰².

Viết trước ngày 3 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

398

GỬI I. V. XTA-LIN

Bức điện này gửi đến Bộ chính trị là hoàn toàn không đúng. Vấn đề như thế phải được giải quyết theo thể thức của nhà nước. Một bức điện như vậy phải có chữ ký của cả hai phó chủ tịch, của chủ nhiệm hoặc phó chủ nhiệm Ủy ban tô nhượng và cuối cùng là của tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, mới được gửi đi. Chỉ có những nhân vật ấy là chịu trách nhiệm và phải chịu trách nhiệm theo trật tự thông thường, về tính chính xác của những con số nêu ra ở đây và về sự phù hợp của những chỉ thị đưa ra ở đây với các luật lệ xô-viết và các nghị quyết của các cơ quan xô-viết tương ứng. Vì thế, về thực chất, tôi không biểu quyết bức điện đó⁴⁰³.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 6 tháng Năm 1922 hồi 9 giờ

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

399

* GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC

Gửi V. M. Xmiéc-nốp

Rốt cuộc tôi đã đọc xong báo cáo của đồng chí đề ngày 13. IV.

Tôi rất bằng lòng vì rõ ràng, đặc biệt là các biểu đồ.

Yêu cầu đồng chí 1) những biểu đồ như thế phải lập ra và quản lý việc ghi chép *một cách đều đặn* (giao cho thư ký hoặc trợ lý làm) và dưới đó phải ký tên: "ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước".

Việc này thuộc trách nhiệm của Ủy ban kế hoạch nhà nước là tiến hành "việc giám sát chung" đối với việc thực hiện kế hoạch kinh tế nhà nước.

2) Về ngân sách, cho tôi một bản báo cáo thứ hai, *ngắn gọn*: đồng chí đề nghị những gì⁴⁰⁴?

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 9 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

400

Ý KIẾN GÓP VÀO DỰ THẢO THÀNH PHẦN
TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY⁴⁰⁵

Về Gôi-khơ-bác, tôi đã nghe lời phàn nàn rất nhiều lần rằng đồng chí đó với tư cách là chủ tịch đã mắng chửi thậm tệ và dọa dẫm công chúng. Cá nhân tôi, về những mặt *khác*, tôi đánh giá

cao Gôi-khơ-bác. Có nên kiểm tra hoặc *nhắc nhở một cách đặc biệt* cho đồng chí ấy hay không?

10/V. Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

401

GỬI ÁC-MĂNG HAM-MƠ

11. V. 1922

Đồng chí Ham-mơ thân mến!

Xin đồng chí hãy thứ lỗi, tôi bị ốm nặng, bây giờ tôi khá hơn nhiều.

Rất cảm ơn về món quà của đồng chí — một bức thư đầy nhã ý như thế của các đồng chí và các bạn Mỹ hiện đang ở trong nhà tù. Cùng bức thư này gửi đồng chí, tôi gửi kèm theo bức thư gửi đồng chí Di-nô-vi-ép hoặc gửi những đồng chí khác ở Pê-tơ-rô-grát, nếu đồng chí Di-nô-vi-ép đã rời khỏi Pê-tơ-rô-grát.

Tôi gửi lời chúc tốt lành nhất và mong to nhượng đầu tiên của đồng chí đạt được thành công mỹ mãn. Thành công đó cũng sẽ có ý nghĩa to lớn cả đối với quan hệ buôn bán giữa nước Cộng hòa chúng tôi với Hợp chủng quốc.

Một lần nữa tôi xin cảm ơn đồng chí và mong đồng chí thứ lỗi cho tiếng Anh tồi của tôi. Tất cả các thư và điện gửi cho tôi, xin đồng chí đề địa chỉ thư ký của tôi (*Phô-ti-ê-va*, hoặc *Xmô-li-a-ni-nốp*). Tôi sẽ báo cho họ biết¹⁾.

Chân thành Lê-nin của đồng chí

Đăng lần đầu ngày 21
tháng Giêng 1926 trên
"Báo đỏ", số 17

Theo đúng bức ảnh chụp bản thảo
Dịch từ tiếng Anh

¹⁾ Xem hai văn kiện tiếp theo.

402

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA và V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP⁴⁰⁶

Gửi Phô-ti-ê-va và Xmô-li-a-ni-nốp

Hãy đưa dịch bức thư này cho cả hai đồng chí và hãy đọc; ghi tên của *Ác-măng Ham-mơ*, và nhân danh tôi mà *hết sức giúp đỡ* đồng chí đó, nếu đồng chí đó yêu cầu.

11/V. Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

403

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

1

11. V. 1922

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép
hoặc người phó của đồng chí đó

Petrograd
To Comrade Zinoviev
(gửi đồng chí Di-nô-vi-ép
hoặc người phó của đồng chí đó)

I beg You to help the comrade Armand Hammer; it is extremely important for us that his first concession would be a full success.

Yours Lenin

Tôi thiết tha yêu cầu tìm mọi cách giúp đỡ người đưa thư này, đồng chí *Ác-măng Ham-mơ*, một đồng chí Mỹ nhận *xí nghiệp*

tô nhượng đầu tiên. Điều cực kỳ, cực kỳ quan trọng là sao cho toàn bộ công việc của đồng chí đó *thành công* mỹ mãn.

Gửi lời chào cộng sản *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bức ảnh chụp bản thảo

2

11. V. 1922

Điện báo bằng điện thoại gửi đi *Pê-tơ-rô-grát* cho *Di-nô-vi-ép* và người phó của đồng chí đó (dù sao cũng không được để thất lạc nếu *Di-nô-vi-ép* đã lên đường hoặc vắng mặt)⁴⁰⁷

Hôm nay, tôi đã viết một thư giới thiệu gửi đồng chí và người phó của đồng chí để giới thiệu một đồng chí người Mỹ tên là *Ác-măng Ham-mơ*. BỐ đồng chí đó là một nhà triệu phú, một đảng viên cộng sản (hiện đang ngồi tù ở Mỹ). Đồng chí đó nhận của chúng ta *xí nghiệp tô nhượng* đầu tiên, rất có lợi cho chúng ta. Đồng chí đó sẽ đến *Pê-tơ-rô-grát* để chứng kiến việc dỡ hàng trên chiếc tàu thủy đầu tiên chở lúa mì¹⁾ và thu xếp việc nhận máy móc cho *xí nghiệp tô nhượng* của đồng chí đó ((*xí nghiệp khai thác mỏ a-mi-ăng*)).

Tôi tha thiết yêu cầu ngay lập tức ra chỉ thị không để xảy ra bất cứ tình trạng chậm trễ nào và cử những đồng chí tin cậy đích thân giám sát để bảo đảm tất cả mọi công việc làm cho *xí nghiệp tô nhượng* này được tiến hành có kết quả và nhanh chóng. Đó là điều cực kỳ, cực kỳ quan trọng. *Ác-măng Ham-mơ* sẽ đi cùng *Mi-sen* (Mr. Mishell), viên giám đốc công ty của đồng chí đó.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 44.

404

ĐIỆN GỬI B. X. XTÔ-MÔ-NI-A-CỐP

Gửi đồng chí *Xtô-mô-ni-a-cốp*

Sao gửi đồng chí *La-pi-rốp - Xcô-blô* – Béc-lanh

Hãy áp dụng tất cả mọi biện pháp để thật nhanh chóng gửi đến *Mát-xcơ-va*, cho Tổng cục quản lý đất đai hai động cơ *Lan-đơ-bau* của máy phay kiểu *Hen-rích Lan-tơ*. Việc chậm trễ chỉ một ngày cũng sẽ đưa đến thiệt hại không thể cứu chữa được. Đồng chí hãy lập tức đánh điện cho tôi và cho Tổng cục quản lý đất đai về việc đã nhận được điện này và việc chấp hành⁴⁰⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 11 tháng Năm 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

405

GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Tôi tán thành, nếu *Đgiéc-gin-xki* trả lời chính thức rằng đồng chí đó không phản đối và không yêu cầu xét lại hiệp ước⁴⁰⁹.

11/V. *Lê-nin*

Viết ngày 11 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

406

GỬI V. X. ĐÔ-VGA-LÉP-XKI

1

Gửi đồng chí Đô-vga-lép-xki

Sao gửi Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Đồng chí Đô-vga-lép-xki!

Hôm nay tôi đọc thấy báo "Tin tức" báo tin rằng Xô-viết thành phố Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt đề nghị Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga tặng Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt huân chương Cờ đỏ lao động và ghi vào bảng vàng danh dự các giáo sư Bôn-tơ - Bru-ê-vích và Vô-lô-gđin.

Yêu cầu đồng chí cho biết ý kiến. Về phía tôi, tôi cho rằng nên ủng hộ đề nghị đó.

Tiện thể, nhân đồng chí gửi thư cho tôi, yêu cầu đồng chí báo cho tôi biết đồng chí có hoàn toàn hài lòng về hoạt động của Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt không; đồng thời cũng gửi cho tôi, càng ngắn càng tốt, ý kiến của Bôn-tơ - Bru-ê-vích cho biết tình hình công tác của đồng chí đó trong việc chế tạo loa phóng thanh đủ sức truyền đến đồng đảo quần chúng tất cả những điều truyền đi bằng vô tuyến điện thoại. Đối với chúng ta, những công việc này có tầm quan trọng đặc biệt, bởi vì nếu những công việc đó mà thành công, điều này Bôn-tơ - Bru-ê-vích hứa đã lâu, sẽ giúp ích rất lớn cho công tác cổ động và tuyên truyền.

Vì thế cần phải chịu đựng một số tốn kém để ủng hộ những công việc đó. Đặc biệt, tôi nghe nói rằng ở Mỹ những công việc như thế đã đưa đến những kết quả thực tiễn tốt đẹp.

Có lẽ cần phải kiểm tra xem trong Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt của chúng ta đã có tất cả những sách báo mới nhất của Mỹ viết về vấn đề đó chưa.

Xin đồng chí cho biết ý kiến càng sớm càng hay để nếu cần

thì tôi có thể ký một thông báo nào đó hoặc một đơn yêu cầu nào đó ngay tại kỳ họp sẽ khai mạc vào ngày mai của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga⁴¹⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đồng thời tôi cũng yêu cầu viết một bức thư mật đặc biệt cho tôi biết một số chi tiết về việc chuyển Ni-cô-la-ép khỏi chức cục trưởng Cục phát thanh sang phụ trách công tác khác; đồng thời cho tôi biết vốn hiểu biết của đồng chí Tơ-rô-phi-mốp có đủ để phụ trách cục đó hay không, hình như hiện nay đồng chí này đang phụ trách cục đó; đồng thời vốn hiểu biết của chuyên gia hiện trực tiếp phụ trách công việc đó ở cơ quan trung ương như thế nào⁴¹¹.

Viết ngày 11 tháng Năm 1922

In lần đầu không đầy đủ năm
1934 trong sách: A. M. Ni-cô-la-ép.
"Lê-nin và ngành phát thanh".
Mát-xcơ-va

In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

2

12 tháng Năm 1922

Gửi đồng chí Đô-vga-lép-xki

Tôi đã nhận được thư trả lời của đồng chí về Ni-cô-la-ép, cũng như về giá trị của trạm Bôn-tơ - Bru-ê-vích. Về điểm cuối cùng, tôi cần có thêm một số điều giải thích bổ sung nữa, nhưng tôi không muốn làm mất thì giờ làm việc của đồng chí và tôi yêu cầu đồng chí cho tôi biết liệu có thể cử đồng chí Pa-vlốp, nếu đồng chí này biết rõ về phát minh ấy, hoặc đồng chí Ô-xtơ-ri-a-cốp (hình như đó là họ của viên kỹ sư đã từng làm việc trong Phòng thí nghiệm vô tuyến điện của Bôn-tơ - Bru-ê-vích và của Vô-lô-

gđin và đã từng đến chỗ tôi ở Mát-xcơ-va, hình như người này thường xuyên đến Mát-xcơ-va) để nói chuyện với tôi bằng điện thoại tự động (về phát minh của Bôn-tơ - Bru-ê-vích và U-glốp) được không.

Yêu cầu trả lời qua đồng chí Lê-pê-sin-xcai-a hoặc để cho chị ấy nói chuyện bằng điện thoại với đồng chí Pa-vlốp hoặc đồng chí Ô-xơ-ri-a-cốp⁴¹².

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

407

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Vấn đề mà Crư-len-cô nêu lên là một vấn đề *quan trọng c ủa p h á p c h ế*. Đồng chí có thể tham gia phiên họp này của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và hỏi *cho thấ u đấ o* được không?⁴¹³.

*Viết vào tháng Năm, chậm nhất
là ngày 13, 1922*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

408

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

13 tháng Năm 1922

Đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp!*

Có người nói riêng với tôi rằng viện sĩ La-da-rép, người đã nhiều năm nghiên cứu Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ,

đã bị mất tinh thần vì hình như người ta cự tuyệt mọi sự giúp đỡ về tiền nong cho viện sĩ, yêu cầu đồng chí hãy kiểm tra xem có đúng hay không.

Đồng chí hãy tìm hiểu xem viện sĩ cần bao nhiêu và đã cấp cho viện sĩ bao nhiêu⁴¹⁴.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

409

GỬI E. Ph. RÔ-DƠ-MI-RÔ-VÍCH⁴¹⁵

13 tháng Năm 1922

Đồng chí *Rô-dơ-mi-rô-vích!*

Để trả lời công văn của đồng chí số 96/m. ngày 8/V, tôi xin báo đồng chí biết:

Tôi không nhớ. Có thể có, có thể kiểm tra 1) thông qua các báo xuất bản hồi đó, 2) thông qua đảng ủy khu phố hoặc nhà máy mà đồng chí muốn biết, 3) thông qua các nhà cổ động và tuyên truyền hồi đó đã làm công tác ở Mát-xcơ-va, bởi vì tôi hầu như luôn luôn tiếp xúc với một người nào đó trong số họ⁴¹⁶.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản sao đánh máy

410

**ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN, G. V. TSI-TSÊ-RIN,
V. V. VÔ-RỐP-XKI⁴¹⁷**

*Gửi Cra-xin, Tsi-tsê-rin, Vô-rốp-xki
Giê-nơ*

Tôi rất coi trọng một hợp đồng như vậy. Tôi nghĩ rằng nên đề nghị với người Ý một giá than rẻ hơn giá mà họ trả cho những người bán hàng thông thường. Tôi yêu cầu sớm được trả lời¹⁾.

Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Năm 1922

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

411

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP²⁾

15/V.

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Tôi phải lưu ý đồng chí và đồng chí Dắc-xơ — và cảnh cáo là lần sau thì sẽ thi hành một biện pháp xử lý nghiêm khắc hơn, — rằng sau khi kiểm tra công việc của nữ đồng chí Un-rích, người đã mấy tháng nay có nhiệm vụ theo dõi việc chấp hành các nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, tôi đã thấy một tình trạng rất lộn xộn.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 415.

²⁾ Phía trên văn kiện, V. I. Lê-nin viết: "Đánh máy 4 bản trên giấy tiêu đề và đưa tôi ký. 15/V. Lê-nin".

Phiếu kèm theo đây quy định hình thức và chế độ làm việc của đồng chí Un-rích. Thế nhưng, phiếu đó không được thực hiện; cả đồng chí, cả Dắc-xơ đều không nhìn ngó đến việc đó, tuy rằng đó là nhiệm vụ hàng đầu của các đồng chí. Tôi đã giao cho đồng chí Un-rích ghi vào phiếu này chính xác *một cách nghiêm túc nhất*, coi như phải là cầu kỳ tỉ mỉ lắm trong việc này.

Nay tôi giao cho đồng chí cùng với đồng chí Dắc-xơ cố gắng thực hiện thật đúng đắn điều đó; nếu đồng chí Un-rích không học được cách làm việc tốt, thì phải thay chị đó và tìm cho được một người chấp hành hết sức chu đáo.

Những phiếu kèm theo đây cho thấy rằng đồng chí Phô-ti-ê-va cũng đã bắt đầu, giống như đồng chí Un-rích, thay đổi phiếu "tùy tiện theo ý mình". Tôi tuyệt đối không cho phép làm như thế. *Chỉ có các phó chủ tịch*, cùng ký tên, mới có quyền ra lệnh và cho phép thay đổi phiếu. Nếu người nào có một sự thay đổi nào khác thì sẽ bị đuổi khỏi chức vụ.

Tốt hơn hết là chỉ kiểm tra *một bộ phận* các nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng (theo ý kiến của các phó chủ tịch hoặc của chánh văn phòng), nhưng phải kiểm tra chính xác một trăm phần trăm.

Mỗi bộ trưởng dân ủy có trách nhiệm chỉ định ngay một số đồng chí để họ chịu trách nhiệm kiểm tra việc chấp hành (chánh văn phòng, trợ lý chánh văn phòng; thư ký, trợ lý của thư ký, v.v.) và báo tên họ của họ cho chánh văn phòng của *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* và *Hội đồng lao động và quốc phòng*. Nếu không chấp hành đúng đắn, những người này sẽ bị trừng phạt thẳng tay, bị bắt giam hoặc cách chức theo lệnh của các phó chủ tịch. Còn nếu bộ trưởng dân ủy không chấp hành nghiêm chỉnh thì sẽ bị cảnh cáo, cảnh cáo thông thường và cảnh cáo có ghi vào thẻ đảng. Theo dõi công việc này — một cách thật nghiêm túc — là nhiệm vụ của chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, và thế nào tôi cũng cách chức nếu việc này không được chấp hành nghiêm chỉnh một trăm phần trăm.

Nhiệm vụ là làm cho các bộ dân ủy quen với tác phong đúng

đắn, bằng cách tống vào nhà lao hoặc đuổi những người chấp hành không đúng đắn.

Những điều nói trên về các bộ dân ủy được áp dụng đối với tất cả các cơ quan (Ủy ban kế hoạch nhà nước, Cục thống kê trung ương, Ủy ban tô nhượng, Bộ dân ủy nội thương, v. v.) và các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, các hội nghị kinh tế tỉnh, v. v..

Cứ mỗi tháng hai lần, cả đồng chí lẫn Dắc-xơ có trách nhiệm viết (một cách ngắn gọn, theo thể văn đánh điện) cho tôi biết tình hình việc tổ chức kiểm tra đúng đắn sự chấp hành. Nếu không có kết quả, sẽ bị đuổi.

Tôi gửi kèm theo đây những phiếu do đồng chí Phô-ti-ê-va điền (không cần thận và không tha thứ được), và những phiếu sạch đã được tôi chữa: không được bôi bẩn, không được viết một chữ thừa, không được làm chệch lấy một ly. Nếu không, tôi sẽ đuổi cả các thư ký lẫn tất cả các cán bộ phụ trách văn phòng.

Hãy trình ngay lập tức giấy này cho hai phó chủ tịch. Để các đồng chí ấy ký (trước khi tôi lên đường, nghĩa là sau 3 - 4 ngày, không được kéo dài) một quyết nghị chính xác nhất quy định rằng phải kiểm tra theo đúng chỉ thị của tôi, việc chấp hành, điền các phiếu, xử phạt người nào không làm cẩn thận.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

412

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN và M. I. PHRUM-KIN VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO THƯ KÝ

Các đồng chí Xta-lin và Phrum-kin! Tôi cho rằng nên *chính thức cấm* tất cả các cuộc nói chuyện và thương lượng và tiểu ban, v. v. về việc làm suy yếu độc quyền ngoại thương.

Tôi không tán thành ý kiến của Phrum-kin cho rằng thương nghiệp quốc doanh bao giờ cũng sẽ bị lỗ. Trên toàn thế giới, các cửa hàng bách hóa tổng hợp thắng tất cả mọi người. Và chúng có gì hơn thương nghiệp quốc doanh?

Cần phải chuyển một cách có hệ thống sang *chế độ tiên tiến* cho các nhân viên căn cứ vào doanh số và lợi nhuận. Nếu không thế thì Bộ dân ủy ngoại thương (và tất cả chúng ta) sẽ phá sản. Phrum-kin không nghĩ về điều đó. Khuyết điểm của đồng chí đó là ở đấy.

15/V. Lê-nin

Gửi một cách bí mật cho Xta-lin và Phrum-kin và yêu cầu hoàn lại cho tôi kèm theo và chữ ghi ý kiến. Theo dõi việc hoàn lại thật sớm (2 - 3 ngày)⁴¹⁸.

15/V. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Năm 1922

Theo đúng bản thảo

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

413

GỬI A. I. RƯ-CỐP và A. Đ. TXI-U-RU-PA⁴¹⁹

Để lấy ý kiến của Rư-cốp và Txi-u-ru-pa.

Tôi không tán thành sát nhập các bộ dân ủy. Nên đóng khung ở việc hợp nhất và tinh giản các bộ máy và các vụ, cục. Quy định *những khoản tiền thưởng* cho việc tinh giản các bộ máy và cho việc nhanh chóng mở rộng lưu thông.

15/V. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

414

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP⁴²⁰

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! V. M. Xmiéc-nốp có những con số hoàn toàn khác. Tôi đề nghị đưa ra Hội đồng lao động và quốc phòng:

- 1) Bộ dân ủy tài chính
- 2) Cục thống kê trung ương
- 3) Ủy ban kế hoạch nhà nước
- 4) Báo "Đời sống kinh tế"

có trách nhiệm hàng tháng cung cấp cho *Hội đồng lao động và quốc phòng, bằng công văn mật*, những số liệu về số thu nhập do việc phát hành giấy bạc đưa lại (rất ngắn gọn).

Đưa cho Rư-cốp và Txi-u-ru-pa xem.

15/V. Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

415

GỬI A. I. RƯ-CỐP⁴²¹

Đồng chí Rư-cốp! Cần phải dùng điện thoại để thông qua nghị quyết của *Hội đồng lao động và quốc phòng* về việc gửi hai chiếc tàu thủy chở than *tốt nhất* của vùng Đô-nê-txơ và *đọc thục* việc chấp hành (Phrum-kin *đích thân* chịu trách nhiệm). Chỉ định *đích danh* những người có trách nhiệm ở Ba-khơ-mút và Ta-gan-rô-gơ.

Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

416

GỬI N. Ô-XIN-XKI⁴²²

16 - V - 22

Đồng chí Ô-xin-xki!

Theo tôi, cần phải cách chức chủ biên báo "Đời sống nông nghiệp" và áp dụng chế độ giám sát đặc biệt đối với Vanh-stanh và Ô-ga-nốp-xki. Đó là kết luận của tôi sau khi đọc báo "Đời sống nông nghiệp", số 34 (75). Đồng chí hãy đưa thư này một cách tuyệt đối bí mật cho các đồng chí I-a-cô-ven-cô và Tê-ô-đô-rô-vích (lỗi hoàn toàn ở đồng chí này) và trả lại cho tôi kèm thêm những tài liệu một cách chi tiết hơn về chủ biên báo là A. N. Mô-rô-xa-nốp(?) và hai người kia. Tuổi đảng của họ, v. v. chi tiết hơn. Đây có thể là những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu mà cả ba đồng chí đều "trở thành" nạn nhân của họ.

Ba đồng chí đang áp dụng những biện pháp gì để việc này không thể tái diễn.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

417

THƯ GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI VÀ
THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO
V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP¹⁾

17. V. 1922

Gửi bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục

Tôi nhận được nhiều tài liệu cho thấy rằng giá bán sách cao

¹⁾ Phía trên thư, V. I. Lê-nin viết: "Theo dõi việc trả lời".

định ra trong những "say mê" và cường điệu của chúng ta về *chính sách kinh tế mới*, đã khiến cho nhân dân không thể mua được những quyển sách bổ ích.

Tôi nghĩ rằng cần phải định ra một thể lệ nào đó hoặc ban hành một đạo luật đại để như thế này: trong số thuế địa phương, quy định dành ra một số nhất định đem nộp cho trung ương để xây dựng quỹ, dùng quỹ đó người ta mua mấy nghìn (chẳng hạn, Xcơ-voóc-txốp: "Điện khí hóa", v. v.) để *phân phát cho tất cả các thư viện huyện*.

Tôi yêu cầu thảo luận vấn đề đó và báo cáo kết luận của các đồng chí cho tôi⁴²³.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Gửi đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp để chuyển cho các đồng chí Lu-na-tsác-xki, Pô-crốp-xki, Rư-cốp, Txi-u-ru-pa¹⁾.

*Thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki
in lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản thảo
Thư giao công tác cho V. A.
X-mô-li-a-ni-nốp in lần đầu*

418

THƯ GỬI A. I. RƯ-CỐP VÀ NHỮNG Ý KIẾN GHI TRÊN ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CỦA ĐỒNG CHÍ ĐÓ

Đồng chí Rư-cốp! Nếu Bộ dân ủy ngoại thương và cán bộ của họ "lầm lẫn" tất cả (^{xxx}), thì chúng ta lại không được lầm lẫn. Mà nếu chúng ta viết "dường như" (^x) và hoãn "cho đến khi

¹⁾ Thư còn được sao gửi cho thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính G. I-a. Xô-côn-ni-cốp.

làm sáng tỏ vấn đề" (^{xx}), thì trong thực tế, quả thật như thế sẽ là *việc khuyến khích sự lầm lẫn*. Nên chẳng phải chấm dứt sự lầm lẫn, bằng cách buộc X-mô-li-a-ni-nốp (hoặc một người khác, nhưng phải xác định được người đó và sao cho đích thân đồng chí có thể kiểm tra được *ngay lập tức*) dùng đường dây trực tiếp mà làm sáng tỏ ngay lập tức và không có "dường như". Ai là người chịu trách nhiệm trong Bộ dân ủy ngoại thương U-cra-i-na? Người đó đang và đã làm gì? Đã gửi, đang gửi, sẽ gửi 1 - 2 chiếc tàu thủy? Khi nào? cho ai? bao nhiêu?

Sự lộn xộn rõ ràng là quá quất ở trong Bộ dân ủy ngoại thương chúng ta, mà *chúng ta lại dung túng sự lộn xộn*, chứ không đấu tranh *một cách thiết thực* với tình trạng đó. Chẳng lẽ đồng chí lại làm việc như thế khi làm "Đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân"? và chẳng lẽ có thể chiến thắng tình trạng lộn xộn mà lại không làm việc với những biện pháp như biện pháp của "Đặc phái viên" hồi đó được sao⁴²⁴?

18/V. Lê-nin

Điện báo bằng điện thoại gửi V. I. Lê-nin

Vla-đi-mia I-lich,

Chúng tôi đã thảo luận trong Hội đồng lao động và quốc phòng vấn đề gửi hai chiếc tàu thủy sang Ý. Chúng tôi đã thấy rõ rằng Bộ dân ủy ngoại thương U-cra-i-na có một tổ chức chuyên trách về xuất khẩu và bán than cho nước Ý, tổ chức này dường như^y đã gửi đi một chiếc tàu thủy rồi. Vì vậy chúng tôi chỉ quyết định chọn thứ than tốt nhất dành cho nhu cầu xuất khẩu sang Ý — nhằm tranh thủ thị trường Ý. Còn bản thân vấn đề hai chiếc tàu thủy — thì hoãn đến khi làm sáng tỏ^{xx} vấn đề: đã gửi bao nhiêu than sang Ý rồi.

Xin đồng chí chú ý rằng các đại diện của chúng ta ở Giê-nơ luôn luôn làm cho chúng ta lẫn lộn^{xxx} và đòi những cái để rồi qua vài hôm lại từ chối. Đến mai tôi sẽ gửi điện đề nghị chỉ đề xuất với Mát-xcơ-va những vấn đề và những kiến nghị thật có căn cứ và đã được suy nghĩ kỹ, bởi vì hoàn toàn không thể làm một công việc theo yêu cầu của

Lít-vi-nốp và Tsi-tsê-rin đồng thời lại không làm công việc đó theo đề nghị của Cra-xin. Điện của Cra-xin cho thấy rằng bản thân đồng chí đó không nắm được tình hình và không biết rằng than đã được gửi tới đó và một phần đã bán rồi. Trong bức điện có chữ của đồng chí, thậm chí không chỉ rõ rằng than gửi sang Ý phải đến hải cảng nào, tìm khách hàng ở đâu và ai sẽ chịu trách nhiệm về việc bán than ở Ý.

Phó chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

A. I. Rư-cốp

17 tháng Năm 1922, hồi 19 giờ 25 phút

Viết ngày 18 tháng Năm 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

419

GỬI V. A. PA-VLỐP

18. V. 1922

Đồng chí Pa-vlốp!

Tôi đã nhận được báo cáo của M. A. Bôn-tơ - Bru-ê-vích. Xin đồng chí gọi điện thoại cho đồng chí đó, hỏi xem *tổng cộng* cần bao nhiêu tiền (tính bằng đồng rúp trước chiến tranh) để tổ chức tốt công việc. Nếu như không thể dùng một chữ số, thì rất mong dùng từ quá hai chữ số (từ — đến; hoặc là minimum và maximum). Tôi yêu cầu trả lời bằng điện báo qua điện thoại hoặc bằng thư khẩn gửi cho thư ký của tôi, đồng chí Lê-pê-sin-xcai-a⁴²⁵.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

420

GỬI I. V. XTA-LIN⁴²⁶

Đồng chí Xta-lin! Xin chuyển đồng chí bức thư này của đồng chí Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, tôi nhiệt liệt ủng hộ yêu cầu của đồng chí đó. Đồng chí đó là một người ốm yếu. Mà là một cán bộ rất quý. Nên để cho đồng chí đó nghỉ ngơi theo yêu cầu của đồng chí đó; tôi nhiệt liệt ủng hộ điều đó. Sau khi chữa khỏi bệnh và nghỉ ngơi lại sức, đồng chí đó sẽ rất có ích vừa về mặt là *một giáo sư*, nota bene, vừa về mặt là một nhà văn.

18/V. 1922. *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

421

GỬI Ph. E. ĐGIÉC-GIN-XKI⁴²⁷

Đồng chí Đgiéc-gin-xki! Về vấn đề trục xuất ra nước ngoài những nhà văn và những giáo sư đang giúp đỡ thế lực phản cách mạng.

Việc đó cần phải chuẩn bị chu đáo hơn. Nếu không chuẩn bị chúng ta sẽ trở nên quá ngu ngốc. Tôi đề nghị bàn những biện pháp chuẩn bị như thế.

Họp một cuộc hội nghị gồm Mét-xinh, Man-txép và thêm đôi ba người nữa ở Mát-xcơ-va.

Giao trách nhiệm cho các ủy viên Bộ chính trị dành ra 2 - 3 tiếng đồng hồ trong tuần lễ để đọc qua một loạt sách, báo, đồng thời *kiểm tra* việc chấp hành, *đòi những bản góp ý kiến* và yêu cầu gửi đến Mát-xcơ-va không để may mắn chậm trễ tất cả các xuất bản phẩm không cộng sản.

Lấy thêm ý kiến của một loạt nhà văn cộng sản (Xtê-clốp, Ôn-min-xki, Xcơ-voóc-txốp, Bu-kha-rin, v. v.).

Thu thập những tư liệu *có hệ thống* về thời gian tham gia hoạt động chính trị, công tác và hoạt động văn học của các giáo sư và nhà văn.

Giao tất cả công việc đó cho một người thạo việc, có trình độ học vấn cao và cẩn thận trong *Cục bảo vệ chính trị nhà nước*.

Sau đây là ý kiến của tôi về hai tờ báo ở Pê-tơ-rô-grát:

"Nước Nga mới", số 2⁴²⁸. Đã bị các đồng chí ở Pê-tơ-rô-grát bắt đóng cửa.

Đóng cửa như vậy liệu có sớm không? Cần phải phân phát báo đó cho các ủy viên *Bộ chính trị* và thảo luận *kỹ hơn nữa*. *Lê-giô-nép*, chủ biên tờ báo đó là ai vậy? Từ tờ báo "Ban ngày"? Có thể thu thập những tài liệu về người đó không? Dĩ nhiên, *không phải tất cả* các cộng tác viên của tạp chí đó đều thuộc diện xét để trục xuất ra nước ngoài⁴²⁹.

Nhưng tạp chí "Nhà kinh tế"¹ ở Pê-tơ-rô-grát, nhà xuất bản của Phân ban XI thuộc Hội kỹ thuật Nga⁴³⁰, thì lại khác. Theo tôi, đó là một trung tâm bạch vệ trăm phần trăm. Trong số 3 (*chỉ có* trong số ba!!! đó là *nota bene!*) có đăng trên bìa danh sách các cộng tác viên. Theo tôi nghĩ, đó *hầu như toàn bộ* là những người rất đáng bị trục xuất ra nước ngoài.

Tất cả bọn họ là những tên phản cách mạng ra mặt, tay sai của khối Đồng minh, tổ chức bọn tay sai và bọn gián điệp của khối đó và bọn làm hủ hóa thanh niên học sinh. Cần phải tiến hành công việc như thế nào để bắt được tất cả "những tên tình báo quân sự" đó, và bắt một cách thường xuyên và có hệ thống, và trục xuất ra nước ngoài.

Tôi yêu cầu đưa thư này một cách bí mật, không đánh máy thêm, cho các ủy viên *Bộ chính trị* xem, *sau đó trả lại cho đồng chí và cho tôi*, đồng thời báo cho tôi biết ý kiến của các ủy viên Bộ chính trị và kết luận của đồng chí.

19/V. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

422

GỬI Ph. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Đồng chí Đgiéc-gin-xki! Tôi rất lo: liệu có tình trạng chi tiêu "quá đáng" cho nhà để xe của tôi không, nhà để xe này hình như đã được *Cục bảo vệ chính trị nhà nước* theo dõi chặt chẽ. Phải chăng đã đến lúc "thu hẹp" cái bộ phận này và giảm bớt chi phí cho nó? Người ta đang giảm bớt tất cả và tất cả các khoản chi phí.

Tôi yêu cầu đồng chí trình bày điều này với "các phó chủ tịch", Rư-cốp và Txi-u-ru-pa, và giao cho một người tin cẩn, thạo việc, có hiểu biết để kiểm tra xem liệu có thể thu hẹp và giảm bớt chi phí về khoản này và giảm bớt nhiều hơn nữa được không⁴³¹?

19/V. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

423

GỬI I. V. XTA-LIN

Đồng chí Xta-lin! Xin chuyển đến đồng chí thư của đồng chí A-ních-xtơ, hôm qua (18/V) đã đá kích tôi. Tức giận, buồn bực, lo âu. Nóng nẩy. Ốm đau. Tôi đã khuyên nên chữa cho lành bệnh và đừng nên cau gắt. Hình như, đồng chí đó là một cán bộ tốt. Cần phải chữa đến nơi đến chốn — ở Đức hoặc ở Ri-ga. (Ở Nga thì chẳng ổn.)⁴³²

19/V. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

424

**GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO
BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Đồng chí Xta-lin!

Tôi đề nghị đồng chí chuyển đến Ban bí thư Ban chấp hành trung ương (hoặc là Bộ tổ chức; tôi không rõ việc này thuộc thẩm quyền của ai) giải quyết yêu cầu sau đây của tôi:

gửi nhà giải phẫu V. N. Rô-da-nốp, thầy thuốc ở bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp, đi nghỉ ở Ri-ga vào tháng Bảy, cùng với con trai của đồng chí đó.

V. N. Rô-da-nốp đề nghị tôi như thế, đồng chí đó không lấy y phí của tôi bây giờ, cũng như đã từng không lấy vào năm 1918, mặc dù đã đến chỗ tôi nhiều lần. Theo lời của đồng chí Xê-ma-scô, đó là một nhà giải phẫu ưu tú; nhưng ít được nghỉ ngơi.

Vì vậy tôi khẩn khoản đề nghị để cho đồng chí đó được nghỉ ngơi như vậy và đề nghị giao cho thư ký báo cho tôi biết quyết định của Bộ tổ chức hoặc của Ban bí thư *Ban chấp hành trung ương*⁴³³.

21/V. 1922. Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

425

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

Đồng chí Xê-ma-scô!

Thêm một yêu cầu nữa. Tôi đã hứa với V. N. Rô-da-nốp giúp đỡ nữ y sĩ *Grê-snô-va*, chị này đã săn sóc tôi nhiều ngày sau khi mổ lấy viên đạn.

Rô-da-nốp yêu cầu cho phép chị ấy được nghỉ *thường lệ* vào mùa hè này *cùng với đứa con gái mồ côi* mà hiện nay chị ấy đang nuôi.

Phải như vậy, cái "cùng với" đó là một ngoại lệ không thể giải quyết được nếu không có lệnh của đồng chí, phải không?

Xin đồng chí hãy vui lòng nói với thư ký của đồng chí viết cho một cái lệnh với nội dung như thế và xin đồng chí viết hoặc giao cho thư ký viết cho tôi mấy chữ để tôi có thể biết được rằng đồng chí có thể ra lệnh làm được điều đó hay không⁴³⁴.

21/V. 1922.

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Lê-nin của đồng chí

Theo đúng bản thảo

426

**GỬI CÁC NHÀ LÃNH ĐẠO CÁC CƠ QUAN VÀ
CÁC TỔ CHỨC Ở TRUNG ƯƠNG**

Mật. Đưa tận tay

*Gửi tất cả các bộ trưởng dân ủy (nếu bộ trưởng
không có mặt thì gửi thứ trưởng)*

Đồng thời gửi *tất cả* các cơ quan: Cục thống kê trung ương, Ủy ban kế hoạch nhà nước, Ủy ban tô nhượng, Ủy ban nội thương trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, v. v., Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, Quốc tế cộng sản, Quốc tế công đoàn đỏ, v. v..

Trong khi lên đường đi nghỉ trong thời hạn mấy tháng, tôi tha thiết yêu cầu thông báo cho tôi biết những công việc quan trọng nhất và tiến trình thực hiện các nghị quyết, kế hoạch, cuộc vận động, v. v. quan trọng nhất bằng cách sau đây:

— gửi cho tôi 1 - 2 lần trong một tháng những báo cáo thật

ngắn (không quá 2 - 3 trang) về vấn đề đó và ra lệnh gửi cho tôi tất cả các ấn phẩm thường kỳ chủ yếu của bộ dân ủy cũng như văn bản các nghị quyết chủ yếu được in ra, cũng như các dự thảo văn kiện. Nếu bản thân bộ trưởng dân ủy không tiện làm việc đó thì tôi yêu cầu báo cho tôi biết đồng chí đó giao công việc đó cụ thể cho người nào (thứ trưởng, ủy viên ban lãnh đạo, chánh văn phòng hoặc thư ký, v.v.), giao trách nhiệm cho người đó thường xuyên liên hệ với các thư ký của tôi (Phô-ti-ê-va, Lê-pê-sin-xcai-a). Cũng qua chính những thư ký ấy, có thể gửi vào bất cứ lúc nào các bức điện hoặc thư hỏi ý kiến, còn những yêu cầu trước mắt và khẩn cấp thì chỉ có thể gửi cho phó chủ tịch (Rư-cốp hoặc Txi-u-ru-pa), còn gửi cho tôi thì chỉ gửi bản sao thôi.

21/V. Lê-nin

Các thư ký có trách nhiệm phải theo dõi cẩn thận việc chấp hành chỉ thị này, báo cáo cho tôi về các xuất bản phẩm gửi đến, không phải gửi tất cả mà chỉ gửi những thứ chủ yếu (những thứ còn lại thì chỉ gửi danh mục).

Trong số các báo tiếng Nga, gửi đều đặn báo "*Sự thật*", "*Tin tức*" và "*Đời sống kinh tế*".

Liên hệ thường xuyên với *Quốc tế cộng sản* và với *Bộ dân ủy ngoại giao*, đề nghị gửi những xuất bản phẩm *chủ yếu* của nước ngoài, đặc biệt là những cuốn sách nhỏ về những vấn đề thời sự.

Trong số những xuất bản phẩm bằng tiếng Nga xuất bản ở nước ngoài, thì gửi "Đêm trước"⁴³⁵, "Người dân chủ - xã hội" (của bọn men-sê-vích), "Bình minh" (của bọn men-sê-vích), "Kỷ sự thời đại" (của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng), "Tư tưởng Nga"⁴³⁶ và *danh mục* các xuất bản phẩm, các cuốn sách nhỏ và sách lớn còn lại.

Viết ngày 21 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

427

GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi đồng chí Xta-lin

Tôi nghĩ rằng nên đưa cái này *một cách hoàn toàn bí mật* (không sao lại) cho cả Đgiéc-gin-xki và *tất cả các ủy viên Bộ chính trị* xem và ra chỉ thị: "ủy nhiệm cho Đgiéc-gin-xki (*Cục bảo vệ chính trị nhà nước*) với sự giúp đỡ của Xê-ma-scô vạch ra kế hoạch trong đó nêu rõ *những biện pháp*, và báo cáo trước Bộ chính trị trong thời hạn — — — (2 tuần lễ?)"⁴³⁷

22/V. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Năm 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

428

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

22. V. 1922

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Hôm nay, Ranh-stanh cho tôi xem bức thư của *Ác-măng Ham-mơ* mà tôi đã từng viết thư báo cho đồng chí biết về ông ta (một người Mỹ, con trai của một nhà triệu phú, một trong những người đầu tiên nhận tô nhượng của chúng ta — *rất có lợi* cho chúng ta¹⁾). Thư viết rằng mặc dầu đã có bức thư của tôi²⁾, *Mi-sen*, bạn đồng nghiệp của ông ta (tức là của Ham-mơ) phản nản một cách chua

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 44.

²⁾ Xem tập này, văn kiện 403.

chất về "sự thiếu lịch sự và bệnh quan liêu của Béc-ghe, người đã tiếp Mi-sen ở Pê-to-rô-grát".

Tôi sẽ kiện Béc-ghe trước Ban chấp hành trung ương về thái độ đó. Tệ quá chừng! Mặc dù đã có bức thư đặc biệt của tôi gửi cho đồng chí và người thay mặt đồng chí, người ta đã làm ngược lại!!

Nhưng người ta không thông báo cho tôi một điều gì cả, cũng không báo là họ không đồng ý với tôi, họ không báo bất cứ một điều gì cả.

Tôi yêu cầu đồng chí kiểm tra và đặc biệt điều tra trường hợp này.

Bức thư của tôi (điện qua điện thoại của tôi) gửi cho đồng chí hoặc người phó của đồng chí đã được đưa cho Béc-ghe xem chưa?

Nếu đã, thì là lỗi ở Béc-ghe.

Nếu không thì lỗi của một viên thư ký nào đó của đồng chí?

Ai có lỗi? Phải tìm cho ra. Liệu đồng chí có thể tác động đến Béc-ghe và làm sáng tỏ vấn đề được không?⁴³⁸

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

429

GỬI L. M. KHIN-TSÚC

Đồng chí Khin-tsúc!

Bài báo của đồng chí đăng trên tờ "Sự thật" (hình như ngày hôm kia) về sự hợp tác quốc tế là rất quan trọng (bản dịch kém)⁴³⁹. Tôi yêu cầu đồng chí gửi cho tôi 1) nguyên văn bản nghị quyết (bằng tiếng Đức hoặc tiếng Pháp hoặc tiếng Anh) và 2) sự bổ sung

hoặc thông báo **ngắn gọn**: tình hình *nợ nần* thế nào? liệu có được gì không hay không được gì cả?⁴⁴⁰

23/V. 1922.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

430

* GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ CỘNG SẢN TA-TA-RI-A

23. V. 1922

Theo đề nghị của đồng chí Xa-ít - Ga-li-ép, đồng chí đó mới ở chỗ tôi hôm nay, tôi chứng nhận rằng đồng chí đó đã trình bày cho tôi biết về tình hình Crum nói chung và một ít về hai khuynh hướng khác nhau trong những người cộng sản Ta-ta-ri-a⁴⁴¹. Tôi sẽ cố gắng nói chuyện đó với đồng chí Xta-lin.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu, theo đúng bản thảo

431

THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO CÁC THƯ KÝ

Gửi cho phó chủ tịch phụ trách Bộ dân ủy nông nghiệp, và báo cho tôi biết quyết định của đồng chí đó⁴⁴².

23/V. Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Năm 1922

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

432

GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Khẩn

Mật

Gửi đồng chí Xta-lin và đề nghị chuyển luân lưu
cho các ủy viên Bộ chính trị (và nhất thiết trong
đó phải có đồng chí Di-nô-vi-ép).

Trên cơ sở những tài liệu này do đồng chí Ranh-stanh cung cấp, tôi đặc biệt giới thiệu cả Ác-măng *Ham-mơ* cũng như B. *Mi-sen* và yêu cầu tất cả các ủy viên Ban chấp hành trung ương ủng hộ *triet đê* những người này cũng như xí nghiệp của họ⁴⁴³. Đó là con đường nhỏ dẫn tới giới "kinh doanh" Mỹ, và cần phải *bằng mọi cách* lợi dụng con đường đó. Nếu có ý kiến phản đối, thì yêu cầu **dùng điện thoại** báo những ý kiến đó cho thư ký của tôi (Phô-ti-ê-va hoặc Lê-pê-sin-xcai-a) để tôi kịp làm rõ vấn đề (và thông qua Bộ chính trị mà quyết định dứt khoát) trước hôm tôi lên đường, nghĩa là chỉ còn mấy ngày nữa thôi⁴⁴⁴.

24/V. Lê-nin

P. S. 27/V. Tôi giữ lại cho đến khi nhận được trả lời của đồng chí Di-nô-vi-ép. Thư trả lời đã nhận được hôm 26/V.

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

433

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Li-đi-a A-léch-xan-đrốp-na! Đồng chí có thể chúc mừng tôi vì tôi đã khỏi. Bằng chứng: chữ viết *bắt đầu* là chữ viết của người. Đồng chí hãy bắt đầu chuẩn bị cho tôi những quyển sách (và gửi cho tôi các bảng kê) 1) khoa học, 2) tiểu thuyết, 3) chính trị (sách chính trị gửi mượn hơn tất cả, bởi vì hiện nay tôi chưa được phép đọc).

Đồng chí hãy kêu với Rư-cốp (Txi-u-ru-pa đã lên đường rồi chứ?) về tất cả các nữ thư ký: sức khỏe đều sút kém, toàn là sốt rét, v. v.. Đề nghị đồng chí đó ký lệnh cho họ đi nghỉ ở Ri-ga, Phần-lan, ngoại ô Mát-xcơ-va, v. v.. Tôi nghĩ rằng Rư-cốp phải cảnh cáo Xmô-li-a-ni-nốp và đồng chí vì đã không chăm sóc chu đáo đến các nữ thư ký.

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Bảy 1922

In lần đầu không đầy đủ năm 1942
trong cuốn "Lê-nin Vla-đi-mia
I-lích. Tóm tắt thân thế và sự nghiệp".
Mát-xcơ-va

In toàn văn lần đầu,
theo đúng bản thảo

434

GỬI I. V. XTA-LIN

Đồng chí Xta-lin! Tôi suy nghĩ rất kỹ về thư trả lời của đồng chí và tôi *không* đồng ý với đồng chí⁴⁴⁵.

Đồng chí hãy chúc mừng tôi đi: tôi đã được phép *đọc báo!*
 Từ hôm nay đọc báo cũ, từ chủ nhật¹⁾ *đọc báo mới!*

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 18 tháng Bảy 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

435

GỬI M. C. VLA-ĐI-MI-RỐP

21/VIII.

Đồng chí Vla-đi-mi-rốp! Về bộ máy, người ta làm cho đồng chí khó chịu, như thế là không công bằng. Tôi hoàn toàn đồng ý với đồng chí và xin báo điều đó cho cả Xta-lin và Rư-cốp biết. — Về việc lợi dụng "các nép-man²⁾", tôi khuyên phải suy nghĩ rất cẩn thận (có thể là giao cho Rô-den-hôn-tơ và thêm 1 - 2 đồng chí nữa để nghiên cứu vấn đề đó một cách tuyệt đối bí mật), để xem xem cái gì chúng ta cần phải thực hiện ngay: áp dụng thuế thu nhập hoặc là công trái cưỡng bách? hoặc là: nên áp dụng cái gì trước?

Các cơ quan tài chính địa phương đã cung cấp không ít tài liệu. Cần phải tập hợp, nghiên cứu *một cách có hệ thống* những tài liệu đó, *nắm cho được tên tuổi* và khi đó giải quyết vấn đề đã đặt ra.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 21 tháng Tám 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Tức là ngày 23 tháng Bảy.

²⁾ — các nhà công thương nghiệp xuất hiện trong thời kỳ thực hiện chính sách kinh tế mới ở Liên-xô (1921)

436

GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY THANH TRA CÔNG NÔNG

21/VIII.

Gửi các đồng chí Xvi-đéc-xki, Rê-xkê,

Rô-dơ-mi-rô-vích, Ru-de và các ủy viên khác trong

ban lãnh đạo *Bộ dân ủy thanh tra công nông*

Tôi rất tiếc là Txi-u-ru-pa không công tác được trong *Bộ dân ủy thanh tra công nông*⁴⁴⁶. Tôi e rằng công tác được tiến hành không hoàn toàn đúng. *Loại* công tác — *các cuộc điều tra riêng lẻ* và các báo cáo. Đây là một tập quán cũ. Không thấy có *sự sửa đổi* bộ máy và cải tiến bộ máy đó. Không có được những bộ máy điển hình, chỉ gồm những đảng viên cộng sản hoặc chỉ gồm những học viên của các trường đảng xô-viết; không có *những quy định* về công tác được định ra một cách có hệ thống để có thể đem áp dụng cho các bộ khác; không lượng định thường xuyên những việc có thể làm được của *các cán bộ xô-viết* của ngành này hay ngành khác trong một tuần và v. v..

Tôi đã luôn luôn hy vọng rằng việc bổ sung các cán bộ mới vào ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông sẽ làm cho công việc chạy hơn, nhưng qua những câu chuyện hỏi han Xta-lin, tôi không thấy sẽ đạt được điều đó. Yêu cầu viết cho tôi vài dòng, sau đó, nếu cần, chúng ta sẽ gặp nhau. Bộ các đồng chí biên chế 8000, chứ không phải biên chế 9000. Liệu có nên giảm xuống còn 2000 với số lương trả là 6000 (nghĩa là tăng gấp ba) và nâng cao trình độ chuyên môn không?

Nếu như nay mai A-va-nê-xốp về, cũng cho đồng chí ấy biết⁴⁴⁷.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 21 tháng Tám 1922

In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII

Theo đúng bản thảo

437

GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI

Đồng chí Xvi-đéc-xki!

Cám ơn đồng chí đã gửi tài liệu đến⁴⁴⁸.

Vị tất tôi đã kịp đọc hết.

Nếu đồng chí cần những tài liệu đó, hãy viết thư cho tôi.

A. Đ. Txi-u-ru-pa đau thần kinh (những người Đức nổi tiếng ấy *chỉ* chữa được cho đồng chí ấy khỏi bệnh đau tim thối) và đồng chí đó còn ở lại *lâu* tại nước Đức.

Cần phải bắt tay vào công việc *trong khi không có đồng chí đó*; nên suy nghĩ chín chắn xem *giao cho ai và bằng cách nào*; hỏi ý kiến Xta-lin.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Tôi cho rằng trước hết đồng chí phải chữa khỏi hẳn bệnh đã, *trông* tất cả răng và tập ăn bằng những răng mới ấy, và sau đó phải đốc toàn bộ sức lực cho Bộ dân ủy thanh tra công nông. Hãy tìm lấy những người *đáng tin cậy*, 2 - 3 người, trong ban lãnh đạo, giao cho họ *bắt đầu* ngay từ bây giờ việc cải tổ *căn bản* (thay cho 8000 là 2000, nâng cao chất lượng; nghiên cứu một cách nghiêm túc việc định mức hóa, v. v.).

P. S. Đối với Phô-xơ, đồng chí "hãy từ chối" một cách rất lịch sự. Tôi không thể hứa gặp⁴⁴⁹.

Viết vào tháng Tám, sau ngày 21, 1922

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

438

GỬI A. I. RƯ-CỐP

Đồng chí Rư-cốp!

Xin gửi đồng chí một mảnh cắt trong báo "Tin tức" (hình như là ngày 25. VIII)⁴⁵⁰. Tôi khuyên đồng chí nên ra chỉ thị để người ta đặc biệt quan tâm đến. Kiểm tra (thông qua chánh văn phòng hoặc thư ký).

Nếu đúng, thì *ủng hộ bằng mọi cách*.

Ở chỗ Rút-ghéc-xơ đã có kết quả gì chưa? Không chắc hẳn.

Và nếu ở đây đã có kết quả, thì nên tặng huân chương Cờ đỏ lao động nữa; — và gửi một bức thư đi Mỹ (nhân danh đồng chí hoặc tôi); — và bắt buộc *Ngân hàng nhà nước* nghiên cứu *chính sách cho vay* lãi suất thấp đối với những xí nghiệp như thế; — và bắt buộc Bộ dân ủy tài chính hoặc Bộ dân ủy nông nghiệp nghiên cứu **gấp** những điều kiện dễ dàng để mua thêm máy kéo (cho mùa thu; bây giờ mới kịp).

Đó rõ ràng là một ví dụ về kinh doanh thiết thực; sự giúp đỡ thiết thực; còn ở chúng ta thì *vô khối* chủ nghĩa quan liêu!

Hãy giao cho thư ký hoặc chánh văn phòng viết thư trả lời tôi⁴⁵¹.

Lê-nin của đồng chí

NB Phải nghe lời Ghê-chi-ô một cách nghiêm túc!

Viết khoảng giữa ngày 25 tháng Tám và 1 tháng Chín 1922

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

439

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Li-đi-a A-lếch-xan-đrốp-na!

Rất cảm ơn về những quyển sách. Bây giờ tôi có cả một khối sách và sẽ bắt đầu trả lại từng gói một.

Về "Au-phbau"⁴⁵² cũng cảm ơn. Chậm trễ không phải là lỗi của đồng chí, mà có lẽ là lỗi ở Béc-lanh.

Khi nào thì đồng chí đi nghỉ? Tôi khuyên nên đi sớm và nghỉ lâu lâu một chút.

Tôi kèm theo đây thư gửi Rư-cốp: đồng chí hãy đọc đi và chuyển cho Xmô-li-a-ni-nốp (hoặc là một cán bộ phụ trách văn phòng khác) đọc và chuyển cho Rư-cốp không *chậm trễ*. Đồng chí và đồng chí cán bộ phụ trách văn phòng nên đọc để giúp cho Rư-cốp khỏi quên.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất! *Lê-nin**Viết ngày 31 tháng Tám 1922**In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản thảo*

440

GỬI A. I. RƯ-CỐP

31 tháng Tám 1922.

Đồng chí Rư-cốp! Thiết tha đề nghị đồng chí viết thư, thấy cần viết cho ai thì viết cho người ấy, *gửi đi Crum* (nếu đồng chí không biết gửi cho ai thì thông qua Xê-ma-scô) nói rằng tôi đề nghị phải *đặc biệt nuôi dưỡng* L. A. Phô-ti-ê-va ở đó để trả đồng chí đó về cho tôi thì đồng chí đó có thể làm việc khỏe.

Nếu đồng chí muốn thì đồng chí có thể gửi thẳng bức thư này của tôi.

Lê-nin của đồng chíP. S. Xin gửi những tài liệu của hội nghị của bọn quân chủ⁴⁵³.*In lần đầu, theo đúng bản thảo*

441

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

1/IX. 1922.

Đồng chí A-va-nê-xốp! Hôm qua tôi có trao đổi với đồng chí Xvi-đéc-xki thì nhận thấy rằng đồng chí đó cũng đánh giá "mục đích mức hóa" có một ý nghĩa hết sức quan trọng. Đồng chí đó giao cho Éc-man-xki nhiệm vụ thu thập các sách báo. Tôi có phần nghi ngờ, không hiểu Éc-man-xki có thực hiện được tốt không. Đồng chí đó là đảng viên men-sê-vích, và trong cuốn sách của đồng chí đó có một điều gì cay độc (tuy đó là một cuốn sách hay)⁴⁵⁴. Tôi yêu cầu đồng chí hãy kiểm tra xem đồng chí đó thực hiện nhiệm vụ được giao như thế nào, hoặc là *bản thân* đồng chí hãy áp dụng những biện pháp nhằm thực hiện nhiệm vụ đó.

Cần tìm cho được các tài liệu của Đức và của Mỹ. Thu thập *tất cả* những gì đôi chút có giá trị, nhất là về việc định mức hóa công tác *bản giấy* (cách thức trao đổi giấy tờ; các thể thức; kiểm tra; việc đánh máy; các câu hỏi và các câu trả lời, v. v. và v. v.).

Theo tôi, ngày nay đối với chúng ta việc học tập châu Âu và châu Mỹ là điều *cần nhất*. Nếu không nhầm thì tôi được biết đồng chí biết tiếng Đức rất khá. Nếu không phải như vậy, đồng chí hãy tìm một cán bộ phiên dịch. Có thể là ngay tại các nước vùng Xcan-đi-na-vơ cũng tìm thấy có điều bổ ích.

Cần thu thập tất cả và *đừng tin* vào Éc-man-xki nếu không có sự kiểm tra đặc biệt.

Có lẽ thông qua Cre-xtin-xki, đồng chí có thể nhận được một số tài liệu chưa được công bố chứ? hay là thông qua đại sứ ở Na-uy?

Tôi cho rằng chúng ta cần phải thảo ra cho được một bản định mức hóa công tác giấy tờ để sau đó sẽ đem áp dụng ở khắp nơi. Đó là điều quan trọng nhất. Nếu người ta cho phép đồng chí tham quan một trong những cơ quan tốt nhất ở Đức hoặc ở Na-uy, thì đồng chí nên ở lại đây một tuần.

Cái chính là các định mức (tức là: bao nhiêu người cho một khối lượng công việc nào đó). Sau đây chúng ta cũng sẽ bắt Cục thống kê trung ương của mình làm việc.

Tôi yêu cầu đồng chí, sau khi sử dụng xong bức thư này, hãy chuyển cho cả A. Đ. Txi-u-ru-pa. Hiện giờ đồng chí ấy đang ốm, tôi không muốn đồng chí ấy phải lo nghĩ.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất! Lê-nin của đồng chí

Gửi đến Béc-lanh

Đăng lần đầu không đầy đủ
ngày 21 tháng Giêng 1927 trên báo
"Sự thật thanh niên cộng sản", số 17

In toàn văn năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII

Theo đúng bản thảo

442

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Cám ơn về những tin tức đã gửi cho tôi⁴⁵⁵. Đồng chí hãy vui lòng tìm hiểu địa chỉ chính xác của đồng chí Gi-đê-lép ở Crum,

tôi muốn gửi cho đồng chí đó một bức thư (tốt hơn là khi có dịp, như thế chắc chắn hơn; đồng chí hãy vui lòng hỏi xem khi nào có tàu tốc hành đi Crum).

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Tôi còn quên giao một việc nữa (1) gửi cho tôi những cuốn sách của I. Bê-xprô-dơ-van-nui: (a) "Phòng kế hoạch trong một xí nghiệp nhà máy không lớn được tổ chức theo hệ thống Tay-lo". N. -N. 1915

và (b) *Cũng của người đó*: "Tổ chức hiện đại của các nhà máy Mỹ". M. 1919.

Và tìm hiểu thêm trong hồ sơ lưu trữ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao để biết ai đã cho phép hoặc đã gửi đi in cuốn sách thứ hai này, năm 1919. Chính Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao xuất bản cuốn sách này⁴⁵⁶.

Viết vào tháng Chín, chậm nhất
là ngày 7, 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

443

GỬI N. I. BU-KHA-RIN

7/IX. 1922.

Đồng chí Bu-kha-rin!

Tôi đã đọc (trên báo "Truyền tin xã hội chủ nghĩa") một bức thư có hại của Goóc-ki⁴⁵⁷. Tôi đã tính là sẽ mắng đồng chí ấy trên báo chí (về những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng), nhưng lại quyết định rằng có lẽ như thế là quá đáng. Cần phải trao đổi ý kiến. Có thể là đồng chí sẽ gặp và nói chuyện với đồng chí ấy được không? Đồng chí hãy vui lòng viết thư cho tôi biết

ý kiến của đồng chí. Tôi ít đọc báo (báo nước ngoài thì hầu như không đọc). Nhưng thế nghĩa là tôi ít am hiểu "tình hình". Đồng chí hãy viết cho tôi tương đối tỉ mỉ ý kiến của đồng chí.

Thay mặt tất cả chúng tôi, xin gửi đến vợ đồng chí và đồng chí những lời chào tốt đẹp nhất.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Tôi hầu như đã bình phục sức khỏe.

P. S. Tôi viết thư cho *Cre-xtin-xki* để đồng chí đó gửi cho tôi *nguyên bản* thư của Goóc-ki in trên tờ "Truyền tin xã hội chủ nghĩa", số ra ngày 20/VII. 1922¹⁾.

Nếu đồng chí ấy quên, thì đồng chí gửi cho tôi nhé.

In lần đầu, theo đúng bản thảo

444

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

7/IX. 1922.

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Đồng chí hãy vui lòng gửi bức thư kèm theo đây cho đồng chí Bu-kha-rin²⁾; — bằng cách nào tương đối chắc chắn; tôi nghĩ rằng đồng chí sẽ tự chọn lấy cách thích hợp.

Xin cảm ơn trước đồng chí, gửi lời chào vợ đồng chí và siết chặt tay đồng chí.

Lê-nin

P. S. Tôi hầu như đã bình phục sức khỏe.

¹⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

²⁾ Xem văn kiện trước.

P. S. Đồng chí hãy làm ơn gửi cho tôi *nguyên bản* thư của Goóc-ki đăng trên tờ "Truyền tin xã hội chủ nghĩa", số ra ngày 20. VII. 1922.

In lần đầu, theo đúng bản thảo

445

GỬI M. P. TÔM-XKI

9/IX.

Đồng chí Tôm-xki rất kính mến! Tôi rất vui lòng thực hiện yêu cầu của đồng chí⁴⁵⁸. Đồng chí hãy vui lòng viết thư cho tôi biết ở chỗ đồng chí có những đề tài đặc biệt mà tôi phải đề cập đến trong thư của tôi hay không. Tôi lạc hậu vô cùng, và không biết nếu chỉ gửi lời chào chung chung mà thôi thì có tiện không, hay là nên nói chuyện tương đối tỉ mỉ về một chuyên đề nào đó¹⁾.

Gửi tới toàn thể đoàn chủ tịch lời chào
cộng sản nồng nhiệt

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Chín 1922

Theo đúng bản thảo

446

GỬI L. M. KHIN-TSÚC

Đồng chí Khin-tsúc!

Xin đồng chí hãy gửi cho tôi bản in thử (gửi bản in thử lần thứ nhất, dù là chưa sửa) cuốn sách mới của đồng chí.

¹⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 447.

Liệu có thể (nếu như việc này sẽ không làm chậm việc xuất bản: *vô luận thế nào* cũng không nên để chậm), — liệu có thể bỏ sung các bảng sau đây được không

về mức tăng doanh số theo từng quý
 về số địa điểm bán hàng tại các thôn (kể cả tại các huyện)
 về khối lượng hàng bán ra tại các thôn
 về % chi phí (so với doanh số)
 về số nhân viên phục vụ
 và v. v..

Nói chung tôi thấy cần phải có những số liệu chính xác để đánh giá xem việc lưu thông hàng hóa thâm nhập vào nông thôn *sâu như thế nào và rộng như thế nào và bằng cách nào*. Nếu như vì lý do nào đó mà không thể in được thì xin gửi đến cho tôi⁴⁵⁹.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Chín 1922

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Hội liên hiệp những người tiêu dùng", số 5

Theo đúng bản thảo

447

GỬI I. V. XTA-LIN

Đồng chí Xta-lin! Đồng chí hãy vui lòng đưa cho đồng chí Tôm-xki xem bản dự thảo thư này (và nếu cần thì cho cả Ca-mê-nép, Di-nô-vi-ép, Rư-cốp, v. v. xem) và *gửi trả lại cho tôi sau khi đã cho đánh máy, ngay vào ngày mai*.

Tôi sẽ gửi tới đại hội vào ngày 16 hoặc khi nào cần⁴⁶⁰.

Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Chín 1922

Theo đúng bản thảo

448

GỬI L. M. KHIN-TSÚC¹⁾

Đồng chí Khin-tsúc! Yêu cầu viết thư cho tôi biết *khi nào* đồng chí cần bản in thử. Tôi đã nhận được rồi. Đã bắt đầu đọc, nhưng tôi có ý định không trả lại. Đồng chí hãy viết thư (hoặc gọi điện thoại nếu rất gấp), cho tôi biết khi nào tôi *phải* trả lại.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Chín 1922

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Hội liên hiệp những người tiêu dùng", số 5

Theo đúng bản thảo

449

GỬI A. I. RƯ-CỐP

17/IX.

Gửi đồng chí Rư-cốp

Đồng chí Rư-cốp! Qua các báo tôi được biết rằng tình hình ở Đôn-bát và ở Ba-cu là tuyệt vọng. Đồng chí nghĩ thế nào? Có nên mạo hiểm lấy trong quỹ vàng dự trữ ra *mấy triệu* không? Nếu không được giúp đỡ, tình hình có tồi tệ hơn không? Có thể là đồng chí đề nghị Xmin-ga hoặc người phó của đồng chí đó soạn cho tôi một tài liệu *ngắn* (nhiều lắm là 5 - 10 dòng) để tôi có thể hiểu rõ tình hình?⁴⁶¹

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 17 tháng Chín 1922

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Cũng xem cả tập này, văn kiện 446.

450

GỬI M. C. VLA-ĐI-MI-RỐP

17/IX.

Gửi đồng chí Vla-đi-mi-rốp

Đồng chí kính mến! Đồng chí hãy vui lòng cho tôi biết

1) chúng ta còn bao nhiêu vàng? (a) tổng số, (b) số còn lại sau khi trừ mọi khoản nợ?

2) các của quý khác còn bao nhiêu (*rất ngắn gọn*, bằng những ký hiệu chung nhất).

3) số thiếu hụt hiện nay (quý cuối cùng hoặc tháng cuối cùng).

4) đồng chí đã nghĩ về thuế thu nhập và công trái cưỡng bách chưa? **Một cách ngắn gọn**: kết luận như thế nào (chỉ viết những kết luận tổng quát)⁴⁶².

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Chín 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

451

GỬI M. Kh. PÔ-LI-A-CỐP

17/IX.

Gửi đồng chí Pô-li-a-cốp

Đồng chí kính mến, hãy vui lòng viết *thật ngắn gọn*, cho tôi biết tình hình đóng *đảm phụ bằng chuyên chở bằng xe ngựa ở*

ta như thế nào? Tổng cộng (mét khối và *bao nhiêu thanh?*) % hoàn thành?, v. v..

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Chín 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

452

THƯ GỬI I-u. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP VÀ THƯ
GIAO CÔNG TÁC CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

18/IX.

Gửi đồng chí Lô-mô-nô-xốp

Đồng chí Lô-mô-nô-xốp! Tôi vẫn chưa trở lại làm việc, nhưng không bao lâu nữa (1. X) tôi sẽ trở về⁴⁶³.

Tôi cho rằng điều tuyệt đối cần thiết là đồng chí trở về nước Nga *thật nhanh chóng với mức tối đa* để làm việc, và không phải làm giáo sư ở Ki-ép (như đồng chí đã viết trong thư gửi Ca-mê-nép và Đgiéc-gin-xki), mà làm ở Bộ dân ủy giao thông, hoặc là nhận một công tác tại địa phương (bắt đầu không phải làm trưởng ga như đồng chí đã đề nghị với tôi, đồng chí còn nhớ không? mà phụ trách một con đường), hoặc là nhận một công tác ở trung ương, theo chỉ thị của Đgiéc-gin-xki⁴⁶⁴.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Đồng chí đưa bức thư kèm theo đây cho cả Đgiéc-gin-xki và Rư-cốp xem và *rất* nhanh chóng gửi trả lại để chuyển cho người

nhận. Đồng chí hãy báo cáo với tôi một cách thật chính xác. Thúc tất cả những người khác đã nhận thư của tôi⁴⁶⁵.

Viết ngày 18 tháng Chín 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

453

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Về người báo cáo, tôi tán thành *một cách có điều kiện*: 1) Tư-rốt-xki cũng phải chuẩn bị thay thế (*cũng như để làm báo cáo độc lập*); 2) tôi có quyền *nói dối*, nhưng chỉ trong trường hợp là nếu sức khỏe hoặc là công việc *không cho phép*⁴⁶⁶.

Về Ua-các, tôi không còn do dự nữa. Hiện đã có những đề nghị của Mỹ. Ba-cu quan trọng hơn nhiều và tốt hơn nhiều. Hiện có *ngợi quyết* của một tiểu ban thuộc Ban chấp hành trung ương (Xmin-ga + An-đrê-ép + Cra-xin), nghị quyết này đã bị Cra-xin *công nhiên* vi phạm. Có tất cả mọi nhược điểm khác (99 năm; quy mô không hạn chế, v. v.)⁴⁶⁷.

P. S. Đồng chí hãy đưa cho các ủy viên Bộ chính trị đọc.

18/IX.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 18 tháng Chín 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

454

GỬI L. M. KHIN-TSÚC

Đồng chí Khin-tsúc!

Tôi quyết định gửi đồng chí cuốn sách nhỏ để khỏi bị chậm¹⁾. Tôi yêu cầu lại gửi một lần nữa khi nào sách đã lên khuôn.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 446.

Liệu có thể bổ sung thêm:

1) những chi tiết về việc giảm biên chế bộ máy? Theo *các loại cơ quan phục vụ*?

2) cũng làm như thế đối với việc định mức hóa (người ta nói, ở chỗ các đồng chí có một ban)?

3) cũng làm như thế đối với việc so sánh các số liệu (tất cả nói chung) theo các quý?

4) cũng như thế trong *bao nhiêu* tổng (và %) và trong bao nhiêu thôn (và % đối với tất cả các thôn) có các trạm bán hàng?

5) giá chè? có thấp chăng? liệu đồng chí có nhận thức rằng đây là *vật phẩm xa xỉ*? Đồng chí xác định như thế nào giá chè *maximum* có thể cho phép?

6) chia các sản phẩm ra thành loại cần thiết và loại xa xỉ?

7) việc bán *các nông cụ* và trong số đó có các nông cụ cải tiến không? những biện pháp tuyên truyền về chúng?⁴⁶⁸

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

P. S. Cuốn sách nhỏ rất hay.

Viết vào tháng Chín, sớm nhất là ngày 18, 1922

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Hội liên hiệp những người tiêu dùng", số 5

Theo đúng bản thảo

455

GỬI V. A. X-MÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí X-mô-li-a-ni-nốp! Tôi yêu cầu chọn 1) *những nghị quyết* đúng như đã đăng trên các báo (của *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* và *Hội đồng lao động và quốc phòng*), những đoạn cắt trong các báo

2) một phần các biên bản, đặc biệt là những biên bản quan trọng

3) những biên bản cũ của Ban chấp hành trung ương (của Bộ chính trị và của hội nghị toàn thể), *tất cả*.

Tiếp đó, đồng chí hãy dồn hết sức **theo dõi** công việc tô nhượng dầu mỏ dành cho người Mỹ⁴⁶⁹, và báo cáo với tôi cả bằng thư và bằng điện thoại, thông qua em gái tôi¹⁾.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Chín 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

456

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Gửi Xmô-li-a-ni-nốp

Đồng chí hãy bảo Sanh-man cung cấp những *con số* tổng kết **ngắn gọn** cho biết công việc hiện nay ra sao⁴⁷⁰.

Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 20
tháng Chín và 5 tháng Mười 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Tức là M. I. U-li-a-nô-va.

457

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp!

Tôi sẽ về vào ngày 1 hoặc 2. X.. Vào thứ ba, 3. X., tôi sẽ chủ tọa⁴⁷¹. Hẹn từ 5 đến 9 giờ. Giải lao $\frac{1}{4}$ giờ.

Đồng chí hãy báo trước cho những người hút thuốc. *Không được hút thuốc. Nghiêm ngặt*. Vào giờ giải lao (ở phòng bên), uống trà và hút thuốc.

Txi-u-ru-pa không có ở nhà ư? Khi nào đồng chí ấy về, *sẽ họp ở đây* gồm có tất cả 3 phó chủ tịch.

Nếu không về, thì họp 2 - 3 tiếng đồng hồ, *vào ngày thứ hai*: hoặc từ 11 giờ đến 2 giờ, hoặc từ 5 giờ đến 7 giờ.

Tất cả những điều đó đồng chí phải bố trí *chu đáo*.

Ngày thứ ba *vào buổi sáng*, đồng chí phải chuẩn bị cho tôi *những tài liệu* cho *toàn bộ* chương trình nghị sự.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Đồng chí hãy hỏi về đại hội bàn những vấn đề về *định mức hóa*. Khi nào? Đồng chí hãy cố gắng tham gia. Tôi *hết sức* quan tâm. Cần phải lấy một người *rất* tha thiết ở Ủy ban kế hoạch nhà nước⁴⁷².

Viết ngày 23 tháng Chín 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

458

GỬI M. I. GLI-ÁT-XE

1

Đồng chí Gli-át-xe!

Tôi viết thư cho Xmô-li-a-ni-nốp.

Đồng chí đó sẽ đưa cho cả đồng chí và *tất cả* các thư ký xem.

Tôi sẽ về đến nhà ngày 2/X (hoặc 1. X). Trước ngày thứ ba¹⁾ tôi đề nghị chuẩn bị đầy đủ tất cả.

Tôi đã nhận được các biên bản của Ban chấp hành trung ương. Chúng *hầu như* được xếp đặt có trật tự (thiếu một số bản phụ lục). Nhưng hiện nay như thế cũng tạm đủ. Nếu nhận được các biên bản của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, có sự chọn lọc (*các đoạn cắt trong các báo*) và sắp xếp thế nào để *để* xem thì tốt.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Chín 1922
Đã đăng lần đầu năm 1958 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 4

Theo đúng bản thảo

2

Đồng chí Gli-át-xe!

Cho đến nay tôi chưa nhận được các biên bản của *Hội đồng lao động và quốc phòng* và *Hội đồng bộ trưởng dân ủy*, dưới dạng *trích*? Tôi đã viết thư cho Xmô-li-a-ni-nốp²⁾. Đồng chí hãy vui lòng bàn với đồng chí đó. Và hãy gửi đi ngay lập tức.

Thứ hai: đồng chí hãy hỏi Xvi-đéc-xki xem Txi-u-ru-pa đã viết gì? Nếu đồng chí đó chưa biết, thì hỏi Xta-lin. Tôi cần biết *một cách chính xác*; đề nghị người ta gửi cho đoạn trích *thư* của Txi-u-ru-pa để biết tại sao đồng chí đó lại không đi? *hoãn bao nhiêu lâu?*⁴⁷³

Chào đồng chí! Lê-nin

Viết vào tháng Chín, sau
ngày 23, 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Tức là ngày 3 tháng Mười.

²⁾ Xem tập này, văn kiện 455.

459

GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP

25/IX.

Đồng chí Pi-a-ta-cốp! Đây là đại khái bản ghi chép nội dung cuộc nói chuyện của chúng ta ngày hôm qua.

1) Đồng chí Pi-a-ta-cốp được giao trách nhiệm tổ chức (và thúc đẩy theo kiểu nhà binh) bản thân bộ máy của Ủy ban kế hoạch nhà nước (hoặc là bộ máy của bản thân Ủy ban kế hoạch nhà nước); chủ yếu thông qua chánh văn phòng hành chính. Công việc đó đòi hỏi ở bản thân đồng chí ấy nhiều nhất là nửa tiếng đồng hồ trong một ngày.

2) Nhiệm vụ chủ yếu của đồng chí Pi-a-ta-cốp: a) kiểm tra kế hoạch chung của nhà nước, trước hết là kế hoạch kinh tế, chủ yếu trên giác độ bộ máy nói chung, b) giản chính bộ máy kể cả các tơ-rót của chúng ta, c) kiểm tra tỷ lệ cân đối giữa các bộ phận khác nhau của bộ máy nhà nước, d) tiến hành công việc giảm nhẹ bộ máy nhà nước theo kiểu tơ-rót Mỹ: trừ bỏ các khoản chi phí sản xuất.

3) Miễn cho đồng chí Pi-a-ta-cốp khỏi công việc hàng ngày của Ủy ban kế hoạch nhà nước, với mức nhiều nhất (khoảng một tiếng đồng hồ mỗi ngày).

Đồng chí hãy suy nghĩ kỹ, trình bày với Cơ-gi-gia-nốp-xki và trả lời tôi⁴⁷⁴.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 25 tháng Chín 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy

460

GỬI N. V. CRU-LEN-CÔ

25/IX.

Gửi người phó của Cuộc-xki
(nếu Cuộc-xki không ở nhà)

Đồng chí Cru-len-cô! Ở chỗ đồng chí đang làm gì để ban hành bộ luật của Chính quyền xô-viết? Ban biên soạn luật đang ngủ hay chuẩn bị một cái gì đó nhân ngày kỷ niệm lần thứ năm?

Cần phải đánh thức nó dậy và viết cho tôi vài chữ⁴⁷⁵.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 25 tháng Chín 1922

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

461

GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP

25/IX.

Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! Thông qua đồng chí, tôi đã gửi thư cho Rư-cốp¹⁾. Thế mà không nhận được trả lời. Tôi quy lỗi đó cho đồng chí, bởi vì dĩ nhiên là Rư-cốp rất bận. Đồng chí đáng lẽ phải theo dõi, để khi đồng chí đó bận như thế thì báo cáo bằng miệng ý kiến của Rư-cốp. Như thế này là không được.

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 449.

Đồng chí hãy chuyển thư sau đây cho Rư-cốp và yêu cầu cho được đồng chí ấy trả lời ngay¹⁾.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

Viết ngày 25 tháng Chín 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

462

GỬI A. I. RƯ-CỐP

25/IX.

Đồng chí Rư-cốp! Theo tôi, tuyệt đối cần phải tiến hành việc thống kê, hoàn thành trong một ngày, tất cả các quan chức và nhân viên ở thành phố Mát-xcơ-va. Chúng ta đã điều tra một lần, nhưng lâu lắm rồi.

Để làm việc này với chi phí ít nhất (chỉ chi phí về giấy thôi, mà cũng có thể lấy một phần trong số dự trữ chung của Cục thống kê trung ương), bắt buộc tất cả những người ăn lương của Chính quyền xô-viết và của các *tơ-rốt*, phải *tự mình* cung cấp tài liệu (theo một bản kê khai *ngắn gọn* mà Cục thống kê trung ương phải đề xuất *trong tuần này cùng với Bộ dân ủy thanh tra công nông, Ủy ban kế hoạch nhà nước*, v. v.) trên các phiếu cá nhân. *Chừng nào người ta chưa kê khai một cách rõ ràng thì không trả lương cho bất kỳ một người nào.*

Như vậy thì chúng ta sẽ nhận được nhanh chóng (phạt những người nào làm chậm và làm không đúng yêu cầu).

Bộ máy của chúng ta tồi tệ đến mức cần phải sửa chữa nó tận gốc. Không thống kê thì không thể làm được. Còn Cục thống kê

¹⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

trung ương thì đáng phải phạt vì tệ kinh viện chủ nghĩa: ngồi và viết ra "hàng tập", còn điều cốt yếu thì không nghĩ đến.

Đồng chí hãy trả lời hoặc chuyển thư trả lời cho đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp.

Lê-nin của đồng chí

Áp dụng chế độ động viên, nếu cần, bằng một đạo luật đặc biệt. Động viên toàn thể nhân viên của Cục thống kê trung ương và với một tỷ lệ nhất định của các cơ quan khác⁴⁷⁶.

Viết ngày 25 tháng Chín 1922

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

463

GỬI N. I. BU-KHA-RIN

Đồng chí Bu-kha-rin! Tôi gửi đến đồng chí tờ báo "Sự thật" ra ngày hôm nay. Thế nào, tại sao lại cho đăng những điều tầm bậy dưới chiêu bài một tiểu phẩm, trong đó Plết-nép lấy làm khoái chí với tất cả những từ quá ư bác học và hợp thời? Tôi đã đánh dấu 2 chỗ nói bậy và ghi một loạt dấu hỏi. Tác giả cần phải học, không phải là khoa học "vô sản", mà cần học tập nói chung. Có thể nào ban biên tập báo "Sự thật" lại sẽ không giải thích cho tác giả thấy được những sự sai lầm của mình sao? Vì như thế quả thực là *xuyên tạc* chủ nghĩa duy vật lịch sử! Như thế là chơi cái trò duy vật lịch sử!⁴⁷⁷

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 27 tháng Chín 1922

*In lần đầu năm 1950 trong
V. I. Lê-nin Toàn tập, xuất bản
lần thứ 4, t. 35*

Theo đúng bản thảo

464

ĐIỆN GỬI V. I-a. TSU-BA-RO

Gửi Tsu-ba-rơ, Ba-khơ-mút

Tôi yêu cầu báo cáo gấp cho biết Đôn-bát cần bao nhiêu tiền. Người ta đã hứa cấp bao nhiêu và thực tế đã nhận được bao nhiêu. Những số liệu của thời kỳ mới nhất⁴⁷⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Mát-xcơ-va, Crem-li,
28/IX - 1922

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản sao đánh máy

465

GỬI L. B. CRA-XIN

Đồng chí Cra-xin! Ở chỗ đồng chí có *Éc-ma-cốp* (phụ trách Phòng vận tải - vật tư?) hiện là ủy viên ban lãnh đạo. Trong thời kỳ nội chiến, tôi đã gặp đồng chí đó 2 - 3 lần khi đồng chí đó thực hiện những nhiệm vụ rất khó khăn, quan trọng và nguy hiểm. Đó là một con người xuất chúng. Hóa ra là đồng chí đó đang đi bệnh *rất nặng* (thở huyết). Đồng chí đó đã thử chạy chữa, nhưng *chưa lúc nào* chữa xong đợt, bởi vì "anh em" ở địa phương thường xuyên kéo đồng chí đó tham gia công tác địa phương. Gia đình đồng chí; lương 200 triệu chẳng thấm vào đâu.

Không nên để như vậy. Những người như vậy chúng ta có trách nhiệm phải chạy chữa và chữa cho lành. Phải đưa đồng

chí đó sang nước Đức vài ba tháng, giúp đỡ gia đình đồng chí đó. (Đồng chí hãy viết cho tôi vài chữ, bí mật)⁴⁷⁹.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 4 tháng Mười 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

466

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

1

Gửi Ca-mê-nép

Đồng chí Ca-mê-nép! Tôi vừa gặp Mi-khai-lốp. *Lại một lần nữa* suy nghĩ lại. Tôi *phản đối* tô nhượng của Ua-các. Chúng ta hãy gặp nhau hôm nay ở chỗ tôi, vào 9¹/₂ giờ (tôi ở chỗ bác sĩ nha khoa lúc 8¹/₂)⁴⁸⁰.

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Mười 1922

2

Đồng chí Ca-mê-nép! Hôm nay tôi bị sưng lợi và sốt. Tôi định không đến Ban chấp hành trung ương vào buổi sáng, cũng không đến *Hội đồng lao động và quốc phòng* vào buổi chiều.

Ta hãy liên hệ với nhau bằng giấy tờ.

Tiếp đó, liệu tôi có thể gặp được đồng chí *Tsu-ba-rơ* không?

Đồng chí hãy hỏi xem có thể là đồng chí đó có thể đến chỗ tôi vào buổi sáng, từ bảy giờ, trước 2 giờ⁴⁸¹?

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 6 tháng Mười 1922

«Красин!» (Заб. транскрипции - ма? итд.?) на чужом языке
красин. Я не видел 2-3 раза в год проф.
влияет на развитие наших курсов,
амбициозное и опасное поручение. Это
чужое дело. Оказание, что он
Толка
Европейскими работами (Курсы работы
идет). Успешно работаю, что максимизация
на выработку курса, что будет работать
"красин" работаю на международную работу.
Самые лучшие; фактически 200 работ. Работаю.
Меня работа. Работаю в области работы
красин и доброты. Это будет работать
на развитие работы в красин, а также
но работа. (Заб. транскрипции - ма? итд.?) (Заб. транскрипции - ма? итд.?)

Thư của V. I. Lê-nin gửi L. B. Cra-xin. —
Ngày 4 tháng Mười 1922

3

Đồng chí Ca-mê-nép! Đồng chí không quên lấy ở chỗ Cra-xin bản trình bày lý do *thứ 2* phản đối tô nhượng của Ua-các (chúng ta không bằng lòng hiệp ước thương mại, những thiếu sót của nó) đấy chứ? Cần phải lấy.

Lê-nin

P. S. Tại hội nghị toàn thể có gì mới không⁴⁸²?

Viết ngày 6 tháng Mười 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

467

**GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO
"CON ĐƯỜNG CỦA THANH NIÊN"⁴⁸³**

6/X. 1922.

Các bạn thân mến! Nhiệt liệt cảm ơn các bạn đã gửi lời chào tôi. Về phía tôi, tôi xin gửi tới các bạn những lời chào và lời chúc tốt đẹp nhất.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin) của các bạn

*Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Lớp người mới", số 2*

Theo đúng bản thảo

468

GỬI B. G. DẮC-XƠ

Gửi đồng chí Dắc-xơ

Tôi giao cho đồng chí kiểm tra thật chính xác và trình tôi vào ngày 10/X bản báo cáo về tổng số dự trữ vàng của chúng ta có

chữ ký của đồng chí và chữ ký của cán bộ có trọng trách trong Bộ dân ủy tài chính do cương vị công tác của mình chịu trách nhiệm đối với tài liệu về dự trữ vàng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Dự trữ tất cả các loại và từ tất cả các nguồn của Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy ngoại thương, v. v..¹⁾

Lê-nin

Viết vào tháng Mười, trước
ngày 10, 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy, do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký

469

ĐIỆN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP

Khẩn
Bằng mật mã

Gửi Lít-vi-nốp, cơ quan đại diện toàn quyền

Cra-xin và Tsi-tsê-rin dọa rằng chúng ta sẽ mất ở nước Anh tất cả vốn liếng của chúng ta (đến năm mươi triệu rúp bằng vàng) vì sự bất bình của Ua-các và có khả năng là thượng nghị viện sẽ có quyết định chống lại chúng ta. Đồng chí hãy cho biết ý kiến của đồng chí và hãy áp dụng tất cả mọi biện pháp có thể thi hành được. Chúng tôi chờ trả lời⁴⁸⁴.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Mười 1922
Đã gửi đi Béc-lanh

In lần đầu, theo đúng bản viết
tay của L. M. Ca-ra-khan

¹⁾ Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

470

GỬI V. A. TÔ-RI-PHÔ-NỐP

Gửi đồng chí Tô-ri-phô-nốp, tổng cục phó
Tổng cục công nghiệp nhiên liệu

Tôi có trong tay những tài liệu về những thành công đáng kể mà phái đoàn thử nghiệm máy kéo Mỹ đạt được trong công tác làm đất bằng máy tại nông trường quốc doanh "Tô-i-ki-nô", tỉnh Péc-mơ, huyện Ô-khan-xơ¹⁾.

Theo báo cáo của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Péc-mơ, thành tích còn có thể lớn hơn, nếu không thiếu số xăng và dầu nhờn cần thiết (người ta cho biết rằng đáng lẽ cung cấp xăng thì lại cung cấp dầu hỏa).

Tôi yêu cầu đồng chí lập tức chỉ thị cho cơ quan trực thuộc đồng chí ở Péc-mơ (cơ quan xăng dầu khu vực Péc-mơ), hiện quản lý việc phân phối và bán sản phẩm dầu ở khu vực ấy, để nó cấp cho phái đoàn Mỹ làm việc ở nông trường quốc doanh "Tô-i-ki-nô" sử dụng số xăng và dầu nhờn cần thiết theo những điều kiện ưu đãi với mức tối đa.

Đồng chí gửi bản sao chỉ thị nói trên cho đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Viết ngày 10 tháng Mười 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 438.

471

TRAO ĐỔI THƯ với C. B. RA-ĐẾCH

Đồng chí sẽ viết cuốn sách *địa lý kinh tế? về chủ nghĩa đế quốc?* độ 20 tờ phải không?

Đề nghị của tôi: Tập sách về những nguyên lý cơ bản (La-pin-xki, Ra-đếch, Varga, Newbold, Rotstein) 20 - 30 tờ.

Cần trao đổi ư? Tán thành không?

Nay mai.

Viết vào tháng Mười, chậm nhất là ngày 13, 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

472

GỬI B. G. DẮC-XƠ

Gửi đồng chí *Dắc-xơ*

Tôi giao cho đồng chí cùng với Bộ dân ủy tài chính ngay lập tức soạn một dự thảo nghị quyết mật về kiểm kê quỹ ngoại tệ chung của chúng ta, tính đến ngày mùng 1 mỗi tháng.

Dự thảo đó, đồng chí hãy đưa ra Hội đồng lao động và quốc phòng hoặc lấy chữ ký của đồng chí *Ca-mê-nép*, phó chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 16 tháng Mười 1922

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

473

* GỬI BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG

Tôi đề nghị hàng tháng, thông qua đồng chí Goóc-bu-nốp, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, gửi cho tôi một bản thống kê ngắn gọn về tình hình doanh số và thu nhập của Bộ dân ủy ngoại thương. Khoản này trong ngân sách thu của chúng ta rất quan trọng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 16 tháng Mười 1922

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

474

GỬI G. C. ỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

16/X. 1922

Đồng chí Xéc-gô!

Cả Xta-lin và Xô-côn-ni-cốp đều phản đối việc cấp kinh phí cho nhà máy điện ở Ti-phlít.

Thỏa hiệp: chuyển đi của Tu-ma-nốp.

Đồng chí hãy xử sự *hết sức* chú ý (ở đó có cả vấn đề *chè*, v. v.).

Hãy thu thập toàn bộ tài liệu (cho chánh văn phòng).

Gửi cho tôi cả toàn bộ tài liệu cũng như một bản báo cáo tổng hợp **ngắn gọn** (cho cá nhân tôi). Cuộc đấu tranh sẽ khó khăn⁴⁸⁵.

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu không đầy đủ năm 1925 trong sách: M. Đ. Ô-ra-khê-la-svi-li.

"Lê-nin và Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ". Ti-phlít

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản thảo

475

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP và N. P. GOÓC-BU-NỐP

17. X. 1922

Gửi các đồng chí Ca-mê-nép và Goóc-bu-nốp

Tôi ủng hộ đề nghị của đồng chí Sốt-man về việc xây dựng nhà máy giấy ở Ca-rê-li-a và về việc khai thác mi-ca. Nếu không có những trở ngại đặc biệt, yêu cầu xúc tiến công việc⁴⁸⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

476

ĐIỆN GỬI C. M. TXIN-TXÁT-ĐÊ và
X. I. CA-VTA-RÁT-ĐÊ⁴⁸⁷

Bằng mật mã

21/X - 22

Gửi Txin-txát-đê và Ca-vta-rát-đê
Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Gru-di-a, Ti-phlít

Sao gửi Ốc-đgiô-ni-kít-đê, ủy viên Ban chấp hành trung ương
và đồng chí Ô-ra-khê-la-svi-li, bí thư khu ủy Da-cáp-ca-dơ

Tôi rất lấy làm ngạc nhiên vì lời văn thiếu lịch sự trong bức điện chuyển qua đường dây trực tiếp có chữ ký của Txin-txát-đê và những người khác, không hiểu tại sao lại do Bu-kha-rin chuyển cho tôi chứ không phải là do một trong những bí thư của Ban chấp hành trung ương. Tôi tin chắc rằng tất cả những bất đồng ý kiến đã được giải quyết tận gốc trong các nghị quyết của hội nghị toàn

thể Ban chấp hành trung ương với sự tham gia gián tiếp của tôi và với sự tham gia trực tiếp của Mđi-va-n⁴⁸⁸. Vì vậy tôi kiên quyết lên án lời công kích thô tục chống lại Ốc-đgiô-ni-kít-đê và kiên quyết đòi đưa sự xung đột của các đồng chí với giọng văn tao nhã và chân thành ra giải quyết ở Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga và tôi cũng chuyển báo cáo của các đồng chí theo đường dây trực tiếp cho Ban bí thư.

Lê-nin

In lần đầu năm 1927 trong sách: Theo đúng bản sao đánh máy
M. Ca-khi-a-ni. "Đảng và phái đối lập
có thiên hướng tư-rốt-kít ở Gru-di-a".
Ti-phlít

477

GIẤY GIAO CÔNG TÁC CHO CÁC THƯ KÝ

24/X. 1922

Gửi các thư ký trực tại các phiên họp của
Hội đồng bộ trưởng dân ủy và
Hội đồng lao động và quốc phòng

Giao cho các đồng chí nhiệm vụ theo dõi chặt chẽ để không ai nói chuyện riêng tại các phiên họp, và yêu cầu những người nói chuyện riêng im ngay⁴⁸⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)¹⁾

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phó-ti-ê-va và do V. I. Lê-
nin ký

¹⁾ Văn kiện này cũng có chữ ký của phó chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng L. B. Ca-mê-nép.

478

GỬI L. X. XÔ-XNỐP-XKI

Gửi đồng chí Xô-xnốp-xki

Xin gửi đồng chí bản sao thư đề ngày 14/X của đồng chí Ô-xin-xki từ Béc-lanh gửi về, trong đó đồng chí ấy viết về tư-rút Sa-ti-lốp⁴⁹⁰. Yêu cầu đồng chí tìm hiểu công việc gây giống yến mạch cải tiến và viết một bài nhỏ trên báo "Sự thật" nói về ý nghĩa của những công việc ấy nói chung và về công việc của tư-rút Sa-ti-lốp và của nhà chọn giống người Nga tên là Li-xi-txun nói riêng. Chắc rằng đồng chí có thể nhận tất cả những tư liệu cần thiết ở đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích. Qua đồng chí ấy, đồng chí cũng có thể trực tiếp liên hệ với những người làm việc ở tư-rút Sa-ti-lốp và với Li-xi-txun. Tôi xin giới thiệu trước với đồng chí là nên đọc cuốn sách nhỏ đã xuất bản ở ta nhan đề là "Vùng đất đổi mới", bản dịch của Ti-mi-ri-a-dép.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Cá nhân tôi trước đây có nghe Ô-xin-xki có ý kiến *rất* hoan nghênh nhà chọn giống mới (hay là cũ?) ở Sa-ti-lốp. Nếu tiện, *đồng chí hãy kiểm tra xem!*⁴⁹¹

Lê-nin của đồng chí¹⁾

Viết ngày 25 tháng Mười 1922

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp
chí "Tôi muốn biết tất cả", số 8

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký và bổ sung

¹⁾ Phân tái bút do chính tay V. I. Lê-nin viết.

479

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI
và G. L. PI-A-TA-CỐP

26. X. 1922

Gửi đồng chí Cờ-gi-gia-nốp-xki
và đồng chí Pi-a-ta-cốp

Xin chuyển tới các đồng chí những thứ kèm theo đây⁴⁹². Tôi không có bản sao.

Cần phải cho ý kiến *thật nhanh* (tôi nghĩ rằng 2 - 3 ngày).

Đó là thứ nhất.

Giải quyết toàn bộ vấn đề một cách chính thức.

Đó là thứ hai.

Thiết tha yêu cầu làm gấp.

I-van I-va-nô-vích Rát-tsen-cô là một đảng viên bôn-sê-vích lão thành: cần phải *giúp đỡ* đồng chí đó⁴⁹³.

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

480

GỬI V. N. MÁC-XI-MỐP-XKI

24. X. 1922

Đồng chí Mác-xi-mốp-xki!

Chắc hẳn là đồng chí đã biết rõ nghị quyết hôm qua của Ban chấp hành trung ương⁴⁹⁴. Có thể là từ nghị quyết đó, phải xem lại cả những phần khác trong dự toán của Bộ dân ủy giáo dục để làm cho tất cả mọi cái phù hợp với nhau trong toàn bộ, bổ sung những cái gì sẽ bị loại bỏ, v. v..

Bởi vì đồng chí đứng đầu công việc quản trị và tài chính của bộ dân ủy, cho nên tôi yêu cầu đồng chí ngay bây giờ phải bắt tay vào việc xét lại dự toán của Bộ dân ủy giáo dục và cố gắng giảm bớt nói chung những cái không cần thiết (phần của Ủy ban trung ương cải thiện sinh hoạt cho các nhà khoa học, phần các trường đại học và cao đẳng, nhiều phần bên trên, v.v.) để tăng kinh phí cho các trường phổ thông và cho việc xóa nạn mù chữ. Hãy gọi điện thoại cho tôi hoặc viết cho tôi vài chữ về vấn đề này.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

481

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Đồng chí Ca-mê-nép! Cơ-gi-gia-nốp-xki kể cho tôi nghe rằng Pi-a-ta-cốp đã bỏ qua và cho phép tăng dự toán (của Bộ dân ủy *quản sự*) mà đáng lẽ phải giảm bớt. Có lẽ phải kéo dài thêm một ngày, hoặc hai ngày để tìm cách uấn nắn Pi-a-ta-cốp⁴⁹⁵?

Lê-nin của đồng chí

*Viết khoảng giữa ngày 27
và 30 tháng Mười 1922*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

482

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

Đồng chí Mô-lô-tốp!

Tôi yêu cầu đọc, lưu ý và trả lại cho tôi. Đồng chí hãy viết cho tôi biết đã gửi vàng đi Ác-mê-ni-a (1 ½ triệu rúp, hình như đã quyết định rồi) chưa?

Còn những biện pháp khác để giúp đỡ nhân dân Ác-mê-ni-a thì sao?

Cần phải *xúc tiến và kiểm tra*⁴⁹⁶.

Tôi chờ trả lời.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Mười 1922

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

483

GỬI I. V. XTA-LIN và L. B. CA-MÊ-NÉP

Gửi các đồng chí *Xta-lin* và *Ca-mê-nép*

Tôi nghĩ rằng nội dung bức điện của đồng chí Cra-xin về việc gặp gỡ với phái viên của Ua-các đòi hỏi chúng ta chậm nhất là ngày hôm nay phải gặp gỡ nhau trước và thảo luận trước vấn đề⁴⁹⁷.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày
30 tháng Mười 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

484

GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP và M. I. PHRUM-KIN

Gửi các đồng chí *Pi-a-ta-cốp* và *Phrum-kin*

Sao gửi các đồng chí *Xta-lin* và *Ca-mê-nép*

Bức điện nhận được nói về cuộc gặp gỡ giữa đồng chí Cra-xin với phái viên của Ua-các bắt buộc chúng ta phải xúc tiến việc cho đăng các bài có tính chất tranh luận về vấn đề này. Vì thế, tôi yêu cầu ngay ngày mai đăng trên báo "Sự thật" bài của Pi-a-ta-cốp,

nói trước rằng bài báo đó có tính chất tranh luận. Ngày kia sẽ đăng bài của Phrum-kin hoặc của một người nào đó tùy đồng chí đó chọn.

Tôi nghĩ rằng, sẽ có lợi hơn đối với chúng ta nếu ký tên vào cả hai bài, nhưng muốn vậy thì phải quyết định lại cái mà Bộ chính trị đã quyết định, vì vậy cho đến chiều, vấn đề ký tên vào bài báo phải được coi là chưa quyết định⁴⁹⁸.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày
30 tháng Mười 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

485

ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN⁴⁹⁹

Gửi Cre-xtin-xki để chuyển cho Cra-xin

Đồng chí hãy bắt đầu nghỉ phép đi, bởi vì ngày mai chúng ta sẽ bắt đầu cuộc tranh luận trên báo, cuộc tranh luận này đã được Lê-nin hứa với Phác-bman trong cuộc phỏng vấn⁵⁰⁰, còn hội nghị Lô-da-nơ thì vẫn còn là một dấu hỏi rất to⁵⁰¹.

Viết ngày 30 tháng Mười 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

486

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

30. X. 1922

Đồng chí Ca-mê-nép!

Chiều thứ sáu¹⁾, đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki đã cho tôi biết rằng vì lầm lẫn, đồng chí Pi-a-ta-cốp đã nâng dự toán quân sự lên vượt mức quy định đến mấy vạn tỷ rúp.

¹⁾ Tức là ngày 27 tháng Mười.

Hôm qua tôi được biết rằng tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đồng chí không thể nào sửa chữa được sai lầm đó. Theo lời đồng chí thì đồng chí dự định cứ tạm để như vậy. Sau khi suy nghĩ kỹ vấn đề, tôi cho rằng con đường đó là vô cùng nguy hiểm vừa không bảo đảm, vừa không đúng đắn về mặt nguyên tắc và không tiện về tất cả các mặt.

Tôi đề nghị chúng ta hãy gặp nhau ở chỗ tôi ngay hôm nay, thứ hai, hoặc là từ 1 giờ đến 2 giờ, hoặc là từ 6 giờ đến 7 giờ, cùng với Xta-lin (Di-nô-vi-ép và Mô-lô-tốp) và chúng ta sẽ giao hẹn với nhau về việc triệu tập hội nghị Bộ chính trị ngay trong ngày hôm nay, tôi nghĩ là nên như vậy.

Phải hủy bỏ ngay lập tức quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tuyên bố khiển trách Pi-a-ta-cốp. Nếu không, chúng ta sẽ bị lầm lẫn trong một thời gian lâu; tôi thiết tha xin lỗi về đề nghị của tôi (đề xuất chậm), nhưng tôi không thể hành động khác đi được.

Tôi gửi bản sao cho đồng chí Xta-lin¹⁾.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

487

GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA⁵⁰²

Cơ-gi-gia-nốp-xki đã nói với tôi rằng đó là sai lầm của Pi-a-ta-cốp (phó chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước). Không thể để xảy ra những sai lầm như thế. Theo tôi, cần phải yêu cầu một

¹⁾ Xem văn kiện tiếp theo.

cách khá lịch sự với Pi-a-ta-cốp là từ nay về sau đừng để xảy ra những sai lầm như thế nữa.

30. X. 1922. Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

488

GỬI C. B. RA-ĐẾCH

Nên coi cuốn sách nhỏ này như là một cuốn giáo khoa: điếm qua *tất cả* các nước trên thế giới; ai nợ ai bao nhiêu; những nguồn *thu nhập* có lợi và căn bản ở mỗi nước.

Tổng quát lại, đây là một bức tranh sáng rõ, gọn gàng về sự thống trị vô liêm sỉ của 4 cường quốc đế quốc chủ nghĩa (chúng ta sẽ cho dịch ra tất cả các thứ tiếng; lấy làm sách giáo khoa; cứ 2 năm chúng ta lại bổ sung).

Bản đồ rõ ràng.

Trên bản đồ, có ghi những trị số chủ yếu;

— những *món nợ* chủ yếu;

tất cả những cái đó đều thấy rõ, trong các đồ biểu, v. v..

Viết năm 1922, chậm nhất là tháng Mười

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

489

ĐIỆN GỬI Ph. E. ĐGIÉC-GIN-XXI¹⁾

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-dê để chuyển cho Đgiéc-gin-xki

Lô-mô-nô-xốp vừa ở đây, đã đề nghị tôi chỉ định đồng chí

¹⁾ Ở phần trên của văn kiện, do chính tay I. V. Xta-lin viết: "*Bản g mậ t m ấ. Tối mật*".

đó làm quyền thứ trưởng. Đồng chí ấy đoán chắc rằng sau một tháng nữa, khi đồng chí về đến nơi, chúng ta sẽ có thể dễ dàng nhận xét xem liệu đồng chí đó có thu xếp ổn thỏa được với những chuyên gia và những tổ chức công đoàn thù địch với đồng chí đó không; đồng chí ấy đoán chắc rằng đồng chí đó không thích hợp với chức năng cố vấn hoặc không thể là ủy viên của ban lãnh đạo bộ tương đương với chức cố vấn được. Tôi nghĩ rằng đồng chí đó thật lòng muốn quản lý các đường sắt với điều kiện là có đồng chí làm người lãnh đạo chính trị. Tôi tin chắc rằng đồng chí đó không có nguyện vọng nào khác. Tôi thiết tha yêu cầu nên đồng ý như vậy và đừng nên coi đó là có ẩn ý xấu mà tôi không hề có. Tôi tin rằng chúng ta sẽ không bao giờ có khả năng để thử thách thật cẩn thận một trong những chuyên gia ưu tú, bởi vì đồng chí đó sẽ đi làm giáo sư. Tôi nghĩ rằng đồng chí là cần thiết trong vai trò là lãnh tụ đảng và chính trị của ngành đường sắt. Yêu cầu đồng chí trả lời ngay cho tôi, nhưng phải trả lời thật thẳng thắn⁵⁰³.

Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Mười một 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

490

* GỬI BAN TÀI CHÍNH

Sao gửi đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích

Trong khi xem xét dự toán của Bộ dân ủy nông nghiệp, hội nghị liên bộ đã cự tuyệt ghi dự toán của Cục hạt giống nhà nước vào ngân sách của Bộ dân ủy nông nghiệp, đồng thời đề nghị hỏi vay Ngân hàng nhà nước, còn Ngân hàng nhà nước thì đáng lẽ phải cho vay 3,5 nghìn tỷ rúp cần thiết cho quý I lại chỉ xuất cho có 1 nghìn tỷ.

Nhận thấy rằng công việc của tư-rót Sa-ti-lốp có tầm quan trọng to lớn đối với nước nhà và vì tin chắc rằng việc cải tiến giống cây trồng theo kiểu của Mỹ là một trong những cơ sở chủ yếu để tăng năng suất của nền nông nghiệp chúng ta, tôi yêu cầu xem xét lại nghị quyết của hội nghị liên bộ để tùy khả năng thỏa mãn những nhu cầu của Cục hạt giống nhà nước.

Tôi gửi kèm theo đây bản sao tờ trình của đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích và bản sao thư của đồng chí Ô-xin-xki để làm tài liệu, tôi hoàn toàn tán thành đồng chí Ô-xin-xki⁵⁰⁴.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 4 tháng Mười một 1922

In lần đầu không đầy đủ năm 1945
trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

In toàn văn lần đầu, theo đúng
bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

491

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp
Bộ dân ủy lương thực

Tôi được báo tin rằng người ta đưa đến các trạm thu mua nhiều ngũ cốc còn ẩm do mùa hạ nhiều mưa. Có nguy cơ là ngũ cốc có thể dễ bị bốc nóng và mất hết tác dụng kinh tế.

Tôi yêu cầu cho tôi biết điều đó có đúng với thực tế không và có thi hành những biện pháp cần thiết để bảo vệ lúa mì đã thu mua chưa, và cho biết ai được phân công đích thân theo dõi đôn đốc vấn đề đó trên toàn lãnh thổ nước Nga.

Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích cho tôi biết rằng nguy cơ lớn đối với thuế lương thực là ở chỗ bị ứ đọng một khối lượng rất lớn lương thực tới 10 000 toa tàu ở các nơi chở đến — Mát-xcơ-

va, Pê-tơ-rô-grát, Xa-ma-ra, Rư-bin-xcơ, I-a-rô-xláp, Cô-xtơ-rô-ma và những nơi khác, do không có đủ kho ở những điểm tiếp nhận và do việc dỡ hàng nói chung là chậm trễ.

Việc chuyển địa chỉ nhận hàng từ một điểm này sang một điểm khác dường như hiện nay chưa đem lại kết quả tốt đẹp, bởi vì sau khi được đổi địa điểm giao nhận như vậy, ở những địa điểm khác, các toa tàu cũng vẫn phải đứng hàng tuần lúc dỡ hàng để đợi cho có bao bì và nhà kho.

Do các kho hiện nay đã đầy ắp, cho nên rõ ràng đây là lúc cực kỳ nguy hiểm.

Tôi yêu cầu báo cáo cho tôi biết tình hình bốc dỡ lúa mì hiện nay ra sao và Bộ dân ủy lương thực đang áp dụng những biện pháp gì để công việc được tiến hành nhanh chóng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 6 tháng Mười một 1922

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

492

GỬI G. M. CRƠ-GI-GIA-NỐP-XKI

Gửi đồng chí Crơ-gi-gia-nốp-xki
Ủy ban kế hoạch nhà nước

Sao gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp, Bộ dân ủy tài chính

Tôi xin gửi đồng chí bản sao hai bức thư của đồng chí Tsu-ba-rơ, trong đó đồng chí ấy chứng minh rằng cuộc sống đã bác bỏ nghị quyết về Đôn-bát của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 13 tháng Mười⁵⁰⁵.

Cần phải xem xét lại vấn đề ngay lập tức, một cách toàn diện, mời cả Bộ dân ủy tài chính và Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga tham gia thảo luận. Bất kỳ thể nào cũng phải tìm cho được một cách giải quyết toàn bộ các vấn đề để bảo đảm hoạt động bình thường cho Đôn-bát và khiến cho nó không phụ thuộc vào tình trạng đồng rúp tiếp tục bị sụt giá.

Tôi cho đó là một công việc vô cùng cấp bách và yêu cầu Ủy ban kế hoạch nhà nước đặc biệt tập trung chú ý đến công việc này⁵⁰⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 6 tháng Mười một 1922

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

493

* GỬI CỤC BẢO VỆ CHÍNH TRỊ NHÀ NƯỚC

Sao gửi Bộ dân ủy ngoại giao
" đồng chí Ay-đúc

Tôi có tài liệu nói về luồng nhập cảnh không hợp pháp khá mạnh hiện nay (gồm người Nga và người Mỹ) qua nhiều trạm biên giới, đặc biệt là qua các hải cảng trên Hắc-hải.

Theo báo cáo của Vụ nhập cư công nghiệp thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, thì mỗi tháng có đến 200 - 300 người nhập cảnh. (Ở đây, nhập cảnh có cả bọn đầu cơ, bọn phản cách mạng và những đám người tương tự như thế.)

Tôi yêu cầu đồng chí áp dụng những biện pháp thật kiên quyết để chặn đứng tình trạng nhập cảnh đó.

Đồng chí cho đồng chí Goóc-bu-nốp biết những biện pháp đã được áp dụng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 6 tháng Mười một 1922

In lần đầu năm 1958 trong sách:
"V. I. Lê-nin. Về pháp chế xã hội
chủ nghĩa (1917 - 1922)". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản sao đánh máy

494

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN⁵⁰⁷

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Chúng ta có nên gây sự với Mút-xô-li-ni và *tất cả mọi người* (Vô-rốp-xki và toàn bộ thành viên phái đoàn) có nên *rời khỏi nước Ý* sau khi *công kích* nó vì hành vi của bọn phát-xít Ý hay không?

Chúng ta sẽ biểu thị hành động phản đối có tính chất quốc tế.

Lý do để phản đối là thuận tiện: các anh đánh người chúng tôi, các anh là bọn đã man, bọn Trăm đen, *tối tệ hơn nước Nga năm 1905*, v.v. và v.v..

Theo tôi thì nên.

Chúng ta sẽ giúp đỡ một cách nghiêm túc *nhân dân Ý*⁵⁰⁸.

Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Mười một, sớm nhất
là ngày 8, 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

495

GỬI I. I. XCO-VOOC-TXỐP - XTÊ-PA-NỐP

I-va-n I-va-nô-vích thân mến!

Tôi đã đọc bài báo của đồng chí về các chuyên gia⁵⁰⁹.

Không đồng ý. 2 điểm.

Điểm thứ nhất, ở đoạn đầu (cột thứ ba, kể từ đầu): "Nên chuyên chính vô sản sẽ sụp đổ nếu, một là,...¹⁾ (nói như thế là đúng) và hai là, nếu các chuyên gia đó không phải là những chuyên gia của chúng ta, và không phải là *những chuyên gia cho rằng nhiệm vụ của họ là củng cố và phát triển nền chuyên chính vô sản*".

Đoạn viết nghiêng nói không đúng. Chúng ta sẽ không có ngay được những chuyên gia đó, chừng nào hãy còn các chuyên gia *tư sản*, các chuyên gia *tiểu tư sản*, chừng nào mà *tất cả* những chuyên gia chưa trở thành *những người cộng sản*. Tuy vậy, nền chuyên chính vô sản vẫn tuyệt đối không được *"sụp đổ"*. Một điều kiện *nhỏ hơn* là đủ rồi: cụ thể là điều kiện *thứ nhất*. Điều kiện thứ hai không giết được chúng ta. Chỉ cần "nắm được" thôi.

Trong một thời gian lâu dài, sẽ còn có những mối hoài nghi, thái độ lưỡng lự, những hiện tượng thọc gậy vào bánh xe, những hành vi phản bội, v.v.. Điều kiện thứ hai sẽ kéo dài đến khi nền chuyên chính *chấm dứt* và bởi vậy nó *không phải là một điều kiện của sự chuyên chính*.

Bây giờ thì đến điểm thứ hai, ở cuối bài báo, đoạn thứ 3 và 2, *từ cuối đếm lên*.

"Cuộc đấu tranh giai cấp... không kỳ quái hơn là những mối quan hệ mà nó thể hiện"⁵¹⁰.

Không đúng. Điều đó là *không đúng*, và không phải chỉ kỳ quái mà thôi. Điều đó còn tệ hơn là kỳ quái nữa: nó *sai về mặt khoa học*. Đó *không phải* là cuộc đấu tranh giai cấp.

¹⁾ V. I. Lê-nin muốn nói đoạn sau đây: "một là, nó không có những chuyên gia tốt thuộc đủ các hạng hết sức nhiều hình nhiều vẻ".

Ở dưới nữa. "Một phòng thí nghiệm khoa học, đó là một tập thể đoàn kết nhất trí, **toàn bộ** những thành viên của tập thể đó hoạt động ăn khớp với nhau, hoạt động một cách hiệp đồng và **tự giác**".

Không đúng. Điều đó không thể nào có trước khi *các giai cấp bị tiêu diệt*.

Đồng chí đưa ra đây một cái gì có tính chất tình cảm, chứ không có tính chất khoa học: *trước khi* xóa bỏ giai cấp, *"hãy phân chia"* tất cả cái gì anh có. Nói như thế là sai. Điều đó sẽ thoái hóa thành những mẩu chuyện của năm 1918: các y sĩ đòi các bác sĩ: "hãy phân chia" tất cả những gì anh có (*về mặt khoa học*).

Nói như thế vừa không đúng vừa có hại trong thực tiễn.

Ví dụ: Bộ chính trị và *những đồng chí nữ thư ký* của mình. "Hãy phân chia" tất cả những gì anh có (*về mặt khoa học*)? Bản thân đồng chí chắc sẽ không chủ trương như thế. Đồng chí đã bốc đấy.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất! Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 15 tháng Mười một 1922

Đăng lần đầu năm 1929 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 10

Theo đúng bản thảo

496

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VÀ DỰ THẢO THƯ
GỬI HÉC-BỐC C. HU-VÔ

Tối mật

Ha-xken nhắc lại với tôi đề nghị mà ông ta đã đưa ra một cách có điều kiện với đồng chí Ca-mê-nép. Tôi đã bày tỏ sự đồng

ý hoàn toàn và đã hết lời khen ngợi. Để thỏa mãn yêu cầu của Ha-xken, tôi muốn gửi ông ta bức thư sau đây và đề nghị các ủy viên Bộ chính trị và đồng chí Tsi-tse-rin phát biểu ý kiến về vấn đề: các đồng chí có cho là hợp lý nếu giao bức thư như vậy vào tay Ha-xken không, hay là các đồng chí cho rằng làm như thế này thì cẩn thận hơn (vì chúng ta không biết rõ những điều kiện chính trị ở Mỹ): tôi lấy lý do là ốm, để tránh không trao cho Ha-xken bất kỳ một bức thư nào nói chung.

Phải có quyết định chậm nhất là buổi sáng ngày mai.

Gửi ngài *Hu-vơ*

Thư ngài Hu-vơ!

Ngài đại tá Ha-xken đã nói với đồng chí Ca-mê-nép, người mà ngài đó thường xuyên liên hệ về các vấn đề của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ, và sau đó, trong một cuộc gặp gỡ riêng với tôi, đã nói lại với tôi rằng Ngài¹⁾, trong những điều kiện nhất định, có thể đồng ý sang nước Nga, hiến mình cho công việc khôi phục kinh tế nước Nga; tôi rất thích thú hoan nghênh đề nghị đó và bày tỏ sự biết ơn trước đối với Ngài về đề nghị đó. Tôi xin nói lại điều tôi đã nói với ngài Ha-xken, là chính sự giúp đỡ đối với chúng tôi như vậy từ phía một nhà tổ chức xuất sắc và là "lãnh tụ của nền công nghiệp" ở trong một nước có những nguyên tắc đối lập với chúng tôi về chế độ kinh tế, sự giúp đỡ đó sẽ có một ý nghĩa cực kỳ quan trọng và, đối với chúng tôi, sẽ là một điều đặc biệt đáng mong muốn và hoan nghênh²⁾.

Theo ý muốn của ngài Ha-xken, toàn bộ công việc đó sẽ được giữ tuyệt đối bí mật cho đến khi có quyết định của Ngài⁵¹¹.

Kính thư Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Mười một
1922

In lần đầu, theo đúng bản đánh
máy, do V. I. Lê-nin sửa chữa và
bổ sung

¹⁾ Đoạn "đã nói... rằng Ngài" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

²⁾ Đoạn "xuất sắc... hoan nghênh" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

497

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, G. E. DI-NÔ-VI-ÉP,
N. I. BU-KHA-RIN và C. B. RA-ĐẾCH⁵¹²

Gửi các đồng chí *Tơ-rốt-xki, Di-nô-vi-ép,*
Bu-kha-rin và Ra-đếch

Vấn kiện mà các đồng chí đã gửi đến cho tôi, cụ thể là bản dự thảo bằng tiếng Đức nhan đề "Sơ thảo cương lĩnh hành động trong vấn đề ruộng đất", chủ yếu do Vác-ga biên soạn và đã được tiểu ban phê chuẩn, tôi đã đọc và rất ngần ngại phát biểu ý kiến tán thành văn kiện đó. Tôi cho rằng bản dự thảo hầu như không đưa lại một điều gì mới so với nghị quyết của Đại hội II Quốc tế cộng sản về vấn đề ruộng đất. Tôi rất lo ngại rằng một số đoạn diễn đạt, do xa rời, thậm chí có thể là một cách ngẫu nhiên, với nghị quyết của Đại hội II, sẽ gây nên sự hiểu lầm và là cái cớ để người ta sẽ cố ý giải thích về sự bất đồng giữa bản dự thảo đó với nghị quyết của Đại hội II. Dường như có cả sự khác nhau làm giảm nhẹ ý nghĩa của điều đã được nói trong nghị quyết của Đại hội II về việc ủng hộ phong trào nông dân, và có thể để ra sự hằn thù nào đó giữa nông dân không có tài sản và giai cấp vô sản nông nghiệp.

Tôi không thể đi sâu một cách chi tiết hơn vào vấn đề đó và so sánh từng câu bản dự thảo nghị quyết của Vác-ga mà các đồng chí gửi đến với nghị quyết của Đại hội II. Tôi cho rằng cần phải hết sức đề phòng để chúng ta đừng có quá nhiều nghị quyết về cùng một vấn đề, có thể để ra sự hiểu lầm và sự lẫn lộn.

Tối thiểu, tôi đề nghị:

1. So sánh từng câu của nghị quyết mới với nghị quyết của Đại hội II.

2. Làm cho nghị quyết mới này có tính chất của loại bài bình luận bộ phận.

Riêng tôi thì nghĩ rằng rất đáng nghi ngờ về ích lợi của nghị quyết mới này⁵¹³.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 25 tháng
Mười một 1922 hồi 12 giờ*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

498

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

*Gửi đồng chí Tô-rốt-xki, sao gửi Di-nô-vi-ép,
Bu-kha-rin, Ra-đếch, Xta-lin và Ca-mê-nép*

1) Về Boóc-đi-ga, tôi khẩn thiết khuyên là nên chấp nhận đề nghị của đồng chí: gửi một bức thư cho các đại biểu Ý nhân danh Ban chấp hành trung ương đảng ta và khẩn khoản giới thiệu với họ sách lược mà đồng chí đã nêu, nếu không thì hành động của họ sẽ rất có hại đối với các đồng chí cộng sản Ý trong toàn bộ tình hình sắp tới⁵¹⁴.

2) Tôi đã đọc những đề cương của đồng chí về chính sách kinh tế mới và tôi thấy nói chung là rất tốt, còn những công thức diễn đạt riêng biệt thì rất đạt, nhưng còn một số ít điểm thì theo tôi cần phải tranh cãi. Tôi khuyên tạm thời nên in trên các báo, còn sau đó nhất thiết sẽ cho in lại thành sách. Nếu có kèm thêm một số bình luận, thì những đề cương đó rất đạt, để giới thiệu cho công chúng nước ngoài hiểu chính sách kinh tế mới của chúng ta.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 25 tháng
Mười một 1922 hồi 11 giờ sáng*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

499

* GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH

*Sao gửi đồng chí Bô-gđa-nốp
" đồng chí Phô-min*

Ngày 14 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xét vấn đề chuyển các nhà máy tẩm thuốc tà vẹt từ Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao sang cho Bộ dân ủy giao thông và đã quyết định chuyển các nhà máy sang cho Bộ dân ủy giao thông.

Bởi vì tôi có một số nghi ngờ về tính chất đúng đắn của nghị quyết đó, tôi yêu cầu Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga xem xét tỉ mỉ một lần nữa vấn đề đó về thực chất, để cho hai bên phát biểu ý kiến mỗi bên ít nhất là 20 phút.

Báo cáo viên của bên này sẽ là đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, của bên kia là đại diện của Bộ dân ủy giao thông.

Tất cả các tài liệu về vấn đề ấy sẽ do đồng chí Goóc-bu-nốp, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trình cho các đồng chí, tôi đã ra chỉ thị cần thiết cho đồng chí Goóc-bu-nốp rồi⁵¹⁵.

*Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

Viết ngày 29 tháng Mười một 1922

*In lần đầu năm 1933 trong sách:
V. V. Phô-min. "Lê-nin và ngành
vận tải". Mát-xcơ-va*

*Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

500

VỀ BỨC THƯ CỦA N. M. KHI-PÔ-VÍCH⁵¹⁶

Nên ủng hộ đề nghị khẩn khoản của đồng chí đó về việc dành

một chiếc tàu thủy cho Đoàn nghiên cứu khoa học nghề cá vùng biển A-dốp (thư kèm theo).

3/XII - 1922

Lê-nin

Bản thân tôi biết rõ *N. M. Knhi-pô-vích* là một con người rất mực trung thực. Về phương diện chính trị, có một thời đi theo Plê-kha-nốp, trước đó và sau đó là đảng viên dân chủ - xã hội không bè phái. Về ý kiến của đồng chí đó, có thể và hoàn toàn *phải* tin. *Knhi-pô-vích* biết một cách thấu triệt và khoa học nghề cá: đã nghiên cứu trong 37 năm.

Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Chạp 1922

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

501

GỬI I. I. KHÔ-ĐÔ-RỐP-XKI

Đồng chí Khô-đô-rốp-xki!

Như đồng chí Mô-lô-tốp đã cho tôi biết, đồng chí có kinh nghiệm thu thập được ở Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xơ về việc kết nghĩa giữa các chi bộ thành phố với các chi bộ nông thôn, và ngược lại. Đồng chí có thu thập tài liệu về phương diện ấy — viết tay và in — không, hoặc là, nếu từ nay đến đại hội các Xô-viết đồng chí không kịp làm việc đó, đồng chí có viết mấy chữ được không, và có thể là chúng ta sẽ tìm được thì giờ để nói chuyện với nhau⁵¹⁷.

4/XII - 22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

Đăng lần đầu ngày 22 tháng Tư 1930 trên báo "Tin tức", số III

Theo đúng bản sao đánh máy

502

GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP

Mật

Gửi đồng chí Lít-vi-nốp

Đồng chí Lít-vi-nốp!

Xin đồng chí hãy cho tôi biết Ha-xken đã nhận được bức điện mà đồng chí đã gửi đi Luân-đôn cho ông ta chưa⁵¹⁸. Nếu đồng chí không hay biết gì về điều đó, thì đồng chí hãy cho biết đồng chí cho rằng có thể áp dụng những biện pháp nào để điện có thể theo kịp ông ta khi ông ta về đến Mỹ, trước khi ông ta gặp Hu-vơ.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đọc qua điện thoại ngày 4 tháng Chạp 1922 hồi 18 giờ

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

503

GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI

*Gửi đồng chí Xvi-đéc-xki,
Bộ dân ủy thanh tra công nông*

1. Tôi có những tin cho biết rằng Cục kinh tế trên đảo thuộc Bắc băng dương đang buôn bán rượu với những người di dân vùng Đất mới và đang chuốc cho những người dị chủng say bí tỉ.

Cứ xét qua những điều nói lại ấy, cục này dường như định ra những giá cả có tính chất ăn cướp đến nỗi những người di dân hết sức tìm cách bán những sản phẩm của họ cho những người Na-uy kinh doanh thú rừng đi đến đó, vì bọn này bán hàng cho họ với giá cả kém tính chất ăn cướp hơn.

2. Người ta cho tôi biết rằng, do ngành đánh cá bị suy yếu nghiêm trọng trong thời kỳ chiến tranh, trên biển A-dốp lại xuất hiện giống cá chép biển với số lượng có ý nghĩa công nghiệp, giống cá này do lối đánh bắt bừa bãi trước đây đã không còn đủ để mang ý nghĩa loại cá công nghiệp. Đồng thời cũng xuất hiện nhiều cá con thuộc họ cá chiên, trong đó có giống cá chiên loại lớn đã hầu như bị tiêu diệt. Nhưng một mặt, người ta đã bắt đầu bắt cá con thuộc họ cá chiên một cách ồ ạt, quá quất, không hạn chế, một cách bừa bãi, do đó có thể nhanh chóng xóa bỏ ảnh hưởng thuận lợi mà thời gian chiến tranh đã tạo ra. Mặt khác, ở hạ lưu sông Đôn hình như đã xảy ra, mà có thể là đang xảy ra một tình trạng không thể tưởng tượng được. Để làm ví dụ, người ta nói với tôi rằng thậm chí Cục bảo hộ các sông hồ của Ủy ban lương thực và thực phẩm sông Đôn cũng tiến hành những vụ bắt cá một cách bừa bãi ở khu vực cấm, thế mà trong khi đó đã quy định rằng chỉ cho phép bắt cá ở những vùng nước cấm với điều kiện phải nộp một khoản tiền đặc biệt từ 400 đến 500 triệu rúp cho một lần bắt.

Cục trưởng Cục bảo hộ sông hồ thuộc Ủy ban lương thực và thực phẩm sông Đôn đã bị cách chức do tội đánh cá bừa bãi ở hạ lưu sông Đôn. Ngày đó *chỉ mới* bị cách chức thôi. Cần phải tìm hiểu xem người đó hiện nay ở đâu, và phải kiểm tra *thật nghiêm túc* xem người đó bị trừng phạt đã đúng mức chưa.

Tôi yêu cầu đồng chí ra lệnh tổ chức điều tra cả hai việc và báo cáo cho tôi, thông qua đồng chí *Goóc-bu-nốp*, kết quả cuộc điều tra trong một công văn rất ngắn gọn.

Cần phải không chỉ ra oai, mà còn phải truy tố và thanh trừng thích đáng những người làm những việc tệ hại đó.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 5 tháng Chạp 1922

Đăng lần đầu không đầy đủ năm 1934 trên tạp chí "Ngư nghiệp Liên-xô", số 1

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản đánh máy, do V. I. Lê-nin ký

504

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Đồng chí Goóc-bu-nốp!

Cần phải làm rõ tận gốc vấn đề này *nhân có vấn đề sắp giải tán (mùa xuân?) phái đoàn đường sắt.*

Vấn đề này hình như do *A-va-nê-xốp* chuẩn bị.

Vê-tô-skin có biết không? *A-va-nê-xốp* có đưa *tất cả* các tài liệu về vấn đề đó cho đồng chí này không?

Tôi yêu cầu đồng chí *đích thân* kiểm tra ⁵¹⁹.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chạp 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

505

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA và N. P. GOÓC-BU-NỐP

Gửi các đồng chí Phô-ti-ê-va và Goóc-bu-nốp

Tất cả giấy tờ Ban chấp hành trung ương gửi cho tôi, nên ghi vào một quyển sổ riêng, rất ngắn gọn, lối văn phải là lối văn đánh điện báo, không quá ba dòng. Nếu trong các giấy tờ có gì không rõ hoặc không chính xác (về loại những vấn đề: người ta muốn gì, người ta yêu cầu bao nhiêu, người ta khiếu nại điều gì, người ta cần gì), thì các đồng chí phải chịu trách nhiệm về sự không chính xác như thế.

7/XII - 22

Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

506

GỬI SÁC-LƠ P. STANH-MÉT-XƠ

Gửi Sác-lơ Prô-tê-út Stanh-mét-xơ vô cùng kính trọng, một trong số rất ít những nhân vật trong mặt trận thống nhất của các đại biểu khoa học và văn hóa đối lập với giai cấp vô sản.

Tôi hy vọng rằng không cần phải chờ đợi lâu mới thấy được cái đột phá khẩu đã bị chọc thủng trong mặt trận này được khoét sâu và mở rộng hơn nữa. Mong rằng gương công nhân và nông dân Nga hiện đang nắm vận mệnh của họ, sẽ là một sự tiếp sức cho giai cấp vô sản và các phéc-mi-ê Mỹ. Mặc dù bị sự tàn phá của chiến tranh gây ra hậu quả khủng khiếp, chúng tôi đang tiếp tục tiến lên tuy rằng chúng tôi không có trong tay dù chỉ là $\frac{1}{10}$ nguồn vốn to lớn cho việc xây dựng đời sống mới về mặt kinh tế, mà nhân dân Mỹ đã có trong nhiều năm nay⁵²⁰.

Vla-đi-mia U-li-a-nốp (Lê-nin)

Mát-xcơ-va, 7. XII. 1922.

Dăng lần đầu bằng tiếng Anh vào tháng Bảy 1923 trên tạp chí "Soviet Russia Pictorial"

Dăng lần đầu bằng tiếng Nga ngày 21 tháng Tư 1961 trên báo "Tin tức", số 96

Theo đúng bức ảnh chụp bản viết tay của một người không rõ tên, do V. I. Lê-nin ký

Dịch từ tiếng Anh

507

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Tôi *không may may* nghi ngờ đồng chí đã thiên vị đối với Rô-giơ-cốp.

Không may may!

Nhưng về thực chất của vấn đề, tôi hết sức lo ngại: y nói láo bao nhiêu cũng được, *dù là cả trên báo chí*. Y nói láo, và chúng ta sẽ bị phỉnh lừa.

Đấy là điều tôi lo ngại.

Chúng nó có khẩu hiệu: cứ nói láo đi, cứ ra khỏi đảng đi, cứ ở lại nước Nga.

Đấy là điều cần phải suy nghĩ và cần phải *bàn*⁵²¹.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 7 hoặc 8 tháng Chạp 1922

Dăng lần đầu không đầy đủ năm 1957 trên tạp chí "Những vấn đề lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", số 4

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản thảo

508

GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi đồng chí Xta-lin

Đồng chí Xta-lin!

Tôi có ý kiến tranh luận về tính chất hợp pháp của nghị quyết về Rô-giơ-cốp đã được thông qua hôm qua, bởi vì:

thứ nhất, nghị quyết đó, ngược lại thông lệ và điều lệ, đã không được ghi vào chương trình nghị sự trước 12 giờ trưa;

thứ hai, các văn kiện không được thông báo trước cho các ủy viên Ban chấp hành trung ương;

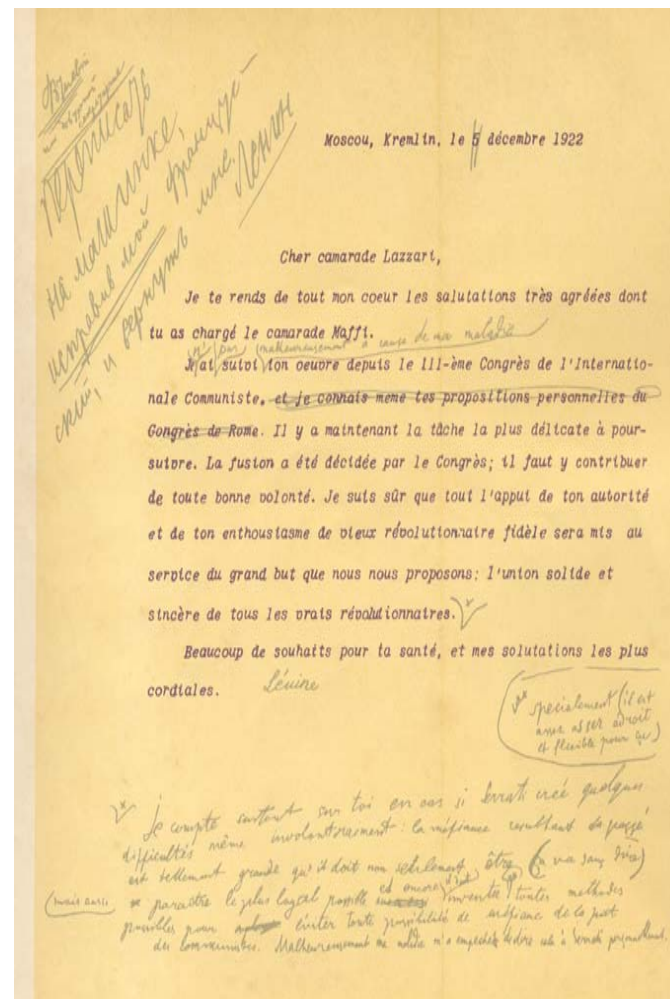
thứ ba, không có bất kỳ lý do nào phải vội vã sau hai lần thảo luận vấn đề đó, vả lại tôi đã tham gia nửa đầu của phiên họp, và vấn đề lại được giải quyết đúng sau khi tôi bắt buộc phải đi vắng.

Vì vậy tôi kiên quyết yêu cầu chuyển vấn đề ra cho hội nghị toàn thể, hơn nữa từ nay đến hội nghị toàn thể chỉ còn một tuần lễ thôi⁵²².

Đối với vấn đề Lô-dốp-xki, tôi đề nghị lợi dụng thời giờ rảnh để cố gắng hơn nữa tìm cho được những người thay thế cần thiết⁵²³.

Chúng ta, với tư cách là một đảng, đã bỏ ra rất nhiều sức lực cho Quốc tế cộng sản và do đó cho Quốc tế công đoàn đỏ. Nếu Lô-dốp-xki tỏ ra không đủ sức hoạt động độc lập, thì cần phải thu hút những lực lượng mới hoặc là trong số những đồng chí nước ngoài, hoặc là trong số những cán bộ mà dù sao chúng ta cũng sẽ không dùng vào một việc nào khác, nghĩa là không dùng làm công tác tổ chức, công tác thực tiễn, công tác hành chính. Vì thế, dù sao cũng không thể lấy Can-nin, người mà tôi đã nghe nói, bắt đầu làm một công việc khá quan trọng và, nếu tôi không lầm, thì đang làm công việc khá có kết quả ở Đôn-bát. Đồng thời, trong bất kỳ trường hợp nào, cũng không thể chỉ định một cách đơn giản Tôm-xki, bởi vì trong Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, đồng chí ấy có quá nhiều việc, mà ở đây lại hết sức khó khăn do thiếu người. Nếu cần, tôi đề nghị cử Tôm-xki và Rút-du-tác để cả hai người đều không phải mất quá nửa tiếng đồng hồ mỗi ngày vào chức vụ mới ấy, đồng thời nhất thiết phải có 2 hoặc trên 2 thư ký giỏi tiếng nước ngoài và có năng lực báo cáo hết sức tường tận cho Tôm-xki và Rút-du-tác. Tôi đề nghị giao cho Bộ tổ chức hoặc Ban bí thư nhiệm vụ tìm được những thư ký như vậy để dù sao thì họ cũng không bị tách ra khỏi bất kỳ một chức vụ nào đang cần thiết đối với đảng ta.

Tôi lưu ý rằng nếu không sử dụng những người như Rốt-stanh, thì điều đó chứng tỏ tình trạng vô chính phủ kinh khủng trong việc tổ chức sự nghiệp của Quốc tế công đoàn đỏ và Quốc tế cộng sản, bởi vì dù sao thì những người ấy, bằng công việc lâu dài, đã chứng tỏ họ hoàn toàn thích hợp với hoạt động ngành sách báo chẳng hạn như trong báo "Thời mới" trước đây⁵²⁴; không nghi ngờ gì rằng với sự giúp đỡ thích đáng của các thư ký,

Thư của V. I. Lê-nin gửi C. Lát-xa-ri và nhiệm vụ giao cho thư ký. — Ngày 11 tháng Chạp 1922.
 Anh thu nhỏ

những người này sẽ hết sức có ích, còn những thư ký cần thiết thì có thể và phải lấy trong số các đồng chí nước ngoài, chứ không phải các đồng chí người Nga. Tuyệt đối cần phải đặt giới hạn cho việc rút lực lượng của đảng ta để làm việc cho Quốc tế cộng sản và Quốc tế công đoàn đỏ.

Tôi đề nghị chuyển đề nghị tương ứng đến Ban bí thư Ban chấp hành trung ương hoặc Bộ tổ chức⁵²⁵.

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại ngày 8
tháng Chạp 1922*

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

509

GỬI M. I. PHRUM-KIN⁵²⁶

Gửi Phrum-kin

Đồng chí đã đọc bản thảo cuối cùng đề cương của A-va-nê-xốp (tiết XI điểm 15) chưa? (đề ngày 5. XII số 012461/m)⁵²⁷.

Đồng chí hãy cho tôi biết ý kiến của đồng chí, độ 3 dòng, và nếu chưa kịp trong ngày thứ hai, thì đồng chí hãy chuẩn bị ý kiến cho tôi vào ngày thứ ba¹⁾, tôi dự định đến hôm đó sẽ có mặt ở Mát-xcơ-va⁵²⁸.

10/XII. *Lê-nin*

Viết ngày 10 tháng Chạp 1922

*In lần đầu, theo đúng bản
thảo, có đối chiếu với bản sao
đánh máy*

¹⁾ Tức là ngày 11 hoặc 12 tháng Chạp.

THƯ GỬI C. LÁT-XA-RI VÀ NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ

Mát-xcơ-va, Crem-li, 11 tháng Chạp 1922

Đồng chí Lát-xa-ri thân mến!

Xin cảm ơn về lời chào của đồng chí mà đồng chí Máp-phi đã chuyển đến cho tôi, và từ đáy lòng tôi cũng xin gửi tới đồng chí lời chào như vậy.

Rất tiếc là vì bị ốm, tôi không thể¹⁾ theo dõi được công việc của đồng chí sau Đại hội III Quốc tế cộng sản. Bây giờ sắp bắt đầu một nhiệm vụ cực kỳ tế nhị. Vấn đề hợp nhất đã được đại hội quyết định; cần phải giúp đỡ cho sự hợp nhất đó một cách thật sốt sắng²⁾. Tôi tin rằng toàn bộ uy tín và nhiệt tình của đồng chí, một nhà cách mạng lão thành và tận tụy sẽ được đem cống hiến cho mục đích vĩ đại mà chúng ta tự đề cho mình, là đoàn kết một cách vững chắc và chân thành tất cả những người cách mạng chân chính.

Tôi đặc biệt trông cậy ở đồng chí trong trường hợp Xe-ra-ti gây ra trở ngại, thậm chí có thể là vô tình: sự không tin cậy do quá khứ để lại to lớn đến nỗi Xe-ra-ti không những phải (điều đó là dĩ nhiên) tỏ ra trung thực hết mức, mà còn phải bằng mọi cách biểu lộ đức tính đó và hơn nữa phải đặc biệt tìm (đối với việc đó, Xe-ra-ti khá khôn khéo và mềm mỏng) mọi phương pháp có thể có để tránh mọi lý do gây nên sự không tin cậy từ phía những người cộng sản. Đáng tiếc là bệnh tật đã ngăn cản tôi đích thân nói điều đó với Xe-ra-ti²⁾.

Chúc đồng chí mạnh khỏe và gửi lời chào chân thành nhất⁵³⁰.

Lê-nin

¹⁾ Mấy chữ: "rất tiếc là vì bị ốm, tôi không thể" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

²⁾ Đoạn này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

Gửi Phô-ti-ê-va hoặc nữ thư ký trực ban

Cho đánh máy *sau khi chữa* bản tiếng Pháp của tôi, và gửi trả lại cho tôi.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy, do
V. I. Lê-nin sửa chữa và bổ sung
Dịch từ tiếng Pháp*

511

GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki! Xin gửi đồng chí thư của Cre-xtin-xki. Đồng chí hãy sớm viết cho tôi biết là đồng chí có đồng ý hay không; tại hội nghị toàn thể tôi sẽ chiến đấu cho độc quyền.

Còn đồng chí?

Lê-nin của đồng chí

P. S. Trả lại *sớm* thì tốt hơn⁵³¹.

Viết ngày 12 tháng Chạp 1922

Theo đúng bản thảo

512

GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

Gửi đồng chí Tô-rốt-xki,
sao gửi Phrum-kin và Xtô-mô-ni-a-cốp

Đồng chí Tô-rốt-xki!

Tôi đã nhận được ý kiến của đồng chí về bức thư của Cre-xtin-xki và về các kế hoạch của A-va-nê-xốp⁵³². Tôi nghĩ rằng tôi và đồng chí có sự nhất trí ở mức cao nhất, và tôi nghĩ rằng,

với cách đặt vấn đề như vậy, vấn đề Ủy ban kế hoạch nhà nước loại trừ (hoặc đẩy lùi) sự tranh chấp về việc Ủy ban kế hoạch nhà nước có cần phải có quyền ra chỉ thị hay không⁵³³.

Dù sao, tôi thiết tha yêu cầu đồng chí đảm nhiệm việc bảo vệ, tại cuộc họp toàn thể sắp tới, quan điểm chung của chúng ta về sự cần thiết tuyệt đối phải giữ vững và tăng cường độc quyền ngoại thương. Bởi vì, về mặt này, cuộc hội nghị toàn thể lần trước đã thông qua một nghị quyết hoàn toàn đi ngược lại độc quyền ngoại thương, và bởi vì không thể nhượng bộ trong vấn đề này, cho nên tôi nghĩ, như tôi đã nói trong thư gửi Phrum-kin và Xtô-mô-ni-a-cốp¹⁾, rằng trong trường hợp chúng ta bị thất bại trên vấn đề này, chúng ta sẽ phải đưa vấn đề ra trước đại hội đảng. Muốn vậy, cần trình bày một cách ngắn gọn những bất đồng ý kiến của chúng ta trước đảng đoàn trong đại hội các Xô-viết sắp tới⁵³⁴. Nếu kịp, tôi sẽ viết bản trình bày như thế và tôi sẽ rất lấy làm vui mừng nếu đồng chí cũng hành động như thế. Sự do dự trong vấn đề này sẽ đưa lại cho chúng ta mối hại không thể tưởng tượng được, và những lý lẽ để phản đối chung quy là chỉ trích sự không hoàn thiện của bộ máy. Nhưng bộ máy của chúng ta thì không hoàn thiện ở khắp mọi nơi và mọi chỗ, và lấy lý do là bộ máy không hoàn thiện để từ bỏ độc quyền thì như thế sẽ có nghĩa là đổ chấu nước hắt luôn cả đĩa trẻ ngồi trong.

13/XII - 22

Lê-nin

*Đọc qua điện thoại**Theo đúng bản sao đánh máy*

513

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Đồng chí A-va-nê-xốp! Xin gửi bức thư của tôi²⁾. Đồng chí gửi trả lại tôi vào khoảng 7 giờ.

¹⁾ Thư này không tìm thấy.

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 384 - 388.

Đồng chí hãy suy nghĩ kỹ xem nên thêm cái gì, nên bớt cái gì. *Nên đặt vấn đề đấu tranh như thế nào*⁵³⁵?

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 14 tháng Chạp 1922

Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp chí
"Những vấn đề lịch sử Đảng cộng
sản Liên-xô", số 4

Theo đúng bản thảo

514

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tơ-rốt-xki! Tôi cho rằng chúng ta đã hoàn toàn nhất trí với nhau. Tôi yêu cầu đồng chí tuyên bố tại hội nghị toàn thể về sự đoàn kết của chúng ta. Tôi hy vọng rằng cách giải quyết của chúng ta sẽ được thông qua, bởi vì số những đồng chí đã biểu quyết phản đối hồi tháng Mười thì nay một phần hoặc hoàn toàn chuyển sang phía chúng ta¹⁾.

Nếu vạ nhất mà nghị quyết chúng ta không được thông qua, chúng ta sẽ nêu vấn đề với đảng đoàn tại đại hội các Xô-viết và chúng ta sẽ tuyên bố đưa vấn đề ra đại hội đảng.

Khi đó đồng chí hãy báo cho tôi biết, và tôi sẽ gửi lời tuyên bố của tôi.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Nếu vấn đề này bị loại ra khỏi hội nghị toàn thể lần này (điều này tôi mong sẽ không xảy ra và dĩ nhiên là đồng chí phải lấy danh nghĩa chung của chúng ta phản đối cật lực), thì tôi nghĩ

¹⁾ Máy chữ: "sang phía chúng ta" do chính tay L. A. Phô-ti-ê-va viết.

rằng dù sao vẫn phải đề xuất với đảng đoàn tại đại hội các Xô- viết và đòi đưa vấn đề ra đại hội đảng, bởi vì việc tiếp tục do dự là tuyệt đối không thể tha thứ.

Tất cả những tài liệu mà tôi đã gửi cho đồng chí, có thể để lại chỗ đồng chí cho đến sau hội nghị toàn thể¹⁾.

Viết ngày 15 tháng Chạp 1922

*Theo đúng bản thảo và đoạn
văn viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va*

515

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Gửi đồng chí *Tơ-rốt-xki*

Đồng chí *Tơ-rốt-xki!*

Xin chuyển đồng chí bức thư của Phrum-kin mà tôi mới nhận được hôm nay⁵³⁶. Tôi cũng nghĩ rằng chấm dứt hẳn vấn đề này là tuyệt đối cần thiết. Nếu người ta sợ rằng vấn đề này làm tôi xúc động và thậm chí có thể ảnh hưởng đến sức khỏe của tôi, thì tôi lại nghĩ rằng điều đó hoàn toàn không đúng, bởi vì cái làm cho tôi xúc động nhiều gấp chục nghìn lần là việc dây dưa khiến cho chính sách của chúng ta hoàn toàn không được ổn định về một trong những vấn đề căn bản. Vì thế, tôi lưu ý đồng chí đến bức thư gửi kèm theo đây và thiết tha yêu cầu ủng hộ việc thảo luận ngay lập tức vấn đề đó. Tôi cho rằng nếu chúng ta đứng trước nguy cơ thất bại, thì việc thất bại xảy ra trước khi họp đại hội đảng và việc ngay bây giờ đề xuất với đảng đoàn trong đại hội, sẽ có lợi nhiều hơn là để thất bại sau đại hội. Có thể, một sự thỏa hiệp như thế này là có thể chấp nhận được: bây giờ chúng ta đưa

¹⁾ Đoạn "tái bút" do chính tay L. A. Phô-ti-ê-va viết.

ra nghị quyết về việc xác nhận sự độc quyền, còn tại đại hội đảng thì chúng ta vẫn cứ đặt vấn đề ra và chúng ta hãy giao ước với nhau về điều đó ngay bây giờ. Theo tôi, dù trong trường hợp nào, vì lợi ích của chúng ta và vì lợi ích của sự nghiệp chúng ta đều không thể chấp nhận bất kỳ một sự thỏa hiệp nào khác.

15. XII. 22

Lê-nin

Đọc qua điện thoại

Theo đúng bản sao đánh máy

516

GỬI CÁC PHÓ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG⁵³⁷

Thư gửi các phó chủ tịch¹⁾

1. Nên giao Ủy ban kế hoạch nhà nước cho Rư-cốp²⁾.
2. Theo tôi, cần phải tuyển sáu nữ tốc ký viên và ghi chép ngắn gọn, 3 - 4 dòng cho mỗi lần ghi, dĩ nhiên là chỉ giới hạn ở thực chất của những điều đã ước định và ở những con số chủ yếu — hai - ba con số.

Tôi nghĩ rằng cần như vậy để công việc của tất cả ba phó chủ tịch tiến hành được nhất trí, và thứ hai, để có thể suy nghĩ trở lại về những quyết định đã được chấp nhận trong quá trình làm việc và sau đó vài tuần lễ có thể so sánh kết quả của những biện pháp đã thi hành.

¹⁾ Trong bản sao đánh máy viết: "Gửi các đồng chí Ca-mê-nép, Rư-cốp, Txi-u-ru-pa".

²⁾ Tiếp đó là đoạn bị xóa: "2. Về những điểm khác trong sự phân công, tôi chưa nghĩ kỹ được, tôi sẽ trả lời ngay hôm nay, nếu tôi kịp đọc lại lần nữa và suy nghĩ kỹ". Đoạn này không có trong bản sao đánh máy.

Cần giao cho Goóc-bu-nốp trách nhiệm tổ chức tất cả bộ máy tốc ký đó và giám sát chặt chẽ để bộ máy đó làm việc hoàn toàn chính xác.

3. Tôi yêu cầu các đồng chí ghi chép ngắn gọn — khoảng 1 trang — quyết định mà các đồng chí chấp nhận đối với nhà thống kê Pô-pốp. Lúc này, tôi không có ý định tranh cãi về quyết định đó, nhưng tôi cho rằng sau mấy tuần nữa chúng ta sẽ cần đến bản ghi chính xác những lời buộc tội cũng như những lời bào chữa¹⁾.

N. Lê-nin

Đọc ngày 16 tháng Chạp 1922

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của N. C. Crúp-xcai-a

517

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI⁵³⁸

Như tổng chiếm đồn không tốn một viên đạn mà chỉ cần một cuộc hành binh đơn giản. Tôi đề nghị không dừng lại mà tiếp tục tiến công và muốn thế thì cần đề nghị nêu ra tại đại hội đảng vấn đề củng cố ngoại thương và những biện pháp cải tiến hoạt động ngoại thương. Tuyên bố điều đó trước đảng đoàn tại đại hội các Xô-viết. Tôi hy vọng rằng đồng chí sẽ không phản đối và không từ chối việc đọc báo cáo tại đảng đoàn.

Ngày 21 tháng Chạp 1922

N. Lê-nin

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Không xác định được là muốn nói gì.

1923

518

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI⁵³⁹

Tối mật

Giao tận tay

Đồng chí Tô-rốt-xki kính mến!

Tôi yêu cầu đồng chí tích cực đảm nhiệm việc bảo vệ vấn đề Gru-di-a tại Ban chấp hành trung ương đảng. Vấn đề này hiện nằm dưới "sự truy nã" của Xta-lin và Đgiéc-gin-xki, và tôi không thể trông mong vào sự vô tư của những đồng chí đó. Thậm chí hoàn toàn ngược lại. Nếu đồng chí đồng ý đảm nhiệm việc bảo vệ vấn đề đó, thì tôi có thể yên tâm. Nếu vì một lý do nào đó mà đồng chí không đồng ý, thì chuyển giao toàn bộ hồ sơ lại cho tôi. Tôi sẽ coi đó là dấu hiệu chứng tỏ đồng chí không đồng ý⁵⁴⁰.

Gửi lời chào thân ái nhất *Lê-nin*¹⁾

Đọc qua điện thoại ngày 5 tháng Ba 1923

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Trong một tờ rời kèm theo thư này, có đoạn ghi thêm của thư ký: "Đồng chí Tô-rốt-xki! Kèm theo thư đã chuyển bằng điện thoại cho đồng chí, Vla-đi-mia I-lích yêu cầu bổ sung để đồng chí biết đồng chí Ca-mê-nép sẽ lên đường đi Gru-di-a vào thứ tư và đồng chí ấy yêu cầu hỏi đồng chí có muốn gửi gì đến đó không. Ngày 5 tháng Ba 1923".

519

**GỬI P. G. MĐI-VA-NI, Ph. E. MA-KHA-RÁT-DÊ
VÀ NHỮNG ĐỒNG CHÍ KHÁC**

Tối mật

*Gửi các đồng chí Mđi-va-ni, Ma-kha-rát-dê
và những đồng chí khác*

Sao gửi các đồng chí *Tơ-rốt-xki* và *Ca-mê-nép*

Các đồng chí kính mến!

Tôi hết sức chăm chú theo dõi công việc của các đồng chí. Tôi rất bực mình vì sự thô bạo của Oóc-đgiô-ni-kít-dê và sự dung túng của Xta-lin và Đgiéc-gin-xki. Tôi đang chuẩn bị các bản ghi chép và bài nói cho các đồng chí⁵⁴¹.

Kính thư *Lê-nin*

Ngày 6 tháng Ba 1923

Theo đúng bản sao đánh máy

PHỤ LỤC

1

*** ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC BAN
CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH⁵⁴²**

Sao gửi các ban ruộng đất tỉnh

Nhiệm vụ trước mắt của các cơ quan nông nghiệp trong mùa đông là đào tạo những cán bộ nông nghiệp tổng có trình độ chính trị. Chiến dịch này được tiến hành bằng phương thức đột xuất và theo kế hoạch của Bộ dân ủy nông nghiệp với sự tham gia thiết thực của toàn bộ ban chấp hành Xô-việt tỉnh. Các ban chấp hành Xô-việt tỉnh có nhiệm vụ: 1) xem xét và thông qua kế hoạch mở chiến dịch đúng thời hạn, chậm nhất là ngày mồng 1 tháng Chạp; 2) thu hút tất cả các cơ quan chính quyền địa phương tham gia công tác và giúp đỡ thiết thực các cơ quan nông nghiệp; 3) bảo đảm sự giám sát và kiểm tra chung về việc tiến hành chiến dịch.

Cần phải đặc biệt chú ý đến việc giải thích cho nông dân hiểu rõ những biện pháp đang thi hành để họ có thể gửi những đại biểu ưu tú của mình đến dự các lớp huấn luyện. Sau này, các đồng chí cần quy định phải có những báo cáo tổng kết định kỳ của các ban ruộng đất tỉnh về tiến trình của chiến dịch tại các hội nghị kinh tế và tại các hội nghị toàn thể của ban chấp hành Xô-việt tỉnh, đồng thời thông qua các ban chấp hành Xô-việt huyện để kiểm tra kết quả. Đoàn chủ tịch ban chấp hành Xô-việt tỉnh hoàn toàn chịu trách nhiệm về kết quả của chiến dịch.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)¹⁾

Viết ngày 21 tháng Mười một
1921

Đăng lần đầu năm 1961 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 2

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

¹⁾ Điện này còn có chữ ký của thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp N. Ô-xin-xki và của tổng cục trưởng Tổng cục giáo dục chuyên nghiệp E. A. Prê-ô-bra-giê-n-xki.

2

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI Ph. E. ĐGIẾC-GIN-XKI⁵⁴³**

Thượng khẩn

Gửi đồng chí *Đgiéc-gin-xki*, Bộ dân ủy giao thông

Vì tầm quan trọng đặc biệt của việc giữ vững liên hệ liên tục giữa Cục xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra ở Mát-xcơ-va với công trường xây dựng nhà máy ở Ca-si-ra về phương diện chuyên chở hàng hóa cũng như chuyên chở hành khách, — cần phải gia hạn lệnh cho phép được quyền móc vào các chuyến tàu khách địa phương (chạy trong phạm vi ngoại thành) hai toa tàu có lò sưởi số 980848 và 603984 thuộc quyền sử dụng của Công trường Ca-si-ra.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin**Viết ngày 28 tháng Mười một 1921**In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII**Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký*

3

ĐIỆN GỬI A. V. SỐT-MAN*Gửi Sốt-man, chủ tịch Hội đồng kinh tế khu,
Rô-xtốp trên sông Đôn*

Ở Mát-xcơ-va đã khai trương Sở giao dịch hợp tác xã trung ương trực thuộc Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng với sự tham gia của các loại hợp tác xã khác nhau, cũng như của các cơ quan kinh tế nhà nước. Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng cũng đã được giao trách nhiệm tổ chức một sở giao dịch chung trực thuộc Ngân hàng nhà nước. Quy chế đó cũng có thể chấp nhận ở nơi đồng chí, bởi vì nó góp phần tổ chức hết

sức nhanh chóng những sở giao dịch hợp tác xã cũng như những sở giao dịch chung. Liên hiệp các hợp tác xã khu sẽ tổ chức sở giao dịch hợp tác xã khu, đồng thời thi hành những biện pháp nhằm tổ chức ở Rô-xtốp một sở giao dịch chung trực thuộc Hội nghị kinh tế⁵⁴⁴.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Mát-xcơ-va, Crem-li,

Lê-nin

ngày 29 tháng Mười một 1921

*In lần đầu, theo đúng bản đánh
máy, do V. I. Lê-nin ký*

4

**ĐIỆN GỬI CÁC PHÁI VIÊN
CỦA BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG⁵⁴⁵***Gửi phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương:*

ở Xi-bi-ri — Nô-vô-ni-cô-la-ép-xcơ,
ở Đông - Nam — Rô-xtốp trên sông Đôn,
ở miền Bắc — Ác-khan-ghen-xcơ,
ở Pê-tơ-rô-da-vốt-xcơ,
" Nô-vô-rốt-xi-xcơ,
" Crum — Xê-va-xtô-pôn,
" Bê-lô-ru-xi-a — Min-xcơ,
" Vi-tép-xcơ,
" Ba-cu,
" Muốc-man-xcơ,
" Ta-sken

Sao gửi các hội nghị kinh tế

Theo báo cáo của Bộ dân ủy ngoại thương, các phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương, do sức ép của *Hội nghị kinh tế*, đã bán các hàng hóa dành cho xuất khẩu thuộc quỹ thăng bằng ngoại

tệ của nhà nước. Ác-khan-ghen-xơ, Rô-xtốp trên sông Đôn, Nô-vô-rốt-xi-xơ, Nô-vô-ni-cô-la-ép-xơ, Xê-va-xtô-pôn, Mìn-xơ, Ba-cu đã bán mất một phần quỹ của nhà nước, hơn nữa lại bán với giá bất lợi, và với ngoại tệ thu được đã đem đi mua hàng tiêu dùng cá nhân chứ không phải mua thiết bị công nghiệp. Những hành động tiêu xài lãng phí quỹ xuất khẩu của nhà nước như thế, trong khi vật tư của chúng ta rất ít ỏi, là một tội đối với nước nhà. Tôi đề nghị đình chỉ kiểu buôn bán đó và tiến hành những hoạt động buôn bán theo nguyên tắc chỉ bán những hàng hóa xuất khẩu khi có giấy phép và chỉ thị đặc biệt dành cho việc ấy của Bộ dân ủy ngoại thương có chữ ký của thứ trưởng hoặc của đồng chí *Rư-cu-nốp*, người phụ trách xuất khẩu. Tôi đề nghị các hội nghị kinh tế và các phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương tiến hành việc kiểm kê chính xác những hàng hóa hiện có thích hợp cho xuất khẩu, mà chưa được giao cho Bộ dân ủy ngoại thương, giữ chúng lại cho Bộ dân ủy ngoại thương, và sau khi Ủy ban sử dụng của Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định dành những hàng hóa đó để xuất khẩu, thì đem chuyển giao cho Bộ dân ủy ngoại thương.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 29 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

5

ĐIỆN BÁO BĂNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ

Gửi I. I. Rát-tsen-cô, Bộ dân ủy ngoại thương

Đồng chí đã được Công trường Ca-si-ra cho biết rằng trên chiếc tàu thủy "Phri-đa Goóc-nơ" bị mắc kẹt trong băng gần Pê-

tơ-rô-grát, có 110 hòm vật cách điện dùng cho đường tải điện Ca-si-ra - Mát-xơ-va. Đồng chí hãy hỏa tốc báo cho biết đồng chí thi hành những biện pháp gì để dỡ những hòm ấy khỏi tàu và để gửi tiếp chúng đến Ca-si-ra. Ngoài ra, theo báo cáo của Công trường Ca-si-ra, ngoài biên giới nước Nga hiện còn 11 900 vật cách điện được gửi đi từ nhà máy Rô-den-tan ngày 7/XI. Chú ý đến trường hợp của chiếc tàu thủy "Phri-đa Goóc-nơ", ngay từ bây giờ cần phải quan tâm đến việc tìm một con đường mới để chuyển những vật cách điện ấy, vả lại, phương thức đáng tin cậy nhất là chuyển chúng bằng đường sắt, có người áp tải đến Mát-xơ-va, giao vật cách điện cho Văn phòng Công trường Ca-si-ra có ký nhận: Ma-lui Tséc-cát-xki, Pốt-vô-ri-ê Ca-li-a-din-xcoi-ê, Công trường Ca-si-ra. Về những biện pháp được áp dụng và kết quả, đồng chí hãy thông báo ngay cho đồng chí *Xmô-li-a-ni-nốp*⁵⁴⁶.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Mát-xơ-va - Crem-li,
2/12 - 21

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập *Lê-nin*, t. XXIII

Theo đúng bản đánh máy,
do V. I. Lê-nin ký

6

GỬI N. Ô-XIN-XKI¹⁾

Gửi đồng chí Ô-xin-xki, Bộ dân ủy nông nghiệp

Tôi yêu cầu trả lời cho tôi một cách rất ngắn gọn, độ một hoặc nhiều nhất thì cũng chỉ đến hai trang là cùng, về một số vấn đề

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 144.

để tôi có thể trình bày chính xác hơn những phần tương ứng trong bản báo cáo của tôi tại đại hội các Xô-viết, và ghi vào dăm ba con số tiêu biểu nhất.

Liệu đồng chí có thể cung cấp cho tôi hai - ba con số tổng hợp dùng cho bản báo cáo của tôi tại đại hội các Xô-viết được không: 1) việc chúng ta hoàn thành việc cung cấp giống cho nông dân dùng trong mùa thu năm 1921 2) Về những kết quả và thành công to lớn khác đã thể hiện trong năm 1921. Liệu có nên nhắc đến những trại giống cây trồng (Sa-ti-lốp và những trại khác, v. v.) hoặc là những trại giống gia súc và một điều gì đó đại loại như thế không?

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

7

**GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP,
V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP¹⁾**

Gửi các đồng chí *Goóc-bu-nốp, X mô-li-a-ni-nốp*

Yêu cầu báo cho tôi biết liệu có xong được bài của Lê-vi đăng trên báo "Đời sống kinh tế" nói về việc cung cấp điện cho nước Nga được không? Bao giờ sẽ đăng? Ở đó có những số liệu tổng hợp về tình hình phát triển số lượng và công suất các nhà máy điện qua các năm 1918, 1919, 1920 và 1921, mặc dù năm cuối cùng

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 144.

chưa kết thúc không? Tôi rất mong những tài liệu ấy được đăng vào ngày thứ ba¹⁾. Gọi điện thoại cho tôi trong ngày thứ hai⁵⁴⁷.

Ngày 17 tháng Chạp 21

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

8

**GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI, M. N. PÔ-CRỐP-XKI,
E. A. LÍT-KEN-XƠ²⁾**

Gửi các đồng chí Lu-na-tsác-xki, Pô-crốp-xki,
Lít-ken-xơ, Bộ dân ủy giáo dục

Tôi yêu cầu trả lời tôi một cách rất ngắn gọn, độ một hoặc nhiều lắm thì cũng chỉ đến hai trang là cùng, về một số vấn đề để tôi có thể trình bày chính xác hơn những phần tương ứng trong bản báo cáo của tôi tại đại hội các Xô-viết và ghi vào dăm ba con số tiêu biểu nhất.

Yêu cầu các đồng chí cung cấp cho tôi những số liệu ngắn gọn, có thể nói lên rõ ràng lòng ham học ngày càng tăng và một số thành tựu trong lĩnh vực giáo dục trong năm 1921 (ví dụ, số học sinh, số phòng đọc sách, số thư viện, số học sinh đại học, số trường kỹ thuật, v.v.) để tôi báo cáo tại đại hội các Xô-viết.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Chạp 1921

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Tức là ngày 19 tháng Chạp.

²⁾ Xem tập này, văn kiện 144.

9

GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ¹⁾

Gửi đồng chí *Rát-tsen-cô*, Bộ dân ủy ngoại thương
Sao gửi đồng chí Kiéc-pi-tơ-ni-cốp,
Cục khai thác than bùn bằng thủy lực

Tôi yêu cầu trả lời cho tôi một cách rất ngắn gọn, độ một hoặc nhiều lắm thì cũng chỉ đến hai trang là cùng, về một số vấn đề để tôi có thể trình bày một cách chính xác hơn những phân tương ứng trong bản báo cáo của tôi tại đại hội các Xô-viết và ghi vào những số liệu tiêu biểu nhất.

Tôi yêu cầu gửi cho tôi một báo cáo có cách diễn đạt chính xác, không quá một trang, nói rõ đặt mua những gì ở Đức cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. Liệu những thứ đó đến mùa xuân 1922 đã sẵn sàng chưa và việc đó đưa lại những triển vọng gì cho toàn bộ chiến dịch khai thác than bùn năm 1922.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 17 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

10

* ĐIỆN GỬI TẤT CẢ
CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH,
TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH⁵⁴⁸

Tôi đề nghị, ngay lập tức, phải chi viện một cách đặc biệt tích cực tất cả các cơ quan lâm nghiệp nhằm hoàn thành nhiệm vụ

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 144.

chuyên chở và dự trữ gấp rút củi và gỗ trong những tháng khẩn cấp của mùa đông, bằng cách tăng cường các cơ quan lao động hàng tổng có trách nhiệm vận động nhân dân hoàn thành các chỉ tiêu khai thác và vận xuất củi và gỗ đã được giao cho họ, theo chế độ làm nghĩa vụ dân công chuyên chở bằng xe ngựa và đóng đảm phụ bằng chuyên chở bằng xe ngựa. Các đồng chí hãy đẩy mạnh chiến dịch cổ động ở nông thôn để vận động nhân dân hoàn thành tốt nhiệm vụ, và trong trường hợp cần thiết thì áp dụng những biện pháp tác động. Các đồng chí hãy tổ chức và chuyển ngay lập tức một bộ phận việc thu mua sang phương thức mua bằng tiền của bản thân người tiêu dùng, còn tiền của nhà nước thì dành ra để thanh toán sự dự trữ và vận chuyển gỗ, củi cho những nhu cầu vô cùng cấp bách của nhà nước, như nhu cầu của đường sắt, của ngành vận tải đường thủy, ngành quân sự, đại công nghiệp quốc doanh, trên cơ sở những chỉ thị của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, Tổng cục lâm nghiệp số 811, 812. Tôi xin nêu để các đồng chí thấy khó khăn đặc biệt của trung ương trong việc cung cấp đầy đủ cho các hoạt động. Nếu nguồn dự trữ bị cạn, tôi đề nghị sử dụng đến mức cao nhất tiền của địa phương để chi cho các hoạt động đó. Bất kể trong trường hợp nào cũng không được dùng tiền và vật tư mà trung ương quy định dùng để đặt mua củi và gỗ, vào những nhu cầu khác. Đồng chí hãy báo cáo cho Tổng cục lâm nghiệp biết những biện pháp đã được áp dụng¹⁾.

Mát-xơ-va, Crem-li,

19/XII - 21

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản sao đánh máy

¹⁾ Đã truyền đi qua đài phát thanh.

11

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI V. A. AN-TÔ-NỐP - ỐP-XÊ-EN-CÔ**

Chúng tôi coi việc đề phòng bất kỳ một sự nổi loạn nào ở Crôn-stát là một điều có tầm quan trọng đặc biệt. Chúng tôi đòi hỏi phải nghiên cứu thật cẩn thận tình hình và tăng cường sự cảnh giác thường xuyên. Chúng tôi giao cho ủy ban chịu trách nhiệm áp dụng tất cả mọi biện pháp cần thiết⁵⁴⁹.

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 26 tháng Chạp 1921

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản sao đánh máy

12

**BẢN GHI THƯ TRẢ LỜI
CHO I. I. XCƠ-VOỐC-TXỐP - XTÊ-PA-NỐP²⁾**

20/I. 1922

Đồng chí Vla-đi-mia I-lích kính mến, tôi vẫn điện khí hóa một cách giản dị như cũ. Hoàn toàn rõ ràng là tôi đã thiên từ phía đồng chí đến phía Crơ-gi-gia-nốp-xki: không phải cuốn sách nhỏ thuộc loại "tuyên truyền sản xuất" lừng danh, mà là một công trình viết cặn kẽ hơn, bao quát cả những vấn đề của "nền kinh tế thời kỳ quá độ",

¹⁾ Điện báo bằng điện thoại có cả chữ ký của L. B. Ca-mê-nép, Ph. E. Đgiéc-gin-xki, L. Đ. Tơ-rốt-xki, G. E. Di-nô-vi-ép, I. V. Xta-lin và V. M. Mô-lô-tốp.

²⁾ Xem tập này, văn kiện 332.

cũng như "phương châm mới của chính sách kinh tế", v.v.. Thế nhưng đồng chí sẽ nhận được một cuốn sách chỉ dẫn thiết thực dành cho trường đào tạo cán bộ đảng và cán bộ xô-viết và dành cho các giảng viên của chúng ta... Cần phải gặp đồng chí, khi nào đồng chí có mặt ở Mát-xcơ-va, trong 5 phút như lệ thường, để lấy lại tinh thần cho bản thân. Đồng chí là một nhà bóc lột thông minh, đồng chí sẽ có khả năng kỳ diệu nâng cao sức làm việc cho tôi.

Siết chặt tay đồng chí. Cảm ơn đồng chí vì đã giao cho tôi một công việc như thế này.

I. Xcơ-voốc-txốp

Trả lời:

1) Đồng chí đó khuyên trước là không nên viết về Cu-nốp, mà hỏi Vla-đi-mia I-lích về một công việc có quan hệ đến cuộc sống.

2) Trước khi xong cuốn sách sẽ không nói gì đến chuyện nghỉ phép.

*Viết vào tháng Giêng, sớm
nhất là ngày 20, 1922*

*Đăng lần đầu năm 1929
trên tạp chí "Cách mạng vô
sản", số 10*

*Theo đúng bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va*

13

**THƯ CỦA M. I. U-LI-A-NÔ-VA THỪA LỆNH
V. I. LÊ-NIN GỬI CHO CU-DI-BAI I-U-NU-XỐP
VÀ CA-ĐƯỚC-GIAN KHAI ĐA-RỐP**

Gửi các đồng chí Cu-di-bai I-u-nu-xốp
và Ca-đước-gian Khai đa-rốp

Các đồng chí thân mến!

Vla-đi-mia I-lích giao cho tôi chuyển tới các đồng chí lời cảm

ơn chân thành của Người về lời chào mừng cùng tặng phẩm mà các đồng chí đã gửi tới và chúc các đồng chí thành công trong công tác.

Tôi tin chắc rằng nếu I-lích khỏe mạnh, thì Người sẽ vui lòng nói chuyện với các đồng chí về điều kiện sinh hoạt và làm việc của các thợ thủ công Tuốc-ke-xtan. Tiếc rằng, buổi nói chuyện đó phải hoãn lại đến khi Người bình phục, và tôi hy vọng rằng ngày đó không xa đâu.

Các đồng chí thân mến, xin gửi lời chân thành chào các đồng chí.

23/10 - 1923

Ma-ri-a U-li-a-nô-va

*Đăng lần đầu bằng tiếng U-do-bêch
ngày 7 tháng Mười một 1923 trên
báo "Tuốc-ke-xtan"*

*Đăng lần đầu bằng tiếng Nga
ngày 11 tháng Tư 1956 trên
báo "Sự thật Ta-sken", số 73*

*Theo đúng bản in trên báo
"Sự thật Ta-sken"*

14

GHI CHÚ TRÊN THƯ CỦA A. L. SANH-MAN

Kính gửi đồng chí Lê-nin

Trong tờ kèm theo, tôi giới thiệu với đồng chí danh sách những người mà tôi có ý định mời tham gia cuộc hội nghị do tôi triệu tập để bàn các vấn đề lưu thông tiền tệ.

Tôi cho rằng cũng cần phải phát biểu những suy nghĩ của tôi về những biện pháp mà chính phủ cần và có thể áp dụng trong lĩnh vực này.

1) Quy định chế độ lưu thông tiền tệ đúng đắn, nếu không thì không thể phát triển công nghiệp, thương nghiệp và đặc biệt là hoạt động ngân hàng, không thể gác lại được nữa, và vấn đề ấy phải được giải quyết bằng

?? nói chung
không thể giải

những biện pháp cách mạng. Cần phải mạnh dạn phá giá đồng bạc. Chỉ có sau khi đã thi hành biện pháp ấy mới có thể nói đến một ngân sách không bị thiếu hụt, một nền kinh doanh không bị lỗ, v. v.. Trong điều kiện hiện nay, những cách nói như vậy chỉ có nghĩa là sự chấp chữ không có nội dung bên trong.

Xin kèm theo đây bản dự thảo kỹ thuật về việc phá giá, soạn theo chỉ thị của tôi.

2) Bản dự thảo dự kiến chuyển (hoặc nói đúng hơn là dành) cho Ngân hàng nhà nước 150 triệu rúp tiền kim loại để dùng vào việc cải cách tiền tệ sắp tới. Không nói rằng việc chuyển này chẳng qua chỉ là một sự chuyển có tính chất kế toán, tôi chỉ muốn nêu lên rằng trong tay nhà nước, ngay cả khi đã trừ số tiền này rồi vẫn còn lại những vốn liếng khổng lồ dưới dạng tài sản của Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước, những bất động sản, những kho tàng và những dự trữ của Bộ dân ủy ngoại thương, v. v.. Nếu số của cải này được sử dụng hợp lý trong hoạt động buôn bán, mà việc sử dụng như thế cũng gắn liền với việc xác lập một đơn vị tiền tệ ổn định, trên một mức độ đáng kể, số tài sản này có thể dùng để thỏa mãn những nhu cầu cấp bách của nhà nước, những khoản chi cho các nhu cầu này, trong những năm đầu, sẽ không thể thỏa mãn được bằng những khoản thu của ngân khố nhà nước.

3) Chế độ lưu thông tiền tệ mới không phải chủ yếu dựa trên quỹ vàng của Ngân hàng nhà nước, mà chủ yếu là dựa trên chính sách tích cực của Ngân hàng nhà nước, và chính sách này lại phải dựa vào việc tích lũy ở trong nước cho được một số lượng quan trọng các của cải vật chất. Muốn đẩy nhanh quá trình đó, thì phải thực hiện không chậm trễ các sự độc quyền nhà nước đã được dự

quyết bằng
những biện
pháp này

không "còn lại",
mà bị biến thủ
mất.
Và chúng ta
không biết
tính toán và
giữ gìn.

||| đó là điều chủ

yếu. Công việc
lâu dài.

định và phát triển ở trong nước một nền thương nghiệp được tổ chức đúng đắn bằng những hàng hóa do nhà nước cũng như do tư nhân sản xuất, một nền thương nghiệp hoặc là quốc doanh hoặc là hợp tác xã, thậm chí hoặc là tư nhân, thương nghiệp tư nhân này trong một số trường hợp là đại lý kinh tiêu của nhà nước. Việc này có thể thực hiện được chẳng hạn bằng cách xây dựng tại những trung tâm thành phố lớn những công ty cổ phần đặc biệt để thực hiện những nhiệm vụ sản xuất và buôn bán nhất định, với điều kiện là duy trì giá cả không cao hơn một mức nào đó và được nhà nước điều tiết.

4) Để cho việc trao đổi hàng hóa được tiến hành phù hợp với việc chuẩn bị cải cách tiền tệ, ngay từ bây giờ cần phải chấm dứt mọi việc cấp phát hiện vật, ngoài những khoản xuất theo chế độ cấp phát cho nhu cầu tập thể tính vào tiền lương, đồng thời phải quy định việc nhân dân được dùng nhà ở phải trả tiền thuê nhà.

5) Chính phủ ra một bản tuyên bố kiên quyết về cuộc cải cách tiền tệ trong tương lai trước mắt, bản tuyên bố đó dựa vào việc chi ra một quỹ tiền kim loại cho Ngân hàng nhà nước, do đó sẽ củng cố vị trí của Ngân hàng nhà nước và có thể tác động tích cực đến thị giá tiền giấy, do đó mà hãm bớt nhịp độ sụt giá của tiền giấy đang không ngừng diễn ra.

6) Ngân hàng nhà nước là để xuất những khoản tín dụng ngắn hạn. Nhu cầu về tín dụng dài hạn tuy là do Ngân hàng nhà nước thỏa mãn, nhưng phải được chi bằng một quỹ đặc biệt và theo những nguyên tắc đặc biệt.

7) Cần phải giới hạn sự say mê hiện nay đối với các tơ-rôt, và tổ chức việc quản lý nền công nghiệp cho gần hơn với các xí nghiệp công nghiệp, đồng thời cần phải giới hạn đến

sớm
suy nghĩ thêm
và trình bày
chính xác.

mức độ nhất định quyền tự do sử dụng những vốn liếng đã giao cho các xí nghiệp công nghiệp, để sự tự do đó không biến thành việc tham ô tài sản của nhà nước.

8) Để khôi phục nền đại công nghiệp, ngoài một số ngoại lệ ra, cần phải thu hút tư bản nước ngoài. Việc khôi phục đại công nghiệp đang gặp khó khăn cả về mặt tổ chức. Việc thu hút tư bản nước ngoài tham gia công nghiệp Nga đang bị cản trở vì các nhà tư bản nước ngoài trông mong Chính quyền xô-viết sẽ sụp đổ và không tin là chính quyền có thái độ nghiêm túc đối với chính sách kinh tế mới, đồng thời cũng do thiếu một chế độ tiền tệ đúng đắn. Hai trở ngại đầu sẽ được loại trừ khi chúng ta có một bước đi thận trọng tiến tới khôi phục công nghiệp biểu hiện ở chỗ chọn lựa một cách chặt chẽ những xí nghiệp có nhiều sức sống, xác định những xí nghiệp tuy là thua lỗ nhưng cần thiết đối với nhu cầu của nhà nước, và bằng việc liệt vào loại thứ ba những xí nghiệp phải tạm thời đóng cửa và chỉ được bảo hộ. Còn về sự lo ngại cuối cùng, thì nó sẽ được loại trừ bằng việc thực hiện cuộc cải cách tiền tệ.

9) Việc thủ tiêu sự độc quyền của Bộ dân ủy ngoại thương về việc trao đổi hàng hóa của nước Nga với nước ngoài sẽ có tác dụng rất tích cực đối với việc thu hút tư bản nước ngoài. Các liên đoàn hoặc các công ty xuất nhập khẩu là phương tiện mạnh mẽ để thu hút tư bản nước ngoài tham gia quan hệ buôn bán với nước Nga. Trường hợp cho phép các cơ quan và các cá nhân tư nhân được nhập và xuất khẩu hàng hóa nước ngoài, cần phải quy định việc thu thuế nhập khẩu và xuất khẩu, đồng thời phải thảo luận vấn đề ban hành thuế xuất khẩu đánh vào ngoại tệ.

10) Những hàng hóa mua ở nước ngoài bằng những dịch vụ vay nợ, cần chia thành ba

dưới hình
thức nào?

Cần phải
suy nghĩ 100
lần về những
điều kiện. Rất
nguy hiểm.
Mua sạch và
ăn cắp sạch.

loại: (1) loại nhằm thỏa mãn những nhu cầu chung của nhà nước, 2) loại nhằm phục vụ cho việc khôi phục đại công nghiệp và có thể hoàn lại vốn trong tương lai trong mắt, 3) loại dành để tiêu thụ ngay tức thì trong nước nhằm nhanh chóng thu hồi lại ngoại tệ đã chi ra.

11) Việc khôi phục tiểu công nghiệp sẽ gặp ít khó khăn về tổ chức và kỹ thuật hơn so với việc khôi phục đại công nghiệp, và đồng thời sẽ tạo cơ sở vững chắc để khôi phục đại công nghiệp. Vì thế, có lẽ không nên lo ngại việc giúp đỡ cho sự phát triển tiểu công nghiệp và thương nghiệp tư nhân và bắt đầu tích cực hỗ trợ phát triển tiểu công nghiệp và thương nghiệp tư nhân.

12) Cần phải giúp đỡ cho việc tổ chức đúng đắn công nghiệp và thương nghiệp tư nhân, điều này có thể thực hiện được bằng cách tổ chức các phòng thương mại và sở giao dịch hàng hóa. Nước Cộng hòa Nga chỉ có thể phát triển rộng rãi các khoản tín dụng nếu hủy bỏ sự độc quyền tín dụng của Ngân hàng nhà nước và cho phép mở các ngân hàng tư nhân và hợp tác, dưới những hình thức khác nhau, nhưng chỉ có thể quyết định thi hành biện pháp đó nếu thực hiện cuộc cải cách tiền tệ hoặc dù sao cũng phải chờ đến sau khi cuộc cải cách đó đã được quyết định trước một cách cụ thể.

13) Ngân hàng nhà nước phải có quyền mua vàng và ngoại tệ theo giá và những điều kiện do bản thân nó thừa nhận là thích hợp, mà không có bất kỳ sự hạn chế nào về phương diện thủ tục.

Tôi đã trình bày những điểm chủ yếu. Nếu chúng được đồng chí chú ý, thì xin hẹn cho tôi gặp để đích thân được báo cáo tỉ mỉ hơn.

11. XI. 1921.

Sanh-man

Viết ngày 12 tháng Mười một
1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

15

QUYẾT ĐỊNH VIẾT TRÊN THƯ CỦA I. A. PÊ-TƠ-RU-SKIN

Ủy viên Ban chấp hành trung ương các
Xô-viết toàn Nga Pê-tơ-ru-skin thay mặt cho các
nông dân không đảng phái
Kính gửi đồng chí Lê-nin,
Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Đơn yêu cầu

Để trao đổi những cảm tưởng của tôi trong chuyến đi công tác ở các tỉnh Vla-đi-mia, Tsê-rê-pô-vét, Rur-bin-xơ, và những tỉnh khác, cũng như để chuyển những yêu cầu mà nông dân sản xuất lúa mì nhờ tôi chuyển cho đồng chí, — xin đồng chí dành cho tôi mấy phút để lưu ý đồng chí đến bản báo cáo ngắn, bởi vì với tư cách là một nông dân và là đại biểu của nông dân, tôi rất và rất mong được gặp đồng chí.

Tôi biết rất rõ rằng đồng chí rất bận, nhưng dù sao tôi cũng đánh bạo xin đồng chí dành cho tôi mấy phút và hẹn cho tôi thời giờ được đến thăm.

Địa chỉ của tôi: Nhà số 1 của các Xô-viết. Phòng 312. Số điện thoại 2-06-81, số phụ 312.

Gửi lời chào đồng chí
Ủy viên Ban chấp hành
trung ương các Xô-viết toàn Nga

22/XI - 21

Iv. Pê-tơ-ru-skin

Viết ngày 23 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Sẽ gặp vào
ngày thứ sáu, hồi
12 giờ, tạm định
thế: kiểm tra vào
11^{1/2}.⁵⁵¹

23/XI. Lê-nin

Theo đúng bản thảo

16

GHI CHÚ TRÊN GIẤY TỜ CỦA I. G. CÔ-BLEN-TXƠ¹⁾

Kính gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Về vấn đề các hội tư nhân có chịu sự kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông hay không, cần phải trả lời là không, vì những lý do sau đây:

1. Điều lệ mới về Bộ dân ủy thanh tra công nông, điều 3, điểm "a" nói rằng "thiết lập trong tất cả các cơ quan *xô-viết* trung ương và địa phương, không trừ cơ quan nào, cũng như trong các tổ chức *xã hội*, trừ những trường hợp ghi trong luật, một sự kiểm soát thường xuyên và thực tế đối với các hoạt động lưu thông vật tư và tiền tệ".

Cho nên các tổ chức *tư nhân* và các cá nhân *tư nhân* không chịu một sự kiểm soát như thế trong các hoạt động lưu thông vật tư và tiền tệ của mình...

4) Trong khi xem xét toàn bộ tài liệu luật pháp, cần phải đi đến những kết luận như sau: các cơ quan *xô-viết* và các nhà chức trách đều chịu sự kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông; các cơ quan *xã hội* (hợp tác xã), về phương diện này, được điều tiết một cách cực kỳ trái ngược nhau: từ sự làm ngơ một cách giản đơn (hợp tác xã tiêu dùng), từ việc kiểm soát căn cứ theo những quy tắc trong một bản điều lệ đặc biệt, như vậy cũng coi như không có tiêu chuẩn chung (hợp tác xã tín dụng), từ việc chỉ cho phép một sự kiểm soát sau và cấm một sự kiểm soát trước (hợp tác xã nông nghiệp) cho đến, cuối cùng, việc cấm hoàn toàn bất kỳ sự kiểm soát nào (hợp tác xã thủ công nghiệp).

đúng không??
Không đúng!
của tư nhân =
của Xô-viết,
đem cho
thư.

chính đây là
thực chất!

¹⁾ Xem tập này, văn kiện 270.

5. Về những cá nhân và những tổ chức tư nhân, thì trong luật không có bất kỳ chỉ thị *trực tiếp* nào, nhưng từ toàn bộ tài liệu luật pháp nói trên, cần phải kết luận rằng họ hoàn toàn được miễn khỏi bất kỳ sự kiểm soát nào (trước và sau) của Bộ dân ủy thanh tra công nông, cũng giống như hợp tác xã thủ công nghiệp vậy.

Viết ngày 15 tháng Hai 1922

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

17

GHI CHÚ TRÊN THƯ CỦA ỦY BAN NHÀ MÁY
"ĐI-NA-MÔ"

Vla-đi-mia I-lích kính mến!

Nhân dịp lễ kỷ niệm Cách mạng tháng Mười, Ủy ban nhà máy "Đi-na-mô" lập một quyển Sổ đỏ của công nhân "Đi-na-mô" để ghi lưu niệm những cuộc đến thăm nhà máy của các lãnh tụ và các nhà lãnh đạo của giai cấp công nhân, vậy xin đồng chí, Vla-đi-mia I-lích, để bút tích đầu tiên vào cuốn Sổ đỏ, vì đồng chí đã đến với chúng tôi vào dịp lễ kỷ niệm Cách mạng tháng Mười năm 1921 và đã truyền nghị lực mới cho hoạt động của nhà máy chúng tôi.

In lần đầu năm 1945 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXV

???
Còn điều lệ cơ
bản về Bộ dân
ủy thanh tra
công nông?
Anh chàng
Cô-blen-txơ
này có nói láo
không?
Tôi tin chắc
rằng y nói
láo!

Theo đúng bản thảo

Nhắc tôi
vào *tháng*
Mười *một*⁵⁵².

Lê-nin

21/X. 1922.

Theo đúng bản thảo

18

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẠI HỘI IV
QUỐC TẾ CỘNG SẢN VỀ VẤN ĐỀ CƯƠNG LĨNH
CỦA QUỐC TẾ CỘNG SẢN⁵⁵³**

*Những đề nghị đã được chấp nhận tại hội nghị của 5 ủy viên
Ban chấp hành trung ương
(Lê-nin, Tô-rốt-xki, Di-nô-vi-ép, Ra-đếch, Bu-kha-rin)
20 tháng Mười một 1922*

1. Tất cả các cương lĩnh đều phải gửi cho Ban chấp hành Quốc tế cộng sản hoặc cho tiểu ban do Ban chấp hành chỉ định, để soạn thảo chi tiết và nghiên cứu.

Ban chấp hành Quốc tế cộng sản có nhiệm vụ, trong thời hạn ngắn nhất, phải công bố tất cả các bản dự thảo cương lĩnh được gửi đến cho mình.

2. Đại hội xác nhận rằng các đảng dân tộc nào chưa có cương lĩnh dân tộc của mình, thì phải lập tức bắt tay soạn thảo cương lĩnh để chậm nhất là 3 tháng trước kỳ đại hội tới, gửi đến cho Ban chấp hành để thông qua lần cuối cùng tại đại hội sắp tới.

3. Các cương lĩnh dân tộc phải nêu lên một cách thật chính xác và dứt khoát sự cần thiết phải đấu tranh cho những yêu cầu quá độ, đồng thời nói thêm một cách thích đáng rằng những yêu cầu đó tùy thuộc vào những điều kiện cụ thể của không gian và thời gian.

4. Cơ sở lý luận cho tất cả các yêu cầu quá độ hoặc cục bộ loại đó phải được chỉ ra một cách rõ rệt trong cương lĩnh chung, đồng thời Đại hội IV tuyên bố rằng đối với những mưu toan coi là chủ nghĩa cơ hội việc đưa những yêu cầu cục bộ vào cương lĩnh, cũng như bất kỳ mưu toan nào hòng che lấp và thay thế nhiệm vụ cách mạng cơ bản bằng những yêu cầu cục bộ, Quốc tế cộng sản đều kiên quyết lên án.

5. Cương lĩnh chung phải chỉ rõ những kiểu lịch sử cơ bản của những yêu cầu quá độ của các đảng dân tộc tùy theo sự khác nhau căn bản của các cơ cấu kinh tế, chẳng hạn như nước Anh và nước Ấn-độ, và những điều tương tự⁵⁵⁴.

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

NHỮNG TÁC PHẨM ĐƯỢC ĐƯA THÊM
VÀO TOÀN TẬP CỦA V. I. LÊ-NIN
XUẤT BẢN LẦN NÀY
(1903 - 1922)

1903 - tháng Mười 1917

GỬI C. CAU-XKY

29/VI. 03.

Đồng chí vô cùng kính mến!

Tôi xin gửi kèm theo đây bản dịch ra tiếng Nga cuốn sách của đồng chí ("Cách mạng xã hội"). Tôi *chỉ có một* nhận xét ghi ở các trang 129 - 130, ở đó căn cứ vào những tài liệu thống kê công nghiệp nước Nga, tôi chứng minh rằng nước Nga cũng đã có thể tiết kiệm được bao nhiêu do tổ chức những xí nghiệp lớn hơn (100 công nhân trở lên), làm việc hai hoặc ba ca, và đóng cửa những xí nghiệp nhỏ.

Cuốn sách dịch ra tiếng Nga, in 5 nghìn bản⁵⁵⁵.

Gửi lời chúc tốt đẹp nhất *Lê-nin*

Wl. Ulianoff
Chemin du Foyer. 10.
Sécheron — Genève

Đã gửi đi Béc-lanh

*Đăng lần đầu bằng tiếng Đức năm
1964 trên tạp chí "International
Review of Social History". Volume
IX. Part 2*

*In lần đầu bằng tiếng Nga, theo
đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

GỬI C. CAU-XKY

Giơ-ne-vơ, ngày 10 tháng Mười 1904

Đồng chí kính mến!

Tôi gửi bằng bưu kiện cho đồng chí bài của tôi, nó sẽ là bài trả lời cho những lời đả kích của đồng chí Rô-da Lú-xăm-bua⁵⁵⁶.

Tôi biết ban biên tập báo "Neue Zeit" có thiện cảm với những đối thủ của tôi, nhưng tôi nghĩ rằng sẽ là một điều công bằng nếu cho tôi được quyền sửa chữa những điểm không chính xác trong những bài báo của Rô-da Lúc-xăm-bua. Bài của tôi do đồng chí Li-đin dịch. Đồng chí đã đăng một trong những bài của đồng chí đó, cho nên có thể nhận xét về trình độ tiếng Đức của đồng chí đó. Bản thân tôi thì không viết bằng tiếng Đức được. Trong bài, tôi viết rất vắn tắt: tôi muốn bài đó chiếm ít chỗ hơn bài báo của Rô-da Lúc-xăm-bua, và không thể quá dài đối với báo "Neue Zeit". Nếu đồng chí vẫn thấy bài đó quá dài thì tôi sẵn sàng rút bớt nó theo ý kiến của ban biên tập. Nhưng đồng thời tôi cũng buộc phải khấn khoản yêu cầu không rút ngắn bài của tôi nếu không có sự đồng ý của tôi.

Rất mong cho tôi biết là ban biên tập có nhận đăng bài báo của tôi hay không⁵⁵⁷.

Gửi lời chào dân chủ - xã hội N. Lê-nin

Địa chỉ của tôi:

Vl. Oulianoff

3. Rue David Dufour. 3.

Genf. Genève. Suisse.

Đã gửi đi Béc-lanh

<i>Đăng lần đầu bằng tiếng Đức năm 1964 trên tạp chí "International Review of Social History". Volume IX. Part 2</i>	<i>In lần đầu bằng tiếng Nga, theo đúng bản thảo Dịch từ tiếng Đức</i>
--	--

GỬI C. CAU-XKY

26/X. 04.

Đồng chí kính mến!

Cách đây hai tuần, tôi đã gửi đến ban biên tập báo "Neue Zeit" cho đồng chí bài báo của tôi (trả lời Rô-da Lúc-xăm-bua) cùng với

một bức thư¹⁾. Xin đồng chí vui lòng cho tôi biết bài đó có được chấp nhận hay không. Nếu được thì tôi phải thêm mấy đoạn ngắn (về những nghị quyết mới ở Nga) và sửa chữa một vài chỗ. Còn nếu không thì tôi sẽ buộc phải tìm cách khác để giới thiệu cho những người dân chủ - xã hội Đức biết những chỗ không chính xác trong bài báo của Rô-da Lúc-xăm-bua.

Gửi lời chào dân chủ - xã hội N. Lê-nin

Đã gửi từ Giơ-ne-vơ đi Béc-lanh

<i>Đăng lần đầu bằng tiếng Đức năm 1964 trên tạp chí "International Review of Social History". Volume IX. Part 2</i>	<i>In lần đầu bằng tiếng Nga, theo đúng bản thảo Dịch từ tiếng Đức</i>
--	--

CHÚ THÍCH CỦA BAN BIÊN TẬP BÁO "TIẾN LÊN" VỀ THƯ CỦA PHÒNG VIÊN PÊ-TÉC-BUA⁵⁵⁸

Thư gửi từ Pê-téc-bua (trang 1 - 6²⁾)

Lời ban biên tập. Kết luận mà đồng chí ở Pê-téc-bua rút ra, hoàn toàn phù hợp với kết luận của chúng tôi trong bài: "Đã đến lúc kết thúc" (báo "Tiến lên", số 1)³⁾. Những người men-sê-vích đã chứng minh đầy đủ rằng họ hoàn toàn không muốn cộng tác bằng cách phục tùng đa số, và bây giờ, sau khi đã làm tan rã tổ chức của các cơ quan do Đại hội II lập nên, họ lại đã phá vỡ Đại hội III nữa, đảng không có biện pháp đấu tranh nào khác

¹⁾ Xem thư bên trên.

²⁾ "trang 1 - 6" — số trang trong bức thư.

³⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 144 - 148.

ngoài việc phân liệt. Sự phân liệt với bọn phá hoại tổ chức xảy ra càng sớm và càng triệt để, thì¹⁾.

Lời ban biên tập. Những kết luận của đồng chí ở Pê-téc-bua hoàn toàn xác nhận kết luận của chúng tôi (báo "Tiến lên", số 1, bài "Đã đến lúc kết thúc")²⁾ là đúng. Chúng tôi khuyên tất cả các đảng ủy và các tổ chức của phe đa số hãy nhanh chóng và kiên quyết gạt bỏ bọn phá hoại tổ chức để có thể hành động, chứ không phải cứ cãi vã mãi.

*Viết vào tháng Chạp, sau ngày 22,
1904 (ngày 4 tháng Giêng 1905)*

*In lần đầu năm 1934 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXVI*

Theo đúng bản thảo

GỬI N. Ph. NA-XI-MÔ-VÍCH

Đồng chí Điec-xơ! Đồng chí hãy vui lòng nói với Vl. Đm. Bôn-tơ - Bru-ê-vích rằng cần phải cho ra *ngay lập tức* cương lĩnh của đảng thành quyển sách *riêng* có bìa, có bản ghi các thứ tiếng xuất bản, địa chỉ cơ quan phát hành và những điều khác và *cho đúc khuôn bản chữ* cuốn sách đó.

Trước đó, thiết tha yêu cầu đồng chí một lần nữa, *cả hai người* xem lại *một cách cẩn thận* để phát hiện xem có còn những lỗi in sai rất nhỏ nào không. Đối chiếu với biên bản của Đại hội II.

Giá của cuốn sách đó phải định cho cả bán lẻ lẫn *bán buôn* (100 cuốn, 1000 cuốn)⁵⁵⁹.

*Viết vào tháng Mười một, trước
ngày 9, 1905*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Đến đây bản thảo bị đứt đoạn. Văn bản bị V. I. Lê-nin xóa.

²⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 144 - 148.

GỬI C. CAU-XKY

31. I. 11.

Đồng chí kính mến!

Chắc chắn là đồng chí không quên rằng đồng chí đã hứa viết một bài cho tạp chí "Tư tưởng" của chúng tôi⁵⁶⁰. Số đầu của tạp chí "Tư tưởng" đã ra mắt bạn đọc (ở Mát-xcơ-va), và nó đã không bị tịch thu. Đặc biệt, tạp chí có đăng các bài của Plê-kháp-nốp về Tôn-xtôi và về chủ nghĩa cơ hội Ý (so sánh với bọn thủ tiêu ở chúng tôi), bài của tôi về số liệu thống kê các cuộc bãi công trong thời kỳ cách mạng Nga¹⁾, bài của Rô-giơ-cốp về chính sách ruộng đất mới của thế lực phản cách mạng Nga, v. v.. Số 2 sẽ ra mắt nay mai. Chúng tôi sẽ rất biết ơn đồng chí nếu đồng chí viết một vấn đề nào đó cho chúng tôi — chẳng hạn như về sự trung lập và về chống sự trung lập của các công đoàn. Hiện giờ, vấn đề này lại được thảo luận hoặc đề cập đến ở chúng tôi, và có thể là hợp ý đồng chí nếu đồng chí phát triển tỉ mỉ hơn đôi chút điều mà đồng chí đã viết về Lê-ghin trên báo "Neue Zeit". Dĩ nhiên là chúng tôi sẽ lấy làm vui mừng về mỗi bài của đồng chí về bất cứ đề tài nào⁵⁶¹.

Đồng thời tôi gửi bằng bưu kiện cho đồng chí bài của tôi chống Mác-tốp và Tơ-rốt-xki — không phải để đăng báo nhưng là để xin ý kiến của đồng chí. Các-xki đã trả lời Mác-tốp. Đồng chí muốn dành cho tôi viết bài chống Tơ-rốt-xki. Nhưng qua bài của tôi, đồng chí sẽ thấy rằng đối với tôi, viết để phản đối Tơ-rốt-xki mà không đụng đến Mác-tốp thì rất khó. Có thể là đồng chí

¹⁾ Xem "Về thống kê các cuộc bãi công ở Nga" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 377 - 406).

sẽ gợi ý cho tôi làm thế nào để sửa bài đó thành bài cho báo "Neue Zeit"¹⁾.

Tôi muốn đề nghị ban biên tập báo "Neue Zeit" thêm hai bài: 1) Về thống kê các cuộc bãi công ở Nga trong thời kỳ 1905 - 1907. Rất có thể đây là lần đầu tiên chúng tôi có tài liệu thống kê về những cuộc bãi công có tính chất quần chúng (đồng thời những cuộc bãi công về kinh tế và những cuộc bãi công về chính trị đều được thống kê riêng) trong toàn bộ thời kỳ cách mạng. Những người bôn-sê-vích Nga chúng tôi thường xuyên bị bọn cơ hội (= bọn men-sê-vích thủ tiêu) buộc tội là mắc "chủ nghĩa lãng mạn" và "thuyết Blăng-ki". Có lẽ câu trả lời tốt nhất cho điều đó là những tài liệu thống kê khô khan, những tài liệu này có thể cũng sẽ không phải là không thú vị đối với các đồng chí Đức. Nếu đồng chí đồng ý về nguyên tắc thì tôi sẽ gửi cho đồng chí hoặc là bản trích yếu tỉ mỉ từ bài của tôi, hoặc là gửi ngay một bản dịch. Tôi chỉ e rằng bài của tôi quá dài đối với báo "Neue Zeit".

2) Tôi đã chỉnh lý cho một tờ tạp chí ở Nga, những kết quả của đợt thống kê sản xuất nông nghiệp Đức tiến hành trong năm 1907 (ba tập đã xuất bản)²⁾. Tôi chưa biết là người ta có in cái đó ở nước Nga hay không. Như đã thấy qua báo chí dân chủ-xã hội Đức, đề tài này đã được thảo luận, nhưng đáng tiếc là (chẳng hạn trên báo "Vorwärts"⁵⁶²) chỉ hoàn toàn dựa trên cách chỉnh lý tài liệu theo quan điểm tư sản. Tôi đã đi đến kết luận rằng tài liệu điều tra năm 1907 xác nhận lý luận mác-xít và bác bỏ lý luận tư sản (kể cả lý luận của Đa-vít). Theo tôi, có lẽ đặc biệt thú vị là

¹⁾ Xem "Ý nghĩa lịch sử của cuộc đấu tranh nội bộ đảng ở Nga" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 358 - 376).

²⁾ Xem bài "Chế độ tư bản chủ nghĩa của nền nông nghiệp hiện đại" và những tài liệu chuẩn bị "Thống kê ruộng đất Đức (1907)" và "Kế hoạch chỉnh lý những số liệu của đợt điều tra thống kê nông nghiệp Đức ngày 12 tháng Sáu 1907" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 319 - 344 và Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 4, t. 40, tr. 297 - 371 và 372 - 375).

tài liệu về lao động phụ nữ và trẻ em chẳng hạn (lao động này được sử dụng ở những người nông dân chiếm hữu 5 - 10 héc-ta, nhiều hơn so với ở những nhà tư bản và ở trong các doanh nghiệp vô sản). Ở đây, lần đầu tiên người ta dẫn ra số người lao động là người nhà và số công nhân làm thuê. Hóa ra ở tầng lớp người chiếm hữu 10 - 20 héc-ta, số công nhân làm thuê trong mỗi doanh nghiệp trung bình đã là 1,7, còn số lao động người nhà là 3,4. Như thế, họ đã là những đại nông, không thể không sử dụng lao động làm thuê.

Tiếp đó, đặc biệt bổ ích cho công tác nghiên cứu là việc phân loại các doanh nghiệp căn cứ theo tổng số công nhân (tôi chia chúng thành ba nhóm chính: có 1 - 3,4 - 5,6 trở lên — toàn bộ công nhân nói chung, kể cả công nhân làm thuê).

Đồng chí có cho rằng cách chỉnh lý như thế là bổ ích đối với bạn đọc Đức không? Nếu có, thì tôi vui lòng viết vấn đề đó cho báo "Neue Zeit", — chỉ có một điều là tác phẩm của tôi quá dài!

Nếu "những doanh nghiệp nông dân" (5 - 10, 10 - 20 héc-ta) đặc biệt phát tài trong thời kỳ 1895 - 1907, thì theo ý kiến của tôi, điều đó hoàn toàn không chứng minh sự thành công của "nền sản xuất nhỏ". Điều đó chỉ xác minh sự thành công của nền kinh doanh tư bản chủ nghĩa phát triển theo chiều sâu và đặc biệt là của ngành chăn nuôi gia súc. Việc diện tích đất đai của các doanh nghiệp giảm bớt có nghĩa là nghề chăn nuôi gia súc tư bản chủ nghĩa và của đại nông phát triển.

Tôi hy vọng rằng bây giờ đồng chí đã khỏe hẳn, và tự mình sẽ trả lời Kvoét-xen và Ma-xlốp.

Gửi lời chào tốt đẹp nhất N. Lê-nin của đồng chí

P. S. Tôi rất cảm ơn người vợ đáng kính của đồng chí đã viết thư cho tôi trong thời gian đồng chí bị bệnh. Tôi muốn viết thư cho chị ấy, nhưng lại nghĩ rằng gửi đi bài báo của tôi thì tốt hơn là viết thư trình bày ý kiến của tôi về bài báo của Tơ-rốt-xki. Bài

này tôi không phải chỉ gửi cho đồng chí mà cả cho vợ của đồng chí nữa, coi như là sự trả lời bức thư của chị ấy.

Địa chỉ của tôi: Mr. Vl. Oulianoff
4. Rue Marie Rose. 4.
Paris. XIV.

Đã gửi đi Béc-lingh

Đăng lần đầu không đầy đủ ngày 31 tháng Chạp 1928 trên báo "Der Abend"

Đăng toàn văn bằng tiếng Đức năm 1964 trên tạp chí "International Review of Social History". Volume IX. Part 2 *In lần đầu bằng tiếng Nga, theo đúng bản thảo Dịch từ tiếng Đức*

HỘI NGHỊ VI TOÀN NGA (HỘI NGHỊ PRA-HA) CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGA⁵⁶³

1

BÁO CÁO VỀ CÔNG TÁC CỦA CỤC QUỐC TẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA NGÀY 20 THÁNG GIÊNG 1912

Công tác của Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa gồm hai bộ phận, một bộ phận thường ngày: thư từ, phân công nhân viên... và v.v., bộ phận khác là những cuộc đại hội: Đại hội Cô-pen-ha-gơ⁵⁶⁴ và Đại hội Xuy-rích⁵⁶⁵. Kể từ Đại hội Luân-đôn⁵⁶⁶, [trong Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa] có một [đại biểu] của những người dân chủ - xã hội Nga. Hội nghị toàn thể còn bầu thêm Plê-kha-nốp, đồng chí này đã từ chối với lý do là chỉ cần một người cũng đủ bảo đảm công việc. Tại Đại hội Cô-pen-ha-gơ, chúng tôi có gần

gũi với đồng chí đó, chúng tôi đã chuyện trò thân ái, tôi đã không thể nói chuyện được với phái "Tiếng nói", và tôi có thái độ không tán thành đối với Tô-rốt-xki, đặc biệt là về chuyện bức thư⁵⁶⁷. Đến cuối phiên họp, Plê-kha-nốp đã chấp nhận đề nghị của hội nghị toàn thể. Chúng tôi với đồng chí đó cũng có một phiếu. Cho đến thời gian gần đây, chúng tôi không có bất kỳ sự xung đột nào với đồng chí đó. Tại Cô-pen-ha-gơ tôi làm việc trong tiểu ban hợp tác. Điều đáng chú ý nhất là quan hệ giữa những người dân chủ - xã hội Đức trở nên rất căng thẳng; bề ngoài thì thống nhất, thế mà trong nội bộ thì có hai trào lưu khác nhau. Đoàn đại biểu của phong trào dân chủ - xã hội Đức thì một nửa là thay mặt đảng, còn một nửa là thay mặt các công đoàn. Ở đây thấy rằng đoàn đại biểu Đức càng đông thì quyền lãnh đạo của phong trào dân chủ - xã hội Đức càng sa sút. Tại Đại hội Stút-ga, họ đã làm một chuyện nhục nhã là biểu quyết tán thành nghị quyết thực dân⁵⁶⁸... Ví dụ, một trong những đại biểu của họ đã nói rằng việc tước đoạt bốn tư bản là không thể thực hiện được. Thì ra, về vấn đề này trong cương lĩnh của họ không có danh từ tước đoạt. Trong thực tế, họ không thi hành đường lối dân chủ - xã hội. Ở đây không nên có ảo tưởng, và càng về sau thì cuộc đấu tranh càng to lớn và kịch liệt; đương nhiên là đại bộ phận trong giai cấp vô sản sẽ không dao động. Tại Đại hội Ma-gđơ-bua, họ đã bỏ đi, nhưng điều đó không dọa dẫm được bất kỳ một người dân chủ - xã hội nào⁵⁶⁹.

Người Tiệp đã có sự chia rẽ nhau⁵⁷⁰. Chúng tôi đã phản đối sự chia rẽ đó vì thấy rằng những người dân chủ - xã hội không thể chấp nhận bất kỳ sự cố động sô-vanh và dân tộc chủ nghĩa nào. Ở Áo, đã nổ ra rất nhiều sự cãi lộn nhau xoay quanh vấn đề nên viết các văn kiện bằng thứ tiếng nào, v. v.. Plê-kha-nốp là người đọc báo cáo về sự chia rẽ đó, và nghị quyết do đồng chí ấy đề nghị đã được thông qua bởi đa số rất lớn. Và ở đây, Tô-rốt-xki cũng đã bắt đầu dàn hòa bằng cách nói rằng trong vấn đề này người có lỗi là Át-lơ, một người dân chủ - xã hội "hòa bình" và cơ hội chủ nghĩa nhất.

Không nghi ngờ gì cả, phong trào dân chủ - xã hội Đức đang đến gần thời đại mới — thời đại cách mạng xã hội chủ nghĩa; cuộc khủng hoảng kinh tế và quân sự, những tình hình phức tạp trên thế giới — tất cả những điều đó cũng đang khiến cho chính những dấu hiệu của thời đại đó đến gần. Cho tới nay là giai đoạn làm công tác chuẩn bị. Còn bây giờ thì là thời đại của những trận chiến đấu chống giai cấp tư sản. Đây đang diễn ra trong thực tế sự khác nhau giữa bọn cải lương và những người dân chủ - xã hội cách mạng. Ở Xuy-rích, người ta đã triệu tập cuộc họp của Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa để bàn về vấn đề Ma-rốc. Ở đó lại đã xảy ra một sự kiện nữa. Môn-ken-bua đã nhân danh mình viết một bức thư để hội nghị không họp được. Rô-da Lúc-xăm-bua đã cho đăng bức thư đó, và thế là cuộc bùng nổ bắt đầu từ đó⁵⁷¹. Tại đại hội vừa rồi, những người dân chủ - xã hội cách mạng đã thắng. Bê-ben đã nói rằng mình sẽ buộc R. Lúc-xăm-bua phải chịu trách nhiệm. Người Pháp đã mưu toan ghi vào bản nghị quyết rằng bãi công là công cụ đấu tranh chống chiến tranh. Tất cả những người dân chủ - xã hội cách mạng đã lên tiếng phản đối và nói rõ rằng không được khai cho chính phủ biết là chúng ta sẽ dùng vũ khí gì, dùng thứ vũ khí nào, ở đâu thì tiện hơn. Đề nghị đó đã bị bác. Bê-ben nêu vấn đề không công bố các văn kiện, ám chỉ R. Lúc-xăm-bua và đòi thông qua nghị quyết. Tôi lên tiếng bảo vệ Rô-da Lúc-xăm-bua. Tôi đã trích dẫn lời của Quen-sơ, làm Bê-ben rất tức. Trong vấn đề này Bê-ben phát biểu như một người hòa giải. Bức thư đã được R. Lúc-xăm-bua công bố, không có điểm nào giống với những văn kiện [khác]. Song, nhiều lắm thì chỉ nên chỉ trích chỉ ấy trong nội bộ đảng, và người ta đã chỉ trích chỉ ấy; còn đưa vấn đề ra Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa là không công bằng...

Trong nội bộ Đảng dân chủ - xã hội Đức đã phát triển những trào lưu khác nhau, những trào lưu này bật tung ra ngoài, trong nội bộ đảng thì sôi sục. Ở đó, đến lúc xảy ra những cuộc đấu tranh quyết liệt. Sự xung đột giữa bọn cải lương và những người dân chủ - xã hội cách mạng là không thể tránh khỏi.

2

LỜI PHÁT BIỂU NHÂN DỊP THÔNG QUA NGHỊ QUYẾT VỀ VIỆC CHỐNG NAN ĐỐI NGÀY 21 THÁNG GIÊNG 1912

Đảng phải tích cực can thiệp, phải thông qua một nghị quyết. Qua những lần trao đổi ý kiến, chúng tôi tin chắc rằng công nhân rất quan tâm đến nạn đói, tích cực can thiệp và cứu trợ những người bị đói. Việc cứu trợ những người bị đói không phải là vấn đề từ thiện. Sự cứu trợ là một việc làm từ thiện, chỉ khi đặt vấn đề theo quan điểm tư sản. Như thế chưa đủ. Những người dân chủ - lập hiến đã thật sự đứng trên quan điểm của các quan chức trong nội các. Cần tham gia các ủy ban lập lên để chống đói. Tôi muốn nói đến các ủy ban công nhân không đảng phái. Không cần phải ra chỉ thị bắt người ta phải lập những ủy ban như thế, nhưng cần tham gia những ủy ban đó. Tiền thì tốt nhất là nên chuyển đến đảng đoàn dân chủ - xã hội, đến các hội, các câu lạc bộ công nhân và các đoàn thể khác. Cũng cần phát hành truyền đơn, nhưng tốt hơn hết là gửi cho công nhân và nông dân. Cần phải tiến hành việc truyền bá rộng rãi bài nói của Mác-cốp đệ nhị, trong đó lão ta đã gọi những nông dân đang bị đói là những người lười biếng. Đó là một bài nói thật hoa mỹ, cứ để cho người ta đọc.

3

BÀI NÓI VỀ VẤN ĐỀ TỔ CHỨC NGÀY 24 THÁNG GIÊNG 1912

Tôi muốn đề cập đến mặt khác của vấn đề. Đó là về tính linh hoạt... Bản nghị quyết đã tỏ ra là đúng⁵⁷². Tôi chỉ muốn lưu ý đến vấn đề: mặt nào là quan trọng. Chúng tôi lấy một hội hợp pháp làm ví dụ. Tôi không thể nói đến toàn bộ nước Nga, nhưng về 5

thành phố thì có thể nói rằng... có thể. Thế thì trước hết hội hợp pháp đem lại điều gì bổ ích? Những bài diễn giảng có tính chất mác-xít; xem ra người ta cho phép. Tôi đọc thấy trên báo chí là người ta cho phép những bài giảng đó ở những thành phố lớn. Người ta nói rằng khó tìm được giảng viên... Công nhân hãy tự mình cất nhắc giảng viên và trả thù lao cho họ. Sau nữa là có thư viện và nhà đọc sách. Tôi không hiểu người ta có cho phép mua báo "Ngôi sao" hay không⁵⁷³. Sau nữa là các hội hợp pháp tổ chức các trò giải trí. Đó là một điều quan trọng xét về phương diện tài chính, mặt khác, nhờ có những trò giải trí ấy, người ta sẽ có một kiểu câu lạc bộ. Như vậy, nếu kiểu đoàn thể đó không phải là trên giấy tờ mà là có trong thực tế, và đó là một điều không còn nghi ngờ gì nữa, thì chúng ta phải đặt câu hỏi: chúng ta đã bỏ công ra để mở rộng những hội như vậy chưa? Chúng ta đã đọc những bản báo cáo về những hội đó tại các nhà máy và công xưởng chưa? Chúng ta đã cố gắng tổ chức những hội như thế chưa? Hơn nữa, cần phải lợi dụng những hội đó như thế nào? Chúng ta hiện đang tiến tới kiểu tổ chức Đức trong thời đại có những đạo luật đặc biệt. Nhưng đối với chúng ta, điều đó vừa khó hơn vừa dễ hơn. Khó hơn vì họ có được những khả năng hợp pháp. Ban chấp hành trung ương của họ gồm những đảng viên trong đảng đoàn nghị viện, hội hợp một cách hợp pháp, mời những người không hợp pháp đến dự. Còn ở chúng ta, quần chúng rất đông tình, ủng hộ những người dân chủ - xã hội. Ở chúng ta, trong mỗi hội, phải lập những chi bộ nhỏ của những người dân chủ - xã hội, những chi bộ này liên hệ chặt chẽ với đảng, và mỗi vấn đề đều phải được giải quyết theo tinh thần nghị quyết của đảng... Những chi bộ ấy không nên công kênh như kiểu các huyện ủy và các tổng ủy. Pê-téc-bua, Ri-ga đang tiến tới kiểu các hội [hợp pháp]. Về mặt này, ở Mát-xcơ-va làm được còn ít. Và như vậy, những chi bộ ấy tạo ra một điển hình khác về xây dựng đảng. Trước đây, khi tôi còn hoạt động ở đó, chúng tôi phải tự mình làm lấy mọi việc. Bây giờ thì các công đoàn và các tổ chức công hội đã gánh lấy một phần công việc. Tùy theo khả năng, đảng đoàn hợp pháp trong viện Đu-ma cũng thường

tiến hành đấu tranh chính trị, và nếu những hội hợp pháp với cơ cấu như vậy có nhiều hơn thì cách mạng sẽ trở nên vô địch. Đó chính là vấn đề tính linh hoạt của các tổ chức. Đó sẽ là lý tưởng cho việc xây dựng lại tổ chức của chúng ta. Những chi bộ không hợp pháp ấy được bao bọc bởi một mạng lưới gồm các chi bộ hợp pháp, sẽ tạo cho chúng ta cơ sở mới. Tất cả mọi sự liên hệ đều được giảm xuống mức thấp nhất, đến mức tạo cho người ta một ấn tượng dường như có mà cũng dường như không có tổ chức. Đừng nên hội họp. Công tác đảng đã mang một hình thức mới. Hình thức mới đã xen vào hình thức cũ. Nên để cho công tác đảng có ít hình thức hơn, nhưng được mở rộng bởi hoạt động trong các hội hợp pháp. Cần làm cho mỗi bước tiến tới văn hóa đều thấm nhuần tinh thần dân chủ - xã hội, thấm nhuần văn hóa dân chủ xã hội. Đó sẽ là cuộc đấu tranh kiên quyết chống chủ nghĩa thủ tiêu... Nhờ có chi bộ, người ta liên hệ với Cơ quan ngôn luận trung ương⁵⁷⁴, liên hệ mỗi năm một lần và người ta làm được gấp trăm lần nhiều hơn so với trước. Chúng ta làm chưa đầy đủ trong các hội hợp pháp. Cần phải đoạt lấy những hội đó từ tay bọn tự do, [đoạt lấy] toàn bộ phong trào hợp pháp. Cần phải phổ biến, mở rộng các hội hợp pháp. Nên lưu ý cụ thể xem công tác trong các hội hợp pháp được tổ chức như thế nào. Đầu đầu, các chi bộ bất hợp pháp đều nên có một mạng lưới các chi bộ hợp pháp bao quanh.

*In lần đầu, theo đúng biên bản
viết tay*

*** RÔ-DA LÚC-XĂM-BUA VÀ "PARTEI"VORSTAND BA-LAN THEO VẾT CHÂN CỦA MÁC-TỐP⁵⁷⁵**

Bài phát biểu của Rô-da Lúc-xăm-bua trên báo "Vorwärts" (ngày 14 tháng Chín) bênh vực cho cái gọi là Vorstand Ba-lan và buộc tội đồng chí Ra-đếch, bắt buộc tôi phải cầm bút, mặc

dù tôi rất không muốn nhúng tay vào việc đó. Không thể im lặng làm ngơ khi người ta lợi dụng cuộc đấu tranh chống bọn thủ tiêu trong đảng Nga để bênh vực cho những thủ đoạn rất xấu xa của bọn thủ tiêu.

Cá nhân tôi đã theo dõi sự dao động của đồng chí Ra-đếch từ chỗ bảo vệ phái cực tả đến chỗ bảo vệ bọn thủ tiêu Nga; tôi đã từng luôn luôn đấu tranh và sẽ đấu tranh về phương diện chính trị chống lại tất cả mọi người nào bênh vực chủ nghĩa thủ tiêu, nhưng *chính vì thế* mà tôi phải đứng lên chống lại những thủ đoạn bỉ ổi của cái gọi là Vorstand Ba-lan trong "vụ" Ra-đếch⁵⁷⁶.

Đâu là đặc điểm cơ bản của cuốn sách "nổi tiếng" (bekannt) của Mác-tốp mà ở đây Rô-da Lúc-xăm-bua đã nhắc đến rất hợp thời⁵⁷⁷?

Đó là: *sau* khi tất cả mọi người dân chủ - xã hội Nga, vào tháng Giêng 1910, đã trịnh trọng và nhất trí quyết định lên án chủ nghĩa thủ tiêu và tuyên bố *nền hòa bình* ở trong đảng trên cơ sở sự lên án đó⁵⁷⁸, — sau đó một năm, khi bọn thủ tiêu đã phá vỡ Ban chấp hành trung ương đảng và tự tách ra khỏi đảng, thì Mác-tốp, lãnh tụ của phái thủ tiêu, đã cho ra một cuốn sách buộc tội những đối thủ của mình là đã phạm 1001 hành vi bất lương thuộc về tội hình sự. Khi đó những người Ba-lan đã gọi cuốn sách đó là "Stink-bombe"¹⁾ và *thậm chí* (sogar, chứ không phải selbst) Cau-xki đã gọi nó là "abscheulich"²⁾.

Ngày nay cái gọi là Vorstand Ba-lan do Rô-da Lúc-xăm-bua đứng đầu, cũng đã làm đúng như vậy.

Chẳng phải là ai khác mà chính là những thành viên của Vorstand đó trong những năm 1909 và 1910 *đã giới thiệu* đồng chí Ra-đếch *với cá nhân tôi* để đồng chí đó *làm cộng tác viên của Cơ quan ngôn luận trung ương* của đảng ta, đã trực tiếp giới thiệu đồng chí đó với tôi, nêu những *lời nhận xét tốt đẹp nhất*, tại đại hội quốc tế ở Cö-pen-ha-gơ.

¹⁾ — quả bom thối

²⁾ — ghê tởm, bỉ ổi

Nhưng sau đó, năm 1911, đồng chí Ra-đếch đã phát biểu lập trường chính trị chống Vorstand đó, ủng hộ đảng ủy Vác-sa-va, ủng hộ cả một loạt đảng viên và 2 lãnh tụ nổi tiếng nhất của đảng (Ma-lê-txơ-ki và Ga-nê-txơ-ki), những người đã vạch mặt Vorstand đó là đã có những hành động phá hoại tổ chức. Đồng chí Ra-đếch đã giúp làm sáng tỏ chân lý sau đây: *Parteivorstand* Ba-lan là Vorstand *không* đảng. Ở Vác-sa-va, thủ đô của Ba-lan, Vorstand ấy *không còn* đại biểu cho đảng ủy Vác-sa-va nữa mà chính là chỉ đại biểu cho một nhóm nhỏ hữu danh vô thực của mình. Chẳng bao lâu, các đồng chí Đức biết rất tỉ mỉ về tất cả những điều đó. Các đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đều biết rõ là đã có *trọn cả một tập tư liệu* nói về tất cả những điều đó, và Rô-da Lúc-xăm-bua đã phí công mưu toan im hơi lặng tiếng, không nói gì đến các tài liệu đó (totzuschweigen) cho Quốc tế!

Thế nhưng, *sau* khi Ra-đếch phát biểu lập trường chính trị chống lại cái gọi là Parteivorstand (*không* đảng), thì "Partei"-vorstand ấy bèn *dựng lên* "một phiên tòa" chống lại Ra-đếch về "vụ" — các đồng chí hãy nghe đấy! — năm 1906!

Đó là toàn bộ thực chất của vấn đề, đó là cái mà Rô-da illustre¹⁾ của chúng ta cố gắng để wegzuschwatzen²⁾.

Bây giờ thì Rô-da Lúc-xăm-bua và "Partei"vorstand của chị đó đã phát động một cuộc đấu tranh điên cuồng chưa từng thấy chống lại những cán bộ ưu tú của chính đảng mình, đã tỏ ra tiện đến nỗi nghi họ có liên hệ với bọn mật thám. Rô-da Lúc-xăm-bua và "Partei"vorstand của chị đã mất trí khi tiến hành một cuộc chiến tranh *như vậy* chống lại các đối thủ chính trị của mình.

Bây giờ thì ai lại không thấy rõ rằng tại sao tôi, mặc dù không đi sâu vào *thực chất* của "vụ Ra-đếch", vẫn thấy mình có nghĩa vụ phải tuyên bố rằng: *thực chất* của vụ ấy là sự trả thù chính trị của Rô-da Lúc-xăm-bua và của "Partei"vorstand của chị.

¹⁾ — nổi tiếng

²⁾ — nói lộ ra

Từ lâu, trong văn học Nga, Tuốc-ghê-nép đã nêu tính chất của những thủ đoạn không lạ gì đó. Tuốc-ghê-nép đã viết rằng: một bạn, có một lão cáo già quý quyết đã nói ra những lời khuyên sáng suốt: khi nhà người làm một việc ti tiện, thì hãy lớn tiếng hơn tất cả mọi người nói về sự ti tiện của chính những hành động mà nhà người đang làm. Khi nhà người ăn cắp của công thì hãy lớn tiếng hơn tất cả mọi người kêu gào về sự bần tiện của cái tệ ăn cắp của công...

Khi "Partei"vorstand Ba-lan đã hạ mình đến chỗ dùng lại những thủ đoạn của Mác-tốp để chống đồng chí Ra-đếch thì "Partei"vorstand đó đã phái Rô-da Lúc-xăm-bua tới tờ báo "Vorwärts" để kêu to hơn về sự ti tiện của Mác-tốp!... Es ist eine alte Geschichte¹⁾, nhưng đối với những người lưu vong Nga chúng tôi, ist sie leider gar nicht "neu"²⁾...

Rô-da Lúc-xăm-bua cố gắng làm cho bạn đọc Đức tin rằng đồng chí Ra-đếch "nie die geringste Rolle gespielt hat"³⁾, v. v. và v. v.. Để trả lời elenden Altweiberklatsch⁴⁾ đó tôi có nhiệm vụ phải xác nhận *một sự thật đúng trăm phần trăm*: năm 1909 cũng như năm 1910, đồng chí Ra-đếch đã làm việc nhiều và làm việc có kết quả, với tư cách là cộng tác viên của Cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Khi đó tôi là một trong những biên tập viên của Cơ quan ngôn luận trung ương, và bây giờ tôi không thể để ngoài tai những lời đơm đặt độc ác của Rô-da Lúc-xăm-bua.

Để bôi nhọ đồng chí Ra-đếch, Rô-da Lúc-xăm-bua đã tự đề cao mình dưới cái tên "polnische Wortführer"⁵⁾. Chị ấy ám chỉ về sự không vững vàng der "taktischen" Ideen⁶⁾ của đồng chí Ra-đếch.

¹⁾ — Đó là chuyện cũ

²⁾ — đáng tiếc là cái đó hoàn toàn không phải "mới"

³⁾ — "chưa hề bao giờ đóng một vai trò rất nhỏ nào"

⁴⁾ — những lời bịa đặt đáng thương của đàn bà

⁵⁾ — "những đại biểu Ba-lan"

⁶⁾ — những ý kiến "sách lược"

Tôi xin nói thẳng ra rằng tôi coi sự không vững vàng đó, thái độ sẵn sàng chấp nhận "hòa bình" đó với bọn thủ tiêu Nga là một khuyết điểm lớn của đồng chí Ra-đếch. Nhưng tôi nghĩ rằng một khuyết điểm như vậy của một cộng tác viên không phải chịu trách nhiệm về đường lối của Cơ quan ngôn luận trung ương và của Ban chấp hành trung ương dễ tha thứ hơn là khuyết điểm của các *ủy viên* Ban chấp hành trung ương và của Cơ quan ngôn luận trung ương. Còn trong hàng ngũ những "Wortführern Ba-lan" lừng danh thì những người "Intrigenführer"¹⁾ nổi tiếng như Tư-sca là những người đã luôn luôn giữ vai trò chủ yếu, và *sự không vững vàng* của họ đã gây ra mối hại lớn cho toàn đảng.

Để không mang tiếng là nói vu vơ, tôi xin đưa ra hai dẫn chứng. Vào tháng Giêng 1910, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đã *nhất trí* lên án chủ nghĩa thủ tiêu. Phần duy nhất trong nghị quyết mở Tür und Thor²⁾ cho chủ nghĩa cơ hội (cái gọi là § 1), đã được đưa vào theo sáng kiến của Tư-sca. Về điểm đó, Rô-da Lúc-xăm-bua sẽ nói gì? Chị ấy liệu có ý định bênh vực § 1 xuất phát từ quan điểm "radikale Richtung"³⁾ không?

Vào mùa xuân năm 1911, khi những người bôn-sê-vích rút khỏi cái gọi là Bộ phận ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương bởi vì Ban chấp hành trung ương đã bị bọn thủ tiêu phá vỡ, thì những người Ba-lan còn lưu lại *thêm mấy tháng nữa* trong cái cơ quan ấy *cùng* với phái Bun và những người Lát-vi-a⁵⁷⁹⁾, những người mà khi đó *thậm chí* (sogar) Plê-kha-nốp đã viết về họ như sau: "Diese Parteiinstitution, die zum Werkzeug in den Händen einer Gruppe von Leuten geworden war, die die Partei liquidieren wollten und die daher der Sache des russischen Proletariats großen Schaden zuzufügen drohte, konnte diesem nur einen Gefallen erweisen: nämlich das Zeitliche segnen" (Chú thích:

¹⁾ — "bọn chuyên lập gian kế"

²⁾ — cửa và cổng

³⁾ — "xu hướng cấp tiến"

"Tagebuch eines S. D." 2 Beilage zu N 15, S. 1, zitiert in der Schrift: "Der Anonymus aus dem "Vorwärts" und die Sachlage in der Soz. Dem. Arb. P. Rußlands"; diese Schrift wurde in die Redaktio-nen aller s. d. Blätter in Deutschland gesandt¹⁾.

Qua những sự thật ấy, bạn đọc có thể nhận xét được trong những lời lẽ khoác lác của Rô-da Lúc-xăm-bua nói rằng những người Ba-lan "mit starker Faust die liquidatorische Richtung in Rußland niederzuhalten geholfen haben"²⁾ có được nhiều chân lý hay không.

Thực ra, bằng những gian kế của mình, người Ba-lan đã cản trở rất nhiều cuộc đấu tranh chống cái "Richtung"³⁾ ấy. Cho tới nay, đã 8 tháng qua rồi sau khi đã chính thức khai trừ ra khỏi đảng cái nhóm đã được xác định rõ ràng là của bọn thủ tiêu (tạp chí "Binh minh của chúng ta"⁵⁸⁰), thì "polnische Wortführer" khét tiếng đã không thể trả lời một cách trực tiếp cho biết xem họ có muốn "hòa bình" với nhóm đó hay không. Trả lời trực tiếp dĩ nhiên không phải dễ bằng việc hôm nay thì ăn cắp vắn của những người chống bọn thủ tiêu, ngày mai thì ăn cắp vắn của bọn thủ tiêu và trên cơ sở đó tuyên bố mình "đứng trên" cả hai "phái"!

Rô-da Lúc-xăm-bua đang lợi dụng "trường hợp Ra-đếch" để làm cho bạn đọc Đức tin rằng "russische Partei"⁴⁾ không còn lại gì nữa, "außer Trümmern"⁵⁾.

¹⁾ "Cơ quan đảng đó đã trở thành công cụ trong tay những người có âm mưu thủ tiêu đảng, và vì vậy cơ quan đó đã có nguy cơ sẽ gây tác hại lớn cho sự nghiệp của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, vì thế chỉ có thể có một đóng góp duy nhất cho giai cấp vô sản cách mạng: chết đứng lúc" (Chú thích: "Nhật ký người dân chủ - xã hội", phụ trương số 2 của số 15, trang 1, được trích dẫn trong bài "Thư nặc danh trong báo "Vorwärts" và nội tình Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga", bài báo này đã được phân phát cho tất cả các ban biên tập các nhật báo dân chủ - xã hội ở Đức).

²⁾ — "bằng một nắm đấm chắc nịch đã giúp đè bẹp khuynh hướng thủ tiêu ở Nga"

³⁾ — khuynh hướng

⁴⁾ — đảng Nga

⁵⁾ — ngoài những mảnh vụn

Để trả lời điều đó, tôi phải ghi nhận những sự thật đúng trăm phần trăm. "Trümmer" là "Partei"vorstand Ba-lan, bởi vì nó không còn thuộc về đảng đã trọn một năm rồi. Đã một năm rồi, nó không có liên hệ về tổ chức với Ban chấp hành trung ương đảng đã được bầu ra tại hội nghị tháng Giêng 1912⁵⁸¹, lẫn với cái gọi là "Ủy ban tổ chức" của bọn thủ tiêu.

Sau khi thoát khỏi bọn thủ tiêu và khỏi những kẻ chuyên dùng gian kế trong "Partei"vorstand Ba-lan, đảng của giai cấp vô sản dân chủ - xã hội Nga rất ít giống với Trümmer, cho nên chính là từ tháng Giêng 1912, đảng phát triển một cách đặc biệt thắng lợi. Bởi vì một số đồng chí — và đáng tiếc là đôi khi có cả những đồng chí có uy tín — trong đảng Đức thường nghe những lời thiên vị và Klatsch¹⁾ của Wortführer des polnischen "Partei"vorstandes²⁾ là những người đứng ở ngoài đảng, cho nên tôi chỉ nêu vắn tắt các sự việc thực tế.

Tiêu chuẩn (Maßstab) công khai duy nhất để đánh giá ảnh hưởng của những người dân chủ - xã hội ở Nga và sự liên hệ của họ với quần chúng công nhân, là những tờ báo mác-xít hợp pháp. Ở nước Nga chỉ có hai "trào lưu": đảng và bọn thủ tiêu. Tất cả những trào lưu còn lại đều là — Schwindel³⁾.

Trong nửa đầu năm 1912 bọn thủ tiêu xuất bản được 21 số báo, những người chống bọn thủ tiêu xuất bản được 100 số. Trong hai tháng của nửa thứ hai (tháng Bảy và tháng Tám): bọn thủ tiêu xuất bản được 4 số, những người chống bọn thủ tiêu xuất bản được 60 số. Trong tám tháng (I - VIII 1912) bọn thủ tiêu có thể công bố trên báo chí rằng có 16 nhóm công nhân giúp đỡ trực tiếp họ, những người chống bọn thủ tiêu được 551 nhóm giúp đỡ⁴⁾.

¹⁾ — những lời vu khống

²⁾ — những đại biểu của Ban cán sự "chính" Ba-lan

³⁾ — sự lừa bịp, sự lừa dối

⁴⁾ — Vgl. die Schrift "Zur gegenwärtigen Sachlage in der Soz. Dem. A. P. Rußlands". Leipzig 1912. Diese Schrift gelangt jetzt in Chemnitz zur Verteilung an die Delegierte der Partei (đối chiếu với bài "Bàn về tình hình hiện tại trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga".

Mời Rô-da Lú-xăm-bua, với những câu chuyện của chị ta về "Trümmer", thử bác bỏ những sự việc thực tế ấy xem nào!

Những câu chuyện des polnischen "Partei"vorstands về đảng Nga càng ít đáng tin hơn những câu chuyện của họ về Ra-đếch.

N. Lê-nin

Viết trước ngày 4 (17) tháng Chín
1912

Đăng lần đầu bằng tiếng Đức năm 1964 trên tạp chí "International Review of Social History". Volume IX. Part 3

In lần đầu bằng tiếng Nga, theo đúng bản thảo

TRẢ LỜI BÀI CỦA BỌN THỦ TIÊU TRÊN "LEIPZIGER VOLKSZEITUNG"¹⁵⁸²

Tờ "Volkszeitung"¹⁾, số 226 ra ngày 28 tháng Chín năm nay đã đăng tin về "hội nghị đại biểu các tổ chức của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga", bài này đáng tiếc là dựa vào những sự kiện phiến diện và không được kiểm tra.

Chúng tôi thấy cần phải chỉ rõ rằng cuộc hội nghị được nêu ra đó thật ra dù sao cũng không phải là cuộc hội nghị của các tổ chức đảng Nga. Các trung tâm công nhân Nga nói chung không có đại biểu dự cuộc hội nghị ấy. Đại biểu cho Pê-téc-bua là bọn thủ tiêu trong cái gọi là nhóm sáng lập⁵⁸³, bọn này không thuộc đảng dân chủ - xã hội và đang đấu tranh kịch liệt chống lại đảng

Lai-pxích năm 1912. Bài này hiện có ở Hem-ni-tơ để phân phát cho các đại biểu của đảng)

¹⁾ Ý nói "Leipziger Volkszeitung".

trên tạp chí và trên báo của chúng⁵⁸⁴. Mát-xơ-va chỉ có một đại biểu thay mặt cho một bộ phận không đáng kể của tổ chức đảng, hơn nữa người đó lại nhận sự ủy nhiệm có tính chất chỉ thị để thi hành đường lối chính trị của hội nghị đảng đã họp vào tháng Giêng 1912⁵⁸⁵. Tất cả các nơi khác ở Nga (Ki-ép, Ê-ca-tê-ri-nô-xláp, Khác-cốp, các tỉnh Vôn-ga và U-ran, Vùng công nghiệp trung tâm, vùng sông Đôn và nhiều nơi khác nữa) nói chung không có đại biểu, nếu không kể Cra-xnôi-ác-xơ và Xê-va-xtô-pôn, nhưng về việc trong hai thành phố ấy có những tổ chức nào đó thì đảng chỉ biết được qua các tạp chí của bọn thủ tiêu và qua lời tường thuật về "hội nghị" mà thôi.

Dĩ nhiên là từ lâu rồi, đảng đã biết rõ rằng có một nhóm bọn thủ tiêu mưu toan triệu tập một hội nghị, chính là với sự giúp đỡ của phái Bun⁵⁸⁶, phái này về thực chất hoàn toàn không có gì giống với công tác dân chủ - xã hội Nga chân chính cả. (Để giúp bạn đọc Đức hiểu rõ vấn đề, cần phải nhắc lại rằng khi nói về công tác đảng Nga, thì không kể phái "Bun" mà phạm vi hoạt động hoàn toàn chỉ đóng khung trong giai cấp vô sản Do-thái). Tuy nhiên, tính chất thật sự của mưu toan ấy đã quá rõ ràng đến nỗi đối với đề nghị mời đến dự "hội nghị", đồng chí Plê-kha-nốp đã trả lời rằng đồng chí đó không làm việc ấy không phải chỉ vì đồng chí ấy cho cuộc "hội nghị" đó là một hội nghị đơn phương mà còn vì cuộc "hội nghị" đó không có sự tham gia của "những phân tử trong đảng" cũng như "những phân tử chống đảng". Người ta đã tuyên bố nguyên văn như vậy trong lời tường thuật do ban tổ chức hội nghị của bọn thủ tiêu công bố vào tháng Chín 1912. Nhưng những lời nói đó của đồng chí Plê-kha-nốp *trung lập lại không thấy có* trong bản tường thuật bằng tiếng Đức, đăng trên báo "Volkszeitung", số 226 ngày 28 tháng Chín năm nay. Bây giờ chúng tôi xin hỏi từng đồng chí Đức rằng liệu có thể coi bản tường thuật đó là trung thực được không? Ngay trong những nhóm ở nước ngoài đã chính thức tán thành triệu tập hội nghị *cùng* với bọn thủ tiêu, thì nguyên nghị sĩ của Viện Đu-ma II A-lếch-xin-xki thay mặt cho nhóm "Tiến lên"⁵⁸⁷ *đã rời bỏ hội nghị* để bày tỏ sự đối lập

công khai với hội nghị đảng của bọn thủ tiêu, bởi vì người đó không cho hội nghị này là hội nghị đảng có đủ thẩm quyền.

Chúng tôi có nghĩa vụ nói thêm điều sau đây, dù chỉ vài lời thôi. Trong vòng nửa năm (từ 1 tháng Giêng đến 30 tháng Sáu 1912), các báo của những người chống bọn thủ tiêu ở Pê-téc-bua như báo "Ngôi sao" và "Sự thật" đã tập hợp được 550 nhóm công nhân, trong khi đó thì bọn thủ tiêu chỉ tập hợp được 16 nhóm. Một tờ báo mới của bọn thủ tiêu là tờ "Tia sáng"⁵⁸⁸, ngay khi vừa mới ra mắt, đã bị công nhân Pê-téc-bua thù ghét, họ coi đó là một mưu toan chia rẽ đảng. Trong cuộc bầu đại biểu được ủy quyền của công nhân vào Viện Đu-ma ngày 16 (29) tháng Chín năm nay (cuộc bầu cử vào đoàn cử tri công nhân trong Viện Đu-ma), bọn thủ tiêu đã bị thất bại hoàn toàn. Nhóm đã triệu tập cuộc hội nghị cục bộ đó của những người thủ tiêu chống đảng, mặc dù có nhiều phương tiện quảng cáo, vẫn không thể lừa dối được các tổ chức Nga. Bây giờ thì chúng đang giãy giụa điên cuồng, dựa vào cũng chính những phương tiện quảng cáo ấy để hòng đưa tin sai lệch ít ra là cho các đồng chí Đức.

Chúng tôi phản đối một cách hết sức kiên quyết việc làm đó, đồng thời chỉ rõ rằng sự thông tin nặc danh của bọn thủ tiêu sẽ còn lừa dối được các đồng chí Đức chừng nào các đồng chí ấy chưa đòi "những người đưa tin" phải công khai đăng bài có tên của mình và có bằng chứng trong tay.

*Ban chấp hành trung ương
Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga*

*Viết sau ngày 16 (29) tháng
Chín 1912*

*Đăng ngày 9 tháng Mười 1912
trên báo "Leipziger Volkszeitung",
số 235*

*Theo đúng bài đăng trên báo
"Leipziger Volkszeitung"
Dịch từ tiếng Đức*

*Đăng lần đầu bằng tiếng Nga
ngày 21 tháng Tư 1963 trên báo
"Sự thật", số 111*

BÁO CÁO TRƯỚC CỤC QUỐC TẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VỀ "CUỘC BẦU CỬ VÀO VIỆN ĐU-MA IV"⁵⁸⁹

Cuộc chính biến ngày 3 (16) tháng Sáu 1907 đã mở ra ở nước Nga một thời đại phản cách mạng⁵⁹⁰. Như mọi người đều biết, thắng lợi đó của chế độ Nga hoàng đã tôn cao thêm sự chuyên quyền của các tòa án và cơ quan hành chính như thế nào, tăng cường sự truy bức và tra tấn đối với những người bị xử lao động khổ sai đến như thế nào.

Những tầng lớp chóp bu của giai cấp tư sản hoảng sợ trước cách mạng, đã tiếp sức cho bọn quý tộc phản cách mạng. Chế độ Nga hoàng tin rằng nó sẽ được sự giúp đỡ và ủng hộ của những phần tử phản cách mạng trong giai cấp tư sản và địa chủ.

Luật bầu cử ngày 3 (16) tháng Sáu 1907 là một ví dụ về sự gian lận vô liêm sỉ. Sau đây là một số tài liệu nêu lên đặc điểm của đạo luật đó:

Nhân dân bị chia ra thành "những đoàn cử tri": bọn địa chủ, dân cư thành phố hạng một và hạng hai, nông dân, người Cô-dắc, công nhân. Cử tri được bầu riêng theo từng đoàn cử tri (đôi khi không phải là bầu trực tiếp mà thông qua đại biểu được ủy quyền), được chính phủ phân nhóm theo hội nghị bầu cử từng tỉnh, và những hội nghị này bầu ra những nghị sĩ vào Viện Đu-ma!

Đạo luật phân bổ số cử tri thế nào để chỉ có bọn địa chủ được đa số trước trong các hội nghị bầu cử ở 28 tỉnh (trong số 50), còn ở những tỉnh khác, thì cử tri thuộc đoàn cử tri thành phố hạng một (bọn đại tư sản) chiếm đa số.

Sau đây là tình hình chung: 200 000 quý tộc được cử đến các hội nghị bầu cử của 53 tỉnh 2594 cử tri, nghĩa là 49,4% tổng số người đi bầu; 1/2 triệu hoặc khoảng nửa triệu tên tư bản thuộc đoàn cử tri thành phố hạng một có 788 người đi bầu (15%); khoảng 8 triệu dân thành phố thuộc đoàn cử tri thành phố hạng hai được cử 590 người đi bầu (11,2%); khoảng 70 triệu nông dân và người Cô-dắc được cử có 1168 người đi bầu (22,2%) và khoảng 12 triệu công nhân có 112 người đi bầu (2,1%).

Không nên lấy làm lạ rằng luật bầu cử như vậy sẽ đưa lại một Viện Đu-ma "đen", phản cách mạng, một "Chambre introuvable" thật sự⁵⁹¹. Nhưng điều đáng lấy làm lạ là không phải chỉ những người tự do tư sản mà thậm chí những người dân chủ - xã hội vẫn có thể đưa những đại biểu của mình vào Viện Đu-ma ấy.

Trong đoàn cử tri công nhân, tất cả những người đi bầu đều là những người dân chủ - xã hội. Bọn quý tộc phản động cực đoan tuy chiếm được đa số trong các hội nghị bầu cử hàng tỉnh, đã buộc phải chấp nhận những người dân chủ - xã hội (trong sáu tỉnh, đạo luật bắt buộc phải bầu một nghị sĩ là công nhân; còn trong những tỉnh khác thì những người dân chủ - xã hội trúng cử bằng cách thỏa thuận với những người tự do).

Trong Viện Đu-ma III, quyền thống trị thuộc về Đảng tháng Mười là đảng của bọn quý tộc phản động và bọn đại tư bản thuần phục chế độ Nga hoàng. Nhưng ngay cả "những tên nô lệ" ấy đều không thể thỏa mãn gian đảng của Ni-cô-lai II — tức là tập đoàn hung bạo đang tổ chức những cuộc tàn sát và hãm hại các nghị sĩ của phái đối lập.

Chính phủ trước đây đã từng gian lận trong các cuộc bầu cử để đưa những người thuộc Đảng tháng Mười vào Viện Đu-ma III, thì hiện nay đang có những hành động gian lận trong cuộc bầu cử để đưa vào Viện Đu-ma IV những đảng "trung thực" hơn — tức là "bọn dân tộc chủ nghĩa" và "bọn cực hữu".

Sự đàn áp đã vượt lên tất cả. Các cố đạo đã được lệnh tham gia một cách đông đảo vào cuộc bầu cử và bầu cho phái hữu; những cuộc bắt bớ các ứng cử viên thuộc phái đối lập, sự phạt vạ đối với báo chí, việc đóng cửa các báo hàng ngày, việc xóa tên những người khả nghi trong các danh sách ứng cử — tất cả những thủ đoạn đó đều được áp dụng một cách đều đặn, đến nỗi thậm chí phái hữu và thậm chí bọn quý tộc cũng phản đối.

Kết quả là chúng ta có một Viện Đu-ma "đen" hơn, hữu hơn, nhưng những người chiến bại hôm nay thì lại là những người thuộc Đảng tháng Mười. Phái đối lập tự do và phái dân chủ cách

mạng (những công nhân dân chủ - xã hội và những người dân chủ tư sản nông dân) hầu như vẫn giữ được status quo¹⁾.

Những tài liệu cuối cùng nhận được về 438 nghị sĩ (trong số 442 người trúng cử) của Viện Đu-ma IV cho phép chúng ta làm một sự so sánh như sau:

	Đu-ma II	Đu-ma IV
<i>Phái dân chủ:</i>		
những người dân chủ - xã hội...	13	14
phái lao động.....	14	11
<i>Phái tự do:</i>		
dân chủ - lập hiến	52	61
phái tiến bộ	36	33
người Ba-lan	18	14
người Hồi giáo	9	5
<i>Phái hữu:</i>		
Đảng tháng Mười.....	131	79
dân tộc chủ nghĩa	91	74
cực hữu	46	140
Không đảng phái	27	7
Tổng cộng	437	438

Chúng tôi xin nói thêm vài lời để giải thích rõ hơn tên gọi và sự phân nhóm các đảng:

Những người dân chủ - xã hội: Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Phái lao động: phái dân chủ nông dân, nghĩa là phái dân chủ tư sản cách mạng mà cương lĩnh ghi rõ việc tước đoạt tài sản của bọn quý tộc. Phái dân chủ - lập hiến: Đảng dân chủ - lập hiến, trong thực tế là đảng tư sản tự do phản cách mạng. Phái tiến bộ: cũng là những người tự do ấy tuy có phần ôn hòa hơn. Những người Ba-lan và Hồi giáo — cũng vậy, nhưng đây là những

¹⁾ — nguyên trạng

nhóm dân tộc. Phái đối lập nói chung gồm 25 người dân chủ và 113 người tự do hoặc là 138 nghị sĩ (trong Viện Đu-ma III có 142).

Các đảng cầm quyền: những người thuộc Đảng tháng Mười ít khi nói và có nói thì nói thì thầm về hiến pháp; những người dân tộc chủ nghĩa không hề nhắc đến hiến pháp. Phái hữu công nhiên tán thành việc quay trở về chế độ chuyên chế và phản đối hiến pháp. Sự gian lận thúc đẩy không chỉ những người tháng Mười mà thậm chí cả một bộ phận những người dân tộc chủ nghĩa ngả về phái đối lập.

Về những người dân chủ - xã hội kỳ này trúng cử gồm:

Sáu nghị sĩ thuộc đoàn cử tri công nhân là những người dân chủ - xã hội: Ba-đa-ép ở Xanh Pê-téc-bua; Ma-li-nốp-xki ở Mát-xcơ-va; Xa-môi-lốp ở Vla-đi-mia; Sa-gốp ở Cô-xtơ-rô-ma; Mu-ra-nốp ở Khác-cốp; Pê-tơ-rốp-xki ở Ê-ca-tê-ri-nô-xláp. Tất cả sáu người đều là công nhân. Sau đó, những người dân chủ - xã hội đã trúng cử trong ba tỉnh nhờ có sự thỏa thuận của những người dân chủ (những người xã hội chủ nghĩa và phái lao động) với những người tự do để chống phái hữu. Tình hình trúng cử như sau: Khau-xtốp ở U-pha; Bu-ri-a-nốp ở tỉnh Ta-vrích; Tu-li-a-cốp ở vùng Đôn. Sau đó còn ba người dân chủ - xã hội trúng cử ở Cáp-ca-dơ: Tơ-khê-ít-dê, Tơ-khên-kê-li và Xcô-bê-lép, — Xcô-bê-lép do nhân dân Nga ở Cáp-ca-dơ bầu.

Hai người dân chủ - xã hội trúng cử ở Xi-bi-ri: Ru-xa-nốp, và Rư-xlép ở vùng A-mua.

Chúng tôi xin nói thêm là ở tỉnh Iéc-cút-xcơ (Xi-bi-ri), sự trúng cử của một người dân chủ - xã hội hầu như đã được bảo đảm (11 trong số 20 người đi bầu là những người dân chủ - xã hội). Nhưng viên tỉnh trưởng tuyên bố việc bầu sáu người dân chủ - xã hội ở thành phố Iéc-cút-xcơ không có hiệu lực. Cuộc bầu cử chưa được tiến hành.

Đồng thời cũng phải nói thêm rằng ở Vác-sa-va, do có sự liên minh giữa phái Bun và Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan, cho nên Gia-gien-lô, đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan, đã được bầu làm nghị sĩ.

Tất cả những số liệu này đều là sơ bộ. Thành phần đầy đủ của tất cả các nhóm trong Viện Đu-ma IV, kể cả nhóm dân chủ - xã hội, sẽ được xác định sau khi Viện Đu-ma khai mạc vào ngày 15 (28) tháng Mười một.

Cra-cốp, 11 tháng Mười một 1912.

Báo "Le Peuple", số 325,
ngày 20 tháng Mười một 1912
Ký tên: N. Lê-nin

In lần đầu bằng tiếng Nga, theo
đúng bài trong cuốn "Corres-
pondance entre Lénine et Camille
Huysmans. 1905 - 1914", Pa-ri
Dịch từ tiếng Pháp

**DỰ THẢO HIỆP NGHỊ GIỮA BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI
NGA VỚI NHÓM "SÓNG VỖ" VỀ VIỆC THỪA NHẬN
BÁO NÀY LÀ CƠ QUAN XUẤT BẢN CỦA
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGA⁵⁹²**

Lời nói đầu X)) những công lao và vai trò quan trọng

I Do sự phát triển của tình hình và sự cần thiết phải thừa nhận một cách chính thức, thì sẽ là một việc đúng đắn nếu xây dựng thành cơ quan xuất bản của Ban chấp hành trung ương trên những nguyên tắc sau đây:

a) nhóm tiến hành hoạt động hành chính và tổ chức theo nguyên tắc tự trị;

b) tất cả các sách và tài liệu, không thuộc loại khẩn cấp, đều gửi đến để Ban chấp hành trung ương xét duyệt trước, còn trường hợp khẩn cấp thì được xuất bản mà không phải gửi tài liệu theo thủ tục như thế, nhưng phải bảo đảm quyền veto¹⁾ của người đại diện Ban chấp hành trung ương.

¹⁾ — phủ quyết

Trong trường hợp bất đồng ý kiến và không thỏa thuận nhất trí với nhau được thì đem vấn đề ra để toàn thể Ban chấp hành trung ương quyết định cuối cùng.

Vấn đề xuất bản những cuốn sách nhỏ cũng phải do toàn thể Ban chấp hành trung ương quyết định nếu có sự bất đồng ý kiến giữa đại diện Ban chấp hành trung ương với ban biên tập của "Sóng vỡ" về các vấn đề xuất bản những cuốn sách nhỏ chuyển tới qua đại diện Ban chấp hành trung ương.

c) Ban chấp hành trung ương cử đồng chí X để điều khiển công tác tài vụ của cơ quan xuất bản này của mình.

Ngày 7 tháng Tám 1913

*Đăng lần đầu năm 1962 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 1*

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA CÁC TỔ CHỨC CÔNG NHÂN VỀ VIỆC BỌN THỦ TIÊU VỤ CÁO NHÀ HOẠT ĐỘNG BẢO HIỂM X⁵⁹³

Sau khi điều tra việc tố cáo của bọn thủ tiêu trên "Báo công nhân mới" của chúng, đối với nhà hoạt động bảo hiểm X, sau khi nhận được toàn bộ tài liệu của ban biên tập tờ báo của bọn thủ tiêu và của ban biên tập báo "Vì chân lý" là báo đã đăng, trong ngày 17 tháng Mười, nghị quyết của một tiểu ban thay mặt cho *năm* cơ quan mác-xít, chúng tôi, ban quản trị của liên minh hoặc của hội... cho rằng nghị quyết đó là đúng đắn, còn chiến dịch của bọn thủ tiêu là có tính chất vu khống.

Để bảo vệ tổ chức của mình khỏi sự phá hoại, chúng tôi kêu gọi công nhân tẩy chay bọn vu khống, nếu chúng không rút lui lời vu cáo của mình một cách công khai và dứt khoát.

Viết vào tháng Mười, sớm nhất là ngày 19 (1 tháng Mười một), 1913 *In lần đầu, theo đúng bản thảo*

GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "VÌ CHÂN LÝ"

Lẽ ra cần phải viết: ngài Côn-txốp, ngài là một tên dọa dẫm giống như Gam-ma vậy. Tôi không trả lời ngài. Tôi rất cảm phần và hầu như phát khùng vì "buổi nói chuyện" với Côn-txốp!! và gọi một tên đốn mạt như vậy là "đồng chí kính mến". Như thế là thế nào? Sao lại có chuyện như thế??⁵⁹⁴

*Viết ngày 25 hoặc 26 tháng Mười
một (8 hoặc 9 tháng Chạp), 1913
Đã gửi từ Cra-cốp đi Pê-téc-bua*

*Đăng lần đầu năm 1962 trên
tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 1*

Theo đúng bản thảo

HỘI NGHỊ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ LẦN THỨ NHẤT Ở XIM-MEC-VAN⁵⁹⁵

NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU KHI THẢO LUẬN TUYÊN NGÔN VÀ DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ CHIẾN TRANH VÀ VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA ĐẢNG DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGÀY 7 THÁNG CHÍN 1915

1

Một điều không thể tránh khỏi là sự tình ở đây đã phải đi tới chỗ tranh chấp ý kiến giữa chúng tôi và Lê-đê-bua⁵⁹⁶. Nhưng tôi thấy phải phản đối thủ đoạn mà Lê-đê-bua đã dùng ở đây để đả kích Ra-đếch. Không cho phép khẳng định rằng tuyên ngôn của chúng ta do rất những người được bảo đảm an toàn ký tên.

Ký tên vào bản tuyên ngôn còn có những đại biểu của Lát-vi-a và Boóc-khác-tơ. Lý lẽ viện ra để khẳng định rằng không nên kêu gọi quần chúng hành động cách mạng nếu bản thân anh không thể trực tiếp tham gia những hành động ấy, lý lẽ ấy cũng cũ rích và quá tầm thường. Tiếp nữa, tôi phủ nhận lời lẽ nói rằng không thể nhắc tới những phương sách đấu tranh. Điều đó đã xảy ra trong tất cả các thời kỳ cách mạng. Cần phải làm cho quần chúng biết những phương sách ấy và kèm theo đó phải giải thích cặn kẽ và đưa ra cho họ thảo luận về những phương sách ấy. Ở nước Nga trước đây chúng tôi bao giờ cũng hành động như vậy; chính là việc lý giải về những phương sách đấu tranh trong những năm trước cách mạng đã từng là đối tượng tranh cãi giữa Plê-kha-nốp và tôi. Năm 1847, khi hoàn cảnh lịch sử khách quan đã đặt nước Đức trước một cuộc cách mạng thì Mác và Ăng-ghe-n từ Luân-đôn đã kêu gọi dùng bạo lực⁵⁹⁷. Phong trào Đức hiện đang đứng trước tình hình phải có sự quyết định. Nếu hôm nay chúng ta thật sự đang ở ngay trước một thời đại cách mạng mà quần chúng sẽ chuyển sang đấu tranh cách mạng, thì khi đó chúng ta cũng phải nhắc đến những phương sách cần thiết cho cuộc đấu tranh ấy. Xét theo quan niệm xét lại của Đa-vít và của những người khác, điều đó dĩ nhiên là vô ích: bởi vì họ hoàn toàn không tin rằng chúng ta đang đứng ở ngay trước một thời đại cách mạng. Chúng ta, những người tin như thế, phải hành động theo một cách khác. Không thể làm cách mạng mà không giải thích sách lược cách mạng. Chính đó là đặc tính tối tẻ nhất của Quốc tế II, bởi vì nó luôn luôn lảng tránh việc giải thích, đó chính là cái mà phái mác-xít diễn đàn Hà-lan⁵⁹⁸ đã gọi một cách hoàn toàn chính đáng là "tính cách mạng thụ động" của phái giữa Đức.

Bây giờ nói đến vấn đề những cuộc truy nã. Các đồng chí ở nước Đức nói chung không chỉ phải hành động hợp pháp mà thôi, nếu các đồng chí muốn có những hành động thật sự. Các đồng chí phải kết hợp hoạt động hợp pháp với hoạt động không hợp pháp. Trong tình hình mới, những phương pháp cũ không còn đủ nữa. Chính các đồng chí nói rằng: chúng ta đang đón tiếp

thời đại những trận chiến đấu giai cấp vĩ đại. Thế thì các đồng chí cũng phải có cả những phương sách để làm việc đó nữa. Và hoàn toàn không nhất thiết phải ra tuyên ngôn có ký tên, tuyên ngôn cũng có thể ra không cần có chữ ký. Dù trong trường hợp nào, các đồng chí đều không được hành động một cách nửa hợp pháp như Cla-ra Txét-kin chẳng hạn. Làm thế đòi hỏi quá nhiều hy sinh.

Vấn đề đặt ra như thế này: hoặc là đấu tranh cách mạng thật sự hoặc chỉ là bàn suông, bàn suông thì chỉ giúp cho bọn đào ngũ, mà Liép-nếch trong bức thư này⁵⁹⁹ đã công kích rất kịch liệt. Lên tiếng vì hòa bình, điều đó chưa có ý nghĩa gì hết. Đa-vít cũng viết: chúng tôi không tán thành chiến tranh, mà chỉ phản đối thất bại. Mọi người đều muốn hòa bình. Chúng ta phải áp dụng những phương sách đấu tranh mới độc đáo, trên cơ sở tính đến tình thế mới, những phương sách này tất nhiên không được giống phương sách cũ của Đức lẫn phương sách cũ của Nga.

2

Tôi không tán thành ý kiến của Xe-ra-ti nói rằng nghị quyết đưa ra hoặc là quá sớm, hoặc là quá muộn⁶⁰⁰. Sau cuộc chiến tranh này sẽ còn diễn ra những cuộc chiến tranh khác, chủ yếu là những cuộc chiến tranh thuộc địa. Nếu giai cấp vô sản không quét sạch chủ nghĩa đế quốc xã hội, thì tình đoàn kết vô sản sẽ bị phá vỡ hoàn toàn, vì vậy chúng ta phải xác định một sách lược thống nhất. Nếu chúng ta chỉ thông qua một bản tuyên ngôn, thì Van-đéc-ven-đơ, "L'Humanité"⁶⁰¹, v.v. sẽ lại lừa bịp quần chúng; họ sẽ nói rằng họ cũng phản đối chiến tranh và tán thành hòa bình. Tình hình lại vẫn không rõ ràng như từ trước đến nay.

*In lần đầu, theo đúng biên bản
hội nghị
Dịch từ tiếng Đức*

**HỘI NGHỊ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ
LẦN THỨ HAI Ở KI-EN-TAN⁶⁰²
NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU KHI THẢO LUẬN
NGHỊ QUYẾT VỀ TRIỆU TẬP CỤC QUỐC TẾ
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA NGÀY 28 THÁNG TƯ 1916⁶⁰³**

1

Hội nghị Lu-ga-nô đã họp vào tháng Chín 1914⁶⁰⁴. Nếu các ngài Huy-xman và đồng bọn muốn triệu tập cục, thì họ có thể làm việc ấy từ lâu rồi. Nhưng họ đã không làm như vậy. Các đồng chí phủ nhận sự chia rẽ giữa các chi bộ trong Quốc tế cũ, nhưng sự chia rẽ đó là một sự thực. Hiện nay, chúng ta thực tế gặp phải sự khủng hoảng của các đảng xã hội chủ nghĩa trên toàn thế giới. Một mặt, các đồng chí đối xử với Tô-ma và đồng bọn như là đối với những con người thấp hèn và những kẻ phản bội thảm hại, mặt khác các đồng chí nói hôm nay rằng: ôi, chúng tôi muốn gặp gỡ họ, bàn bạc và khôi phục Quốc tế! Những điều các đồng chí nói, hết thảy đều là những câu rỗng tuếch: là những câu rỗng tuếch bởi vì chúng được nói lên hôm nay, 16 tháng sau hội nghị Lu-ga-nô. Những người mà các đồng chí muốn cùng họ khôi phục Quốc tế, là những cái thầy ma, họ không tồn tại nữa, đây không phải nói theo nghĩa đen, mà đây là nói về phương diện chính trị.

2

Nếu Grim nghĩ rằng không thể biểu quyết từng người riêng biệt, thì chúng tôi hoàn toàn đồng ý áp dụng lối biểu quyết theo nhóm. Chúng tôi hoàn toàn không hề có ý định áp đặt ý chí của mình, nhưng chúng tôi muốn có sự biểu quyết; sau đó chúng tôi sẽ vui lòng tham gia công việc của các ban.

3

Vấn đề đáng lẽ được giải quyết từ lâu, nếu đã có sự biểu quyết. Thật là không công bằng nếu sau nhiều ngày cùng nhau làm việc,

người ta lại muốn cự tuyệt việc biểu quyết. Chỉ cần năm phút là có thể biểu quyết xong cơ mà! Đề nghị của Mác-tốp được chấp nhận không có sự phản đối nào⁶⁰⁵.

*In lần đầu, theo đúng biên bản
hội nghị
Dịch từ tiếng Đức*

****"BỌN ĐỊA CHỦ ĐÃ THỎA THUẬN XONG
VỚI BỌN DÂN CHỦ - LẬP HIẾN"**

Cách nói đó không phải của chúng tôi. Báo "Sự nghiệp nhân dân", số 170 ngày 3 tháng Mười đã dùng cách nói đó của "một trong những cán bộ hàng tỉnh" để miêu tả điều đã xảy ra ở Nga vào mùa hạ và mùa thu 1917. Báo "Sự nghiệp nhân dân", như mọi người đều biết, là cơ quan chính thức chủ yếu của đảng "xã hội chủ nghĩa - cách mạng". Trong ban biên tập của cơ quan đó có cựu bộ trưởng Tséc-nốp.

Sự thú nhận của báo ấy đặc biệt có giá trị. Đây là lời thú nhận của báo ấy:

"Bọn địa chủ đã thỏa thuận xong với bọn dân chủ - lập hiến, theo cách nói của một trong những cán bộ hàng tỉnh. Nếu dịch ra ngôn ngữ chính xác hơn thì điều đó có nghĩa là bọn điền chủ đã được một số phần tử của chính phủ ở trung ương và ở địa phương đồng tình và ủng hộ, đã trấn tĩnh lại sau cơn hốt hoảng đầu tiên và bắt đầu tự tổ chức lại... Đã bắt đầu nổ ra và ngày càng nổ ra nhiều cuộc tiến công vào các ủy ban ruộng đất, ban đầu là dưới hình thức những lời phàn nàn và lời hò hét về những "sự cướp bóc", "những hành động phi pháp", "những cuộc tàn sát"... Tiếp theo sau những lời phàn nàn là những thông tri hạn chế từ trên đưa xuống và những vụ truy tố các ủy ban ruộng đất; còn ở những địa phương gần mặt trận, thì lại có cả sự can thiệp của các nhà đương cục quân sự như các mệnh lệnh của tướng Coóc-ni-lốp. Và ngay cả ở đây, tại Pê-tơ-rô-grát, cũng đã có những lời dọa dẫm của Bộ tư pháp là sẽ truy tố Ban ruộng đất trung ương trước tòa án hình sự.

Lý do thường thấy nhất để đưa ra truy tố trước tòa án và để khởi tố những vụ tố tụng dân sự là việc hủy bỏ các hợp đồng thuê mướn ruộng đất trước cách mạng. Bọn địa chủ và bọn cùng hội cùng thuyền với chúng đều nhất loạt nói rằng: luật về hợp đồng không bị hủy bỏ, như thế có nghĩa là tất cả các hợp đồng đều vẫn có hiệu lực, và "không một ủy ban nào cũng như một tư nhân nào" có quyền hủy bỏ những hợp đồng ấy... Và hàng loạt các ủy ban "thiếu thận trọng" đang bị cơ quan tư pháp cũ đả kích vì họ hủy bỏ hợp đồng và hạ giá thuê mướn đất. Vậy mà việc hạ giá đó là một việc hoàn toàn không tránh khỏi và chưa chắc đã có dù chỉ một hợp đồng ở một nơi nào đó còn nguyên vẹn".

(Bài báo dẫn ra những chứng cứ của "giáo sư Ca-blu-cốp, một con người rất mực ôn hòa", nói rằng tình cảnh của người nông dân tá điền ngắn hạn có khi là "tôi tệ hơn tình cảnh người nông nô")...

"Trong những điều kiện như thế, việc hủy bỏ các hợp đồng thuê ruộng đất có tính chất nô dịch đã ký kết trước cách mạng, chẳng những không phải là một tội lỗi mà còn là một nghĩa vụ trực tiếp của các cơ quan quyền lực... Một hành động trực tiếp kích động nổi loạn là mưu toan kìm giữ cho kỳ được một bộ phận nông dân tá điền ở trong một tình cảnh "tôi tệ hơn người nông nô", — đó là một sự kích động mang nhiều tính chất tội ác hơn vì nó hoàn toàn nhằm phục vụ cho lợi ích của giai cấp lãnh chúa, và trong khi nước cộng hòa và toàn dân đang phải chịu đựng những nỗi bất hạnh khủng khiếp... Như thế thì thực ra chẳng có gì là ngẫu nhiên khi chính ở tỉnh Tam-bốp, nơi mà số ủy ban bị truy tố trước tòa án rất lớn, đã xảy ra những vụ chém giết và những vụ đốt phá các "hang ổ" địa chủ..."

Đó là điều đăng trên báo "Sự nghiệp nhân dân", cơ quan chính thức của đảng cầm quyền, của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng!

Những dòng ấy đáng lẽ phải được in lại ở khắp nơi, tái bản chúng thành những tờ truyền đơn và rải hàng triệu bản trong nông dân, bởi vì trong đó có cái bằng chứng mà chính những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã dẫn ra trên báo của chính V. Tsec-nốp, cho biết rằng những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã

phản bội nông dân vì lợi ích bọn địa chủ, rằng Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã *phản lại* nông dân, rằng *cũng* chính cái đảng ấy, nếu không phải là "đã thỏa thuận" với bọn địa chủ thì cũng *đã đầu hàng* bọn địa chủ.

Phải để cho nhân dân đọc và đọc đi đọc lại những dòng đó, phải làm sao để mỗi người nông dân, mỗi binh sĩ và mỗi công nhân giác ngộ đều suy nghĩ kỹ về ý nghĩa của những lời thú nhận đó.

Đã trải qua 7 tháng tiến hành cách mạng. Đã hàng bao nhiêu lần nhân dân bày tỏ sự tin cậy của mình đối với những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng, đã dành cho họ đa số trong các cuộc bầu cử, đã nói với Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng: các anh hãy dẫn dắt chúng tôi, chúng tôi trao cho các anh quyền lãnh đạo! Từ tháng Ba 1917, trong các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân, Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã hành động trong một khối (trong sự liên minh) với *những người men-sê-vích*, đã chiếm được *đa số* trong nhiều tháng! Các đảng viên của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích, từ ngày 6 tháng Năm, đã từng làm và *hiện đang làm* bộ trưởng và thứ trưởng *cùng* với "những người dân chủ - lập hiến đê hèn", *bên cạnh* "những người dân chủ - lập hiến đê hèn", *trong sự liên minh* với "những người dân chủ - lập hiến đê hèn"!!

Kết quả của sự liên hiệp (liên minh, thỏa hiệp) với những người dân chủ - lập hiến *và với bọn địa chủ* đã được thú nhận bởi chính báo "Sự nghiệp nhân dân".

Bảy tháng cách mạng, bảy tháng của nền cộng hòa dân chủ, bảy tháng thống trị của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích trong các Xô-viết đã đưa đến chỗ một số "rất đông" những thành viên của các ủy ban ruộng đất *bị truy tố trước tòa án* — tòa án của *nền tư pháp cũ*, tòa án cũ, tòa án địa chủ và Nga hoàng — đã đưa đến *cuộc khởi nghĩa* của nông dân ở tỉnh Tam-bốp và những tỉnh khác!

Đây là kết quả của sự tin cậy của nông dân đối với Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Còn dự án ruộng đất mới của X. L. Ma-xlốp, bộ trưởng xã hội chủ nghĩa - cách mạng, lại một lần nữa và

một lần nữa chúng tỏ (xin xem bài của cùng tác giả: "Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng lại lừa bịp nông dân một lần nữa"¹⁾) rằng bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã phản bội nông dân như thế nào.

*Viết sau ngày 20 tháng Mười
(2 tháng Mười một) 1917*

*Đăng lần đầu ngày 24 tháng Mười
(6 tháng Mười một) 1917 trên báo
"Dân nghèo nông thôn", số 11*

*Theo đúng bài đăng trên báo
"Dân nghèo nông thôn"*

Tháng Mười 1917 - tháng Bảy 1918

**NHỮNG ĐIỂM BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH
TRUNG THU TRANG PHỤC ẤM CHO BINH SĨ
NGOÀI MẶT TRẬN**

Bổ sung:

Đầu đề: + ... và về việc trưng dụng nhà ở của người giàu để giảm nhẹ khó khăn của người nghèo...

§ 1. ... thêm một trong những trang phục mùa đông ngoài chăn (áo bành tô, áo lông, áo bông ngắn, ủng da, v. v.).

§ 2. ... Mọi căn nhà có số buồng bằng hoặc vượt quá số nhân khẩu thường xuyên sống trong nhà đó cũng tính là căn nhà ở giàu.

Chủ các căn nhà giàu phải trình ngay, nếu không thì sẽ bị tịch thu toàn bộ gia sản, một tờ kê khai gồm hai bản, ghi rõ những trang phục dùng cho mùa đông mà họ có và số họ nộp để phục vụ mặt trận, một bản giao cho ủy ban nhà ở, một bản giao cho Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ khu phố.

Chủ các căn nhà giàu phải trình ngay cho cũng chính những cơ quan ấy và cũng bằng hai bản, tờ kê khai về việc giải phóng một trong hai căn nhà ở giàu để dùng cho nhu cầu của người nghèo ở thủ đô (nghĩa là cứ hai gia đình giàu có hai căn nhà ở giàu, trong mùa đông này, phải chuyển sang ở vào một trong những căn nhà của mình, giao lại căn nhà kia cho dân nghèo dùng, vì hoàn cảnh quá thiếu thốn do chiến tranh gây ra). Nếu không làm như vậy, cũng sẽ bị xử lý như trên.

Các ủy ban nhà ở ngay bây giờ phải lập danh sách những căn nhà giàu cần trưng dụng, còn các Xô-viết đại biểu công nhân khu phố thì chuẩn y những danh sách ấy, đồng thời định ra những điều

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 560 - 567.

kiện và quy chế cho những gia đình dân nghèo đến ở những căn nhà ấy⁶⁰⁶.

Viết vào tháng Mười một, trước ngày 8 (21), 1917

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

TRẢ LỜI PHÓNG VIÊN HĂNG THÔNG TẤN "ASSOCIATED PRESS" G. GIÁC-RỐT-XƠ

NGÀY 15 (28) THÁNG MƯỜI MỘT 1917

Nhân kết quả cuộc bầu cử ở Pê-tơ-rô-grát, trong đó những người bôn-sê-vích đã giành được sáu ghế⁶⁰⁷, phóng viên hăng thông tấn "Associated Press" đã phỏng vấn Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy đang phấn khởi trước thắng lợi to lớn của đảng ông.

— Ngài nghĩ gì về kết quả cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến? — phóng viên hỏi.

— Tôi nghĩ rằng cuộc bầu cử này là bằng chứng nói lên thắng lợi to lớn của đảng bôn-sê-vích. Số phiếu bầu cho đảng bôn-sê-vích trong cuộc bầu cử tháng Năm, tháng Tám và tháng Chín, đã tăng lên không ngừng⁶⁰⁸. Giành được sáu trong số mười hai ghế ở một thành phố mà giai cấp tư sản (bọn dân chủ - lập hiến) rất mạnh, có nghĩa là thắng lợi ở nước Nga.

— Ngày có cho rằng Quốc hội lập hiến với thành phần mà kết quả cuộc bầu cử ở Pê-tơ-rô-grát đã dự đoán trước, có thông qua tất cả mọi biện pháp của chính phủ các bộ trưởng dân ủy không?

— Có, thông qua, bởi vì khi đó, theo sự dự đoán của Ngài, sẽ không có bất kỳ đa số nào chống lại chúng tôi, vì rằng cùng với

những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, chúng tôi làm thành đa số ở Pê-tơ-rô-grát (bảy trong số mười hai).

— Những đảng nào sẽ tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy mới?

— Tôi không biết đích xác, nhưng tôi dự đoán rằng ngoài những người bôn-sê-vích ra thì chỉ có những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả thôi.

Đăng một phần lần đầu năm 1962 trên tạp chí "Lịch sử Liên-xô", số 2

Đăng không đầy đủ ngày 20 tháng Tư 1963 trên tạp chí "Ở nước ngoài", số 16

In toàn văn lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy Dịch từ tiếng Anh

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ BỘ CHIẾN TRANH⁶⁰⁹

Xét rằng tướng Ma-ni-cốp-xki đã ra một mệnh lệnh có tính chất phản cách mạng cho quân khu Mát-xcơ-va là không được thay thế các viên chỉ huy được chỉ định bằng những người bầu cử, —

xét rằng tướng Ma-ru-sép-xki đã tiến hành những cuộc đàm phán với Đu-khôn-nin nhằm chống lại Xô-viết và đã có mưu toan đầy tội ác là phá hoại ngầm việc tổ chức đoàn đại biểu để tiến hành đàm phán về đình chiến¹⁾, —

1) nay quyết định: bắt ngay Ma-ni-cốp-xki và Ma-ru-sép-xki và không được thả ra nếu không được phép của Hội đồng bộ trưởng dân ủy⁶¹⁰;

2) bắt đầu ngay việc thanh lọc một cách thật kiên quyết Bộ chiến tranh và đuổi đi những phần tử không tin cậy được trong thành phần chỉ huy cao cấp;

¹⁾ Hai đoạn đầu do chính tay L. Đ. Tô-rốt-xki viết.

3) điều ngay về Pê-tơ-rô-grát những phần tử đáng tin cậy từ bộ chỉ huy các trung đoàn bộ binh Lát-vi-a;

4) điều ngay về Pê-tơ-rô-grát một trung đoàn bộ binh Lát-vi-a⁶¹¹;

5) báo cáo hàng ngày với Hội đồng bộ trưởng dân ủy về tình hình thực tế chấp hành những biện pháp nói trên.

Quyết định này không được công bố.

Viết ngày 19 tháng Mười một
(ngày 2 tháng Chạp) 1917

In lần đầu, theo đúng bản thảo

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH XÃ HỘI CHỦ NGHĨA TRONG LĨNH VỰC KINH TẾ⁶¹²

1) Gửi 2 - 3 kỹ sư đến dự Hội nghị đặc biệt về phòng thủ để kiểm soát và xây dựng kế hoạch chung về hủy bỏ lệnh động viên đối với công nghiệp (ủy nhiệm cho Cô-dơ-min thành lập nhóm này)⁶¹³;

2) lập một tiểu ban gồm từ 3 đến 5 thành viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (và những người không phải là thành viên) để thảo luận những vấn đề cơ bản thuộc chính sách kinh tế của chính phủ (ủy nhiệm Pi-a-ta-cốp và Bu-kha-rin thành lập tiểu ban này);

3) tổ chức hội nghị những người làm công tác lương thực để thảo luận những biện pháp thực tiễn đấu tranh chống nạn trộm cướp ở nơi có chiến sự và cải thiện tình cảnh của những tầng lớp đặc biệt thiếu thốn (ủy nhiệm Sli-áp-ni-cốp + Ma-nu-in-xki tổ chức hội nghị này).

Viết ngày 27 tháng Mười một
(10 tháng Chạp) 1917

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ TIỀN LƯƠNG CỦA VIÊN CHỨC CÁC CƠ QUAN NHÀ NƯỚC⁶¹⁴

Đối với những thang lương đã được tiểu ban sắp xếp biên chế viên chức các cơ quan chính phủ chấp nhận và đã được Đại hội toàn Nga các viên chức cấp thấp của các cơ quan chính phủ thông qua, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thừa nhận đó là chuẩn mức cần phải dựa vào để quyết định các mức lương cụ thể.

Viết ngày 13 (26) tháng Chạp
1917

In lần đầu, theo đúng bản thảo

HƯỚNG DẪN THỂ THỨC GHI CÁC VẤN ĐỀ VÀO CHƯƠNG TRÌNH NGHỊ SỰ CỦA CÁC PHIÊN HỌP HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Mỗi bộ trưởng dân ủy khi đưa bất kỳ vấn đề nào vào chương trình nghị sự của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đều phải có tờ trình *bằng văn bản* gửi trước, trong đó nêu rõ:

a) vấn đề gì (ngắn gọn) [không thể chỉ nêu đề mục ("về việc nào đó"), mà phải *trình bày nội dung* của vấn đề]

b) đề nghị cụ thể gì với Hội đồng bộ trưởng dân ủy? (cung cấp tiền; thông qua nghị quyết *nào đó*, v. v., những ý kiến cụ thể nói rõ người nêu vấn đề muốn gì)

c) vấn đề nêu ra đó có đụng chạm đến những ngành thuộc thẩm quyền các bộ trưởng dân ủy khác không? cụ thể là những bộ trưởng nào? có những kết luận bằng văn bản của các bộ trưởng đó không?⁶¹⁵

Lê-nin

Viết ngày 16 (29) tháng Chạp 1917

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ NHỮNG HÀNH ĐỘNG
KHÔNG ĐÚNG CỦA BỘ TRƯỞNG BỘ DÂN ỦY
TƯ PHÁP I. D. STANH-BÉC VÀ ỦY VIÊN
BAN LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY TƯ PHÁP
V. A. CA-RÊ-LIN⁶¹⁶**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy xác nhận rằng bất kỳ sự thay đổi nào đối với các nghị quyết của ủy ban Đgiéc-gin-xki, cũng như của các ủy ban khác do các Xô-viết chỉ định⁶¹⁷ đều chỉ có thể thực hiện bằng cách khiếu nại các nghị quyết đó với Hội đồng bộ trưởng dân ủy, chứ tuyệt nhiên không thể bằng những mệnh lệnh cá nhân của bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp.

Thứ nữa, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thừa nhận rằng xét cả về mặt hình thức lẫn thực chất vấn đề, việc các đồng chí Stanh-béc và Ca-rê-lin lên tiếng để thả những người bị bắt vào tối 18 - 19. XII đều không xác đáng, bởi vì việc đó không những mâu thuẫn với quyền hạn của ủy ban Đgiéc-gin-xki, mà còn mâu thuẫn với nghị quyết của chính Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đã được thông qua tối ngày 18. XII về việc giam giữ người bị bắt để làm rõ lai lịch của họ.

*Lê-nin*¹⁾

*Viết ngày 19 tháng Chạp 1917
(1 tháng Giêng 1918)*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Văn kiện này còn có chữ ký của I. V. Xta-lin.

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CẤP CHI PHÍ
CHO BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT
TOÀN ANH ĐỂ CHUẨN BỊ VÀ TRIỆU TẬP
CÁC ĐẠI HỘI THƯỜNG KỲ CÁC XÔ-VIỆT⁶¹⁸**

Nhận thấy cần phải dùng tiền của nhà nước để thanh toán các khoản chi phí của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề nghị chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, trong thời gian gần đây nhất, gửi đến bản tính toán sơ bộ các khoản chi phí ấy, có chữ ký của vụ trưởng các vụ hữu quan, và nếu có thể thì kê riêng số tiền dành cho việc phát không các văn bản.

Lê-nin

P. S. Hoàn việc chi số tiền yêu cầu cho đến khi nào trình bản tính toán sơ bộ nói trên.

*Viết ngày 29 tháng Chạp 1917
(11 tháng Giêng 1918)*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**LỜI CHẤT VẤN CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG CÁNH TẢ⁶¹⁹**

Căn cứ vào nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đêm 14. I — bản trích từ hồ sơ gửi kèm theo — chúng tôi yêu cầu Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả báo cáo:

1) Ban chấp hành Pê-tơ-rô-grát của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã thông qua nghị quyết nói rằng không

muốn phái cán bộ tham gia Ủy ban điều tra, chừng nào Cô-dơ-lốp-xki còn có mặt ở đó, vào lúc nào?

2) bản văn của nghị quyết đó ghi như thế nào?

3) Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả có biết nghị quyết ấy không, và trong Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã có sự nhận định về nghị quyết đó chưa?

4) ai (trong những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả) đã thông báo tại Xô-viết Pê-tơ-rô-grát hoặc tại ban chấp hành của Xô-viết đó rằng chừng nào Cô-dơ-lốp-xki còn có mặt tại Ủy ban điều tra, thì những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả sẽ không tham gia ủy ban đó, và thông báo vào lúc nào?

5) những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã chấp hành nghị quyết của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đề nghị những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả phải trình, theo đúng thời hạn đã định, những tài liệu phản đối Cô-dơ-lốp-xki, chưa?

Viết ngày 15 (28) tháng Giêng 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VẤN ĐỀ CHẾ ĐỘ PHỤC TÙNG ĐỀ RA CHO
HẠM ĐỘI BAN-TÍCH VÀ HẠM ĐỘI HẮC-HAI⁶²⁰**

Nhận thấy lời văn diễn đạt phần chú thích cho § 51 là không chính xác hoặc là do sự hiểu lầm mà ra, bởi vì theo nghĩa từng chữ mà nói thì như thế có nghĩa là phủ định quyền lực tối cao của Chính quyền xô-viết toàn quốc⁶²¹, Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu cơ quan lập pháp của hạm đội sửa lại lời văn của bản chú thích đó.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ghi nhận lời tuyên bố của các đại biểu của hạm đội nói rằng trong lời chú thích này không hề có sự phủ nhận quyền lực trung ương của Chính phủ xô-viết, và ủy nhiệm các đồng chí Prô-si-an và Lu-na-tsác-xki dự thảo một lời kêu gọi có đầy đủ căn cứ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy gửi cơ quan lập pháp của hạm đội để giải thích quan điểm của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Viết ngày 15 (28) tháng Giêng 1918

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO CÁC NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VẤN ĐỀ TỔ CHỨC NGÀNH LƯƠNG THỰC⁶²²**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu Đại hội ngành lương thực, ngay sáng mai, cử ngay một số cán bộ lương thực giàu kinh nghiệm nhất, ít ra là ba người, để họ có thể tham gia ngay lập tức vào công việc của các cơ quan lương thực cao cấp hiện có và vào việc thảo luận những biện pháp chống đói kiên quyết và cách mạng nhất.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu Đại hội ngành lương thực bầu một tiểu ban để nghe báo cáo của tất cả các nhóm, các cơ quan và các cán bộ ngành lương thực nào hiện có xung đột với nhau, và trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy kết luận của tiểu ban đó.

Viết ngày 16 (29) tháng Giêng 1918

In lần đầu năm 1931 trong

Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VẤN ĐỀ HOẠT ĐỘNG CỦA ỦY BAN ĐIỀU TRA
TRỰC THUỘC XÔ-VIẾT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT**

Tại phiên họp ngày 21. I. 1918

Sau khi nghe báo cáo của ủy ban điều tra đối với Ủy ban điều tra, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định:

Bổ sung cho ủy ban 2 ủy viên, cụ thể là đồng chí An-ga-xốp và một đảng viên bôn-sê-vích, theo sự giới thiệu của Xvéc-đlốp.

Cho phép ủy ban được quyền lục soát, tịch thu tài sản và bắt người mà không cần liên hệ trước về việc này với bất kỳ một cơ quan nào.

Cấp cho ủy ban các phương tiện kỹ thuật và mở tài khoản tín dụng lấy từ tiền của Bộ dân ủy tư pháp.

Yêu cầu ủy ban hành động nhanh chóng và kiên quyết hơn để có khả năng sớm phát hiện những người vô tội đã từng là nạn nhân của những vụ vu cáo rõ ràng là thiếu lương tâm⁶²³.

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VIỆC CẢI THIỆN TÌNH HÌNH
CUNG CẤP LƯƠNG THỰC CHO CÁC NHÀ TÙ
Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT⁶²⁴**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định:

1) Thi hành những biện pháp khẩn cấp để cải thiện không chậm trễ việc cung cấp lương thực trong các nhà tù ở Pê-tơ-rô-grát.

Ủy nhiệm cho bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp và bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực.

Cấp phát một cách không điều kiện theo bản kê khai của các nhà tù.

2) Chuyển gấp từ $\frac{1}{3}$ đến $\frac{1}{2}$ những người bị giam đến các nhà tù của các tỉnh thuộc những vùng ổn định về lương thực.

*Viết ngày 23 tháng Giêng
(5 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VẤN ĐỀ TRAO QUYỀN BIỂU QUYẾT
CHO CÁC THỨ TRƯỞNG CÁC BỘ DÂN ỦY
TẠI CÁC PHIÊN HỌP CỦA
HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY⁶²⁵**

Trường hợp các bộ trưởng dân ủy vắng mặt thì các thứ trưởng dự các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ được quyền biểu quyết với điều kiện là các thứ trưởng ấy được một quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ định trong số các ủy viên ban lãnh đạo của bộ dân ủy tương ứng.

*Viết ngày 23 tháng Giêng
(5 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

**BỔ SUNG DỰ THẢO
"LUẬT CƠ BẢN VỀ XÃ HỘI HÓA RUỘNG ĐẤT"⁶²⁶**

Khi nào ruộng đất không phải dành cho nông nghiệp (các công trình xây dựng, các công trình văn hóa - giáo dục, những

ngành nghề đặc biệt, v. v.), thì diện tích khoảnh đất được cấp do các Xô-viết địa phương quy định theo yêu cầu của cá nhân hoặc cơ quan xin đất, tùy theo nhu cầu về mặt xã hội của công trình dự định dùng đất.

*Viết vào tháng Giêng, trước ngày
27 (9 tháng Hai), 1918*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN ĐẶC BIỆT LIÊN BỘ TOÀN AN NHẪM BẢO VỆ ĐƯỜNG SẮT⁶²⁷

Cơ quan bảo vệ có trách nhiệm đặc biệt là đấu tranh không khoan nhượng chống đầu cơ và việc chuyên chở lương thực không có giấy phép.

*Viết ngày 30 tháng Giêng
(12 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII*

Theo đúng bản thảo

KIỆN NGHỊ VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẢI THIỆN TÌNH HÌNH LƯƠNG THỰC Ở PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ủy nhiệm cho Bộ dân ủy giao thông phải lập tức thảo và đệ trình Hội đồng bộ trưởng dân ủy dự thảo sắc lệnh cấm việc đi không trả tiền trên các tuyến đường sắt, ngoài một lần cho mỗi binh sĩ sau khi giải ngũ từ nơi phục vụ trở về quê hương.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ủy nhiệm cho giám đốc Ngân hàng nhà nước phải ưu tiên và bằng mọi cách gửi 200 triệu rúp đi miền Nam cho phái đoàn I-a-cu-bốp sử dụng, để cung cấp lúa mì cho những vùng đang bị thiếu đói, theo chỉ thị của Bộ dân ủy lương thực.

Bộ dân ủy lương thực phải thương lượng gấp với Bộ dân ủy quân sự để huy động ngay lập tức những đơn vị làm đường hiện có trên mặt trận tham gia công tác lương thực. Những đơn vị này phải được gửi tới những vùng có nhiều lương thực càng đông càng tốt, để thi hành những biện pháp khẩn cấp nhằm đặt thêm đường ray và để thực hiện những cách thức khác nhằm cải thiện và xúc tiến việc chuyển đi, chuyển đến và nhập kho lúa mì.

*Viết ngày 30 tháng Giêng
(12 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII*

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ PHÂN ĐỊNH CHỨC NĂNG CỦA ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN AN VÀ ỦY BAN ĐIỀU TRA TRỰC THUỘC XÔ-VIỆT PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT⁶²⁸

Đề nghị các ủy ban này phân loại hoạt động của mình thành bộ môn theo dõi hoạt động khiêu khích⁶²⁹, hình sự, chống đầu cơ và chống phản cách mạng.

Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tư pháp trình Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ danh sách những người được đề cử vào Ủy ban điều tra.

Đồng thời, cũng ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tư pháp thi hành

những biện pháp nhằm tăng số chỗ giam giữ, cải thiện điều kiện các nhà tù và tăng cường sự trấn áp hình sự.

*Viết ngày 31 tháng Giêng
(13 tháng Hai) 1918*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

CHỈ THỊ CHO TRẠM VÔ TUYẾN LÀNG VUA⁶³⁰

23/10. II. 1918

Nay chỉ thị chính thức truyền đạt cho trạm vô tuyến Làng vua để đêm hôm nay (tối 23 rạng ngày 24) đến 7 giờ sáng, nhất thiết phải có trực nhật để phát điện báo vô tuyến.

Việc nhận điện vào ban đêm, cần phải được chấm dứt (và từ lúc ấy) để bức điện báo vô tuyến của chúng ta *có thể được chuyển đi* một cách không chậm trễ và được bảo đảm hoàn toàn.

Phải trả lời một cách chính thức và chính xác về việc nhận được chỉ thị này và về những biện pháp đã được áp dụng để thi hành chỉ thị này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XI*

Theo đúng bản thảo

VỀ HIỆP ƯỚC KÝ VỚI NƯỚC CỘNG HÒA CỘNG NHÂN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA PHẦN-LAN⁶³¹

1

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định:

Thừa nhận trên nguyên tắc nguyện vọng của các đồng chí

Phần-lan về việc chuyển giao cho nước Cộng hòa công nhân xã hội chủ nghĩa Phần-lan phần đất đai nêu trong điểm bổ sung của Phần-lan vào § 6 của dự thảo hiệp ước, là chính đáng.

Ủy nhiệm cho Ủy ban hòa giải nghiên cứu phương thức thực hiện trong thực tiễn việc chuyển giao này⁶³².

Viết ngày 25 tháng Hai 1918

2

CHỈ THỊ CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY CHO ỦY BAN HÒA GIẢI NGA - PHẦN-LAN

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra chỉ thị sau đây cho ủy ban:

Đòi cho công dân nước Cộng hòa này hiện sống ở nước Cộng hòa kia được hưởng quyền lợi chính trị đầy đủ, là một việc chính đáng và cần thiết.

Viết ngày 25 tháng Hai 1918

3

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Lưu ý rằng thứ nhất, bên cạnh nước Phần-lan có một thành phố lớn với một tỷ lệ dân tư sản rất cao;

thứ hai, Phần-lan thường đưa sang Pê-tơ-rô-grát khoảng 30 nghìn công nhân Phần-lan;

thứ ba, giai cấp tư sản Pê-tơ-rô-grát thường đưa sang Phần-lan khoảng 200 nghìn tên tư sản;

thứ tư, vì vậy sự bình đẳng về hình thức giữa công dân Phần-

lan và công dân Nga (trong vấn đề họ được hưởng quyền lợi chính trị ở nước ngoài) trong thực tế rõ ràng là một đặc quyền dành cho giai cấp tư sản Nga;

Hội đồng bộ trưởng dân ủy khuyến cáo Ủy ban hòa giải Nga - Phần-lan sửa đổi § 13 trong dự thảo như sau:

hoặc là trong § 13 không nói công dân, mà chỉ nói công nhân và nông dân không bóc lột lao động của người khác;

hoặc là bổ sung vào § 13 đã thảo trước đây một điều kiện nói trước rằng những công dân Nga đi đến Phần-lan và không chứng minh được rằng họ thuộc về hai loại người lao động nói trên, đều không được hưởng các quyền lợi chính trị ở Phần-lan⁶³³.

Viết ngày 27 tháng Hai 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ HOẠT ĐỘNG CỦA ỦY BAN ĐIỀU TRA TRỰC THUỘC XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT

Vì đồng chí Srai-đơ tuyên bố rằng trái với ý kiến của ủy ban, đồng chí đó vẫn tin chắc rằng đồng chí Mi-tơ-ghen-le đã phạm tội ăn hối lộ, Hội đồng bộ trưởng dân ủy cho rằng đồng chí Srai-đơ có nghĩa vụ, một là, phải viết lại lời tuyên bố của mình bằng văn bản, hai là, nhân danh cá nhân mình, trình ngay lên tòa án lời buộc tội Mi-tơ-ghen-le⁶³⁴.

Viết ngày 26 tháng Hai 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG QUẢN LÝ NGÀNH VẬN TẢI ĐƯỜNG THỦY⁶³⁵

Ủy nhiệm cho các đồng chí Mi-li-u-tin, Sli-áp-ni-cốp và A-prê-lép nội trong ngày mai phải tổ chức hội đồng, trên cơ sở § 3⁶³⁶, để sao cho cứ chức năng nào cũng đều có một cán bộ được ủy quyền đầy đủ chuyên trách, cán bộ này phải chịu trách nhiệm trước hội đồng nói chung và trước Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Căn cứ theo § 3, tạm thời thay 6 ủy viên do Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và các đại biểu các Xô-viết tỉnh cử ra, bằng những đại diện của các công đoàn toàn Nga.

Hai đồng chí, một của công đoàn vận tải đường thủy, một của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phải được đề cử ngay lập tức và ngay ngày mai phải có mặt ở Xpun-đe để phụ trách việc gửi tiền đi một cách không chậm trễ⁶³⁷.

Viết ngày 4 tháng Ba 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC LẬP CƠ QUAN KIỂM TRA NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI TẤT CẢ CÁC LOẠI BẢO HIỂM⁶³⁸

Thay đổi thành phần của Hội đồng bảo hiểm theo hướng tăng thêm đại biểu của các giai cấp lao động xấp xỉ bằng $\frac{2}{3}$ tổng số ủy viên.

Thiết lập sự liên hệ của Tổng ủy ban bảo hiểm với Hội đồng

bộ trưởng dân ủy để sao cho tổng ủy viên cơ quan bảo hiểm có thể tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với quyền tư vấn.

Bổ sung¹⁾

Viết ngày 23 tháng Ba 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VIỆC KIỂM TRA CHI TIÊU
CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO⁶³⁹**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ủy nhiệm cho các đại diện, 1 — của Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước, 1 — của Bộ dân ủy tài chính, thành lập một tiểu ban để ngay ngày mai thanh tra phòng kế toán và kiểm soát thuộc Ban nhiên liệu của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cũng như những phòng kế toán và kiểm soát khác của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Ủy nhiệm cho đồng chí Bô-gô-lê-pốp triệu tập tiểu ban.

Đồng thời ủy nhiệm cho tiểu ban này, thứ nhất, xem xét một cách đặc biệt vấn đề các hình thức báo cáo tổng kết; thứ hai, đòi hỏi những văn bản chính xác có chữ ký của tất cả các nhân vật hữu quan, những văn bản này xác nhận sự tham gia của những nhân vật ấy vào việc chi tiêu và vào việc tiến hành những dịch vụ kinh tế của các phòng khác nhau thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Ngoài ra, đòi hỏi những người lãnh đạo này phải đệ trình, trong thời hạn gần nhất, những tài liệu tương ứng của tất cả các cơ quan và các cán bộ thuộc quyền họ, tức là những cơ quan và

¹⁾ Bản thảo bị ngắt quãng ở đây.

những cán bộ đã trực tiếp thực hiện việc chi tiêu các khoản tiền của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy lưu ý Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và đặc biệt là Ban nhiên liệu về việc đã điều hành công việc một cách hết sức sai trái.

Viết ngày 26 tháng Ba 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ CHẾ ĐỘ
PHẢI CÁC ỦY VIÊN ĐI CÔNG TÁC Ở CÁC TỈNH⁶⁴⁰**

3) Các Xô-viết phải ủng hộ bằng mọi cách các ủy viên được giao những quyền hành đầy đủ và hợp lệ, trong phạm vi áp dụng những quyền hành đầy đủ và hợp lệ ấy.

4) Các Xô-viết phải ủng hộ một cách không điều kiện tất cả các đặc phái viên và các phái viên khác, nếu họ được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phái đến. Tất cả các Xô-viết địa phương và các Xô-viết tỉnh, khu đều có nghĩa vụ phải chấp hành những chỉ thị của các phái viên ấy.

Viết ngày 5 tháng Tư 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC THÀNH LẬP
ỦY BAN SƠ TÁN TOÀN NGA⁶⁴¹**

Nay thành lập Ủy ban sơ tán toàn Nga để sơ tán một cách nhanh chóng nhất và có kế hoạch các phương tiện chiến tranh

và những hàng hóa khác đến những địa điểm quy định mới (đồng thời mục đích chung của việc sơ tán là bỏ lệnh động viên đối với công nghiệp và thỏa mãn những nhu cầu của nền kinh tế quốc dân đang được tổ chức lại, chứ tuyệt nhiên không phải chỉ xuất phát từ những nhu cầu quân sự).

Ủy ban hoạt động theo kế hoạch do Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn, thay đổi và bổ sung. Kế hoạch này sẽ quy định hướng sử dụng những loại hàng hóa chủ yếu và trình tự sơ tán những nhóm hàng này hoặc những nhóm hàng khác.

Đứng đầu ủy ban sẽ là một đặc phái viên, có đầy đủ quyền hành độc tài. Các ủy viên của ủy ban có quyền tư vấn và có quyền đề xuất các vấn đề với Hội đồng bộ trưởng dân ủy (khi biểu quyết việc này, phải có ít nhất $\frac{1}{3}$ tổng số ủy viên tán thành).

Các ủy viên của ủy ban gồm một trợ lý của đặc phái viên — đặc phái viên giữ chức vụ chủ tịch của ủy ban — và những đại diện của các bộ dân ủy quân sự, hàng hải, giao thông, lương thực, lao động và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Viết vào tháng Tư, chậm nhất là ngày 19, 1918

In lần đầu năm 1959 trong cuốn "Các sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. II

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TRỪ BỊ BÀN VẤN ĐỀ LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY NÔNG NGHIỆP⁶⁴²

Hội nghị trừ bị (bàn những vấn đề do các đồng chí Xpi-ri-đô-nô-va và Ca-rê-lin nêu lên) — của các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp, các đồng chí Xê-rê-đa và Mê-sê-ri-a-cốp, và Lê-nin — đã đi đến kết luận rằng những vấn đề đã đặt ra phải được xem xét, xem đó là những vấn đề chính trị quan trọng, và vì thế cần phải được chuyển giao một cách không điều kiện cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga.

Hội nghị cho rằng cần phải chuyển nhanh chóng và khẩn cấp các vấn đề ấy đến Ban chấp hành trung ương.

Viết ngày 3 tháng Năm 1918

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC VẬN TẢI BẰNG Ô-TÔ⁶⁴³

Phải xem xét một lần nữa các dự thảo của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và của trung tâm vận tải ô-tô tại tiểu ban của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy quân sự, Bộ dân ủy giao thông, Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước, trung tâm vận tải ô-tô, Bộ dân ủy lao động và Bộ dân ủy lương thực.

Thời hạn quy định là 5 hôm.

Cũng trong thời hạn đó, đòi hỏi tất cả các bộ phải đệ trình những tài liệu chính xác cho biết họ đã chuyển giao bao nhiêu ô-tô chở hàng cho Bộ dân ủy lương thực và sẽ chuyển giao bao nhiêu nữa trong thời gian trước mắt (trong tổng số ô-tô chở hàng).

Điều tra tỉ mỉ thành phần của ban quản lý ô-tô thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Viết ngày 25 tháng Năm 1918

In lần đầu năm 1931 trong Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC TỔ CHỨC VÀ CUNG CẤP CHO NÔNG DÂN NGHÈO⁶⁴⁴

Để bảo đảm sự lãnh đạo chung đối với việc tổ chức, thành phần và hoạt động của các ủy ban nông dân nghèo, nay tổ chức

hội nghị thường trực gồm hai đại biểu của Bộ dân ủy lương thực và một đại biểu của Bộ dân ủy nông nghiệp.

Tất cả các Xô-viết đại biểu địa phương, các cơ quan lương thực và các ủy ban nông dân nghèo cũng như tất cả các cơ quan khác của Chính quyền xô-viết đều phải phục tùng chỉ thị của hội nghị này trong những vấn đề có liên quan.

... tất cả nhân dân địa phương cũng như nhân dân từ nơi khác đến ở các làng, nếu không thừa lúa mì hoặc những thứ lương thực khác, không kinh doanh thương nghiệp, công nghiệp, v. v., không sử dụng lao động làm thuê của cố nông và cũng như không thuê công nhật đều có thể không có bất kỳ sự hạn chế nào⁶⁴⁵.

Thể lệ chi tiết về quan hệ giữa các ủy ban nông dân nghèo và các Xô-viết đại biểu địa phương, về việc phân định các đối tượng công tác nào thuộc tổ chức nào phụ trách, sẽ công bố riêng.

Viết ngày 8 tháng Sáu 1918

In lần đầu năm 1931 trong

Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ THÀNH PHẦN CỦA ỦY BAN CÁC CÔNG TRÌNH NHÀ NƯỚC⁶⁴⁶

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ủy nhiệm đồng chí Rư-cốp, hoặc Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, công bố những nguyên tắc cơ bản của chính sách chúng ta trong việc động viên các kỹ sư tham gia các công việc trong các tiểu ban chuyên gia hoặc tham gia các chức vụ hành chính, những điều kiện tuyên bố công khai và phê bình từ phía các tổ chức công nhân, v. v..

Viết ngày 10 tháng Sáu 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC MỞ TÍN DỤNG CHO ỦY BAN TRUNG ƯƠNG CÔNG NGHIỆP DỆT⁶⁴⁷

1) Mở tín dụng 50 triệu rúp cho Cục sợi vải lanh thuộc Ủy ban trung ương công nghiệp dệt.

2) Giao cho Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy quân sự, trong thời hạn 3 ngày phải đệ trình những tài liệu chính xác về các khoản nợ của họ đối với Ủy ban trung ương công nghiệp dệt.

3) Giao cho Cục sợi vải lanh, cũng trong thời hạn như thế, gửi các bản thanh toán của mình cho tất cả các bộ dân ủy còn nợ Cục sợi vải lanh. Ủy ban trung ương công nghiệp dệt gửi các yêu cầu đến đâu thì lấy từ các khoản nợ ấy chuyển tiền cho Ủy ban trung ương công nghiệp dệt đến đó, để mua nguyên liệu.

4) Cử một tiểu ban để xem xét gấp các bản dự toán, những tài liệu và giấy tờ của Cục sợi vải lanh thuộc Ủy ban trung ương công nghiệp dệt và báo cáo với Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Các bộ sau đây: Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước và Bộ dân ủy lương thực, mỗi bộ cử một đại biểu để tham gia tiểu ban này. Ủy nhiệm đồng chí Lan-đe triệu tập tiểu ban. Thời hạn hoạt động là ba ngày, kể từ thứ hai, ngày 17. VI.

Viết ngày 15 tháng Sáu 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CUNG CẤP TÀI CHÍNH CHO TỔNG CỤC QUẢN LÝ NGÀNH DA⁶⁴⁸

Chi ngay lập tức 10 triệu rúp để ứng trước cho Tổng cục quản lý ngành da để chờ sự phê chuẩn cuối cùng của Hội đồng

bộ trưởng dân ủy đối với toàn bộ kế hoạch tài chính hoặc toàn bộ dự toán được quy định là 37 triệu rúp.

Lập một tiểu ban gồm

đại diện của Tổng cục quản lý ngành da
của Bộ dân ủy lương thực

" tài chính

" kiểm tra nhà nước

để nghiên cứu ngay kế hoạch đó và dự toán đó.

Việc triệu tập tiểu ban này được ủy nhiệm cho đồng chí Tước-ke-xta-nốp, chủ tịch ban quản trị Tổng cục quản lý ngành da, và yêu cầu tiểu ban hoàn thành công việc trong thời hạn 5 ngày.

Viết ngày 15 tháng Sáu 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC BẢO ĐẢM
MÁY MÓC NÔNG NGHIỆP CHO NÔNG DÂN⁶⁴⁹**

Nay thành lập một tiểu ban gồm các đại biểu của Bộ dân ủy nông nghiệp, Cục máy móc nông nghiệp trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy lương thực (mời đồng chí Cô-dơ-min tham gia với quyền tư vấn) để bàn các biện pháp nhằm giúp đỡ một cách thực tế cho nông dân theo tinh thần bảo đảm máy móc nông nghiệp cho họ. Giao cho tiểu ban này họp vào sáng mai (ngày 3 tháng Bảy) để cũng trong ngày mai liên hệ với các đại biểu đã đến đây để tham dự Đại hội V⁶⁵⁰. Ủy nhiệm cho đồng chí Khắc-lốp triệu tập tiểu ban và báo cáo với Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Việc chấp hành giao cho đồng chí Xê-rê-đa.

Viết ngày 2 tháng Bảy 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản đánh máy của

biên bản

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC KHÔNG CHẤP HÀNH
"SẮC LỆNH VỀ CÁC ĐÀI KỶ NIỆM
CỦA NƯỚC CỘNG HÒA"⁶⁵¹**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy khiển trách Bộ dân ủy giáo dục nhân dân và Bộ dân ủy tài sản quốc gia, cũng như Đoàn chủ tịch Xô-viết đại biểu thành phố Mát-xcơ-va vì các cơ quan này đã hoàn toàn tỏ ra trì trệ một cách không thể tha thứ được trong việc thực hiện sắc lệnh ngày 14. IV. 1918 (Số 416¹⁾, Tập sắc luật, số 31), và chỉ thị cho họ trong ngày mai, 9. VII. 1918, thỏa thuận với nhau chọn một cán bộ có trọng trách để tích cực kiểm tra đôn đốc việc thi hành sắc lệnh và thực hiện sắc lệnh ngay lập tức, đồng thời giao trách nhiệm là phải báo cáo về vấn đề đó cho Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, mỗi tuần hai lần.

Viết ngày 8 tháng Bảy 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Đây là nói điều 416.

Tháng Tám 1918 - tháng Mười 1920

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ GIÁ KHOAI TÂY⁶⁵²**

- 1) Hoàn việc áp dụng giá cố định cho khoai tây đến ngày 1. X.
- 2) Giao cho Cục thống kê trung ương nhiệm vụ:
lập tức huy động toàn bộ lực lượng của bộ máy thống kê
(α) thống kê sản lượng thu hoạch khoai tây;
(β) thống kê và đăng ký các hộ trồng khoai tây với diện tích trung bình và lớn trước hết, ở những tỉnh trồng nhiều khoai tây nhất gần Mát-xcơ-va;
sau đó đến các tỉnh trồng khoai tây còn lại.

Yêu cầu chủ nhiệm Cục thống kê trung ương phải báo cáo về những biện pháp đã được áp dụng, ngay trong ngày mai, vào thứ sáu, và sau đó thì mỗi tuần báo cáo hai lần.

3) Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy lương thực (với sự tham gia của Bộ dân ủy nội vụ và Xô-viết đại biểu Mát-xcơ-va) cấp tốc bàn bạc xem nên áp dụng như thế nào việc đòi hỏi (những người có khoai tây đem bán) phải có biên lai chứng nhận có ghi rõ tên tuổi, coi đó là điều kiện để được tự do chuyên chở khoai tây bằng xe ngựa, bằng đường sắt và đường thủy.

4) Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy lương thực phải lập tức huy động lực lượng đến mức tối đa để tổ chức việc mua kịp thời hạn và rộng rãi để đến ngày 25. VIII mua được ít nhất là 40 triệu pút khoai tây theo giá tự do và chuyển đến các kho nhà nước của các thủ đô và các căn cứ quân sự.

5) Thông qua các công đoàn và các Xô-viết đại biểu các tỉnh công nghiệp mà huy động lực lượng công nhân đông đảo tham gia làm nhiệm vụ đó.

6) Giao cho Bộ dân ủy lương thực phải nộp báo cáo về tiến trình của chiến dịch đó và về những biện pháp chuẩn bị chiến dịch đó (cũng như những giấy tờ ghi chép những tài liệu liên quan đến chiến dịch đó) trong ngày mai, thứ sáu, và sau đó thì mỗi tuần báo cáo hai lần.

7) Chi 500 triệu rúp cho Bộ dân ủy lương thực để dùng vào chiến dịch mua khoai tây.

8) Ngay ngày mai, công bố § 1 của nghị quyết này⁶⁵³.

Viết ngày 22 tháng Tám 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**VỀ VIỆC CÁC ỦY BAN NÔNG DÂN NGHÈO
TỊCH THU LÚA GIỐNG CỦA BỌN CU-LẮC**

Liệu có nên bổ sung không?

các ủy ban nông dân nghèo phải tịch thu lúa mì giống của bọn nhà giàu là cu-lắc, và nếu không thể tịch thu ngay bây giờ thì dù sao sau này cũng phải bắt bọn nhà giàu phải nộp số giống mà tạm thời sẽ lấy trong số lúa mì tích trữ của địa chủ để chia cho những người nghèo⁶⁵⁴.

Viết vào tháng Tám 1918

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII*

Theo đúng bản thảo

**CHUẨN BỊ CHO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC XUẤT TIỀN CHO
CÁC ỦY BAN NÔNG DÂN NGHÈO**

$2 \times 6\frac{1}{2} = 13$

Trong thời hạn một tuần lễ.

Tạm thời và có điều kiện cho đến khi hợp nhất với các Xô- viết đại biểu hoặc đến khi phân định trách nhiệm.

Chỉ thị về việc giao cho ai và với những điều kiện gì.

Quy định trách nhiệm của người nhận và tuyệt đối không được cấp phát tiếp nếu không có báo cáo về lần cấp phát thứ nhất.

Thanh toán thông qua Bộ dân ủy lương thực⁶⁵⁵.

Viết ngày 15 tháng Mười 1918

In lần đầu năm 1931 trong

Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

**CHUẨN BỊ CHO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC KHAI THÁC GỖ**

Kiểm tra con số gỗ đã chuyển đến, và tổng số gỗ năm 1917 và 1918.

Bộ phận nào của các cơ quan khai thác gỗ được hợp nhất?

Những số liệu chính xác về cơ cấu của Cục khai thác gỗ so với các cơ quan khác.

Những biện pháp thực tiễn đấu tranh chống nạn đầu cơ.

Trung thu toàn bộ củi dự trữ đang nằm trên đường và ở Mát-xcơ-va.

Những biện pháp bắt buộc phải vận chuyển lúa mì¹⁾ đến các nhà ga⁶⁵⁶.

Viết ngày 15 tháng Mười 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CÁC NHÀ TRẺ MỒ CÔI⁶⁵⁷**

1) Bỏ bỏ dự thảo sắc lệnh của Bộ dân ủy bảo hiểm xã hội.

2) Ủy nhiệm cho các bộ dân ủy bảo hiểm xã hội và giáo dục nhân dân, căn cứ theo § 3 của sắc lệnh ra ngày 5. VI. 1918 (điều 507 Tập sắc luật, số 39) thỏa thuận với nhau về thể thức và thời hạn chuyển giao⁶⁵⁸.

3) Ủy nhiệm cho hai bộ dân ủy trong thời hạn hai tháng phải thu thập và trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy những tin tức về tình hình thực tế và số lượng của các nhà nuôi dạy trẻ mồ côi và các cơ quan tương tự, v. v..

Viết ngày 19 tháng Mười một 1918

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH
VỀ VIỆC TỔ CHỨC CUNG CẤP CHO NHÂN DÂN**

đ) Các kho và các cửa hàng hợp tác xã không thuộc diện công hữu hóa²⁾.

Ở những nơi nào mà trước khi ban hành sắc lệnh này, các cơ quan Chính quyền xô- viết địa phương đã quốc hữu hóa hoặc công

1) Rõ ràng là viết nhầm. Trong nghị quyết đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua thì nói đến việc chở củi.

2) Trong văn bản của sắc lệnh đã được thông qua là: "quốc hữu hóa".

hữu hóa các hợp tác xã và đã trưng dụng hoặc tịch thu hàng hoá dự trữ của các cửa hàng hợp tác xã — thì phải phục hồi lại tất cả các hợp tác xã ấy, phải trả lại hàng hóa cho họ, còn nếu trả lại mà thiếu thì phải báo cáo, và từ nay về sau không được gây trở ngại cho hoạt động hợp pháp của các hợp tác xã.

Chú thích:

Trong khi phục hồi các hợp tác xã nhất thiết phải thi hành những biện pháp nhằm không để cho bọn phản cách mạng hoặc bọn cu-lắc làm sai lệch hoạt động của các hợp tác xã và nhằm bảo đảm tuyệt đối sự kiểm soát nghiêm ngặt của các ủy ban nông dân nghèo và của các Xô-viết địa phương đối với các hợp tác xã đó⁶⁵⁹.

Viết ngày 21 tháng Mười một 1918

In lần đầu năm 1931 trong

Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

VỀ NHIỆM VỤ VÀ VỀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG⁶⁶⁰

Phiên họp thứ nhất của Hội đồng quốc phòng công nông

1

I. XII. 1918.

1. Khái quát về nhiệm vụ.
2. Các công đoàn bổ sung.
3. Thủ tục làm việc.

Các đề tài
có tính chất khái quát:

I	1. Công tác lương thực
	2. Công tác giao thông
	3. Cung cấp quân sự
4. Động viên trí thức
 5. " lực lượng kỹ thuật
 6. Chất đốt.
 7. Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước và Cơ quan thanh tra quân sự tối cao.

2

I. Nhiệm vụ của Bộ dân ủy lương thực — trong vòng 4 ngày nộp cho Hội đồng quốc phòng kế hoạch đẩy mạnh tốc độ và mở rộng quy mô thu mua. } Quân sự hóa

Thành lập tại Bộ dân ủy lương thực một Ban cải tiến việc phân phối sản phẩm, cải tiến bộ máy phân phối.

Hợp nhất Tổng cục kinh tế với Bộ dân ủy lương thực

+ Ủy ban lương thực thuộc Bộ dân ủy giao thông |.

Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy lương thực nghiên cứu vấn đề (a) cung cấp lương thực cho ca ba của nhà máy sản xuất đạn

Tu-la || + nhà máy sản xuất đạn Xim-biéc-xcơ ||

(b) về việc áp dụng chế độ khẩu phần Hồng quân cho công nhân khai thác than bùn và than đá ở ngoại ô Mát-xcơ-va — và cả trong ngành cung cấp củi.

II. Ủy ban về khen thưởng. Về vấn đề II lập
 Ủy ban về sự liên đới chịu ba ủy ban
 trách nhiệm.
 Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước.
 Ban kiểm tra đột xuất.

III.

IV và V. Ủy nhiệm cho Cra-xin
 Cra-xin + Nép-xki + Goóc-bu-nốp⁶⁶¹

VI. Ủy ban nhiên liệu: Lê-nin,
Rư-cốp,
Vôn-cốp-xki,
Nép-xki,
Rát-tsen-cô⁶⁶².

Vấn đề các đặc phái viên vs¹⁾ những người thầu khoán.

VII. Cơ quan thanh tra quân sự tối cao.

3

- 1) giao nhiệm vụ cho Bộ dân ủy lương thực, trong thời hạn ngắn nhất, phải đệ trình kế hoạch về việc tăng cường đặc biệt công tác thu mua lúa mì cũng như thức ăn cho gia súc.
- 2) khi cần tăng thêm số lượng của các tiểu ban ba người, thì chỉ định những cán bộ của các cơ quan lương thực địa phương vào các cơ quan ấy.
- 3) ủy nhiệm cho đồng chí Cra-xin phải cấp tốc điều tra ngay vấn đề sử dụng giày dự trữ ở Pê-tơ-rô-grát.
(kho Khô-đun-xơ ober của Bộ dân ủy lương thực²⁾)
- 4) phải báo cáo ngay lập tức và rất ngắn gọn cho chủ tịch biết những yêu cầu khẩn cấp hoặc những ý kiến chỉ dẫn về sự lộn xộn.

Viết ngày 1 tháng Chạp 1918

In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — versus — đối chiếu với; so với

²⁾ Ober (tiếng ober của Đức — cao nhất). Đây có ý nói kho trực thuộc Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA ỦY BAN NHIÊN LIỆU
THUỘC HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG⁶⁶³

1) Rát-tsen-cô, với tư cách là chủ tịch của tiểu ban 5 người phụ trách nhiên liệu, sẽ dành cho Ủy ban than bùn trung ương mỗi ngày nhiều nhất là hai giờ.

2) Đề nghị Tổng cục lâm nghiệp ngay ngày hôm nay, khởi tố chính thức về tình trạng quan liêu trong việc giải quyết vấn đề tiền⁶⁶⁴.

- 1) Ủy nhiệm cho Tổng cục lâm nghiệp trong thời hạn hai ngày phải thỏa thuận với Bộ dân ủy quân sự
 - a) về một đạo luật hoãn nghĩa vụ quân sự cho những người dẫn gỗ và chở gỗ
 - b) về một đạo luật huy động nhân dân phục vụ công tác lâm nghiệp.
- 2) Chỉ thị cho Bộ dân ủy nông nghiệp thi hành ngay chỉ thị của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, và dưới sự kiểm soát của Tổng cục lâm nghiệp, ngay trong ngày mai, 3. XII, ra quyết định về việc quy định những khu vực được dẫn gỗ và về việc cấp giấy phép dẫn gỗ.
- 3) Báo trước cho Cục lâm nghiệp trung ương thuộc Bộ dân ủy nông nghiệp biết rằng nếu còn để xảy ra tình trạng quan liêu trì trệ và nếu Tổng cục lâm nghiệp còn có một lời khiếu nại nào nữa thì toàn bộ Cục lâm nghiệp trung ương sẽ bị bắt và bị truy tố trước tòa án.
- 4) Giao cho Tổng cục lâm nghiệp được quyền kiểm tra cửa và riu hiện có ở các kho của tất cả các bộ (nghĩa là được quyền kiểm tra các sổ sách và kho tàng).

2/XII.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 2 tháng Chạp 1918

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

**SƠ THẢO NHỮNG ĐỀ NGHỊ
VỀ VIỆC ĐẨY MẠNH TỐC ĐỘ VÀ MỞ RỘNG
QUY MÔ THU MUA LƯƠNG THỰC⁶⁶⁵**

- 1) đội quân lương thực — thay thế
- 2) cử các ủy viên đặc biệt đến các vùng lạc hậu và các vùng khác, *các cán bộ tổ chức với những nhiệm vụ và những phần thưởng đặc biệt...*
- 3) bộ máy của Bộ dân ủy lương thực, cải cách và "rũ sạch" bộ máy.
- 4) *thanh tra công nhân...*

Quy định những nhiệm vụ cụ thể và chi tiết cho từng Hội đồng kinh tế quốc dân địa phương, kêu gọi thi đua...

Giao trách nhiệm cho các nhà đương cục quân sự địa phương phải điều động cho các cơ quan lương thực những đơn vị quân đội *nào đó* (xác định xem những đơn vị nào) để phục vụ công tác của "đội quân lương thực".

Viết ngày 4 tháng Chạp 1918

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII*

Theo đúng bản thảo

**NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ VẤN ĐỀ CUNG CẤP TÀI CHÍNH
CHO ỦY BAN TRUNG ƯƠNG CÔNG NGHIỆP ĐỆT⁶⁶⁶**

Báo cáo hàng tuần về số lượng *các quỹ* (thuộc các phòng hoặc xí nghiệp) đã được thống nhất.

Báo cáo hàng tuần về số lượng sản phẩm từ

- 1) Sự kiểm soát của Ngân hàng nhân dân về các khoản nộp và trả bằng tiền mặt — thống nhất quỹ.
- 2) Sự kiểm soát của "cơ quan trao đổi hàng hóa" đối với

mỗi tổng cục và từ mỗi xí nghiệp lớn chở về các địa phương cũng như số lượng sản phẩm bán lẻ cho nhân dân.

việc xuất sản phẩm và đưa đến tay người tiêu dùng.

- 3) Trách nhiệm cá nhân của bọn tư bản cũ hoặc bọn chủ xí nghiệp cũ trong tất cả các tổng cục và các trung tâm (phạt giam, xử bản bọn tư bản cũ, gia đình của chúng thì bắt giam)⁶⁶⁷.
- 4) Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy lương thực, trong lĩnh vực phân phối sản phẩm, một lĩnh vực yếu nhất, phải giao những nhiệm vụ *thực tiến* cụ thể cho *công đoàn* viên chức công thương nghiệp, với tính cách là *công đoàn*, toàn thể công đoàn viên phải chịu trách nhiệm tập thể.

Viết ngày 14 tháng Chạp 1918

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CHUYỂN GIAO
CÁC DOANH NGHIỆP NÔNG NGHIỆP
CHO CÁC XÍ NGHIỆP CÔNG NGHIỆP**

Hoãn việc giải quyết dứt khoát vấn đề đến thứ ba.

Đòi Bộ dân ủy nông nghiệp đến ngày thứ bảy phải cung cấp tài liệu về những vấn đề sau đây:

- 1) về số lượng các doanh nghiệp xô-viết,
- 2) về tổ chức của chúng và về những biện pháp đã được áp dụng theo hướng đó,
- 3) về số lượng các cán bộ kỹ thuật nông nghiệp,
- 4) về công việc chuẩn bị thực tế cho các thửa đất gieo trồng,
- 5) về số lượng giống thực sự có để gieo trồng,
- 6) về số lượng máy móc nông nghiệp hiện có thực sự.

Giao cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao trình những tài liệu 1) về số lượng đơn của công nhân yêu cầu ruộng đất, 2) về kinh nghiệm của công nhân trong việc tổ chức nông nghiệp¹⁾.

Viết ngày 13 tháng Hai 1919

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản đánh máy, do
V. I. Lê-nin bổ sung

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
QUỐC PHÒNG VỀ ĐIỀU CHỈNH MỐI QUAN HỆ
GIỮA ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN ANGA,
ỦY BAN ĐẶC BIỆT ĐƯỜNG SẮT VÀ BỘ DÂN ỦY
GIAO THÔNG VÀ THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN
HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG**

Nghị quyết của Hội đồng quốc phòng

28. II. 1919

Để điều chỉnh những mối quan hệ giữa Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Ủy ban đặc biệt đường sắt và Bộ dân ủy giao thông, nay quy định những điều sau đây:

¹⁾ Các điểm 5 và 6 trong nguồn tài liệu cung cấp văn kiện này, do chính tay V. I. Lê-nin viết. Các điểm 1, 3 và 4 cũng như các điểm 1 và 2 của đoạn cuối do Lê-nin viết trong chương trình nghị sự của phiên họp ngày 13 tháng Hai 1919 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy; những điểm đó được đưa nguyên vào văn bản của nghị quyết.

Phái đồng chí Bê-li-a-cốp ở Bộ dân ủy giao thông sang Cục vận tải của Ủy ban đặc biệt toàn Nga để bảo đảm liên hệ và công tác thường xuyên.

Bộ dân ủy giao thông ra chỉ thị theo ngành dọc để tất cả các đơn khiếu nại gửi Ủy ban đặc biệt *chỉ* được gửi đến Bê-li-a-cốp, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông.

Giao thêm cho Ủy ban đặc biệt trách nhiệm giám sát để các cơ quan và các tổ chức dỡ hàng bốc dỡ hàng hóa kịp thời, và trong trường hợp hàng không dỡ đúng hạn của Ủy ban đặc biệt quy định, thì phải truy tố họ.

Các phòng của Ủy ban đặc biệt đường sắt được quyền sử dụng — phải trả tiền — điện báo đường sắt, đồng thời phải nghiêm khắc trừng trị những trường hợp không cần thiết mà vẫn sử dụng điện báo. Bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông và chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga thỏa thuận với nhau để ra chỉ thị chi tiết về việc sử dụng điện báo và về phương thức thanh toán.

Bộ dân ủy giao thông ra chỉ thị đặc biệt để chuyển các nhà cũ của Sở cảnh sát đường sắt thành trụ sở của Ủy ban đặc biệt đường sắt. Giao cho các đồng chí Đgiéc-gin-xki và Xcơ-li-an-xki cùng phối hợp ra bản chỉ thị về việc chuyển đơn vị quân cảnh ra khỏi những trụ sở đó.

Lương thực của Ủy ban đặc biệt đường sắt sẽ do các cơ quan lương thực đường sắt cấp phát, theo những nguyên tắc chung.

Chừng nào Hội đồng quốc phòng còn tiếp tục thiết quân luật trên các tuyến đường sắt, thì các Cục vận tải quân khu của Ủy ban đặc biệt vẫn có quyền áp dụng hình thức xử phạt nặng nhất đối với những người bị bắt quả tang vì tội ăn hối lộ, ăn cắp hàng hóa và những vật liệu đường sắt và vì tội hành hung một cách có hệ thống các nhà chức trách.

Gửi các ủy viên Hội đồng quốc phòng

28. II. 1919

Những điểm đề nghị ở đây do tôi đưa ra tại hội nghị ngày 28/II với các đồng chí Nép-xki và Đgiéc-gin-xki.

Yêu cầu tất cả các ủy viên Hội đồng quốc phòng ký vào các điểm này để làm cho bản thỏa thuận *cực kỳ quan trọng* này có hiệu lực ngay lập tức.

Trong trường hợp có những bất đồng ý kiến nghiêm trọng, yêu cầu gửi ngay cho tôi một bức điện bằng điện thoại *có văn bản kèm theo những chỗ sửa chữa*.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng các bản thảo

SƠ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CỤC ẤN LOÁT THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

- 1) Một tiểu ban cho việc hợp nhất và tập trung và, trong trường hợp cần thiết, để soạn dự thảo sắc lệnh.
- 2) Những tài liệu thống kê so sánh các nhà in
 - (1) đã được quốc hữu hóa và thuộc quyền quản lý của Cục ấn loát
 - (2) đã được quốc hữu hóa và thuộc quyền quản lý của các bộ
 - (3) xí nghiệp tư nhân
- 3) Nhiệm vụ: tăng lên gấp 3, trong thời hạn?
- 4) Báo cáo sau một tháng?
- 5) Kỷ luật lao động
- 6) Công việc khoán
- 7) Quan hệ giữa ủy ban nhà máy với các ban quản lý⁶⁶⁸.

Viết ngày 15 tháng Ba 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC PHẢI CÁC NHÓM CÔNG NHÂN ĐI LÀM CÔNG TÁC LƯƠNG THỰC VÀ VẬN TẢI

Do nguy cơ cực kỳ nghiêm trọng đang đe dọa nước Cộng hòa, vì các cuộc khủng hoảng lương thực và vận tải đang ngày càng trầm trọng thêm, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga quyết định:

ủy nhiệm cho các đồng chí Ca-mê-nép
Di-nô-vi-ép
và Xta-lin

thành lập những nhóm công nhân có uy tín, những đoàn tàu hỏa với sự tham gia của Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy giao thông cũng như của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đi tham gia công tác lương thực và vận tải⁶⁶⁹.

Lê-nin

*Viết vào nửa cuối tháng Ba,
chậm nhất là ngày 28, 1919*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

ĐỀ NGHỊ VỀ VIỆC PHÊ CHUẨN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO NHỮNG CHỈ THỊ CHO BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) U-CRA-I-NA

Tôi đề nghị lấy chữ ký của các ủy viên Bộ Chính trị Ban chấp hành trung ương và chuẩn y những chỉ thị này cho Đảng cộng

sản U-cra-i-na và cho Ban chấp hành trung ương đảng đó đối với U-cra-i-na. *Thượng khẩn*⁶⁷⁰.

8/IV. Lê-nin

Gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương. Chuyển ngay cho *Ban chấp hành trung ương* U-cra-i-na¹⁾.

Viết ngày 8 tháng Tư 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**Ý KIẾN CHUẨN BỊ CHO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG VỀ VIỆC TĂNG CƯỜNG
CÔNG TÁC TRONG LĨNH VỰC PHÒNG THỦ
QUÂN SỰ⁶⁷¹**

Tạm đình chỉ hoạt động trong ba tháng hoặc thu hẹp thật nhiều các cục ở các bộ dân ủy trung ương và địa phương không thật cần thiết và có thể cung cấp cán bộ có ích cho quân đội và cho hậu phương để phục vụ chiến tranh, công tác cung cấp, cố động, v. v..

Viết chậm nhất ngày 21 tháng Tư 1919

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

**GHI CHÚ DƯỚI LỜI KÊU GỌI GỬI
NHỮNG NGƯỜI QUỐC TẾ CHỦ NGHĨA HUNG-GA-RI⁶⁷²**

Tôi hoàn toàn tán thành bản kêu gọi và tin rằng những người vô sản Hung-ga-ri trên các mặt trận đều nhận thấy rõ rằng thêm

¹⁾ Ghi bên lề bản dự thảo, có lẽ sau khi dự thảo đã được thông qua.

mấy tháng đấu tranh nữa vì lợi ích của giai cấp vô sản quốc tế, thì thắng lợi sẽ thuộc về chúng ta — đó sẽ là thắng lợi quyết định và chắc chắn.

Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Tư 1919

In lần đầu năm 1960 trong cuốn:

Theo đúng bản in của truyền đơn

A. Clát-tơ, V. Côn-đra-chi-ép.

Dịch từ tiếng Hung-ga-ri

"Bàn chiến đấu". Mát-xcơ-va

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN KINH TẾ
TRỰC THUỘC HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ CẢI THIỆN TÌNH HÌNH SINH HOẠT
CỦA CÔNG NHÂN⁶⁷³**

1) tăng cường giúp đỡ bằng hiện vật cho con cái công nhân.

2) nêu rõ những kho chứa cụ thể để *nhANH chóng* kiểm kê và phân phối theo giá *hạ* cho bộ phận công nhân túng thiếu nhất *không nhận được* mức lương tối thiểu bằng tiền.

3) về tiền thuê nhà cũng thế.

Viết ngày 2 tháng Năm 1919

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG
VỀ VIỆC ĐỘNG VIÊN VIÊN CHỨC XÔ-VIỆT⁶⁷⁴**

§ 1. Động viên trong thời hạn 4 tháng (từ 15. VI đến 15. X) toàn bộ viên chức nam giới của các cơ quan xô-viết, từ 18 đến 45 tuổi [càng nhiều càng tốt, bởi vì chúng ta sẽ miễn cho một

bộ phận], thay thế họ bằng phụ nữ hoặc tạm thời thu hẹp một phần nhất định công việc.

Chú thích về § 1. Chỉ được miễn cho những người đau ốm và tuyệt đối không thể thay thế được, nhiều nhất là 10%, theo quyết định của một tiểu ban đặc biệt.

§ 2. Gửi những người được động viên đến cho cơ quan quân sự sử dụng. Phải có mặt vào ngày...

§ 3. Những người được động viên phải liên đới chịu trách nhiệm lẫn nhau, và gia đình của họ sẽ bị giữ làm con tin trong trường hợp họ chạy sang phía kẻ thù hoặc đào ngũ hoặc không làm tròn nhiệm vụ được giao, v.v..

§ 4. Những người được động viên lập thành những nhóm nhỏ, gồm những người cùng thuộc nhiều nghề khác nhau càng tốt, để bất kể là ở hậu phương hay tiền tuyến mỗi nhóm đều có thể đảm nhiệm những nhiệm vụ nào đó trong việc thành lập, chuyển tải, cấp dưỡng những đơn vị quân đội vân vân.

§ 5. Mỗi người được động viên phải tự lập ra một tủ sách gồm các sách báo và truyền đơn tuyên truyền và cổ động cần thiết nhất, tủ sách này lấy sách báo và truyền đơn ở trong các kho sách của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết, v.v.. Người được động viên chịu trách nhiệm giải thích những cái đó cho binh sĩ và nhân dân, và có nhiệm vụ hàng tuần phải báo cáo về việc thực hiện nhiệm vụ đó.

§ 6. Sau khi được động viên, chậm nhất là... ngày, mỗi người được động viên có trách nhiệm cung cấp ngay những tài liệu chi tiết về trình độ học vấn của mình, về công tác trước kia hoặc những nghề nghiệp trước kia của mình, về nơi ở cũ của mình, về những ngoại ngữ mà mình biết, v.v., theo một mẫu giấy khai đặc biệt.

Viết chậm nhất ngày 31 tháng Năm 1919

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

*** SẮC LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG
CÔNG NÔNG VỀ VIỆC GỌI NHẬP NGŨ
NHỮNG CÔNG NHÂN VÀ VIÊN CHỨC
THƯƠNG NGHIỆP, CÔNG NGHIỆP VÀ VẬN TẢI**

Ban hành, theo chế độ động viên bổ sung, lệnh gọi nhập ngũ các công nhân và viên chức thương nghiệp, công nghiệp và vận tải. Phương thức và thời hạn cũng như số lượng người được gọi sẽ được quy định theo sự thỏa thuận giữa Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga¹⁾.

Viết ngày 31 tháng Năm 1919

Đăng ngày 15 tháng Sáu 1919 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 128

Theo đúng bản thảo

**GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA⁶⁷⁵**

Gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương: cuộc *tổng* bãi công ở Tve, sau đó ở *Clin*, tất cả những điều đó tạo ra một tình hình *hết sức đáng lo ngại*. Cần phải thảo luận ngay những biện pháp sau đây:

khi nào các đồng chí sẽ thảo luận?	để giúp đỡ công nhân dệt cần có những biện pháp <i>khẩn cấp</i> :
lương thực	1) Lương thực của công nhân dệt, (lưu ý) đảm bảo cung cấp cho các nhà máy <i>đang làm việc</i> .

¹⁾ Ở phần trên bản đánh máy sắc lệnh, V. I. Lê-nin sau khi ký tên đã ghi: "Không được công bố".

Tve (và Clin) đặc biệt là công nhân đường sắt và các chiến sĩ Hồng quân cung cấp lương thực và quan tâm.

Ủy viên phụ trách quân sự Tve quá trẻ về phương diện quân sự, rất tốt, nhưng đòi hỏi phải có sự giúp đỡ.

- 2) Việc động viên công nhân dệt... (10 000) xem xét lại.
- 3) Việc phân phát báo và biểu ngữ, các bài giảng, tăng cường công tác của Bộ dân ủy giáo dục.
- 4) Vé (hàng ngày) đi tàu hỏa cho các ủy viên Ban chấp hành trung ương các công đoàn.

Tình trạng dốt nát tối tăm của công nhân dệt thật là khủng khiếp.

Họ không được quan tâm đến, không được đọc báo, không có biểu ngữ. Cần phải có thêm một cái gì đó để cải thiện tình hình lương thực, đại loại như việc thu mua, v. v..

||| NB

Viết vào tháng Sáu, trước ngày 18, 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

TRẢ LỜI BẰNG ĐƯỜNG DÂY TRỰC TIẾP CHO V. I. NÉP-XKI và L. X. XÔ-XNỐP-XKI⁶⁷⁶

Cần phải dựa chặt chẽ vào hiến pháp trao quyền biểu quyết chỉ cho các đại biểu huyện thôi. Ngay bây giờ tôi sẽ liên hệ với Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết. Cả hai đồng chí đều phải ở lại cho đến khi tình hình hoàn toàn yên tĩnh và mọi công việc đều đã được giải quyết ổn thỏa.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Sáu 1919
Đã gửi đi Tve

In lần đầu, theo đúng bản thảo

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

Tìm hiểu xem người ta đã làm được gì để tổ chức việc khai thác chất đốt từ đá phiến ở huyện Xư-dơ-ran và dầu mỏ Ca-dan⁶⁷⁷.

Viết vào tháng Bảy, trước ngày 14, 1919

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của N. P. Goóc-bu-nốp

THƯ CỦA G. V. TSI-TSÊ-RIN VÀ NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ QUAN HỆ VỚI CÁC NƯỚC THUỘC KHỐI ĐÔNG MINH

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi gửi cho đồng chí nghị quyết của Bộ Chính trị⁶⁷⁸.

Lê-nin của đồng chí

- (1) Dĩ nhiên.
- (2) *Không* phát biểu trên danh nghĩa chính phủ.
- (3) Sớm cho Lit-vi-nốp lên đường.
- (4) Giới hạn ở bức thư của Goóc-ki, *nhưng không* cho phép đồng chí đó dùng cái luận cứ đấu tranh biến thành hủy diệt.

Các ủy viên Bộ Chính trị: Lê-nin¹⁾

Viết vào tháng Chín, sớm nhất là ngày 26, 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Nghị quyết còn có chữ ký của L. B. Ca-mê-nép, L. Đ. Tô-rốt-xki và N. N. Cre-xtin-xki, người cuối cùng này nói dè dặt là "tán thành có điều kiện".

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ SỰ XUNG ĐỘT
GIỮA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO
VÀ BỘ DÂN ỦY KIỂM TRA NHÀ NƯỚC⁶⁷⁹**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy thừa nhận:

1) rằng Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước cần phải đề nghị Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đóng cửa các ban pháp luật, chứ không áp dụng con dấu cấm;

2) rằng Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cần phải áp dụng ngay lập tức những biện pháp thật kiên quyết để đóng cửa các ban pháp luật, mà trong nhiều trường hợp là có tính chất ăn bám, và để cấm việc đem giấu các thành viên của những ban đó vào các ban khác. Phải trình báo cáo về việc thực hiện nhiệm vụ đó cho Tiểu hội đồng chậm nhất là sau một tuần lễ;

3) ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tư pháp truy tố trước tòa án các thành viên của những ban pháp luật thuộc Bộ dân ủy lương thực — Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao vì đã phạm tội quan liêu giấy tờ. Sau một tuần lễ phải báo cáo cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Viết ngày 30 tháng Chín 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ
CÁC ĐẢNG ĐOÀN ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
TRONG LIÊN HIỆP TRUNG ƯƠNG CÁC HỢP TÁC XÃ
TIÊU DÙNG VÀ BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC
VỀ KẾT QUẢ THU MUA SẢN PHẨM**

Chỉ định đảng đoàn Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng và đảng đoàn Bộ dân ủy lương thực đọc tại hội nghị 2 bản báo cáo thực tế về việc chấp hành sắc lệnh ngày 20. III⁶⁸⁰, 3. IV⁶⁸¹ và 3. VII⁶⁸², nêu những số liệu về tổng số đã thu mua

được về từng sản phẩm và từng tỉnh, về con số hợp đồng thu mua, về con số hợp đồng thu mua đã thực hiện và không thực hiện, v. v., mô tả chi tiết 1 bản hợp đồng và 1 khu vực thu mua và phân phối, với những tài liệu nói lên những thành tựu của chúng ta trong công tác thương nghiệp và phi thương nghiệp của hợp tác xã và nói lên việc biến hợp tác xã tư sản thành hợp tác xã xã hội chủ nghĩa.

1 của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng 1 của Bộ dân ủy lương thực	}	<i>thứ tư: 1 tuần lễ.</i>
--	---	---------------------------

Viết ngày 2 tháng Mười 1919

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

**NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ VẤN ĐỀ LẬP CƠ QUAN
LÂM NGHIỆP THỐNG NHẤT⁶⁸³**

- (1) Các cơ quan kiểm soát lẫn nhau¹⁾
- (2) xúc tiến việc quy định và giao cho khai thác các khu rừng
- (3) sử dụng sức lao động của các chuyên gia lâm nghiệp
- (4) những biện pháp khác nhằm xúc tiến và tăng cường việc cung cấp chất đốt
- (5) có cần thiết phải hợp nhất không?²⁾

Viết ngày 11 tháng Mười một 1919

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Đây là muốn nói đến các cơ quan quản lý nghề rừng.

²⁾ Đây là muốn nói đến việc thành lập cơ quan lâm nghiệp thống nhất.

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC THU MUA
KHOAI TÂY⁶⁸⁴**

Lấy dự thảo của Bộ dân ủy lương thực và § 4 dự thảo của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao làm cơ sở⁶⁸⁵.

Thành lập một tiểu ban để nghiên cứu chi tiết toàn bộ bản dự thảo nhằm quy định một cách thật chính xác một số vùng (trong §§ của Bộ dân ủy lương thực), cũng như những biện pháp cụ thể để tăng cường đội quân lương thực ở những điểm nhất định, để thu hút công nhân, quy mô của việc cung cấp cồn và tinh bột theo mức cần thiết và có thể làm được, v. v..

Tiểu ban này sẽ định rõ trách nhiệm của Bộ dân ủy lương thực về việc thi hành tất cả mọi biện pháp khẩn cấp, và thực hiện những biện pháp đó bằng con đường cách mạng, để chú ý đến trách nhiệm đó trong chính sách sau này của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Tiểu ban này gồm Sanh-man (+ 2 của Bộ dân ủy lương thực¹⁾)

Rư-cốp

Smít

Ca-mê-nép

A-va-nê-xốp (hoặc một đại diện Ủy ban đặc biệt toàn Nga)

Mác-cốp

Để cho tiểu ban hai ngày, và triệu tập họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ sáu⁶⁸⁶.

*Viết ngày 18 tháng Mười một
1919*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Đây là muốn nói đến hai đại diện của Bộ dân ủy lương thực.

**SƠ THẢO DỰ ÁN NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CUNG CẤP
LƯƠNG THỰC CHO MÁT-XCƠ-VA⁶⁸⁷**

- Khẩu phần lao động^{II} {
- thông báo chính xác về các địa điểm nhập kho và tình hình vận tải
- ("Sự xác nhận")
- 1) Chính thức ký hợp đồng⁶⁸⁸
 - 2) Thực hành lại chế độ thông báo hàng ngày⁶⁸⁹
 - 3) Huy động công nhân làm công tác vận tải
 - { ủy nhiệm cho Hội đồng công đoàn Mát-xcơ-va + Bộ dân ủy giao thông
 - 4) Thảo luận một cách đặc biệt khẩn cấp những biện pháp để chuyên chở khoai tây đến và theo dõi việc chuyên chở
 - 5) Chuẩn y việc cấp gấp (thịt?).

Viết ngày 6 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

GỬI E. Đ. XTA-XÔ-VA⁶⁹⁰

E. Đ.! Cần phải gửi điện bằng mật mã để bất kỳ ở đâu và bất kỳ lúc nào cũng *không được* dùng bí danh Ca-mô, và thay thế ngay lập tức bằng một bí danh khác, *m ó i*. Chỉ được dùng mật mã để gọi tên thành phố nơi Ca-mô đóng.

Lê-nin

*Viết vào tháng Chạp,
sau ngày 9, 1919*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC GỬI
NHỮNG ĐOÀN TÀU HÀNG
CHỞ LÚA MÌ ĐẾN MÁT-XCƠ-VA ⁶⁹¹**

1) Thừa nhận Bộ dân ủy lương thực có lỗi vì đã để xảy ra tình trạng bê trễ quá mức khi chấp hành một sự ủy nhiệm cực kỳ quan trọng.

2) Buộc phải chính thức khởi tố Bộ dân ủy bưu điện lên Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, *một giờ sau* khi hoàn toàn không thể nhận được đường dây trực tiếp và trả lời bằng đường dây đó⁶⁹².

3) Quyết định điều tra các ủy viên phụ trách lương thực tỉnh nào không chấp hành hoặc bất lực trong việc chấp hành lệnh của Bộ dân ủy lương thực⁶⁹³.

4) Cử vào Bộ dân ủy lương thực một trong những viên chức để quản lý chính xác các đường dây.

5) Triệu tập họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày thứ bảy¹⁾ để kiểm tra tình hình chấp hành và để thảo luận một nghị quyết về các lệnh.

6) Đòi Bộ dân ủy bưu điện phải giải thích bằng văn bản về nguyên nhân không chuyển đúng thời hạn các điện báo của Bộ dân ủy lương thực và chỉ rõ những biện pháp hoặc sửa đổi các đạo luật cần thiết cho việc chuyển gấp một cách vô điều kiện các mệnh lệnh của Bộ dân ủy lương thực.

Viết ngày 23 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1933
trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Tức là ngày 27 tháng Chạp 1919.

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CUNG CẤP
QUẦN ÁO VÀ GIÀY CHO CÔNG NHÂN ⁶⁹⁴**

Ủy nhiệm cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ngay lập tức, dẫu sao thì cũng trước ngày thứ bảy¹⁾, xét lại nghị quyết của mình, giữ nguyên tất cả những phần có tính chất nguyên tắc và có tính chất chung của nghị quyết đó, nhưng thay đổi con số cấp phát cho công nhân căn cứ theo những nhiệm vụ quân sự mới về tăng cường quân đội. Đồng chí Ru-cốp có trách nhiệm cấp một giấy ủy nhiệm chính xác cho phái viên của mình và chỉ cho phép phái viên này tham dự mà thôi⁶⁹⁵.

Viết ngày 30 tháng Chạp 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ BẢN CHỈ THỊ
THU MUA NGUYÊN LIỆU⁶⁹⁶**

Ủy nhiệm cho Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao trước ngày thứ bảy¹⁾ phải sửa đổi bản chỉ thị để thực hiện đầy đủ nghị quyết Đại hội VII các Xô-viết, đặc biệt là

1) về vấn đề quyền cất chức⁶⁹⁷;

2) thi hành nghiêm ngặt hơn và đầy đủ hơn nguyên tắc trưng thu lương thực thừa;

¹⁾ Tức là ngày 3 tháng Giêng 1920.

3) xác định quyền và những điều kiện chi tiết của việc phát huy sáng kiến địa phương và khuyến khích những thành tích của sáng kiến đó;

4) đề xuất những biện pháp đấu tranh chống tệ quan liêu.

Trong thời hạn một tuần lễ phải đệ trình toàn bộ dự thảo chỉ thị đã nói đến trong nghị quyết của Đại hội VII các Xô-viết⁶⁹⁸.

Viết ngày 30 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA NHÂN VIỆC
TỔNG TƯ LỆNH PHẢN ĐỐI LỆNH GỬI CHO
TƯ LỆNH MẶT TRẬN TUỐC-KE-XTAN⁶⁹⁹**

1) Thừa nhận lệnh do Lê-nin và Tơ-rốt-xki chuyển bằng điện báo, là đúng đắn.

2) Thừa nhận sự phản đối đối với hình thức của mệnh lệnh đó, là một trường hợp có hại biểu hiện chủ nghĩa quan liêu trong giới quân sự.

3) Thông báo cho Tổng tư lệnh biết rằng sự phản đối bằng miệng của Tổng tư lệnh, được chuyển đến qua đồng chí Xminga, đã được xem xét và được xác nhận là không đúng đắn. Khi nào cần kết luận thì cần phải đưa ra một kết luận.

*Viết ngày 17 hoặc 18
tháng Giêng 1920*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

ĐIỆN GỬI Kh. I-u. I-U-MA-GU-LỐP⁷⁰⁰

Gửi I-u-ma-gu-lốp, U-pha

Các bản sao gửi En-txin, U-pha

Gửi Ác-tem Xéc-ghe-ép, Ủy ban cách mạng Ba-ski-ri-a,
tỉnh ủy Ba-ski-ri-a, Xtéc-li-ta-mắc

Khi nói trong bức điện báo rằng "Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga coi tin tức nói rằng Ác-tem, Xa-môi-lốp và Prê-ô-bra-gien-xki có thể tiến hành cố động chống nước Cộng hòa Ba-ski-ri-a, là một tin không đúng sự thật và hoàn toàn không thể có được", thì như thế là Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga một lần nữa khẳng định rằng họ cần phải tuân theo một cách thật trung thực hiện pháp của Ba-ski-ri-a. Bức điện sau này của Ban chấp hành trung ương gửi cho đồng chí Ác-tem cũng nhằm một mục đích đó. Trong những điều kiện như vậy, tôi hoàn toàn tin tưởng rằng Ác-tem, Prê-ô-bra-gien-xki và Xa-môi-lốp sẽ không cấp một lý do thật sự nào để làm rắc rối thêm tình hình. Các thành viên của Ủy ban cách mạng Ba-ski-ri-a cũng phải hành động như vậy. Chỉ có qua bức điện của các đồng chí, tôi mới biết được rằng các đồng chí Sa-mi-gu-lốp, I-dơ-mai-lốp và những người khác đã bị Ủy ban cách mạng Ba-ski-ri-a trục xuất ra ngoài biên giới Ba-ski-ri-a: Ban chấp hành trung ương nghĩ rằng họ tự ý mình đến Mát-xcơ-va để báo cáo, và Ban chấp hành trung ương thấy rằng không cần thiết phải lãng phí thì giờ của năm đồng chí cho cuộc hành trình ấy và đã chỉ thị họ trở lại Xtéc-li-ta-mắc.

Mưu toan của các đồng chí định trục xuất khỏi Ba-ski-ri-a những đảng viên lâu năm, cái cố phi lý vin vào khuynh hướng Bu-kha-rin, việc dùng một cách ngoan cố, mặc dầu là không đúng, cái biệt hiệu "người U-cra-i-na" để gán cho Prê-ô-bra-gien-ski, Ác-tem, Xa-môi-lốp, — tất cả những cái đó khiến cho tôi có cơ sở để nghi ngờ thái độ khách quan của các đồng chí trong vấn đề này. Vì thế tôi đề nghị các đồng chí chấp hành ngay lập tức điện của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga

ngày 20. I, vì điện này chưa được chấp hành về phần quy định phải hủy bỏ những tin nói về một vụ âm mưu.

Theo sự ủy nhiệm của Bộ Chính trị
Ban chấp hành trung ương Lê-nin¹⁾

Viết vào tháng Giêng,
sau ngày 20, 1920

In lần đầu năm 1959 trong
cuốn "Sự thành lập nước Cộng
hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết
tự trị Ba-ski-ri-a". U-pha

Theo đúng bản viết tay của
N. N. Cre-xtin-xki và do
V. I. Lê-nin ký

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC BỐC DỠ KHOAI TÂY VÀ QUÉT SẠCH TUYẾT TRÊN CÁC ĐƯỜNG PHỐ MÁT-XCƠ-VA VÀ TRÊN CÁC TUYẾN ĐƯỜNG SẮT⁷⁰¹

1. Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy lương thực trong thời hạn ba ngày phải soạn thảo xong nghị quyết về việc tiến hành lại chiến dịch khoai tây và trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy⁷⁰².

2. Ủy nhiệm cho Bốc-đu-cốp + Ca-mê-nép, Đgiéc-gin-xki, Cuốc-xki trình những tài liệu về số người lớn và khỏe mạnh thuộc nam giới, về thời gian nhân rồi của họ và về việc sử dụng họ vào các công việc không thể trì hoãn trong thành phố, cũng như trình bản dự thảo nghị quyết về việc sử dụng họ.

3. Ủy nhiệm cho Ủy ban đặc biệt toàn Nga cử một dự thẩm viên có trọng trách, là đảng viên, giàu kinh nghiệm để nghiên cứu những tài liệu về tình hình hoàn toàn không tốt trong việc tổ chức thực hiện nghĩa vụ lao động đối với công nhân và đối với viên chức ở Mát-xcơ-va.

Đgiéc-gin-xki hoặc người phó của đồng chí đó phải đọc báo cáo tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau thời hạn bốn ngày.

1) Đoạn: "Theo sự ủy nhiệm của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương. Lê-nin" thì do chính tay V. I. Lê-nin viết.

4. Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy nội vụ áp dụng những biện pháp kiên quyết hơn nữa để thực hiện nghĩa vụ quét tuyết và phải báo cáo về nghĩa vụ đó tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy sau thời hạn ba ngày⁷⁰³.

Viết ngày 27 tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ LẬP QUỸ HÀNG HÓA⁷⁰⁴

Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy ngoại thương thỏa thuận với Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước và Ủy ban đặc biệt toàn Nga thảo luận vấn đề đấu tranh chống bọn tàng trữ những thứ hàng hoá và hàng dự trữ, những thứ hàng hóa đó có thể nhân tiện phục vụ cho quỹ hàng hóa dùng để xuất khẩu.

Viết ngày 2 tháng Ba 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi các ủy viên Bộ chính trị:

Tôi đề nghị nên đọc: *Hay lăm*.

Tôi tán thành *tìm kiếm* sự thỏa hiệp với họ⁷⁰⁵.

Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 19 tháng
Tư và 6 tháng Năm 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**LỜI PHÁT BIỂU TẠI LỄ KHAI MẠC
CUNG CÔNG NHÂN MANG TÊN DA-GOÓC-XKI
NGÀY 1 THÁNG NĂM 1920**

TƯỜNG THUẬT TRÊN BÁO

Đồng chí Lê-nin dành bài phát biểu ngắn của mình để tưởng nhớ đồng chí Da-goóc-xki, cuộc gặp mặt của Người với đồng chí đã quá cố đó từ khi còn ở nước ngoài, trong thời gian lưu vong, vào năm 1907, khi mà đồng chí Lê-nin có dịp đến đọc những bản thuyết trình và những bản báo cáo trong các nhóm công nhân của các đồng chí người nước ngoài, cũng như trong các nhóm người Nga lưu vong. Ngay từ khi đó, đồng chí Da-goóc-xki, là bí thư nhóm bôn-sê-vích ở Giơ-ne-vo, đã gây ấn tượng là một con người cương nghị, thông minh và là một nhà tổ chức tài giỏi, toàn tâm toàn ý cống hiến cho sự nghiệp của đảng. Năm 1918, đồng chí Da-goóc-xki trở về Mát-xcơ-va, đồng chí đã say sưa tham gia công tác của đảng và chẳng bao lâu đã được bầu làm bí thư đảng bộ Mát-xcơ-va, và đồng chí cũng đã hy sinh chính trên cương vị vẻ vang đó trong một vụ nổ ở ngõ Lê-ôn-ti-ép-xki⁷⁰⁶.

"Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 94, ngày 4 tháng Năm 1920 và "Sự thật", số 95, ngày 5 tháng Năm 1920

Theo đúng bản in trên báo "Sự thật"

**LỜI PHÁT BIỂU TRONG BUỔI LỄ TỐT NGHIỆP
KHÓA XI CỦA CÁC SĨ QUAN ĐỎ THUỘC CÁC LỚP
HUẤN LUYỆN SÚNG MÁY SỐ MỘT Ở MÁT-XCƠ-VA
NGÀY 12 THÁNG NĂM 1920**

BẢN TIN THỜI SỰ

Lê-nin nói chuyện với những cán bộ được phong thành các sĩ quan đỏ, Người chỉ rõ mục tiêu của người sĩ quan đỏ khi tiến

ra mặt trận miền Tây. Người sĩ quan đỏ phải nhớ rằng chúng ta đang chiến đấu không phải chống công nhân và nông dân Ba-lan, mà là đang chiến đấu chống giai cấp tư sản và bọn địa chủ Ba-lan, cũng như chống bọn tư bản khối Đồng minh đang đứng đằng sau bọn đó và đang điều khiển bọn địa chủ quý tộc Ba-lan. Đồng chí Lê-nin nói rằng: các đồng chí biết rõ rằng người ta đã gán buộc chúng ta phải tiến hành cuộc chiến tranh này trái với ý muốn của chúng ta, nhưng chúng ta không cho phép chúng bóp chết chúng ta: thà chết còn hơn bại trận.

*"Hướng về quân đội mới",
số 6, ngày 1 tháng Sáu 1920*

*Theo đúng bản in trên tạp chí
"Hướng về quân đội mới"*

NHIỆM VỤ TRAO CHO THƯ KÝ⁷⁰⁷

Gọi điện thoại cho Bri-u-kha-nốp: nếu Bê-len-ki không bảo đảm *chắc chắn* việc cung cấp và không bảo đảm cung cấp một cách nhanh chóng, thì nhất thiết *ngay tức khắc* phải cho phép người ta tự tiến hành thu mua lấy. Sẽ là một tội ác nếu để mất Ba-cu chỉ do sự ngu xuẩn hoặc sự ngang bướng của những người làm công tác lương thực.

2/6. Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Sáu 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**NHỮNG GHI CHÚ TRÊN BỨC ĐIỆN
CỦA P. V. BU-KHÁC-TXÉP VỀ HỢP ĐỒNG
KÝ VỚI CÔNG TY MỸ VÀ NHIỆM VỤ
TRAO CHO THƯ KÝ⁷⁰⁸**

Trong vòng 36 giờ, đồng chí hãy phê chuẩn hợp đồng ký với đại diện của công ty Mỹ, mà sau lưng đại diện này là cả nước Mỹ...

... Đơn đặt hàng với thời hạn giao hàng là 20 ngày — đây cấp bện, máy móc, kỹ thuật, thời hạn không chậm quá 3 tháng — ít nhất là 200 đầu máy xe lửa kèm theo các toa xi-téc, toa thường và những thứ khác. Những điểm chủ yếu của hợp đồng: công ty tự đảm nhận mua ở nước ngoài rồi cung cấp theo đơn đặt hàng của một đại diện toàn quyền, để đổi lấy nguyên liệu, các loại hàng hóa, vật liệu, máy móc, dụng cụ, thuốc men và những thứ khác, trừ trang bị quân sự; các hàng hương liệu, và hàng xa xỉ, với điều kiện chuyển giao những thứ đó tại một trong những cảng trên Hắc-hải, theo chỉ dẫn của đại diện toàn quyền. Thứ hai, đại diện toàn quyền sẽ trả bằng nguyên liệu cho công ty để được nhận hàng hóa...

... Ngoài số tiền đã nói trong điểm hai, đại diện toàn quyền cũng trả công ty — bằng nguyên liệu — một khoản nhiều! hoa hồng bằng mười phần trăm giá trị số hàng hóa đã giao.

Thứ tư, nguyên liệu: thuốc lá, lông len, khô dầu và những thứ khác mà đại diện toàn quyền giao cho công ty để đổi lấy hàng hóa đã nhận được, — những nguyên liệu ấy được tính theo giá thị trường thế giới vào thời điểm giao hàng...

Khẩn

1) Gọi điện thoại nói chuyện với Lê-gia-va (và Sanh-man nếu đồng chí ấy còn ở đây) và với các ủy viên Bộ chính trị.

2) Về nguyên tắc tôi *tán thành* (a) tiến hành mặc cả: giảm bớt tỷ lệ hoa hồng; (b) quy định cụ thể: sau khi đã nhận được hàng hóa của họ thì ta mới giao hàng hóa của chúng ta hoặc là trao đổi *tại hải cảng của chúng ta*. Bằng cách khác thì không được.

19/VI. Lê-nin¹⁾

Viết ngày 19 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Phía dưới do chính tay V. I. Lê-nin viết: "+ Ca-mê-nép".

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ SỰ XUNG ĐỘT GIỮA CÔNG XÃ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ XÔ-VIẾT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT⁷⁰⁹

- 1) Cử Ba-đa-ép vào Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va.
- 2) *Phục hồi quyền hạn cho Ba-đa-ép (thông qua Bộ tổ chức).*
- 3) Chuyển một số cán bộ lương thực Pê-tơ-rô-grát đến Mát-xcơ-va.
- 4) Đặt Pê-tơ-rô-grát dưới sự giám sát thật nghiêm ngặt¹⁾.
- 5) Thực hiện sự bình đẳng thực sự giữa Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va với tất cả các trạm lương thực khác về phương diện phân phối bánh mì và tiêu chuẩn cấp phát⁷¹⁰.

Viết ngày 16 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA BỘ TRƯỞNG BỘ NGOẠI GIAO NƯỚC CỘNG HÒA VIỄN ĐÔNG A. M. CRA-XNÔ-SÊ-CỐP⁷¹¹

1) Địa điểm họp đại hội?	Ở đâu cũng được.
2) Những nguyên tắc bầu cử (có áp dụng được chế độ bầu cử bốn nguyên tắc hay không ⁷¹²)?	Có thể áp dụng được.
3) Những nguyên tắc của hiến pháp và của chính sách kinh tế?	Có thể áp dụng được chế độ dân chủ với

¹⁾ Trong bản thảo, các điểm 2 và 4 bị gạch bỏ. Trong nghị quyết đã được thông qua thì không có điểm 4.

- 4) Xác định quan hệ chính thức giữa nước Nga xô-viết và nước Cộng hòa Viễn Đông?
- 5) Do một số tỉnh không phục tùng các chỉ thị của Ban chấp hành trung ương và do việc triệu tập hội nghị trù bị sau mấy ngày nữa, cho nên cần quy định lại một cách chính xác những nguyên tắc lập ra nước Cộng hòa Viễn Đông và xác định sự ủy quyền.

Viết vào tháng Bảy, sớm nhất là ngày 17, 1920

một ít đặc quyền của những người cộng sản⁷¹³.

Hữu nghị.

Tuân theo Ban chấp hành trung ương, nếu không chúng tôi sẽ sa thải.

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ NHỮNG BÀI BÁO
CỦA A. M. GOÓC-KI ĐĂNG TRÊN TẠP CHÍ
"QUỐC TẾ CỘNG SẢN"⁷¹⁴**

Tôi đề nghị lấy chữ ký các ủy viên Bộ chính trị:

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương cho rằng việc đăng *những bài báo* của Goóc-ki trong số 12 của tạp chí "Quốc tế cộng sản" là hết sức không thích hợp, đặc biệt là bài xã luận, bởi vì trong những bài báo ấy không những *chẳng có tí gì* là cộng

sản, mà còn có nhiều điều *chống* cộng sản. Từ nay về sau tuyệt đối *không* đăng những bài *tương tự* như thế trên tạp chí "Quốc tế cộng sản".

Lê-nin¹⁾

Viết ngày 31 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO
DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI
V. X. MI-TXƠ-KÊ-VÍCH - CẤP-XU-CA-XƠ⁷¹⁵**

Tôi đề nghị trả lời:

Hiện nay hoàn toàn không thích hợp, bởi vì lúc này chúng ta đang rút lui ở vùng Vác-sa-va. Đồng chí hãy gửi một bản thông báo thật chi tiết và cụ thể về tình hình Lit-va, có chữ ký của tất cả các ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Lit-va - Bê-lô-ru-xi-a, và kết luận của Xmin-ga. Các đồng chí hãy tiếp tục công việc chuẩn bị một cách thận trọng và có hệ thống hơn.

Đã có sự thỏa thuận của ba ủy viên *Bộ chính trị*²⁾.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Trong dự thảo còn có chữ ký của L. Đ. Tơ-rốt-xki, N. N. Cre-xtin-xki và M. I. Ca-li-nin.

²⁾ Câu này, chữ ký và những chữ "*thay mặt Bộ chính trị Cre-xtin-xki*" do V. I. Lê-nin viết sau khi đã được sự đồng ý của các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga.

NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ CÁC VẤN ĐỀ QUÂN SỰ⁷¹⁶

Do đã có sự xác nhận rằng (ở Bu-đen-nui) còn lại không < 10 000,

- 1) tôi biểu quyết tán thành rút sư đoàn kỵ binh thứ sáu của Bu-đen-nui để điều về mặt trận Vran-ghen;
- 2) tán thành tăng cường cho quân đoàn kỵ binh của Bu-đen-nui với 3 - 4 nghìn chiến sĩ kỵ binh mà Tổng tư lệnh hứa dành cho miền Nam (*khẩn*);
- + 4) trưng dụng thật nhiều ngựa của nông dân Bê-lô-ru-xi-a để bổ sung cho kỵ binh của Bu-đen-nui;
- 5) tán thành thay Gít-ti-xơ bằng đồng chí Phrun-dê *ngay lập tức* (hãy xem ý kiến của Tổng tư lệnh và của Tu-kha-tsép-xki).

Lê-nin

Viết vào tháng Tám, sớm nhất là ngày 20, 1920

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

CÁC NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN TÂY⁷¹⁷

Bộ chính trị quyết định: chỉ trích thật nghiêm khắc hành động của các đồng chí Tu-kha-tsép-xki và Xmin-ga, vì hai đồng chí này, trong khi không có một quyền nào để làm như vậy, đã ban

hành một lệnh quá ư thô lỗ làm tổn hại đến chính sách của đảng và chính phủ¹⁾.

Bộ chính trị ủy nhiệm cho Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa ngay lập tức hủy bỏ lệnh của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây và cảnh cáo Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây này về hành động sai lầm của họ²⁾⁷¹⁸.

Viết khoảng giữa ngày 20 và 24

In lần đầu, theo đúng bản thảo

tháng Tám 1920

TRÍCH BÁO CÁO VỀ TÌNH HÌNH TRƯỚC MẮT ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI II TOÀN ANH NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC GIÁO DỤC VÀ VĂN HÓA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA NGÀY 1 THÁNG CHÍNH 1920⁷¹⁹

Tôi muốn nói một cách tỉ mỉ hơn một chút về tình hình quốc tế hiện nay, về những nhiệm vụ cấp bách của nước Cộng hòa xô-viết trước tình hình quốc tế ấy. Tôi nghĩ rằng tình hình cuộc chiến tranh hiện nay với Ba-lan là một sự kiện đáng quan tâm đặc biệt, xét theo giác độ dưới đây: có lẽ chưa bao giờ những động lực chủ yếu của nền chính trị thế giới lại bộc lộ ra qua tiến trình của các sự biến, một cách nổi bật và rõ ràng như hiện nay. Khi nước Ba-lan tuyên chiến với nước Nga, tất cả mọi người

¹⁾ Khi giao cho thư ký chuyển bằng điện báo nghị quyết này của Bộ chính trị cho Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây, V. I. Lê-nin ghi ở phía trên văn kiện này như sau: "Gửi Bri-tso-ki-na để chuyển đi bức điện này", và phía dưới bản nghị quyết ghi thêm: "Sao gửi các đồng chí Tsi-tsê-rin và Đa-ni-sép-xki".

²⁾ V. I. Lê-nin đánh dấu văn bản này bằng bút chì và viết: "Đã báo cho Xơ-li-an-xki biết".

chúng ta đều hiểu rõ rằng lực lượng chủ yếu tác động sau lưng Ba-lan lại vẫn là và cũng vẫn là chủ nghĩa đế quốc thuộc khối Đồng minh và mặc dù chẳng hạn nước Anh, như các đồng chí đã biết, trong thời gian gần đây đã tuyên bố một cách khá mạnh mẽ và đã nhiều lần lặp đi lặp lại rằng nó không tham gia cuộc tiến công của Ba-lan, nhưng tất cả những người có mặt ở đây chắc chắn đã thấy rõ rằng những lời tuyên bố đó là...¹⁾

*Tường thuật ngắn trên báo
đăng ngày 3 tháng Chín 1920
trên báo "Sự thật", số 194*

Theo đúng bản tốc ký

**ĐỀ NGHỊ GỬI LÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ TÌNH HÌNH
Ở ÁC-MÊ-NI-A⁷²⁰**

Tôi đề nghị Bộ chính trị phê chuẩn tất cả 3 đề nghị của Tsi-tsê-rin.

Lê-nin

*Viết ngày 12 hoặc 13 tháng
Mười 1920*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Bản tốc ký không ghi tiếp bài nói của V. I. Lê-nin.

Tháng Mười một 1920 - tháng Ba 1922

**BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC ÁP DỤNG TIÊU CHUẨN
CUNG CẤP CƠ BẢN ĐỐI VỚI CÔNG NHÂN⁷²¹**

Thừa nhận chính sách của Bộ dân ủy lương thực chủ trương rút bớt số lượng các tiêu chuẩn cung cấp là hoàn toàn đúng đắn, nay ủy nhiệm cho Bộ dân ủy lương thực ra sắc lệnh giảm bớt số lượng các tiêu chuẩn cấp phát bánh mì, có bảng kê chính xác những tiêu chuẩn ấy.

Viết ngày 6 tháng Mười một 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ TÔ NHƯỢNG⁷²²**

Ủy nhiệm cho một tiểu ban gồm các đồng chí Lê-nin, Mi-li-u-tin, Cuốc-xki, Lê-gia-va và Xê-rê-đa, trong thời hạn một tuần lễ¹⁾, soạn lại và hiệu đính phần dự thảo về tô nhượng có thể đem công bố ở nước ngoài, cụ thể, một là, phần quyết định chung, — nghĩa là quyết định trên nguyên tắc, — về việc cho tô nhượng; hai là trình bày một cách thật ngắn gọn những điều kiện chung về phương diện kinh tế và luật pháp của các khoản tô nhượng; ba là, một

¹⁾ Đoạn văn: "gồm... tuần lễ" do tay L. A. Phô-ti-ê-va viết.

bản liệt kê những cơ sở được tô nhượng kèm theo một sự trình bày thật rõ ý nghĩa kinh tế của mỗi cơ sở⁷²³.

Viết ngày 16 tháng Mười một 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

**VỀ CÁC LUẬN CƯƠNG TRONG BẢN BÁO CÁO
ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI VIII CÁC XÔ-VIẾT TOÀN ANGA
VỀ VIỆC CẢI TIẾN HOẠT ĐỘNG
CỦA CÁC CƠ QUAN XÔ-VIẾT VÀ VỀ CUỘC
ĐẤU TRANH CHỐNG CHỦ NGHĨA QUAN LIÊU⁷²⁴**

Soạn lại các luận cương một cách thật căn bản, về tất cả các điểm, theo hướng bỏ bớt thật nhiều những lời hứa rất không xác định, mơ hồ và quá mức.

và chuyển toàn bộ trọng tâm sang những đề nghị cụ thể, thiết thực, đã tính toán chính xác để dự định thi hành được trong một thời hạn ngắn.

Để bổ sung vào các luận cương, cần soạn thảo, trong thời hạn một tuần lễ, bản dự thảo nghị quyết của Đại hội VIII các Xô-viết.

Viết ngày 27 tháng Mười một 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

*** DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ**

**(VỀ VIỆC TSI-TSÊ-RIN ĐỀ NGHỊ
TẠM THỜI TRIỆU HỒI CRA-XIN
VÀ CRA-XIN CÓ Ý KIẾN
NGƯỢC LẠI VỀ VIỆC NÀY)**

Về đề nghị của Bộ dân ủy ngoại giao muốn tạm thời triệu hồi phái đoàn Cra-xin ở Anh về⁷²⁵ nhằm gây sức ép đối với chính phủ Anh, Bộ chính trị không quyết định ngay vấn đề, mà yêu cầu

Cra-xin cho biết gấp ý kiến của mình về điều đó. Vấn đề không phải là đoạn tuyệt quan hệ với Anh, mà chỉ là gây sức ép, bởi vì rõ ràng là Sóc-rin, Cốc-dơn và đồng bọn dây dưa và lừa bịp, cho nên, việc tạm thời rút phái đoàn về rất có thể là có ích, bởi vì nó tạo điều kiện để đẩy mạnh sự cổ động của các ủy ban hành động⁷²⁶.

Viết ngày 29 tháng Mười một 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ HIỆP ƯỚC
THƯƠNG MẠI VỚI ANH⁷²⁷**

Bộ chính trị tán thành những đề nghị của Tsi-tsê-rin về vấn đề hiệp ước thương mại với Anh và đặc biệt nhấn mạnh:

Cra-xin, nếu không có sự đồng ý đặc biệt và chính xác của Ban chấp hành trung ương, tuyệt đối không được vượt ra khỏi nội dung và tinh thần của bức công hàm Anh ngày 29. VI trong các vấn đề về tuyên truyền và về nợ nần⁷²⁸;

chuyển tất cả mọi chi tiết sang cuộc đàm phán đặc biệt về hòa ước.

Trong phần trình bày lý do, hãy vin vào sự giúp đỡ của chúng đối với Vran-ghen⁷²⁹.

Viết ngày 4 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

**BỔ SUNG VÀO BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
VỀ CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN SẢN XUẤT**

1) Thành lập Ban tuyên truyền sản xuất toàn Nga trực thuộc Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga,

tăng cường thêm đại biểu của Bộ dân ủy giáo dục và không chuyển bộ máy rời khỏi Bộ dân ủy giáo dục, mà chỉ đặt toàn bộ bộ máy của Bộ dân ủy giáo dục trực thuộc Ban tuyên truyền sản xuất toàn Nga⁷³⁰.

Viết ngày 8 tháng Chạp 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

**GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI ĐỂ CHUYỂN LÊN
BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi đồng chí Cre-xtin-xki

Tôi đề nghị:

1) Nhân danh Bộ chính trị viết ủy nhiệm *chính thức* cho Camê-nép và ủy ban của đồng chí đó (+ Xta-lin)⁷³¹, có *ghi vào biên bản sự ủy nhiệm* này.

2) Ủy nhiệm cho Tséc-vi-a-cốp soạn thảo *gấp* bản dự thảo một bức thư *chi tiết* của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga nói về Bê-lô-ru-xi-a và *một sắc lệnh* của Hội đồng bộ trưởng dân ủy cũng về vấn đề này (mật)⁷³².

Lê-nin

*Viết ngày 30 hoặc 31
tháng Chạp 1920*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ GRU-DI-A⁷³³**

bổ sung vào điểm thứ ba

1) Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy ngoại giao trì hoãn việc đoạn tuyệt quan hệ với Gru-di-a, thu thập một cách có hệ thống tài liệu chính

xác về việc nước này vi phạm hiệp ước và đòi một cách kiên quyết hơn nữa bắt nước này phải cho phép chuyển lương thực vào Ác-mê-ni-a qua lãnh thổ của mình.

2) Hỏi mặt trận Cáp-ca-dơ đã biết xem lực lượng quân sự hiện có của chúng ta đã sẵn sàng đến mức nào để đề phòng trường hợp xảy ra chiến tranh ngay hoặc sắp xảy ra chiến tranh với Gru-di-a, và ủy nhiệm cho một ủy ban gồm các đồng chí Tơ-rốt-xki, Tsi-tsê-rin và Xta-lin soạn thảo lời chất vấn đó, chỉ rõ sự trắng trợn cực độ của Gru-di-a.

3) Ra chỉ thị cho Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa và mặt trận Cáp-ca-dơ chuẩn bị sẵn sàng trong trường hợp cần phải tiến hành chiến tranh với Gru-di-a. Ủy nhiệm cho Hội đồng vận chuyển tối cao trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy đệ trình trong thời hạn ngắn nhất bản báo cáo lên Hội đồng lao động và quốc phòng về khả năng tăng cường vận chuyển quân đội đến Cáp-ca-dơ và trong phạm vi Cáp-ca-dơ⁷³⁴.

Viết ngày 26 tháng Giêng 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**SƠ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CÁC TÔ NHƯỢNG DẦU MỎ**

1) Tán thành về nguyên tắc (*cả ở Grô-dơ-nưi lẫn ở Ba-cu*) và bắt đầu cuộc đàm phán...

2) Gửi một ủy ban với nhiều thẩm quyền đến Ba-cu và Grô-dơ-nưi và yêu cầu ủy ban này phải làm một bản báo cáo trong một thời hạn ngắn.

- 1) Gúp-kin
- 2) Ti-khvin-xki⁷³⁵.

Viết ngày 1 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG
BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ KIỂM TRA CÁC BỘ DÂN ỦY
CHẤP HÀNH CÁC NGHỊ QUYẾT VÀ NHIỆM VỤ
DO HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG
VÀ HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY GIAO CHO**

Ủy nhiệm cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy chú ý nhiều hơn nữa đến việc kiểm tra tình hình các bộ dân ủy thực sự chấp hành các nghị quyết và nhiệm vụ do Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao cho để sao cho những vấn đề đặc biệt quan trọng về mặt thực tiễn hoặc về mặt nguyên tắc đều được đệ trình lên Đại hội đồng bộ trưởng dân ủy⁷³⁶.

Viết ngày 1 tháng Hai 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**NHỮNG ĐIỂM SỬA ĐỔI VÀ BỔ SUNG ĐỐI VỚI
NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG
VÀ QUỐC PHÒNG VỀ VẤN ĐỀ ĐẤU TRANH
KHẮC PHỤC
TÌNH TRẠNG KHỦNG HOẢNG CHẤT ĐỐT⁷³⁷**

- (1) lập một tiểu ban *lâm thời*
- (2) tăng cường và phối hợp công tác
- (3) miễn cho tất cả các ủy viên của tiểu ban này khỏi mọi công việc không có liên quan đến công tác chất đốt.
- (4) Trong 2 ngày quy định hình thức báo cáo ngắn gọn, nộp bản quy định này vào thứ hai¹⁾ để chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng duyệt y, những tài liệu báo cáo phải giải đáp được những vấn đề sau đây:

¹⁾ Tức là ngày 14 tháng Hai 1921.

- a) khai thác củi
- β) vận chuyển ra khỏi nơi khai thác
- γ) việc thả bè
- δ) bốc xếp
- ε) số lượng đến nơi

Viết ngày 11 tháng Hai 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

**ĐỀ NGHỊ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
VỀ BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT
TOÀN NGA VỀ VIỆC BỎ THUẾ BẰNG TIỀN**

Tôi đề nghị *hủy bỏ* (vì đã ban hành thuế hiện vật và vì đang chuẩn bị lấy bạc làm bản vị)⁷³⁸.

16/III. Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CÔNG TÁC THU MUA
TRONG TỈNH TAM-BỐP**

19/III.

Để trưng cầu ý kiến các ủy viên **Bộ chính trị**

Để hủy bỏ nghị quyết của Ban chấp hành trung ương về việc

đình chỉ hoàn toàn các hoạt động thu mua trong tỉnh Tam-bốp, nay quyết định:

chỉ cho phép thu mua ở tỉnh Tam-bốp những loại thức ăn gia súc có khối lượng lớn và chỉ để đáp ứng các nhu cầu của các lực lượng quân đội đang hoạt động chống bọn thổ phỉ địa phương⁷³⁹.

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Ba 1921

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

* GỬI NGÀI M. I. ĐÚT-GHÊ⁷⁴⁰

Húp-bác-đơ Út-xơ, I-li-noi
Hợp chủng quốc Bắc Mỹ

Kính thưa Ngài,

Tôi rất hài lòng khi đọc bức thư của Ngài đề ngày 20 tháng Chạp 1920. Tôi xin cảm ơn Ngài đã mong muốn cống hiến sự hiểu biết và kinh nghiệm của mình trong lĩnh vực thông tin liên lạc để phục vụ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Vì không muốn ngay lập tức đưa Ngài vào những sự cực nhọc của một cuộc hành trình phức tạp từ Mỹ đến Mát-xcơ-va, đồng thời cũng vì muốn Ngài làm một chuyên viên hết sức cần thiết cho nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, cho nên tôi mong Ngài đến gặp đồng chí Mác-ten-xơ. Tôi sẽ nói cặn kẽ cho đồng chí đó biết thấu đáo về Ngài trước khi đồng chí đó lên đường sang Mỹ trong một tương lai rất gần.

Tôi khuyên Ngài bàn bạc sơ bộ với đồng chí Mác-ten-xơ và trong trường hợp đạt được một sự thỏa thuận mà hai bên đều có thể chấp nhận được, Ngài có thể lên đường sang Mát-xcơ-va để hoàn thành công việc⁷⁴¹.

Xin Ngài nhận ở tôi những lời chúc tốt đẹp nhất

Lê-nin của Ngài

Viết ngày 27 tháng Ba 1921

*Đã gửi đi ngày 9 tháng Tư
1921*

In lần đầu, theo đúng bản sao

đánh máy

Dịch từ tiếng Anh

NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ ĐIỂM 13 TRONG CƯƠNG LĨNH CỦA ĐẢNG⁷⁴²

Ủy nhiệm cho I-a-rô-xláp-xki và Bu-kha-rin soạn lại theo hướng không quá nhấn mạnh vấn đề đấu tranh chống tôn giáo (chẳng hạn như rút bỏ § 7⁷⁴³) và soạn thảo thế nào để có thể để lại trong đảng — với một loạt điều kiện hạn chế đặc biệt — những người cộng sản là tín đồ nhưng rõ ràng là chính trực và trung thành.

Đặt cuộc đấu tranh chống tôn giáo trên một cơ sở có tính chất khoa học hơn.

(Rút bỏ § 10⁷⁴⁴)

Phê duyệt trong Bộ chính trị.

Mở đầu cuộc vận động sau khi đã chuẩn bị một cách nghiêm chỉnh.

Viết ngày 18 tháng Năm 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP*Gửi Mô-lô-tốp*

Tôi hoàn toàn *tán thành*. Cần tiến hành công việc đó theo đúng thủ tục: ghi nghị quyết của Bộ chính trị vào biên bản⁷⁴⁵.

18/VI. Lê-nin

*Viết ngày 18 tháng Sáu 1921**In lần đầu, theo đúng bản thảo***GỬI I. X. UN-SLÍCH-TÔ⁷⁴⁶**

Đồng chí Un-slich-tô! Người ta báo tin về tình hình xấu ở Pê-tơ-rô-grát. Nghe nói bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đã trở nên hung hăng đến cực độ, còn Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát thì nghe nói là không hay biết một tí gì về bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng! Người ta nói rằng chúng là những bọn mới, hoạt động bí mật một cách tài tình, có màng lưới tay chân riêng hẳn hoi.

Người ta mong đừng bỏ lỡ một vụ Crôn-stát thứ hai.

Đồng chí hãy lưu ý nhiều hơn nữa và viết thư trả lời cho tôi ngay trong ngày hôm nay.

Có cần gửi những cán bộ có kinh nghiệm của Ủy ban đặc biệt ở đây đến Pê-tơ-rô-grát không?

Người ta nói rằng nông dân đi theo bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đang được bọn này phái đến Pê-tơ-rô-grát, phải không?

Những tin tức của đồng chí và những kế hoạch của đồng chí như thế nào?⁷⁴⁷

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

*Viết khoảng giữa ngày 4 và 7 tháng Bảy 1921**In lần đầu, theo đúng bản đánh máy của hồi ký của I. X. Un-slich-tô***GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP**

Gửi đồng chí Bô-gđa-nốp

Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

8/VII - 1921

Tôi yêu cầu thỏa thuận với Bộ dân ủy ngoại thương, Bộ dân ủy giáo dục và đồng chí Txư-pê-rô-vích về vấn đề chuyển giao nhà máy sứ Pê-tơ-rô-grát (trước đây là nhà máy hoàng đế) và xưởng mài thủy tinh cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, tức cho Hội đồng kinh tế quốc dân Pê-tơ-rô-grát và giao cho những cơ sở này chỉ sản xuất nhằm phục vụ cho xuất khẩu, sao cho việc theo dõi về phương diện kỹ thuật thì thuộc về Bộ dân ủy giáo dục, còn việc theo dõi chất lượng hàng hóa làm ra thì thuộc về Bộ dân ủy ngoại thương.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

*Lê-nin (U-li-a-nốp)**In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy*

**BỔ SUNG BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT
CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY
VỀ VIỆC LIÊN HIỆP TRUNG ƯƠNG
CÁC HỢP TÁC XÃ TIỂU DỪNG TỔ CHỨC
TRAO ĐỔI HÀNG HÓA⁷⁴⁸**

1) Quy định sau một tháng sẽ phải nộp bản báo cáo tiếp sau.

2) Thông qua 1 đại diện được ủy quyền của *Cục thống kê trung ương* mà kiểm tra hình thức báo cáo và kiểm tra xem việc gửi các báo cáo cho các địa phương cũng như việc các địa phương thực hiện nghĩa vụ của mình là xây dựng các bản báo cáo chính xác không.

Thời hạn 1 tuần lễ.

3) Ủy nhiệm cho Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng đệ trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy một số nghị quyết về việc đấu tranh kiên quyết hơn nữa chống tình trạng trao đổi hàng hóa một cách vô chính phủ.

Thời hạn 1 tuần lễ.

4) Về trao đổi ngang giá thì cho phép Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng và các cơ quan địa phương của nó, kể cả các trạm trao đổi hàng hóa ở nông thôn được tiến hành kinh doanh với phạm vi tự do rộng rãi hơn và cho áp dụng thành chế độ thưởng cao cho công tác lưu thông nhanh chóng và có quy mô lớn.

Thời hạn trình báo cáo lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy là 1 tuần lễ.

Viết ngày 15 tháng Bảy 1921

In lần đầu năm 1932, trong
Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

**DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC ĐIỀU TRA
BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG⁷⁴⁹**

Tôi đề nghị Bộ chính trị quyết định:

- 1) Làm một bản báo cáo.
- 2) Cử Un-slich-tơ làm báo cáo viên.
- 3) Báo cáo phải được soạn thế nào để những nghị quyết của Bộ chính trị về kết quả của bản báo cáo cũng là *kết luận* rút ra từ bản báo cáo đó.
- 4) Tách riêng phần mật để dành cho bản báo cáo riêng tại một phiên họp mật.

23/VIII. Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Tám 1921

In lần đầu, theo đúng bản thảo

**THƯ GỬI E. X. VÁC-GA VÀ NHỮNG LUẬN CƯƠNG
VỀ VIỆC TỔ CHỨC VIỆN THÔNG TIN
VỀ CÁC VẤN ĐỀ THUỘC PHONG TRÀO CÔNG NHÂN
QUỐC TẾ⁷⁵⁰**

Đồng chí Vác-ga thân mến! Tôi gửi kèm theo đây những ý kiến của tôi. Nếu đồng chí thấy cần thiết thì chúng ta có thể nói chuyện thêm bằng điện thoại.

Chào đồng chí! Lê-nin
31/8

*Những điểm sửa đổi hoặc những
luận cương dự kiến
bổ sung vào bản dự thảo của đồng chí E. Vác-ga
về việc tổ chức Viện thông tin*

1. Viện mang tính chất hợp pháp tuyệt đối và hoàn toàn trong những điều kiện ở Béc-land hoặc ở Viên và đối với toàn bộ Tây Âu, đối với nước Anh và Mỹ.

2. Trụ sở của viện đặt ở Béc-land hoặc ở Viên hoặc ở Cô-pen-ha-gơ hoặc ở Khri-xti-a-ni-a.

3. Các vấn đề kinh tế và xã hội không được chiếm quá 20% thời giờ làm việc và các xuất bản phẩm của viện (dành cho cả hai loại vấn đề gộp lại bằng 20%). 80% dành cho các vấn đề chính trị.

4. Về phần chính trị, nhiệm vụ của viện chỉ giới hạn ở chỗ tập hợp những tài liệu khách quan về những vấn đề công khai và có thể được đem thảo luận một cách công khai.

5. Viện phải hoàn toàn độc lập đối với từng đảng cộng sản.

6. Tên gọi chính thức của viện đại khái nên như thế này: Viện nghiên cứu những hình thức của phong trào xã hội.

7. Những chỉ thị có tính chất nguyên tắc đều được truyền đạt cho người lãnh đạo viện (hoặc cho ba người lãnh đạo, chứ không được nhiều hơn).

8. Trên cơ sở những chỉ thị có tính chất nguyên tắc được truyền đạt bằng miệng, người lãnh đạo viện phải soạn ra chỉ thị chi tiết, hoàn toàn công khai và trình chỉ thị ấy lên đây, ở Mát-xcơ-va, để *Ban chấp hành Quốc tế cộng sản* phê duyệt lần cuối cùng.

9. Thời hạn trình các bản báo cáo hàng tuần hoặc mỗi tuần lễ hai lần. Những phụ lục về kinh tế - xã hội — thì hàng tháng hoặc ba tháng một lần.

10. Viện phải tồn tại trong điều kiện tuyệt đối không có bất kỳ sự liên hệ nào với các đại sứ quán Nga.

11. Viện phải bắt đầu từ những việc nhỏ. Đối với những nước nói tiếng Đức, những nước vùng Xcan-đi-na-vơ và các nước nói tiếng Xla-vơ — chỉ dùng tiếng Đức.

Việc mở rộng hoạt động đến các nước nói tiếng Ăng-glô - Dắc-dên và Rô-manh chỉ có thể thực hiện trên cơ sở có sự thỏa thuận đặc biệt với đại diện của mỗi nhóm những nước ấy. Sự thỏa thuận chỉ có thể đạt được ở đây, tại Mát-xcơ-va.

12. Các bản báo cáo, hoặc nói đúng hơn là các xuất bản phẩm, hoặc các bài vở tin tức của viện cung cấp phải do những người đặt mua trả tiền (tức là do các báo, các thư viện, v. v.).

Nguyên tắc cơ bản phải là: tổ chức viện và tiến hành công tác của viện như thế nào để *tất cả* các báo công nhân thuộc *tất cả* các khuynh hướng đều *buộc phải* đặt mua các xuất bản phẩm của viện và trả tiền mua các xuất bản phẩm đó. Nếu không được như thế thì điều đó chỉ chứng tỏ rằng viện không đáng giá gì cả.

13. Lấy dự thảo của đồng chí Vác-ga làm dự thảo ban đầu cho những chỉ thị⁷⁵¹. Nói riêng cần hai điểm sửa đổi cơ bản trong bản dự thảo đó: 1) § 3 — *phía trên*; 2) soạn thảo một cách thật chi tiết hơn nữa phân chính trị.

Một số nhận xét về điểm 2 đó:

(Phụ lục B.) § 3 và 4: Những bài vở tin tức gửi đến từ các công xưởng?

+ việc quyên góp tiền do chính những công nhân tiến hành?

+ những vấn đề của *phong trào công đoàn* đứng trên góc độ chính trị mà xét — đều phải được nghiên cứu riêng và thật chi tiết. Việc tranh thủ các công đoàn là một trong những vấn đề chính trị quan trọng nhất.

+ các hợp tác xã công nhân: *cũng giống như thế* (thêm vào phần II, b)

+ tất cả *những hình thái* tổ chức chính trị *quá độ* (chẳng hạn như Đảng công nhân - phéc-mi-ê ở nước Mỹ) là *đặc biệt* quan trọng.

+ Truyền đơn? Phân phối? Phân phát?

+ **thái độ** đối với cuộc chiến tranh 1914 - 1918? *Cực kỳ quan trọng*.

Phần II, § a các đảng công nhân "cách mạng" (??) chẳng hạn như Đảng công nhân cộng sản Đức.

Tên gọi không đúng. Họ *không* cách mạng. Có lẽ nên nói như thế này: nửa vô chính phủ chủ nghĩa, đang biến thành vô chính phủ chủ nghĩa, hoặc gần gũi với chủ nghĩa vô chính phủ.

Cần bổ sung: sự chia rẽ của chủ nghĩa vô chính phủ trên toàn thế giới trong các vấn đề ái quốc chủ nghĩa và quốc tế chủ nghĩa; *tán thành* chế độ xô-viết, *phản đối* chế độ xô-viết.

(§ b). Các đảng của Quốc tế 2 và 2 ½ — *thật tí mĩ nhiều hơn nữa*.

+ thái độ đối với các thuộc địa *của mình* — và đối với *chủ nghĩa đế quốc* trong chính sách *thực tiễn* — *thật tí mĩ nhiều hơn nữa, nhiều hơn nữa*.

+ tất cả các nhóm và các trào lưu hòa bình chủ nghĩa và dân chủ - tiểu tư sản — *thật tí mĩ nhiều hơn nữa*.

Và v. v..

31/8. 1921. Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

GỬI E. X. VÁC-GA⁷⁵²

Đồng chí Vác-ga thân mến!

Tôi cho rằng cách đặt vấn đề (thông báo cho *Ban chấp hành Quốc tế cộng sản* hoặc là cho báo chí công nhân hoặc là cho cả hai?) là không đúng.

Chúng ta cần có sự thông tin đầy đủ và đúng sự thật. Mà sự thật thì không thể tùy thuộc ở chỗ nó phải phục vụ cho ai.

Chỉ có thể chấp nhận một sự phân biệt: thông tin không công khai (chỉ dành cho *Ban chấp hành Quốc tế cộng sản*) và công khai (dành cho tất cả mọi người).

Loại thông tin thứ nhất đã tồn tại; phải tồn tại thành một loại riêng biệt; phải được cải tiến.

Loại thứ hai muốn được tốt hơn, đòi hỏi phải tổ chức tốt việc lựa chọn các sự kiện mà không cần phải tuyên bố ra rằng "chúng tôi" là những người cộng sản.

Nếu việc lựa chọn các sự kiện được tiến hành đầy đủ, chính xác và tốt, thì khi đó cả báo chí công nhân và (đặc biệt là các báo của địa phương và các báo của công đoàn) nhất định sẽ mua và trả tiền cho tư liệu của chúng ta. Nếu không được như vậy, thì đó sẽ là bằng chứng nói lên rằng chúng ta tiến hành không tốt công tác hợp pháp.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

1/IX. 1921.

*In lần đầu, theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

VỀ SẮC LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CHẾ ĐỘ ĐÓNG ĐÁM PHỤ BẰNG CHUYÊN CHỖ BẰNG XE NGỰA⁷⁵³

Giao nhiệm vụ cho *Bộ dân ủy lao động* thỏa thuận với Cục thống kê trung ương và Ủy ban kế hoạch nhà nước cho in biểu

ngữ, và bắt buộc phải đem dán ở tất cả các tổng, để cho nhân dân xem, biểu ngữ này phải được viết theo lối văn rất dễ hiểu và giải thích rõ ràng chế độ thuế 6 ngày lao động — bằng chuyên chở bằng xe ngựa sẽ có thể rút ngắn xuống còn 2 ngày xét theo năng suất thực tế của tỉnh Ki-ép¹⁾.

Viết ngày 22 tháng Mười một 1921

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ KHOẢN VAY CỦA THUYẾT ĐIỆM⁷⁵⁴

Tôi đề nghị: tán thành trên nguyên tắc và ủy nhiệm cho Bộ dân ủy ngoại thương tiếp tục cuộc đàm phán nhưng làm thế nào để (1) không được quyết định dứt khoát nếu không có ý kiến của Bộ chính trị (Bộ chính trị phải dành cho mình quyền tự do cự tuyệt); (2) cố gắng ký vay một khoản tương tự với một nước khác cũng muốn cho vay (Ý) theo những điều kiện tốt hơn.

13/III. Lê-nin²⁾

Viết ngày 13 tháng Ba 1922

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ Không xác minh được ở đây muốn nói gì.

²⁾ Bản dự thảo còn có chữ ký của L. B. Ca-mê-nép và I. V. Xta-lin; L. Đ. Tô-rốt-xki không ký.

CÁC TÀI LIỆU CHUẨN BỊ

DỰ THẢO ĐIỀU LỆ ĐẢNG

(PHƯƠNG ÁN BAN ĐẦU)⁷⁵⁵

1. Được công nhận là đảng viên *Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga* bất kỳ người nào thừa nhận cương lĩnh của đảng, gia nhập một trong những tổ chức của đảng và ủng hộ đảng bằng vật chất cũng như bằng cách trực tiếp tham gia hoạt động của đảng.

2. Cơ quan tối cao của đảng là *đại hội đảng*. Các đại hội đảng do Ban chấp hành trung ương triệu tập (cố gắng ít nhất hai năm một lần). Ban chấp hành trung ương có trách nhiệm phải triệu tập đại hội đảng nếu có sự yêu cầu của các đảng ủy và của các liên đảng ủy, tổng cộng chiếm $\frac{1}{3}$ tổng số phiếu tại đại hội gần nhất.

1. Được công nhận là đảng viên *Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga* bất kỳ người nào thừa nhận cương lĩnh của đảng và ủng hộ đảng bằng vật chất cũng như bằng cách trực tiếp tham gia vào một trong những tổ chức của đảng.

2. Cơ quan tối cao của đảng là *đại hội đảng*. Các đại hội đảng do Ban chấp hành trung ương triệu tập (cố gắng ít nhất hai năm 1 lần). Ban chấp hành trung ương có trách nhiệm phải triệu tập đại hội đảng nếu có sự yêu cầu của các đảng ủy và của các liên đảng ủy, tổng cộng chiếm $\frac{1}{3}$ tổng số phiếu tại đại hội gần nhất hoặc nếu có sự yêu cầu của Hội đồng đảng. Đại hội

chỉ được coi là có hiệu lực nếu tham gia đại hội có đại biểu của $> \frac{1}{2}$ tất cả các đảng ủy thực tế tồn tại vào lúc đại hội họp.

3. Những tổ chức có quyền cử đại biểu đến dự đại hội là: (a) Ban chấp hành trung ương; (b) ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng; (c) tất cả các đảng ủy địa phương không nằm trong thành phần các liên đảng ủy đặc biệt; (d) tất cả các liên đảng ủy được đảng thừa nhận. Mỗi tổ chức trong bốn loại tổ chức ấy đều được quyền có 2 phiếu biểu quyết tại đại hội. Những đảng ủy mới và những liên đảng ủy mới nói chung đều phải được Ban chấp hành trung ương phê duyệt; chỉ trong điều kiện việc phê duyệt đó đã được tiến hành ít nhất là $\frac{1}{2}$ năm trước khi đại hội họp, thì những tổ chức mới này mới có quyền cử đại biểu có quyền biểu quyết tại đại hội.

3. Những tổ chức có quyền cử đại biểu dự đại hội là: (a) Ban chấp hành trung ương; (b) ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng; (b₁) Hội đồng đảng¹⁾; (c) tất cả các đảng ủy địa phương không nằm trong thành phần các liên đảng ủy đặc biệt; (d) tất cả các liên đảng ủy được đảng thừa nhận. Mỗi tổ chức trong bốn loại tổ chức ấy đều được quyền có 2 phiếu biểu quyết tại đại hội. Những đảng ủy mới và những liên đảng ủy mới nói chung đều phải được Ban chấp hành trung ương phê duyệt; chỉ trong điều kiện việc phê duyệt đó đã được tiến hành ít nhất là $\frac{1}{2}$ năm trước khi đại hội họp, thì những tổ chức mới này mới có quyền cử đại biểu đi dự đại hội.

¹⁾ Điểm "b₁" đã bị V. I. Lê-nin xóa bỏ khi hiệu đính lần cuối cùng bản dự thảo này.

4. Đại hội đảng bầu ra Ban chấp hành trung ương, ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng. Ban chấp hành trung ương trực tiếp lãnh đạo cuộc đấu tranh chính trị, thống nhất và điều khiển toàn bộ hoạt động thực tiễn của đảng và quản lý quỹ đảng trung ương. Để phục vụ cho toàn bộ phong trào nói chung, Ban chấp hành trung ương còn chỉ định những phái viên đặc biệt hoặc những nhóm đặc biệt trực thuộc Ban chấp hành trung ương. Ban chấp hành trung ương phân xử tất cả những sự tranh chấp giữa các tổ chức và các cơ quan của đảng với nhau cũng như trong nội bộ các tổ chức và các cơ quan đó.

5. Ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương lãnh đạo đảng về phương diện tư tưởng; biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng, cơ quan ngôn luận khoa

4. Đại hội đảng bầu ra Ban chấp hành trung ương, ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Hội đồng đảng. Ban chấp hành trung ương thống nhất và điều khiển toàn bộ hoạt động thực tiễn của đảng và quản lý quỹ đảng trung ương cũng như tất cả các cơ quan kỹ thuật của toàn đảng. Ban chấp hành trung ương phân xử các sự tranh chấp giữa các tổ chức và các cơ quan của đảng với nhau cũng như trong nội bộ các tổ chức và các cơ quan đó. Ban chấp hành trung ương phụ trách các quan hệ giữa *Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga* với các đảng và các tổ chức chính trị khác và ký với họ những hiệp nghị tạm thời¹⁾.

5. Ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương lãnh đạo đảng về phương diện tư tưởng; biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng, cơ quan ngôn luận

¹⁾ Khi biên tập lần cuối cùng, V. I. Lê-nin đã xóa bỏ đoạn từ các chữ "Ban chấp hành trung ương phụ trách" cho đến hết câu và ghi ở bên cạnh: "**Hội đồng đảng**, như thế có tốt hơn không?".

học của đảng và các quyền sách lược; điều khiển công tác tuyên truyền, cổ động, v. v. và giải quyết các vấn đề sách lược.

Ban chấp hành trung ương phải hoạt động ở Nga, còn Cơ quan ngôn luận trung ương thì phải hoạt động ở nước ngoài. Để phối hợp hoạt động của mình, ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương liên hệ thường xuyên với nhau và tổ chức những cuộc tiếp xúc và hội nghị chung với nhau càng thường xuyên càng tốt. Trong trường hợp có sự xung đột giữa ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương, thì vấn đề sẽ được phân xử bởi một hội đồng gồm 2 ủy viên đại biểu cho ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương, 2 ủy viên đại biểu cho Ban chấp hành trung ương và 1 ủy viên do tất cả các ủy viên ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương cùng bầu ra.

Trong trường hợp tất

khoa học của đảng và các quyền sách lược.

Ban chấp hành trung ương phải hoạt động ở Nga, còn Cơ quan ngôn luận trung ương thì phải hoạt động ở nước ngoài. Để phối hợp hoạt động của mình, ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương liên hệ thường xuyên với nhau và tổ chức những cuộc tiếp xúc và hội nghị chung với nhau càng thường xuyên càng tốt. Trong trường hợp có sự bất đồng giữa ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương thì vấn đề sẽ được giải quyết bởi "Hội đồng" thường trực của "đảng" gồm 5 ủy viên của ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và của Ban chấp hành trung ương do đại hội cử ra.

Trong trường hợp tất cả các ủy viên và tất cả các ủy viên dự khuyết của Ban chấp hành trung ương đều bị bắt thì thành phần của Ban chấp

cả các ủy viên và tất cả các ủy viên dự khuyết của Ban chấp hành trung ương đều bị bắt thì thành phần của Ban chấp hành trung ương sẽ do ban biên tập của Cơ quan ngôn luận trung ương¹⁾ cử ra với một đa số bằng $\frac{2}{3}$ số phiếu trong ban biên tập²⁾.

5 bis. Hội đồng đảng do đại hội bầu ra gồm 5 ủy viên của ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và của Ban chấp hành trung ương. Hội đồng giải quyết các công việc và những sự tranh chấp hoặc những sự bất đồng ý kiến giữa ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương trong các vấn đề tổ chức chung và sách lược.

hành trung ương sẽ do ban biên tập của Cơ quan ngôn luận trung ương cử ra với một đa số bằng $\frac{2}{3}$ số phiếu trong ban biên tập.

Ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương đại diện cho đảng ở nước ngoài²⁾.

6. Hội đồng đảng do đại hội bầu ra gồm các ủy viên của ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và của Ban chấp hành trung ương, tổng cộng 5 người. Hội đồng giải quyết những vụ tranh chấp hoặc những bất đồng ý kiến giữa ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương trong các vấn đề tổ chức chung và sách lược.

Trong thời gian giữa hai đại hội, Hội đồng đảng nói chung là cơ quan cao nhất của đảng.

¹⁾ Sau các chữ "do ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương", lúc đầu V. I. Lê-nin đã viết các chữ "theo quyết định nhất trí của ban biên tập", sau đó Người đã xóa đi các chữ này.

²⁾ V. I. Lê-nin đã xóa bỏ đoạn từ những chữ "Ban chấp hành trung ương phải hoạt động" đến hết mục này và ghi ở bên lề ngay ở phần đầu đoạn này: "Vứt bỏ".

Hội đồng đảng nói chung là cơ quan cao nhất của đảng trong thời gian giữa hai đại hội.

Hội đồng đảng phục hồi Ban chấp hành trung ương trong trường hợp Ban chấp hành đó bị bắt hết¹⁾.

Hội đồng đảng giải quyết những bất đồng ý kiến giữa ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương và Ban chấp hành trung ương trong các vấn đề tổ chức chung và sách lược, thống nhất hoạt động của hai cơ quan đó và nói chung Hội đồng đảng là cơ quan cao nhất của đảng trong thời gian giữa hai đại hội²⁾.

6. Mỗi đảng ủy, mỗi liên đảng ủy được đảng thừa nhận, và mọi tổ chức hoặc nhóm khác của đảng đều tiến hành theo nguyên tắc tự trị những công việc có liên quan đến địa phương của mình, đến khu vực của mình, đến phong trào dân tộc của mình hoặc đến chức

7. Mỗi đảng ủy, mỗi liên đảng ủy được đảng thừa nhận, và mọi tổ chức hoặc nhóm khác của đảng tiến hành theo nguyên tắc tự trị những công việc đặc biệt liên quan và chỉ liên quan đến địa phương của mình, đến khu vực của mình, đến phong trào dân tộc của mình hoặc đến chức năng của

¹⁾ V. I. Lê-nin xóa các đoạn hai và ba của điểm này. Ghi đoạn bốn ở ngoài lề.

²⁾ Từ đoạn hai trở đi thì V. I. Lê-nin viết bằng bút chì.

mình được giao riêng cho nhóm đó, nhưng đồng thời có nhiệm vụ phục tùng tất cả các nghị quyết của Ban chấp hành trung ương và cung cấp cho quỹ đảng trung ương những khoản tiền do Ban chấp hành trung ương (hoặc do nghị quyết của đại hội) quy định.

7. Mỗi đảng viên của đảng và bất kỳ người nào giúp đỡ đảng trong bất kỳ công việc gì, đều có quyền đòi hỏi chuyển nguyên văn đơn từ của họ gửi cho Ban chấp hành trung ương, hoặc cho Cơ quan ngôn luận trung ương, hoặc cho đại hội đảng.

8. Mọi tổ chức của đảng có trách nhiệm cung cấp cho Ban chấp hành trung ương (hoặc các phái viên của nó) và cho ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương tất cả mọi phương tiện để tìm hiểu được toàn bộ sự hoạt động và toàn thể đảng viên của tổ chức đó.

9. Tất cả các tổ chức đảng và tất cả các cơ quan của đảng làm việc theo phương pháp tập thể đều

mình được giao riêng cho nhóm đó, nhưng đồng thời có nhiệm vụ phải phục tùng tất cả các nghị quyết của Ban chấp hành trung ương và Cơ quan ngôn luận trung ương và cung cấp cho quỹ đảng trung ương những khoản tiền do Ban chấp hành trung ương quy định.

8. Mỗi đảng viên của đảng và bất kỳ người nào có công việc cần liên hệ với đảng, đều có quyền đòi hỏi chuyển nguyên văn đơn từ của họ gửi cho Ban chấp hành trung ương, hoặc cho Cơ quan ngôn luận trung ương, hoặc cho đại hội đảng.

9. Mọi tổ chức đảng có trách nhiệm cung cấp cho Ban chấp hành trung ương cũng như cho ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương tất cả các phương tiện để tìm hiểu được toàn bộ sự hoạt động và toàn thể đảng viên của tổ chức đó.

10. Tất cả các tổ chức đảng và tất cả các cơ quan của đảng làm việc theo phương pháp tập thể đều

quyết định các vấn đề theo đa số phiếu thường và đều có quyền chỉ định bổ sung ủy viên mới. Việc đặc cách bổ tuyển ủy viên mới và việc khai trừ ủy viên đòi hỏi phải có $\frac{2}{3}$ số phiếu.

10. Đồng minh dân chủ - xã hội cách mạng Nga ở nước ngoài tập hợp tất cả các đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga ở nước ngoài vào một tổ chức nhằm mục đích tiến hành công tác tuyên truyền và cổ động ở nước ngoài, cũng như nhằm giúp đỡ bằng mọi cách cho phong trào Nga. Đồng minh có đầy đủ các quyền như một ban chấp hành đảng, nhưng chỉ có một điểm khác là trong lĩnh vực tuyên truyền và cổ động, nó hoạt động dưới sự lãnh đạo trực tiếp của ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương, cũng như mọi sự ủng hộ của Đồng minh đối với phong trào Nga đều nhất thiết phải thông

quyết định các vấn đề theo đa số phiếu thường và đều có quyền chỉ định bổ sung ủy viên mới. Việc đặc cách bổ tuyển ủy viên mới và việc khai trừ ủy viên đòi hỏi phải có $\frac{2}{3}$ số phiếu.

11. Đồng minh dân chủ - xã hội cách mạng Nga ở nước ngoài có mục đích tuyên truyền và cổ động ở nước ngoài cũng như giúp đỡ phong trào Nga. Đồng minh có đầy đủ các quyền như một ban chấp hành đảng nhưng chỉ có một điểm khác là khi nó ủng hộ phong trào Nga đều nhất thiết¹⁾ phải thông qua những cá nhân hoặc những nhóm do Ban chấp hành trung ương chỉ định riêng.

¹⁾ Ngoài lề, bên cạnh những chữ này, V. I. Lê-nin đã viết: "mọi sự liên hệ của nó với nước Nga và với các đảng ủy ở trong nước đều nhất thiết". Trong quá trình biên tập dự thảo này, V. I. Lê-nin đã xóa những chữ đó đi.

qua những cá nhân hoặc những nhóm do Ban chấp hành trung ương chỉ định riêng.

Viết vào nửa cuối tháng Năm - tháng Sáu 1903

In lần đầu năm 1927 trong Văn tập Lê-nin, t. VI

Theo đúng bản thảo

ĐỀ CƯƠNG BÀI "HẢI CẢNG LỮ - THUẬN THẤT THỦ"¹⁾

Sự đầu hàng (Sự thất thủ) của hải cảng Lữ-thuận

NB: Criminal ignorance²⁾ ("Times")

{ Cuộc phiêu lưu thực dân với Mãn-châu }

N

Ý nghĩa quân sự Mục tiêu chính của phía Nhật.

Những nguyên nhân đưa đến sự phá sản về quân sự

Kế hoạch của Nga hoàng: 200 000 cho Cu-rô-pát-kin. Lương ăn? Pháo binh?

Hạm đội bị tiêu diệt. (300 triệu rúp) 48 000 tù binh. Thắng ở điểm chính. Nguy hại do Cu-

Sự thiếu chuẩn bị. Chủ nghĩa quan liêu. Ăn cắp etc. Trình độ kém cỏi của sĩ quan và của binh sĩ Các sĩ quan và thủy thủ của hạm đội

¹⁾ Bài báo "Hải cảng Lữ-thuận thất thủ", xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 151 - 159.

²⁾ - Sự ngu dốt tội lỗi

rô-pát-kin gây nên, đã tăng lên gấp bội. Không có khả năng chiếm lại hải cảng Lữ-thuận

"Những cuộc chiến tranh do nhân dân tiến hành".

đổi "Indépendance" chiếu Belge"

"Times": Criminal ignorance of strategy¹⁾

Ý nghĩa chính trị toàn thế giới.

Những lời an ủi ấu trĩ: Cu-rô-pát-kin thấy dễ chịu hơn!!

Trọng tâm - Thái bình dương. Châu Á đã thắng châu Âu. Mở rộng thị trường thế giới etc.

"Frankfurter Zeitung" đổi chiếu "Vossische Zeitung" trích⁷⁵⁶.

{ Sự đầu hàng của hải cảng Lữ-thuận là bước thứ nhất đi tới sự đầu hàng của chế độ Nga hoàng [sự suy sụp không thể cứu vãn của chế độ chuyên chế].

Các cuộc chiến tranh và ý nghĩa cách mạng của chúng: sự yếu kém của các giai cấp cách mạng. Chiến tranh và việc lên án nó theo quan điểm tình cảm.

{ Quan điểm giai cấp. "Sự đầu cơ". Chiến tranh và đấu tranh giai cấp. Những tai họa của chiến tranh.

¹⁾ - Sự ngu dốt tội lỗi trong chiến lược

- a. Ý nghĩa quân sự.
- b. *Những nguyên nhân* của sự phá sản về quân sự.
- c. = Sự phá sản của chế độ chuyên chế.
- d. Ý nghĩa lịch sử toàn thế giới.
- đ. Đánh giá cuộc chiến tranh.
- e. Sự phá sản của chế độ chuyên chế
- || bis ||
- (Sự tiếp tục cuộc chiến tranh và khởi nghĩa.)
- a. Ý nghĩa quân sự trực tiếp.
- b. và c.) Ý nghĩa của sự phá sản về quân sự, với tính cách là sự phá sản của chế độ chính trị.
- Lực lượng tiến bộ đã phá tan thành trì phản động. □
- d. Ý nghĩa lịch sử toàn thế giới của cuộc chiến tranh với Nhật.
- đ. Đánh giá cuộc chiến tranh theo quan điểm giai cấp.
- e. Sự phá sản của chế độ chuyên chế
- Cách mạng.
- "Vossische Zeitung"**

Trích "Vossische Zeitung" — trước kia, những nhóm cực đoan, giới trí

|| Mở rộng
sự thức tỉnh
của nhân
dân = chậm
lại để đi vào
chiều sâu.

Những sự lo ngại của báo chí tư sản Tây Âu.

thức (trong 30 năm họ đã lắng dịu), còn hiện nay các thành phố đều đang sôi sục ("Putsche" und "Attentate")¹⁾.

Trước kia người ta chưa đánh giá đúng mức cuộc cách mạng ở Nga, bây giờ thậm chí người ta sợ cho cả bản thân.

Cổ động trong hàng chục triệu (contra trong mấy chục nghìn).

- A) Ý nghĩa là ở quá trình chiến tranh.
- B) Ý nghĩa của sự phá sản về quân sự và những nguyên nhân của sự phá sản đó.
- C) Lực lượng lịch sử tiến bộ đã đập tan lực lượng phản động.
- D) Sự phá sản về quân sự và cuộc cách mạng.

Chiến tranh với nước Nga ("1848"). Ý nghĩa lịch sử toàn thế giới của cuộc chiến tranh với Nhật. Đánh giá cuộc chiến tranh theo quan điểm giai cấp.

Sự phá sản lại càng sâu sắc và không tránh khỏi.

Viết vào tháng Chạp, sau ngày 20, 1904 (2 tháng Giêng 1905)

In lần đầu năm 1926 trong Văn tập Lê-nin, t. V

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — "sự bùng nổ" và "những vụ mưu sát"

SỰ LIÊN HIỆP CHIẾN ĐẤU ĐỂ TIẾN HÀNH KHỞI NGHĨA VÀ VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN TÁC CHIẾN

ĐỀ CƯƠNG: ⁷⁵⁷

- 1) Lý do của sự liên hiệp
 - 2) Mục tiêu của sự liên hiệp
 - 3) Cương lĩnh (1) lật đổ chế độ chuyên chế
 - (2) chính phủ cách mạng lâm thời
 - (3) vũ trang nhân dân
 - (4) Quốc hội lập hiến
 - (5) các ủy ban nông dân cách mạng.
 - 4) Thành lập Ủy ban tác chiến trừ bị nhằm mục tiêu
 - (1) quyền góp tiền
 - (2) tính toán lực lượng người
 - (3) thông báo cho quần chúng lao động Nga biết về sự liên hiệp và thảo luận rộng rãi biện pháp thực hiện
 - (4) chuẩn bị hội nghị Nga để thành lập Ủy ban tác chiến Nga.
 - 5) Nhiệm vụ của Ủy ban tác chiến: thống nhất các biện pháp chuẩn bị khởi nghĩa.

$\frac{2}{3}$ do tầm quan trọng của sự đoàn kết triệt để và của việc giữ vững hoạt động độc lập của mỗi đảng.
 - 6) Thái độ của Ủy ban tác chiến đối với hoạt động khủng bố.
 - 7) Kêu gọi tất cả những người xã hội chủ nghĩa và tất cả những người dân chủ cách mạng.
- 5 bis
Ủy ban tác chiến ra lời kêu gọi *chủ* đề cập đến những vấn đề *hoàn toàn* thuộc cương lĩnh của ủy

ban và mỗi lần đề cập đến một vấn đề ấy đều nhất thiết phải nói rõ trước về tính độc lập của đảng.

Viết vào tháng Hai - tháng Ba 1905

*In lần đầu năm 1926 trong
Văn tập Lê-nin, t. V*

Theo đúng bản thảo

CÁC ĐỀ CƯƠNG CỦA CUỐN SÁCH "PLÊ-KHA-NỐP VÀ BÁO "TIA LỬA" MỚI" ⁷⁵⁸

1

Lời nói đầu

1. Tính chất thời sự của các vấn đề.
2. Lịch sử những vấn đề ấy: khởi nghĩa — những điều kiện và những cơ quan của nó.
3. Cảnh cơ hội chủ nghĩa: về tính chất âm mưu của khởi nghĩa — phản đối khẩu hiệu tổ chức cách mạng — phản đối khẩu hiệu chính phủ cách mạng lâm thời — về tự vũ trang những nhu cầu bức thiết — khẩu hiệu về chế độ tự quản cách mạng.
4. Điểm trung tâm = chính phủ cách mạng lâm thời.
5. Ăng-ghe-n. Những luận cương số 3 của báo "*Người vô sản*" ⁷⁵⁹. Những cái bị Plê-kha-nốp tranh cãi...
6. Tham gia chính phủ cách mạng nói chung và tham gia phái thiểu số.
7. Hai luận điểm khác nhau ở Ăng-ghe-n. Lý luận quanh co của Plê-kha-nốp.
Việc Plê-kha-nốp có sự chuyển biến từ số 97 báo "Tia lửa" ⁷⁶⁰.
Đối chiếu nghị quyết của phái "Tia lửa" mới và Đại hội III.

8. Năm 1894. Những điểm bỏ qua⁷⁶¹.
9. Mối liên hệ của vấn đề với cuộc khởi nghĩa (cf. ¹⁾ 1873).
10. Tình hình năm 1848 và 1894 ở châu Âu
resp.²⁾ 1905 ở Nga.
11. Lãnh tụ đã chết.
12. Tính thông thái rỏm. Việc trèo lên bậc thang cao nhất và những mối nguy mới của bậc mới cao nhất.
13. Tính chất cụ thể của khẩu hiệu khởi nghĩa.

2

*Lời nói đầu*³⁾

- 1) Tranh cãi về chính phủ cách mạng lâm thời. Mối liên hệ của vấn đề α) với Quốc hội lập hiến và β) với khởi nghĩa.
Phái Bun và sự ra đời tự tiện.
- 2) Có thể được hay không thể được? Nếu có thể được, thì trong những điều kiện nào?
? Báo "Tia lửa". Câu trả lời chính xác trong nghị quyết của Đại hội III.
*Nil*⁴⁾ *phản đối nghị quyết đó.*
- 3) Những luận cương hoặc những kết luận trong số 3 của báo "Người vô sản" 1 - 5.
- 4) Ad luận cương 1. Nil Plê-kha-nốp. Mác-tư-nốp chỉ nói về chế độ liên bang⁷⁶². Những thủ đoạn nói quanh co.
- 5) Ad luận cương 2.
Thủ đoạn nói quanh co của Plê-kha-nốp.

¹⁾ — confer — đối chiếu

²⁾ — respective — tương ứng

³⁾ Ở trên cùng bản thảo, Lê-nin viết: "tiểu phẩm II: 48x6 = 288 (Zeilen) [dòng. — BT.] à 60 = 17 280 chữ ti-pô. *Những luận điểm* ("những kết luận") số 1 - 5".

⁴⁾ — *Không là cái gì cả, không có gì cả*

- 6) Ad luận cương 3. Plê-kha-nốp — nói quanh. Contra "Bình minh", số 1 và "Tia lửa", số 74.
- 7) Ad luận cương 4.
Mối liên hệ với vấn đề khởi nghĩa. Thủ đoạn nói quanh co của Plê-kha-nốp.
- 8) Ad luận cương 5.
1848 và 1789.

3

Plê-kha-nốp và báo "Tia lửa" mới

I. *Thay lời vào đề. Một sự bỏ sung nhỏ vào việc phân tích một siêu nhân trí thức*⁷⁶³.

1. Bắt đầu cuốn sách có tính chất luận chiến từ sự đoàn kết. "Một siêu nhân". *So!!*¹⁾

2. Tính ươn hèn. Đã tỏ ra khôn lên. Kẻ đào ngũ — khoác lác.

Brét-te, "Ái nường"⁷⁶⁴. Những phái gồm những phần tử đào ngũ. Tổ thái độ đạo đức giả...

II. *Vấn đề chính phủ cách mạng lâm thời.*(α) *Những sự bất bẻ không cần thiết.*

1. Triết học: "thờ ơ". Contra Oóc-tô-đốc⁷⁶⁵.
2. — "sự thô bạo" và sự giả nhân giả nghĩa.
3. Thư của Ăng-ghen đăng ở đâu?
4. Mác-tư-nốp và cuốn "Làm gì?" So sánh Đại hội II⁷⁶⁶.
5. Lê-nin — "một". Chống chọi lại phái nước ngoài
lời vu cáo bỉ ổi.

6. Nhà biện chứng? "Tôi không phải là người mác-xít"⁷⁶⁷.

¹⁾ — *Như thế đấy!!*

(β) *Những lời viện dẫn Mác và Ăng-ghe-n.*

(Mác) "Đỉnh cao của thói phi-li-xtanh"⁷⁶⁸.

Không nghĩ đến hoặc không đặt vấn đề ra.
"Tình thế"⁷⁶⁹ (Sự gian lận⁷⁷⁰).

(Ăng-ghe-n) Thư gửi Tu-ra-ti 1848 và 1894.

Chủ nghĩa Giô-re-xơ (đối chiếu số 14 báo "Tiến lên").
Thay những từ ngữ và phân biệt những luận điểm. Phép biện chứng hay là thói nguy biện?
Sự giễu cợt phép biện chứng.
Nhiệm vụ khách quan = cuộc cách mạng dân chủ hoặc xã hội chủ nghĩa?

(Ăng-ghe-n) phái Ba-cu-nin.

Vấn đề chung, liệu có thể chấp nhận chính phủ lâm thời không?
Sự tham gia nói chung?
"Ổ vào địa vị thiếu số" [xuyên tạc tư tưởng của tôi]
"Tình hình so sánh lực lượng"
"Ổ nơi nào chúng tôi đã phản đối chính phủ lâm thời?"⁷⁷¹
(Ha - ha.)

Sự nhờ nhờ từ trên xuống và từ dưới lên⁷⁷²

Mối liên hệ với cuộc khởi nghĩa (đối chiếu năm 1873 và năm 1848)

nguyên tắc hay là tính hợp lý? ⁷⁷³

Đã lẫn lộn:

Không thể tưởng tượng được số 2 của "Nhật ký". Contra "Bình minh", số 1.

Không thể dung thứ ibid.¹⁾ Báo "Tia lửa", số 74 - 75.

¹⁾ — ibidem — như trên

Cách đặt vấn đề hiện nay ở nước Nga.

Khởi nghĩa? Cơ quan khởi nghĩa?

"Nghĩ ra chuyên chính"⁷⁷⁴. Chỉ có thể thôi ư? — mấu chốt của vấn đề.

"Vụ chiếm đoạt" ở Ô-đét-xa⁷⁷⁵. Thuế? Một thành phố?

Các công xã cách mạng?

"Lãnh tụ đã chết" ("Những nhà thông thái rỏm").

Giai cấp tiểu tư sản phản động và cách mạng.

Giai cấp tiểu tư sản và nông dân.

Lẫn lộn cách mạng dân chủ và cách mạng xã hội chủ nghĩa.

C. Cau-xky bàn về Min-lơ-răng.

C. Cau-xky nói về "thắng lợi" của cách mạng Nga, về *sự thống trị* của giai cấp vô sản.

Các nghị quyết của các đại hội và cuộc luận chiến của một siêu nhân.

$\Sigma\Sigma^1$ = đã lẫn lộn.

III. *Đồng chí Plê-kha-nốp đã lẫn lộn như thế nào, bao giờ và tại sao?*

Lịch sử của sự phân liệt.

(1) 1901 - 1903	(5) 1 - 8. 1904
(2) Đại hội II	(6) 8. 1904 - V. 1905
(3) 8 - 11. 1903	(7) V. 1905
(4) Mưu toan điều hòa	(8) Now ²⁾ ⁷⁷⁶

1. Đại hội II. § 1 — và trách nhiệm tinh thần.

¹⁾ — Summa Summarum — kết quả, tóm lại

²⁾ — Hiện nay

2. Bức thư ngày 6. X. 1903⁷⁷⁷ và ý kiến về Đây-tso (những biên bản của Đồng minh)⁷⁷⁸.
3. "Điều không nên làm"⁷⁷⁹ đối chiếu với "Những bước đi".

chủ nghĩa vô chính phủ
chủ nghĩa Giô-re-xơ

4. Chương trình của phái hội đồng địa phương. "Cuốn sách bí mật"⁷⁸⁰.
5. Số 85 và cuốn sách của Tơ-rốt-xki⁷⁸¹. Những điều sửa đổi.
6. "Sự mơ hồ về phương diện tổ chức"⁷⁸². **Sự thiên vị đối với báo "Tia lửa" hoặc là sự lẫn lộn báo "Tia lửa"?**
Đã tung hỏa mù.

"Chủ nghĩa âm mưu". Ban biên tập?

(số 2 "Nhật ký người dân chủ - xã hội"). § 1?

7. Sự mơ hồ về sách lược

}	I. Sự giả dối về tổ chức và sự thật về sách lược??
}	II. Cánh cơ hội chủ nghĩa trong đảng ??

IV. Trong báo "Tia lửa" mới, Plê-kha-nốp đã viết lịch sử như thế nào?⁷⁸³

1. "Làm gì?" Những điều bịa đặt. Cf. C. Cau-xky.
2. — Những hậu quả của sự mỉa dân.
3. Cương lĩnh. "Không phải Lê-nin". Văn kiện⁷⁸⁴.
4. Lời hứa được đăng trên báo "Tiến lên".
2 điểm tranh chấp chủ yếu trong cương lĩnh.
5. Bức thư về báo "Người vô sản" và về "thuyết Mác-tư-nốp".
6. $\Sigma\Sigma =$ Sự dối trá.

V. Kết luận. Máy lời phản đối việc thổi phồng những sự bất đồng.

1. Những điều lặp lại lấy ở "những bước đi" nói về Ác-xen-rốt¹⁾.
2. Những sai lầm nhỏ bé và những đại nhân.
3. Cf. Bê-ben và năm 1895 Breslauer Debatten²⁾⁷⁸⁵.
4. Bê-ben ở Bre-xlau và C. Cau-xky contra "giọng" của nhân vật ấy.
5. Chừng nào Plê-kha-nốp chưa tự rũ sạch khỏi những di sản của báo "Tia lửa" mới, thì chừng đó ông ta còn làm lẫn lộn và nói sai.

Viết vào tháng Tám - tháng Chín
1905

In lần đầu những năm 1931
và 1926 trong Văn tập
Lê-nin, t. XVI và V

Theo đúng bản thảo

ĐỀ CƯƠNG BÀI VỀ HỘI NGHỊ XIM-MÉC-VAN⁷⁸⁶

NB

- (1) Báo cáo của Ác-xen-rốt: bệnh vực và che chở cho báo "Bình minh của chúng ta".
- (2) báo cáo của một người Bun-ga-ri: cuộc khởi nghĩa của binh sĩ năm 1912 trong cuộc chiến tranh Ban-căng.
- (3) "sự phá sản" của Moóc-ga-ri ("simpliste"³⁾, bảo vệ nước Đức etc.)
- (4) Bourderon: Lenine, vous voulez donner la formule de la III Internationale⁴⁾,

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 366 - 398.

²⁾ — những cuộc tranh luận ở Bre-xlau

³⁾ — phiên diện trong những quan điểm và kết luận của mình

⁴⁾ — Bước-đơ-rông: Lê-nin, đồng chí muốn đưa ra công thức của Quốc tế III

- chúng tôi đến đây không phải vì mục đích đó.
- (5) cuộc hội nghị riêng vào thứ bảy (hòa bình là ảo tưởng và những lời nói suông trong điều kiện còn tồn tại những chính phủ như hiện nay)⁷⁸⁷.
 - (6) Mưu toan của Cau-xky (và đồng bọn) — chuyến đi của họ đến Béc-nơ — đoạt lấy sự nghiệp khôi phục Quốc tế II từ trong tay Grim và bạn hữu của Grim.
 - (7) Báo cáo của một người Lát-vi-a.
 - (8) Báo cáo của Ban chấp hành trung ương.
 - (9) Hành vi của một người theo phái Bun.
 - (10) Thư của Liebknecht ("*Burgkrieg*"¹⁾)...
 - (11) Biểu quyết phản đối các khoản tín dụng (con loạn thần kinh của Lê-đê-bua)...
 - (12) Luận chiến với Lê-đê-bua.
 - (13) "Chủ nghĩa Cau-xky" trong đoàn đại biểu Đức.
 - (14) Sự chờ đợi những trận chiến đấu cách mạng (cả *Ledebour* cả *Merrheim*).
 - (15) Lời của Rô-lăng - Hôn-xơ (một lần trong đời liên minh hướng về phía hữu).
 - (16) Báo cáo của Merrheim: đấu tranh chống *Jouhaux* và chống "*L'Humanité*".
 - (17) Lời tuyên bố phản đối của chúng ta chống "tối hậu thư" của Lê-đê-bua.
 - (18) Turati (thói lựạ gió thả buồm) và phe cánh trong đảng Ý.

Viết sau ngày 26 tháng Tám
(8 tháng Chín) 1915

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XIV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ — "*Nội chiến*"

VỀ BÀI BÁO "GIAI CẤP VÔ SẢN CÁCH MẠNG VÀ QUYỀN DÂN TỘC TỰ QUYẾT"⁷⁸⁸

... "quyền dân tộc tự quyết" được đồng chí Pa-ra-ben-lum coi là sự quay trở về với cái cũ kỹ đã lỗi thời, với sự không tưởng tiểu tư sản của "chủ nghĩa phân lập" và của sự cạnh tranh hòa bình giữa các nhà nước dân tộc độc lập.

Với việc đấu tranh chống kẻ thù ấy những kẻ không tưởng tiểu tư sản), mà thực tế đã chết và đã bị chôn vùi từ lâu, đồng chí Pa-ra-ben-lum đã mặc nhiên tiếp tay cho bọn xã hội - sô-vanh đang thống trị ở Anh, Pháp, Đức và một phần ở Nga.

Chúng ta không thể đem đổi lập cuộc đấu tranh cách mạng có tính chất quần chúng vì chủ nghĩa xã hội với cương lĩnh triệt để cách mạng trong vấn đề dân tộc. Chúng ta phải *kết hợp* cái thứ nhất với cái thứ hai. Không thể hình dung cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa như một cuộc giao chiến chỉ trên một mặt trận: chủ nghĩa đế quốc chống chủ nghĩa xã hội. Cuộc cách mạng đó sẽ là cả một thời đại đấu tranh giai cấp gay gắt và những sự chấn động xã hội dưới mọi hình thức, sẽ là cả một loạt trận chiến đấu trên nhiều mặt trận hết sức khác nhau, để thực hiện những cuộc cải cách hết sức muôn vẻ trên các lĩnh vực kinh tế và chính trị, là những cuộc cải cách đã chín muồi và đang đòi hỏi phải phá vỡ tận gốc những quan hệ cũ. Trong những cuộc cải cách dân chủ ấy, những cuộc cải cách *thuộc* khái niệm cách mạng xã hội, thì những cải cách đối với các quan hệ dân tộc cũng không thể không chiếm một vị trí quan trọng. Giai cấp vô sản cách mạng sẽ không làm tròn nhiệm vụ của mình nếu ngay từ bây giờ nó không bảo vệ một cương lĩnh triệt để *cả* trong vấn đề này nữa!¹⁾...

... là cương lĩnh cách mạng trong vấn đề dân tộc. Đồng chí Pa-ra-ben-lum cho rằng tưởng như cách mạng xã hội chủ nghĩa chỉ là

¹⁾ Trong bản thảo, đoạn "quyền dân tộc tự quyết" được đồng chí Pa-ra-ben-lum coi là... *cả* trong vấn đề này nữa" bị gạch bỏ.

một trận giao chiến trên độc một mặt trận kinh tế: chủ nghĩa xã hội chống chủ nghĩa đế quốc. Điều đó không đúng. Cuộc cách mạng của giai cấp vô sản sẽ là thời đại nở ra cả một loạt những trận chiến đấu trên *tất cả các mặt trận*, nghĩa là trên *tất cả các* vấn đề kinh tế cũng như chính trị, kể cả vấn đề dân tộc. Việc giải quyết toàn bộ những xung đột xuất phát từ tất cả những vấn đề chưa được giải quyết ấy, chính sẽ đem lại cho ta một cuộc cách mạng xã hội. Tổng số những trận chiến đấu để thực hiện những cuộc cải cách ấy chính sẽ dẫn tới chỗ lật đổ giai cấp tư sản, dẫn tới nền chuyên chính vô sản, thiết lập chế độ dân chủ toàn vẹn và tổ chức xã hội xã hội chủ nghĩa. Thật là phi lý nếu đem cuộc đấu tranh cách mạng chống chủ nghĩa tư bản đối lập với *chỉ một* trong những vấn đề dân chủ, tức là vấn đề dân tộc. Giai cấp vô sản không thể chiến thắng bằng cách nào khác hơn là *thông qua* chế độ dân chủ, là bằng cách thực hiện đầy đủ nền dân chủ. Vì vậy *tất cả các* yêu sách dân chủ, nào là vấn đề dân cảnh, nào là việc nhân dân lựa chọn các viên chức, nào là sự bình đẳng giữa các dân tộc, nào là quyền tự quyết của các dân tộc, v. v., đều cần phải được hoàn thành và phải được thống nhất lại vào yêu cầu là đấu tranh cách mạng chống chủ nghĩa tư bản. Không được đem cuộc đấu tranh này đối lập với những yêu sách dân chủ riêng biệt, mà trong *mỗi* vấn đề dân chủ phải xác định những nhiệm vụ của chúng ta với *một tinh thần cách mạng cũng như thế*, việc xác định này phải *gắn liền* với cuộc đấu tranh cách mạng chung vì chủ nghĩa xã hội — đó là cách đặt vấn đề duy nhất mang tinh thần dân chủ - xã hội.

Đáng lẽ phải xác định đường lối cách mạng của giai cấp vô sản trong vấn đề dân tộc, thì đồng chí Pa-ra-ben-lum lại *cam đoan* với chúng ta rằng "chúng tôi phản đối những sự thôn tính, phản đối bạo lực cưỡng chế đối với các dân tộc". Những lời cam đoan như vậy thì ngay cả bọn xã hội - sô-vanh cũng như Cau-xky và đồng bọn đều có thể đưa ra bao nhiêu cũng được. Tất cả những người ấy sẽ bác bỏ công thức của Pa-ra-ben-lum "cuộc đấu tranh cách mạng của quần chúng chống chủ nghĩa tư bản", *nhưng lại hài lòng...*

... quyền tự quyết của các dân tộc là một khẩu hiệu đạo đức giả, nếu không mở rộng sự thừa nhận đó ra chính ngay đến những dân tộc bị dân tộc của chính mình áp bức, thuộc vào loại này không phải chỉ có Plê-kha-nốp và Hen-đman, mà còn có cả Cau-xky, là kẻ tuy mưu tìm một "sự thống nhất" với bọn xã hội - sô-vanh, nhưng lại đã viết rằng đòi "sự độc lập về mặt nhà nước" (staatliche Selbständigkeit) cho mỗi dân tộc, thì có nghĩa là đòi "một điều quá đáng", "zu viel" ("Neue Zeit" 33, II, 77, 16. IV. 1915)⁷⁹. Hoặc là họ hoàn toàn phủ nhận quyền tự quyết bằng những lý lẽ giống như lý lẽ của Pa-ra-ben-lum (Cu-nốp, Pác-vu-xơ, bọn cơ hội chủ nghĩa và bọn thủ tiêu chủ nghĩa Nga). Lập trường của Cau-xky là tai hại và nguy hiểm nhất đối với giai cấp công nhân, bởi vì Cau-xky thừa nhận *trên lời nói* quyền dân tộc tự quyết, thừa nhận *trên lời nói* rằng Đảng dân chủ - xã hội "die Selbst ändigkeit der Nationen allseitig (!) und rückhaltlos (?) achtet und fordert"¹⁾ (S. 241 ibidem, 21. V. 1915), còn *trong việc làm* thì chính là lại đem quyền đó quy thành một công thức vô nghĩa, *cắt xén* quyền đó, không nêu bật lên những người xã hội chủ nghĩa bị áp bức²⁾...

... sau năm 1848, trong khi đấu tranh hoàn toàn không phải là với những người dân chủ tiểu tư sản (lúc này những người dân chủ tiểu tư sản đã bị giết và đã bị chôn rồi), mà là với chủ nghĩa sô-vanh của công nhân Anh, với chủ nghĩa vô chính phủ của Pru-đông, là cái chủ nghĩa "đã phủ nhận" vấn đề dân tộc một cách hầu như cũng kiên quyết giống hệt như ngày nay Ra-đếch phủ nhận nó.

Năm 1868, Mác đòi *tách* Ai-rơ-len ra khỏi Anh! Ở đây Mác chẳng những không hề có ảo tưởng về khả năng tồn tại riêng biệt của dân tộc Ai-rơ-len nhỏ bé bên cạnh nước Anh hùng mạnh,

¹⁾ — "tôn trọng và bảo vệ một cách toàn diện (!) và vô điều kiện (?) quyền độc lập của các dân tộc"

²⁾ Trong bản thảo, đoạn: "không thể chiến thắng bằng cách nào khác hơn là *thông qua* chế độ dân chủ... không nêu bật lên những người xã hội chủ nghĩa bị áp bức" bị gạch bỏ.

một nước mà ngay khi đó đã là một đế quốc thế giới rất lớn, — không phải thế, Mác đã nhìn thấy trước một cách rõ ràng và trực tiếp sự tất yếu phải lập *liên bang* với nước Anh lập tức ngay sau khi tách ra⁷⁹⁰. Mác không hề một phút nào...

... của chủ nghĩa đế quốc, là cấp bách và thật sự bức thiết - đúng đắn đối với *tất cả các* cường quốc lớn và đối với *tất cả các* dân tộc bị chúng áp bức. Các dân tộc thuộc "các cường quốc lớn", người Anh, người Đức, người Pháp, người Đại Nga, đang áp bức một cách trực tiếp và gián tiếp, gián tiếp và không gián tiếp, già nửa dân cư trên trái đất, ngày nay đang tiến hành cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa *đầu tiên* — và chắc chắn không phải là cuối cùng — nhằm mở rộng, củng cố sự áp bức đó, nhằm chia lại "một cách công bằng" hơn, phù hợp hơn với sức mạnh hiện có của tư bản các nước, *chia lại* quyền lợi, ưu thế và đặc quyền giữa các cường quốc lớn.

Chính *cái quyết định* hiện nay là quan điểm đấu tranh chống chủ nghĩa sô-vanh của các dân tộc thuộc cường quốc lớn đi thống trị, các cường quốc tiên tiến, đang nắm vận mệnh thế giới trong tay mình, — chứ hoàn toàn không phải là quan điểm của "các dân tộc nhỏ" và "các vùng xa xôi" khác nhau "ở châu Âu". Chính lợi ích của cuộc đấu tranh cách mạng của *giai cấp vô sản* chống chủ nghĩa tư bản, chứ hoàn toàn không phải lợi ích của các dân tộc nhỏ, *đang đòi hỏi* những người xã hội chủ nghĩa ở các cường quốc lớn phải bảo vệ *quyền phân lập* (= quyền tự quyết) của các dân tộc bị áp bức. Cuộc đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội là cuộc đấu tranh của giai cấp vô sản *quốc tế* - cách mạng. Chính vì chủ nghĩa tư bản đã *kết liên* toàn thế giới thành một guồng máy kinh tế duy nhất, cho nên cuộc đấu tranh ấy không thể không mang tính chất quốc tế. Và muốn thực hiện điều đó trong thực tế, chứ không phải chỉ trên lời nói, thì cần phải làm cho giai cấp vô sản đấu tranh chống sự áp bức dân tộc không phải theo phương pháp tư sản, không phải theo...

... của những người dân chủ. Khác với bọn chúng, khác

với bọn Sai-đê-man, khác với nhân vật đại biểu của Vorstand "cam đoan" rằng họ phản đối những cuộc thôn tính, khác với Cau-xky là người đem yêu sách tự quyết quy thành một yêu sách vô hại đối với giai cấp tư sản, một yêu sách mà giai cấp tư sản có thể chấp nhận được và không quy định một điều bắt buộc nào cả, tức là yêu sách tự quyết về văn hóa (không phải về chính trị), chúng ta chính là cần phải xuất phát từ quan điểm đấu tranh cách mạng của giai cấp vô sản các nước tiên tiến mà đề ra yêu sách nhằm vạch trần tận gốc giai cấp tư sản, phá hoại tận gốc những lời lẽ ngụy biện của nó, đề xuất yêu sách cơ bản và chủ yếu trong sự nghiệp tự do của các dân tộc, tức là yêu sách đòi *tự do phân lập*. Giai cấp tư sản không thể chấp nhận yêu sách đó — trong đại đa số trường hợp và trong trường hợp thực hiện đầy đủ yêu sách đó, thì dĩ nhiên là yêu sách đó không thể chấp nhận được — như thế không có nghĩa là yêu sách đó mang "tính chất không tưởng" (chỉ có bọn Cu-nốp và những tên tương tự như thế làm đầy tớ cho giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa mới hiểu *như thế* về "tính chất không tưởng"). Không, điều mà giai cấp tư sản không thể chấp nhận được, chính là ở chỗ chúng ta, những đại biểu của giai cấp vô sản cách mạng, không có ảo tưởng về bất kỳ sự phát triển hòa bình nào của chủ nghĩa tư bản, không gieo rắc ảo tưởng về điều đó, mà chúng ta trông chờ *chính* vào cuộc đấu tranh gay gắt và cách mạng nhờ giải thích cho quần chúng hiểu rõ, nhờ chúng ta kiên trì bảo vệ trước quần chúng những yêu sách dân chủ triệt để của chúng ta.

Một điều hoàn toàn rõ ràng, — và trường hợp về yêu sách của Mác đòi tách Ai-rơ-len ra khỏi nước Anh vào năm 1868, đã xác nhận một cách đặc biệt rõ ràng điều đó, — là quyền tự do phân lập hoàn toàn không có nghĩa là tuyên truyền cho việc lập nên những quốc gia dân tộc nhỏ bé nói chung. Nó chỉ có nghĩa, một mặt, là thực hiện yêu sách dân chủ *đến cùng*, triệt để, thực hiện với tinh thần cách mạng vô sản, chứ không phải với tính chất nửa vời tư sản — không dừng lại khi thấy rằng chủ nghĩa dân chủ triệt để sẽ dẫn tới cách mạng xã hội, mà ngược lại tìm thấy chính

ở đó nguồn sức mạnh và tinh thần kiên quyết để đấu tranh kiên quyết cho dân chủ. Nó có nghĩa, mặt khác...

... sẽ làm thành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa và triển khai toàn bộ nội dung của cuộc cách mạng đó, sẽ có cả những cuộc xung đột dân tộc bắt nguồn từ ách áp bức dân tộc. Những sự biến giống như sự biến Txa-béc-nơ¹⁾ không phải sẽ xảy ra ít hơn, mà sẽ xảy ra thường xuyên hơn, và nhiệm vụ của giai cấp vô sản là không được xem thường tất cả "những sự biến" như thế, mà ngược lại phải làm gay gắt thêm, mở rộng, *biến* chúng thành sự mở đầu cho cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa. Chỉ có một cương lĩnh dân chủ triệt để trong vấn đề quyền tự quyết do chúng tôi đề nghị, mới đáp ứng được mục đích ấy.

Những người dân chủ tiểu tư sản và những người xã hội chủ nghĩa thủ cựu, không nhìn thấy ý nghĩa sâu xa của sự phá sản của Quốc tế II, mới bằng lòng với công thức cũ về "quyền tự quyết..."

... (4) Chống lại những cuộc thôn tính (điều đó có thể chấp nhận được cả đối với những người dân chủ hòa bình chủ nghĩa tư sản).

(5) Sự phân biệt dân tộc *đi áp bức* và dân tộc *bị áp bức* không phải là điều có tính chất quan trọng xét theo quan điểm không tưởng về "tình huynh đệ giữa các dân tộc" *dưới* chế độ tư bản. Nó chỉ là điều có tính chất quan trọng xét theo quan điểm đấu tranh cách mạng chống *chủ nghĩa hòa bình*.

(6) Giai cấp tư sản sẵn sàng hứa bất kỳ "sự bình đẳng" nào, bất kỳ "sự tự trị dân tộc" nào, miễn là giai cấp vô sản phục tùng nó một cách hòa bình theo kiểu Sai-đê-man, theo kiểu Cau-xky trong vấn đề về *các biên giới* quốc gia.

*Viết sớm nhất là ngày 16 (29)
tháng Mười 1915*

*In lần đầu năm 1937 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXX*

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem "Txa-béc-nơ". Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 184 - 186.

NHỮNG Ý KIẾN PHẢN ĐỐI NHỮNG NHẬN XÉT CỦA G. E. DI-NÔ-VI-ÉP ĐỐI VỚI CÁC BÀI "BÀN VỀ CUỐN SÁCH NHỎ CỦA GIU-NI-ÚT" VÀ "TÓNG KẾT CUỘC TRANH LUẬN VỀ QUYỀN TỰ QUYẾT"¹⁾

1

Về bài báo "Bàn về cuốn sách nhỏ của Giu-ni-út"

Đồng chí thường chế giễu "thời đại đế quốc chủ nghĩa". Cũng phải có thái độ như thế đối với Ra-đếch và đồng bọn, đối với những người này "thời đại" là đơn thuốc chữa khỏi mọi nỗi khổ (tr. 10 - 11, 14 và những trang khác và còn nhiều hơn nữa trong bài nói về quyền tự quyết). — Nhưng không nên rơi vào một cực ngược lại. Nhiều chỗ gây cho người ta ấn tượng cho rằng đồng chí đã đủ quá trốn đến 100 độ.

Trong các nghị quyết của hội nghị Béc-nơ, chính chúng tôi cũng đã nói rằng "ngày nay, trong thời đại hoàn toàn khác, thời đại đế quốc chủ nghĩa¹⁾" (và v. v., xem "Chủ nghĩa xã hội và chiến tranh", 42). Chính đồng chí cũng đã từng viết trong tạp chí "Người cộng sản" (tr. 188 - 189): "thực chất của thời đại hiện nay là sự quá độ từ thời đại những cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc sang thời đại những cuộc chiến

điều này để làm gì? Thời đại = 9A + 2α Như thế phải chăng có nghĩa là không thể có α ???

¹⁾ V. I. Lê-nin đánh dấu "x" phía trên chữ này.

Nhưng luận điểm nói về "thời đại" tự bản thân nó (không kể những sự xuyên tạc của Ra-đếch) là tuyệt đối đúng, và chỉ có luận điểm đó mới đề ra được đường lối, mới cứu khỏi chủ nghĩa chiết trung.

Không phải là sai lầm, mà là chân lý: tất nhiên là có khả năng.

Không đúng
(không phải ở đây)

Hoàn toàn, hoàn toàn không phải tôi muốn nói đến điều đó: tôi nói rằng trong cuộc chiến tranh đó, vấn đề không phải là nói về nền cộng hòa ở nước Đức!! Nhét vào

tranh ăn cướp - đế quốc chủ nghĩa¹⁾ và phản động". Theo tôi, có lẽ đồng chí cần phải nhắc lại luận điểm đó chính trong các bài phản đối Giu-ni-út và Ra-đếch, và nhấn mạnh tính chất đúng đắn của nó. Nếu không thì sẽ gây cho người ta ấn tượng rằng đồng chí phủ nhận luận điểm đó và đồng ý chỉ và hoàn toàn chỉ thừa nhận cuộc chiến tranh đó là có tính chất đế quốc chủ nghĩa.

Sau nữa, tôi cho rằng cường điệu khả năng²⁾ các cuộc chiến tranh dân tộc ở châu Âu là một sai lầm...

Nhiệm vụ hiện nay là phải chứng minh rằng cả những nước nhỏ (Xéc-bi-a, Thụy-sĩ etc.) không thể "bảo vệ tổ quốc" trong "thời đại ngày nay"²⁾. Chính ở đây Grim và đồng bọn lại lần lộn thêm nữa, chính ở đây Plé-kha-nốp "tóm được" những nhược điểm...

Bản thân đồng chí đã viết trong bài phản đối Giu-ni-út rằng xây dựng sách lược dựa trên cơ sở những cuộc chiến tranh dân tộc thì có nghĩa là "quay mặt về quá khứ, chứ không phải về tương lai", rằng đó là "sự

¹⁾ V. I. Lê-nin đánh dấu "x" phía trên chữ này.

²⁾ Chỗ này và cả ở dưới đều do V. I. Lê-nin nhấn mạnh.

viễn vông về một cuộc chiến tranh dân tộc" etc...

"Chỉ còn lại I. S. D. giữ vững vị trí của mình" (tr. 5). Cần phải trình bày điều đó một cách khác đi. Chúng ta đừng tự đề cao mình quá.

Ở tr. 9

Các cuộc chiến tranh "đế quốc chủ nghĩa" ở thời kỳ có cuộc Đại cách mạng Pháp, "chủ nghĩa đế quốc của Na-pô-lê-ông". Cần phải giải thích rõ ở đây dùng từ ngữ "chủ nghĩa đế quốc" theo ý nghĩa nào.

Tr. 10

Thật là "một điều hết sức không thể tưởng tượng được" rằng "cuộc chiến tranh năm 1914 - 1916 đó sẽ biến thành cuộc chiến tranh dân tộc"?

Tr. 12

"Chủ nghĩa đế quốc có thể có cả trên cơ sở chế độ nô lệ, lẫn trên cơ sở chủ nghĩa tư bản nguyên thủy" etc. (đối chiếu tr. 9). Cần phải giải thích riêng điều đó ở một vài trang. Nếu không thì tất cả những điều đó chỉ là những lời nói vu vơ.

đây "những cuộc chiến tranh dân tộc" thì cũng tức là lần lộn thời đại với cuộc chiến tranh đó.

Đó là sự thật. Không việc gì phải sợ sự thật. Đồng chí nên kể tên một nhóm khác!

Từ ngữ cũ, thường dùng ở khắp mọi nơi và mọi lúc. Thật là buồn cười nếu nghĩ rằng bọn Ra-đếch là những người đầu tiên đã dùng từ ngữ đó!!

Đương nhiên là chỉ có như thế thôi!! Chính tôi đã nói ở đó rằng khi nào cái đó có thể xảy ra. Và đồng chí lại không thử bác bỏ điều đó.

Làm sao lại có thể gọi việc căn cứ vào một sự thật lịch sử, mà mọi người đều biết, là "lời nói vu vơ" được? Rô-ma, nước Anh chống lại Hà-lan và Tây-ban-nha, v. v.?

Tại sao? Đồng chí hãy thử chứng minh điều đó xem? Đồng chí không thể chứng minh nổi nếu như đồng chí không quên rằng "chiến tranh là sự tiếp tục của chính trị".

Dương nhiên là có!!

mà đó không phải là chiến tranh ư???

Dĩ nhiên là phải! Đồng chí sợ những từ ngữ mà không đi sâu vào ý nghĩa. Việc bảo vệ tổ quốc trong một cuộc chiến tranh tốt là một việc làm tốt.

Tr. 13

Vị tất có thể tuyên bố "*liên minh* Ba-tư, Ấn-độ và Trung-quốc" là "có khả năng" hình thành. Nếu có cái gì đó *không* có khả năng xuất hiện thì đó chính là sự liên minh ấy.

Tr. 16

Phải chăng chúng ta phản đối giải trừ quân bị vì chúng ta còn chờ đợi những cuộc chiến tranh không phản động, chính nghĩa nhằm mục tiêu bảo vệ tổ quốc? Chứ không phải là để tiến hành một cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ư? Phải chăng chúng ta có thể đồng ý với điều giải thích nói rằng chúng ta kiên trì chủ trương lập dân cảnh để bảo vệ tổ quốc trong một cuộc chiến tranh tự vệ?

Tr. 18

Thật chẳng tiện tí nào nếu cứ làm ra vẻ cho rằng như thế Giu-ni-út bao giờ cũng bênh vực quyền tự quyết. Dĩ nhiên là không thể ám chỉ rằng đó là Rô-da Lúc-xăm-bua. Nhưng ??

nhét vào một từ: "ngày nay",

Và đó chính là *ám chỉ*.

?
"dưới ảnh hưởng" của những bài học của chiến tranh" etc. — thì lại là cần thiết.

Tr. 27

Ở nước Nga "có một tỷ lệ rất lớn bản nông, do sức cảm hóa của chủ nghĩa đế quốc, mà đã *tán thành* chiến tranh". Lấy gì để chứng minh cho điều đó? Tuyệt nhiên là không có lý do nào cả. Tất cả những nhà quan sát tự do chủ nghĩa chuyên quan sát đời sống nông dân, tất cả những người không đảng (giám mục Ni-côn), những người dân túy ("Cửa cải nước Nga") đều nói ngược lại. Plê-kha-nốp đang dùng sự xác nhận ấy để chống lại chúng ta. Lôi-tơ cũng đã viết về "Volksimperialismus" Nga.

Bằng thái độ của phái lao động, của những nông dân đi theo phái tả của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Tôi nói rằng "hoàn toàn có khả năng". Chính ở chỗ này, điều nguy hiểm là đánh giá không đúng mức "chủ nghĩa ái quốc" của những người mu-gích.

2

Về bài nói về quyền tự quyết

Tr. 24 - 25. Ví dụ về nước Bỉ và khả năng một cuộc khởi nghĩa của người Bỉ, ví dụ ấy không thích hợp. Plê-kha-nốp sẽ nói rằng: tội gì mà phải chờ đợi trong khi người ta thôn tính nước Bỉ và nước này khởi nghĩa. *Ngay từ bây giờ*, nước này đấu tranh để người ta không thôn tính

Ý kiến của Plê-kha-nốp sẽ không đúng, *không phải* vì cái lý do mà đồng chí muốn nói đến: đồng chí hãy thử *trình bày* nguyên nhân đó xem! "Ngày nay", nước

¹⁾ Những chỗ nhấn mạnh, các ngoặc kép và các dấu hỏi đều là của V. I. Lê-nin.

Bỉ đang tham gia cuộc chiến tranh ăn cướp của Anh + Pháp + Nga, đang giúp vào việc bóp chết xứ Ga-li-xi-a, Ác-mê-ni-a và những xứ khác. Cần phải đánh giá *một cách cụ thể* mỗi cuộc chiến tranh *được nói đến*.

Không đúng! Hoàn toàn không đúng!! Tôi đã chỉ ra một cách cụ thể rằng *có thể* (trong bài về Giu-ni-út). Tại sao đồng chí lại không *bác bỏ* điều đã được nói đến ở đó??

1) cả cuộc chiến tranh vô hy vọng cũng vẫn là chiến tranh; 2) — cuộc chiến tranh vô hy vọng của một nước nhỏ với một nước lớn sẽ biến thành một cuộc chiến tranh đầy hy vọng nếu có cuộc khởi nghĩa ở trong nước lớn.

Lấy ở đâu ra điều nói rằng trong năm 1918 (ví dụ do tôi đưa ra) sẽ có cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa ở châu Âu, chứ *không phải* là cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa?? Trong *bất kỳ* thời kỳ nào của "thời đại" đế quốc chủ nghĩa

được nó, và theo lời ông ta thì bằng cách đó nước này đang tiến hành việc bảo vệ tổ quốc theo nghĩa tốt đẹp của từ này.

Trong thực tế, không thể có bất kỳ một cuộc chiến tranh dân tộc nào của nước Bỉ đã bị thôn tính nhằm chống lại nước Đức.

đều *có khả năng* xảy ra một cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa ư? Không phải, không phải trong *bất kỳ* thời kỳ nào. Năm 1905, cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa giữa Anh và Đức (mà nguyên nhân là Na-uy) và những cuộc chiến tranh khác đã *không thể* xảy ra.

theo Fahrplan của ai?)¹⁾

Nước Bỉ *có thể* liên kết, vào thời điểm quyết định, với một liên minh chống Đức, trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa sắp tới — tình hình là như vậy. Giai cấp tư sản Bỉ sẽ gọi đó là cuộc chiến tranh dân tộc. Và điều đó cũng như vậy. Nhưng trong thực tế, đó sẽ là một cuộc chiến tranh dân tộc không hơn gì việc Xéc-bi-a hiện nay tham gia đứng về phía khối Đồng minh. (Và còn tệ hơn nữa: vì giai cấp tư sản Bỉ hiện có Công-gô.) Nước Áo không thôn tính Xéc-bi-a, nhưng đã bóp chết nó, đã bóp chết cuộc cách mạng dân tộc của những người Xla-vơ miền Nam. Trong trường hợp nước Đức thôn tính nước Bỉ, chúng ta sẽ tuyên truyền cho những người vô sản Bỉ không phải về một cuộc khởi nghĩa dân tộc, mà là về một cuộc khởi nghĩa *quốc tế*, cuộc chiến

¹⁾ — bảng ghi giờ tàu chạy.

Đồng chí hoàn toàn lẫn lộn và rời bỏ lập trường duy nhất mác-xít trong việc đánh giá *riêng* từng cuộc chiến tranh *nhất định* nào đó!

không đúng!!

trong bài

"Vorbote"¹⁷⁹²

einer andern Grossmacht... aus

đấu kẻ vai sát cánh với giai cấp vô sản Đức cách mạng. Nếu tách nước Bỉ riêng ra, như đồng chí đang làm, thì người ta sẽ không hiểu được sự khác nhau về nguyên tắc là ở chỗ nào: tại sao lại không được bảo vệ tổ quốc Bỉ khi nó bị tiến công *nhằm mục đích thôn tính*, mà chỉ có thể bảo vệ nó sau khi nó bị thôn tính? Việc thôn tính nước Bỉ sẽ tạo ra một cái nguồn bất mãn mới, cuộc đấu tranh sẽ trở nên phức tạp hơn do ách áp bức dân tộc — đúng như thế. Giai cấp vô sản Đức sẽ có nhiệm vụ bảo vệ quyền tự do phân lập của nước Bỉ — điều đó cũng đúng như thế. Giai cấp vô sản Đức cũng phải làm nghĩa vụ đó đối với Đan-mạch, và chúng ta cũng phải làm nghĩa vụ đó đối với Thụy-điển. Tuy nhiên, trong kỷ nguyên hiện nay không thể hình dung được bất kỳ một cuộc chiến tranh dân tộc nào của Đan-mạch chống lại nước Đức, của Thụy-điển chống lại nước Nga. *Cần phải* "lợi dụng những cuộc xung đột ấy" (xem những luận cương của chúng tôi). Nhưng đồng chí lại không phải chỉ nói đến điều đó.

Những luận cương của chúng tôi có nói (tr. 39, đoạn gần cuối) rằng: Die Tatsache, daß der Kampf gegen eine imperialistische Regierung... Von

(NB) "kann" (NB)

genützt werden kann¹⁾ và v. v., nghĩa là²⁾ không thể bắt buộc chúng tôi cự tuyệt quyền tự quyết. Điều đó là đúng. Nhưng không cần phải tiến xa hơn nữa. Nếu không, người ta sẽ quên mất *bản thân Tatsache* đã được nói đến trên kia.

Vậy chúng tôi sẽ đề nghị những gì với nước Bỉ và với công nhân Bỉ sau khi họ bị thôn tính: tiến hành cuộc chiến tranh dân tộc chống nước Đức, nhất thiết phải tiến hành đơn thương độc mã, *không có sự ủng hộ* của nước Anh, nước Pháp? Hay là chúng tôi phải làm lu mờ "Tatsache" là trong trường hợp ngược lại thì nước Bỉ lại trở thành Werkzeug⁴⁾ của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa thuộc khối liên minh chống Đức.

Trong bài "Chủ nghĩa xã hội và chiến tranh" (tr. 8) đồng chí đã viết rằng: "Nếu tất cả các nước tuyên chiến với nước Đức đòi nó phải giải phóng và bồi thường cho nước Bỉ —

lấy ở đâu ra cái sự quên ấy? *Kann und muβ ist zweierlei. Sie vergessen das!*³⁾ NB

?? Chủ nghĩa Pru-động *chính* là việc phủ nhận *khả năng* (và nhiều khi là *lợi ích*) của các cuộc khởi nghĩa và các cuộc chiến tranh dân tộc *tư sản*.

((*Đây* hoàn toàn không thuộc vấn đề đó. Không phải thuộc vào vấn đề đó, hoàn toàn không phải thuộc vào vấn đề đó. Đó *chỉ* là

¹⁾ — Một điều là cuộc đấu tranh... chống một cường quốc đế quốc chủ nghĩa có thể... bị một cường quốc "lớn" khác lợi dụng.

²⁾ Do V. I. Lê-nin thêm vào.

³⁾ — Có thể và cần phải là hai mặt đối lập. Đồng chí quên điều đó!!

⁴⁾ — công cụ

câu trả lời đối với lý lẽ của Plê-kha-nốp mà thôi. Và đó là nói về tính chất của cuộc chiến tranh này.)

(Bằng cách đó, đồng chí đã lấy đá ghè vào chân mình, các trang 1 và 2 của đồng chí.)

Aha!!!

Một cuộc khởi nghĩa bất hạnh là một cuộc khởi nghĩa có thể xảy ra, có

hay không??

Đồng chí không lô-gích đến mức khủng khiếp. Tuyên truyền cho công nhân tất cả các nước về một cuộc nội chiến quốc tế, là một chuyện, còn phủ nhận *khả năng*

trong trường hợp ấy dĩ nhiên là những người dân chủ - xã hội sẽ đồng tình với những kẻ thù của nước Đức".

Có thể nói như vậy được. Có thể chứng minh như vậy để mọi người đều thấy rõ. Nhưng cái "nếu" ấy sẽ không bao giờ có thể được thực hiện. Đừng nên quên điều đó. Cứ cho rằng những cuộc khởi nghĩa ở nước Bỉ (sau khi bị thôn tính) là có thể xảy ra — như

chúng đã có thể xảy ra năm 1916 ở Ai-rơ-len. Ra-đếch là một kẻ tầm thường khi ông ta gọi cuộc khởi nghĩa Ai-rơ-len là một "cuộc nổi loạn". Điều đó không còn nghi ngờ gì nữa. Nhưng chúng tôi sẽ nói gì về cuộc khởi nghĩa có thể xảy ra ở nước Bỉ? Cũng nói những điều như *đồng chí* đã nói về Đu-bơ-lin: điều bất hạnh của cuộc khởi nghĩa ấy là ở chỗ nó đã không hòa làm một với cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa của giai cấp vô sản quốc tế. Nói cách khác, chúng tôi sẽ tuyên truyền trong công nhân Bỉ một cuộc cách mạng *quốc tế*, chứ không phải cuộc chiến tranh dân tộc.

một cuộc chiến tranh dân tộc, thì đó lại là một chuyện khác!! Trong vấn đề lý luận, quyết không thể lẫn lộn cái khả năng (đối với những giai cấp và những nước khác nhau) với cái mong muốn và cái đúng đắn đối với giai cấp vô sản *xã hội chủ nghĩa*. Chủ nghĩa Pru-đông chính đã nảy sinh từ sự lẫn lộn đó. Trong những năm 1866 - 1869 C. Mác và những người theo chủ nghĩa Pru-đông đều nói, đều tuyên truyền cho công nhân về "cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa quốc tế" và họ đều đúng. Nhưng *những người theo chủ nghĩa Pru-đông* đã bổ sung rằng: "một cuộc chiến tranh dân tộc tiến bộ là *không thể có được*" và họ đã sai lầm. Những người theo chủ nghĩa Pru-đông *ngày nay* cũng đã lầm lạc trên vấn đề *tương tự như thế*, vì không hiểu rằng *có khả năng* (và tất yếu) kết hợp các cuộc khởi nghĩa vô sản trong các cường quốc đế quốc chủ nghĩa to lớn, các đại cường quốc, với các cuộc khởi nghĩa

và chiến tranh dân tộc của các dân tộc nhỏ và của các thuộc địa *chống lại* các đại cường quốc.

Một lần và một lần nữa — đồng chí đừng quên trường hợp của Xéc-bi-a trong cuộc chiến tranh 1914-1916!

Trong "cuộc chiến tranh chính nghĩa" của đồng chí chống lại sự thiển cận của Ra-đếch, đồng chí thường rất say sưa đến nỗi người ta thấy một triển vọng như thế này: đồng chí nói rằng cuộc chiến tranh *đó* là cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa, nhưng còn tiếp *đó* ra sao thì chưa biết được, có thể cũng lại là thời đại mới của những cuộc chiến tranh dân tộc trên một cơ sở mới.

cái đó được nói ở đâu? Không ở đâu cả!! Điều đã được nói là cái khác kia: *có khả năng* xảy ra những cuộc chiến tranh dân tộc cả *trong thời kỳ* chủ nghĩa đế quốc.

Chỉ có thể thôi. Và nói như vậy là đúng.

Dĩ nhiên là đồng chí một nghìn lần đúng khi đồng chí nói rằng chủ nghĩa đế quốc làm tăng thêm ách áp bức dân tộc, làm cho quyền tự quyết có tính chất thời sự cấp bách (trong cách đề cập nó theo tinh thần cách mạng). Nhưng điều đó không mấy may làm giảm giá trị của luận cương

nói về *thời đại* những cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa.

Đồng chí nói rằng: phải chăng "thời đại" 1789 - 1871 đã loại trừ những cuộc chiến tranh không mang tính chất dân tộc? Đúng! Đã không loại trừ. Nhưng đồng chí cũng nên nói (và phát triển rộng hơn nữa) rằng thời đại hiện nay của những cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa *cũng như thế, cũng hiểu với ý nghĩa hiện tượng riêng lẻ không làm thay đổi bức tranh chung) không loại trừ những cuộc chiến tranh dân tộc.* Đó là tất cả những gì mà tôi đề nghị.

Đồng chí hãy thử diễn đạt "luận cương" ấy và sẽ thấy rằng: "thời đại đế quốc chủ nghĩa" đã *đề ra* cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa *đó* nhưng cũng **có thể đề ra** một cuộc chiến tranh *khác*.

nghĩa là chúng **có khả năng xảy ra** (hai điều đó chỉ là một).

"Hiện tượng X là có khả năng xảy ra".

"Hiện tượng X không bị loại trừ". Hai điều đó chỉ là một.

Toàn bộ bài báo phản đối Giu-ni-út cũng nói lên điều đó, cũng phát triển và cũng đưa ra những ví dụ. Chính ở đó đã nói rằng: "cả cuộc chiến tranh vô hy vọng vẫn là một cuộc chiến tranh" — và đã chỉ rõ *những điều kiện*

để biến cái vô hy vọng thành *cái đây hy vọng!!!* Nghĩ rằng, trong lịch sử không có (*có thể không có*) những cuộc chiến tranh vô hy vọng, và nghĩ rằng những cuộc chiến tranh vô hy vọng *không thể* biến thành những cuộc chiến tranh *đây hy vọng*, — đó chính là "chủ nghĩa kinh tế đế quốc chủ nghĩa"¹⁷⁹³.

Thuyết thôn tính của Ra-đếch *không phải ở chỗ này*, và tôi *không* thấy ở đó có chủ nghĩa thôn tính. Đồng chí hãy trả lời xem phải chăng không phải là "chủ nghĩa thôn tính" (không triệt để) một khi người ta chưa chi đã cự tuyệt việc phục hồi những dân tộc ở *châu Âu??*

Xin hãy trả lời **điều đó!!**

Tr. 27 - 28. Chính việc *ghi nhận* sự tập trung (do kết quả của phương thức tàn bạo của chủ nghĩa đế quốc) — vẫn chưa chứa đựng bất kỳ một thứ chủ nghĩa thôn tính nào cả. Nói chung, tôi thấy lời buộc tội về điểm nói đến chủ nghĩa thôn tính, là có tính chất gượng gạo — xét theo công thức mà đồng chí dùng. Ra-đếch và đồng bọn là *những người quốc tế chủ nghĩa* không triệt để, chứ không phải là *những người thôn tính chủ nghĩa* không triệt để. Họ *có thể* đi tới thuyết Cu-nốp, nếu họ cứ tiếp tục tiến tới "cái kết cục lô-gích". Nhưng hiện nay thì lời buộc tội đối với họ *sẽ có sức thuyết phục* nếu lời buộc tội đó được diễn đạt một cách khách quan hơn.

Tr. 33. "Chùng nào, và trong chùng mực chúng ta chưa đủ sức hoàn thành cuộc cách

mạng xã hội chủ nghĩa, thì những người công nhân phải liên kết với nhau một cách chặt chẽ hơn". Phải chăng chỉ có "chùng nào" và "trong chùng mực". (Tốt hơn là nên thay đổi lối hành văn.)

Sẽ rất bổ ích nếu đồng chí phân tích trong một § riêng về quan hệ giữa khẩu hiệu Liên bang châu Âu và quyền tự quyết. Ra-đếch và phe cánh khẳng định rằng cả hai cái đó chỉ là một mà thôi. Trong một bài quan trọng phân tích tất cả những "lý lẽ" của họ như bài này, nếu bỏ qua vấn đề đó thì không tiện.

Càng tốt hơn nữa, nếu nói chung "giọng" tỏ ra dịu hơn. Như thế thì chỉ có tăng thêm sức thuyết phục mà thôi. Và một khi đồng chí đã gọi chung họ là những người bạn lầm lạc (đó là điều làm cho tôi rất hài lòng) thì như vậy bài báo chỉ tốt hơn mà thôi.

Về những điều chi tiết — trong quá trình sửa bản in thử. Những người đã đọc qua còn khản khoản đề nghị rằng nên thay từ "đô vô lại" bằng một từ ít gay gắt hơn thế.

Viết chậm nhất là tháng Bảy 1916

đúng! ist getan¹⁾.

Cái đó được nói đến trong một bài tiếp sau nói về chủ nghĩa Cau-xky nói chung.

Ở đây phải phân tích xem *tại sao* giải trừ quân bị là một điều nhằm như⁷⁹⁴. Ra-đếch và phe cánh nêu lên *một cách không chính xác toàn bộ* vấn đề xét xem *tại sao* chủ nghĩa Cau-xky lại là phi lý.

Không thể được!!
Họ xin *cho* Lê-ghin!!
"Lời nói và việc làm"!

In lần đầu, theo đúng bản thảo

¹⁾ — đã làm

DÀN BÀI BẢN BÁO CÁO VỀ CUỘC CÁCH MẠNG NĂM 1905¹⁾

- 1) Ngày 22 tháng Giêng (9 tháng Giêng) = mở đầu cuộc cách mạng. Chiến tranh đã đẩy nhanh.
- 2) Trình bày ngắn gọn những sự kiện từ ngày 22 tháng Giêng.
- 3) Những chuyển biến trọng đại.
(*Xtơ-ru-vê* ngày 7 tháng Giêng: Không có nhân dân cách mạng. 59. *Tơ-rốt-xki*.)
(Ga-pôn là một cố đạo hoạt động cách mạng. Việc gửi bản thỉnh cầu lên đức cha Nga hoàng. Cuộc cách mạng. Việc quần chúng lên tiếng trực tiếp chống lại kẻ đứng đầu chính quyền nhà nước. Những người cách mạng: một nhóm nhỏ (vài trăm người) là những lãnh tụ của giai cấp vô sản và nhờ vậy trở thành những lãnh tụ của cách mạng.
Tơ-rốt-xki 1 2 3 ở cuối)
- 4) Những cuộc bãi công (cuộc cách mạng đầu tiên trong lịch sử toàn thế giới có thể hiểu được và nghiên cứu được một cách tốt hơn cả và chính xác hơn cả, xét theo (lịch sử) tài liệu thống kê về các cuộc bãi công).
- 5) 45... (1895 - 1904)80(1903)
2800(1905) — 400 (tháng Giêng 1905)
(trong một tháng mà làm được bằng 10 năm trước cách mạng).
- 6) Các làn sóng bãi công { *Đội tiên phong và hậu vệ Công nhân ngành kim khí và những người chậm tiến Miền Bắc và Tây Bắc = tiên phong...* }
- 7) Các cuộc bãi công kinh tế và các cuộc bãi công chính trị.
- 8) Mùa xuân 1905 — mở đầu phong trào nông dân... (nội dung của cuộc cách mạng tư sản).

¹⁾ "Báo cáo về cuộc cách mạng năm 1905", xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 306 - 328.

- 9) 28 (15) *tháng Sáu* 1905 — cuộc nổi dậy trên chiến hạm "Pô-tem-kin"...
- 10) Ba làn sóng: làn sóng bãi công là làn sóng thứ nhất, đóng vai trò lãnh đạo, có tổ chức độc lập. Phong trào nông dân thì hầu như không thể so sánh được (yếu hơn nhiều)
(đáng tiếc là chỉ $\frac{1}{15}$, 2 000 bị đốt cháy trong số 30 000).
- 11) Việc tẩy chay Đu-ma tháng Tám... chủ nghĩa đại nghị... Các cuộc binh biến (đối chiếu 1825 với 1905).
- 12) Điểm tột đỉnh: tháng Mười và tháng Chạp 1905: Những cuộc mít-tinh trong trường đại học tổng hợp... 74 *Tơ-rốt-xki*. Khác-cốp 23. X. 1905.
Tháng Mười: cuộc bãi công có tính chất quần chúng đầu tiên, mang tính chất chính trị và cách mạng trong toàn quốc. (+69. *Tơ-rốt-xki*. *Nhân viên đường sắt nhân viên bưu điện*.)
Bản tuyên ngôn ngày 30 (17) tháng Mười 1905.
XII: Cuộc khởi nghĩa ở Mát-xcơ-va... 214 *Tơ-rốt-xki*: *Góc-ki*.

9 ngày: 221 *Tơ-rốt-xki*

(Mác-xơ Vê-bơ nói về vai trò của "nhóm Lê-nin")...
219: *Tơ-rốt-xki*. Pháo 25 tháng Mười 1905 ở Mát-xcơ-va.
222: Mát-xcơ-va 1905. Béc-lanh 1848.
("Ngày làm việc 8 giờ và vũ khí". 164 *Tơ-rốt-xki*.)

Số lượng tối đa những người tham gia các cuộc bãi công chính trị... Ngày làm việc 8 giờ. Sự xa rời của giai cấp tư sản. Những cuộc giãn thợ. Đỉnh cao nhất của phong trào nông dân...
Đỉnh cao nhất của các cuộc binh biến...
185 - 6 (*Tơ-rốt-xki*): công nhân và nông dân trong cuộc binh biến.
Các Xô-viết đại biểu công nhân...

13) Thắng lợi của thế lực phản cách mạng (tháng Chạp 1905)...
Khoản vay 2000 triệu phrăng: mùa xuân 1906!
 (NB)

14) Những cố gắng mở lại cuộc tiến công.
 Đu-ma I (mùa xuân 1906)... (Đảng nông dân + những người dân chủ - xã hội). Làn sóng bãi công và làn sóng *cuối cùng* của phong trào nông dân.
 Đu-ma II (mùa xuân 1907)... *Không có bất kỳ* phong trào nông dân nào
 làn sóng bãi công yếu ớt.

15) Cuộc chính biến ngày 3 (16) tháng Sáu 1907. Mở đầu thời đại phản cách mạng kéo dài cho đến năm 1912.

16) Ý nghĩa: (α) nước Nga đổi mới (Lép Tôn-xtôi lấy làm tiếc)¹⁾
 (β) châu Á nổi dậy (Thổ-nhĩ-kỳ, Ba-tư, Trung-quốc)
 (γ) phong trào công nhân châu Âu: nước Áo.
 (δ) Tiền thân và phần mở đầu của cuộc cách mạng châu Âu sắp tới.

cuộc cách mạng vô sản hiểu theo một ý nghĩa *n h ấ t đ ị n h*

Tiền thân và phần mở đầu xét trên bốn phương diện:

(α) khái niệm cụ thể về tính tích cực ngày càng tăng của quần chúng.
 ((Các cuộc bãi công))

}	Cuộc khởi nghĩa của quần chúng chống chính quyền nhà nước
---	---

¹⁾ Xem bài "Về cuộc vận động bầu cử và cương lĩnh bầu cử". Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 362.

(β) Vai trò của cuộc bãi công có tính chất quần chúng

NB "Chủ nghĩa xã hội ẩn hình" (Ăng-ghe-n) ¹⁾

Sự trình bày tốt nhất bằng tiếng Đức: <i>Rô-da Lú-c-xăm-bua</i> (liên hệ với những đặc điểm Tây Âu của cuộc đấu tranh)...	Rô-da Lú-c-xăm-bua: "Cuộc bãi công của quần chúng, đảng và các công đoàn" (Ham-bua 1906)
--	--

NB Những học sinh Ba-lan:

Katscher, 245

203

(γ) Lôi kéo quần nhân, quân đội vào cuộc đấu tranh.

|| (δ) Nội chiến. (Đối chiếu Cau-xky trong tác phẩm "Cách mạng xã hội" (1902): "Cuộc cách mạng tương lai"... "sẽ ít giống với cuộc khởi nghĩa bất ngờ chống chính quyền và giống *một cuộc nội chiến* nhiều hơn..." tr. 48).

Bổ sung dàn bài²⁾

Khoảng 70 triệu đê-xi-a-ti-na chế độ chiếm hữu nhiều ruộng đất
 Khoảng 70 " " nông dân nghèo nhất.

+ Việc phổ biến sách báo dân chủ-xã hội

+ Các phong trào dân tộc

¹⁾ Đây có ý nói đến bức thư của Ph. Ăng-ghe-n gửi Ph. Doóc-ghê, đề ngày 22 tháng Hai 1888. Xem *C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n*, Toàn tập, t. XXVIII, 1940, tr. 16 - 17.

²⁾ Viết bên lề bản thảo, ở bên phải các điểm 8 - 11.

+ Những vụ tàn sát người Do-thái vào tháng Mười 1905: 100 thành phố, 4 000 người chết, 10 000 người bị tàn phế.

114. Tơ-rốt-xki

*Viết trước ngày 9 (22) tháng
Giêng 1917*

*In lần đầu năm 1934 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXVI*

*Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Đức*

* BẢN DỰ THẢO SƠ BỘ VỀ NHỮNG ĐIỀU SỬA ĐỔI TRONG CƯƠNG LĨNH ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGÀ⁷⁹⁵

Ở cuối phần nguyên tắc của cương lĩnh (sau các chữ: "theo quan điểm của giai cấp vô sản"), thêm:

Ngày nay — khoảng từ đầu thế kỷ XX — chủ nghĩa tư bản toàn thế giới đã phát triển đến giai đoạn đế quốc chủ nghĩa. Chủ nghĩa đế quốc hoặc thời đại tư bản tài chính là nền kinh tế tư bản chủ nghĩa phát triển cao đến mức là các liên minh độc quyền của bọn tư bản — xanh-đi-ca, các-ten, tơ-rốt — đã có ý nghĩa quyết định, tư bản ngân hàng với mức tập trung lớn đã sáp nhập với tư bản công nghiệp, việc xuất khẩu tư bản sang nước khác đã phát triển trên những quy mô rất lớn, toàn thế giới đã bị phân chia về mặt lãnh thổ, giữa các nước giàu nhất, và việc phân chia thế giới về mặt kinh tế giữa các tơ-rốt quốc tế đã bắt đầu.

Các cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa — tức là những cuộc chiến tranh nhằm giành quyền thống trị thế giới, giành thị trường cho tư bản ngân hàng, nhằm bóp chết các dân tộc nhỏ yếu — là không thể tránh khỏi trong tình hình như vậy. Chính cuộc đại chiến đế quốc chủ nghĩa lần thứ nhất 1914 - 1917 đã xảy ra như vậy.

Và trình độ phát triển đặc biệt cao của chủ nghĩa tư bản thế giới nói chung; việc chủ nghĩa tư bản độc quyền thay thế sự cạnh tranh tự do; việc các ngân hàng cũng như các liên minh của bọn tư bản chuẩn bị bộ máy để thực hiện sự điều chỉnh xã hội đối với quá trình sản xuất và đối với việc phân phối sản phẩm; những sự khủng khiếp, những tai họa, tình trạng phá sản, tình trạng dã man do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa tạo ra — tất cả những cái đó khiến cho trình độ phát triển đã đạt được hiện nay của chủ nghĩa tư bản trở thành kỷ nguyên cách mạng vô sản, cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Kỷ nguyên đó đã bắt đầu.

Chỉ có một cuộc cách mạng vô sản, xã hội chủ nghĩa, mới có thể đưa loài người ra khỏi ngõ cụt mà chủ nghĩa đế quốc và các cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa đã tạo ra. Dù cách mạng còn gặp những khó khăn và có thể phải chịu những thất bại tạm thời như thế nào đi nữa, hoặc dù có nổi lên những làn sóng phản cách mạng như thế nào đi nữa — thì thắng lợi cuối cùng của giai cấp vô sản vẫn không thể tránh khỏi.

Vì thế, vì những điều kiện khách quan, nhiệm vụ được đề ra trước mắt của thời đại ngày nay là chuẩn bị toàn diện và trực tiếp cho giai cấp vô sản làm cách mạng và kiên quyết đoạn tuyệt với sự xuyên tạc chủ nghĩa xã hội theo lối tư sản, sự xuyên tạc này đã thắng thế trong các đảng dân chủ - xã hội chính thống dưới hình thức trào lưu xã hội - xô-vanh (nghĩa là chủ nghĩa xã hội trên lời nói, chủ nghĩa xô-vanh trong việc làm hoặc là dùng khẩu hiệu "bảo vệ tổ quốc" để che đậy việc bảo vệ lợi ích của bọn tư bản trong các cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa), cũng như dưới hình thức trào lưu "phái giữa" (tức là những sự dao động vô nguyên tắc, bất lực giữa chủ nghĩa xã hội - xô-vanh và cuộc đấu tranh cách mạng quốc tế chủ nghĩa của giai cấp vô sản¹⁾) chuẩn bị

¹⁾ Trong bản thảo, đoạn "cách mạng và kiên quyết đoạn tuyệt... cuộc đấu tranh cách mạng quốc tế chủ nghĩa của giai cấp vô sản)", bị gạch bỏ.

cho giai cấp vô sản giành chính quyền nhằm thực hiện những biện pháp kinh tế và chính trị, những biện pháp này tạo thành nội dung của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa.

* *
*

Việc hoàn thành nhiệm vụ đó — một nhiệm vụ đòi hỏi phải có sự tin cậy hoàn toàn nhất, sự liên minh trên tình anh em hết sức chặt chẽ và sự thống nhất trực tiếp các hành động cách mạng của giai cấp công nhân trong tất cả các nước tiên tiến — không thể thực hiện được nếu không có sự đoạn tuyệt tức khắc và trên phương diện nguyên tắc với luận điệu xuyên tạc chủ nghĩa xã hội theo lối tư sản, luận điệu này đã thắng thế ở những tầng lớp chóp bu trong đại đa số các đảng dân chủ - xã hội chính thống. Luận điệu xuyên tạc đó, một mặt là trào lưu xã hội - sô-vanh, tức là chủ nghĩa xã hội trên lời nói, chủ nghĩa sô-vanh trong việc làm, che đậy việc bảo vệ những lợi ích ăn cướp của giai cấp tư sản dân tộc "nước mình" bằng khẩu hiệu "bảo vệ tổ quốc", và mặt khác là một trào lưu cũng có tính chất quốc tế và rộng rãi như thế, trào lưu gọi là "phái giữa", chủ trương thống nhất với bọn xã hội - sô-vanh, giữ nguyên hoặc sửa chữa Quốc tế II đã bị phá sản, trào lưu này dao động giữa chủ nghĩa xã hội - sô-vanh và cuộc đấu tranh cách mạng quốc tế chủ nghĩa của giai cấp vô sản nhằm thực hiện chế độ xã hội chủ nghĩa

* *
*

Kinh nghiệm các cuộc cách mạng Nga 1905 và 1917, những cuộc cách mạng đã tạo ra các Xô-viết đại biểu công nhân và một số tổ chức tương tự như thế, — đã chứng thực bằng cách đó kinh nghiệm của Công xã Pa-ri, kinh nghiệm đó là: giai cấp vô sản cần phải có nhà nước trong thời kỳ quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội, nhưng nhà nước đó¹⁾ không thể là nhà nước kiểu thông

¹⁾ Đoạn: "Kinh nghiệm các cuộc cách mạng Nga... nhưng nhà nước đó" bị gạch bỏ trong bản thảo. Phần cuối của đoạn đó do tình cờ mà

thường, mà phải là một tổ chức trực tiếp có tính chất quần chúng và vô cùng rộng rãi của công nhân vũ trang, những công nhân này thay thế những công cụ cai trị trước kia: quân đội thường trực, cảnh sát và giới quan lại. Giải thích cho giai cấp vô sản hiểu rõ những nhiệm vụ của một nhà nước như thế, — một nhà nước đủ sức củng cố nói chung những thành quả của cách mạng, cũng như bảo đảm sự quá độ hòa bình nhất và có kế hoạch nhất lên chủ nghĩa xã hội, — phải là một trong những nhiệm vụ chủ yếu của đảng vô sản bên cạnh nhiệm vụ đấu tranh chống những đại biểu của Quốc tế II (1889 - 1914) đã bị phá sản, bọn này đã xuyên tạc chủ nghĩa Mác và đã phản bội chủ nghĩa xã hội trong vấn đề chuyên chính vô sản.

Chủ nghĩa tư bản độc quyền mà trong thời kỳ chiến tranh đã phát triển đặc biệt nhanh chóng thành chủ nghĩa tư bản độc quyền nhà nước ở một số nước tiên tiến, chủ nghĩa tư bản độc quyền ấy có nghĩa là xã hội hóa trên quy mô rộng lớn nền sản xuất và do đó chuẩn bị đầy đủ những điều kiện khách quan để tiến lên xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa¹⁾.

* *
*

Trong cương lĩnh tối thiểu, tất cả đoạn đầu (từ các chữ: "Trên con đường" cho đến § 1) đều phải bỏ đi và thay thế bằng đoạn sau đây:

Trong tình hình hiện nay của nước Nga, khi mà Chính phủ lâm thời nằm trong tay giai cấp địa chủ và tư bản và được sự

không bị gạch bỏ; phần này được viết lên một trang riêng, cuối trang có ghi chú như sau với nét chữ không rõ là của ai: "Bổ sung: trình độ chuẩn bị của bộ máy điều tiết sản xuất dưới hình thức các tơ-rót và sự tập trung các ngân hàng" (xem đoạn bổ sung của V. I. Lê-nin trong "Dự thảo những điểm sửa đổi các phần lý luận, chính trị và một số phần khác của cương lĩnh". Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32. tr. 139 - 140).

¹⁾ Trong bản thảo, đoạn: "Chủ nghĩa tư bản độc quyền ... xã hội xã hội chủ nghĩa" đã bị gạch bỏ.

tín nhiệm — tất nhiên là không vững vàng — của đồng đảo quần chúng dân cư tiểu tư sản, đã buộc phải triệu tập Quốc hội lập hiến, thì đảng của giai cấp vô sản đứng trước một nhiệm vụ trực tiếp là đấu tranh cho một cơ cấu nhà nước có thể bảo đảm tốt nhất sự phát triển kinh tế và các lợi ích của nhân dân nói chung, cũng như khả năng quá độ một cách êm thấm nhất lên chủ nghĩa xã hội nói riêng.

Đang đấu tranh và giúp đỡ quần chúng nhân dân đấu tranh không chậm trễ cho một nền cộng hòa dân chủ, bắt đầu thực hiện quyền tự do bằng việc tự động tổ chức quần chúng ở bên dưới và đồng thời tranh thủ xây dựng không phải là một nền cộng hòa đại nghị - tư sản, trong đó chỉ bảo đảm sự thống trị cho bọn tư bản cũng như khả năng sử dụng bạo lực chống lại quần chúng bằng cách giữ nguyên những cơ quan áp bức quần chúng trước kia: cảnh sát, quân đội thường trực, giới quan lại, — mà là một nền cộng hòa dân chủ hơn của vô sản và nông dân, trong đó không thể và không cho phép duy trì những cơ quan áp bức ấy, còn chính quyền nhà nước thì trực tiếp thuộc về bản thân toàn thể công nhân và nông dân được vũ trang.

§ 1. Toàn bộ quyền lực tối cao trong nhà nước phải nằm trong tay các đại biểu của nhân dân, các đại biểu này phải do nhân dân bầu ra và có thể bị nhân dân bãi miễn bất kỳ lúc nào, và họ hợp thành một quốc hội duy nhất, một viện.

§ 2 — bổ sung:

số đại biểu theo tỷ lệ trong tất cả các cuộc bầu cử; quyền bãi miễn tất cả các nghị sĩ và những đại biểu dân cử, không trừ một ai, vào bất cứ lúc nào, theo quyết định của đa số cử tri đã bầu ra họ.

§ 3 — bổ sung:

không có bất kỳ sự giám sát hoặc kiểm soát nào từ trên xuống đối với những quyết định và những hành động của các cơ quan tự quản khu vực và địa phương.

§ 9 cần sửa đổi như sau:

quyền tự do phân lập và thành lập nhà nước của mình

phải được áp dụng cho tất cả các dân tộc ở trong quốc gia. Nền cộng hòa của nhân dân Nga phải thu hút về phía mình các dân tộc hoặc các sắc tộc khác, nhưng không phải bằng bạo lực, mà hoàn toàn bằng sự thỏa thuận tự nguyện nhằm xây dựng một nhà nước chung. Sự thống nhất và khối liên minh anh em của công nhân tất cả các nước không dung thứ bất kỳ một hành động bạo lực trực tiếp hoặc gián tiếp nào đối với các dân tộc khác.

§ 11— sửa đổi như thế này:

các quan tòa và tất cả các nhà chức trách dân sự cũng như quân sự, đều do nhân dân bầu ra; tất cả những người đó đều có thể bị bãi miễn bất kỳ lúc nào, theo quyết định của đa số những người đã bầu ra họ; tiền lương của tất cả các viên chức nhà nước không cao hơn tiền lương của một công nhân giỏi — 300 - 500 rúp, tùy theo số người trong gia đình và thu nhập của những người này; tuyệt đối cấm các viên chức lấy các khoản thu nhập từ các nguồn khác thêm vào tiền lương.

§ 12 — sửa đổi như thế này:

thay thế cảnh sát và quân đội thường trực bằng việc vũ trang toàn dân; công nhân và viên chức phải được hưởng tiền công do bọn tư bản trả trong thời gian làm công việc xã hội trong đội dân cảnh toàn dân.

* *

*

§ 14 — trong phần chính trị, § 5 và những tiết khác trong phần kinh tế, *cũng như toàn bộ phần kinh tế*, phải được xem xét lại bởi những tiểu ban riêng gồm các cán bộ của phong trào công đoàn và gồm những nhà sư phạm.

Sau điểm nói về vấn đề tài chính trong cương lĩnh (sau các chữ: "dựa vào thu nhập và tài sản kế thừa"), bổ sung thêm:

Một mặt, trình độ phát triển cao của chủ nghĩa tư bản đã đạt được trong lĩnh vực ngân hàng và trong các ngành công nghiệp đã được tư-rốt hóa, mặt khác sự tàn phá như là hậu quả của cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và như là nhân tố từ khắp mọi nơi

đòi hỏi phải có sự kiểm soát của nhà nước và xã hội đối với việc sản xuất và việc phân phối những sản phẩm chủ yếu nhất, tất cả những cái đó đang thúc đẩy đảng phải đề ra yêu sách quốc hữu hóa các ngân hàng, các xanh-đi-ca (tơ-rốt), v. v..

* *
*

Cương lĩnh ruộng đất phải được thay thế bằng một nghị quyết về vấn đề ruộng đất (xem riêng văn bản của nghị quyết đó)¹⁾ hoặc là soạn lại căn cứ theo nghị quyết đó²⁾.

* *
*

Xóa bỏ hoàn toàn phần cuối của cương lĩnh (hai đoạn cuối cùng, từ các chữ: "Cố gắng đạt tới").

* VỀ CƯƠNG LĨNH PHƯƠNG ÁN LÀM TỐT HƠN ³⁾

Đảng của giai cấp vô sản không thể chỉ giới hạn những nguyện vọng của mình trong phạm vi nền cộng hòa dân chủ đại nghị - tư sản, vì ở khắp nơi trên thế giới hiện nay chế độ cộng hòa đó đang duy trì và đang tìm cách giữ mãi những công cụ quân chủ nhằm áp bức quần chúng, cụ thể là: cảnh sát, quân đội thường trực, giới quan lại có đặc quyền.

Đảng đấu tranh cho nền cộng hòa vô sản - nông dân dân chủ hơn, trong đó cảnh sát và quân đội thường trực hoàn toàn bị thủ tiêu và được thay thế bằng việc vũ trang toàn dân, bằng chế độ dân cảnh mà toàn thể nhân dân đều tham gia; tất cả những

¹⁾ Xem "Nghị quyết về vấn đề ruộng đất". Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 425 - 428.

²⁾ Xem "Những tài liệu về việc sửa đổi cương lĩnh của đảng". Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 143 - 144.

³⁾ Phương án này được đưa vào "Dự thảo những điểm sửa đổi các phần lý luận, chính trị và một số phần khác của cương lĩnh" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 141).

người có chức vị, không trừ một ai, không những phải được bầu ra, mà còn có thể bị bãi miễn bất kỳ lúc nào theo yêu cầu của đa số những người đã bầu ra họ; tiền lương của tất cả những người đó, không trừ một ai, không cao hơn tiền lương trung bình của một công nhân giỏi; các cơ quan đại nghị được thay thế từng bước bằng các xô-viết đại biểu của nhân dân (đại biểu cho các giai cấp khác nhau và các nghề khác nhau hoặc cho các địa phương khác nhau), các xô-viết này vừa là cơ quan lập pháp vừa là cơ quan thực hiện tất cả các đạo luật do mình ban hành.

*Viết vào tháng Tư, chậm nhất
là ngày 28 (11 tháng Năm),
1917*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ VỀ CÁC VẤN ĐỀ CHÍNH SÁCH KINH TẾ ⁷⁹⁶

Để nhớ:

Hợp nhất thành các hội tiêu dùng. Các sổ tiêu dùng và sổ lao động.

Bắt đầu từ những người giàu: các sổ tiêu dùng và lao động mỗi quyển 50 rúp.

Các chủ nhà có 2 400 rúp và >

" có số ruộng > số nhân khẩu

bất động sản trên 25 000 rúp

Làm việc cho nhà nước và cho xã hội với số lương 3 000 rúp và > (10 rúp một số).

((1) Chuẩn bị chế độ nghĩa vụ lao động toàn dân và 2) đấu tranh chống phá hoại ngầm) + ((3) liên hiệp giai cấp giữa công nhân nông thôn và dân nghèo nông thôn.)

Tịch thu (quốc hữu hóa) các đường sắt tư nhân.

Quốc hữu hóa các công ty cổ phần.

Tịch thu các công xưởng và nhà máy với số công nhân trên 20 người hoặc với doanh số trên 100 000 rúp.

"Whip" Đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết: cứ 5 người thì có 1 người phải tham gia làm "trực ban" hoặc "lùa đôn" ("whip") hoặc "người đốc thúc".

Ban thường vụ của đảng đoàn: phục tùng trong việc biểu quyết.

Các tiểu ban kiểm soát và tổ chức hay là các nhóm những ủy viên Ban kiểm tra đột xuất và nhóm cán bộ tổ chức lưu động (thuộc đảng đoàn bôn-sê-vích trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết).

Những phiên họp lưu động của các kế toán viên: các ngân hàng và các phòng giao dịch khác.

Viết sớm nhất là ngày 14 (27)
tháng Chạp 1917

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

DÀN BÀI CÁC LUẬN CƯƠNG VỀ VẤN ĐỀ KÝ KẾT NGAY MỘT HÒA ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH⁷⁹⁷

9. Những lý lẽ chủ trương một cuộc chiến tranh cách mạng ngay lập tức (tính chất không đúng đắn của những lý lẽ này)

9. — (dd) (1) "người ta đã hứa"... (cf. 13. X. 1915) — — — (nghĩa vụ của chúng ta là *chứa bị* cho một cuộc chiến tranh cách mạng)

10. — (aa) (2) các nghĩa vụ quốc tế...¹⁾

11. — (cc) (3) việc làm mất tinh thần...

(bb) (4) "thỏa thuận" với chủ nghĩa đế quốc Đức¹⁾

11 *bis* | "Thỏa thuận" với chủ nghĩa đế quốc Đức?

Không đúng. Thí dụ về một cuộc bãi công.

12. Phản đối một cuộc chiến tranh cách mạng ngay lập tức và tán thành một hòa ước có tính chất thôn tính:

(α) một cách khách quan = tay sai của Uyn-xơn
(cứ một binh sĩ thì 100 rúp).

13. (β) đánh liều (chiếm Rê-ven và E-xtô-ni-a, bỏ mất pháo binh và có thể cả Pê-tơ-rô-grát).

14. (γ) *không có khả năng* giải quyết những nhiệm vụ của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga khi chiến tranh còn tiếp diễn.

14. (δ) sự mệt mỏi và tâm trạng của quân đội (hiện nay là quân đội dân chủ).

15. (ε) trước tiên *bóp chết* giai cấp tư sản Nga và *tổ chức lại* nước Nga theo con đường xã hội chủ nghĩa, *sau đó* phát động cuộc chiến tranh cách mạng, mà không một phút nào được ngừng việc chuẩn bị cuộc chiến tranh đó.

16. ΣΣ *Nếu* cuộc cách mạng trong $1/4 - 1/2$ năm sắp tới xảy ra ở nước Đức, *thì* chúng ta sẽ thắng, bất chấp những khó khăn gian khổ của cuộc chiến tranh cách mạng.

Nếu cuộc cách mạng xảy ra *muộn hơn* thì $99/100$ có khả năng là người công nhân và nông dân đã mệt mỏi sẽ lật đổ chính quyền của chúng ta, sẽ trao chính quyền cho bọn phiêu lưu mạo hiểm, khi đó bọn này sẽ ký một hòa ước có tính chất thôn tính *còn xấu hơn nữa*.

17. Chúng ta không có quyền để cho vận mệnh của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga phải tùy thuộc vào những

¹⁾ Các điểm "10. — (aa) (2)" và "11. — (bb) (4)" bị gạch bỏ trong bản thảo. Sau điểm "11. — (bb) (4)", Lê-nin ghi thêm: "xem 11 bis ở mặt sau" và ngoài lề cũng có những chữ: "xem 11 bis".

điều kiện rất bấp bênh và hoàn toàn không thể kiểm tra được như thế.

18. Cái nào tốt hơn: để mất Ba-lan + Lit-va + Cuốc-li-an-đi-a + etc. hay là để mất cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Nga?

Tiếp nữa:

Liều mạng để có thể để mất cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước Ba-lan etc.?

Không thể nghi ngờ trong việc giải đáp vấn đề này.

19. Không thể đánh liều để trông chờ một cuộc cách mạng *nhanh chóng* (trong $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ năm) ở châu Âu, mà phải *ch uấn bị một cách có hệ thống*, nhưng không hề nôn nóng kiểu đánh bạc, cho một cuộc chiến tranh cách mạng bằng cách lợi dụng "*sự bậ n bậ u*" của cả hai nhóm đế quốc khổng lồ *vi chiến tranh*.

20. Chính sách cử chỉ đẹp và những lời lẽ khoa trương cách mạng đó là tính chất nguy hiểm của thời cuộc.

21. Một cách khách quan: liên minh với Uyn-xơn *hay là sự thất bại*, nhưng *không có bất kỳ* sự liên minh nào với bọn đế quốc.

22. Lực lượng của cả hai nhóm khổng lồ xấp xỉ ngang nhau, không có chúng ta vào đó. Cứ để cho chúng tiêu hao lẫn nhau (chùng nào trong nước chúng chưa bùng nổ cách mạng), còn chúng ta thì sẽ củng cố cách mạng xã hội chủ nghĩa. Đó là con đường *đáng tin cậy hơn* dẫn tới cách mạng xã hội chủ nghĩa thế giới. Đó là con đường duy nhất không phiêu lưu mạo hiểm, không nôn nóng kiểu đánh bạc, không liều lĩnh.

Viết vào đầu tháng Giêng, chậm nhất là ngày 7 (20), 1918

In lần đầu năm 1929 trong Văn tập Lê-nin, t. XI

Theo đúng bản thảo

SƠ THẢO ĐỀ CƯƠNG VỀ CHÍNH SÁCH NGÂN HÀNG¹⁾

1. Làm báo cáo tổng kết những cái thu được ở các ngân hàng.
2. Mời một số lượng đầy đủ các cán bộ có kinh nghiệm để xúc tiến công việc này.
3. Giữ nguyên việc quốc hữu hóa các ngân hàng.
4. Hợp nhất tất cả các ngân hàng thành một Ngân hàng nhân dân của nước Cộng hòa Nga.
5. Mở thật nhiều chi điểm.
6. Tuyên bố quyền bất khả xâm phạm của các khoản tiền gửi vào (điều này dĩ nhiên không hề hạn chế quyền của nhà nước trong việc thu thuế).
7. Chế độ lưu thông séc một cách tự do.
8. Hoàn toàn duy trì chế độ kiểm soát do công nhân tiến hành (cả trong lĩnh vực cấp phát tiền).
9. Duy trì việc định mức cấp phát tiền cho những nhu cầu tiêu dùng; ban hành một số điều kiện dễ dãi trong thực hành.

Viết vào tháng Tư, sớm nhất là ngày 8, 1918

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXI

Theo đúng bản thảo

DỰ THẢO BAN ĐẦU "CÁC ĐỀ CƯƠNG VỀ TÌNH HÌNH CHÍNH TRỊ HIỆN NAY"⁷⁹⁸

Tình hình chính trị trong những ngày gần đây đã trở nên căng thẳng, thứ nhất, do Nhật-bản sắp mở cuộc tiến công;

¹⁾ Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 269 - 271.

thứ hai, do trong chính sách của nước Đức xuất hiện sự chuyển hướng từ khuynh hướng ít nhiều có tính chất ngoại giao mong muốn tiến tới một hòa ước với nước Nga — sang khả năng thắng lợi của phái quân sự Đức là phái muốn mở cuộc tiến công ngay lập tức;

thứ ba, do đảng của những người dân chủ - lập hiến và những người tháng Mười ở U-cra-i-na phục hồi chủ nghĩa quân chủ tư sản, với sự giúp đỡ của quân đội Đức;

thứ tư, do nạn đói trở nên trầm trọng nhất và tình trạng rối loạn về lương thực, vì U-cra-i-na bị chiếm và chúng ta bị cắt khỏi Rô-xtốp và Bắc Cáp-ca-dơ.

Tình hình chính trị trở nên căng thẳng như thế, thế lực phản cách mạng tăng cường tiến công như thế, buộc Chính quyền xô-viết, một mặt phải tăng cường việc cổ động và giải thích cho quần chúng thấy rõ nguy cơ nghiêm trọng trước mắt và sự cần thiết phải tăng cường chuẩn bị về mặt quân sự; mặt khác phải đẩy mạnh việc áp dụng những biện pháp thật kiên quyết chống lại giai cấp tư sản ở nước ta đang ngóc đầu dậy với những kế hoạch phản cách mạng.

Chính sách đối ngoại của Chính quyền xô-viết tuyệt đối không được thay đổi. Chúng ta vẫn đang đứng trước một nguy cơ rất thực tế — và hôm nay còn nghiêm trọng hơn và gần hơn là hôm qua — tức là nguy cơ có sự tiến quân của bọn Nhật nhằm đánh lạc hướng quân đội Đức bằng cách tiến sâu vào phần châu Âu của nước Nga, mặt khác là sự điều động quân đội Đức tiến đánh Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va trong trường hợp phái quân sự Đức thắng lợi. Chúng ta vẫn phải như trước, phải ứng phó với những mối nguy đó bằng một sách lược rút lui, chờ đợi và lựa chiều, đồng thời tiếp tục ra sức đẩy mạnh việc chuẩn bị về mặt quân sự.

Bên cạnh đó, cần phải thừa nhận rằng giai cấp tư sản Nga đang sử dụng một cách cực kỳ trắng trợn công cụ gây hoang mang, còn công tác cổ động của chúng ta nhằm siết chặt kỷ luật và nhằm tăng cường chuẩn bị về mặt quân sự, lại không được vượt qua giới hạn mà đi quá giới hạn ấy thì tự chúng ta sẽ góp phần tạo ra sự hoang mang (điều đó thấy rõ trong những lời phát biểu chính trị không vững vàng của một số đồng chí, họ đôi khi diễn trò "tả" khuynh).

Viết ngày 10 tháng Năm 1918

In lần đầu năm 1929
trong Văn tập Lê-nin, t. XI

Theo đúng bản thảo

NHỮNG NHẬN XÉT VỀ VẤN ĐỀ GIÁ QUY ĐỊNH CHO LÚA MÌ⁷⁹⁹

- ||| δ) những thời kỳ giảm sút
- ||| β) tăng lên *rất* mạnh
- ||| α) tài liệu chính trị và thái độ }
đối với nông dân } }
- ||| γ) trưng thu maximum sản phẩm phi nông nghiệp
- ||| ε) thời hạn phê duyệt lần cuối: 2 - 3 ngày.

Ngày mai các báo nói về việc tăng lên sấp tới⁸⁰⁰

tăng lương

lúa mì tăng lên $3\frac{1}{2}$ - 4 lần so với hiện thời⁸⁰¹

lúa mì tăng lên gấp 25 lần
sản phẩm phi nông nghiệp gấp 30 lần

Viết ngày 5 hoặc ngày 6
tháng Tám 1918

In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII

Theo đúng bản thảo

NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ TẠI PHIÊN HỌP CỦA ỦY BAN PHỤ TRÁCH VẤN ĐỀ ĐẠN DƯỢC⁸⁰²

*Phiên họp thứ nhất của Ủy ban phụ trách
vấn đề đạn dược ngày 5 tháng Chạp 1918*

Nhà máy sản xuất đạn ở Tu-la.

Những biện pháp tăng năng suất.

Ban quản trị mới

Tiền thưởng.

Caba (+ 2 000 người).

Giải phóng thoát khỏi sở giao dịch lao động (ở Tu-la).

Bổ sung thiết bị (lấy trong số thừa ở Pê-tơ-rô-grát).

Kiểm kê và thống kê sản xuất: hàng tuần.

Những kiểu mẫu của nước ngoài.

Dùng cách gì để triệu tập công nhân lành nghề ở khắp nước
Nga?

Thuê những chuyên gia ở nước ngoài.

Nhiệm vụ của Ban khoa học - kỹ thuật.

Đặt chế độ kiểm kê sản xuất hàng tuần một cách đúng đắn.

Số đạn sản xuất mỗi ngày theo một công nhân:

1916: 240

1918: 225

Năng suất của nhà máy

maximum 1916: 35 triệu

1918: các tháng XII - 16 - 18 - 20

(có thể đến 25 - 27) triệu

1919: I - 16 - 20

II - 18 - 25

III - 20 - 27

IV - 22 - 29

V - 25 - 31

VI - 28 - 33

VII - 35

Sau một tháng hoặc sau hai tháng ban hành chế độ làm việc
ba ca.

Viết ngày 5 tháng Chạp 1918

In lần đầu năm 1942 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ VỀ VIỆC GIÚP ĐỠ KHÁC-CỐP⁸⁰³

- 1) Gửi một số lượng tiền tối đa cho Khác-cốp.
- 2) Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao — khẩn cấp gửi vải vóc
đến đó, v. v..
- 3) Thành lập một trung tâm ở Khác-cốp...

Cử người
cử cán bộ tổ chức, dù chỉ mấy người thôi, — hiểu biết về
công tác lương thực⁸⁰⁴

Viết khoảng giữa ngày 3 và 17

tháng Giêng 1919

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

Ý KIẾN NHẬN XÉT VỀ BẢN DỰ THẢO ĐIỀU LỆ VỀ CANH TÁC CHUNG RUỘNG ĐẤT⁸⁰⁵

Điều 1. Việc canh tác chung ruộng đất được tiến hành trong
phạm vi các công xã hoặc các hội ở nông thôn, trong đó việc canh tác được

tiến hành một cách tập thể bằng toàn thể các thành viên hoặc từng nhóm riêng biệt nhằm thực hiện tốt việc đầu tư lao động có tổ chức và sử dụng tập thể những tư liệu sản xuất vào việc cày bừa và gieo trồng, thu hoạch mùa màng cũng như cải tạo chất đất một cách căn bản.

Điều 2. Việc canh tác chung ruộng đất được tổ chức trên toàn bộ ruộng đất của công xã và của hội hoặc trên từng phần đất riêng biệt của công xã và của hội; việc canh tác chung có thể được thực hiện một cách thường xuyên hoặc trong một thời gian nhất định, hoặc nhằm đạt được một mục tiêu cụ thể.

?? phải nói: cả ruộng đất không được phân phối lần ruộng đất đã được phân phối

Chú thích: 1) Những ruộng đất canh tác chung có thể là ruộng đất không được phân phối¹⁾ cho các cơ sở kinh doanh riêng rẽ, những phần ruộng đất chia để lại cho hội trực tiếp sử dụng vì người được hưởng các phần ruộng đất đó vắng mặt, bỏ đi hoặc đã chết, cũng như những phần ruộng đất mà những người được hưởng không thể canh tác được.

...
Điều 5. Việc chuyển toàn bộ ruộng đất của hội vào diện canh tác chung được tiến hành theo nghị quyết được thông qua bởi một đa số bằng $\frac{2}{3}$ số phiếu của những thành viên có đủ tư cách pháp lý có mặt tại đại hội toàn thể thành viên của hội.

trong tất cả các trường hợp

Điều 6. Đối với bất kỳ nhóm chủ hộ nào, bất kể nhiều hay ít, nếu muốn canh tác chung ruộng đất, thì hội có nghĩa vụ bắt buộc phải giao cho họ số diện tích ruộng đất dành cho họ trong những trường hợp:

1) khi chia lại toàn bộ theo định kỳ;

¹⁾ Chỗ này và những chỗ sau do V. I. Lê-nin gạch dưới.

2) khi ruộng đất của những chủ hộ ấy được phân bố thành khoảnh riêng hoặc xen kẽ nhau trong những cánh đồng khác nhau;

3) khi có thể giao khoảnh ruộng riêng ấy mà không cần chờ chia lại toàn bộ ruộng đất và phá bỏ bờ ruộng.

Điều 7. Nếu một nhóm chủ hộ gồm ít nhất là 50 nhân khẩu muốn canh tác chung một cách thường xuyên và hoàn toàn ruộng đất, song việc dành cho họ một số ruộng đất cần thiết để canh tác chung không thể thực hiện được nếu không chia lại toàn bộ ruộng đất của hội, mà ?? hội lại không tán thành làm như thế, thì việc dồn ruộng đất vào một chỗ cho những người muốn canh tác chung nhất thiết phải được tiến hành theo nghị quyết của ban ruộng đất của huyện.

Điều 8. Mỗi nhóm chủ hộ thuộc thành phần các công xã và các hội sau khi đã chuyển sang thực hiện việc canh tác chung thường xuyên tất cả ruộng đất của mình trên cơ sở bản quy chế này, là một đơn vị ruộng đất độc lập, mà những nghị quyết của hội về việc chia lại và về quyền sử dụng ruộng đất của hội không còn được áp dụng đối với nó nữa. Những thành viên của nhóm này không tham gia vào việc hội quyết định những công việc của hội có liên quan đến ruộng đất.

...

Điều 11. Không cho phép lấy việc thuê mướn những người khác hoặc dưới hình thức nộp tiền để thay thế việc tham gia lao động của những cá nhân riêng lẻ hoặc của những gia đình riêng lẻ vào việc canh tác chung.

? Tại sao có *sự hạn chế* này đối với việc chuyển sang canh tác chung?

cái gì phân biệt "việc thuê mướn" với sự tham gia *tạm thời*? Tại sao không cho phép làm việc đó? sự tham gia tạm thời cần được *khuyến khích*, vậy mà không có điều đó trong dự thảo

...

Điều 17. Khi tất cả các công cụ, máy móc và súc vật kéo đã được công hữu hóa hoặc khi các cơ sở kinh doanh riêng lẻ thiếu những thứ đó, thì việc canh tác những khoảnh vườn hoặc những khoảnh đất nhỏ khác còn thuộc quyền sử dụng của tư nhân, — cũng như việc thỏa mãn những nhu cầu kinh doanh khác của các cơ sở kinh doanh tư nhân — được thực hiện bằng công cụ công cộng khi những công cụ này không phải dùng vào những công việc chung. Quy định một khoản tiền thuê đặc biệt khi tư nhân sử dụng công cụ chung, khoản tiền thuê này sẽ nhập vào quỹ công cụ.

?? Đối với các nhà giàu — được, còn đối với người nghèo??

...

Điều 21. Hội có thể quy định khoản bồi thường đối với các công cụ lấy của các cơ sở kinh doanh lao động tư nhân, tuy nhiên khoản bồi thường đó không được vượt quá giá quy định đối với công cụ tương ứng. Hội có thể xem xét để quy định số tiền thuê công cụ thuộc sở hữu các thành viên của hội mà hội tạm thời sử dụng vào công việc chung.

?? Điều 21 này dành một sự tự do hoàn toàn cho bọn cu-lắc

...

Điều 23. Số giống cần thiết để gieo trồng các ruộng đất canh tác chung được hội phân bố, lấy từ các khoản nộp của các cơ sở kinh doanh riêng lẻ, số nộp này bằng hiện vật hoặc bằng tiền mặt và được dùng để mua các loại giống có chất lượng tốt hơn. Sau khi đã thu hoạch xong trên đồng ruộng chung, sẽ trích ra một phần để bỏ vào quỹ giống.

X lại dành "tự do" cho bọn cu-lắc

1) X Điều 24. Để phục hồi màu mỡ cho các thửa ruộng chung, nay quy định chế độ bắt buộc lấy phân từ các nguồn công cộng và từ các cơ sở kinh doanh riêng lẻ, theo cách thức do hội quy định.

X¹⁾ Điều 25. Lập một quỹ riêng để mua phân nhân tạo, số phân này được mua bằng khoản tiền trích trong số thu nhập nhờ tiêu thụ sản phẩm thu hoạch được trên đồng ruộng chung, cũng như lấy từ khoản đóng góp của các cơ sở kinh doanh và những thành viên riêng lẻ của hội, theo sự phân bố của hội.

...

Điều 31. Toàn bộ số dư những sản phẩm thuộc tiêu chuẩn, sau khi đã trích một phần để bỏ vào quỹ giống và để thỏa mãn các nhu cầu của các thành viên của hội, đều giao cho các cơ quan lương thực.

còn những sản phẩm không thuộc tiêu chuẩn??

...

Điều 38. Để bảo đảm sự lãnh đạo trực tiếp và để tổ chức việc canh tác chung, hội họp đại hội để bầu ra một ban trông coi việc canh tác chung với số thành viên ít nhất là 3 người, kể cả chủ nhiệm, 1 phó chủ nhiệm và 1 thư ký.

...

Điều 40. Ban này có quyền cưỡng bức và bắt nộp các khoản phạt tiền khi các thành viên của hội không thực hiện đầy đủ chế độ do ban quy định nhằm hoàn thành những công việc trong phạm vi do hội quy định.

= phạt

Viết vào tháng Giêng 1919

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Xem nhận xét của V. I. Lê-nin, được nhấn mạnh bằng ký hiệu này, ở điều 23.

DỰ THẢO BAN ĐẦU VỀ ĐIỂM NÓI VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT TRONG CƯƠNG LĨNH ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA⁸⁰⁶

trong lĩnh vực ruộng đất

sau khi xóa bỏ chế độ tư hữu về ruộng đất, tức đoạt [hầu như] toàn bộ ruộng đất của bọn địa chủ và ban hành luật xã hội hóa ruộng đất, — đạo luật này thừa nhận tính chất ưu thế của nền kinh doanh công cộng quy mô lớn đối với ruộng đất — thì nhiệm vụ chủ yếu của Chính quyền xô-viết là tìm tòi và thí nghiệm trong thực tiễn những biện pháp quá độ có tính chất thực tiễn và hợp lý nhất theo hướng đó.

Trong tình hình như vậy, đường lối cơ bản và nguyên tắc chỉ đạo của chính sách ruộng đất của Đảng cộng sản Nga vẫn như trước, vẫn là dựa vào các phần tử vô sản và nửa vô sản ở nông thôn. Trước hết cần phải tổ chức họ thành một lực lượng độc lập, cần phải làm cho họ gắn gũi với giai cấp vô sản thành thị và giải thoát họ khỏi ảnh hưởng của giai cấp tư sản nông thôn và những lợi ích tiêu tư hữu. Tổ chức các ủy ban nông dân nghèo là một trong những bước tiến lên theo con đường đó, tổ chức ra các chi bộ đảng ở nông thôn, bầu lại các Xô-viết đại biểu để loại trừ bọn cu-lắc, thành lập tổ chức công đoàn kiểu đặc biệt của những người vô sản và nửa vô sản ở nông thôn — những biện pháp đó và những biện pháp tương tự phải được thực hiện một cách nghiêm ngặt nhất.

Đối với bọn cu-lắc, đối với giai cấp tư sản nông thôn, chính sách của Đảng cộng sản Nga là kiên quyết đấu tranh chống lại mọi mưu toan bóc lột của chúng, trấn áp sự phản kháng của chúng đối với chính sách xô-viết, xã hội chủ nghĩa.

Đối với tầng lớp trung nông, chính sách của Đảng cộng sản Nga là giữ thái độ thận trọng đối với họ; cần phải tách họ khỏi bọn cu-lắc và tuyệt đối không được áp dụng những biện pháp trấn áp đối với họ; tầng lớp trung nông có thể, xét theo địa vị giai cấp của nó, là bạn đồng minh của chính quyền vô sản trong

thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội hoặc ít nhất là một thành phần trung lập. Vì vậy, mặc dù có những sự thất bại và những dao động cục bộ không thể tránh khỏi của tầng lớp trung nông, cần phải không ngừng cố gắng thỏa thuận với họ, phải có thái độ quan tâm đối với tất cả những nguyện vọng của họ và có những sự nhân nhượng họ trong việc định ra những phương thức tiến hành cải tạo xã hội chủ nghĩa. Ở đây, phải đề lên hàng đầu cuộc đấu tranh chống mọi sự lạm dụng của những đại diện Chính quyền xô-viết nào lạm dụng danh hiệu đảng viên cộng sản, để thi hành trong thực tế chính sách quan liêu, quan lại, chứ không phải là chính sách cộng sản, cũng như đuổi cổ không thương tiếc những kẻ như vậy, đồng thời phải quy định một chế độ kiểm soát nghiêm ngặt hơn thông qua các công đoàn cũng như thông qua những con đường khác.

Về những biện pháp tiến tới nền nông nghiệp cộng sản chủ nghĩa, Đảng cộng sản Nga sẽ khảo nghiệm trong thực tiễn ba biện pháp chủ yếu, do cuộc sống sáng tạo ra, đó là các nông trường quốc doanh, các công xã nông nghiệp và các hội (cũng như các tổ) cày chung, quan tâm đến việc áp dụng những biện pháp ấy một cách rộng rãi hơn và trên cơ sở đúng đắn hơn, đặc biệt là quan tâm đến những phương thức phát triển sự tham gia tự nguyện của nông dân vào các hình thức canh tác tập thể mới ấy cũng như quan tâm đến việc tổ chức nông dân lao động để thực hiện sự kiểm soát từ dưới lên và thực hiện kỷ luật đồng chí.

Trong lĩnh vực chính sách lương thực, Đảng cộng sản Nga kiên trì chủ trương củng cố và phát triển sự độc quyền nhà nước, nhưng không từ bỏ việc sử dụng các hợp tác xã và các tư thương hoặc các viên chức thương nghiệp, cũng không từ bỏ việc áp dụng chế độ tiền thưởng với điều kiện có sự kiểm soát của Chính quyền xô-viết và nhằm mục đích tổ chức việc sắp xếp công tác một cách tốt nhất. Những sự nhượng bộ có tính chất cục bộ, cần phải có lúc này hoặc lúc khác, thì chỉ khi nào cực kỳ cần thiết mới được thực hiện và những nhượng bộ ấy quyết không được dẫn tới chỗ từ bỏ sự cố gắng không mệt mỏi nhằm thực hiện sự độc quyền nhà

nước. Trong một nước, với nền kinh tế tiểu nông, việc thực hiện sự độc quyền này là một nhiệm vụ rất khó khăn, đòi hỏi một công tác lâu dài và việc thử nghiệm trong thực tiễn một số biện pháp quá độ, nhằm thông qua nhiều con đường khác nhau mà đạt tới mục tiêu, tức là tới việc tổ chức một cách rộng khắp và bảo đảm sự hoạt động đúng đắn của các công xã sản xuất - tiêu dùng, đi đôi với việc nộp tất cả lương thực thừa cho nhà nước.

Viết vào tháng Hai, trước
ngày 25, 1919

In lần đầu năm 1930 trong
Văn tập Lê-nin, t. XIII

Theo đúng bản thảo

SƠ THẢO CHƯƠNG TRÌNH NGHỊ SỰ CỦA ĐẠI HỘI I QUỐC TẾ CỘNG SẢN

Hội
quốc liên
Tên sen
đằm

Các bản báo cáo của các đảng
Thành lập Quốc tế III
Các vấn đề về cương lĩnh
α) Chuyên chính vô sản và Chính quyền xô-
viết
β) Thái độ đối với nền dân chủ tư sản
γ) Tước đoạt và xã hội hóa
Các vấn đề sách lược
δ) Thái độ đối với các chính phủ tư sản
ε) Maz. kr.¹⁾
Thái độ đối với các đảng khác
*Các vấn đề tổ chức*⁸⁰⁷.

Viết vào tháng Hai 1919

In lần đầu năm 1930 trong
Văn tập Lê-nin, t. XIII

Theo đúng bản thảo

¹⁾ Không thể đoán nhận ra nghĩa những chữ này.

NHỮNG NHẬN XÉT VỀ CÁC ĐỀ CƯƠNG "NHỮNG CƠ SỞ CỦA QUỐC TẾ III"⁸⁰⁸

Về các đề cương

Số 1 — Soạn lại để có được *một đề cương* về chính sách thực tiễn. Thừa nhận

sự chín muồi của cách mạng xã hội chủ nghĩa của giai cấp vô sản

tính tất yếu của cuộc cách mạng đó lúc này *biến thành* nội chiến như là một sự xác nhận một khẩu hiệu lịch sử.

Số 2 — Bổ sung: trong cuộc chiến tranh *đó* năm 1914 - 1918

Số 2 (bis) < Đặc biệt nêu bật "đồng minh các dân tộc" và "chủ nghĩa xã hội - hòa bình", như một khẩu hiệu lừa bịp tự do chủ nghĩa.

Số 3 — Nêu bật "việc đập tan" bộ máy nhà nước... và nên chuyên chính để *đối lập với bọn cơ hội chủ nghĩa* và "*phái giữa*".

Số 4 — *Chuẩn bị* cách mạng và chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang.

Tiến hành toàn bộ công tác tuyên truyền và cổ động theo tinh thần này (mở rộng).

Số 5 — Dưới hình thức tối hậu thư (ghi thêm vào) à la Liebknecht.

Số 6 — Bổ sung: do giai cấp tư sản đã vi phạm và thu hẹp chế độ hợp pháp ở khắp mọi nơi và một cách điển hình (đối với chủ nghĩa đế quốc).

Số 7 và 8 — Đặt bên cạnh nền chuyên chính.

Số 9 — **Kiểu** Công xã và Xô-viết (không nhất thiết phải là "Xô-viết").

Số 10 — Bổ sung: phái hữu = những kẻ thù
giai cấp
phái giữa = giai cấp
tiểu tư sản
dao động

+
Bổ sung:
chủ nghĩa
Mác đã bị
phân liệt,
 α và β
những người
không phải là
mác-xít

+ sự vô dụng của Xim-méc-van và sự tất yếu của việc đoàn kết các lực lượng tả.

Viết vào tháng Hai 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ VỀ VẤN ĐỀ HUY ĐỘNG CÁC NGUỒN NGUYÊN LIỆU⁸⁰⁹

Phiên họp ngày 26.II.1921

Nguyên liệu

<i>trước đây</i>		1920		Khối lượng đã thu được
các loại sợi				
bông	725 nghìn đê-xi-a-ti-na	100 nghìn đê-xi-a-ti-na	12 tr. pút	đến 22
lanh	1,1 "	0,3 "	25,6 "	
gai	485 "	238 "	20 "	
<i>lông len</i>			6 " (5)	

	1920	Đã thu hoạch 1920
các loại sợi		
bông	1,5 triệu pút	0,9 triệu pút
lanh	2,9 "	2,0 "
gai	4,5 "	1,3 "
<i>lông len</i>	2,5 "	1,5 "

Các loại da không rõ... 28,5 triệu pút trung thu 1920 -
đã có? 1921 8,8 (30%) đã thu được tính
đến 1. II. 1921.

Da lông thú 40 triệu tấm — 17,5 trung thu
(70% thu được ở Xi-bi-ri (nhiệm vụ kế hoạch)

30% trong đó những
người du mục) — 0,6 đã thu được
(= 4%)

Trong tháng IX. 1920, đã chuyển cho Bộ dân ủy lương thực và bộ này đã làm hỏng việc, vì không biết cách áp dụng việc trao đổi hàng hóa với những người du mục.

		Cần:	
bông	20 - 24	triệu	pút
lông len	5	"	"
lanh	12	"	"
gai	15	"	"
$\Sigma = 56$ triệu pút toàn bộ nguyên liệu dệt			
$\Sigma = 56$ triệu pút			

ở nước ta khối lượng đã thu hoạch có thể thỏa mãn 21% nhu cầu

Dự trữ 14, 8 triệu pút trong các kho (hiện nay II. 1921)

Các biện pháp (remedies):

- 1) tự do trao đổi lương thực lấy lanh trong phạm vi địa phương, v. v.;
- 2) nguyên tắc trưng thu như thế nào để phát huy sự tích cực của nhà nông trong việc tăng thêm khối lượng thu hoạch;
- 3) cấm chế biến hạt giống cây nguyên liệu cho công nghiệp dệt để lấy dầu (hiện nay thì cấm);
- 4) thu thập giống trong nhân dân để mở rộng việc gieo trồng
 - { bảo đảm cho nông dân được hưởng một phần nhất định
 - { trong tổng số thu hoạch;
- 5) khen thưởng việc chế biến có cải tiến;
- 6) ((biện pháp tổ chức))
 - thu hút một cách rộng rãi nhất nhân dân vào việc nâng cao chất lượng nguyên liệu (các ác-ten, các *tổ cây chung*, v. v.);
- 7) khuyến khích các xưởng nhỏ phân tán chế biến nguyên liệu, lông len:
- 8) khen thưởng những người dân Kiéc-gi-di-a dù chỉ là thưởng một ác-sin vải cho 1 phút lông len.
 - { 1. X. 1920 đã chuyển giao
 - { cho Bộ dân ủy lương thực, bộ này làm hỏng việc }¹⁾

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

Theo đúng bản thảo

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ ĐIỆN
CỦA V. I. LÊ-NIN,
Ở CÁC TẬP TRƯỚC
CỦA LẦN XUẤT BẢN NÀY

DANH MỤC NHỮNG THƯ
CHƯA TÌM THẤY CỦA V. I. LÊ-NIN

CHÚ THÍCH

CÁC BẢN CHỈ DẪN

¹⁾ Ngoài lề bản thảo, Lê-nin ghi bằng bút chì: "Tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ cho tôi thấy những tài liệu nói về nguyên liệu, khi nào vấn đề này được nêu ra".

**DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ ĐIỆN
CỦA V. I. LÊ-NIN Ở CÁC TẬP
TRƯỚC CỦA LẦN XUẤT BẢN NÀY**

(4 tháng Mười một - 6 tháng Ba 1923)

THƯ GỬI V. M. MI-KHAI-LỐP KÈM THEO DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. *9 tháng Mười một 1921.*

Tập 44, tr. 297.

THƯ GỬI V. M. MI-KHAI-LỐP KÈM THEO DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CÔNG TÁC LƯƠNG THỰC TẠI U-CRA-I-NA. *9 tháng Mười một 1921.*

Tập 44, tr. 298.

VỀ QUAN HỆ QUA LẠI GIỮA CÁC CƠ QUAN ĐẢNG VÀ CÁC CƠ QUAN THẨM TRA CỦA TÒA ÁN. *Thư gửi V. M. Mô-lô-tốp.*

1. 14 tháng Mười một 1921.

2. 19 tháng Mười một 1921.

Tập 44, tr. 300 - 301.

GỬI BAN KINH TẾ HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. *23 tháng Mười một 1921.*

Tập 44, tr. 311 - 312.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP KÈM THEO NHỮNG ĐỀ NGHỊ LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. *26 tháng Mười một 1921.*

Tập 44, tr. 313 - 314.

THƯ GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA KÈM THEO DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC

XÔ-VIỆT TOÀN ANH VÀ THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) ANH.

28 và 30 tháng Mười một 1921.

Tập 44, tr. 315 - 317.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN KÈM THEO DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) ANH VỀ VẤN ĐỀ THÀNH LẬP LIÊN BANG CÁC NƯỚC CỘNG HÒA DA-CÁP-CA-ĐƠ. 28 tháng Mười một 1921.

Tập 44, tr. 318 - 319.

NHỮNG Ý KIẾN NHẬN XÉT VỀ LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN ANH. *Thư gửi N. I. Bu-kha-rin. 1 tháng Chạp 1921.*

Tập 44, tr. 327 - 329.

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) ANH. 2 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 330 - 331.

THƯ VỀ VIỆC ÁP DỤNG PHƯƠNG PHÁP "LIÊN HỆ SỐNG". 3 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 333 - 334.

THƯ GỬI BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG, BỘ DÂN ỦY TÀI CHÍNH, HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO, BỘ DÂN ỦY GIÁO DỤC. 5 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 335 - 336.

NHẬN XÉT LUẬN CƯƠNG VỀ MẶT TRẬN THỐNG NHẤT. 6 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 338.

THƯ GỬI HỘI ĐỒNG TUYÊN TRUYỀN VÀ HÀNH ĐỘNG CỦA CÁC DÂN TỘC PHƯƠNG ĐÔNG. *Tháng Chạp, sớm nhất là ngày 17, 1921.*

Tập 44, tr. 348.

THƯ GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI, A. A. XÔN-TXƠ VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ VỀ VẤN ĐỀ THANH ĐẢNG

VÀ NHỮNG ĐIỀU KIỆN KẾT NẠP VÀO ĐẢNG. 19 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 349 - 350.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ VỀ NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẠI HỘI IX CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH VỀ TÌNH HÌNH QUỐC TẾ. 22 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 353 - 354.

VỀ CHÍNH SÁCH CỦA CÔNG ĐẢNG ANH. 27 tháng Chạp 1921.

Tập 44, tr. 415 - 416.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) ANH KÈM THEO CÁC DỰ THẢO CÁC QUYẾT ĐỊNH. 4 tháng Giêng 1922.

Tập 44, tr. 433 - 434.

GỬI NHỮNG NGƯỜI LAO ĐỘNG ĐA-GHE-XTAN. 12 tháng Giêng 1922.

Tập 44, tr. 438.

CÁC THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) ANH VỀ VIỆC CHO STANH-BÉC HƯỞNG TÔ NHƯỢNG.

1. 17 tháng Giêng 1922.

2. 23 tháng Giêng 1922.

Tập 44, tr. 441 - 443.

VỀ VIỆC XÂY DỰNG LẠI CÔNG TÁC CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY, HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG VÀ TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. *Những bức thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa.*

1. 24 tháng Giêng 1922.

2. 15 tháng Hai 1922.

3. 20 tháng Hai 1922.

4. 20 - 21 tháng Hai 1922.

5. 21 tháng Hai 1922.

6. 27 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 444 - 453.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 26 tháng Giêng 1922.

Tập 44, tr. 454.

ĐỀ NGHỊ LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CHUYỂN ĐI CỦA M. I. CALI-NIN ĐẾN U-CRA-I-NA. 27 tháng Giêng 1922.

Tập 44, tr. 455.

ĐỀ NGHỊ LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 27 tháng Giêng 1922.

Tập 44, tr. 456.

DỰ THẢO CHỈ THỊ CHO PHÓ TRƯỞNG ĐOÀN VÀ TẤT CẢ CÁC ĐOÀN VIÊN CỦA PHÁI ĐOÀN ĐI DỰ HỘI NGHỊ GIÊ-NƠ. 1 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 457 - 460.

THƯ GỬI N. I. BU-KHA-RIN VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. 1 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 461 - 462.

VỀ VẤN ĐỀ ĐẤU TRANH CHỐNG CHIẾN TRANH. 4 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 463 - 464.

DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA NHÂN CÓ HỘI NGHỊ GIÊ-NƠ. 4 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 465 - 466.

VỀ VIỆC CÔNG BỐ BỨC ĐIỆN TRÌNH BÀY CUỐN SÁCH CỦA PÁC-VU-XƠ. 4 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 467 - 468.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN VỀ NHỮNG CHỈ THỊ CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA CHO PHÁI ĐOÀN XÔ-VIẾT TẠI HỘI NGHỊ GIÊ-NƠ. 7 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 472 - 473.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP TRONG ĐÓ CÓ NHỮNG ĐỀ NGHỊ GỬI LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 11 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 474.

THƯ GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ VỀ VIỆC CÙNG CỐ HỒNG QUÂN GRU-DI-A. 13 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 475 - 476.

NHỮNG ĐIỂM ĐÁNH DẤU TRÊN BỨC THƯ CỦA N. L. MÊ-SÊ-RI-A-CỐP VÀ DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 14 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 477 - 478.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VỀ CÔNG TÁC CỦA CÁC BAN THỐNG KÊ VÀ KIỂM KÊ - PHÂN PHỐI THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 14 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 479 - 480.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 15 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 481 - 482.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CÁC KHOẢN TÍN DỤNG CẤP CHO TỜ-RỐT LỬA YẾN MẠCH SA-TI-LỐP. 17 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 483.

VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA BỘ DÂN ỦY TƯ PHÁP TRONG NHỮNG ĐIỀU KIỆN CỦA CHÍNH SÁCH KINH TẾ MỚI. *Thư gửi Đ. I. Cuốc-xki.* 20 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 484 - 490.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ BỘ DÂN LUẬT CỦA CỘNG HÒA LIÊN BANG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIẾT NGA. 22 tháng Hai 1922.

Tập 44, tr. 491 - 492.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP TRONG ĐÓ CÓ KIẾN NGHỊ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. *23 tháng Hai 1922.*

Tập 44, tr. 493 - 494.

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO NHỮNG NHẬN XÉT VỀ BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ MỞ RỘNG LẦN THỨ NHẤT CỦA BAN CHẤP HÀNH QUỐC TẾ CỘNG SẢN VỀ VIỆC THAM GIA HỘI NGHỊ CỦA BA QUỐC TẾ. *23 tháng Hai 1922.*

Tập 44, tr. 495 - 497.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH VỀ CÔNG HÀM GỬI NƯỚC Ý. *24 tháng Hai 1922.*

Tập 44, tr. 502 - 503.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN VÀ L. B. CA-MÊ-NÉP KÈM THEO NHỮNG ĐỀ NGHỊ GỬI LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. *25 tháng Hai 1922.*

Tập 44, tr. 504 - 505.

THƯ GỬI Đ. I. CUỐC-XKI KÈM THEO NHỮNG NHẬN XÉT VỀ DỰ THẢO BỘ DÂN LUẬT. *28 tháng Hai 1922.*

Tập 44, tr. 506 - 507.

NHẬN XÉT GHI TRÊN DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT TOÀN NGA VỀ BỘ DÂN ỦY THANH TRA CÔNG NÔNG VÀ THƯ GỬI I. V. XTA-LIN. *Giữa 28 tháng Hai và 16 tháng Ba 1922.*

Tập 44, tr. 508 - 509.

THƯ GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA KÈM THEO ĐỀ NGHỊ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VÀ ĐOÀN CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT TOÀN NGA. *1 tháng Ba 1922.*

Tập 44, tr. 522.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO NHỮNG NHẬN XÉT VỀ BẢN LUẬN CƯƠNG CỦA BỘ DÂN ỦY TÀI CHÍNH. *3 tháng Ba 1922.*

Tập 44, tr. 523 - 524.

THƯ GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. *3 tháng Ba 1922.*

Tập 44, tr. 525 - 530.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. *3 tháng Ba 1922.*

Tập 44, tr. 531.

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. *5 tháng Ba 1922.*

Tập 44, tr. 532.

VỀ NHỮNG ĐIỀU KIỆN KẾT NẠP ĐẢNG VIÊN MỚI. *Những bức thư gửi V. M. Mô-lô-tốp.*

1. *9 tháng Ba 1922.*

2. *24 tháng Ba 1922.*

3. *26 tháng Ba 1922.*

Tập 45, tr. 21 - 25.

GỬI CHỦ TỊCH ỦY BAN TÔ NHƯỢNG TRỰC THUỘC ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC. *11 tháng Ba 1922.*

Tập 45, tr. 26 - 27.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *14 tháng Ba 1922.*

Tập 45, tr. 40 - 48.

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO NHỮNG ĐỀ NGHỊ ĐỐI VỚI DỰ THẢO CÁC CHỈ THỊ CỦA BAN CHẤP HÀNH QUỐC TẾ CỘNG SẢN GỬI ĐOÀN ĐẠI BIỂU CỦA QUỐC TẾ CỘNG SẢN TẠI HỘI NGHỊ CỦA BA QUỐC TẾ. *14 hoặc 15 tháng Ba 1922.*

Tập 45, tr. 49 - 50.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ ĐỀ CƯƠNG CỦA E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI "NHỮNG NGUYÊN TẮC CƠ BẢN CỦA CHÍNH SÁCH CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN NGA Ở NÔNG THÔN HIỆN NAY".
16 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 51 - 57.

THƯ GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP KÈM THEO DỰ THẢO THƯ CỦA CHÍNH PHỦ XÔ-VIẾT TRẢ LỜI E. VAN-ĐÉC-VEN-ĐƠ.
17 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 58 - 59.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO DỰ THẢO CHỈ THỊ GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ ĐI RA NƯỚC NGOÀI.
17 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 60.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA.
18 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 64 - 65.

THƯ GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP VÀ NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ VẤN ĐỀ HỢP TÁC XÃ.
18 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 66.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN VỀ CÔNG TÁC CỦA CÁC PHÓ CHỦ TỊCH (HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG).
21 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 67 - 68.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN VÀ L. B. CA-MÊ-NÉP.
21 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 69 - 70.

NHÂN KỶ NIỆM LẦN THỨ TƯ NGÀY SÁNG LẬP BÁO "NÔNG DÂN NGHÈO".
23 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 71 - 72.

THƯ GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG

CỘNG SẢN (b) NGA VỀ ĐỀ CƯƠNG BÁO CÁO CHÍNH TRỊ TẠI ĐẠI HỘI XI CỦA ĐẢNG.
23 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 73 - 75.

NHỮNG SỬA ĐỔI VÀ CÁC NHẬN XÉT ĐỐI VỚI BẢN DỰ THẢO TUYÊN BỐ CỦA ĐOÀN ĐẠI BIỂU XÔ-VIẾT TẠI HỘI NGHỊ GIÊ-NƠ.
23 tháng Ba 1922.

Tập 45, tr. 76 - 77.

VỀ DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ CÔNG TÁC NÔNG THÔN.
Thư gửi N. Ô-xin-xki. 1 tháng Tư 1922.

Tập 45, tr. 159 - 161.

NHỮNG BỨC THƯ NGẮN GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO CÁC DỰ THẢO QUYẾT NGHỊ.

1. 9 tháng Tư 1922.

2. 10 tháng Tư 1922.

Tập 45, tr. 173 - 174.

THƯ GỬI SÁC-LÔ P. STANH-MÉT-XƠ.
10 tháng Tư 1922.

Tập 45, tr. 175 - 176.

NHỮNG NHẬN XÉT VÀ NHỮNG ĐỀ NGHỊ ĐỐI VỚI BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH QUỐC TẾ CỘNG SẢN NHÂN KẾT THÚC HỘI NGHỊ CỦA BA QUỐC TẾ.
Những bức thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép.

1. 11 tháng Tư 1922.

2. 11 tháng Tư 1922.

Tập 45, tr. 177 - 179.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN, L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI.
18 tháng Tư 1922.

Tập 45, tr. 191.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN, L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI KÈM THEO BẢN DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬ ĐẾN GIÊ-NƠ.
19 tháng Tư 1922.

Tập 45, tr. 192.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN KÈM THEO BẢN DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *21 tháng Tư 1922.*

Tập 45, tr. 193.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO BẢN DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *24 tháng Tư 1922.*

Tập 45, tr. 194 - 195.

ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *30 tháng Tư 1922.*

Tập 45, tr. 202.

NHỮNG BỨC THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *2 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 203 - 204.

THƯ GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP VỀ NHỮNG VẤN ĐỀ CHÍNH SÁCH TÀI CHÍNH. *2 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 210 - 211.

TRẢ LỜI NHỮNG Ý KIẾN VỀ CÔNG TÁC CỦA CÁC PHÓ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG. *5 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 212 - 215.

DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *5 hoặc 6 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 216.

ĐIỆN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP. *8 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 217.

ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *9 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 218.

ĐIỆN GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. *14 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 220.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN KÈM THEO BẢN DỰ THẢO QUYẾT NGHỊ CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ ĐỘC QUYỀN NGOẠI THƯƠNG. *15 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 221.

NHỮNG BỔ SUNG CHO DỰ LUẬT MỞ ĐẦU CỦA BỘ LUẬT HÌNH SỰ CỦA NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN BANG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIẾT NGA VÀ THƯ GỬI Đ. I. CUỐC-XXI.

1. *15 tháng Năm 1922.*

2. *17 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 222 - 224.

NHỮNG BỨC THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ PHÁT TRIỂN VÔ TUYẾN ĐIỆN.

1. *19 tháng Năm 1922.*

2. *19 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 228 - 230.

BÀN VỀ CHẾ ĐỘ TRỰC THUỘC "SONG TRÙNG" VÀ PHÁP CHẾ. *20 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 231 - 236.

THƯ GỬI BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ GIÁM QUẢN SỐ HỒNG QUÂN. *20 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 237.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH VỀ THÀNH PHẦN CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIẾT TOÀN NGA. *23 tháng Năm 1922.*

Tập 45, tr. 238 - 239.

GỬI ĐẠI HỘI I PHỤ NỮ LAO ĐỘNG DA-CÁP-CA-ĐƠ. *Tháng Năm, chậm nhất là ngày 26, 1922.*

Tập 45, tr. 240.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ DÀNH TÔ NHƯỢNG CHO L. UA-CÁC. *4 tháng Chín 1922.*

Tập 45, tr. 241.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC BÁC BỎ HIỆP ĐỊNH VỚI L. UA-CÁC. *12 tháng Chín 1922.*

Tập 45, tr. 244 - 245.

THƯ GỬI ĐẠI HỘI V CÁC CÔNG ĐOÀN TOÀN NGA. *17 tháng Chín 1922.*

Tập 45, tr. 246 - 247.

VỀ VIỆC THÀNH LẬP LIÊN BANG CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIỆT. *Thư gửi L. B. Ca-mê-nép để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. 26 tháng Chín 1922.*

Tập 45, tr. 248 - 250.

THƯ GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VỀ CUỘC CUỘC ĐẤU TRANH CHỐNG CHỦ NGHĨA SÔ-VANH NƯỚC LỚN. *6 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 251.

GỬI CÔNG NHÂN THÀNH PHỐ BA-CU. *6 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 252.

THƯ GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP VỀ KHOẢN TÔ NHƯỢNG DÀNH CHO L. UA-CÁC. *6 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 253 - 254.

GỬI ĐẠI HỘI NAM NỮ CÔNG NHÂN DỆT. *10 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 255.

GỬI ĐẠI HỘI V ĐOÀN THANH NIÊN CỘNG SẢN NGA. *11 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 256.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CHẾ ĐỘ ĐỘC QUYỀN NGOẠI THƯƠNG. *13 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 257 - 261.

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. *16 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 262 - 263.

THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ HIỆP ĐỊNH KÝ VỚI CÔNG-XOỐC-XI-OM CÁC CÔNG TY ĐỨC. *18 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 264 - 266.

GỬI ĐẠI HỘI NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC TÀI CHÍNH TOÀN NGA. *20 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 267.

GỬI HỘI NHỮNG NGƯỜI BẠN CỦA NƯỚC NGA XÔ-VIỆT (Ở MỸ). *20 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 268 - 269.

GỬI HỘI VIỆN TRỢ KỸ THUẬT CHO NƯỚC NGA XÔ-VIỆT. *20 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 270 - 271.

GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH PÉC-MƠ. *20 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 272 - 273.

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA. *24 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 274 - 275.

CHÀO MỪNG MIỀN DUYÊN HẢI ĐƯỢC GIẢI PHÓNG. *26 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 277.

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN VÀ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b)

NGA VỀ CÔNG HÀM GỬI CÁC CƯỜNG QUỐC THUỘC KHỐI ĐỒNG MINH ĐỀ CẬP ĐẾN HỘI NGHỊ LÔ-DA-NƠ. *31 tháng Mười 1922.*

Tập 45, tr. 294.

GỬI BÁO "SỰ THẬT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT". *1 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 295.

GỬI BÁO "SỰ THẬT". *2 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 296.

GỬI HỘI NGHỊ I QUỐC TẾ NHỮNG NGƯỜI CÔNG SẢN LÀM CÔNG TÁC HỢP TÁC XÃ. *2 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 297.

GỬI CÔNG NHÂN DỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. *3 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 299.

GỬI ĐẠI HỘI TOÀN ANH NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC THỐNG KÊ. *4 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 300.

GỬI HỘI NGHỊ NỮ CÔNG NHÂN VÀ NỮ NÔNG DÂN NGOÀI ĐẢNG THÀNH PHỐ MÁT-XCƠ-VA VÀ TỈNH MÁT-XCƠ-VA. *6 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 313.

GỬI CÔNG NHÂN NHÀ MÁY MI-KHEN-XÔN CŨ. *7 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 314.

GỬI CÔNG NHÂN VÀ NHÂN VIÊN NHÀ MÁY ĐIỆN QUỐC DOANH "HỆ THỐNG TẢI ĐIỆN". *7 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 315.

GỬI CÔNG NHÂN XƯỞNG DẠ XTÔ-ĐÔN-XCALA Ở CLIN-TXU. *8 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 316.

GỬI ĐẠI HỘI IV TOÀN THỂ GIỚI CỦA QUỐC TẾ CÔNG SẢN VÀ GỬI XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ HỒNG QUÂN PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. *4 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 321 - 322.

ĐỀ NGHỊ TRÌNH LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG SẢN (b) ANH VỀ VIỆC GIẢM QUÂN SỐ. *13 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 342.

GỬI KHU DI DÂN ANH Ở BẮC MỸ. *14 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 343 - 345.

LỜI CHÀO MỪNG CUỘC TRIỂN LÃM NÔNG NGHIỆP TOÀN ANH. *14 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 346.

GỬI NHÓM "CLARTÉ". *15 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 347.

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH ĐẠI HỘI V CÔNG ĐOÀN NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC XÔ-VIẾT TOÀN ANH. *22 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 359.

VỀ VIỆC CẮT GIẢM KẾ HOẠCH SỬA CHỮA VÀ ĐÓNG CÁC CHIẾN HẠM. *Những bức thư gửi I. V. Xta-lin.*

1. 25 tháng Mười một 1922.

2. 29 tháng Mười một 1922.

Tập 45, tr. 360 - 362.

GỬI ĐẠI HỘI NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC GIÁO DỤC. *26 tháng Mười một 1922.*

Tập 45, tr. 363.

GỬI ĐỒNG CHÍ MUYN-TXEN-BÉC THƯ KÝ HỘI CỨU TRỢ CỦA CÔNG NHÂN QUỐC TẾ. *2 tháng Chạp 1922.*

Tập 45, tr. 364 - 365.

GỬI ĐẠI HỘI THẾ GIỚI LẦN THỨ BA CỦA ĐOÀN THANH NIÊN CÔNG SẢN QUỐC TẾ HỢP Ở MÁT-XCƠ-VA.

4 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 366.

GỬI ĐẠI HỘI CÁC XÔ-VIỆT TOÀN U-CRA-I-NA. 10 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 381.

THƯ GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP, A. I. RŨ-CỐP, A. Đ. TXI-U-RU-PA VỀ VIỆC PHÂN CÔNG GIỮA CÁC PHÓ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG. 13 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 382 - 383.

VỀ CHẾ ĐỘ ĐỘC QUYỀN NGOẠI THƯƠNG. 13 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 384 - 388.

THƯ GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 15 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 389 - 390.

THƯ GỬI ĐẠI HỘI. 23 - 26 tháng Chạp 1922 và 4 tháng Giêng 1923.

Tập 45, tr. 393 - 399.

VỀ VIỆC TRAO CHỨC NĂNG LẬP PHÁP CHO ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC. 27 - 29 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 400 - 404.

(VỀ MỤC TĂNG SỐ LƯỢNG ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG). 29 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 405 - 406.

VỀ VẤN ĐỀ DÂN TỘC HOẶC VẤN ĐỀ "TỰ TRỊ HÓA". 30 - 31 tháng Chạp 1922.

Tập 45, tr. 407 - 414.

DANH MỤC NHỮNG THƯ CỦA V. I. LÊ-NIN CHỜ ĐẾN NAY CHƯA TÌM THẤY

(4 tháng Mười một 1921 - 6 tháng Ba 1923)

1921

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

8 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô hiện còn giữ được phong bì số 1074/108b trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi G. M. *Cơ-gi-gia-nốp-xki* (8. XI. 1921) (Lê-nin gửi) (ký nhận trên phong bì)" và có chữ ký nhận của G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki ngày 8 tháng Mười một 1921. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi của V. I. Lê-nin, ở số 1074 có ghi: "Gửi Cơ-gi-gia-nốp-xki — phong bì dán kín".

GỬI L. Đ. TO-RỐT-XKI

16 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1103 có ghi: "Gửi Tô-rốt-xki — về việc Xla-sép. (Không có bản sao)".

GỬI A. A. ÁC-MẶNG

16 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 183b trên đó V. I. Lê-nin ghi: "Gửi A-lếch-xan-đrô A-lếch-xan-đrô-vích *Ác-măng* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của A. A. Ác-măng.

GỬI M. I. U-LI-A-NÔ-VA

16 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 187B trên đó V. I. Lê-nin viết: "Gửi M. I. *U-li-a-nô-va*, ban biên tập báo "*Sự thật*" (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của M. I. U-li-a-nô-va.

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

16 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 189B trên đó V. I. Lê-nin viết: "Gửi đồng chí *Mô-lô-tốp* (Lê-nin gửi). *Khẩn*" và có chữ ký của V. M. Mô-lô-tốp xác nhận thư đến ngày 16 tháng Mười một.

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

16 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 191B trên đó V. I. Lê-nin viết: "Gửi *Bộ dân ủy ngoại giao*, đồng chí P. P. *Goóc-bu-nốp* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký của P. P. Goóc-bu-nốp xác nhận thư đến ngày 16 tháng Mười một, hồi 24 giờ.

GỬI N. I. TƠ-RỐT-XCAI-A

17 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1474/212 trên đó V. I. Lê-nin viết: "Nat. Iv. *Tơ-rốt-xcai-a* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của N. I. Tơ-rốt-xcai-a. Đồng thời cũng có cả bức thư của A. V. Lu-na-tsác-xki gửi V. I. Lê-nin ngày 18 tháng Mười một 1921, trên đó V. I. Lê-nin viết cho A. I-a. Bê-len-ki: "Tôi đã đọc nó sau khi gửi bức thư cho N. Iv. *Tơ-rốt-xcai-a*".

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

17 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 198B/1106 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi M. N. *Pô-crốp-xki* (Lê-nin gửi) *mật, cho riêng cá nhân*" và có chữ ký nhận của M. N. Pô-crốp-xki ngày 17 tháng Mười một, hồi 3 giờ 30 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1106 có ghi: "Gửi Pô-crốp-xki — một bao thư mật".

GỬI N. V. CRU-LEN-CÔ

18 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 202B/1108 trên đó V. I. Lê-nin viết: "Gửi đồng chí N. V. *Cru-len-cô* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của N. V. Cru-len-cô. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1108 có ghi: "Gửi Cru-len-cô — phong bì dán kín (không có bản sao)".

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

18 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1109 có ghi: "Gửi Goóc-bu-nốp — về trách nhiệm bán báo và sách của nước Nga xô-viết ở nước ngoài. (Không có bản sao)".

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TO

18 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1115 có ghi: "Gửi đồng chí Un-slich-tơ (một phong bì dán kín)".

GỬI A. I. Ô-CU-LỐP

18 hoặc 19 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 210B trên đó V. I. Lê-nin viết: "Gửi đồng chí A-lếch-xây Ô-cu-lốp. Prê-tsi-xten-ca, ngõ Ma-lui Lép-sin-xki, nhà số 2 (Lê-nin gửi) ký nhận trên phong bì" và có chữ ký nhận của A. I. Ô-cu-lốp.

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

20 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 222B/1478 trên đó đề: "Gửi Bộ dân ủy ngoại giao, đồng chí P. P. Goóc-bu-nốp, cần chữ ký nhận của chính đồng chí đó, V. I. Lê-nin gửi". Trong sổ đăng ký công văn gửi đến cho V. I. Lê-nin, ở số 1478 có ghi việc nhận được thư của A. Ghin-bô nói về việc vợ của đồng chí đó trở về nước Nga và việc gửi bức thư này cho P. P. Goóc-bu-nốp "kèm theo thư trả lời cho biết những biện pháp nào đã được thi hành để loại trừ tình trạng quan liêu".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

22 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì bức thư của V. I. Lê-nin gửi L. Đ. Tơ-rốt-xki, mang số 1120. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1120 có ghi: "Gửi đồng chí Tơ-rốt-xki (một phong bì dán)".

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

22 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 404B/1126 trên đó

V. I. Lê-nin đề: "Gửi Iv. A.đ. Tê-ô-đô-rô-vích (Lê-nin gửi). **Riêng cho cá nhân**" và có chữ ký nhận của I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1126 có ghi: "Gửi Tê-ô-đô-rô-vích (một phong bì dán)".

GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ

23 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 256B/1129 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Lít-ken-xơ (Lê-nin gửi)", kèm theo ghi chú của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "23/XI - 21" và chữ ký nhận của E. A. Lít-ken-xơ ngày 23 tháng Mười một, hồi 14 giờ. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1129 có ghi: "Gửi đồng chí Lít-ken-xơ (một bao thư dán kín)".

GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP VÀ A. A. NÔ-VI-TXƠ-KI

23 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1131 có ghi: "Gửi Bô-gđa-nốp, Nô-vi-txơ-ki để xuất vàng cho Bộ dân ủy bưu điện, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (Tổng cục các nhà máy hóa dược của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Ban điện lực và Cục công nghiệp U-ran)".

GỬI V. X. ĐÔ-VGA-LÉP-XKI VÀ A. A. NÔ-VI-TXƠ-KI

23 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1132 có ghi: "Gửi Đô-vga-lép-xki, Nô-vi-txơ-ki để chi vàng cho Bộ dân ủy bưu điện".

GỬI A. A. NÔ-VI-TXƠ-KI

23 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1133 có ghi: "Gửi Nô-vi-txơ-ki, Bộ dân ủy ngoại thương để xuất vàng cho Bộ dân ủy ngoại thương".

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

25 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1136/274B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Lu-na-tsác-xki* (Lê-nin gửi), gửi cho cá nhân", kèm theo lời ghi của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "25/XI - 21" và chữ ký nhận của A. V. Lu-na-tsác-xki ngày 25 tháng Mười một, hồi 11 giờ. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1136 có ghi: "Gửi đồng chí Lu-na-tsác-xki (một phong bì dán kín)".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

25 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 11376/275B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Tơ-rốt-xki* (Lê-nin gửi) *cho cá nhân*" và có chữ ký nhận của L. Đ. Tơ-rốt-xki. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1137 có ghi: "Gửi đồng chí Tơ-rốt-xki (một phong bì đóng kín)".

GỬI D. P. XÔ-LÔ-VI-ÉP

25 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1140 có ghi: "Gửi Xô-lô-vi-ép (một phong bì dán)".

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

25 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1141/281B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *Bộ dân ủy tư pháp*, đồng chí *Cuốc-xki* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của Đ. I. Cuốc-xki ngày 25 tháng Mười một. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1141 có ghi: "Gửi Cuốc-xki (một phong bì dán, V. I. gửi)".

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

26 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì bưu phẩm do V. I. Lê-nin gửi cho P. P. Goóc-bu-nốp có chữ ký nhận được bưu phẩm ngày 26 tháng Mười một. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1143 có ghi: "Gửi Goóc-bu-nốp P. P. về thị thực cho Xmin-ga".

GỬI I. V. XTA-LIN

26 tháng Mười một 1921

Trong thư trả lời, I. V. Xta-lin đã viết về bức thư ngắn đó: "Tôi hiểu bức thư mà hôm nay đồng chí gửi cho tôi (cho Bộ chính trị) như thế này: Đồng chí đặt vấn đề tôi phải rời khỏi Ban tuyên truyền và cổ động" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin).

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

28 tháng Mười một 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1151 có ghi: "Gửi đồng chí Ca-mê-nép — về vấn đề bảo đảm củi cho nhà ở của Ghin-bô, mà người ta đã nhiều lần yêu cầu".

GỬI M. I. U-LI-A-NÔ-VA

28 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 298B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi M. I. *U-li-a-nô-va* (Lê-nin gửi), ban biên tập báo *"Sự thật"*. Gửi cho cá nhân", và có chữ ký của M. I. U-li-a-nô-va xác nhận đã nhận được thư cùng với lời ghi của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "Hồi 14 giờ 20 phút ngày 28/XI - 21".

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

29 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì bức thư của V. I. Lê-nin gửi cho G. V. Tsi-tsê-rin, mang số 1135/321B và có chữ ký nhận của Tsi-tsê-rin ngày 29 tháng Mười một 1921.

GỬI I. V. XTA-LIN

29 hoặc 30 tháng Mười một 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 336B trên đó V. I. Lê-nin đề: "*Gửi đồng chí Xta-lin (Lê-nin gửi) cho cá nhân, khấn*" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin.

GỬI I. V. XTA-LIN

30 tháng Mười một hoặc 1 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 342B trên đó V. I. Lê-nin đề: "*Gửi đồng chí Xta-lin (Lê-nin gửi)*" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin.

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

30 tháng Mười một hoặc 1 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 343B trên đó V. I. Lê-nin đề: "*Gửi L. B. Ca-mê-nép (Lê-nin gửi)*" và có chữ ký nhận của L. B. Ca-mê-nép.

GỬI N. I. BU-KHA-RIN VÀ C. B. RA-ĐẾCH

30 tháng Mười một hoặc 1 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 350B trên đó

V. I. Lê-nin đề: "*Gửi đồng chí Bu-kha-rin và Ra-đếch (Lê-nin gửi)*" và có chữ ký nhận của C. B. Ra-đếch.

GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI

2 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1165/376B trên đó V. I. Lê-nin đề: "*Gửi cho cá nhân đồng chí Da-lu-txơ-ki (yêu cầu gọi điện thoại cho tôi sau khi đọc xong) (Lê-nin gửi)*" và có chữ ký của P. A. Da-lu-txơ-ki xác nhận đã nhận thư hồi 15 giờ 16 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1165 có ghi: "*Gửi đồng chí Da-lu-txơ-ki (một phong bì dán kín)*".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

2 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1166/375B trên đó V. I. Lê-nin đề: "*Gửi đồng chí Tơ-rốt-xki (Lê-nin gửi) cho cá nhân, khấn*" và có chữ ký nhận của L. Đ. Tơ-rốt-xki. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1166 có ghi: "*Gửi đồng chí Tơ-rốt-xki (một phong bì dán kín)*".

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

5 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1170 có ghi: "*Gửi đồng chí P. P. Goóc-bu-nốp. Về việc vợ Bu-kha-rin đi sang Đức (không có bản sao)*".

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ
HOẶC D. P. XÔ-LÔ-VI-ÉP*5 tháng Chạp 1921*

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1171/384B trên đó đề:

"Gửi Xê-ma-scô, khẩn (nếu đồng chí đó đi vắng, thì gửi đồng chí Xô-lô-vi-ép), Lê-nin gửi" và có chữ ký nhận của D. P. Xô-lô-vi-ép ngày 5 tháng Chạp, hồi 13 giờ 40 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1171 có ghi: "Gửi Xê-ma-scô hoặc Xô-lô-vi-ép: về việc phái Bu-kha-rin sang Đức (không có bản sao)".

GỬI C. MO-RO

6 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1183/418B trên đó V. I. Lê-nin ghi: "Gửi đồng chí *Các-lơ Mo-rơ*. Khách sạn "Xa-vôi". "Xa-vôi", số 226 (Lê-nin gửi). Genossen *Carl Moor*" đồng thời có thư ngắn của C. Mo-rơ gửi V. I. Lê-nin đề ngày 2 tháng Chạp 1921 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Đã trả lời 6/XII, **để lưu**". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1183 có ghi: "Gửi Các-lơ Mo-rơ (một phong bì dán)".

GỬI M. N. XLÉP-TXÔ-VA

6 tháng Chạp 1921

GỬI N. M. PHÊ-ĐÔ-RỐP-XKI

6 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1189 có ghi: "Gửi P. P. Goóc-bu-nốp: các bức thư dán gửi Mar. Nic. Xlếp-txô-va và Phê-đô-rốp-xki để cử ra nước ngoài nhậm chức". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 42216/1189 trên đó đề: "Gửi P. P. Goóc-bu-nốp, phải có chữ ký nhận của đồng chí đó trên phong bì (hai bức thư để gửi ra nước ngoài theo địa chỉ ghi ở đây), đồng chí Lê-nin gửi" và có chữ ký nhận của P. P. Goóc-bu-nốp ngày 7 tháng Chạp.

GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP

6 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1184 có ghi: "Gửi Goóc-bu-nốp P. P. (một phong bì dán)".

GỬI Ph. XTƠ-RƠM

9 tháng Chạp 1921

Thư này là thư của V. I. Lê-nin trả lời thư của Ph. Xtơ-rôm đề ngày 6 tháng Chạp 1921 yêu cầu được gặp (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin). Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1193 có ghi: "Gửi đồng chí Xtơ-rôm Ph. — để trả lời thư".

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

15 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1198 có ghi: "Gửi đồng chí Xơ-li-an-xki — yêu cầu giải thích lý do khiến cho Ban vận tải - vật tư thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân Mát-xơ-va không chấp hành nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 11 tháng Năm".

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

19 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1227 có ghi về việc gửi thư cho I. X. Un-slich-tơ.

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

21 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1231/545B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi **riêng cá nhân** Iv. A-đôn-phơ. **Tê-ô-đô-rô-vích**" và có chữ ký nhận của I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1231 có ghi: "Gửi đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích (một phong bì dán)".

GỬI A. A. XÔN-TXƠ

24 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1240/564B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *riêng cá nhân* đồng chí Xôn-txơ (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của A. A. Xôn-txơ. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1240 có ghi: "Gửi đồng chí Xôn-txơ. Một phong bì dán (trong đó có thư của đồng chí Xô-côn-ni-cốp, mà đồng chí đó phải trả lại sau 2 ngày và khi đó sẽ phân phát bức thư này cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị). Theo dõi".

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

24 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 1241/565B trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *riêng cá nhân* đồng chí Di-nô-vi-ép (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của G. E. Di-nô-vi-ép. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1241 có ghi: "Gửi Di-nô-vi-ép (một bưu phẩm dán)".

GỬI LÊ-VIN

24 tháng Chạp 1921

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 555B với chữ đề: "Gửi đồng chí Lê-vin (Xô-viết Mát-xcơ-va), đồng chí Lê-nin gửi".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

25 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1245 có ghi: "Gửi đồng chí Tô-rốt-xki. Về cuộc họp bàn vấn đề chuyển giao các tàu thủy của Công ty Nga trước kia".

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

26 tháng Chạp 1921

Về bức thư này, V. I. Lê-nin nhắc đến trong một bức thư của Người gửi cho G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki ngày 27 tháng Chạp 1921. Khi chuyển cho Cờ-gi-gia-nốp-xki ý kiến của kỹ sư G. B. Cra-xin nói về bài báo của A. Bê-li-a-cốp "Những con đường mới để làm sống lại ngành vận tải đường sắt", Lê-nin viết cho Cờ-gi-gia-nốp-xki rằng: "Ý kiến đó khiến tôi càng tin là đúng những gì mà chính tôi đã viết trong thư gửi đồng chí hôm qua" (Xem tập này, văn kiện 173).

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

27 tháng Chạp 1921

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 1250 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép đề nghị của V. I. nói là đổi tên Ủy ban đặc biệt toàn Nga thành Ban chính trị quốc gia thuộc Bộ dân ủy nội vụ".

GỬI BỘ DÂN ỦY GIÁO DỤC

Vào cuối tháng Chạp 1921

Về bức thư này, V. I. Lê-nin viết cho E. A. Lít-ken-xơ vào ngày 16 tháng Hai 1922 rằng: "Hồi cuối tháng Chạp năm ngoái, tôi đã viết thư cho Bộ dân ủy giáo dục về việc giáo sư Cru-gơ đề nghị cấp cho Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va một ngôi nhà để cho khoa kỹ thuật điện và Viện kỹ thuật điện sử dụng, và tôi đã yêu cầu phải hết sức chú ý và tìm mọi cách cố gắng thỏa mãn đề nghị đó" (xem tập này, văn kiện 278). Trong sổ đăng ký công văn gửi đến, ngày 18 tháng Chạp 1921, ở số 1640 có ghi việc V. I. Lê-nin đã nhận được thư của C. A. Cru-gơ yêu cầu giúp đỡ bằng cách cấp nhà cho khoa kỹ thuật điện thuộc Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va.

1922

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

4 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8005 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép về việc xuất áo và mũ mùa đông cho La-lai-an-tơ".

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

9 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 8012/26д trên đó V. I. Lê-nin đề: "*Khẩn*, gửi đồng chí *Di-nô-vi-ép* (nhà ở của đồng chí đó trong điện Crem-li) (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của G. E. Di-nô-vi-ép. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8012 có ghi: "Gửi Di-nô-vi-ép (một bưu phẩm dán kín)".

GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP

9 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8020 có ghi: "Gửi *Txi-u-ru-pa* thư của V. I. gửi Lít-vi-nốp, kèm theo thư của Mi-khai-lốp về đề nghị của Phái đoàn thương mại Na-uy gửi cho Bộ dân ủy ngoại thương, kèm theo đề nghị tìm hiểu sự việc và chuyển cho Lít-vi-nốp. Xem số 8016".

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

16 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được thư số 8042/76д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi riêng cá nhân *đồng chí Ê-nu-kít-đê* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của A. X. Ê-nu-kít-đê ngày 16 tháng Giêng. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8042 có ghi: "Gửi đồng chí Ê-nu-kít-đê (một bì thư dán) (theo dõi xem đã nhận được chưa)".

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

16 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8045 có ghi: "Gửi Bri-u-kha-nốp về việc giúp đỡ Gô-lu-bi-át-ni-cốp".

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

17 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8051 có ghi: "Gửi Xô-côn-ni-cốp, một bì thư dán".

GỬI I. V. XTA-LIN

17 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8053 có ghi: "Gửi Xta-lin (một bì thư kín)".

GỬI A. GHIN-BÔ

23 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8068 có ghi: "Gửi Ghin-bô: ở chỗ đồng chí ấy có củi, và bữa ăn trưa do Li-úc-xơ cung cấp hay không".

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

24 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 8072/124д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *riêng cá nhân*, Bộ dân ủy nông nghiệp, đồng chí *Tê-ô-đô-rô-vích* (Lê-nin gửi)". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8072 có ghi: "Gửi Tê-ô-đô-rô-vích (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

24 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 8073/123д trên đó

V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xta-lin* (Lê-nin gửi). *Riêng cho cá nhân. Khẩn*" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8073 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI I-a, E. RÚT-DU-TÁC

26 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì thư của V. I. Lê-nin gửi cho I-a. E. Rút-du-tác, mang số 132Д/8082 có chữ ký nhận của Rút-du-tác ngày 28 tháng Giêng 1922, hồi 9 giờ 20 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8082 có ghi: "Gửi Rút-du-tác (một phong bì dán)".

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

26 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 8083/131Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Mô-lô-tốp* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của V. M. Mô-lô-tốp ngày 26 tháng Giêng, hồi 19 giờ 40 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8083 có ghi: "Gửi Mô-lô-tốp (một phong bì dán)".

GỬI M. I. U-LI-A-NÔ-VA

27 tháng Giêng 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8090/140Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi ban biên tập báo "Sự thật", Ma-ri-a I-li-ni-tơ-na U-li-a-nô-va", và có chữ ký của M. I. U-li-a-nô-va xác nhận đã nhận được thư và lời ghi chú: "27/I". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8090 có ghi: "Gửi Mar. I-li-ni-tơ-na U-li-a-nô-va, một phong bì kín".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

31 tháng Giêng 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8107 có ghi: "Gửi Tơ-rốt-xki (một gói dán)". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được chữ ký của thư ký trực ban của L. Đ. Tơ-rốt-xki xác nhận đã nhận được bao thư số 8107/163Д do V. I. Lê-nin gửi.

GỬI I. V. XTA-LIN

1 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8108 có ghi: "Gửi Xta-lin (một gói dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

1 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 1100/8114 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xta-lin*", có chữ ký của I. V. Xta-lin xác nhận đã nhận được thư và ghi chú của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "19-25 phút, 1/II - 22". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8114 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

6 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8134/214Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Xta-lin*" và chữ ký nhận của I. P. Tốp-xtu-kha ngày 6 tháng Hai, hồi 2 giờ chiều. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8134 có ghi: "Gửi Xta-lin (một gói dán)".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

6 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư của V. I. Lê-nin gửi L. Đ. Tơ-rốt-xki mang số 219Д, có chữ ký đã nhận được thư ngày 6 tháng Hai 1922. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8133 có ghi: "Gửi Tơ-rốt-xki (một gói dán)".

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

9 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8139 có ghi: "Gửi Tsi-tsê-rin một phong bì dán".

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

9 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8140 có ghi: "Gửi Tơ-rốt-xki một phong bì dán".

GỬI I. V. XTA-LIN

10 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8143/227Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xta-lin* (Lê-nin gửi) *riêng cho cá nhân*" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8143 có ghi: "Gửi đồng chí Xta-lin (một gói kín)".

GỬI I. V. XTA-LIN

11 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8146 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

14 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 1460 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xta-lin* (Lê-nin gửi)".

GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT THÀNH PHỐ CA-LU-GA

18 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8173 có ghi: "Gửi Ban chấp hành Xô-viết thành phố Ca-lu-ga. Về việc trưng dụng đàn dương cầm của nữ công dân Mê-sê-ri-nô-va".

GỬI I. V. XTA-LIN

18 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8177/269Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xta-lin* (Lê-nin gửi). *Gửi riêng cho cá nhân*" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8177 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

18 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8178/268Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Tsi-tsê-rin* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của G. V. Tsi-tsê-rin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8178 có ghi: "Gửi Tsi-tsê-rin (một phong bì dán)".

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

18 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8179/267Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi riêng cá nhân đồng chí A. Đ. Txi-u-ru-pa (Lê-nin gửi)". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8179 có ghi: "Gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa (một phong bì dán)".

GỬI C. TXÉT-KIN

21 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8188/287Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "An die Genossin Clara Zetkin (von Lenin)" và có chữ ký nhận của C. Txét-kin ngày 21 tháng Hai 1922. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8188 có ghi: "Gửi Cla-ra Txét-kin (một phong bì dán)".

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

22 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8193/290Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí L. B. Ca-mê-nép (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của L. B. Ca-mê-nép. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8193 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

24 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8202/302Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi riêng cá nhân đồng chí Xta-lin (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin ngày 24 tháng Hai 1922, hồi 20 giờ 5 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8202 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

25 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8206 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép (một phong bì dán)".

GỬI A. A. XÔN-TXƠ

25 tháng Hai 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8208/308Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Xôn-txơ (Lê-nin gửi), riêng cho cá nhân" và có chữ ký nhận của A. A. Xôn-txơ. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8208 có ghi: "Gửi Xôn-txơ (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

25 tháng Hai 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8209 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

25 tháng Hai 1922

Đây là thư của V. I. Lê-nin trả lời một bức thư của G. E. Di-nô-vi-ép, trên đó V. I. Lê-nin đề: "Lưu. Đã trả lời 25/II". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 1820 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép (Lê-nin gửi), ký tên khi nhận được" và có chữ ký nhận của G. E. Di-nô-vi-ép.

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

1 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 7/Д trên đó

V. I. Lê-nin đề: "Gửi **riêng cho cá nhân**, G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki, 1 tháng Ba.

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

1 hoặc 2 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 353Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi N. P. Goóc-bu-nốp (Lê-nin gửi)".

GỬI I. V. XTA-LIN

3 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 207/o trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Xta-lin (Lê-nin gửi) *riêng cho cá nhân*", có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin và ghi chú của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy ghi: "20 giờ 30 phút. 3/III-22".

GỬI I. V. XTA-LIN

8 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8252 có ghi: "Gửi Xta-lin, một phong bì dán". Trong sổ đăng ký công văn gửi đến có ghi nhận được một bức điện báo bằng điện thoại của I. V. Xta-lin đề ngày 7 tháng Ba 1922 gửi V. I. Lê-nin, trong đó nói về dự thảo nghị quyết của Bộ dân ủy thanh tra công nông về thái độ đối với các xí nghiệp cho thuê và có ghi chú: "V. I. đã trả lời 8/III-22".

GỬI A. A. XÔN-TXƠ

9 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8253 có ghi: "Gửi Xôn-txơ (một phong bì dán)".

GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI

9 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8255 có ghi: "Gửi Tô-rốt-xki (một phong bì dán)".

GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH

9 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8257 có ghi: "Gửi Tê-ô-đô-rô-vích (một phong bì dán)". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được thư trả lời của I. A. Tê-ô-đô-rô-vích ngày 9 tháng Ba 1922, trong đó Tê-ô-đô-rô-vích viết cho V. I. Lê-nin: "Thư ngắn của đồng chí ngày 8 đã được giao cho tôi buổi tối ngày 9".

GỬI I. V. XTA-LIN

11 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8261 có ghi: "Gửi Xta-lin, (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

12 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8266/386Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi **đồng chí Xta-lin**, cho **riêng cá nhân** (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8266 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI C. TXÉT-KIN

15 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8273/395Д trên đó

V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Txét-kin*. An die Genossin **Clara Zetkin**. *Khẩn*", có chữ ký nhận của C. Txét-kin và ghi chú "15-III22". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8273 có ghi: "Gửi Txét-kin. (Một phong bì dán)".

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

18 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8279/412Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí A. Đ. **Txi-u-ru-pa** (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của A. Đ. Txi-u-ru-pa. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8279 có ghi: "Gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa một gói dán".

GỬI I. V. XTA-LIN

19 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8285 có ghi: "Gửi Xta-lin. (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

19 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8287 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI P. I. PÔ-PỐP

19 tháng Ba 1922

Về bức thư này, ngày 19 tháng Ba 1922, V. I. Lê-nin viết cho I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp: "Tôi gửi kèm theo đây bức thư cho Pô-pốp (đồng chí có thể gửi qua nữ thư ký của tôi)" (xem tập này, văn kiện 332). Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu

chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư của Lê-nin và Xcơ-voóc-txốp-Xtê-pa-nốp gửi P. I. Pô-pốp, số 2780.

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

20 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư số 8290/428Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *L. B. Ca-mê-nép* ((Lê-nin gửi))", có chữ ký nhận của L. B. Ca-mê-nép và ghi chú: "20/III-22". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8290 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép — một phong bì dán".

GỬI I. V. XTA-LIN

23 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư số 8236* trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí **Xta-lin, khẩn**", có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin và ghi chú: "23- III 22". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8306 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

25 tháng Ba 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8311 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép (một phong bì dán)".

GỬI I-u. M. XTÊ-CLỐP

25 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư của V. I. Lê-nin gửi I-u. M. Xtê-clốp, mang số 2950.

* Con số ghi sai, đáng lẽ là 8306. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi số 8236 đã được chữa thành 8306.

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Tháng Ba, chậm nhất là 27, 1922

Thư được viết trước khi G. V. Tsi-tsê-rin lên đường đi dự Hội nghị Giê-nơ, vào đêm 27 rạng 28 tháng Ba 1922. G. V. Tsi-tsê-rin nhắc đến thư này trong một bức thư gửi ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao ngày 21 tháng Tư 1922, đồng chí viết rằng: "Tôi xin nhắc để các đồng chí biết rằng ở một trong các bức thư của Vla-đi-mia I-lích, cũng như tại phiên họp vừa rồi của Bộ chính trị có tôi tham dự, trước khi lên đường, tôi đã nhận được chỉ thị thật nghiêm ngặt không để bị phá vỡ nếu không có nghị quyết của Ban chấp hành trung ương thông qua" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin).

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

31 tháng Ba 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8319/469Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi G. M. Cro-gi-gia-nốp-xki (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của G. M. Cro-gi-gia-nốp-xki ngày 31 tháng Ba 1922. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8319 có ghi: "Gửi Cro-gi-gia-nốp-xki (một phong bì dán)".

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

4 tháng Tư 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8328 có ghi: "Gửi Txi-u-ru-pa (một phong bì dán)".

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

6 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8343/493 trên đó

V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Ê-nu-kít-đê (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của A. X. Ê-nu-kít-đê ngày 6 tháng Tư. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8343 có ghi: "Gửi Ê-nu-kít-đê (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

7 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư của Lê-nin gửi I. V. Xta-lin, mang số 8344. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8344 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI Ph. E. ĐGIẾC-GIN-XKI

10 tháng Tư 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8353 có ghi: "Gửi Đgiéc-gin-xki (một gói dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

15 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8369/547Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Xta-lin (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8369 có ghi: "Gửi Xta-lin (một gói dán)".

GỬI M. N. PÔ-PÔ-VA

20 tháng Tư 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8376 có ghi: "Gửi đồng chí M. N. Pô-pô-va. Ê-ca-tê-rin-bua. Ban giáo dục chính trị tỉnh. Thư báo tin về tiến trình sự việc của tổ chức Sa-đrin-xcơ".

GỬI NÔNG DÂN LÀNG PRA-VUÏ-E LAM-KI,
TỔNG LÊ-VUÏ-E LAM-KI, HUYỆN MOỐC-SAN-XCƠ,
TỈNH TAM-BỐP

Tháng Tư, sau ngày 20, 1922

Thư này do V. I. Lê-nin viết để trả lời thư của nông dân làng Pra-vui-e Lam-ki chúc mừng Người nhân dịp sinh nhật lần thứ 52 của Người. Ma-ri-a I-li-ni-tso-na U-li-a-nô-va trong hồi ký đã viết: "Tôi còn nhớ rõ nét mặt của Vla-đi-mia I-lích tươi hân lên như thế nào, khi Người đọc bức thư đó.

Người chỉ thị cho tôi nhất thiết phải nhắc Người trả lời và quả nhiên Người đã trả lời" (M. I. U-li-a-nô-va. Về Lê-nin, 1964, tr. 74).

GỬI I. V. XTA-LIN

21 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư số 8379/563Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Xta-lin* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin ngày 21 tháng Tư 1922. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8379 có ghi: "Gửi Xta-lin (một gói dán)".

GỬI M. P. PA-VLÔ-VÍCH

22 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư của V. I. Lê-nin gửi M. P. Pa-vlô-vích, mang số 1140.

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

26 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư số 4250 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Ê-nu-kít-đê* (Lê-nin gửi), **riêng cho cá nhân**" và có chữ ký nhận của A. X. Ê-nu-kít-đê ngày 26 tháng Tư.

GỬI I. P. GIU-CỐP

26 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 4270 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi I-van Pa-vlô-vích *Giu-cốp* (Lê-nin gửi)", và có chữ ký nhận của vợ Giu-cốp, và ghi chú của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "26. IV. 22".

GỬI Ph. E. ĐGIẾC-GIN-XKI

27 tháng Tư 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 4300 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Đgiéc-gin-xki* (Lê-nin gửi), *riêng cho cá nhân, mật*", và có chữ ký nhận của Ph. E. Đgiéc-gin-xki và của người thư ký ngày 27 tháng Tư, hồi 18 giờ.

GỬI CỤC BẢO VỆ CHÍNH TRỊ NHÀ NƯỚC

3 tháng Năm 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8397 có ghi: "Gửi Cục bảo vệ chính trị nhà nước. Yêu cầu cung cấp tin tức về sự việc của I-van Mi-khai-lô-vích Prô-xvi-rốp".

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

8 tháng Năm 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì trên đó V. I. Lê-nin đề: "Xa-đốp-ni-ki, 30. Gửi chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước *đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki ngày 8 tháng Năm 1922.

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

9 tháng Năm 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8402/611Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi Cục bảo vệ chính trị nhà nước, đồng chí *Un-slich-tơ* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của I. X. Un-slich-tơ ngày 9 tháng Năm 1922. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8402 có ghi: "Gửi Un-slich-tơ, một phong bì dán".

GỬI I. V. XTA-LIN

17 tháng Năm 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8418/633Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Xta-lin* (Lê-nin gửi)", có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin và ghi chú: "18. V. 22". Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8418 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

19 tháng Năm 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ được phong bì số 8423/642Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Xta-lin. Khâu lại*. Mật" và có chữ ký nhận của trợ lý của bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga là A. M. Na-da-rê-chi-an ngày 19 tháng Năm. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8423 có ghi: "Gửi Xta-lin (mật)".

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

23 tháng Năm 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8434/657Д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xê-ma-scô* (Lê-nin gửi)" và có

chữ ký nhận của N. A. Xê-ma-scô ngày 23 tháng Năm. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8434 có ghi: "Gửi Xê-ma-scô (một phong bì dán)".

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

23 tháng Năm 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8437 có ghi: "Gửi Phô-ti-ê-va (một gói dán)".

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ

23 tháng Năm 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 4870 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Un-slich-tơ* (Lê-nin gửi). Mật" và có chữ ký nhận của I. X. Un-slich-tơ ngày 23 tháng Năm 1922.

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

27 tháng Năm 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8442 có ghi: "Gửi Di-nô-vi-ép (một phong bì dán)". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được chữ ký của X. Ravích ngày 27 tháng Năm, hồi 22 giờ 30 phút, đã nhận được gói mang số 8442 do V. I. Lê-nin gửi cho G. E. Di-nô-vi-ép.

GỬI I. V. XTA-LIN

15 tháng Sáu 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được "Sổ bệnh lịch" của V. I. Lê-nin, trong đó có ghi rằng ngày 15 tháng Sáu 1922 V. I. Lê-nin đã đọc cho M. I. U-li-a-nô-va viết một bức thư gửi cho I. V. Xta-lin.

GỬI I. V. XTA-LIN

7 tháng Tám 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được "Sổ bệnh lịch" của V. I. Lê-nin, trong đó có ghi rằng ngày 7 tháng Tám 1922, V. I. Lê-nin có viết một bức thư gửi I. V. Xta-lin và giao nhiệm vụ cho người đưa thư mang bức thư đó đi.

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

15 tháng Tám 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi L. B. *Ca-mê-nép* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của L. B. Ca-mê-nép ngày 15 tháng Tám, hồi 12 giờ 30 phút tối.

GỬI I. P. GIU-CỐP

31 tháng Tám 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi I-van Pa-vlô-vích *Giu-cốp*, ngõ Giê-oóc-gi-ép-xki, số 7 (Lê-nin gửi). Ký nhận trên phong bì" và có chữ ký nhận của I. P. Giu-cốp ngày 31 tháng Tám.

GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI

2 tháng Chín 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 694Д/8451 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Xvi-đéc-xki* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của A. I. Xvi-đéc-xki. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8451 có ghi: "Gửi Xvi-đéc-xki (một gói dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

17 tháng Chín 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8457 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi *đồng chí Xta-lin* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận của I. V. Xta-lin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8457 có ghi: "Gửi Xta-lin (một phong bì dán)".

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

21 tháng Chín 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8464 có ghi: "Gửi Di-nô-vi-ép một phong bì dán".

GỬI I-u. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP

22 tháng Chín 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8466 có ghi: "Gửi Lô-mô-nô-xốp một phong bì dán".

GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI

28 tháng Chín 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8479 có ghi: "Gửi Xvi-đéc-xki (một phong bì dán)".

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Tháng Mười, chậm nhất là 16, 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được đoạn văn ghi của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "Đồng chí Ca-mê-nép! Nađ. Côn. đã gọi điện thoại

và yêu cầu thay mặt VI. II. chuyển bức thư như sau: 1) V. I. chờ thư trả lời bức thư của Người...".

GỬI B. B. CRÔ-NIN

16 tháng Mười 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8497 có ghi: "Gửi B. B. Crô-nin về Bê-du-glốp".

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

16 tháng Mười 1922

Đây là thư của V. I. Lê-nin trả lời bức thư của G. E. Di-nô-vi-ép đề ngày 15 tháng Mười 1922 hiện còn giữ được trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8500 có ghi: "Gửi Di-nô-vi-ép: về Rô-giơ-cốp (không có bản sao)".

GỬI I-a. A. I-A-CÔ-VLÉP

22 tháng Mười 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8511 có ghi: "Gửi I-a-cô-vlép (một phong bì dán)". Ngày 23 tháng Mười 1922, V. I. Lê-nin đã nói chuyện với I-a. A. I-a-cô-vlép, I. V. Xta-lin và N. I. Bu-kha-rin về hoạt động của Tổ chức văn hóa vô sản và về bài báo của I-a-cô-vlép nhan đề "Về "văn hóa vô sản" và Tổ chức văn hóa vô sản" viết cho báo "Sự thật" (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 821).

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

25 tháng Mười 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8515 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích *Cơ-gi-gia-nốp*-

xki (Lê-nin gửi)" và có các chữ ký nhận của G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki và của thư ký của đồng chí đó ngày 25 tháng Mười, hồi 11 giờ 30 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8515 có ghi: "Gửi Cơ-gi-gia-nốp-xki (một gói dán)".

GỬI I. V. XTA-LIN

26 tháng Mười 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8517 có ghi: "Gửi Xta-lin (trong phong bì dán kín)".

GỬI I. V. XTA-LIN

26 tháng Mười 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8518/824 trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Xta-lin*, Lê-nin gửi" và có chữ ký nhận của A. M. Na-da-rê-chi-an, trợ lý bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 26 tháng Mười, hồi 20 giờ 45 phút. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8518 có ghi: "Gửi Xta-lin (trong phong bì dán)".

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

28 tháng Mười 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8519 có ghi: "Gửi Ca-mê-nép (về các nhà máy điện khu vực)".

GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP

28 tháng Mười 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đến, ở số 670Д có ghi: "Thư trả lời của Mô-lô-tốp đối với thư ngắn của V. I. 28/X gửi cho Mô-lô-tốp về I-a-nu-sép-xki".

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

31 tháng Mười 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư do V. I. Lê-nin gửi cho N. P. Goóc-bu-nốp, mang số 8530/857д. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8530 có ghi: "Gửi Goóc-bu-nốp, N. P. — Về vấn đề dự toán của Bộ dân ủy giáo dục — (bài báo của Lu-na-tsác-xki về giáo dục nhân dân) ("Bộ dân ủy giáo dục đã mắc bệnh to đầu như thế nào và chữa bệnh đó như thế nào)".

GỬI I. V. XTA-LIN

3 tháng Mười một 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8534 có ghi: "Một phong bì dán gửi *Xta-lin*".

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

3 tháng Mười một 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8535 có ghi: "Gửi Cờ-gi-gia-nốp-xki một phong bì dán".

GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI

3 tháng Mười một 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì số 8536/875д trên đó V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí *Tờ-rốt-xki* (Lê-nin gửi)" và có chữ ký nhận ngày 3 tháng Mười một. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8536 có ghi: "Gửi Tờ-rốt-xki một phong bì dán".

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

6 tháng Mười một 1922

Trên một bức thư của M. C. Vla-đi-mi-rốp còn giữ được trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin có chữ của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề: "cho vào hồ sơ lưu. Bản sao bức thư này kèm theo quyết định của V. I. Lê-nin hiện ở chỗ Goóc-bu-nốp; trong quyết định này V. I. đã đề nghị gửi bức thư đó cho Ca-mê-nép. Đã cho gửi đi".

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI

8 tháng Mười một 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8545 có ghi: "Gửi một phong bì dán cho Cờ-gi-gia-nốp-xki" và ghi chú: "(nhờ vợ đồng chí đó chuyển hộ)".

GỬI C. TXÉT-KIN

12 tháng Mười một 1922

Đây là thư của V. I. Lê-nin trả lời một bức thư của C. Txét-kin, trên bức thư đó của Txét-kin có chữ đề của V. I. Lê-nin: "Nhận được của *Txét-kin* (cho vào hồ sơ lưu) 12. XI. 1922". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được phong bì thư số 8550/903д trên đó V. I. Lê-nin đề: "An die Gen. **Zetkin** — gửi đồng chí *Txét-kin* (Lê-nin gửi) (von Lenin)" và có chữ ký nhận của C. Txét-kin. Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8550 có ghi: "Gửi Cla-ra Txét-kin (một phong bì dán)".

GỬI I. X. UN-SLÍCH-TỜ

Tháng Mười một, chậm nhất là ngày 22, 1922

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin còn giữ được công văn của I. X. Un-slich-tờ gửi V. I. Lê-nin đề ngày 22 tháng Mười một 1922 để trả lời thư chất vấn của V. I. Lê-nin.

GỬI G. I-a. XÔ-CÔN-NI-CỐP

23 tháng Mười một 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8569 có ghi: "Gửi đồng chí Xô-côn-ni-cốp một gói".

GỬI HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY CRUM

Tháng Chạp, sớm nhất là ngày 2, 1922

N. M. Knhi-pô-vích, được V. I. Lê-nin tiếp ngày 2 tháng Chạp 1922 (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 836), đã viết về bức thư này trong hồi ký của mình: "Sau này tôi được biết rằng Vla-đi-mia I-lích, tuy bị ốm, nhưng chính vào lúc đó đã tìm một cơ hội viết thư cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy Crum để Hội đồng giúp đỡ bằng mọi cách đối với phái đoàn khoa học của chúng tôi" ("Sự thật", số 20, ngày 25 tháng Giêng 1925).

GỬI V. P. IẾC-XMAN

6 tháng Chạp 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8585 có ghi: "Gửi Iéc-xman, một thư ngắn bằng tiếng Anh".

GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP

12 tháng Chạp 1922

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8610 có ghi: "Gửi *Goóc-bu-nốp*, N. P. về chế độ kế toán tập trung ở trong nước Cộng hòa".

GỬI M. I. PHRUM-KIN VÀ B. X. XTÔ-MÔ-NI-A-CỐP

13 tháng Chạp 1922

Về bức thư này, ngày 13 tháng Chạp 1922 V. I. Lê-nin đã viết cho L. Đ. Tơ-rốt-xki như sau: "Bởi vì về phương diện này, hội nghị

toàn thể lần trước đã thông qua nghị quyết hoàn toàn trái với chế độ độc quyền ngoại thương và bởi vì trong vấn đề này không thể nhân nhượng được, cho nên tôi nghĩ, như tôi đã nói trong một bức thư gửi cho Phrum-kin và Xtô-mô-ni-a-cốp, rằng trong trường hợp chúng ta bị thất bại trong vấn đề này thì chúng ta sẽ phải đưa vấn đề ra trước đại hội đảng" (xem tập này, văn kiện 512). Trong sổ đăng ký công văn gửi đi, ở số 8615 có ghi: "Gửi Phrum-kin — Xtô-mô-ni-a-cốp. Gửi Tơ-rốt-xki. Về độc quyền ngoại thương và về bức thư của đồng chí Tơ-rốt-xki nói về độc quyền ngoại thương."

CHÚ THÍCH

¹ Ngày 14 tháng Mười một 1921, khi trả lời bức thư này, bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Đ. I. Cuốc-xki đã gửi cho V. I. Lê-nin một tài liệu của Phòng điều tra của Bộ dân ủy tư pháp về 18 vụ có dính dáng với tệ quan liêu giấy tờ trong nửa đầu năm 1921. Cuốc-xki viết rằng đa số các vụ cuối cùng đã được giải quyết bằng cách kỷ luật, một số vụ đó đã bị miễn nghị và "chỉ dưới dạng ngoại lệ mới có thể đưa các vụ này ra trước tòa án (Tòa án quân sự cách mạng và tòa án nhân dân)". Cuốc-xki cũng thông báo về việc chuẩn bị những phiên tòa mẫu, ông viết rằng đã đặt vấn đề đổi mới thành phần của các thẩm phán nhân dân Mát-xơ-va (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên - xô).

Lê-nin không thỏa mãn về sự trả lời của Cuốc-xki và Người lại viết thư cho Cuốc-xki (xem tập này, văn kiện 208). —2.

² *Tiểu ban quản lý vàng* — tiểu ban quản lý quỹ vàng thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, được thành lập theo quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 6 tháng Chín 1921, thành phần gồm các đại diện của Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy ngoại thương và Bộ dân ủy lương thực. Ngày 26 tháng Mười Hội đồng lao động và quốc phòng đã chuẩn y danh sách thành viên của tiểu ban. Tiểu ban này có nhiệm vụ: sơ bộ xem xét đơn xin của các bộ và các cơ quan về việc xuất vốn bằng vàng và bằng ngoại tệ, và trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng các dự thảo quyết định về những đơn yêu cầu đó. Tiểu ban cũng quản lý việc xuất vàng và những kim loại quý khác cho các mục tiêu khoa học và kỹ thuật.

I-u. V. Lô-mô-nô-xốp là phái viên được ủy quyền của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các đơn đặt hàng ở nước ngoài cho ngành

đường sắt và đứng đầu phái đoàn đường sắt Nga ở nước ngoài. Đồng chí này đã hành động bất chấp các đại diện thương mại và các đại diện toàn quyền, nghĩa là không thỏa thuận về những cuộc đàm phán và những dịch vụ của mình với các đại diện đó. Hành động đó đã đưa đến sự hiểu lầm, gây trở ngại cho công việc và đưa đến hậu quả là ký kết những hợp đồng không có lợi. Để chấm dứt tình trạng đó, ngày 4 tháng Giêng 1922, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua "Chỉ thị gửi đồng chí I-u. V. Lô-mô-nô-xốp trong thời gian công tác ở nước ngoài (bổ sung giấy ủy nhiệm ngày 7 tháng Sáu 1920...)" Trong khi vẫn dành cho Lô-mô-nô-xốp quyền trực tiếp liên hệ với tất cả các cơ quan của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chỉ thị này quy định rằng những cuộc thương lượng với các nước ngoài, đồng chí đó phải tiến hành thông qua các đại diện toàn quyền, phải thông báo cho họ biết những hợp đồng trọng yếu dự định ký kết và "chấp nhận những chỉ thị của họ trong lĩnh vực chính trị để bảo đảm sự lãnh đạo". Phái đoàn phục tùng Bộ dân ủy ngoại thương trong lĩnh vực tài chính, phục tùng Bộ dân ủy giao thông trong lĩnh vực kỹ thuật và có trách nhiệm gửi báo cáo cho cả hai bộ dân ủy ấy. —2.

³ Đã được viết trên thư ngắn của đồng chí C. M. Svét-tsi-cốp, phái viên được ủy quyền của Hội đồng bộ trưởng dân ủy phụ trách công việc của ngành công nghiệp giấy và ấn loát, đồng chí này đã gửi thư ngắn trên đây cho V. I. Lê-nin vào ngày 5 tháng Mười một 1921. Svét-tsi-cốp đề nghị "lập một quỹ bằng tiền cho ngành xuất bản (Nhà xuất bản quốc gia, Tổng cục công nghiệp giấy, Cục ấn loát và Tổng cục phát hành sách báo) tổng số bằng 319 tỷ rúp"; "ứng trước 60 tỷ rúp trước ngày 15 tháng Mười một năm nay tương ứng với các đơn yêu cầu của các cơ quan".

Vấn đề do Svét-tsi-cốp đặt ra đã được Tiểu ban đặc biệt trực thuộc Vụ dự toán ngân sách của Bộ dân ủy tài chính xem xét ngày 9 tháng Mười một. Sau khi nhận thấy rằng đơn yêu cầu không có đầy đủ căn cứ, tiểu ban đã giao cho các đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy tài chính thẩm tra đơn yêu cầu và kết luận.

Ngày 9 tháng Mười một, C. M. Svét-tsi-cốp lại gửi thư cho V. I. Lê-nin (xem tập này, chú thích 33). —3.

⁴ *Ủy ban sử dụng vật tư* được thành lập theo sắc lệnh ngày 21 tháng Mười một 1918 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nó trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Ủy ban này có nhiệm vụ: xác

định dự trữ hàng hoá chung của nước Cộng hoà, cả những hàng chế tạo và sản xuất trong nước cũng như những hàng hóa nhập khẩu; quy định và xác định khối lượng các dự trữ đặc biệt phục vụ cho nhu cầu công nghiệp, cho việc phân phối trong nhân dân, cho xuất khẩu và cho việc lập quỹ dự trữ của nhà nước; lập các kế hoạch sử dụng các nguồn dự trữ hàng hoá trong nước. Trên cơ sở nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 17 tháng Ba 1921, Ủy ban sử dụng được chuyển sang Hội đồng lao động và quốc phòng.

Ủy ban sử dụng vật tư trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng là cấp cao nhất phụ trách việc phân phối các nguồn dự trữ vật tư, các nghị quyết của ủy ban này sẽ có hiệu lực nếu không bị kháng nghị trong Hội đồng lao động và quốc phòng trong thời hạn 3 ngày từ sau khi có nghị quyết của ủy ban và không bị huỷ bỏ bởi Hội đồng lao động và quốc phòng. Tất cả các bộ có trách nhiệm trình cho ủy ban này nghiên cứu các dự toán về dự trữ vật tư đã được lập trên những căn cứ chính xác.

Xem tập này, các văn kiện 87 và 88, — 3.

⁵ "Hợp đồng tô nhượng về thu mua và buôn bán nguyên liệu da ký với P. B. Stanh-béc" được Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao trình ngày 21 tháng Mười một 1921 để Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn. Ngày 29 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao cho một ủy ban gồm V. V. Gôm-bác-gơ, A. M. Lê-gia-va và A. L. Sanh-man xem xét lại bản hợp đồng và tiếp tục đàm phán với bên ký kết. Bổ sung vào nghị quyết về vấn đề này, V. I. Lê-nin đã đưa ra những đề nghị sau đây được coi như chỉ thị cho ủy ban: "α (mức thuế quan (điểm này bị đập xoá và không đưa vào nghị quyết. — BT.); β) kiểm tra số lượng thực tế về da thuộc mà Bộ dân ủy ngoại thương nắm được cho đến nay... γ) kiểm tra khả năng và triển vọng đạt được về sự phát triển các dịch vụ của bản thân Bộ dân ủy ngoại thương và Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng khi chỉ ra một số lượng tiền nhất định" (Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 187). Sau nhiều lần thảo luận, ngày 10 tháng Giêng 1922, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã cự tuyệt việc tô nhượng và giao cho một ủy ban đặc biệt khởi thảo điều lệ về việc tổ chức thu mua nguyên liệu da ở trong nước, dựa trên những nguyên tắc góp cổ phần. Ngày 24 tháng Giêng, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã duyệt y về cơ bản dự thảo điều lệ "Công ty cổ phần buôn bán trong nước và xuất khẩu nguyên liệu da", những người thành lập công ty này là Bộ dân ủy ngoại thương, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, đồng thời có cả hai nhà tư bản

P. B. Stanh-béc và V. I. Tô-min-gát, và giao cho ủy ban trước đây biên soạn lại điều lệ đó với sự tham gia của Đ. I. Cuốc-xki. Ngày 1 tháng Hai 1922, điều lệ của công ty và hợp đồng giữa những người thành lập công ty đã được Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 311- 312, 441 - 443. — 4.

⁶ Đây là nói về việc cho nhà công nghiệp và nhà tài chính Anh là L. Ua-các tô nhượng về nghiên cứu và khai thác khoáng sản, trước Cách mạng tháng Mười ông là chủ tịch Hội Nga - Á thống nhất và là chủ của nhiều xí nghiệp khai khoáng lớn ở nước Nga (Cư-stum, Ri-đe-ơ, Ta-na-lúc, E-ki-ba-xtu-dơ). Cuộc đàm phán giữa bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương L. B. Cra-xin và L. Ua-các bắt đầu ở Luân-đôn vào giữa tháng Sáu 1921. Từ tháng Tám đến tháng Chín 1921, cuộc đàm phán được tiến hành ở Mát-xcơ-va. Chính phủ xô-viết tỏ ý sẵn sàng dành cho Ua-các, theo những điều kiện nhất định, tô nhượng những xí nghiệp mà ông chiếm giữ trước Cách mạng tháng Mười. Lê-nin đã vạch ra những điều kiện cơ bản trong việc tô nhượng và chăm chú theo dõi tiến trình các cuộc đàm phán (xem tập này, các văn kiện 186, 287, 453, 466, 469, 483, 484, 485; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 241, 253- 254, 276, 307 và t. 53, các văn kiện 66, 217, 218, 306, 385, 479, 486, 504). Trong quá trình đàm phán đã khởi thảo được dự thảo hợp đồng tô nhượng. Nhưng vào tháng Mười 1921, Ua-các đã ngừng các cuộc đàm phán và lao đầu vào chiến dịch chống xô-viết hy vọng rằng dựa vào sức ép và dọa dẫm sẽ buộc Chính phủ xô-viết phải có những sự nhượng bộ quan trọng.

Hội đồng lao động và quốc phòng đã thành lập một ủy ban do I. C. Mi-khai-lốp đứng đầu để điều tra những xí nghiệp dự định giao cho Ua-các theo chế độ tô nhượng nhằm giải quyết dứt khoát vấn đề có trao cho Ua-các tô nhượng hay không. — 4.

⁷ Thư ngắn viết nhân sắp có cuộc thảo luận, vào ngày 10 tháng Mười một 1921, tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy bản báo cáo của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực A. B. Kha-la-tốp nói về việc cải thiện sinh hoạt của các nhà bác học. Hội đồng bộ trưởng dân ủy sau khi ghi nhận và thông qua báo cáo của Kha-la-tốp coi đó là một bản báo cáo sơ bộ, đã lập ra một tiểu ban thường trực để điều tra một cách toàn diện và cải thiện mọi mặt sinh hoạt của các nhà bác học, thành phần của tiểu ban gồm M. N. Pô-crốp-xki, I-a. I. Ghin-đin, A. A. Nô-vi-txơ-ki, A. B. Kha-la-tốp,

N. A. Xê-ma-scô và V. P. Vôn-ghin. Tiểu ban này được trao nhiệm vụ "thảo luận vấn đề về chế độ tặng giải thưởng cho những cán bộ cần thiết nhất đối với nước Cộng hòa trong lĩnh vực khoa học" và trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề nghị về vấn đề đó (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 6.

⁸ Bức thư ngắn này và bức thư ngắn tiếp theo sau của V. I. Lê-nin có quan hệ với những cuộc đàm phán giữa L. B. Cra-xin và công ty xây dựng Mỹ "Công ty Pha-un-đây-son". Công ty này đề nghị được đảm nhận việc xây dựng nhà máy tách pa-ra-phin và đường ống dẫn dầu Grô-dơ-nui - Hắc-hải với điều kiện là các kỹ sư của công ty này tiến hành lấy việc thăm dò. Ngày 28 tháng Mười 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết chi 100 nghìn đô-la để trả cho việc hoạt động thăm dò của "Công ty Pha-un-đây-son" với điều kiện phải để cho các cán bộ và chuyên gia xô-viết tham gia các hoạt động đó, đồng thời trình tất cả mọi chi tiết của việc thăm dò cho các cơ quan xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 236-237).

Thư ngắn của V. I. Lê-nin gửi chánh văn phòng Bộ dân ủy ngoại giao là P. P. Goóc-bu-nốp, đã được viết ở phía dưới bức điện của L. B. Cra-xin gửi từ Luân-đôn ngày 1 tháng Mười một 1921, trong đó Cra-xin phản nản về việc chậm chi những số tiền cần thiết cho việc mở đầu các cuộc đàm phán với "Công ty Pha-un-đây-son" Mỹ. Đồng thời dẫn chứng việc Chính phủ xô-viết dường như đã cự tuyệt không cho L. Ua-các tô nhượng, Cra-xin đã viết về việc các cơ quan xô-viết "làm thất bại" chính sách tô nhượng, v.v.. — 7.

⁹ Thư ngắn được viết ở phía dưới thư của phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga I. X. Un-slich-tơ gửi cho V. I. Lê-nin, thư này gửi kèm theo những văn kiện được soạn thảo theo sự ủy nhiệm của Lê-nin: "Những nguyên tắc và những quan điểm cơ bản về việc bảo vệ lợi ích kinh tế, chính trị và quân sự của nước Cộng hòa nhân vấn đề đấu tranh chống nạn buôn lậu" và "Báo cáo ngắn gọn về cuộc đấu tranh chống nạn buôn lậu".

Cũng xem tập này, văn kiện 25. — 8.

¹⁰ Đã được viết trên thư của G. V. Tsi-tsê-rin, trong đó thông báo rằng Ủy ban cứu đói Anh có ý định gửi đến U-cra-i-na và những địa

phương khác hàng hoá để đổi lấy lương thực, và số lương thực nhận được đó sẽ gửi đến những vùng đang bị đói. Tsi-tsê-rin đề nghị bác bỏ chương trình đó vì ông cho rằng người Anh sẽ gửi những hàng hoá cũ đến và cũng có nguy cơ là bọn ăn cướp sẽ tập kích vào những người buôn bán Anh. — 8.

¹¹ Những số liệu này là con số dự tính số hạt giống cần thiết cho việc gieo trồng vụ xuân trên các cánh đồng ở các tỉnh bị đói vào mùa xuân 1922. 33 triệu pút là số hạt giống cần thiết. 15 triệu pút trong số đó Bộ dân ủy nông nghiệp phải nhận ở Bộ dân ủy lương thực; Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ vàng ra để mua một nửa trong số 18 triệu pút còn thiếu, tức là 9 triệu pút; Bộ dân ủy lương thực có trách nhiệm phải giao 9 triệu pút còn lại bằng thu mua ngoài kế hoạch. — 9.

¹² Thư ngắn được viết nhân thông báo của V. A. Xmô-li-a-ni-nốp, phó văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách các vấn đề kinh tế, gửi V. I. Lê-nin nói rằng có nhiều hội nghị kinh tế tỉnh và nhiều cơ quan địa phương khác phản nản là không nhận được các xuất bản phẩm của trung ương. — 9.

¹³ Đây là nói về bài "Phục hồi Đôn-bát" đăng trên báo "Công nhân đốt lò toàn Nga" ngày 1 tháng Mười một 1921. Bài báo đưa tin về việc bắt đầu phục hồi các nhà máy ở Côn-xtan-ti-nốp-ca. — 10.

¹⁴ Vấn đề về sản xuất cày máy kiểu Phau-lơ đã được Hội đồng lao động và quốc phòng xem xét nhiều lần. Vào tháng Năm 1920 ban lãnh đạo Ban kim khí thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã được giao nhiệm vụ tổ chức sản xuất những cày máy đó, nhưng đã lập kế hoạch sản xuất mà không tính trước đến các nguồn kim loại và chất đốt có trong tay. Một nhóm đặc biệt ba người, đứng đầu là kỹ sư M. I. Un-cơ-xốp, đã được thành lập để thống nhất toàn bộ công việc sản xuất cày máy, nhưng lại chỉ làm một việc là trình các báo cáo và trao đổi thư từ với các bộ, các ngành mà không báo cáo với Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng về thực trạng sản xuất cày máy. Ngày 21 tháng Mười 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua nghị quyết về vấn đề cày Phau-lơ, dự thảo nghị quyết do V. I. Lê-nin viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 228). Nghị quyết này của Hội đồng lao động và quốc phòng giao cho trưởng Ban kim khí thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao là L. C. Mác-ten-xơ chịu

trách nhiệm về việc chấp hành nghị quyết sản xuất cày Phau-lơ, dành cho đồng chí này thời hạn một tuần lễ để lập kế hoạch tổ chức công việc và đề ra những biện pháp cụ thể, đồng thời giao cho Bộ dân ủy tư pháp, cũng trong thời hạn đó, điều tra tình trạng quan liêu giấy tờ và lụm thụt trong công việc đó và trình báo cáo lên Hội đồng lao động và quốc phòng.

Ngày 11 tháng Mười một 1921, tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận bản báo cáo về kế hoạch tổ chức công việc sản xuất cày máy Phau-lơ, cùng báo cáo của Bộ dân ủy tư pháp về kết quả điều tra tình trạng quan liêu giấy tờ trong việc thực hiện nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về sản xuất cày máy. Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định đình chỉ việc sản xuất cày máy và giao cho Ban kim khí thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao tính toán xem bộ phận nào của công việc kết thúc là hợp lý đồng thời cũng tính đến những khoản chi phí đã bỏ ra. Hội đồng lao động và quốc phòng cũng đã thông qua kết luận của Bộ dân ủy tư pháp về khuyết điểm của Ban kim khí, của nhóm đặc biệt ba người, của ủy ban cung cấp cho công nhân và Bộ dân ủy ngoại thương trong việc không chấp hành các nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về sản xuất loại cày máy Phau-lơ và đã đề nghị Bộ dân ủy tư pháp làm rõ trách nhiệm cá nhân của những người sẽ đưa truy tố trước tòa án.

Cũng xem tập này, các văn kiện 134 và 155. — 11.

¹⁵ Thư ngắn này là để trả lời thư của Đ. B. Ri-a-da-nốp, giám đốc Viện C. Mác và Ph. Ăng-ghe-nen, trong đó đồng chí này thông báo về kết quả chuyến đi ra nước ngoài của đồng chí đó để mua những tác phẩm đã xuất bản và các bản thảo của C. Mác và Ph. Ăng-ghe-nen. Cùng với bức thư đó, Đ. B. Ri-a-da-nốp đã gửi cho V. I. Lê-nin bản sao chụp ảnh "Luận cương về Phơ-bách" (C. Mác và Ph. Ăng-ghe-nen. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ hai, t. 3, tr. 1 - 4) và bản in thứ tập 3 thư từ của Ph. Lát-xan. — 12.

¹⁶ Đây là nói đến đề nghị của Đ. B. Ri-a-da-nốp về việc thành lập một tiểu ban để xem xét các vấn đề có liên quan đến hoạt động của Viện C. Mác và Ph. Ăng-ghe-nen cũng như hoạt động xuất bản của Quốc tế cộng sản. — 13.

¹⁷ Đề nghị này của V. I. Lê-nin được viết trong biên bản phiên họp ngày 2 tháng Mười một 1921 của tiểu ban xem xét vấn đề về quy chế nghiên cứu các tô nhượng.

Sau khi nghe báo cáo của tiểu ban, ngày 8 tháng Mười một 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết nghị chuyển các văn kiện cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 15 tháng Mười một 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy sau khi xem xét vấn đề tập trung toàn bộ công việc tô nhượng vào ủy ban đặc biệt, đã thông qua với một vài điểm sửa chữa các đề nghị của tiểu ban về quy chế nghiên cứu các tô nhượng. — 13

¹⁸ Thư ngắn viết trong "Đề cương báo cáo về việc cải tổ Bộ dân ủy giao thông" do X. Đ. Mác-cốp, cục trưởng Cục đường sắt Cáp-ca-dơ soạn ra. Xuất phát từ kinh nghiệm hoạt động tốt của tuyến đường sắt Vla-đi-cáp-ca-dơ, Mác-cốp đề nghị chuyển ngành vận tải sang thực hiện nguyên tắc kinh doanh và thương mại.

Ngày 16 tháng Giêng 1922, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua nghị quyết "Về việc áp dụng nguyên tắc hạch toán kinh tế trong ngành vận tải" (đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 18 tháng Giêng 1922). — 13.

¹⁹ Vấn đề tiền thưởng cho công nhân nhà máy Bri-an-xơ do sản xuất thành công cày điện đã được xem xét tại phiên họp ngày 25 tháng Mười một 1921 của Hội đồng lao động và quốc phòng. Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định chuyển vấn đề sang để lấy kết luận của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí. Do chỗ nhà máy Bri-an-xơ đáng lẽ phải hoàn thành 20 cày điện theo kế hoạch vào ngày 1 tháng Mười một, thì chỉ hoàn thành có 8, cho nên Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí thấy trả một khoản tiền thưởng đặc biệt là không hợp lý, đồng thời chỉ rõ rằng những người đặc biệt xuất sắc thì có thể được thưởng lấy trong số tiền dành cho việc sản xuất cày điện. Ngày 14 tháng Chạp 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng sau khi xem xét kết luận của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân kim khí, đã thông qua nghị quyết tán thành kết luận đó. — 15.

²⁰ Đây là nói về L. X. Ri-vlin, người mà V. I. Lê-nin đã giới thiệu để được sử dụng vào công việc trong các cơ quan của Bộ dân ủy ngoại thương ở nước ngoài. — 15.

²¹ Văn kiện được viết nhân có những đoạn trích từ một bức thư của thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương A.M. Lê-gia-va ngày 28 tháng Mười và từ các bức điện của Lê-gia-va gửi từ Béc-lanh và của L. B. Cra-xin gửi từ Luân-đôn ngày 9 tháng Mười một 1921, do ủy

viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương I. I. Rát-tsen-cô gửi cho V. I. Lê-nin ngày 10 tháng Mười một 1921. Lê-gia-va báo cáo rằng đồng chí đó đang chờ thị thực nhập cảnh để sang Anh, và đề nghị trước khi đồng chí đó trở lại Mát-xcơ-va thì "không giải quyết những vấn đề chung của ngoại thương". Còn Cra-xin đã đề nghị với Rát-tsen-cô chính thức gửi báo cáo đến Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Bộ chính trị để phản đối việc cho phép Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng tiến hành những dịch vụ thương mại độc lập ở nước ngoài. Cra-xin viết rằng nếu Bộ chính trị dự định thủ tiêu sự độc quyền ngoại thương, thì Bộ chính trị "hãy chỉ định ngay lập tức một bộ trưởng mới và một ban lãnh đạo mới cho Bộ dân ủy ngoại thương". Rát-tsen-cô báo cáo với Lê-nin về cuộc nói chuyện của đồng chí đó với chủ tịch Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng là L. M. Khin-tsúc và đã gửi bức thư của Khin-tsúc cho Lê-nin. Khin-tsúc đã đồng ý hoãn vấn đề Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng tham gia hoạt động ngoại thương lại một tuần lễ, nhưng đã đề nghị Lê-nin không trì hoãn lâu việc quyết định vấn đề đó, bởi vì một việc làm như vậy "sẽ có hại đến việc thực hiện các kế hoạch của chúng ta".

Ngày 14 tháng Mười một, V. I. Lê-nin sau khi đọc báo cáo của Cra-xin và của Lê-gia-va về thời gian ra nước ngoài của Lê-gia-va, đã ghi như sau trên bức thư của Rát-sen-cô: "Ngày 10/XI Lê-gia-va đã rời Béc-lanh đi Luân-đôn. Sẽ có mặt ở Mát-xcơ-va 20/XI. 14/XI. Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 16.

²² V. I. Lê-nin nói đến nghị quyết của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy về quyền của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng được mua hàng hóa ở nước ngoài, nghị quyết này đã được thông qua ngày 21 tháng Mười 1921. Sự thỏa thuận giữa Bộ dân ủy ngoại thương và Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng về vấn đề này đã đạt được sau khi A. M. Lê-gia-va từ Luân-đôn trở về; ngày 2 tháng Chạp 1921, nghị quyết này đã được Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua.— 16.

²³ Vấn đề đấu tranh chống nạn buôn lậu đã được xem xét vào tháng Mười một 1921 trong một số phiên họp của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Ngày 21 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua dự thảo sắc lệnh "Về phần thưởng cho những người bắt được

bọn buôn lậu" (sắc lệnh đã được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 3 tháng Chạp 1921). Ngày 23 tháng Mười một, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận những biện pháp được nghiên cứu cẩn thận nhằm đấu tranh chống nạn buôn lậu, và ngày 28 tháng Mười một 1921, sau khi chấp nhận dự thảo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về đấu tranh chống nạn buôn lậu, do Ủy ban đặc biệt toàn Nga đưa ra làm cơ sở, đã giao cho một tiểu ban có nhiệm vụ trong thời hạn 5 ngày "phải bổ sung điểm sửa đổi vào bản dự thảo, đồng thời thảo điều lệ về những cơ quan đấu tranh chống nạn buôn lậu" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Dự thảo nghị quyết do tiểu ban này đệ trình đã được Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua với một vài điểm sửa đổi vào ngày 8 tháng Chạp (nghị quyết đã được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 29 tháng Chạp 1921).— 16.

²⁴ Đây là nói đến bài báo "Về tác dụng của vàng hiện nay và sau khi chủ nghĩa xã hội hoàn toàn thắng lợi" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 274 - 284).

Xem văn kiện tiếp theo. — 17.

²⁵ Bài của V. I. Lê-nin "Về tác dụng của vàng hiện nay và sau khi chủ nghĩa xã hội hoàn toàn thắng lợi" đã được xuất bản vào đầu năm 1922, với số lượng 5 nghìn bản. — 17.

²⁶ Văn kiện đã được viết nhân có bức thư của G. E. Di-nô-vi-ép, Di-nô-vi-ép thông báo rằng M. C. Lêm-kê, nguyên giám đốc Sở phát hành tiền trong khi theo dõi công việc của Sở phát hành tiền đã đi đến kết luận rằng ở đó người ta đang thực hiện một sự phá hoại ngầm tinh vi, rằng "giám đốc hiện nay", — T. T. Ê-nu-kít-dê và "chuyên gia của ông ta đã bị người ta bịp". Lêm-kê đề nghị thành lập một tiểu ban của Hội đồng lao động và quốc phòng để thẩm tra. — 18.

²⁷ Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được đưa toàn bộ vào nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về vấn đề Sở phát hành tiền ngày 17 tháng Mười một 1921. Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thành lập một tiểu ban gồm M. P. Tôm-xki, T. T. Ê-nu-kít-dê và M. C. Lêm-

kê để thẩm tra cách tổ chức công việc ở Sở phát hành tiền về mặt kỹ thuật, hành chính và kinh tế.

Sau khi tìm hiểu hoạt động của Sở phát hành tiền và công việc tại các công xưởng của sở, sau khi đã nghe báo cáo của bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính N. N. Cre-xtin-xki, giám đốc Sở phát hành tiền T. T. Ê-nu-kít-dê và của những người khác, tiểu ban đã đi đến kết luận rằng sự chậm trễ trong việc in các giấy bạc không phải là lỗi tại Sở phát hành tiền. Tiểu ban đã nêu rõ rằng Sở phát hành tiền hoàn toàn có đủ sức giải quyết nhiệm vụ của nhà nước giao cho. Sau này, M. C. Lêm-kê đã viết cho tiểu ban nói rằng thư của mình là kết quả của những sự nhầm lẫn.

Bộ chính trị đã thảo luận kết luận của tiểu ban về Sở phát hành tiền vào ngày 5 tháng Giêng 1922 và đã tán thành những kết luận của tiểu ban. — 18.

²⁸ Ý nói thư báo cáo của I. N. Tsê-bô-ta-rép, trước Cách mạng tháng Mười là ủy viên của Ủy ban quản lý các quỹ tiết kiệm của nhà nước, gửi cho Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 7 tháng Mười một 1921. Tsê-bô-ta-rép đã luận chứng sự cần thiết phải phục hồi hoạt động các quỹ tiết kiệm của nhà nước để thu hút tiền còn nằm trong tay nhân dân. Trong khi nêu rõ rằng các quỹ tiết kiệm đã tranh thủ được sự tin cậy của nhân dân, Tsê-bô-ta-rép đã phát biểu những ý kiến của mình về tổ chức và hoạt động của các quỹ đó.

Các quỹ tiết kiệm đã được thành lập theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 26 tháng Chạp 1922 (quyết định được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 29 tháng Chạp 1922). — 19.

²⁹ "Xmê-na Vê-khơ" — tạp chí ra hàng tuần; do một nhóm trí thức bạch vệt lưu vong phát hành ở Pa-ri từ tháng Mười 1921 đến tháng Ba 1922. Cũng chính nhóm này đã phát hành Văn tập "Xmê-na Vê-khơ" vào tháng Bảy 1921 tại Pra-ha. Văn tập và tạp chí này đã tập hợp chung quanh nó một trào lưu lấy tên là Xmê-na Vê-khơ. Thấy rõ rằng hoàn toàn không còn hy vọng trong việc lật đổ Chính quyền xô-viết bằng cách dựa vào sự can thiệp quân sự của nước ngoài, phái Xmê-na Vê-khơ lên tiếng tán thành hợp tác với Chính quyền xô-viết với mưu toan làm biến chất Nhà nước xô-viết theo hướng tư sản. Một bộ phận phái này thành thật mong muốn góp phần vào việc phục hưng nước Nga về mặt kinh tế. — 19.

³⁰ Các hội nghị kinh tế tỉnh hoặc hội đồng kinh tế tỉnh — các cơ quan địa phương của Hội đồng lao động và quốc phòng được thành lập

vào đầu năm 1921 theo nghị quyết của Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga (tháng Chạp 1920) "Về những cơ quan địa phương quản lý kinh tế". Tỉ mỉ hơn về điểm này xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, chú thích 83. — 20.

³¹ Thời hạn trình các báo cáo tổng kết được quy định rõ trong nghị quyết ngày 30 tháng Sáu 1921 của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga "Về các hội nghị kinh tế địa phương, về chế độ báo cáo và việc chỉ đạo theo huấn thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và của Hội đồng lao động và quốc phòng", mà dự thảo của nghị quyết này do V. I. Lê-nin viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 316- 317). Sau này V. A. Xmô-li-a-ni-nốp nhớ lại rằng: "Chẳng bao lâu sau bức điện của Vla-đi-mia I-lích, các báo cáo tổng kết bắt đầu được gửi đến văn phòng". V.I. Lê-nin rất coi trọng các báo cáo của các hội nghị kinh tế, bởi vì nó cung cấp tài liệu soi sáng kinh nghiệm bước đầu thực hiện việc phân phối mùa màng trong những điều kiện của chính sách kinh tế mới, và nhờ đó có thể kiểm tra tính chất đúng đắn của pháp luật trong lĩnh vực đó, sửa chữa và bổ sung pháp luật ("Hồi ký về V. I. Lê-nin", ph. 3, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 366). — 21.

³² Có ý nói đến bức thư của kỹ sư I-a. M. Sa-tu-nốp-xki, ủy viên Ủy ban vận tải trung ương trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng gửi cho V. I. Lê-nin ngày 2 tháng Mười một 1921 nói về công tác của ủy ban. Sa-tu-nốp-xki đề nghị quy định một chế độ mới về việc cử các thành viên của Ủy ban vận tải trung ương: "từng người một và theo sự lựa chọn trực tiếp của Hội đồng lao động và quốc phòng"; chế độ này, theo ý kiến của đồng chí đó, sẽ khiến cho ủy ban này không dính dáng gì với lợi ích của ngành này hay ngành khác.

Ủy ban vận tải trung ương được thành lập ngày 28 tháng Năm 1920. Ủy ban này có nhiệm vụ theo dõi công việc phục hồi vận tải, phát triển và hoàn thiện hơn nữa ngành vận tải, cũng như phối hợp hoạt động của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và của Bộ dân ủy giao thông trong lĩnh vực vận tải (khối lượng vận chuyển, nhu cầu về số đoàn tàu, về phụ tùng, v. v.).

Lê-nin đã ghi ở bên lề bức thư của Sa-tu-nốp-xki, Người đã gạch dưới bằng hai gạch đoạn mở đầu câu thứ nhất: "Đơn của đồng chí Phô-min về những tranh chấp thường xuyên trong Ủy ban vận tải trung ương...", còn ở phía trên ghi hai chữ: "NB".

Chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng N. P. Goóc-bu-nốp đã chuyển thư của Sa-

tu-nốp-xki cho chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki, sau khi ghi thêm vào dưới lời ghi của V. I. Lê-nin một câu như sau: "G. M., tôi đề nghị ngay trong hôm nay trả lại thư này kèm theo ý kiến của đồng chí".

Ngay trong ngày hôm đó, Cơ-gi-gia-nốp-xki đã trả lời Goóc-bu-nốp như sau: "Tại Ủy ban kế hoạch nhà nước, chúng tôi đã đi đến kết luận rằng trong đa số trường hợp, các đại biểu cho các ngành có mặt ở các cơ quan cơ sở của Ủy ban kế hoạch là có hại... Chúng tôi đang xem xét lại những điều quy định về tất cả các cơ quan kế hoạch ở cơ sở và chẳng bao lâu chúng tôi sẽ làm xong việc đó. Và đến khi đó tôi sẽ có những đề nghị cụ thể" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 21.

³³ Thư ngắn được viết dưới bức thư của C. M. Svét-tsi-cốp ngày 9 tháng Mười một 1921. Thông báo với V. I. Lê-nin những tài liệu về tình hình sản xuất giấy trong những năm 1917-1921, Svét-tsi-cốp đã viết là cần phải chi vàng và tiền xô-viết vào việc phát triển công nghiệp giấy (ý kiến của V. I. Lê-nin ghi trong văn bản và ở ngoài lề bức thư của Svét-tsi-cốp, xem Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 49 - 50).

Trong thư báo cáo của A. O. An-xki đề ngày 14 tháng Mười một 1921, đồng chí này đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng Tiểu ban đặc biệt trực thuộc Vụ dự toán ngân sách của Bộ dân ủy tài chính tại phiên họp ngày 12 tháng Mười một đã thừa nhận là có thể lập một quỹ cần thiết cho ngành xuất bản đến hết năm 1921, với dự tính nhu cầu hai tháng là 66 tỷ 872 triệu rúp. Bộ dân ủy tài chính đã trình Hội đồng bộ trưởng dân ủy dự thảo nghị quyết về việc này.

Ngày 17 tháng Mười một 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xem xét vấn đề này và đề nghị Bộ dân ủy tài chính chi ra 65 tỷ 936 triệu rúp để duy trì ngành xuất bản cho đến cuối năm.

Trên bức thư báo cáo của An-xki, Lê-nin viết: "*Gửi N. P. Goóc-bu-nốp. Về Tổng cục công nghiệp giấy: để biết và để đôn đốc.* 19/XI. *Lê-nin*" (Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 50).

Cũng xem tập này, các văn kiện 3 và 65. — 22.

³⁴ Văn kiện công bố ở đây được viết dưới văn bản đoạn trích trong biên bản phiên họp ngày 8 tháng Mười một 1921 của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Sau khi nghe báo cáo của chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao P. A. Bô-gđanốp về những cuộc thương lượng với những người nhận tô nhượng

Dải dịa thường từ tỉnh vùng Cuộc-xơ, Bộ chính trị đã quyết định gác vấn đề lại và giao cho người báo cáo phân phát tài liệu cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị.

Hợp đồng tô nhượng đã không được ký kết. Cũng xem tập này, các văn kiện 360, 361, 365 và 408. — 22.

³⁵ Trong thư đề ngày 11 tháng Mười một 1921, I. X. Un-slich-tơ đề nghị V. I. Lê-nin cứ để cho đồng chí đó theo dõi quá trình điều tra sự việc của Tiểu ban liên bộ thanh toán tài sản ngoại quốc trực thuộc Ban đặc biệt thuộc Cục phân phối của Bộ dân ủy lương thực, một số cán bộ của tiểu ban này đã bị buộc tội lạm dụng.

Lê-nin đã viết trên thư của Un-slich-tơ: "Mặt. Hỏi ý kiến của đồng chí Cuộc-xki. 11/XI. *Lê-nin*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 23.

³⁶ Mấy dòng chữ ghi trên thư của một đảng viên cộng sản Ấn-độ là A-ba-ni Mu-kéc-gi, đồng chí này đã gửi cho V. I. Lê-nin bài báo của mình nói về cuộc khởi nghĩa Ma-la-ba-rơ ở Ấn-độ năm 1921. — 23

³⁷ G. E. Di-nô-vi-ép đã yêu cầu V. I. Lê-nin viết một bài hoặc một bức thư phản đối phái cải lương Ý và hành vi lá mặt lá trái của Xe-ra-ti, Di-nô-vi-ép cho rằng điều đó sẽ có ý nghĩa to lớn.

Cũng xem tập này, văn kiện 177. — 24.

³⁸ Đây là nói về cuốn sách của A. V. Lu-na-tsác-xki, khi đó ông đã viết cuốn sách này theo đề nghị của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 518). Cuốn sách đã được xuất bản năm 1922 ở Pê-tơ-rô grát dưới đầu đề "Gr. Giát-sin-tô Xe-ra-ti hoặc là chiếc xe lội nước vừa cách mạng vừa cơ hội chủ nghĩa". — 24.

³⁹ Theo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 4 tháng Mười một 1921, V. I. Xa-ma-rin đã được cử làm đặc phái viên toàn quyền đến Crum với nhiệm vụ chấm dứt tình trạng ăn cắp rượu nho và tổ chức kiểm kê chính xác số rượu nho ở đó.

Cũng xem tập này, các văn kiện 294 và 431. — 24.

⁴⁰ Văn kiện này được viết trên thư của bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục A. V. Lu-na-tsác-xki, trong thư này Lu-na-tsác-xki thông báo rằng

viện sĩ I. P. Pa-vlốp chối từ không sang Mỹ và đề nghị tạo cơ hội cho ông ấy sang Phần-lan một tháng; nhưng, Lu-na-tsác-xki viết, mặc dù đã có nghị quyết cho phép Pa-vlốp sang Mỹ và xuất tiền chi cho ông ấy thực hiện cuộc hành trình, nhưng ông ấy không thể lấy được thị thực xuất cảnh để sang Phần-lan.

I. X. Un-slich-tơ thông báo với V. I. Lê-nin rằng ngày 15 tháng Mười một, đồng chí này đã ra lệnh thị thực xuất cảnh sang Phần-lan cho I. P. Pa-vlốp mà không phải qua bất cứ thủ tục nào. Trên bức thư ngắn của Un-slich-tơ có chỉ thị sau đây của Lê-nin cho viên thư ký: "Hãy gọi điện thoại cho Xê-ma-scô. Tôi đề nghị kiểm tra việc chấp hành. Lê-nin" (Văn tập Lê-nin, t. XXIII. tr. 329). — 25.

⁴¹ Đây là nói về hiệp nghị với nhóm công nhân và kỹ sư Mỹ đứng đầu là X. Rút-ghéc-xơ, V. Hây-vút và G. Can-vóc về việc giao cho nhóm này khai thác để nhanh chóng ổn định và đẩy mạnh sản xuất của nhà máy Na-đê-giơ-đin-xcơ và một loạt xí nghiệp thuộc vùng than Cu-dơ-nết-xcơ.

Rất coi trọng ý nghĩa tình đoàn kết của nhân dân lao động các nước tư bản với nhân dân xô-viết, coi trọng việc họ tham gia khôi phục nền kinh tế nước Nga xô-viết, V. I. Lê-nin đích thân nghiên cứu vấn đề này. Vấn đề về những cuộc thương lượng với nhóm công nhân Mỹ ("nhóm Rút-ghéc-xơ") đã được thảo luận tại một số phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 155- 156, 175- 176, 177; t. 53, các văn kiện 331, 353, 374, 375, 416, 434, 451, 470, 483, 485).

Hiệp nghị ký với nhóm Rút-ghéc-xơ ngày 20 tháng Mười và đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn ngày 25 tháng Mười 1921. Theo hiệp nghị đó, đã thành lập một "Nhóm cư dân công nghiệp tự trị Cu-dơ-bát" trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng. Ban tổ chức lãnh đạo tất cả các xí nghiệp của nhóm này.

Bức thư ngắn được công bố viết ở phía dưới văn bản bức thư bằng tiếng Anh của V. Đ. Hây-vút gửi cho V. I. Lê-nin ngày 12 tháng Mười một 1921. Hây-vút viết rằng hội nghị toàn thể hội đồng quản trị "Nhóm cư dân công nghiệp tự trị Cu-dơ-bát" đã quyết định cử Xi-môn Béc-gơ làm nhà tổ chức nhóm của nhà máy Na-đê-giơ-đin-xcơ. Bởi vì từ phía Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga có ý kiến phản đối Béc-gơ, do có những lời buộc tội tố cáo ông ta, Hây-vút đề nghị nhanh chóng làm sáng tỏ vấn đề này.

Ngày 28 tháng Mười một 1921, Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã chuẩn y nghị quyết của Ban

bí thư Ban chấp hành trung ương về việc không tán thành cử Béc-gơ làm người tổ chức nhóm của nhà máy Na-đê-giơ-đin-xcơ.

Cũng xem tập này, các văn kiện 89, 358 và 438. — 26.

⁴² Đây là nói bức thư sau đây của một người Mỹ tên là Rô-bóc B. Phrai gửi V. I. Lê-nin ngày 4 tháng Mười 1921 (do cơ quan đại diện Bộ dân ủy ngoại thương ở Ê-xtô-ni-a chuyển cho Lê-nin):

"Gửi Thủ tướng Ni-cô-lai Lê-nin.

Ngài thân mến! Trong bức thư này, Ngài sẽ tìm thấy bản sao bằng phát minh của tôi được chứng nhận ở Mỹ về kiểu "Dụng cụ bảo vệ cây trồng", xin Ngài cho phép đăng nó lên Ngài và nhân dân nước Ngài để bày tỏ sự thiện cảm nồng nhiệt và sự biết ơn chân thành của tôi đối với nhân dân nước Ngài, người đã từng đến giúp đỡ chúng tôi bằng cách phá hạm đội quân sự hàng hải của mình đến trong thời kỳ nội chiến ở nước chúng tôi 1861-1865; đó quả là một sự bất ngờ đối với hải quân Anh, trong khi nó đã chiếm được nơi đỗ tàu Niu-oóc để bắn phá Niu-oóc, do đó nó đã nhổ neo và rút lui. Đồng đảo quân chúng Mỹ không quên điều đó.

Tôi là một người đã từng tham gia nội chiến, đã từng bị người ta bỏ lại trên chiến trường vì bị coi như đã bị giết chết, nhưng tôi đã bình phục và đã bị bắt làm tù binh trong 9 tháng. Bây giờ tôi sắp 81 tuổi, và tôi biết rõ chiến tranh là thế nào. Trong khi gửi đến Ngài kiểu "Dụng cụ bảo vệ cây trồng" của mình, tôi dành cho nhân dân Ngài tất cả quyền lợi và những điều có ích do kiểu "Dụng cụ bảo vệ" của tôi đưa lại.

Tất cả những gì mà tôi muốn được đáp lại, đó sẽ là việc làm thế nào để nó đưa lại lợi ích cho nhân dân Ngài và mong rằng Ngài xác nhận đã nhận được bằng đó và gửi cho tôi tấm ảnh của Ngài cũng như tấm ảnh của Ngài Tô-rốt-xki; xin gửi lời chào và lời chúc mừng nhiệt liệt đến V. Đ. Hây-vút.

Với lòng mong muốn chân thành nhất là tất cả những hy vọng nồng cháy nhất đối với Ngài và đối với nhân dân Ngài sẽ được thực hiện, tôi nguyện vẫn là người bạn chân thành Rô-bóc B. Phrai của Ngài. 2731. Orman Avenue, Colorado, N. S. A."

P phía dưới bức thư của Phrai, V. I. Lê-nin đã viết: "Gửi Tô-rốt-xki và Hây-vút (Quốc tế cộng sản) để biết và gửi trả lại tôi. 15/XI. Lê-nin". Trên bức thư còn có chữ đề của Hây-vút: "Many thanks. Wm. D. Haywood" (Rất cảm ơn. V. Đ. Hây-vút). — 26.

⁴³ Đây là nói bản sao bằng phát minh của R. B. Phrai. Theo ý kiến của chuyên gia Bộ dân ủy nông nghiệp, phát minh của Phrai "nhằm bảo

vệ các cây trồng khỏi những ảnh hưởng của khí quyển và những thương tổn cơ học khác nhau", là một "lông úp hoàn toàn thô sơ". Các chuyên gia hồi đó viết: ""Phương pháp trồng cây dưới lông úp" trong những điều kiện của chúng ta vẫn có thể có ý nghĩa, nhưng chỉ có thể áp dụng đối với nghề trồng hoa tinh vi và nghề trồng rau kiểu cách". Đối với các công tác ở phòng thí nghiệm và các thí nghiệm trên đồng ruộng về chọn giống, — người ta viết như vậy trong bản ghi ý kiến, — loại lông úp tương tự cũng được sử dụng, còn thì không thể nói đến chuyện sử dụng rộng rãi những loại lông úp như vậy ở nước ta (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên xô). —26.

⁴⁴ Văn kiện này được viết ở phía dưới bức thư của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về việc biểu quyết ngay lập tức đề nghị gửi một tiểu ban đến Tu-la để điều tra các nhà máy quân sự và đề nghị để chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao P. A. Bô-gđa-nốp tham gia tiểu ban đó. Bô-gđa-nốp phản đối điều đó và đề nghị trước hết phải thảo luận những tài liệu của tiểu ban thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hoà vì tiểu ban này đã từng điều tra các nhà máy ở Tu-la, và sau đó sẽ xem xét vấn đề gửi đi một tiểu ban mới.

Cùng ngày hôm đó, V. I. Lê-nin đã nhận được thư ngắn của L. Đ. Tô-rốt-xki phát biểu ý kiến về vấn đề đó. Sau khi nhận xét tình hình nghiêm trọng tại các nhà máy chế tạo pháo ở Tu-la, L. Đ. Tô-rốt-xki đề nghị "bắt buộc Bô-gđa-nốp lên đường cùng với tiểu ban... đến Tu-la" (do V. I. Lê-nin gạch dưới). Phía dưới bức thư ngắn, Lê-nin viết: "Tôi đề nghị thông qua điều được gạch dưới coi như nghị quyết của Bộ chính trị. 16/XI. Lê-nin". Đề nghị này đã được Bộ chính trị chấp nhận ngày 16 tháng Mười một 1921.

Ngày 18 tháng Mười một, P. A. Bô-gđa-nốp đã gửi đến Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga một thư ngắn nói rõ lý do tại sao mình từ chối lên đường đi Tu-la. Trên bức thư tiếp theo của Bô-gđa-nốp, Lê-nin viết như sau: "Tôi đề nghị *tất cả* các ủy viên Bộ chính trị đều đọc. Lê-nin". —27.

⁴⁵ Ngày 28 tháng Mười 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định thành lập một tiểu ban đặc biệt trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng gồm Đ. I. Cuốc-xki, N. Ô-xin-xki (V. V. Ô-bô-len-xki) và P. A. Bô-gđa-nốp để xem xét lại các sắc lệnh, hệ thống

hóa và phát triển pháp chế về chính sách kinh tế mới trong lĩnh vực xây dựng công nghiệp và lưu thông thương nghiệp. Ngày 1 tháng Mười một 1921, theo báo cáo của P. A. Bô-gđa-nốp, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết về việc tổ chức, về việc cụ thể hóa nhiệm vụ và về tiến trình công tác của tiểu ban này.

Ngày 16 tháng Mười một 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin và đã bổ sung vào thành phần của tiểu ban này hai đại biểu của Ủy ban kế hoạch nhà nước là X. G. Xơ-ru-mi-lin và V. M. Xmiéc-nốp. — 27.

⁴⁶ Ý kiến ghi trên thông báo của L. C. Mác-ten-xơ cho biết chuyến tàu thủy đầu tiên chở lúa mì dành cho nước Nga theo hợp đồng ký với "Công ty liên hợp dược phẩm và hoá chất Mỹ" ("Allied Drug and Chemical Corporation") đã nhổ neo rời Niu-oóc ngày 17 tháng Mười một 1921.

Hợp đồng ký giữa Bộ dân ủy ngoại thương và công ty này về việc cung cấp cho nước Nga xô-viết 1 triệu pút lúa mì đã được ký kết ở Mát-xcơ-va ngày 27 tháng Mười và được Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua ngày 4 tháng Mười một 1921 (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, các văn kiện 425, 428, 434, 450, 500, 501, 511, 527).

Ngày 25 tháng Mười một 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã giao cho Bộ dân ủy ngoại thương và Bộ dân ủy giao thông phải trình một bản báo cáo nói về những biện pháp cần thiết để "tiếp nhận lúa mì một cách không chậm trễ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Theo hợp đồng ký ngày 29 tháng Mười và được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 1 tháng Mười một 1921, "Công ty liên hợp dược phẩm và hoá chất Mỹ" đã được nhận tô nhượng về khai thác các mỏ a-mi-ăng ở khu A-la-pa-ép-xơ tại U-ran. Đó là tô nhượng đầu tiên trên lãnh thổ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Vì coi trọng việc đặt quan hệ kinh tế với các nước tư bản, V. I. Lê-nin chú ý nhiều đến tô nhượng này (xem tập này, các văn kiện 116, 359, 401, 402, 403, 428 và 432). —28.

⁴⁷ Văn kiện này được viết trên thư của tổng thư ký Quốc tế công đoàn đỏ X. A. Lô-dốp-xki. Trong khi chuyển cho V. I. Lê-nin một bức thư nhận được từ Xốc-khôn, trong đó người viết thư chỉ trích hoạt động của cơ quan đại diện thương mại, đồng chí này cho biết về sự bất bình của những người bạn nước ngoài của nước Nga xô-viết

vì các cơ quan của Bộ dân ủy ngoại thương đặt ở nước ngoài không liên hệ với các tổ chức công nhân. Lô-dốp-xki đề nghị thành lập trong các cơ quan đại diện thương mại của Bộ dân ủy ngoại thương những tiểu ban tiếp nhận (giám định) đặc biệt gồm những đại diện của các tổ chức công nhân và công đoàn nói chung của nước hữu quan. Lô-dốp-xki nêu lên rằng việc các tiểu ban này giúp đỡ các cơ quan đại diện thương mại trong việc mua hàng hoá, phân phối các đơn đặt hàng, kiểm soát việc sản xuất hàng hóa cho nước Nga xô-viết sẽ có lợi cả về mặt kinh tế cũng như về mặt chính trị. Lô-dốp-xki viết rằng Quốc tế công đoàn đỏ có thể giúp đỡ trong việc thành lập các tiểu ban giám định ấy. — 28.

⁴⁸ Trong báo cáo gửi cho V. I. Lê-nin để trả lời bức thư được công bố ở đây, I. I. Rát-tsen-cô thừa nhận có sự thiếu sót trong quan hệ giữa các cơ quan đại diện thương mại với các công đoàn và giải thích điều đó bằng mối lo sợ gây ra những phiền phức về phương diện ngoại giao. Đồng chí này đề nghị lấy ý kiến của Bộ dân ủy ngoại giao về đề nghị của Lô-dốp-xki. Rát-tsen-cô viết rằng một cuộc hội nghị về những vấn đề này sẽ được triệu tập sau khi A. M. Lê-gia-va trở về vào ngày 25 tháng Mười một 1921, đồng chí này đang điều tra hoạt động của các cơ quan đại diện thương mại ở nước ngoài. — 28.

⁴⁹ Xem chú thích 21. — 29.

⁵⁰ Bức điện này là để trả lời bản báo cáo bằng điện báo của chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa xô-viết A-déc-bai-gian N. N. Na-ri-ma-nốp gửi V. I. Lê-nin ngày 14 tháng Mười một 1921 nói về việc khai trương Ngân hàng nhà nước A-déc-bai-gian. Na-ri-ma-nốp viết: sự kiện này đã được đánh dấu "không phải bằng một ngày lễ bình thường mà bằng việc cố dành ra 40 triệu rúp lấy trong số thu nhập của nó để chi cho những người bị đói của vùng Pô-vôn-gie và Cuộc-đi-xtan anh em", đó là một cử chỉ đoàn kết vô sản, một bằng chứng mới về sự đoàn kết giữa giai cấp vô sản Cap-ca-dơ và giai cấp vô sản Nga. Trên bức điện của Na-ri-ma-nốp còn thấy có ghi chú của Lê-nin: "Đồng chí hãy soạn một bức điện trả lời ngắn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 29.

⁵¹ Trong thư đề ngày 12 tháng Mười một 1921, N. N. Cre-xtin-xki đã viết về việc chữa bệnh cho một loạt cán bộ lãnh đạo xô-viết tại

Đức. V. I. Lê-nin đã viết trên thư của Cre-xtin-xki như sau: "Thư của Cre-xtin-xki. **Để lưu trữ**" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 30.

⁵² Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 3 tháng Chạp 1921, N. N. Cre-xtin-xki khẳng định rằng N. I-a. Ta-xin là "một phần tử men-sê-vích cũ, thậm chí trong thời kỳ trước chiến tranh là người thuộc cánh cực hữu của phái thủ tiêu". Lê-nin đã ghi chú trên thư của Cre-xtin-xki: "**để lưu trữ**". — 30.

⁵³ "*Tư tưởng Ki-ép*" — tờ báo ra hàng ngày theo khuynh hướng dân chủ tư sản, xuất bản ở Ki-ép từ năm 1906 đến năm 1918. — 30.

⁵⁴ V. I. Lê-nin muốn nói đến những cuốn sách sau đây của N. Ta-xin, xuất bản ở Ma-đrit: "La dictadura del proletariado..." ("Chuyên chính vô sản..."); "Héroes y mártires de la revolución rusa" ("Những anh hùng và những người tử nạn của cách mạng Nga") và "La revolución rusa" ("Cuộc cách mạng Nga"). — 31.

⁵⁵ Bức thư với nội dung tương tự đã được V. I. Lê-nin chuyển đi ngay trong ngày hôm đó cả cho Ủy ban đặc biệt Mát-xcơ-va. — 31.

⁵⁶ *Cương lĩnh "Chúng ta là những người theo chủ nghĩa tập thể"* — văn kiện nặc danh, đã được ấn hành nhân dịp Đại hội II toàn Nga của Tổ chức văn hoá vô sản họp ở Mát-xcơ-va vào tháng Mười một 1921. Bản cương lĩnh đã nghi ngờ tính chất xã hội chủ nghĩa của Cách mạng tháng Mười, đã chỉ trích chính sách của Đảng cộng sản và Chính phủ xô-viết; trong lĩnh vực triết học, các tác giả cương lĩnh đã bảo vệ những "luận thuyết" của Ma-khơ, của Bô-gđa-nốp, còn trong các vấn đề chính trị thì chúng nhất trí với những quan điểm của "phái đối lập công nhân" cơ hội chủ nghĩa. Đảng đoàn cộng sản tại Đại hội II của Tổ chức văn hoá vô sản đã lên án cương lĩnh của "những người theo chủ nghĩa tập thể" và đã tự tách ra khỏi chúng.

Khi nói về "nhóm Xa-ma-ra", V. I. Lê-nin có ý nói đến bộ phận đảng viên thuộc tỉnh ủy Xa-ma-ra của đảng, bọn này đã có lập trường gần với "phái đối lập công nhân".

Trong thư trả lời, V. M. Mô-lô-tốp cho biết rằng đồng chí đã nhận được tài liệu của "*những người theo chủ nghĩa tập thể*" thông qua viên thư ký của mình là đồng chí Xmiéc-nốp" (ở đây và dưới đây những chỗ gạch dưới là của V. I. Lê-nin). "*Cương lĩnh này,*

— đồng chí viết, — được chuẩn bị cho đại hội đã khai mạc của Tổ chức văn hóa vô sản... Vai trò của "nhóm Xa-ma-ra" ở đó là như thế nào... hiện nay tôi chưa biết". Trên bức thư, V. I. Lê-nin đã ghi chú thêm như sau: "Bản cương lĩnh của "phái Bô-gđă-nốp"".

Ngày 3 tháng Chạp 1921, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết về vấn đề này (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 330 - 331). — 32.

⁵⁷ Đây là nói đến các dự thảo sắc lệnh "Về việc phải trả tiền mua những ấn phẩm không định kỳ" và "Về việc ban hành chế độ phải trả tiền mua các báo".

Các sắc lệnh đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 28 tháng Mười một và được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 7 và 8 tháng Chạp 1921.

Các sắc lệnh này của Hội đồng bộ trưởng dân ủy giao cho Bộ dân ủy giáo dục trong thời hạn hai tuần lễ phải nghiên cứu xong và công bố chỉ thị về việc kiểm soát sự phân phối đúng đắn các báo và các ấn phẩm không định kỳ trong hệ thống các cơ quan giáo dục và việc cung cấp báo và tài liệu đó cho quần chúng lao động. — 34.

⁵⁸ Trả lời thư của V. I. Lê-nin, tư lệnh bảo vệ điện Crem-li R. A. Pê-téc-xôn báo cáo với Người rằng việc giữ lại là khuyết điểm của viên đội trưởng vệ binh, vì viên đội trưởng này đã không truyền đạt kịp thời lệnh cho chiến sĩ bảo vệ để cho I. P. Gôn-đen-béc đi qua, và cũng là lỗi của trợ lý trực ban của viên tư lệnh vì người trợ lý này không theo dõi việc chấp hành mệnh lệnh. Pê-téc-xôn cũng báo cáo rằng đồng chí đã ra những mệnh lệnh cần thiết, chỉ thị đã được thẩm tra và xác nhận. — 35.

⁵⁹ Văn kiện công bố ở đây được viết trên bức thư của L. B. Cra-xin gửi cho V. I. Lê-nin ngày 8 tháng Mười một 1921.

Mở đầu bức thư của mình, Cra-xin viết cho V. I. Lê-nin như sau: "Trên các báo của Anh hôm nay có trích bài nói của Đồng chí tại một cuộc họp nào đó của những người cộng sản, người ta nói rằng ở đó dường như Đồng chí tuyên bố từ bỏ chủ nghĩa tư bản nhà nước và chuyển sang chế độ tự do hoàn toàn của các quan hệ tư bản chủ nghĩa tư nhân". (V. I. Lê-nin sau khi gạch dưới mấy chữ "tuyên

bổ từ bỏ" và "chế độ tự do hoàn toàn", đã gạch bên lề toàn bộ câu đó bằng hai gạch và viết rằng: "Quả là một sự phi lý!!").

Sau đó, Cra-xin đã trình bày những yêu sách mà bọn tư bản nước ngoài đưa ra làm điều kiện để chúng hợp tác về mặt kinh tế với Nhà nước xô-viết: bảo đảm khả năng hoạt động công nghiệp và buôn bán, dành cho "sự bảo đảm hoàn toàn quyền bất khả xâm phạm về sở hữu, (do Lê-nin gạch dưới. — BT) về tài sản cũng như về mọi quyền đã có" và — yêu sách cơ bản nhất — trả bồi thường cho những hàng hóa trước đây đã gửi đến nhưng chưa được trả tiền, cho những tôn khoản đã bị tịch thu ở các ngân hàng, cho các xí nghiệp đã bị quốc hữu hóa, v.v..

Cra-xin viết rằng: "Nói đúng ra là chúng ta đành phải tính đến một số yêu sách toàn bộ, tổng hợp... Những yêu sách tổng hợp ấy về nguyên tắc chúng ta có thể thừa nhận, nhưng phải với điều kiện nhất thiết là các nước tư bản phải thừa nhận các yêu sách của chúng ta về những thiệt hại gây ra bởi sự can thiệp và bao vây kinh tế. Ở đây, tôi không hài lòng Đồng chí một nghìn linh một lần về việc chấm dứt (do Lê-nin gạch dưới. — BT) hoạt động của tiểu ban Grô-man. Người ta đã ngừng hoạt động đó ở nửa chừng vì những xuất ăn thảm hại nào đó. Tiểu ban của Gôi-khơ-bác đã làm hỏng hết cả và không khai thác được những tài liệu ít nhiều có sức thuyết phục, và bây giờ, trong các cuộc đàm phán, chúng ta sẽ lại không có gì để đưa ra" (do Lê-nin gạch dưới. Lê-nin cũng đánh dấu ở bên lề đoạn này bằng hai gạch và viết rằng: "phi lý". — BT).

Xét theo nhiều triệu chứng, — trong thư của Cra-xin cũng đã nói, — tôi thấy rằng ở nước Nga cả hợp tác xã cũng như Hội đồng kinh tế quốc dân đều đang tiến hành một chiến dịch rất kịch liệt có lợi cho "tự do ngoại thương" (do Lê-nin gạch dưới. — BT).

Tôi không thấy có bất kỳ sự cần thiết mảy may nào cho một thứ tự do như vậy, ít nhất là trong lúc này. Sự độc quyền của chúng ta về ngoại thương đã đủ mức mềm dẻo để cho phép thỏa mãn tất cả mọi nhu cầu của hợp tác xã cũng như của một số các tổng cục và trung tâm về hàng hóa phải nhập của nước ngoài..." (Lê-nin đánh dấu đoạn này ở ngoài lề bằng hai gạch và ghi: "NB").

Tiểu ban Grô-man được nhắc đến trong thư của Cra-xin và được V. I. Lê-nin đề cập đến trong thư ngắn dưới đây gửi Đ. I. Cuốc-xki, là tiểu ban nghiên cứu và thống kê ảnh hưởng của chiến tranh và của việc khởi Đông minh bao vây nước Nga Xô-viết đến

nền kinh tế quốc dân nước Nga; nó đã được thành lập theo nghị quyết của Hội đồng quốc phòng ngày 24 tháng Ba 1920 trực thuộc Bộ dân ủy ngoại thương. Chủ tịch tiểu ban này là V. G. Grô-man. Về sau tiểu ban này thực tế do A. G. Gôi-khơ-bác đứng đầu.

Cũng xem văn kiện tiếp theo. — 36.

⁶⁰ Ngày 21 tháng Mười một 1921, Đ. I. Cuốc-xki báo cáo với V. I. Lê-nin rằng vẫn còn giữ được những tài liệu của tiểu ban xác định những thiệt hại và những tài liệu đó hiện nằm ở Bộ dân ủy ngoại giao và đang được chỉnh lý bởi một tiểu ban đã được thành lập theo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 1 tháng Mười một 1921. Cuốc-xki đã đề nghị Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra quyết định cử X. X. Pi-li-áp-xki chịu trách nhiệm bảo quản những tài liệu ấy và quy định thời hạn hoàn thành công việc của tiểu ban là ngày 1 tháng Chạp 1921.

Lê-nin đã ghi trên thư của Cuốc-xki như sau: "**Gửi Goóc-bu-nốp.** Ngày mai, 22/XI, đưa ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy. 21/XI. *Lê-nin*".

Ngày 22 tháng Mười một, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nghe báo cáo của Đ. I. Cuốc-xki và đã chấp nhận đề nghị của đồng chí này.

Cũng tại phiên họp đó, sau khi nghe ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao là I-a. X. Ga-nê-txơ-ki báo cáo về tình hình tài liệu, kế hoạch và tiến trình công việc của tiểu ban, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã đề nghị đến ngày 1 tháng Chạp thì tiểu ban phải kết thúc công việc. Cũng bằng nghị quyết ấy, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã cử X. X. Pi-li-áp-xki tham gia tiểu ban thay A. G. Gôi-khơ-bác, và giao cho Pi-li-áp-xki trách nhiệm hoàn thành công việc đúng thời hạn đã định và bảo quản tài liệu.

Cũng xem tập này, văn kiện 66. — 37.

⁶¹ Bức thư công bố ở đây có quan hệ với sự xung đột xảy ra trong Bộ dân ủy nông nghiệp giữa V. V. Ô-bô-len-xki (N. Ô-xin-xki) và I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận vấn đề này vào ngày 18 tháng Mười một 1921 và đã thông qua nghị quyết sau đây:

"a) Thừa nhận rằng muốn lãnh đạo đúng đắn Bộ dân ủy nông nghiệp thì cần phải thực hiện sự kết hợp sau đây trên các cương vị cao nhất: sự lãnh đạo chính trị và hành chính phải thuộc về đồng chí Ô-xin-xki, bộ trưởng dân ủy phải là một nông dân thực tế làm việc trong lĩnh vực nông nghiệp, còn người phó của đồng chí Ô-xin-xki là đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích. b) Để đồng chí Tê-ô-đô-rô-vích

tiếp tục làm vụ trưởng Vụ chăn nuôi (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 21 tháng Mười một, Bộ chính trị đã khẳng định quyết định của mình về I. A. Tê-ô-đô-rô-vích.

Ngày 22 tháng Mười một, Ô-xin-xki đã yêu cầu Bộ chính trị hoặc là hủy bỏ quyết định về Tê-ô-đô-rô-vích, hoặc là điều đồng chí đó, Ô-xin-xki, khỏi chức thứ trưởng dân ủy. Lê-nin đã viết trên bức thư này như sau: "Tôi đề nghị bác bỏ cả hai phần. *Lê-nin*". Đề nghị của Lê-nin đã được Bộ chính trị chấp nhận ngày 29 tháng Mười một 1921.

Cũng xem tập này, các văn kiện 136, 137, 147 và 148. — 37.

⁶² Đây muốn nói về bức thư của G. Đ. Cra-xin-xki, đặc phái viên của Bộ dân ủy thanh tra công nông về vấn đề Xi-bi-ri và U-ran, gửi V. I. Lê-nin ngày 16 tháng Mười một 1921. Đồng chí này đã chứng minh tính chất không thỏa đáng của bản nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng đã được thông qua ngày 11 tháng Mười một nói về vấn đề chuyển việc sử dụng tạm thời nhánh đường sắt chưa hoàn thành thuộc mỏ Côn-tsu-ghi-nô — mỏ Prô-cô-pi-ép-xơ từ quyền quản lý của Ủy ban các công trình nhà nước Xi-bi-ri sang cho Bộ dân ủy giao thông quản lý. Kèm theo bức thư có bản sao tài liệu ghi cuộc nói chuyện của Cra-xin-xki với phó chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri X. Ê. Tsu-txơ-ca-ép, trong đó Tsu-txơ-ca-ép ủng hộ ý kiến phản đối được nêu ra ở trên. Theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, người ta đã hỏi ý kiến của chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri I. N. Xmiéc-nốp bấy giờ đang có mặt ở Pê-tơ-rô-grát; đồng chí này cũng phản đối việc chuyển giao đó. Lê-nin đã ghi trên bức điện của Xmiéc-nốp như sau: "**Gửi Goóc-bu-nốp:** đừng quên chú ý đến điều này khi quyết định tại *Hội đồng lao động và quốc phòng*. 19/XI. *Lê-nin*".

Ngày 21 tháng Mười một, Hội đồng lao động và quốc phòng đã khẳng định nghị quyết của mình và giao trách nhiệm cho N. P. Goóc-bu-nốp "ngay trong ngày hôm nay dùng đường dây trực tiếp báo cho Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri và khu giao thông Xi-bi-ri phải thi hành ngay lập tức nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 11/XI" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 60. — 38.

⁶³ Đã được viết phía dưới bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi cho I. V. Xta-lin ngày 19 tháng Mười một 1921. Tsi-tsê-rin đã viết rằng Nhà nước xô-viết không thể chỉ đóng khung trong việc ủng hộ về phương diện chính trị đối với phong trào giải phóng dân tộc ở phương Đông, rằng cần phải giúp đỡ các nhà nước dân tộc trẻ tuổi trong việc phát triển kinh tế, đào tạo cán bộ. Trong khi nêu lên những kết quả tích cực của đường lối ấy trong quan hệ với Áp-ga-ni-xtan, Mông-cổ, Ba-tư, Tsi-tsê-rin đã viết rằng cũng cần phải theo đuổi một chính sách như vậy cả đối với Thổ-nhĩ-kỳ. — 38.

⁶⁴ Đây muốn nói về cuốn sách nhỏ của ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn mỏ I-u. Rê-mây-cô, nhan đề là "Các nghị quyết của Đại hội X Đảng cộng sản Nga, tổ chức công đoàn và công nhân Đôn-bát (Thư báo cáo). Coi như bản thảo", được xuất bản ở Mát-xcơ-va vào tháng Mười một 1921.

Sau khi đọc cuốn sách theo yêu cầu của tác giả gửi đến, V. I. Lê-nin đã viết trên bức thư của Rê-mây-cô gửi kèm theo cuốn sách như sau: "Tôi đã đọc xong ngày 20/XI. Một văn kiện đáng buồn của những cuộc vật lộn (NB tr. 13) (và tr. 14). Chỉ cần xem đoạn gạch dưới ở tr. 13 và tr. 14.

Xem ở tr. 14: "Cần phải tìm hiểu rõ" — thông qua Ra-cốp-xki, Tsu-ba-rơ, Mô-lô-tốp, "Xê-mi-ôn" (Svác-tơ) trong Ban chấp hành trung ương công đoàn mỏ, v. v." (những ghi chú của V. I. Lê-nin ở các trang 9, 13 và 14 trong cuốn sách của Rê-mây-cô, xem Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 82 - 85).

Lê-nin cũng đã gạch hai lần ngày "15. XI. 1921" trên thư của Rê-mây-cô, và đánh dấu ở phía bên phải bằng hai gạch dọc và ghi chú: "NB". — 40.

⁶⁵ Vấn đề về những bất đồng ý kiến giữa các cán bộ ở Đôn-bát đã được thảo luận trong một số phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga.

Ngày 26 tháng Mười một 1921, Bộ chính trị đã nêu ra một loạt biện pháp bảo đảm quan hệ bình thường và hoạt động thiết thực của các cán bộ lãnh đạo ở Đôn-bát; ngày 27 tháng Mười một, Bộ chính trị đã thông qua một nghị quyết nữa về Đôn-bát, nghị quyết này giao trách nhiệm cho G. L. Pi-a-ta-cốp, M. L. Ru-khi-mô-vích và P. A. Bô-gđa-nốp trong thời hạn hai tuần lễ phải trình lên Bộ chính trị "kế hoạch (hoặc điều lệ hoặc đề cương) quy định quan hệ giữa hội nghị kinh tế tỉnh với các xí nghiệp lớn thuộc lãnh thổ tỉnh đó và có quan hệ phục tùng trực tiếp trung ương ở Mát-xcơ-va"

(Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 22 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã phê chuẩn quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na về việc cách chức chủ tịch Tổng cục công nghiệp than Pi-a-ta-cốp và cử V. I-a. Tsu-ba-rơ đảm nhiệm chức vụ này. Quyết định của Bộ chính trị đã được xác nhận tại phiên họp toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 28 tháng Chạp 1921.

Về những ý kiến bất đồng ở Đôn-bát, Lê-nin đã nói đến trong báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương tại Đại hội XI của đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 126-129; tập 53, văn kiện 221). — 40.

⁶⁶ Đây muốn nói đến bản báo cáo về việc một công ty Đức hoàn thành các đơn đặt hàng về chế tạo thiết bị cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực.

Ngày 22 tháng Chạp 1921, R. E. Clát-xôn và V. V. Xtác-cốp đã thông báo bằng điện báo về những cuộc đàm phán với các nhà máy để xúc tiến việc chế tạo theo các đơn đặt hàng cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực và về những biện pháp đã được thi hành để bảo đảm giao thiết bị kịp mùa khai thác than bùn.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, các văn kiện 238, 239, 296, 344, 382, 510, 512. — 41.

⁶⁷ Giấy giới thiệu công bố ở đây viết nhân dịp thanh đảng của Đảng cộng sản (b) Nga tiến hành vào năm 1921.

Giấy giới thiệu đã được viết trên bản tiểu sử tự thuật của I-a. X. Ga-nê-tơ-ki. Cả giấy giới thiệu của Ph. E. Đgiéc-gin-xki, cũng được viết trên bản này. — 41.

⁶⁸ Trong một bức thư của mình, Cục quản lý sản xuất Mát-xcơ-va đã đề nghị với Cục công nghiệp dệt Mát-xcơ-va chấm dứt việc cấp giấy xuất khỏi các công xưởng dệt những nguyên liệu, vật liệu và hàng hóa, đồng thời ngừng việc thực hiện những lệnh đã ký trước đây chờ đến khi làm rõ được tình hình cho nhóm sáng lập của những người thuê những xí nghiệp ấy. Biện pháp này sở dĩ được đề ra là vì việc cho thuê những xí nghiệp nói trên thực tế đã được tiến hành mà không có sự kiểm soát, và đã dẫn tới chỗ tài sản của nhà nước bị đánh cắp mà không hề bị trừng phạt. Cùng với bản sao bức thư

gửi cho Cục công nghiệp dệt Mát-xcơ-va, chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy A. X. Ki-xê-lép đã chuyển cho V. I. Lê-nin hai bản kê khai về việc cho thuê xưởng dệt thoi và dệt kim Dơ-na-men-xcai-a số 115 thuộc Cục công nghiệp dệt Mát-xcơ-va: một bản kê khai kiến trúc và thiết bị và một bản kê khai thành phẩm, nguyên liệu, vật liệu phụ và nửa thành phẩm. Những bản kê khai này chỉ là bản kê các mặt hàng mà không nói rõ chất lượng của vật liệu, giá cả và mức độ hao mòn của thiết bị, v.v..

Cũng xem văn kiện 68. — 42.

⁶⁹ Hội đồng lao động và quốc phòng chấp nhận đề nghị của tiểu ban quản lý vàng là chỉ ra 12 triệu rúp vàng để mua giấy ở nước ngoài. Ngày 8 tháng Chạp 1921, trong khi thông qua nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về các khoản chi bằng vàng, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định phải hoãn việc xuất vàng để mua giấy và đề nghị với một tiểu ban gồm P. A. Bô-gđanốp, C. M. Svét-tsi-cốp và N. N. Ni-cô-la-ép làm sáng rõ vấn đề về khả năng tăng năng suất công nghiệp giấy ở trong nước bằng cách chi vàng ra để đầu tư đặc biệt, đồng thời cả vấn đề xét xem trong chừng mực nào và đến bao giờ thì sản lượng của các xưởng giấy có thể giảm bớt số lượng giấy phải mua ở nước ngoài. — 42.

⁷⁰ Vấn đề để cho A. X. Ki-xê-lép được đi nghỉ đã được xem xét tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 24 tháng Mười một 1921. Bộ chính trị đã quyết định: "Chỉ thị cho đồng chí Ki-xê-lép đi nghỉ dài hạn, xác định chính xác địa điểm và thời hạn nghỉ với sự chỉ dẫn của đồng chí Xê-ma-scô và của các bác sĩ hội chẩn do đồng chí này triệu tập" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 44.

⁷¹ V. I. Lê-nin muốn nói đến những tài liệu sau đây: bản sao công văn của Cục quản lý sản xuất Mát-xcơ-va gửi Cục công nghiệp dệt Mát-xcơ-va ngày 15 tháng Mười 1921, "Bản kê khai kiến trúc và thiết bị của xưởng dệt thoi và dệt kim Dơ-na-men-xcai-a số 115 thuộc Cục công nghiệp dệt Mát-xcơ-va ngày 15 tháng Mười một 1921" và "Bản kê khai thành phẩm, nguyên liệu, vật liệu phụ và nửa thành phẩm ngày 15 tháng Mười một 1921 tại xưởng dệt thoi và dệt kim Dơ-na-men-xcai-a số 115 thuộc Cục công nghiệp dệt Mát-xcơ-va" — 44.

⁷² Trả lời của I. V. Xta-lin đối với thư này, xem Văn tập Lê-nin, t. XXXIV, tr. 427. — 44.

⁷³ Trong một bức thư trả lời do Ủy ban kế hoạch nhà nước gửi ngày 15 tháng Chạp 1921 có thông báo rằng Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước đã nghe đại diện của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh I-va-nô-vô-Vô-dơ-nê-xen-xcơ báo cáo về tình hình công việc xây dựng nhà máy điện khu I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Trong phần kết luận, Ủy ban kế hoạch nhà nước nhận xét rằng hiện không có đầy đủ tài liệu để xét đoán về thời hạn hoàn thành việc xây dựng nhà máy điện, rằng công việc ở đó không được bảo đảm về tiến trình khai thác than bùn ở đầm Tây-cốp-xcô-i-e, là nơi mà người ta quy hoạch xây dựng nhà máy điện. Vì thế Ủy ban kế hoạch nhà nước đề nghị Cục công nghiệp than bùn trung ương thuộc Tổng cục công nghiệp nhiên liệu thi hành những biện pháp khẩn cấp đẩy mạnh việc khai thác than bùn, và đề nghị Hội nghị kinh tế I-va-nô-vô-Vô-dơ-nê-xen-xcơ đã được giao việc định rõ thời hạn đưa nhà máy điện vào sản xuất, phải lập sơ đồ phát triển và xây dựng lại công nghiệp và những ngành kinh tế khác xuất phát từ nhu cầu về năng lượng điện và chất đốt.

Cũng xem tập này, văn kiện 315.

Việc xây dựng nhà máy điện I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ bắt đầu vào năm 1926. — 45.

⁷⁴ Đây muốn nói đến Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga. — 45.

⁷⁵ Ngày 2 tháng Chạp 1921, A. M. Lê-gia-va báo cáo với V. I. Lê-nin rằng ngay từ tháng Chạp 1920 đồng chí này đã gửi đi một thông tư cho các cơ quan đại diện của Bộ dân ủy ngoại thương ở nước ngoài nói là cần phải thu hút các tổ chức công nhân và các hợp tác xã các nước hữu quan tham gia các ủy ban tiếp nhận cũng như cung cấp hàng hóa, v.v.. Chỉ thị này đã được nhiều cơ quan đại diện chấp hành. Cơ quan đại diện ở Béc-lanh đã thu hút rộng rãi các tổ chức công đoàn tham gia việc tiếp nhận hàng hóa ở các công xưởng và nhà máy.

Cũng xem tập này, văn kiện 45. — 46.

⁷⁶ Thư ngắn gửi V. M. Mô-lô-tốp và trả lời cho A. I. Ô-cu-lốp do V. I. Lê-nin viết trên thư của Ô-cu-lốp. A. I. Ô-cu-lốp viết thư cho V. I. Lê-nin nói rằng đồng chí đó đã xin phép Nhà xuất bản quốc gia cho xuất bản tờ báo khoa học - nghệ thuật và văn học hàng tuần,

do cá nhân đồng chí đó chịu trách nhiệm, và đã yêu cầu Lê-nin viết thư giới thiệu.

Ngày 24 tháng Mười một 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận đề nghị của Ô-cu-lốp và chuyển đề nghị đó sang để chủ nhiệm Ban chính trị Nhà xuất bản quốc gia là N. L. Mê-sê-ri-a-cốp kết luận. Ngày 17 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị đã quyết định: "Cho phép Ô-cu-lốp xuất bản tạp chí hàng tuần theo chương trình mà đồng chí đó đã nêu trong đề nghị ban đầu của mình" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 47.

⁷⁷ Thư ngắn công bố ở đây là để trả lời thư của ban biên tập tạp chí "Dĩ vãng". Sau khi gửi đến V. I. Lê-nin cuốn sách nhan đề là: "Hai bức thư gửi N. C. Mi-khai-lốp-xki", ban biên tập đề nghị Lê-nin cho biết là Lê-nin có biết ai là tác giả của những bức thư đó không và những bức thư đó đã được đăng ở đâu (xem "Dĩ vãng", 1924, số 23, tr. 103. — 47.

⁷⁸ Nhân bức thư này, trong sổ đăng ký các nhiệm vụ ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, có một bản ghi chép sau đây của N. P. Goóc-bu-nốp đề ngày 28 tháng Mười một 1921: "Thảo quy tắc công khai về việc cho phép vào điện Crem-li. Đã được thi hành ngày 14. XII". — 49.

⁷⁹ Đây muốn nói đến việc cải tiến công tác của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 49,

⁸⁰ Văn kiện công bố ở đây đã được viết trên thư của V. Muyn-txen-béc, thư ký tổ chức "Hội cứu trợ công nhân quốc tế", ông này đã đề nghị V. I. Lê-nin chỉ thị nhanh chóng trả lời đề nghị của ông ấy về việc tổ chức một cuộc triển lãm về nước Nga xô-viết ở Béc-ling và ở những thành phố khác của Đức, cũng như về một số câu hỏi khác của ông ấy.

"Hội cứu trợ công nhân quốc tế" được thành lập vào năm 1921 tại Đại hội quốc tế lần thứ nhất các ủy ban địa phương cứu trợ những người bị đói ở nước Nga xô-viết (do mất mùa ở Pô-vôn-gie và ở những địa phương khác của nước Nga). Các ủy ban này đã được công nhân các nước tư bản thành lập đáp lại lời kêu gọi của V. I. Lê-nin ngày 2 tháng Tám 1921 gửi giai cấp vô sản quốc tế (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 92-93). — 50.

⁸¹ Đây muốn nói về bài báo nhan đề "Một phát minh kỳ diệu". Bài báo cho biết rằng kỹ sư điện I. A. Tsây-cô ở Khắc-cốp đã phát minh "những tia sáng mới" phát ra từ từ trường, hiệu quả nhiệt của những tia sáng này sẽ cho phép làm nổ mìn, nổ kho đạn pháo, v. v. từ xa mà không cần dây dẫn. Theo lời tác giả bài báo, những tia sáng này cũng có thể được sử dụng vào công nghiệp khai mỏ và hóa chất, địa trắc học, y học, v.v..

Cũng xem cả hai văn kiện tiếp theo. — 50.

⁸² V. I. Lê-nin nói đến Phòng thí nghiệm vô tuyến điện ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt do M. A. Bôn-tơ - Bru-ê-vích phụ trách. — 51.

⁸³ Ngày 27 tháng Mười một 1921, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đã trả lời V. I. Lê-nin như sau: "Con đường của Phòng thí nghiệm Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt hoặc những ý kiến của La-da-rép ở Mát-xcơ-va (của I-ốp-phê ở Pê-tơ-gô-grát), theo tôi là đúng. Những người Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt gần gũi với chúng ta, và có lẽ tôi cũng thích họ hơn".

V. I. Lê-nin đã viết trên thư của G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki thư giao nhiệm vụ cho N. P. Goóc-bu-nốp về vấn đề này (xem văn kiện tiếp theo và văn kiện 125). — 51.

⁸⁴ Cũng ngày hôm đó, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định xuất cho Bộ dân ủy ngoại giao 70 triệu rúp để tổ chức cuộc triển lãm xô-viết ở Béc-ling và giao cho Bộ dân ủy tài chính trách nhiệm bảo đảm khoản tín dụng đó hoàn toàn bằng tiền mặt. — 52.

⁸⁵ Đề nghị này được viết nhân có nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 28 tháng Mười một 1921 về trách nhiệm của những người lãnh đạo các xí nghiệp nhà nước, hợp tác xã và tư nhân về việc từ chối không nộp đúng thời hạn đã quy định những tài liệu theo yêu cầu của các cơ quan trung ương và địa phương.

Căn cứ theo đề nghị của V. I. Lê-nin, điểm 3 của nghị quyết nói trên đã được sửa chữa. — 52.

⁸⁶ Văn kiện công bố ở đây đã được viết nhân việc soạn thảo quy chế mới về Ủy ban đặc biệt toàn Nga cho thích hợp với chính sách kinh tế mới.

Sau khi đã gửi cho V. I. Lê-nin những quy tắc cơ bản do ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga soạn thảo và đã được bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Đ. I. Cuốc-xki tán thành, và dự thảo quy chế về

Ủy ban đặc biệt toàn Nga (để thay thế các nghị quyết hiện hành về Ủy ban đặc biệt toàn Nga và về các cơ quan địa phương của nó) để trình Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn, cùng những tài liệu khác, Ca-mê-nép đã viết:

"Đồng chí hãy xem đây.

Đó là cái tối đa mà Đgiéc-gin-xki đã đạt tới và dĩ nhiên là đã được Cuộc-xki tán thành.

Tôi yêu cầu điều tối đa:

1. Giám bớt trách nhiệm của Ủy ban đặc biệt, nó chỉ còn chịu trách nhiệm về những tội chính trị, do thám, ăn cướp, bảo vệ đường sá và kho tàng. Không nhiều hơn. Những cái còn lại giao cho Bộ dân ủy tư pháp.

2. Bộ máy điều tra của Ủy ban đặc biệt sát nhập vào Bộ dân ủy tư pháp sau khi chuyển giao bộ máy đó cho các tòa án cách mạng".

Ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga đã phản đối "việc giao cho những cơ quan khác nhau phụ trách việc thẩm vấn và điều tra" và cho rằng "quá sớm nếu đem tách (giao cho những cơ quan khác nhau) các vụ án chính trị và các vụ án ăn cắp lớn tài sản nhà nước và những vụ có quan hệ đến các nhà chức trách" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 1 tháng Chạp 1921, V. I. Lê-nin đã đưa ra Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề nghị cải tổ Ủy ban đặc biệt toàn Nga, sau khi thu hẹp phạm vi hoạt động của nó (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 325). Sau khi chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin, Bộ chính trị đã thành lập một tiểu ban gồm L. B. Ca-mê-nép, Đ. I. Cuộc-xki và Ph. E. Đgiéc-gin-xki để thảo luận vấn đề này trong thời hạn 5 ngày, dựa trên cơ sở nghị quyết đã được chấp nhận. — 53.

⁸⁷ Thư ngắn công bố ở đây, như N. P. Goóc-bu-nốp viết cho G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki, có quan hệ với cuốn sách của V. N. I-pa-chi-ép, nhan đề "Sự cần thiết phải tổ chức ngành sản xuất điện tử từ gra-phít ở Tu-ru-khan-xcơ". Trợ lý thư ký của Hội đồng lao động và quốc phòng là E. V. Ác-tê-men-cô đã soạn một tài liệu tỉ mỉ trả lời những câu hỏi của V. I. Lê-nin (xem "Lưu trữ lịch sử", số 1, 1962, tr. 50). — 53.

⁸⁸ Đây muốn nói đến thư báo cáo của các giám đốc các trường cao đẳng ở Pê-tơ-rô-grát: Trường đại học mỏ — Mu-skê-tốp, Trường đại học kỹ sư dân dụng — Pra-vđin và Trường đại học bách khoa số một —

Da-lu-txơ-ki. Trong thư nêu rõ tình hình tài chính khó khăn của các trường cao đẳng và các trường đại học kỹ thuật ở Pê-tơ-rô-grát, về sự can thiệp của các nhà đương cục địa phương vào công việc nội bộ của các trường đại học, về "sự thanh lọc về chính trị" đối với sinh viên, bày tỏ sự không đồng tình với quy chế mới về các trường đại học mà theo quy chế ấy thì các đại diện của cơ quan quản trị bị loại ra không được tham gia việc quản lý trường đại học. Bức thư báo cáo cũng đã đề nghị những biện pháp nhằm bảo vệ và phát triển các trường đại học ở Pê-tơ-rô-grát: củng cố tình hình tài chính, bảo đảm sao cho sự lãnh đạo các trường đại học thuộc về những người được bầu ra trong số những cán bộ khoa học của các trường đại học và chuyển các trường đại học kỹ thuật từ chỗ thuộc Bộ dân ủy giáo dục sang cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao quản lý.

Cũng trong ngày hôm đó, 29 tháng Mười một 1921, chủ tịch Tổng cục giáo dục đại học và trung học kỹ thuật - chuyên nghiệp là E. A. Prê-ô-bra-gien-xki đã gửi bản góp ý kiến đối với bức thư báo cáo. Trong khi cho rằng những lời phàn nàn về những khó khăn về tài chính của các trường đại học Pê-tơ-rô-grát là có cơ sở, Prê-ô-bra-gien-xki đã bác bỏ yêu cầu của giới giáo sư là muốn bầu cơ quan quản trị các trường đại học trong số các cán bộ khoa học và bác bỏ lời phàn nàn về "việc đăng ký lại thái độ chính trị" đối với giới sinh viên.

Thư ngắn của Lê-nin đã được ghi trên văn bản của bức thư báo cáo. — 54.

⁸⁹ Đây muốn nói bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin. Khi nói về những cuộc đàm phán về kinh tế với nước Đức, Tsi-tsê-rin đã viết rằng: "Tôi đã đề nghị nên hết sức thận trọng đối với **№ 1**

những triển vọng rất to lớn được dự kiến về vấn đề Đức" ??

(những chỗ gạch dưới và những ghi chú ngoài lề ở đây và ở những chỗ dưới đây là của V. I. Lê-nin). Tiếp đó, Tsi-tsê-rin đã viết về việc cải thiện quan hệ với Ba-lan (ở chỗ này, V. I. Lê-nin đã ghi ở bên lề "2", nhưng trong thư của mình thì Người lại không đề cập vấn đề này). Sau đó, quay trở về những cuộc đàm phán với nước Đức, Tsi-tsê-rin đã viết: "Qua lời lẽ của Hác-tvích thì thấy rõ rằng ở Béc-lanh Cra-xin đã ủng hộ đường lối Xtin-nê-xơ là lập to-rót với Anh || ?

để hoạt động ở nước Nga, đã giữ lập trường rất gần gũi ?
với Xtin-nê-xơ và thậm chí còn ước hẹn với ông này là

Cra-xin sẽ đi sang Anh. Ở đây, trong những cuộc nói chuyện với chúng tôi, Cra-xin đã về hòa với chúng tôi và tán thành một đường lối đổi lập — ủng hộ bằng mọi cách ở nước Đức một xu hướng muốn hoạt động riêng biệt (không có nước Anh) ở Nga. Còn ở nước ngoài thì đồng chí đó làm ngược lại!". — 55. No 3

⁹⁰ Ngày 1 tháng Chạp 1921, A. Đ. Mê-tê-lép báo cáo với V. I. Lê-nin rằng Tx. X. Bô-brốp-xcai-a đã nhận được bằng trong Nhà số 1 của các Xô-viết. — 56.

⁹¹ Đường như văn kiện này được viết nhân có vấn đề cho Bách hóa tổng hợp quốc doanh (GUM) được phép kinh doanh chung với các nhà tư bản nước ngoài trong lĩnh vực xuất nhập khẩu và về việc thành lập một hội cổ phần để thực hiện mục đích đó.

Bách hóa tổng hợp quốc doanh được thành lập theo quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 3 tháng Mười 1921 về việc tổ chức của hàng tổng hợp liên ngành. Theo "Quy chế về cửa hàng tổng hợp quốc doanh" đã được Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy chuẩn y ngày 1 tháng Chạp cùng năm đó, Bách hóa tổng hợp quốc doanh được thành lập trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao để cung cấp vật liệu, sản phẩm và vật dụng cho các xí nghiệp và cơ quan nhà nước, đồng thời bán lẻ hàng hóa cho nhân dân. — 57.

⁹² Đây là nói về kế hoạch cải tổ Ủy ban sử dụng vật tư trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng do L. N. Cri-txơ-man, chủ tịch của ủy ban soạn thảo. Những ý kiến của V. I. Lê-nin về kế hoạch này xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 591.

Ủy ban kế hoạch nhà nước đã chuẩn bị dự thảo nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc giải thể Ủy ban sử dụng vật tư. Ngày 2 tháng Chạp 1921, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Hội đồng lao động và quốc phòng đã chấp nhận về cơ bản dự thảo của Ủy ban kế hoạch nhà nước và giao cho ủy ban này trong thời hạn một tuần lễ phải trình một bản dự thảo đã được soạn lại (xem sách đã dẫn, tr. 322). Dự thảo nghị quyết do Ủy ban kế hoạch nhà nước soạn lại nói về việc giải thể Ủy ban sử dụng vật tư trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng đã được Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn ngày 16 tháng Chạp 1921. — 59.

⁹³ Xem chú thích 41. — 59.

⁹⁴ Ngày hôm sau, mồng 3 tháng Chạp 1921, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông V. V. Phô-min đã gửi cho phó văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng V. A. Xmô-li-a-ni-nốp thư trả lời về bức thư này để báo cáo với V. I. Lê-nin. Phô-min viết rằng 9 trong số 10 toa tàu đã được gửi đến một cách kịp thời cho Công trường Ca-si-ra; còn toa thứ 10 thì bị hư hại trong khi điều vận ở Cảng mới (Pê-tơ-rô-grát), ngày 2 tháng Chạp hàng hóa trên toa tàu này đã được bốc sang một toa khác và vào đêm mồng 3 rạng mồng 4 tháng Chạp toa này sẽ được gửi về Mát-xcơ-va. Trong khi báo cáo rằng mình đã ra chỉ thị điều tra trường hợp này, Phô-min đồng thời đã lưu ý đến việc Công trường Ca-si-ra đã làm chậm trễ việc bốc dỡ các toa tàu.

Việc xây dựng Nhà máy điện quốc doanh khu Ca-si-ra khởi công vào tháng Hai 1919. Nó có nhiệm vụ cung cấp điện cho những công xưởng và nhà máy lớn ở Mát-xcơ-va và là một trong những công trình đầu tiên nhằm thực hiện kế hoạch điện khí hóa đất nước.

Vì rất coi trọng Nhà máy điện Ca-si-ra, hàng ngày Lê-nin theo dõi tiến độ xây dựng, việc cung cấp cho nó những vật liệu cần thiết, nhân công, chất đốt, thiết bị (xem tập này, các văn kiện 92, 156, 209, 218, 219, 375, Phụ lục, các văn kiện 2 và 5, cũng như Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, các văn kiện 386, 445, 463 và t. 53, Mục lục vấn đề — Điện khí hóa và các nhà máy điện).

Việc xây dựng đợt đầu đã hoàn thành ngày 4 tháng Sáu 1922, và nhà máy điện đã bắt đầu được đưa vào sản xuất. — 61.

⁹⁵ Để trả lời thư ngắn này, N. P. Goóc-bu-nốp cũng trong ngày hôm đó, vào 13 giờ 30 phút, đã trình V. I. Lê-nin tài liệu sau đây:

" 1) Hôm qua, 1/XII năm nay, Ram-din cùng với các thành viên của ban tiếp nhận đã lên đường đến Ca-si-ra để tiếp nhận nhà máy điện. Sẽ phải đến nơi vào ngày mai, 3/XII.

2) Txi-u-ru-pa đã nói rằng điện và dây điện có thể dẫn đến Mát-xcơ-va vào cuối tháng Chạp với điều kiện nhận được từ nước ngoài gửi về toàn bộ thiết bị cần thiết.

Hôm nay vào 6 giờ chiều, ở chỗ Txi-u-ru-pa có một cuộc hội nghị với các kỹ sư đang làm việc ở Ca-si-a, đồng chí đó sẽ thông báo cho chúng ta về kết quả cuộc hội nghị đó".

V. I. Lê-nin đã ghi trên tài liệu đó như sau: "*Trả lại cho Goóc-*

bu-nốp". Hiện nay cũng còn giữ được thư ngấn sau đây của N. P. Goóc-bu-nốp: "Gửi đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp. Để sau này báo cáo với Vla-đi-mia I-lích" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 62.

⁹⁶ Trong thư trả lời bức điện của V. I. Lê-nin chuyển qua bưu điện, tổng cục phó Tổng cục công nghiệp nhiên liệu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao V. A. Tơ-ri-phô-nốp vào ngày hôm sau, đã báo cáo rằng sự chậm trễ trong việc cung cấp củi cho các công xưởng giấy "Chiến sĩ công xã" và ở Côn-đrô-vô là do số củi dự trữ rất có hạn ở trên các đường sắt Tây-Bắc và Xu-dơ-ran - Vi-a-dơ-ma. Trong khi nêu rõ rằng tình hình củi đã được cải thiện do có ba tuần lễ làm nghĩa vụ chất đốt, Tơ-ri-phô-nốp cam đoan rằng "từ nay về sau việc cung cấp cho các công xưởng sẽ được tiến hành theo kế hoạch và không bị gián đoạn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 135. — 63.

⁹⁷ *Ủy ban sách báo nước ngoài* — Ủy ban liên ngành nhập và phát hành sách báo nước ngoài trực thuộc Bộ dân ủy giáo dục được thành lập theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 14 tháng Sáu 1921. Ủy ban sách báo nước ngoài có nhiệm vụ "nhận của nước ngoài mọi loại sách báo cần thiết cho Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga về tất cả các lĩnh vực tri thức, trước hết là những sách báo xuất bản từ nửa cuối năm 1914, tập trung toàn bộ sách báo nước ngoài vào những cơ quan và thư viện khoa học hữu quan, đồng thời phân phối và tổ chức cho tất cả các cơ quan và cá nhân sử dụng hợp lý sách báo nước ngoài". — 64.

⁹⁸ *"The Economist"* ("Nhà kinh tế học") — tạp chí Anh ra hàng tuần chuyên viết về các vấn đề kinh tế và chính trị; là cơ quan của giai cấp tư sản đại công nghiệp; xuất bản ở Luân-đôn từ 1843. — 65.

⁹⁹ Đây muốn nói đến tài liệu của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng: "Những tài liệu về lưu thông hàng hóa của các ban trong thời gian từ tháng Chín đến tháng Mười một 1921, tính bằng triệu rúp theo thời giá tiền tệ hiện hành". Doanh số của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, theo số liệu trong tài liệu (chuyển thành vàng) vào tháng Chín là 1 044 577 rúp, tháng Mười

là 3 078 573, còn tháng Mười một thì lên tới 5 996 050 rúp. Ở mặt sau tài liệu, V. I. Lê-nin viết: "Doanh số của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong quan hệ với các hợp tác xã tỉnh và huyện" (xem Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 151 và t. XXXV, tr. 297).

Bức thư của V. I. Lê-nin công bố ở đây được viết phía dưới bản sao đánh máy của tài liệu dưới đầu đề "Doanh số của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng so với các hợp tác xã tỉnh và huyện. Những tài liệu về lưu thông hàng hóa của các ban từ tháng Chín đến tháng Mười một 1921, tính bằng triệu rúp theo thời giá tiền tệ hiện hành".

Cũng xem văn kiện tiếp theo. — 66.

¹⁰⁰ *"Ủy ban kinh tế thống nhất"* được V. I. Lê-nin nhắc đến ở đây là ủy ban "để tập hợp tất cả các vấn đề kinh tế và tài chính", Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua một nghị quyết vào ngày 1 tháng Chạp 1921 về việc thành lập ủy ban này. L. B. Ca-mê-nép đã được cử làm chủ tịch ủy ban. Căn cứ vào nghị quyết của Bộ chính trị, ngày 6 tháng Chạp Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết: "Để thống nhất và đẩy mạnh công tác hệ thống hóa và bổ sung luật kinh tế, nay thành lập Ủy ban kinh tế trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 66.

¹⁰¹ Văn kiện này được viết trên bản sao đánh máy của tài liệu: "Doanh số của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong quan hệ với các hợp tác xã tỉnh và huyện. Những tài liệu về lưu thông hàng hóa của các ban từ tháng Chín đến tháng Mười một 1921, tính bằng triệu rúp theo thời giá tiền tệ hiện hành". Các chữ "Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng" được V. I. Lê-nin gạch dưới 4 gạch bằng bút chì.

Xem hai văn kiện trước. — 67.

¹⁰² V. I. Lê-nin nói đến nghị quyết của Bộ Chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga được thông qua ngày 27 tháng Mười một 1921, về việc A. I. Rư-cốp chữa bệnh ở Đức. — 68.

¹⁰³ Đây muốn nói đến nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 1 tháng Chạp 1921 về việc để cho A. Đ. Txi-u-ru-pa thôi giữ chức bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực và để giữ chức phó chủ tịch thứ hai Hội đồng lao động và quốc phòng.

Sơ thảo kế hoạch sắp xếp công tác của các phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng đã được V. I. Lê-nin trình bày trong một bức thư đề ngày 28 tháng Mười một 1921 gửi cho A. Đ. Txi-u-ru-pa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 315-317). — 68.

¹⁰⁴ Đây là nói đến bức thư của Mi-kha Txơ-kha-cai-a là người đã đề nghị cử Phi-líp Ma-kha-rát-dê trở lại làm công tác lãnh đạo ở Gru-di-a.

Ph. E. Ma-kha-rát-dê, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp Gru-di-a, theo nghị quyết của Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 4 tháng Mười một 1921, đã được gọi về Mát-xcơ-va để nhận chỉ thị của Ban chấp hành trung ương đảng.

Về thư hỏi ý kiến công bố ở đây của V. I. Lê-nin, I. V. Xta-lin đã trả lời như sau: "Ph. Ma-kha-rát-dê đã bị miễn chức theo yêu cầu của Oóc-đgiơ-ni-kít-dê (hiện có một bức điện tại Ban chấp hành trung ương)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Vào cuối tháng Chạp, trong thời gian họp Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga, một nhóm đại biểu của đại hội đã có đơn khẩn khoản xin Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga để Ph. Ma-kha-rát-dê trở lại Gru-di-a. Ngày 30 tháng Chạp 1921, Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương đã quyết định như sau: "1) Thỏa mãn yêu cầu của các đại biểu đại hội. 2) Chỉ thị cho đồng chí Ma-kha-rát-dê cần phải hoạt động thật tích cực". Vào tháng Giêng 1922, Ph. E. Ma-kha-rát-dê đã trở về nhận công tác cũ tại Gru-di-a. — 68.

¹⁰⁵ Nhà báo nữ người Mỹ Bét-xi Bít-ti đã được V. I. Lê-nin tiếp ngày 3 tháng Chạp 1921 theo đề nghị của bà. G. B. Cra-xnô-sê-cô-va đã tham gia buổi nói chuyện của Lê-nin với Bít-ti với tư cách là người phiên dịch.

Trong hồi ký của mình, Cra-xnô-sê-cô-va viết rằng: sau khi nhận được bức thư của Lê-nin do liên lạc viên đưa, "ngay lập tức tôi lao vút tới chỗ Bít-ti, và bà đã trao cho tôi một cuốn sách của bà nhan đề là "Trái tim đỏ của nước Nga"... bà đã viết những chữ gì trên đó, và cũng chính người liên lạc ấy đã mang cuốn sách vào Crem-li" ("Văn học nước ngoài", số 11, 1957, tr. 28 - 30).

Cũng xem tập này, văn kiện 138. — 69.

¹⁰⁶ Vấn đề về L. G. Sa-pi-rô đã được xem xét tại một phiên họp của Ủy ban kiểm tra, thẩm tra và thanh lọc các thành phần Đảng cộng sản (b) Nga tỉnh Mát-xcơ-va vào ngày 5 tháng Chạp 1921. Ủy ban đã quyết định phục hồi đảng tịch, đồng thời cảnh cáo Sa-pi-rô đã thoát ly quần chúng công nhân. Bản lược sao biên bản phiên họp của ủy ban đã được gửi đến V. I. Lê-nin. — 73.

¹⁰⁷ Trong thư gửi V. I. Lê-nin đề ngày 4 tháng Chạp 1921, chủ tịch Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng L. M. Khin-tsúc viết rằng nhiệm vụ chủ yếu của Sở giao dịch hợp tác xã hàng hóa trung ương là phát hiện cung và cầu trên thị trường hàng hoá và điều tiết của dịch vụ thương mại của các tổ chức hợp tác xã cũng như các tổ chức nhà nước. Tỏ ý phản đối việc thành lập một sở giao dịch hàng hoá thứ hai thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao vì các tổng cục của hội đồng này đều là những thành viên của Sở giao dịch hợp tác xã hàng hoá trung ương, Khin-tsúc đã viết rằng sự tồn tại của hai sở giao dịch hàng hoá tổng hợp ở Mát-xcơ-va không tránh khỏi dẫn đến tình trạng trùng lặp đâm đạp lên nhau, để ra cạnh tranh, đầu cơ và chỉ có hại cho nền kinh tế của nước nhà.

Thư ngắn của Lê-nin đã được ghi phía trên văn bản bức thư của Khin-tsúc. — 73.

¹⁰⁸ Văn kiện được viết nhân có bức thư của T. I. Xê-đen-ni-cốp, một cán bộ của Bộ dân ủy nông nghiệp, nói về việc phát kiến ra một vật liệu xây dựng mới — "toóc phít" (V. I. Lê-nin đã ghi ý kiến của mình trên thư của Xê-đen-ni-cốp xem Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 95 - 96).

Từ ngày 6 tháng Chạp 1921, vì ốm nên V. I. Lê-nin phải nghỉ dưỡng bệnh ở Goóc-ki ngoại ô Mát-xcơ-va. — 74.

¹⁰⁹ Những tư liệu nhắc đến trong văn kiện không có. Có lẽ đây là nói về các báo cáo của các cán bộ phụ trách do Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga điều động vào chiến dịch vận chuyển củi trong ba tuần lễ. Trong các bản báo cáo gửi cho V. I. Lê-nin, có báo cáo kết quả của ba tuần lễ làm chất đốt, đồng thời phát hiện những thiếu sót nghiêm trọng trong công tác của các cơ quan thu mua củi, những thủ đoạn của bọn ăn trộm, và nêu lên những biện pháp đấu tranh chống lại những thủ đoạn đó (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 367. — 74.

¹¹⁰ Các văn kiện nhắc đến trong thư hiện nay không tìm thấy. Đây muốn nói về tình hình công việc của Cụm các xí nghiệp liên hợp Mát-xcơ-va trực thuộc Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa được thành lập vào mùa thu 1921.

Cụm các xí nghiệp liên hợp Mát-xcơ-va được tổ chức trên cơ sở mấy nông trường quốc doanh trực thuộc ngành quân sự, và những xí nghiệp công nghiệp vùng ngoại ô do các nông trường này thuê để kết hợp nông nghiệp với công nghiệp. Những xí nghiệp liên hợp này làm thành một chính thể kinh tế có nhiệm vụ kiểm tra từ bên dưới tính chất xác đáng và hợp lý của những sắc lệnh đã được thông qua về các vấn đề kinh tế. Điều lệ về Cụm các xí nghiệp liên hợp Mát-xcơ-va được xây dựng trên cơ sở nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng đề ngày 14 tháng Chín 1921, đã được Hội đồng kinh tế Mát-xcơ-va chuẩn y ngày 24 tháng Chín cùng năm đó. — 75.

¹¹¹ Đề nghị này đã được viết trên thư của đại diện toàn quyền của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tại Đức là N. N. Cre-xtin-xki đề ngày 29 tháng Mười một 1921. Sau khi báo cáo về việc đã nhận được nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 11 tháng Mười một 1921 về việc tổ chức một tiểu ban gồm N. N. Cre-xtin-xki, A. Đ. Txi-u-ru-pa và V. A. A-va-nê-xốp để kiểm tra tình hình tài khoản của các cơ quan Bộ dân uỷ ngoại thương ở nước ngoài, của phái đoàn đường sắt Lô-mô-nô-xốp và những vấn đề khác, Cre-xtin-xki đã viết rằng đồng chí đó không thể triệu tập được tiểu ban bởi vì Txi-u-ru-pa đã lên đường, còn A-va-nê-xốp thì chưa nhận được thị thực nhập cảnh. Viện dẫn rằng mình chưa hiểu rõ những nhiệm vụ của tiểu ban, Cre-xtin-xki đề nghị xét lại nghị quyết của Bộ chính trị, thu hẹp phạm vi và cụ thể hoá nhiệm vụ của tiểu ban cũng như xác định thành phần của tiểu ban. Câu này trên trang 2 trong bức thư của Cre-xtin-xki đã được Lê-nin gạch dưới bằng 1 gạch và đánh dấu ở bên lề bằng 2 gạch, còn ở trang đầu thì Lê-nin viết: "**Xem tr. 2, chỗ có gạch dưới**".

Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được Bộ chính trị chấp nhận ngày 7 tháng Chạp 1921. Việc thực hiện nhiệm vụ đã được giao cho một tiểu ban thành lập theo nghị quyết của Bộ chính trị ngày 5 tháng Chạp 1921 (xem chú thích 125). — 76.

¹¹² Đ. Ban-li-xte (R. May-no) và Đ. Ca-rơ (L. Cát tốc-phen) là hai đại diện của Đảng cộng sản Mỹ trong Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, đã được V. I. Lê-nin tiếp ngày 3 tháng Chạp 1921.

Cũng trong ngày hôm đó, trên phiếu giao công việc của V. I. Lê-nin cho thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân uỷ, có ghi yêu cầu miệng sau đây của Lê-nin: "Khi nào thì đồng chí Ma-nu-tsa-ri-an-txơ có thể gửi cho Vla-đi-mia I-lích hai bản cuốn sách của Vla-đi-mia I-lích nhan đề là: "Những tài liệu mới về chủ nghĩa tư bản trong nông nghiệp (ở Hợp chủng quốc Bắc Mỹ)". Ngày 5 tháng Chạp, trên phiếu ấy lại được bổ sung mấy chữ: "Các cuốn sách ấy đã được gửi đến nơi và đã được chuyển cho Vla-đi-mia I-lích" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 77.

¹¹³ Viết trên bản sao bức thư của G. I. Mi-a-xni-cốp được gửi đi Pê-tơ-rô-grát cho đảng viên kỹ sư B. A. Cuốc-giơ-nia, trong đó Mi-a-xni-cốp đề nghị nhân dịp Đại hội XI sắp tới của Đảng cộng sản (b) Nga phải tăng cường hoạt động phá hoại bất hợp pháp chống lại đường lối của đảng. Trong bức thư của Mi-a-xni-cốp, V. I. Lê-nin gạch dưới câu sau đây: "Cần phải tập hợp tất cả những phần tử bất mãn ở trong đảng lại dưới một ngọn cờ" và đánh dấu ở bên cạnh câu đó 5 gạch dọc và ghi chú: "NB".

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận vấn đề về G. I. Mi-a-xni-cốp tại một số phiên họp, và ngày 20 tháng Hai 1922 đã thông qua đề nghị của một tiểu ban của Bộ chính trị về việc khai trừ y ra khỏi đảng do đã vi phạm thô bạo kỷ luật của đảng và đã hoạt động chống đảng. — 78.

¹¹⁴ N. A. Oóc-lốp, tác giả cuốn "Công tác lương thực của Chính quyền xô-viết" xuất bản năm 1918, đã phụ trách ban kinh tế tạp chí "Thế giới mới", tạp chí này do cơ quan đại diện toàn quyền xô-viết ở Béc-lanh phát hành. Đề nghị của Oóc-lốp như sau: cho phép đồng chí đó viết một cuốn sách "Lịch sử kinh tế của nước Nga xô-viết (Khái luận)" và phát hành nó ở nước ngoài dưới một bút danh và bằng một số thứ tiếng nước ngoài. Đồng thời N. A. Oóc-lốp cho rằng cách làm hợp lý là sao cho cuốn sách được viết không phải theo quan điểm cộng sản chủ nghĩa công khai, mà với giọng văn của một nhà nghiên cứu không phải đảng viên, nhưng khách quan và có thiện cảm với Chính quyền xô-viết. Oóc-lốp viết rằng bởi vì một cuốn sách mang "tính chất tán dương lộ liễu... thì không gây được ấn tượng cần thiết" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận ngày 7 tháng Chạp 1921. — 78.

¹¹⁵ Thư của G. L. Sơ-lốp-xki hiện không tìm thấy. Đây muốn nói về việc G. L. Sơ-lốp-xki tỏ ý muốn làm việc trong cơ quan đại diện xô viết ở Cốp-nô (nay là Ca-u-nát).

Cũng xem tập này, các văn kiện 389 và 390. — 79.

¹¹⁶ Văn kiện được viết trên thư của N. N. Cre-xtin-xki, đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô viết Nga tại Đức. Trong khi báo cáo rằng đại diện thương mại B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp đã ký với công ty "Hàng không liên hợp" một hiệp ước về việc thành lập Hội hàng không Đức - Nga và việc giao cho hội này tổ chức các đường hàng không giữa Mát-xcơ-va và Đức, Cre-xtin-xki đề nghị phê chuẩn hiệp ước đó.

Sau khi nghe báo cáo của A. M. Lê-gia-va về hiệp ước trong phiên họp ngày 6 tháng Chạp 1921, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã hoãn việc thông qua hiệp ước, giao cho Lê-gia-va gửi bản sao hiệp ước cho tất cả các bộ trưởng dân uỷ và yêu cầu tất cả các bộ trưởng trong thời hạn hai tuần lễ phải có ý kiến kết luận của mình; Lê-gia-va được giao trách nhiệm tập hợp những kết luận ấy và trình Hội đồng lao động và quốc phòng vào ngày 9 tháng Chạp hoặc trình Hội đồng bộ trưởng dân uỷ vào ngày 13 tháng Chạp 1921.

Ngày 13 tháng Chạp, Hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã thông qua các nguyên tắc cơ sở của hiệp ước và ủy nhiệm cho N. N. Cre-xtin-xki, và trong trường hợp đồng chí này vắng mặt, ủy nhiệm cho B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp, nhân danh chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô viết Nga ký hiệp ước với công ty "Hàng không liên hợp". — 80.

¹¹⁷ Văn kiện này được viết nhân có bức điện của công nhân Cô-tốp, trong đó ông này báo cáo rằng ông ta đã bị bắt vì đã gửi đơn khiếu nại lên V. I. Lê-nin. — 80.

¹¹⁸ Đây muốn nói đến viên đại diện của "Công ty liên hợp dược phẩm và hoá chất" Mỹ là B. Mi-sen.

Cùng ngày, B. I. Ranh-stanh đã gửi cho N. P. Goóc-bu-nốp bản dự thảo giấy chứng nhận. Giấy chứng nhận do N. P. Goóc-bu-nốp ký đã được gửi cho Mi-sen ngày 7 tháng Chạp 1921. — 81.

¹¹⁹ Đây có lẽ muốn nói đến bài báo đưa tin "Hoạt động của Bộ dân uỷ ngoại thương ở Xê-va-xtô-pôn", đăng trên báo "Sự thật" ngày 6 tháng Chạp 1921. — 81.

¹²⁰ Trả lời bức điện của V. I. Lê-nin, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân uỷ Crum là Pô-li-a-cốp báo cáo rằng A. A. Prê-ô-bra-gien-xki đã được cung cấp khẩu phần bồi dưỡng và trong tương lai sẽ được giúp đỡ thêm, còn bây giờ thì được bố trí cùng với vợ đến một nhà điều dưỡng. — 82.

¹²¹ Trả lời thư của V. I. Lê-nin, A. M. Goóc-ki thông báo rằng ông đã viết cho H. Oen-xơ hiện đang ở bên Mỹ và đề nghị ông ta thương lượng với các tổ chức và các cá nhân hữu quan về việc cứu trợ những người bị đói. Goóc-ki viết: "Hiện nay tôi chưa có thư trả lời của Oen-xơ, nhưng tin chắc rằng thư của tôi đã đến tay ông ta tại Mỹ, bởi vì trong một bài báo của mình, ông ta đã trích dẫn mấy câu trong bức thư của tôi..." (V. I. Lê-nin và A. M. Goóc-ki. Thư từ, hồi ký, văn kiện. Xuất bản lần thứ 2, tiếng Nga, 1961, tr. 184 - 186). — 85.

¹²² Đây là nói về đơn yêu cầu của Hợp tác xã nghề săn toàn Nga đề nghị cho phép hợp tác xã đó (bởi vì họ bị Bộ dân uỷ ngoại thương cự tuyệt) ký hợp đồng hàng hóa và tín dụng với một trong các hãng Đức nhằm mua thiết bị cho những người đi săn. Vấn đề này đã được Tiểu hội đồng bộ trưởng dân uỷ xem xét ngày 12 tháng Chạp 1921. Tiểu hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã đề nghị Bộ dân uỷ ngoại thương trong vòng một tuần lễ ký hợp đồng với Ban chấp hành trung ương Hợp tác xã nghề săn toàn Nga "về việc cung cấp cho những người thợ săn trữ lượng đạn dược và vật liệu thường dùng cần thiết cho việc tổ chức săn bắn..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

V. I. Lê-nin đã ghi những dòng này trên bức điện báo bằng điện thoại của Ban chấp hành trung ương Hợp tác xã nghề săn toàn Nga. — 86.

¹²³ Đây muốn nói về Hội nghị XI toàn Nga của Đảng cộng sản (b) Nga và Đại hội IX các Xô viết toàn Nga. — 86.

¹²⁴ Theo chỉ thị của V. I. Lê-nin, những tài liệu của I. A. Tsây-cô đã được gửi cho nhiều nhà bác học và nhiều cơ quan khoa học.

Cũng xem các văn kiện 76 và 77. — 88.

¹²⁵ Ngày 20 tháng Mười một 1921, ban lãnh đạo Bộ dân uỷ ngoại giao đã trình Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề nghị thành lập một tiểu ban để tìm hiểu tại chỗ công tác của các cơ quan đại diện của Nhà nước xô-viết và các cơ quan khác thuộc tất cả các ngành ở nước ngoài, giao cho nó kiểm tra nhân sự các cơ quan đó, xác định số biên chế cố định, quy định mức lương cho cán bộ nhân viên đáp ứng được nhu cầu tối thiểu, nghiên cứu và đề xuất những hình thức công tác hiệu quả nhất cho các cơ quan đại diện ở nước ngoài. Bộ dân uỷ ngoại giao đề nghị chỉ định một tiểu ban gồm ba người đại diện của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, Bộ dân uỷ ngoại thương và Bộ dân uỷ ngoại giao. Trên trang đầu báo cáo của Bộ dân uỷ ngoại giao trình lên Ban chấp hành trung ương có chữ ký của ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân uỷ ngoại giao là P. P. Goóc-bu-nốp, V. I. Lê-nin đã viết: "*Gửi đồng chí Mô-lô-tốp*: xem trang 2", còn ở trang 2 thì ghi — "đồng chí Mô-lô-tốp! Đồng chí hãy đưa ra Bộ chính trị. Nếu chỉ một mình *A-va-nê-xốp* thôi thì có tốt hơn không? 21/XI. *Lê-nin*". Ngày 5 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị đã quyết định: "Phê chuẩn dự thảo nghị quyết mà đồng chí Goóc-bu-nốp đề nghị, về những biện pháp để kiểm tra thực tế con số biên chế nhân sự của các cơ quan thuộc tất cả các ngành ở nước ngoài và thi hành việc thật sự tinh giảm biên chế và quy định những mức lương mới. Giao cho một tiểu ban gồm các đồng chí *A-va-nê-xốp*, *Cre-xtin-xki* và *Rư-cốp* chịu trách nhiệm thực hiện quyết định này (điều kiện đồng chí *Rư-cốp* tham gia là khi nào bác sĩ cho phép)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 89.

¹²⁶ Thư này để trả lời thư của I. I. Mê-giơ-la-úc, chủ tịch ban quản lý Cục gang thép miền Nam đề ngày 27 tháng Mười một 1921 nói về việc chậm giao số vốn luân chuyển đã đầu tư cho tơ-rốt. Trong khi báo cáo rằng tơ-rốt đã tập trung được công nhân mỏ công trình độ kỹ thuật cao, về tiền lương của công nhân, về việc đẩy mạnh công tác của các xí nghiệp thuộc Cục gang thép miền Nam, Mê-giơ-la-úc đã viết rằng các xí nghiệp này đến năm 1922 sẽ cung cấp cho nước nhà 10 triệu pút kim loại đen ("6 triệu pút gang và 4 triệu kim loại cán") với điều kiện là Cục gang thép miền Nam nhận được số vốn luân chuyển mà Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã quyết định dành cho nó theo nghị quyết ngày 27 tháng Mười 1921. Để kết luận, Mê-giơ-la-úc đã viết cho V. I. Lê-nin: "20/XII,

tôi sẽ đến đại hội và sẽ mang đến cho đồng chí những số liệu sốt dẻo để bảo vệ chính sách kinh tế mới" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cục gang thép miền Nam — cơ quan quản lý hợp nhất các nhà máy và các mỏ quốc doanh Pê-tơ-rốp-xki, Ma-kê-ép-ca và I-u-dốp-ca với tất cả các xí nghiệp và các vùng phụ của nó ở U-cra-i-na, Bắc Cáp-ca-dơ và Crum; cơ quan này đã được thành lập trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân U-cra-i-na nhằm mục đích liên hợp về mặt sản xuất - kỹ thuật và kinh tế các xí nghiệp liên hợp thuộc ngành công nghiệp luyện kim; nó đã tồn tại cho đến năm 1929. — 89.

¹²⁷ Có liên quan với bức thư này là đoạn văn sau đây do chính tay L. A. Phó-ti-ê-va viết ở mặt sau một bức thư ngắn đã gửi cho bà (xem tập này, văn kiện 129): "Mê-ran-vin có trách nhiệm viết tiểu sử với tất cả những bằng chứng và với tất cả những lời bác bỏ việc buộc tội. Gửi đơn khiếu nại có căn cứ đến Ban kiểm tra trung ương" — 92.

¹²⁸ Ngày 21 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga sau khi xem xét đề nghị của V. I. Lê-nin, đã quyết định: "Ghi đồng chí Goóc-ki vào danh sách những đồng chí phải đi chữa bệnh ở nước ngoài, và ủy nhiệm đồng chí *Cre-xtin-xki* kiểm tra việc bảo đảm cho Goóc-ki có đầy đủ số tiền cần thiết để đi chữa bệnh" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 290. — 93.

¹²⁹ Đây muốn nói đến nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 11 tháng Mười một 1921 (xem chú thích 14). — 94.

¹³⁰ V. I. Lê-nin nói đến bức thư ngày 14 tháng Chạp 1921 của N. Ô-xin-xki có liên quan với việc tranh chấp trong Bộ dân uỷ nông nghiệp (xem văn kiện 57). Ô-xin-xki đã viết về "tình trạng không tự nhiên và sự hỗn loạn về tổ chức" xảy ra trong Bộ dân uỷ nông nghiệp, và nói rằng mình không phải là một quan lại, thế mà người ta lại đòi hỏi phải theo một "kỷ luật quan lại", v. v.. Lê-nin đã có một số ghi chú trên thư của Ô-xin-xki. "(Không có lấy một chứng cứ: "hỗn loạn" ở chỗ nào? "không tự nhiên" ở chỗ nào?? chỉ toàn là chuyện loạn thần kinh)", — đó là nhận xét của Lê-nin về bức của Ô-

xin-xki. — "Chính Ô-xin-xki mới là người đặt vấn đề *theo lẽ thói quan lại*". Về việc Ô-xin-xki tuyên bố rằng đồng chí đó "mất hứng thú làm việc" và "trong suốt thời gian đó" đồng chí ấy "chỉ một lần tham gia phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và chỉ một lần tham gia phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng" (ở chỗ này và ở những chỗ dưới, do V. I. Lê-nin gạch dưới. — *BT*), Lê-nin đã viết: "cái đó được gọi là tẩy chay hoặc phá hoại ngầm — và bị trừng trị theo kỷ luật của đảng cũng như pháp luật của xô-viết". Ô-xin-xki khẳng định rằng "xuất phát từ lý do "tạo ra một đối trọng với Ô-xin-xki" và dành vị trí xứng đáng cho một cán bộ có công lao và một người bạn cũ về chính trị là Tê-ô-đô-rô-vích... những lý do về phương diện tổ chức đã bị loại trừ"; về chữ "bạn" V. I. Lê-nin ghi một nhận xét như sau: "chứ không phải là một đảng viên và một người mác-xít ư?".

Trong khi đề nghị thay cho "bộ ba chính trị (Ô-xin-xki, một nông dân, Tê-ô-đô-rô-vích)" thành lập "một bộ bốn chính trị", sau khi kéo vào đó Mê-xi-a-txép là người có thể, khi đồng chí đó, tức là Ô-xin-xki vắng mặt thì được trao quyền lãnh đạo bộ dân ủy về mặt hành chính và đại diện cho bộ này ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, Ô-xin-xki đề nghị V. I. Lê-nin "xóa bỏ toàn bộ câu chuyện này bằng "trật tự trong nhà", thông qua Bộ chính trị" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 95.

¹³¹ Sự phản đối nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 18 tháng Mười một 1921 nói về việc tranh chấp trong Bộ dân ủy nông nghiệp đã được N. Ô-xin-xki đưa ra hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Ngày 28 tháng Chạp, sau khi thảo luận vấn đề này, hội nghị toàn thể đã nhất trí (trừ một người không bỏ phiếu) xác nhận nghị quyết của Bộ chính trị.

Trong quá trình chuẩn bị hội nghị toàn thể, V. I. Lê-nin đã yêu cầu cung cấp một loạt tài liệu có quan hệ với tình hình trong Bộ dân ủy nông nghiệp (xem tập này, các văn kiện 147 và 148). — 97.

¹³² Đây là muốn nói về những chỗ sửa chữa trong văn bản tiếng Anh bài phóng sự của Bét-xi Bít-ti về cuộc gặp gỡ với V. I. Lê-nin.

Cũng xem tập này, văn kiện 102 — 97.

¹³³ Ngày 21 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định: "Ghi nhận đơn đề nghị của đồng chí Lê-nin. Kéo dài thời hạn nghỉ đến 2 tuần" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 98.

¹³⁴ Đây muốn nói đến hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 18 tháng Chạp 1921. Hội nghị đã thông qua chương trình nghị sự của Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga và cử V. I. Lê-nin làm báo cáo viên về vấn đề thứ nhất — báo cáo tổng kết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về chính sách đối nội và đối ngoại của nước Cộng hòa. — 98.

¹³⁵ V. I. Lê-nin nói đến quyết định sau đây của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga được thông qua ngày 8 tháng Chạp 1921: "Thừa nhận cần phải giữ gìn sự yên tĩnh tuyệt đối cho đồng chí Lê-nin và cấm ban thư ký của đồng chí gửi cho đồng chí bất kỳ giấy tờ nào, để đồng chí Lê-nin có thể phát biểu một bài diễn văn ngắn (dù chỉ là nửa tiếng đồng hồ) tại đại hội các Xô-viết" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga đã họp vào những ngày 23-28 tháng Chạp 1921. Tại đại hội, vào ngày 23 tháng Chạp, V. I. Lê-nin đã đọc báo cáo tổng kết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 357 - 405). — 98.

¹³⁶ Một tiểu ban được thành lập theo chỉ thị của V. I. Lê-nin đã soạn xong những đề nghị, và những đề nghị này đã được đưa vào nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 4 tháng Giêng 1922. Theo nghị quyết này, quyền quản lý sản xuất ảnh và phim điện ảnh được chuyển giao từ Bộ dân ủy giáo dục sang Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Sau này, ngày 8 tháng Ba 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng đã hủy bỏ nghị quyết ngày 4 tháng Giêng và phê chuẩn nghị quyết của Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đề ngày 24 tháng Hai, theo nghị quyết sau thì việc sản xuất thành phẩm và nửa thành

phẩm công nghiệp chụp ảnh và phim điện ảnh chuyển giao cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, còn Bộ dân ủy giáo dục vẫn chịu trách nhiệm quay phim và phát hành phim, kinh doanh các rạp chiếu bóng và phim đèn chiếu. — 99.

¹³⁷ Đây muốn nói về bức thư của giáo sư C. A. Cru-gơ, trong đó ông đề nghị V. I. Lê-nin giúp đỡ để khoa kỹ thuật điện Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va (nay là Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va mang tên Ba-u-man) và Viện thí nghiệm kỹ thuật điện nhà nước trực thuộc Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao được cấp nhà cửa và tiền vốn để mua thiết bị cần thiết ở nước ngoài. — 99.

¹³⁸ Trong một bức điện gửi từ Luân-đôn, L. B. Cra-xin báo cáo rằng theo những tài liệu nhận được từ những nguồn đáng tin cậy, thì hiệp ước Ăng-gô-ra (hiệp ước Pháp - Thổ ký vào tháng Mười 1921) bao gồm những điều khoản bí mật trong đó dự định rằng Thổ-nhĩ-kỳ sẽ xâm chiếm toàn bộ Da-cáp-ca-dơ. Cra-xin viết rằng kế hoạch này "được sự ủng hộ của khối các chính phủ tư sản cũ ở Da-cáp-ca-dơ, đứng đầu sau lưng chúng là Bri-an, tên này khuyên các nhà tài phiệt Pháp đừng ký kết gì với những người bôn-sê-vích ở Cap-ca-dơ, do ở đó sắp có những sự thay đổi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 99.

¹³⁹ *M. C. Na-dơ-va-nốp* — kỹ sư công nghệ học, chuyên gia công nghiệp đường, cố vấn của Ủy ban kế hoạch nhà nước, đã bị Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát bắt cùng với một nhóm giáo sư và kỹ sư vì bị buộc tội có quan hệ với V. N. Ta-gan-txép, người lãnh đạo tổ chức quân sự phản cách mạng Pê-tơ-rô-grát. Na-dơ-va-nốp bị kết án xử phạt nặng nhất — xử bắn.

Sau khi nhận được một loạt tài liệu cho phép đánh giá một cách tích cực về Na-dơ-va-nốp, V. I. Lê-nin, trong một bức thư gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 10 tháng Mười 1921 đã đề nghị "hủy bỏ bản án do Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát đưa ra và áp dụng bản án do A-gra-nốp đề nghị..., tức là 2 năm tù đồng thời được phép thả ra một cách *có điều kiện*" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 409). Cùng ngày hôm đó, Bộ chính trị đã chấp nhận đề nghị của Lê-nin, và ngày 14 tháng Mười đã xác nhận một lần nữa quyết định của mình.

Ngày 16 tháng Chạp, L. A. Phô-ti-ê-va được V. I. Lê-nin ủy nhiệm, đã hỏi I. X. Un-slich-tơ xem công việc thả Na-dơ-va-nốp được tiến hành như thế nào. Un-slich-tơ đã trả lời rằng ngày 14 tháng Chạp đồng chí ấy đã ra chỉ thị thả Na-dơ-va-nốp một cách có điều kiện. Nhân việc này, V. I. Lê-nin đã viết bức thư ngắn được công bố ở đây. Trong thư trả lời đề ngày 19 tháng Chạp, Un-slich-tơ báo cáo rằng việc thả Na-dơ-va-nốp hoãn lại đến khi hoàn thành việc điều tra vụ Ta-gan-txép. Ngày 17 tháng Chạp, Na-dơ-va-nốp đã được thả. — 100.

¹⁴⁰ Những tài liệu nhận được theo yêu cầu công bố ở đây do các bộ dân ủy và các cơ quan trung ương khác cung cấp, đã được V. I. Lê-nin dùng vào báo cáo tổng kết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy mà Người đã đọc tại Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 357 - 405).

Khi sao lại những câu hỏi của Lê-nin để gửi đi, trong mỗi bản đều có đoạn văn được đánh dấu bằng hai gạch và đã thay đổi ít nhiều về cách diễn đạt.

Xem tập này, Phụ lục, các văn kiện 6 - 9. — 100.

¹⁴¹ V. I. Lê-nin nói đến Hội nghị kinh tế và tài chính quốc tế dự định họp ở Giê-nơ (Ý) — 101.

¹⁴² *Hội đồng các quân đoàn lao động* đã được thành lập trên cơ sở các hội đồng quân sự của các quân đoàn nhân việc chuyển một bộ phận đơn vị chiến đấu của Hồng quân sang làm nhiệm vụ những đội quân lao động trong thời kỳ tạm thời có hòa bình năm 1920. Các hội đồng các quân đoàn lao động gồm đại biểu của Bộ dân ủy lương thực, Bộ dân ủy giao thông, Bộ dân ủy nông nghiệp, Bộ dân ủy lao động và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 102.

¹⁴³ Đây muốn nói đến quyết nghị của hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 9 tháng Tám 1921. Quyết nghị này được thông qua theo đề nghị của V. I. Lê-nin có nói rằng "thừa nhận cần thiết phải ghi vào chương trình nghị sự vấn đề đầy mạnh hơn nữa việc chuyển quân đội sang làm công tác kinh tế và ủy nhiệm cho Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa tổ chức một số phiên họp riêng chuyên thảo luận và chuẩn bị vấn đề này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Theo sự ủy nhiệm của hội nghị toàn thể, vấn đề về nhiệm vụ lao động của quân đội đã được đề ra tại phiên họp ngày 12 tháng Tám 1921 của Hội đồng lao động và quốc phòng. Hội đồng lao động và quốc phòng đã thành lập những tiểu ban để xem xét vấn đề nhiệm vụ lao động của quân đội, về việc cải tiến tình hình thành phần cán bộ chỉ huy và về sự hợp tác quân sự. Theo quyết nghị của Hội đồng lao động và quốc phòng, những vấn đề này đã được chuyển sang cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định. Ngày 16 tháng Tám 1921, sau khi nghe báo cáo của các tiểu ban do Hội đồng lao động và quốc phòng thành lập, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua với một số sửa đổi các dự thảo nghị quyết được đệ trình. — 102.

¹⁴⁴ Xem các chú thích 41, 46, 126, 341. — 104.

¹⁴⁵ Đây muốn nói đến bài báo của kỹ sư V. L. Lê-vi nhan đề là "Tình hình cung cấp điện ở nước Nga (Khái quát chung)", đăng ngày 8 tháng Chạp 1921 trên báo "Đời sống kinh tế". Bài báo này đã nói rõ tình hình cung cấp điện ở nước Nga trong thời gian từ 1917 đến giữa 1921.

Nhân có lời chất vấn này của V. I. Lê-nin, ngày 18 tháng Chạp 1921, biên tập viên tờ "Đời sống kinh tế" là G. I. Cru-min đã viết bức thư gửi Lê-vi. Trong khi nói về việc V. I. Lê-nin tỏ ý muốn đăng phần kết thúc bài báo "Tình hình cung cấp điện ở nước Nga", nghĩa là "những tài liệu tổng kết tình hình phát triển về số lượng và công suất các nhà máy điện trong những năm 1918, 1919, 1920 và 1921, dù là không đầy đủ", Cru-min đã viết: "Tôi đã trả lời rằng sẽ không có phần kết thúc nào nữa của bài báo. Bài báo đã được đăng toàn bộ rồi, nhưng cái mà tôi sẽ thỏa thuận với đồng chí là làm sao cho một biểu thống kê như vậy sẽ được đăng thật sớm".

Đến hôm sau, ngày 19 tháng Chạp, V. L. Lê-vi đã gửi cho thư ký của Hội đồng lao động và quốc phòng một biểu thống kê "Tình hình phát triển các nhà máy điện trong thời kỳ 1917 đến ngày 1 tháng Bảy 1921" và ghi thêm rằng "biểu thống kê sẽ được đăng vào ngày mai trên báo "Đời sống kinh tế" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 20 tháng Chạp 1921, biểu thống kê đã được đăng dưới tiêu đề "Tình hình cung cấp điện ở nước Nga" với lời chú dẫn sau đây: "Để bổ sung cho bản khái quát chung về tình hình cung cấp điện ở nước Nga (xem "Đời sống kinh tế", số 276, ngày 8 tháng Chạp 1921), ban biên tập đảng biểu thống kê sau đây nói lên tình hình phát

triển các nhà máy điện trong thời kỳ từ 1917 đến ngày 1 tháng Bảy 1921". — 104.

¹⁴⁶ Đây muốn nói về những nhà máy điện được xây dựng hồi đó.

Ca-si-ra — Nhà máy điện quốc doanh khu Ca-si-ra — xem chú thích 94.

Út-ki-na da-vốt — Nhà máy điện "Tháng Mười đỏ" ở ngoại ô Pê-tơ-rô-grát; đợt đầu công suất 10 nghìn ki-lô-oát đã được đưa vào sản xuất ngày 8 tháng Mười 1922.

Công trường Vôn-khốp — nhà máy thủy điện Vôn-khốp. Nghị quyết về việc xây dựng nhà máy điện này đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua vào tháng Bảy 1918; công việc xây dựng được mở rộng sau khi nội chiến kết thúc, vào năm 1921. Nhà máy điện bắt đầu sản xuất vào cuối năm 1926. — 104.

¹⁴⁷ Đây muốn nói về bức thư của thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp I. A. Tê-ô-đô-rô-vích, trong thư đồng chí này đánh giá tỉ mỉ về chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện Can-xơ tỉnh E-ni-xây-xơ là V. G. I-a-cô-ven-cô, và giới thiệu đồng chí này giữ chức bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp.

Cũng xem tập này, các văn kiện 153, 163 và 164. — 106.

¹⁴⁸ Để trả lời thư chất vấn này, I. A. Tê-ô-đô-rô-vích đã viết cho V. I. Lê-nin một cách tỉ mỉ (trong ba bức thư) về tình hình công việc trong Bộ dân ủy nông nghiệp và về công việc của mình. Trong khi đánh giá tình hình Cục chăn nuôi và Tổng cục chăn nuôi ngựa do mình lãnh đạo, trong khi đưa ra nhiều ý kiến nhận xét của các chuyên gia về các cục ấy, Tê-ô-đô-rô-vích viết rằng những lời buộc tội đồng chí đó là không có căn cứ và là kết quả những âm mưu của N. Ô-xin-xki tìm cách loại bỏ những cán bộ không hợp với mình. Tê-ô-đô-rô-vích đề nghị Lê-nin tìm hiểu tường tận toàn bộ tình hình một cách khách quan và nếu có thể thì gọi đồng chí đó đến một hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chuyên bàn về vấn đề tranh chấp trong Bộ dân ủy nông nghiệp.

Cũng xem tập này, văn kiện 137. — 107.

¹⁴⁹ N. X. An-li-lu-ê-va đã được khôi phục đảng tịch. — 108.

¹⁵⁰ E. M. Pô-pô-va (Ca-xpa-rô-va) đã được khôi phục đảng tịch.

Trên văn kiện có ghi mấy chữ sau đây của N. X. Lê-pê-sin-xcai-a, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "Vla-đi-mia I-lích thiết

tha yêu cầu các đồng chí Xta-lin, Xa-pha-rốp, Di-nô-vi-ép và Coóc-nơ-bli-um cung cấp cho Người ngay lập tức những tài liệu về đồng chí Ca-xpa-rô-va, đồng thời chỉ rõ còn có đồng chí nào nữa có thể biết rõ và có thể phát biểu ý kiến về Ca-xpa-rô-va". — 109.

¹⁵¹ Bài báo nói về kinh nghiệm sử dụng đầu máy đi-ê-den ở nước ngoài và trình bày ý kiến về khả năng và lợi ích của việc sử dụng rộng rãi những đầu máy đó trên các tuyến đường sắt của nước Nga Xô-viết. — 110.

¹⁵² N. X. Lê-pê-sin-xcai-a, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đã viết trên bức thư của V. I. Lê-nin như sau: "Gửi Ủy ban kế hoạch nhà nước (đoàn chủ tịch), Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy giao thông. P. S. đồng chí Lê-nin yêu cầu chỉ rõ trong các sách báo khoa học và kỹ thuật có nói gì về vấn đề ấy không và các chuyên gia nhìn vấn đề đó như thế nào?".

Cũng xem tập này, các văn kiện 173, 239 và 242. — 110.

¹⁵³ Trong bức điện ngày 19 tháng Chạp 1921, L. B. Cra-xin thông báo rằng đại diện của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ U. Brau-nơ đã chuyển cho đồng chí đó đề nghị sau đây của chủ tịch cơ quan này là Héc-bóc Hu-vơ: chính phủ Mỹ đồng ý chi 20 triệu đô-la để mua lương thực và hạt giống cho các tỉnh đang bị nạn đói ở Nga, nếu Chính phủ xô-viết cam kết trong vòng 3 tháng, bắt đầu từ ngày 1 tháng Giêng 1922, đặt mua 10 triệu đô-la lương thực và hạt giống ở Mỹ cho các vùng bị đói. Người ta đã đưa ra điều kiện bắt buộc là việc mua này phải do tiểu ban Hu-vơ (Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ) tiến hành. Cra-xin viết rằng Chính phủ xô-viết sẽ không có được bất kỳ sự kiểm soát thực tế nào đối với việc mua ấy, "bởi vì việc gửi các đại diện của chúng ta sang Mỹ vẫn chưa được phép". Việc thanh toán 10 triệu đô-la ấy phải được tiến hành bằng séc, hoặc bằng vàng "thuộc công quỹ Nga trước tháng Tám 1914". Phải trả lời chậm nhất là ngày 26 tháng Chạp.

Đề nghị này đã được xem xét tại một phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 22 tháng Chạp 1921. Bộ chính trị đã quyết định chấp nhận đề nghị đó và ủy nhiệm cho M. M. Lít-vi-nốp trả lời Cra-xin. Cũng trong ngày hôm đó, trong một bức điện khẩn, Lít-vi-nốp đã báo cho Cra-xin rằng đề nghị được chấp nhận, và yêu cầu "quy định những thời hạn sớm nhất cho việc chuyển lương thực về bởi vì nạn đói ngày càng trầm trọng

hơn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 111.

¹⁵⁴ Đây là nói đến bức thư của A. V. Ay-đúc, đại diện Chính phủ xô-viết bên cạnh Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ, đề ngày 21 tháng Chạp 1921. Thấy rằng đề nghị của Hu-vơ là không có lợi cả về kinh tế lẫn chính trị, vì đề nghị đó sẽ dẫn đến chỗ mở rộng bộ máy của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ, là một cơ quan đang tiến hành hoạt động thù địch chống nước Nga xô-viết, Ay-đúc nêu ý kiến bác bỏ đề nghị ấy.

Ngày 31 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, sau khi thảo luận vấn đề "về những biện pháp chính trị có quan hệ đến Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ", đã giao cho một tiểu ban gồm I. X. Un-slích-tơ, A. V. Ay-đúc và V. M. Mi-khai-lốp "thảo ra những biện pháp đề phòng đặc biệt trong trường hợp mở rộng quá đáng bộ máy của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ và trong trường hợp bộ máy này thu hút những phần tử không đáng tin cậy" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 152. — 112.

¹⁵⁵ G. I-a. Xô-côn-ni-cốp được cử làm chủ tịch Cục Tuốc-ke-xtan thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và chủ tịch Ủy ban phụ trách các vấn đề Tuốc-ke-xtan của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga theo quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 14 tháng Mười 1921. — 112.

¹⁵⁶ Đây muốn nói đến bức thư của G. I. Xa-pha-rốp gửi cho V. I. Lê-nin, trong đó Xa-pha-rốp viết về tình trạng xuyên tạc chính sách dân tộc của đảng ở Tuốc-ke-xtan. Ngày 22 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thành lập một tiểu ban để xem xét vấn đề về các công việc ở Tuốc-ke-xtan.

Cũng xem tập này, các văn kiện 161, 195 và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, các văn kiện 174, 175, 259, 305. — 112.

¹⁵⁷ Ngày 24 tháng Chạp 1921, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin về tính chất những lời buộc tội đối với G. I. Xa-pha-

rộp và ý kiến của mình về sự việc đó. Bản sao bức thư của Xô-côn-ni-cốp với những ghi chú của Lê-nin đã được phân phát cho các ủy viên Bộ chính trị. — 112.

¹⁵⁸ Vụ án về tội quan liêu giấy tờ trong việc sản xuất cây kiệu Phau-lơ đã được chuyển cho Tòa án quân sự Mát-xcơ-va xem xét, vào đầu tháng Giêng 1922 toà án này đã thừa nhận những lời tố cáo được đưa ra để buộc tội nhiều cán bộ trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và trong Bộ dân uỷ nông nghiệp là đã được chứng thực, đó là những lời tố cáo nói rằng các cán bộ này không có thái độ nghiêm chỉnh đầy đủ đối với những trách nhiệm đã được giao. Nhưng vì tính đến công lao của những đồng chí này trong sự nghiệp khôi phục kinh tế, toà án quyết định không xử phạt họ. Sau khi xem xét các đề nghị của toà án, Hội đồng lao động và quốc phòng đã lưu ý Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và ban lãnh đạo Bộ dân uỷ nông nghiệp về thái độ thiếu nghiêm túc đối với việc sản xuất loại cây Phau-lơ.

Cũng xem tập này, văn kiện 134. — 115.

¹⁵⁹ Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được viết trên thư của G. Đ. Txi-u-ru-pa, kỹ sư trưởng công trường xây dựng Nhà máy điện Ca-si-ra. Trong khi báo cáo về những cố gắng xin tiền cho Công trường Ca-si-ra nhưng không có kết quả, và về nguy cơ phải đình chỉ công việc do không có tiền, Txi-u-ru-pa đề nghị Lê-nin ra chỉ thị xuất 7 tỷ rúp.

Ngày 26 tháng Chạp 1921, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân uỷ đã quyết định cấp một khoản bổ sung cho Công trường Ca-si-ra là 7 tỷ rúp và đề nghị Bộ dân uỷ tài chính "dùng biện pháp khẩn cấp bảo đảm bằng tiền mặt cho khoản chi nói trên..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 115.

¹⁶⁰ Đây muốn nói về những lời chất vấn nhân có bài báo của A. Bê-li-a-cốp, nhan đề "Những con đường mới để làm sống lại ngành vận tải đường sắt".

Cũng xem tập này, các văn kiện 151, 173, 239 và 242. — 116.

¹⁶¹ Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã soạn dự thảo nghị quyết về tăng thuế gián tiếp. Dự thảo đã được đưa ra xem xét tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng

sản (b) Nga ngày 28 tháng Chạp 1921. Hội nghị toàn thể đã chuyển vấn đề cho Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga; vào ngày 5 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho Ủy ban kinh tế tối cao thảo luận dự thảo này. — 117.

¹⁶² Về Ủy ban kinh tế tối cao, xem chú thích 100. — 117.

¹⁶³ Đề nghị này của V. I. Lê-nin đã được phản ánh trong nghị quyết sau đây của Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga, nghị quyết này đã được đoàn chủ tịch đại hội đưa ra ngày 27 tháng Chạp 1921: "Lưu ý đến tình hình thiếu sách báo ở các địa phương, nhất là các sách báo chuyên môn, Đoàn chủ tịch Đại hội IX các Xô-viết đề nghị tất cả các đại biểu, đặc biệt là các đại biểu của các huyện, trong thời hạn chậm nhất là 6 tuần lễ sau khi đại hội này kết thúc, phải chuyển toàn bộ tài liệu được phân phát tại đại hội cho các thư viện địa phương" ("Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga đại biểu công nhân, nông dân, binh sĩ Hồng quân và đại biểu Cô-đắc. Tường thuật tốc ký". Mát-xcơ-va, 1922, tr. 259). — 118.

¹⁶⁴ Bức thư công bố ở đây là thư của V. I. Lê-nin trả lời bức thư của G. I. Xa-pha-rốp. Cụ thể là ngày 20 tháng Chạp 1921, Xa-pha-rốp đã báo cáo với Lê-nin rằng nhân việc xem xét tại Ban kiểm tra trung ương những tài liệu về hoạt động của đồng chí đó ở Tuoéc-ke-xtan, đồng chí gửi cho Ban chấp hành trung ương đảng đơn tự xin rút khỏi mọi chức vụ trọng trách (lúc này Xa-pha-rốp làm việc trong Quốc tế cộng sản với tư cách là cố vấn về các vấn đề phương Đông).

Cũng xem tập này, văn kiện 154. — 118.

¹⁶⁵ Ngày 26 tháng Chạp 1921, Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga căn cứ theo đề nghị của V. I. Lê-nin đã thừa nhận cần thiết phải đưa I-a. E. Rút-du-tác đi chữa bệnh ở Đức và đề nghị bộ trưởng Bộ dân uỷ y tế N. A. Xê-ma-scô cho kết luận về địa điểm và thời gian nghỉ ngơi, còn Bộ dân uỷ ngoại giao thì tổ chức sớm việc lên đường cho đồng chí đó.

Cũng xem tập này, các văn kiện 316. — 119.

¹⁶⁶ Đề nghị của V. I. Lê-nin về việc gọi V. G. I-a-cô-ven-cô, đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận ngày 26 tháng Chạp 1921.

Ngày 9 tháng Giêng 1922, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung

ương các Xô-viết toàn Nga đã chuẩn y việc cử I-a-cô-ven-cô làm bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp.

Cũng xem tập này, văn kiện 146. — 121.

¹⁶⁷ Đây là nói về dự thảo nghị quyết Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga về khôi phục và phát triển nông nghiệp. Bản dự thảo được gửi đến V. I. Lê-nin sau khi đã thảo luận trong thường vụ đảng đoàn Đảng cộng sản (b) Nga tại đại hội. — 122.

¹⁶⁸ Văn kiện được viết nhân có bức thư của thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương A. M. Lê-gia-va, đề ngày 19 tháng Chạp 1921 gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga nhân bài báo của L. X. Xô-xnốp-xki, nhan đề "Trò chơi ú tim" (Lại bàn về công nghiệp cao-su)", đăng trên báo "Sự thật" ngày 16 tháng Chạp 1921. Sau khi nêu lên sự cải thiện chung tình hình ở các nhà máy công nghiệp cao-su, tình hình tăng năng suất lao động ở các nhà máy đó, Xô-xnốp-xki lên tiếng phản đối việc dùng như Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao dự định đưa các nhà máy ấy cho tô nhượng. Đồng chí ấy cũng đã phê phán Bộ dân ủy ngoại thương, bởi vì bộ này đáng lẽ phải mua ở nước ngoài những nguyên liệu cần thiết cho các nhà máy thì lại bỏ ra 4 triệu rúp vàng để đi mua những thành phẩm. Lê-gia-va trong khi bác bỏ những sự việc được nêu lên trong bài báo của Xô-xnốp-xki, đã đề nghị cho tác giả thấy "lời phát biểu như thế là rất có hại về mặt đảng".

Sau khi đọc bức thư của Lê-gia-va, Xô-xnốp-xki đã gửi lên Ban chấp hành trung ương một thư trả lời tỉ mỉ chứng thực những điều mà đồng chí đó đã nêu trong bài báo.

Nhân có bức thư của V. I. Lê-nin, thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ghi như sau ngày 2 tháng Giêng 1922: "Thư của Xô-xnốp-xki đã được chuyển cho Lê-gia-va; không nhận được thêm những ý kiến tiếp theo của Lê-gia-va" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 122.

¹⁶⁹ Đây là nói đến dự thảo "Chỉ thị về những vấn đề công tác kinh tế" được đưa ra xem xét tại Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga. Ngày 26 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã chuẩn y về căn bản dự thảo đó. Ngày 28 tháng Chạp, "Chỉ thị" đã được đại hội chấp nhận (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcô-va, t. 44, tr. 411 - 414). — 123.

¹⁷⁰ Vấn đề đề I. I. Rát-tsen-cô thôi công tác trong Bộ dân ủy ngoại thương và để cho đồng chí đó đi nghỉ đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga xem xét vào ngày 12 tháng Giêng 1922. Bộ chính trị đã chấp nhận đề nghị của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao "cử đồng chí Rát-tsen-cô đứng đầu ngành công nghiệp đường đồng thời vẫn công tác trong cơ quan lãnh đạo của Tổng cục công nghiệp than bùn, song cho đồng chí đó thôi công tác ở Bộ dân ủy ngoại thương" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Chẳng bao lâu, I. I. Rát-tsen-cô đã được đi nghỉ. — 125.

¹⁷¹ Đây là nói đến hội nghị toàn thể sắp tới của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga; hội nghị toàn thể đã họp ngày 28 tháng Chạp 1921. Ngoài những vấn đề khác ra, hội nghị đã thảo luận vấn đề chính sách đối với Ba-tư. — 125.

¹⁷² Những thư ngắn này chắc chắn được viết tại Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga; trong khi đang thảo luận vấn đề "Về tài chính và ngân sách". — 125.

¹⁷³ Đây là nói về những khoản thu bằng rúp vàng nhận được do phát hành giấy bạc và do trưng thu lương thực thừa đã được tiến hành trong những năm 1918 - 1919 và 1920. — 125.

¹⁷⁴ Văn kiện này là để trả lời thư ngắn của A. I. Gu-xép, trong thư này Gu-xép đặt vấn đề triệu tập hội nghị nông dân ngoài đảng toàn Nga vào mùa xuân 1922. — 126.

¹⁷⁵ Đây là nói về ý kiến của kỹ sư G. B. Cra-xin đối với bài báo của A. Bê-li-a-cốp, nhan đề "Những con đường mới để làm sống lại ngành vận tải đường sắt" viết theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin (xem tập này, văn kiện 151). G. B. Cra-xin đã viết rằng "việc sử dụng đầu máy đi-ê-den có thể là rất có lợi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Thư gửi cho G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đề ngày 26 tháng Chạp 1921 nay không tìm thấy. — 127.

¹⁷⁶ Ngày 4 tháng Giêng 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng thừa nhận rằng việc đưa vào sử dụng đầu máy đi-ê-den là có ý nghĩa đặc biệt quan trọng và đã ủy nhiệm cho Trường đại học kỹ thuật nhiệt

kết hợp với Ban kỹ thuật Bộ dân ủy giao thông và những cơ quan khác tổ chức phác thảo dự án và những điều kiện kỹ thuật cho các đầu máy đi-ê-den và "mở cuộc thi thiết kế mẫu chế tạo tốt nhất đầu máy đi-ê-den có đặt giải thưởng...". Cũng nghị quyết đó giao cho Ủy ban kế hoạch nhà nước cùng với Trường đại học kỹ thuật nhiệt và Bộ dân ủy giao thông trách nhiệm trong thời hạn 10 ngày vạch ra "những điều kiện chi tiết của việc khen thưởng và cuộc thi để tiếp đó công bố rộng rãi những điều kiện đó ở nước Nga và ở nước ngoài" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 127.

¹⁷⁷ Bức điện của L. M. Ca-ra-khan, đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Ba-lan, gửi từ Vác-sa-va đề ngày 18 tháng Chạp 1921 cho G. V. Tsi-tsê-rin đã cho biết về việc chính phủ Pháp muốn cải thiện quan hệ với nước Nga xô-viết.

Cùng ngày, G. V. Tsi-tsê-rin đã trả lời V. I. Lê-nin như sau: "Pa-na-phi-ê và viên công sứ Pháp ở Vác-sa-va. Nói chung y rất thù địch đối với chúng ta, bởi vì y vốn là cố vấn của phái đoàn Pháp và có thời gian là đại biện lâm thời dưới chính phủ Nga hoàng, thậm chí từ trước chiến tranh. Y không có vị trí nổi bật trong giới ngoại giao Pháp và không thể coi là một nhà hoạt động giữ vai trò lãnh đạo, tức là người mà mỗi lời nói đều có thể coi là có tính chất quyết định. Nhưng, mặt khác, đừng nên quên rằng tin của y nói về sự chuyển hướng sắp tới của mặt trận Pháp trùng hợp với tin tức nhận được từ những người quen biết của La-pin-xki. Người ta thấy báo chí Ba-lan cũng phát biểu theo tinh thần như vậy, song báo chí Ba-lan lấy tài liệu cũng chính từ tên Pa-na-phi-ê ấy. Bác sĩ Mác-xa là đại diện Tiệp-khắc ở Vác-sa-va, đã từng đóng vai trò ở Mát-xcơ-va vào đầu năm 1918 và khi đó đã nhận sự ủy nhiệm của chúng ta để đàm phán với những tên phiến loạn Tiệp-khắc. Không có cơ sở để nghi ngờ tính chất đúng đắn của việc ông ta chuyển những tin tức của Pa-na-phi-ê. Khi nào đồng chí Cre-xtin-xki đến Béc-lanh, đồng chí ấy lại sẽ tìm cách nói chuyện với Lô-ran. Trước đây, đồng chí ấy không thể làm như vậy được, bởi vì khi đó Lô-ran không có mặt. Lần này có làm được việc đó hay không, hiện nay chưa biết rõ.

Điều 116 của hoà ước Véc-xây có một điều bổ khuyết thêm rằng nước Nga vẫn còn có quyền chia phần bồi thường của nước Đức...". — 128.

¹⁷⁸ Đây là nói về các dự thảo nghị quyết của Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga. — 129.

¹⁷⁹ V. I. Lê-nin đã không viết một bài báo riêng nói về Xe-ra-ti; Lê-nin đã đánh giá lập trường của ông ta trong một bài nhan đề "Bút ký của một nhà chính luận" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 520-521). — 129.

¹⁸⁰ Đây là nói về "Dự thảo luận cương về vai trò và nhiệm vụ của công đoàn trong điều kiện của chính sách kinh tế mới". Việc soạn thảo luận cương để trình Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga phê chuẩn, đã được hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp ngày 28 tháng Chạp 1921 để xem xét vấn đề công đoàn, giao cho một tiểu ban gồm V. I. Lê-nin, I-a. E. Rút-du-tác và A. A. An-đrê-ép.

Ngày 3 tháng Giêng 1922 Bộ chính trị đã chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin hoãn việc xem xét luận cương. Ngày 4 tháng Giêng, Lê-nin soạn xong luận cương về công đoàn và đã chuyển luận cương cho tiểu ban (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 417 - 432). — 130.

¹⁸¹ Đây là nói về cuốn sách mỏng của G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki "Các vấn đề kinh tế của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và hoạt động của Ủy ban kế hoạch nhà nước", xuất bản lần thứ nhất. Cuốn sách có in những đề nghị bổ sung của V. I. Lê-nin, đã được phát hành vào tháng Chạp 1921 và được phân phát cho các đại biểu dự Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga. — 131.

¹⁸² C. Kh. Đa-ni-sép-xki đã bị Ủy ban thanh đảng khu Kha-mốp-ni-ki (Mát-xcơ-va) khai trừ khỏi Đảng cộng sản (b) Nga vào cuối năm 1921 trên cơ sở những lời tố cáo chưa được kiểm tra.

Ủy ban trung ương kiểm tra đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga đã bác bỏ những lời tố cáo không căn cứ đối với Đa-ni-sép-xki và đã khôi phục đảng tịch cho đồng chí đó. — 133.

¹⁸³ Ở phía trên của văn kiện, chính tay L. A. Phô-ti-ê-va, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và của Hội đồng lao động và quốc phòng đã viết: "Gửi N. P. Goóc-bu-nốp. Ni-cô-lai Pê-tơ-rô-vích, Vla-đi-mia I-lích ủy nhiệm cho đồng chí theo dõi để bảo đảm cho những điều mà Ca-mê-nép dự định làm có thể được thực hiện càng sớm càng hay, nghĩa là phải thúc ép ở chỗ nào cần thiết. 1/I-22. L. Phô-ti-ê-va".

Bài diếu văn "I-ô-xíp Pê-tơ-rô-vích Gôn-đen-béc (Mê-scốp-xki)" đã được đăng trên báo "Sự thật" ngày 3 tháng Giêng 1922. — 135.

¹⁸⁴ Đây là nói về I-a. Đ. Dê-vin, một trong 26 bộ trưởng dân ủy ở Ba-cu đã bị bọn can thiệp Anh và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng bắn chết ngày 20 tháng Chín 1918. — 136.

¹⁸⁵ Trên thư có ghi quyết định về việc giao cho N. N. Cô-lê-xni-cô-va giấy nhận phòng. — 136.

¹⁸⁶ Đây là nói về bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 2 tháng Chạp 1921, trong đó đồng chí này viết rằng theo những tin tức do L. B. Cra-xin nhận được từ Luân-đôn, thì chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao P. A. Bô-gđa-nốp dường như đã gửi thư cho L. Ua-các nói về việc nói lại các cuộc đàm phán về vấn đề tô nhượng đã bị L. Ua-các làm gián đoạn (xem chú thích 6). Cho rằng thư của Bô-gđa-nốp có thể được giải thích như là sự đầu hàng của Chính phủ xô-viết trước tư bản tư nhân, Tsi-tsê-rin đề nghị bác bỏ thư yêu cầu đó.

Trong khi giải thích ở Bộ chính trị, Bô-gđa-nốp báo cáo như sau: ngày 29 tháng Mười một 1921, Bô-gđa-nốp đã viết thư cho Tau-be, đại diện của Ua-các ở Mát-xcơ-va, trong đó Bô-gđa-nốp hỏi rằng Ua-các có cho Tau-be biết về việc đình chỉ các cuộc đàm phán về tô nhượng hay không, đề nghị Tau-be giải thích tình hình và đề nghị nói lại các cuộc đàm phán nếu những tin tức nói rằng Ua-các chấm dứt các cuộc đàm phán không được xác nhận.

Ngày 10 tháng Giêng 1922, Tsi-tsê-rin đã viết cho Bộ chính trị nói rằng ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao không khẳng định đòi phải phủ nhận những hành động của Bô-gđa-nốp, nhưng cho rằng việc Bô-gđa-nốp trực tiếp liên hệ với Tau-be mà không thông báo trước cho Bộ dân ủy ngoại giao và Cra-xin, là không đúng.

Vấn đề này đã được xem xét tại một phiên họp của Bộ chính trị ngày 12 tháng Giêng 1922. Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga là I. X. Un-slich-tơ điều tra xem bằng cách nào mà bức thư của Bô-gđa-nốp gửi cho Tau-be, được chuyển cho L. B. Cra-xin ở Luân-đôn, lại trực tiếp rơi vào tay Ua-các. Bộ chính trị đồng ý với Bộ dân ủy ngoại giao rằng Bô-gđa-nốp đã phạm sai lầm vì đã liên hệ với Tau-be bất chấp Bộ dân ủy ngoại giao, tuy nhiên Bộ chính trị thừa nhận "không dung thứ việc trình bày lên Bộ chính trị những vấn đề xúc phạm gay gắt đến các cán bộ có trọng trách (đồng chí Bô-gđa-nốp)

mà trước đó không thu thập đầy đủ những tài liệu có liên quan" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 137.

¹⁸⁷ V. I. Lê-nin nói đến bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 30 tháng Chạp và bức điện của L. B. Cra-xin gửi từ Luân-đôn ngày 28 tháng Chạp 1921.

Cra-xin thông báo bản văn sơ thảo sau đây cho bản tuyên bố của Chính phủ xô-viết, bản văn này do Lô-ít Gioóc-giơ đưa ra làm điều kiện để các nước tư bản công nhận nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và giúp đỡ nó về mặt kinh tế: "Trong điều kiện nếu người ta thừa nhận Chính phủ xô-viết về mặt pháp lý và giúp đỡ nước Nga trong sự nghiệp khôi phục của nó, thì Chính phủ xô-viết bằng lòng nhận mình có nghĩa vụ đối với tất cả các cam kết tài chính của chính phủ Nga hoàng và Chính phủ lâm thời. Sau nữa, Chính phủ xô-viết phải bồi thường những thiệt hại của các chính phủ nước ngoài và của các tư nhân, bởi vì những thiệt hại đó là kết quả hành động của Chính phủ xô-viết hoặc là do những sơ suất từ phía Chính phủ xô-viết, với điều kiện các chính phủ nước ngoài bồi thường những thiệt hại do họ gây ra cho nước Nga, đồng thời việc giải quyết tất cả các vấn đề có quan hệ đến sự thiệt hại được thực hiện bằng một tòa án trọng tài trên cơ sở những nguyên tắc công pháp quốc tế đã được mọi người thừa nhận và trên cơ sở những nguyên tắc về các quan hệ buôn bán đang chi phối trong các nước văn minh". Trong trường hợp những điều kiện này được chấp nhận trước ngày 6 tháng Giêng 1922, tức là khi họp Hội đồng tối cao khối Đồng minh ở Can-nơ, thì Lô-ít Gioóc-giơ — Cra-xin viết — tin chắc rằng chính phủ Pháp sẽ công nhận hoàn toàn Chính phủ xô-viết và đồng ý với việc triệu tập ngay lập tức một cuộc hội nghị quốc tế với sự tham gia của nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (đây là nói đến cuộc hội nghị sắp tới ở Giê-nơ).

Tsi-tsê-rin viết cho Bộ chính trị rằng, theo ý kiến của ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao thì "đề nghị đó là mưu toan một lần nữa dọa dẫm chúng ta trước khi họp Hội đồng tối cao", và cần phải bác bỏ đề nghị đó, sau khi tuyên bố rằng vấn đề về các khoản nợ tư nhân, Chính phủ xô-viết sẵn sàng thảo luận tại hội nghị. Ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao cho rằng tòa án trọng tài là hoàn toàn không thể chấp nhận được, "bởi vì không thể có một tòa án trọng tài không thiên vị giữa nước Cộng hoà xô-viết và các nước tư bản chủ nghĩa".

Sau khi thảo luận vào ngày 31 tháng Chạp 1921 bức điện của Cra-xin nói về những đề nghị của Anh, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định "tán thành ý kiến đồng chí Tsi-tsê-rin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác- Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 137.

¹⁸⁸ Ngày 31 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định cử A. M. Cra-xnô-sê-cốp làm thứ trưởng thứ hai của Bộ dân ủy tài chính. Ngày 10 tháng Giêng 1922, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chuẩn y A. M. Cra-xnô-sê-cốp giữ chức vụ ấy. — 138.

¹⁸⁹ *Na-da-rơ U-ran-xki* — N. N. Na-cô-ri-a-cốp. Ngày 30 tháng Mười một 1921, V. I. Lê-nin đã giao việc cho thư ký: "Bố trí cho tôi gặp *Na-da-rơ U-ran-xki* (thông qua Tổng cục giáo dục chuyên nghiệp)" (Văn tập Lê-nin, t. XXIII, tr. 310). Ngay trong ngày hôm ấy, Lê-nin đã tiếp Na-cô-ri-a-cốp. Trả lời thư ngắn công bố ở đây, E. A. Prê-ô-bra-gien-xki đã viết cho V. I. Lê-nin như sau:

"Cuộc nói chuyện của đồng chí với Na-da-rơ U-ran-xki đã gây cho ông ấy một ấn tượng khá mạnh mẽ... Còn Men-ni-tsan-xki, người mà Na-da-rơ sống chung trong cùng một nhà, thì nói rằng sự tiến triển diễn ra rất chậm chạp... Hiện nay ông ấy còn làm việc ở Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng và giữ một vai trò không quan trọng. Trong khi nói chuyện với tôi, ông ấy tỏ ý muốn làm việc ở Bộ dân ủy ngoại thương" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 139.

¹⁹⁰ I-u. V. Lô-mô-nô-xốp viết về việc các ngân hàng Thụy-điển đề nghị cho vay 200 triệu cua-ron.

Ngày 2 tháng Hai 1922, căn cứ theo báo cáo của M. M. Lít-vi-nốp, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thừa nhận mong muốn ký kết những hiệp định kinh tế với Thụy-điển và đề nghị xúc tiến các cuộc đàm phán và giao công việc này cho một tiểu ban 3 người gồm M. M. Lít-vi-nốp, I-u. V. Lô-mô-nô-xốp và P. M. Kéc-gien-txép. — 140.

¹⁹¹ Đại diện toàn quyền nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Na-uy là L. M. Mi-khai-lốp báo cáo rằng Hội đồng bộ trưởng Na-uy đã quyết định thông qua quốc hội cho nước Nga

xô-viết vay để mua cá mòi, đồng thời trong khi ký hợp đồng thì giao 50% bằng tiền mặt tính theo giá số cá mòi định mua, còn một nửa khác thì chia thành hai phần bằng nhau, một nửa giao vào ngày 15 tháng Mười 1922, nửa khác giao vào ngày 1 tháng Giêng 1923. Mi-khai-lốp yêu cầu trả lời bằng điện báo cho biết có thể ký một hiệp ước với tổng số tiền bao nhiêu.

Sau khi có những cuộc đàm phán bổ sung và cụ thể hoá các điều kiện, hai bên đã ký hiệp ước mua bán cá mòi. — 140.

¹⁹² Tháng Ba 1922, Ủy ban trung ương cứu đói trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã xuất 100 pút lúa mì cho làng A-la-ca-ép-ca. Trong đơn biên nhận của các đại diện làng A-la-ca-ép-ca ngày 10 tháng Ba 1922 có ghi rằng: "Chúng tôi là những đại biểu được ủy nhiệm sau khi trở về nhà, đến tỉnh Xa-ma-ra, sẽ nói cho những nông dân đã gửi chúng tôi đi thấy rằng Trung ương thật sự quan tâm sâu sắc đến việc khắc phục nạn đói hết sức nghiêm trọng và lãnh tụ vĩ đại của chúng tôi là đồng chí Lê-nin đã rất thông cảm với tất cả những nhu cầu của nông dân bị tai nạn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 141.

¹⁹³ Thư ngắn công bố ở đây nói đến các đề nghị sau đây của đại sứ nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức N.N. Cre-xtin-xki. Trong một thông tri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga gửi cho các đại sứ quán của nước Nga-xô-viết ở nước ngoài vào tháng Mười một 1921, Trung ương đề nghị xem lại mức lương của cán bộ các cơ quan đại diện xô-viết. Nhân việc này, Cre-xtin-xki là ủy viên trong tiểu ban của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thành lập để giải quyết vấn đề về các đoàn đại diện, đã căn cứ theo yêu cầu của nhiều đại sứ để viết một bức thư trần tình gửi lên Bộ chính trị. Trong thư, Cre-xtin-xki đã trình bày lý do khiến cần phải duy trì mức lương bảo đảm sinh hoạt tối thiểu đã định trước đây đối với cán bộ các đại sứ quán xô-viết và đề nghị giữ nguyên mức chênh lệnh trước kia giữa mức lương tối đa và mức lương tối thiểu. Cre-xtin-xki cũng viết rằng đồng chí thấy là không hợp lý việc gửi ra nước ngoài một tiểu ban để kiểm tra các đoàn đại diện.

Ngày 12 tháng Giêng 1922, sau khi chấp nhận đề nghị của Cre-xtin-xki về các thang lương, Bộ chính trị vẫn thấy cần phải gửi ra nước ngoài một tiểu ban để kiểm tra các đoàn đại diện. — 142.

¹⁹⁴ Dự thảo "Thông tri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga gửi Đảng cộng sản Tước-ke-xtan" quy định nhiệm vụ của những người cộng sản Tước-ke-xtan trong lĩnh vực chính sách dân tộc trong điều kiện có chính sách kinh tế mới; dự thảo này đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chuẩn y. Ngày 26 tháng Giêng 1922, thông tri này đã được công bố trên báo "Đời sống các dân tộc", số 3.

Cũng xem tập này, văn kiện 154. — 142.

¹⁹⁵ Đề nghị này của V. I. Lê-nin là xuất phát từ tình hình tài chính rất khó khăn của nước nhà, cũng như xuất phát từ sự cần thiết cần phải tăng chi phí cho các trường học và cho việc thanh toán nạn mù chữ.

Cũng ngày hôm đó, 12 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua quyết định "Giao cho Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga hủy bỏ nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc duy trì đoàn ca kịch và vũ kịch Bôn-sô-i". Bằng một nghị quyết tiếp theo sau đó được thông qua vào ngày 17 tháng Giêng, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga "xem xét đề nghị của đồng chí Lu-na-tsác-xki về thực chất". Ngày 6 tháng Hai 1922, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua nghị quyết sau đây về vấn đề Nhà hát lớn: "Báo cáo với Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga rằng đảng đoàn Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã xem xét thư của Lu-na-tsác-xki và đã nghe lời trình bày của Ma-li-nốp-xcai-a (giám đốc Nhà hát lớn. — BT), thấy rằng việc đóng cửa Nhà hát lớn là không hợp lý về mặt kinh doanh". Nhân đề nghị này của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho Bộ dân ủy thanh tra công nông "trình một bản tính toán chính xác về chi phí đài thọ cho Nhà hát lớn trong tình trạng hiện nay và về những chi phí có thể giảm được nếu đóng cửa Nhà hát đó". Ngày 13 tháng Ba, Bộ chính trị, sau khi nghe báo cáo của thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông là V. A. A-va-nê-xốp, đã quyết định "thỏa mãn đề nghị của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 6/II-22".

Về sau, vào mùa thu 1922, vấn đề về Nhà hát lớn ở Mát-xcơ-va và nhà hát Ma-ri-in-xki ở Pê-tơ-rô-grát lại một lần nữa được đem ra thảo luận tại Ban chấp hành trung ương đảng. Ngày 26 tháng Mười, Bộ chính trị đã quyết định giảm bớt các khoản trợ cấp của nhà nước cho Tổ chức văn hoá vô sản và các nhà hát học viện. Ngày 16 tháng Mười một, Bộ chính trị căn cứ theo đề nghị của V. I. Lê-

nin đã chuẩn y "dự thảo giấy ủy nhiệm cho đồng chí Cô-lê-ga-ép"; bằng giấy ủy nhiệm này, Bộ chính trị giao cho đồng chí Cô-lê-ga-ép "thực hiện nghị quyết giảm trợ cấp cho các nhà hát quốc gia 350 triệu trong một năm, và giao cho đồng chí Cô-lê-ga-ép căn cứ vào giấy ủy nhiệm đặc biệt của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga có quyền cho thi hành những biện pháp nào mà mình thấy cần thiết để thực hiện nhiệm vụ này, cho đến cả quyền đóng cửa Nhà hát lớn và nhà hát Ma-ri-in-xki, tổ chức lại việc quản lý các nhà hát nhằm mục đích tiết kiệm chi tiêu và tăng thêm thu nhập, thu hút tư bản tư nhân, v.v." Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 143.

¹⁹⁶ Về các điểm thứ nhất và thứ hai của văn kiện công bố ở đây, Bộ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã tán thành đề nghị của V. I. Lê-nin và ngày 13 tháng Giêng 1922 đã thông qua nghị quyết sau đây: "Đề nghị Bộ dân ủy y tế cử ra 1-2 bác sĩ để định kỳ khám bệnh cho tất cả những đồng chí từ nước ngoài trở về. Giao trách nhiệm cho bác sĩ phải có bản báo cáo ngắn gọn gửi Ban thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy".

Các điểm 3, 4 và 5 đã được các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga tán thành qua điện thoại, và đã được đưa toàn bộ vào nghị quyết của Bộ chính trị ngày 18 tháng Giêng 1922 (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 220. — 145.

¹⁹⁷ I. Kh. La-lai-an-txơ đã được điều đến nhận công tác ở Bộ dân ủy giáo dục.

Cũng xem tập này, văn kiện 263, và Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, các văn kiện 282, 457. — 146.

¹⁹⁸ Đã được viết nhân có đề nghị của họa sĩ Ph. A. Ma-li-a-vin về việc tổ chức ở Tây Âu và ở Mỹ một cuộc triển lãm tranh và bức vẽ của họa sĩ này để giúp đỡ những người bị đói, muốn vậy thì trước đó phải in lại những tranh đó thành hàng chục vạn bản. Ma-li-a-vin đã đề nghị V. I. Lê-nin giúp đỡ ông thu hồi những tác phẩm của ông trong các cơ quan nhà nước và ở tư nhân, đồng thời cấp giấy phép đi ra nước ngoài.

Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 16 tháng Giêng 1922, A. V. Lu-na-tsác-xki đã cho biết rằng Ma-li-a-vin không thể đem bán những bức tranh hiện thuộc các cơ quan nhà nước và nằm trong tay các tư nhân, và nhu cầu về tác phẩm hội họa trên thị trường nước ngoài không lớn, đồng thời đã trình bày là cuộc triển lãm, ý nói các khoản chi phí mà nhà nước phải bỏ ra để tổ chức, sẽ không đưa lại thu nhập lớn. Sau khi đọc bức thư đó, Lê-nin đã viết thư ngắn thứ hai gửi cho Goóc-bu-nốp, và thư này đã được công bố dưới đây. — 148.

¹⁹⁹ Văn kiện này là để trả lời thư của L. Đ. Tô-rót-xki về tình trạng khó khăn của bác sĩ Ph. A. Ghê-chi-ô, về tình trạng quản lý lộn xộn trong bệnh viện điều dưỡng mà ở đó Ghê-chi-ô là bác sĩ trưởng, về tình trạng những trợ lý của ông không có khả năng làm các công việc quản trị. Tô-rót-xki đề nghị hoặc là tạo những điều kiện thật tốt cho Ghê-chi-ô trong viện điều dưỡng hoặc là điều ông ta khỏi viện điều dưỡng.

Ngày 17 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã ủy nhiệm cho bộ trưởng Bộ dân ủy y tế là N. A. Xê-ma-scô trình bày tại một phiên họp sau "những ý kiến của mình về việc tạo những điều kiện thích hợp cho bác sĩ Ghê-chi-ô..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 152.

²⁰⁰ V. I. Lê-nin viết bức thư này dưới bản văn những đề nghị của G. V. Tsi-tsê-rin để trả lời cho Hội đồng tối cao khối Đồng minh. Ngày 6 tháng Giêng 1922, hội đồng này đã thông qua nghị quyết triệu tập hội nghị kinh tế và tài chính toàn châu Âu và về những điều kiện cơ bản và cần thiết, theo ý kiến của Hội đồng tối cao, để bảo đảm cho hội nghị đạt được kết quả. Bản sao nghị quyết này đã được chủ tịch Hội đồng bộ trưởng Ý là I. Bô-nô-mi gửi cho Chính phủ Xô-viết. I. Bô-nô-mi nhân danh Hội đồng tối cao mời các đại biểu của nước Nga tham gia hội nghị vào đầu tháng Ba 1922 và đề nghị cho biết tên những đại biểu xô-viết ấy cũng như tên của những nhân viên giúp việc họ. Tsi-tsê-rin đề nghị nói rõ trong thư trả lời Bô-nô-mi rằng Chính phủ xô-viết đã tìm hiểu ý kiến của các nước Đồng minh về những điều kiện khôi phục kinh tế châu Âu và đề nghị cho biết thành phần và chương trình nghị sự đã trừu định của hội nghị. Về các đại biểu, Tsi-tsê-rin đề nghị trả lời rằng họ sẽ được

một khoá học đặc biệt của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga để cử. Về địa điểm hội nghị, Tsi-tsê-rin cho rằng thích hợp nhất là viện dân những bức điện trước đây của Bộ dân ủy ngoại giao, trong đó đều đề nghị chọn Luân-đôn làm địa điểm họp hội nghị. Tsi-tsê-rin viết rằng: "Trong thực tế, việc triệu tập hội nghị ở nước Ý có thể không được chúng tôi chấp nhận do những sự đe dọa của bọn phát-xít, bọn này ngay từ bây giờ đã để lộ những dấu hiệu cho thấy rằng chúng có thể áp dụng những hành động nào đó nhằm chống lại các đại biểu Nga" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 152.

²⁰¹ Vấn đề trả lời Hội đồng tối cao khối Đồng minh về cuộc hội nghị quốc tế ở Giê-nơ đã được thảo luận tại một phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 17 tháng Giêng 1922. Bộ chính trị đã quyết định: "Nói chung tán thành những đề nghị của đồng chí Tsi-tsê-rin cùng với những điều bổ sung của đồng chí Lê-nin và những điều sửa chữa do đồng chí Tsi-tsê-rin viết" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Cũng tại phiên họp này, căn cứ theo đề nghị của V. I. Lê-nin, đã xác định thành phần của đoàn đại biểu để đưa ra khoá họp sắp tới của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua.

Khoá họp đặc biệt của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 27 tháng Giêng 1922 đã chấp nhận thành phần đoàn đại biểu xô-viết tại Hội nghị Giê-nơ. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. I. Lê-nin được chỉ định làm trưởng đoàn; phó trưởng đoàn — bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin — "có tất cả các quyền của trưởng đoàn trong trường hợp hoàn cảnh loại trừ khả năng đồng chí Lê-nin tham gia hội nghị" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 66 - 67). Thành phần của đoàn đại biểu gồm L. B. Cra-xin, M. M. Lít-vi-nốp, N. N. Na-ri-ma-nốp, V. V. Vô-rốp-xki, I-a. E. Rút-du-tác, A. A. I-óp-phê, Kh. G. Ra-cốp-xki và những người khác. — 153.

²⁰² Trong hai bức thư gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 15 tháng Giêng 1922 nhân có đề nghị để mình đi nghỉ phép, G. V. Tsi-tsê-rin nêu lên tình hình trong Bộ dân ủy ngoại giao.

Trong khi chỉ ra tình hình công việc không được thu xếp hợp lý do thiếu những cán bộ được đào tạo đầy đủ và chỉ ra rằng trong Bộ dân ủy ngoại giao không có một người nào hiểu biết toàn bộ vấn đề, Tsi-tsê-rin viết rằng hiện nay đồng chí đó không thể đi nghỉ được; đồng chí đó viết rằng việc bàn giao công tác và việc làm cho một người nào đó nắm được toàn bộ công tác của Bộ dân ủy đòi hỏi đồng chí đó phải mất đến mấy tháng, mà điều đó thì dứt khoát là không thể làm được trong khi mà công việc chuẩn bị đi dự Hội nghị Giê-nơ đang ở giai đoạn khẩn trương. Tsi-tsê-rin khẳng định rằng: "Hiện nay, đối với tôi, việc đi nghỉ có nghĩa là việc đi khỏi đây một cách vĩnh viễn..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 153.

²⁰³ Vấn đề đi nghỉ và chữa bệnh của G. V. Tsi-tsê-rin đã được xem xét tại một số phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. G. V. Tsi-tsê-rin đi nghỉ sau Hội nghị Giê-nơ. — 154.

²⁰⁴ Ngày 26 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã ủy nhiệm cho A. A. I-óp-phê, I-a. X. Ganê-tơ-ki và P. P. Goóc-bu-nốp "chuẩn bị cho Bộ dân ủy ngoại giao để đến khi vắng mặt các đồng chí Tsi-tsê-rin và Lít-vi-nốp, bộ có thể hiểu thật đầy đủ và thật chính xác công việc của mình... Tiếp đó trong nghị quyết Bộ chính trị nói đến khả năng phải gọi đến đồng chí Ca-ra-khan trong khi Tsi-tsê-rin và Lít-vi-nốp vắng mặt, và cũng có khả năng là một hoặc hai đồng chí trong thành viên ngoại giao của đoàn đại biểu phải thay nhau có mặt ở Mát-xcơ-va để điều hành công việc" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 154.

²⁰⁵ Vấn đề giúp đỡ về mặt vật chất cho T. L. Ác-xen-rốt đã được xem xét tại một phiên họp của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 21 tháng Giêng 1922; đề nghị của ông đã được thoả mãn. — 155.

²⁰⁶ Theo sự ủy nhiệm riêng của V. I. Lê-nin, năm 1921 một nhóm cán bộ khoa học Pê-tơ-rô-grát đã bắt tay biên soạn và phát hành Tập bản đồ địa lý toàn thế giới. Việc tổ chức công tác này được giao cho Nhà

xuất bản quốc gia ở Pê-tơ-rô-grát đứng đầu là I. I. I-ô-nốp. Tiểu ban khoa học đặc biệt có trách nhiệm lãnh đạo công việc phát hành tập bản đồ địa lý được đặt dưới quyền quản lý của Nhà xuất bản quốc gia ở Pê-tơ-rô-grát.

Ngày 20 tháng Giêng 1922, Nhà xuất bản quốc gia đã gửi cho V. I. Lê-nin một bức điện bằng điện thoại báo cáo rằng người ta đang chuyển 300 triệu rúp đến chi điểm Ngân hàng nhà nước ở Pê-tơ-rô-grát dành cho Nhà xuất bản quốc gia ở Pê-tơ-rô-grát, đến ngày 27 tháng Giêng I. I. I-ô-nốp đã thông báo cho Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy rằng đã nhận được 300 triệu rúp cho việc phát hành tập bản đồ địa lý.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, các văn kiện 287, 388, 410, 471; t. 53, các văn kiện 13, 17, 206, 265, 290, 309. — 158.

²⁰⁷ Theo sáng kiến và chỉ thị của V. I. Lê-nin, trong Văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng có bố trí những biểu đồ trình bày tình hình phát triển các ngành chủ yếu của nền kinh tế quốc dân nước Nga xô viết trong những năm 1920-1921 và 1922. Các biểu đồ do Cục thống kê trung ương soạn thành 2 bản: một bản dành cho Hội đồng lao động và quốc phòng, một bản khác dành cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Thư từ trao đổi giữa V. A. Xmô-li-a-ni-nốp với cục trưởng Cục thống kê trung ương là P. I. Pô-pốp nhân đề nghị được công bố ở đây của V. I. Lê-nin, xem "Lưu trữ lịch sử", 1962, số 1, tr. 51 - 52 và 54 - 55, cũng xem năm 1961, số 3, tr. 71. — 158.

²⁰⁸ Ngày 1 tháng Hai 1922, Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định gửi con gái của M. V. Phô-pha-nô-va đi chữa bệnh ở nước ngoài, nếu cần thiết thì cùng đi với mẹ. — 162.

²⁰⁹ Ngày 23 tháng Giêng 1922, Văn phòng Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga báo cáo với V. I. Lê-nin rằng N. Xam-me-Cô-tô-vích được nhận vào trường thí nghiệm kiểu mẫu của Bộ dân ủy giáo dục làm "một nữ học sinh nội trú". — 162.

²¹⁰ Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 17 tháng Giêng 1922, trong khi báo cáo về cơ quan xuất bản hợp tác xã do mình tổ chức ("Đời sống và tri thức"), V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích đề nghị cho phép xuất bản

một loạt tác phẩm của Lê-nin thành từng quyển in riêng một: "Sự phát triển của chủ nghĩa tư bản ở Nga", "Một bước tiến, hai bước lùi", "Chủ nghĩa duy vật và chủ nghĩa kinh nghiệm phê phán", "Những tài liệu mới về những quy luật phát triển của chủ nghĩa tư bản trong nông nghiệp. Thiên I. Chủ nghĩa tư bản và nông nghiệp ở Hợp chủng quốc Mỹ", "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản", "Nhà nước và cách mạng", "Cách mạng vô sản và tên phân bội Cau-xki" và những quyển khác. Đồng thời Bôn-tso- Bru-ê-vich cũng dự định xuất bản thành những tập lẻ các bài của V. I. Lê-nin viết về các vấn đề sách lược của đảng, văn học, dân tộc và ruộng đất, về các đề tài chống tôn giáo, v.v.. — 163.

²¹¹ Ngày 20 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thừa nhận là cần phải tăng cường việc vận chuyển lương thực từ U-cra-i-na và thông qua nghị quyết cử thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực M. I. Phrum-kin với những quyền hạn được ủy nhiệm đặc biệt đi công tác ở U-cra-i-na.

Cũng chính bằng nghị quyết này mà dự thảo bức điện do V. I. Lê-nin đề nghị gửi cho L. B. Cra-xin đã được thông qua với một vài chỗ sửa chữa (thay đoạn "chúng tôi sẽ cách chức và khai trừ đồng chí ra khỏi đảng" bằng "đảng sẽ bắt buộc phải thi hành những biện pháp xử lý kiên quyết nhất") (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 165.

²¹² Thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao M. M. Lít-vi-nốp đồng thời là phái viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các dịch vụ ngoại tệ. — 165.

²¹³ Ngày 17 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định thỏa mãn yêu cầu của L. B. Cra-xin "về việc triệu hồi đồng chí La-rin về đặt dưới quyền quản lý của đồng chí ấy".

Bức thư công bố ở đây đã được gửi đến Bộ dân ủy ngoại giao và trên phong bì, V. I. Lê-nin có ghi như sau: "*Gửi Bộ dân ủy ngoại giao. P. P. Goóc-bu-nốp: để chuyển đi càng sớm càng hay và thật bí mật. Trả lại phong bì cho tôi với chữ ký nhận của Cra-xin.* Ngày 19. I. 1922. *Lê-nin. Gửi đồng chí Cra-xin ở Luân-đôn* (19. I. 1922, Lê-nin gửi)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa

Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 165.

²¹⁴ Nhân có bức thư này của V. I. Lê-nin, Bộ dân ủy giao thông đã cử một người chuyên trách về việc vận chuyển kịp thời tất cả các toa tàu có hàng đến cho Công trường Ca-si-ra.

Cũng xem thư sau. — 167.

²¹⁵ Vụ án về tội quan liêu giấy tờ trong việc chuyển hàng cho công trường xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra đã được một đoàn thanh tra của Bộ dân ủy thanh tra công nông điều tra. Những người có tội đã bị truy tố trước Tòa án cách mạng. Thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông V. A. A-va-nê-xốp, trong thư gửi cho V. A. Xmô-li-a-ni-nốp đề ngày 22 tháng Hai 1922, đã xác nhận tình trạng chậm trễ trong việc vận chuyển trên các tuyến đường sắt những kiện hàng cho Công trường Ca-si-ra, là do công tác vận tải còn tồi, đồng thời cũng nêu rõ tình trạng bản thân Công trường Ca-si-ra chậm giải phóng toa xe. — 168.

²¹⁶ Đây là nói đến chế độ làm việc hàng ngày đối với A. Đ. Txi-u-ru-pa do bác sĩ chữa bệnh cho đồng chí đó quy định. — 168.

²¹⁷ Cùng ngày hôm đó, A. Đ. Txi-u-ru-pa đã trả lời V. I. Lê-nin. Bày tỏ lòng biết ơn đối với sự quan tâm của Lê-nin, Txi-u-ru-pa viết rằng tình trạng của đồng chí đó đã khá hơn và đồng chí đó có trách nhiệm làm đúng theo mọi sự chỉ dẫn của bác sĩ. Txi-u-ru-pa cũng viết rằng đối với đồng chí đó thì tốt hơn hết là ở lại trong hoàn cảnh đã quen thuộc của gia đình, nơi đồng chí được đảm bảo sự chăm sóc cần thiết, và đồng chí hứa "hàng tuần sẽ đến Ca-si-ra hoặc đến biệt thự "Hải Âu" 2-3 ngày...".

Nhân chế độ được quy định đối với A. Đ. Txi-u-ru-pa, ngày 26 tháng Giêng 1922 L. A. Phô-ti-ê-va đã viết cho V. A. Xmô-li-a-ni-nốp: "Tôi thông báo yêu cầu dứt khoát của V. I. Lê-nin: những cuộc nói chuyện về công việc bằng điện thoại hoặc trực tiếp với đồng chí Txi-u-ru-pa chỉ được phép trong những giờ làm việc đã được quy định nghiêm ngặt cho đồng chí đó, tức là phải từ 12 giờ đến 2 giờ chiều" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 169.

²¹⁸ Thư công bố ở đây là để trả lời báo cáo của L. Đ. Tơ-rốt-xki nói rằng tại hội nghị thanh niên, nơi mà Tơ-rốt-xki đã đọc báo cáo, có

Quốc-vích, một tên men-sê-vích, đã phát biểu ý kiến, tên này vin vào những lời phát biểu của V. I. Lê-nin về chủ nghĩa tư bản nhà nước để khẳng định rằng chính sách kinh tế mới là sự quay trở về chủ nghĩa tư bản. — 169.

²¹⁹ Vấn đề về chủ nghĩa tư bản nhà nước đã được V. I. Lê-nin trình bày rõ ràng trong báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và trong lời kết luận về báo cáo đó tại Đại hội XI của đảng cũng như trong khi trả lời câu hỏi của phóng viên báo "Người bảo vệ Man-tse-xơ", trong báo cáo tại Đại hội IV Quốc tế cộng sản và trong bài "Bàn về chế độ hợp tác xã" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 101 - 103, 140 - 145, 304 - 305, 323 - 329, 425 - 427). — 170.

²²⁰ Trong bức thư được nhắc đến ở đây, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã khẳng định việc cần phải cải tổ Cục bảo quản tài sản quý nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga thành Cục ngoại tệ. Nói đến việc cải tổ ấy, Xô-côn-ni-cốp đề nghị cử một cán bộ ở cấp cao hơn so với chủ nhiệm Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước là N. A. Ba-sa, để phụ trách Cục ngoại tệ. Xô-côn-ni-cốp cũng đề cập các vấn đề cải tổ ngân sách.

Kèm theo thư của Xô-côn-ni-cốp, có mấy chữ của L. A. Phô-ti-ê-va viết — "Do Xô-côn-ni-cốp gửi" có trình bày tóm tắt nội dung bức thư của Xô-côn-ni-cốp. Trong thư ngắn này, V. I. Lê-nin gạch dưới bằng hai gạch các chữ "Do Xô-côn-ni-cốp gửi" và ở phía bên phải ở góc trên cũng viết: "*Gửi Phô-ti-ê-va*: để lưu trữ cùng với thư trả lời của tôi. 24/I. Lê-nin". — 170.

²²¹ Đây là nói đến nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 20 tháng Giêng 1922 về vấn đề chậm trễ trong việc mua lương thực ở nước ngoài. — 171.

²²² Thư của C. B. Ra-đếch chưa tìm thấy. — 173.

²²³ V. I. Lê-nin nói đến công hàm của Chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga gửi các chính phủ Anh, Pháp, Ý, Nhật và Mỹ đề ngày 28 tháng Mười 1921 có chữ ký của bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin (xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. IV, Mát-xcơ-va, 1960, tr. 445 - 448;

những nhận xét của V. I. Lê-nin về dự thảo công hàm, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 230 - 234). — 174.

²²⁴ Điều khoản thứ nhất trong nghị quyết về việc triệu tập hội nghị kinh tế quốc tế ở Giê-nơ được thông qua vào ngày 6 tháng Giêng 1922 tại hội nghị Ca-nơ của Hội đồng tối cao khối Đồng minh, tuyên bố rằng: "Các dân tộc không thể tự giành cho mình quyền ra lệnh cho những dân tộc khác phải chấp nhận những nguyên tắc mà họ phải dựa vào đó để tổ chức chế độ sở hữu của mình, đời sống kinh tế trong nước và hình thức tổ chức chính quyền của mình. Về mặt này, mỗi dân tộc đều có quyền chọn cho mình một chế độ mà họ ưa thích hơn" ("Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 58). Cũng xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 454. — 174.

²²⁵ Tháng Hai 1922, V. I. Lê-nin đã soạn xong những chỉ thị chi tiết cho đoàn đại biểu xô-viết tại Hội nghị Giê-nơ, những chỉ thị này đã được Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 457 - 460, 465 - 466, 469 - 471, 472 - 473, 481 - 482, 498 - 501). — 174.

²²⁶ Đây là nói về nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 20 tháng Giêng 1922: "Không phản đối đề nghị của đồng chí Tsi-tsê-rin về việc đưa Xu-kha-nốp và I-oóc-đan-xki làm "những chuyên viên" tham gia công tác chuẩn bị" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 174.

²²⁷ Thư này viết nhân có bức điện hỏi ý kiến gửi cho Bộ dân ủy ngoại thương, của đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức là B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp. Trong khi báo cáo rằng Công ty cổ phần chuyên chở hàng hóa đường thủy Ham-bua - Mỹ đã thỏa thuận với công-xoóc-xi-om Mỹ của Ha-ri-man về việc chuyển cho công-xoóc-xi-om này một nửa thuộc phần của nó trong Công ty vận tải Nga - Đức, Xtô-mô-ni-a-cốp hỏi là có nên tán thành điều đó hay không. Thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại

thương A. M. Lê-gia-va, trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 14 tháng Giêng 1922, đã phát biểu ý kiến rằng điều đó có lợi không những cho Công ty cổ phần Ham-bua - Mỹ mà còn cho cả nước Nga xô-viết nữa, bởi vì đó là "một sự kiện rất lớn, một hiệp nghị buôn bán đầu tiên của chúng ta với tư bản Mỹ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Công ty vận tải Nga - Đức được thành lập trên cơ sở nghị định thư ký ngày 13 tháng Năm 1921 ở Béc-ling giữa đại diện thương mại của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp với ủy viên ban quản trị Công ty cổ phần chuyên chở hàng hóa đường thủy Ham-bua - Mỹ là viên giám đốc Tê-ô-đô Rít-tơ (xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. IV, Mát-xcơ-va, 1960, tr. 114 - 119). — 175.

²²⁸ Đây là nói về đề nghị của công ty "Phri-đrich Crúp ở Ét-xen" về việc dành cho nó hợp đồng tô nhượng 50 nghìn ê-xi-a-ti-na đất.

Cũng xem tập này, các văn kiện 334 và 393. — 176.

²²⁹ Thư ngắn công bố ở đây được viết dưới bức thư của G. V. Tsi-tsê-ri ngày 20 tháng Giêng 1922. Tsi-tsê-ri đã báo cáo với V. I. Lê-nin: "... nếu người Mỹ cứ khăng khăng đòi representative institutions (những cơ quan đại diện. — BT), thì đồng chí có nghĩ rằng có thể đưa vào Hiến pháp của chúng ta một sự sửa đổi nhỏ để có được sự đền bù khả quan không..?". Lê-nin gạch dưới mấy chữ "có thể" bằng 4 gạch, đánh 3 dấu hỏi ở ngoài lề và viết: "điên rồi!!" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 177.

²³⁰ Viết trên thư ngắn của S. M. Ma-nu-tsa-ri-an-tơ, trong đó bà này thông báo về việc gửi cho V. I. Lê-nin các số 8 và 9 tạp chí "Xmê-na Vê-khơ". — 178.

²³¹ Ngày 2 tháng Hai 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết nói rằng các vấn đề có quan hệ một cách căn bản đến chính sách tài chính của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga hoặc là được đưa ra để Bộ chính trị quyết định, đều phải được xem xét trước bởi bộ ba gồm G. I-a. Xô-côn-ni-cốp. A. M. Cra-xnô-sê-cốp và E. A. Prê-ô-bra-gien-xki. — 179.

²³² Ngày 28 tháng Giêng 1922, trong thư gửi V. I. Lê-nin, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp báo cáo rằng ngày 27 tháng Giêng hội nghị các chuyên gia về những vấn đề tài chính đã thảo luận những đề nghị của Xô-côn-ni-cốp về việc tự do lưu thông vàng. Về ý kiến của các chuyên gia, Xô-côn-ni-cốp viết rằng: "Ủy ban kế hoạch nhà nước vẫn chưa kết thúc thảo luận các điểm của tôi nói về chính sách tiền tệ. Đang yêu cầu kết luận của Prê-ô-bra-gien-xki và của Cra-xnô-sê-cốp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Nhân báo cáo đó của Xô-côn-ni-cốp, ngày 30 tháng Giêng Lê-nin lại một lần nữa viết thư cho đồng chí đó (xem tập này, văn kiện 243). — 180.

²³³ Ngày 31 tháng Giêng 1922, I. T. Xmin-ga báo cáo về cuộc nói chuyện giữa đồng chí đó và B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp với các đại diện của "Deutsche Bank" về các tô nhượng dầu mỏ, đã viết rằng: "... Chúng tôi đã tỏ ý tán thành về nguyên tắc là tiến hành những cuộc đàm phán về toàn bộ vùng Grô-dơ-nui và về vùng Bi-bi - Ai-bát ở Ba-cu". Xmin-ga yêu cầu cho chỉ thị về những điều kiện của cuộc đàm phán. Nhằm mục đích xúc tiến công việc này, Xmin-ga đề nghị trao cho đồng chí ấy, N. N. Cre-xtin-xki, A. I. Rur-cốp và B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp được quyền ký hợp đồng và sau đó sẽ trình hợp đồng lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuẩn y. Thư có cả chữ ký của Cre-xtin-xki (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 181.

²³⁴ Đây là nói hội nghị toàn thể mở rộng lần thứ nhất của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. V. I. Lê-nin đã không viết đề cương.

Hội nghị toàn thể họp từ ngày 21 tháng Hai đến ngày 4 tháng Ba 1922. Hội nghị đã khẳng định đề cương của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản "Về mặt trận công nhân thống nhất và về thái độ đối với những công nhân hiện tham gia Quốc tế II, II ½ và Quốc tế Am-xtéc-đam cũng như đối với những công nhân đang ủng hộ các tổ chức vô chính phủ - công đoàn chủ nghĩa" đã được chấp nhận vào tháng Chạp 1921 (xem "Quốc tế cộng sản", số 20, 1922). — 182.

²³⁵ V. I. Lê-nin lúc này đang nghỉ chữa bệnh. — 182.

²³⁶ V. I. Lê-nin nói đến "Đề cương báo cáo về sách lược của Đảng cộng sản Nga" do Người chuẩn bị cho Đại hội III Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 3-14). — 183.

²³⁷ Đây là nói bức thư của Tôn Dật-tiên đề ngày 28 tháng Tám 1921 gửi cho G. V. Tsi-tsê-rin, trong đó ông này cho biết về tình hình ở Trung-quốc, về việc ông được bầu làm tổng thống Chính phủ quốc dân. Cuối bức thư, Tôn Dật-tiên viết: "Tôi hết sức quan tâm đến sự nghiệp của ngài, và đặc biệt là việc tổ chức ra các Xô-viết của các ngài, quân đội và nền giáo dục của các ngài. Tôi rất muốn biết tất cả những gì mà ngài và những ngài khác có thể cho tôi biết về tất cả những điều ấy, đặc biệt là về giáo dục. Cũng giống như Mát-xcơ-va, tôi muốn làm cho cơ sở của nước Cộng hòa Trung-hoa ăn sâu vào trong trí tuệ của thế hệ trẻ — những người lao động tương lai.

Tôi xin gửi đến ngài và người bạn của tôi là Lê-nin cũng như tất cả những ai đã cống hiến nhiều như vậy cho sự nghiệp tự do của con người, những lời chúc mừng tốt đẹp nhất" (xem "Người bôn-sê-vích", số 19, 1950, tr. 46 - 48). Sau khi chuyển bức thư đó cho V. I. Lê-nin ngày 6 tháng Mười một 1921, G. V. Tsi-tsê-rin đã hỏi Lê-nin là Người có quen biết riêng với Tôn Dật-tiên không. Hôm sau Lê-nin đã trả lời cho Tsi-tsê-rin rằng Người chưa gặp Tôn Dật-tiên và cho đến nay hai người chưa có thư từ gì với nhau. — 184.

²³⁸ "*Hai nhân vật*" — hai ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã chịu trách nhiệm về việc vạch chương trình nghị sự cho các phiên họp Bộ chính trị, đã xem xét trước các tài liệu chuẩn bị cho các phiên họp và trong một số trường hợp đã đề xuất những kết luận của mình. — 184.

²³⁹ Ngày 3 tháng Chạp 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga quyết định V. I. Lê-nin phải đi nghỉ; Lê-nin bắt đầu nghỉ từ ngày 6 tháng Chạp. — 185.

²⁴⁰ Văn kiện này đã được viết ở phía trên văn bản bức thư của N. M. Ê-gô-rốp, nguyên là một ủy viên trong đảng đoàn dân chủ - xã hội tại Đu-ma nhà nước III. Ê-gô-rốp đề nghị được gặp để trao đổi về tình hình công nghiệp khai khoáng; đồng chí này cho rằng đem chia nhỏ công nghiệp khai khoáng cho các cơ quan khác nhau quản lý là không đúng.

Sau này, vào tháng Ba 1922, khi làm việc ở Pê-tơ-rô-grát, N. M. Ê-gô-rốp đã đến chỗ Hội đồng bộ trưởng dân ủy và nói chuyện với N. P. Goóc-bu-nốp. Cuộc nói chuyện đã được ghi tốc ký. Bức thư của Ê-gô-rốp cùng với thư ngắn công bố ở đây của V. I. Lê-nin và bản tốc ký được dịch lại đều được gửi đến hỏi ý kiến của G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki và tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp khai khoáng thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao là V. M. Xvéc-đlốp. Ngày 11 tháng Ba 1922, Goóc-bu-nốp đã viết trong bức thư kèm theo gửi cho Crơ-gi-gia-nốp-xki: "Tôi chuyển cho đồng chí thư của công dân Ê-gô-rốp kèm theo quyết định của Vla-đi-mia I-lích và bản tốc ký ngắn báo cáo miệng của Ê-gô-rốp. Tôi đề nghị đồng chí xem qua và phát biểu ý kiến của mình trong mấy dòng" (một bức thư với nội dung tương tự đã được gửi cho V. M. Xvéc-đlốp.

Trong một bài phát biểu ý kiến ngắn gọn, Crơ-gi-gia-nốp-xki đã nêu rõ rằng trong việc tổ chức nền công nghiệp khai khoáng quả không phải là tất cả đều tốt đẹp. Việc đem chia nó cho hai ngành quản lý, trước đây đã có lý do xác đáng, nhưng trong những điều kiện mới, Crơ-gi-gia-nốp-xki viết, cần phải xem xét lại vấn đề ấy, và ở đây "những sự thoả hiệp với tinh thần mà đồng chí Ê-gô-rốp mong muốn là có thể có được".

Xvéc-đlốp đã tỏ ý tán thành ý kiến của Ê-gô-rốp và đã thông báo về những biện pháp đã được thi hành để hợp nhất ngành công nghiệp khai khoáng. Đồng chí đó cũng viết rằng hệ thống tổ chức quản lý công nghiệp khai khoáng mà những người do N. M. Ê-gô-rốp nêu tên đã tham gia xây dựng đã được trừu định; Xvéc-đlốp viết rằng phần lớn những người này hiện giữ những chức vụ trọng trách trong công nghiệp khai khoáng (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 185.

²⁴¹ V. A. Các-pin-xki hồi đó là biên tập viên báo "Nông dân nghèo", sau này trong hồi ký của mình, nhan đề "V. I. Lê-nin là lãnh tụ, đồng chí, con người", đã viết: "Vla-đi-mia I-lích đánh giá cao các bức thư của nông dân gửi cho báo "Nông dân nghèo". — Chính đó là những văn kiện chân chính mang tính chất con người! Quả là tôi chưa hề nghe được điều đó trong bất cứ một bản báo cáo nào! — Vla-đi-mia I-lích đã nói với tôi như thế khi tôi, với tư cách biên tập viên báo "Nông dân nghèo", đã mang những bức thư của nông dân đến cho Người". Các-pin-xki nhớ lại rằng sau một trong những cuộc nói chuyện vào mùa đông 1920 - 1921. Lê-nin đòi "trình một

bản báo cáo tỉ mỉ về tình hình ở nông thôn với những đoạn trích dẫn từ thư của nông dân", và về sau Người "đã đòi những bản báo cáo thường xuyên của báo "Nông dân nghèo"" ("Hồi ký về V. I. Lê-nin", ph. 2, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 699). — 186.

²⁴² Vào tháng Ba, sau khi nhận được một bản phân tích thư của nông dân gửi cho báo "Nông dân nghèo", V. I. Lê-nin đã gửi bản phân tích đó cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, trên đó Người ghi như sau: "Gửi đồng chí Mô-lô-tốp để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị **biết**. 23. III. *Lê-nin*. Sau đó tôi yêu cầu trả lại cho tôi. *Lê-nin* (sau đó chuyển cho Rư-cốp và Txi-u-ru-pa)" ("Những vấn đề lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", 1960, số 3, tr. 125 - 126). — 187.

²⁴³ Văn kiện này là để trả lời thư của phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga I. X. Un-slich-tơ đề ngày 26 tháng Giêng 1922, trong đó Un-slich-tơ, trong khi báo vệ dự thảo điều lệ mới về Ủy ban đặc biệt toàn Nga do ban lãnh đạo ủy ban này xây dựng, đã đòi cứ để cho Ủy ban đặc biệt toàn Nga có những chức năng trừng phạt. Bức thư này được nói đến trong hồi ký của Un-slich-tơ về V. I. Lê-nin. Mở đầu bức thư, Un-slich-tơ trình bày như sau: "Lê-nin không tán thành những lý lẽ của tôi và đã trả lời tôi. Trong thư trả lời, Người nói rằng những đề nghị của tôi có thể và cần được thực hiện không phải bằng con đường của tôi, mà thông qua một bản dự thảo của một tiểu ban thuộc Ban chấp hành trung ương". Un-slich-tơ viết tiếp: "Kết thúc bức thư này, Lê-nin chỉ thị rằng trên cơ sở những nghị quyết của tiểu ban của Bộ chính trị "có thể và phải đạt được việc tăng cường tốc độ và uy lực của việc trấn áp"" ("Những vấn đề lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", 1965, số 4, tr. 97).

Cũng xem tập này, văn kiện 80. — 187.

²⁴⁴ Ngày 28 tháng Giêng 1922, I-u. V. Lô-mô-nô-xốp gửi qua điện thoại một bức điện báo cáo với V. I. Lê-nin rằng cuộc họp với G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki, giáo sư L. C. Ram-din và phó trưởng Ban kỹ thuật Bộ dân ủy giao thông là P. X. I-a-nu-sép-xki về việc chế tạo các đầu máy đi-ê-den, đã được tiến hành ở chỗ Lô-mô-nô-xốp.

Cũng xem tập này, văn kiện 242. — 188.

²⁴⁵ Đây là nói bản thảo cuốn sách của A. A. Gô-rép "Điện khí hóa nước Pháp". — 188.

²⁴⁶ V. I. Lê-nin nói đến cuốn sách "Der Zukunftsstaat. Produktion und Konsum im Sozialstaat" ("Nhà nước của tương lai. Sản xuất và tiêu dùng trong nhà nước xã hội chủ nghĩa") của giáo sư kinh tế chính trị học Đức tên là Các-lơ Ban-lốt. Bản dịch ra tiếng Nga của cuốn sách đã được xuất bản năm 1920. Trong bài "Về kế hoạch kinh tế thống nhất", V. I. Lê-nin đã viết về tác phẩm đó của Ban-lốt như sau: "Ông ta đã vạch ra một kế hoạch khoa học nhằm cải tạo toàn bộ nền kinh tế quốc dân của Đức theo hướng xã hội chủ nghĩa. Ở nước Đức tư bản chủ nghĩa, kế hoạch đó là một kế hoạch lơ lửng trên không, là những câu văn nằm chết trên giấy, là công việc của một cá nhân đơn độc" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 430). — 189.

²⁴⁷ Cuốn sách của A. Gô-rép "Điện khí hóa nước Pháp" phát hành vào đầu năm 1922. V. I. Lê-nin không viết lời tựa cho cuốn sách đó. Về việc điện khí hóa nước Pháp, V. I. Lê-nin đã viết vào tháng Chạp 1921 trong những ý kiến nhận xét của mình "Bản về luận cương ruộng đất của Đảng cộng sản Pháp"; những ý kiến nhận xét này đã được công bố vào năm 1922 trên tạp chí "Quốc tế cộng sản", số 20 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 346 - 347). — 189.

²⁴⁸ V. I. Lê-nin đã viết thư ngăn công bố ở đây nhân bản báo cáo của Bách hóa tổng hợp quốc doanh về hoạt động trong hai tháng và nhân có thư báo cáo của cửa hàng trưởng Bách hóa tổng hợp quốc doanh là A. A. Bi-ê-lốp về những kế hoạch sắp tới của Bách hóa tổng hợp quốc doanh và việc cần phải tăng thêm vốn của cửa hàng.

Ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, sau khi thảo luận yêu cầu của ban quản trị Bách hóa tổng hợp quốc doanh, đã quyết định tăng thêm 3 triệu vốn cho cửa hàng bằng tài sản thực tế đã quyết định thi hành những biện pháp giúp đỡ hoạt động thương nghiệp của cửa hàng.

Cũng xem tập này, các văn kiện 86 và 261. — 190.

²⁴⁹ Văn kiện này được viết trên bức điện báo bằng điện thoại do I-u. V. Lô-mô-nô-xốp gửi cho V. I. Lê-nin ngày 28 tháng Giêng 1922. Báo cáo về cuộc họp ngày 28 tháng Giêng với G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki, L. C. Ram-din và kỹ sư P. X. I-a-nu-sép-xki về vấn đề chế tạo hai đầu máy đi-ê-den và không tán thành ý kiến của họ nói rằng không thể xúc tiến việc giải quyết nhiệm vụ này, Lô-mô-nô-xốp đã viết rằng: "Cuộc thi tổ chức trong thời hạn 1 năm rưỡi là một sự

trì hoãn mới. Theo tôi, cần phải bắt tay không chậm trễ vào việc chế tạo 2 đầu máy đi-ê-den đầu tiên, một theo đồ án của Sê-lê-xơ, một theo ý định của Hen-man". (Lê-nin đánh dấu những dòng này ở bên phải bằng 3 gạch dọc và viết: "NB", và gạch 2 gạch dưới những chữ "bắt tay không chậm trễ".)

Ngày 3 tháng Hai 1922, chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki, trong một thư báo cáo tỉ mỉ đã báo cáo với V. I. Lê-nin tiến trình thực hiện nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 4 tháng Giêng 1922 về những đầu máy đi-ê-den (xem chú thích 176).

Thấy rằng bên cạnh việc chế tạo các đầu máy đi-ê-den theo các đồ án của Nga, cần phải mở một cuộc thi quốc tế, đồng chí ấy viết rằng công việc đã được mở rộng theo hai hướng: đề xuất những điều kiện của một cuộc thi quốc tế và "xây dựng những đồ án phác thảo của những đầu máy đi-ê-den để tiếp đó chế tạo bằng cách giao đơn đặt hàng cho các nhà máy" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 10 tháng Ba 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng thông qua những điều kiện của một cuộc thi nhằm chế tạo đầu máy đi-ê-den cho nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga do Ủy ban kế hoạch nhà nước cùng với Viện kỹ thuật nhiệt và Bộ dân ủy giao thông phối hợp xây dựng, và quy định thời hạn của cuộc thi kết thúc vào ngày 1 tháng Ba 1924.

V. I. Lê-nin rất coi trọng loại đầu máy đi-ê-den. Về điều này, ngày 29 tháng Năm 1925, V. V. Phô-min đã viết như sau: "Tôi còn nhớ rằng, về vấn đề này, tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng, Vla-di-mia I-lích đã phác ra một loạt ý kiến bổ ích trong cách đặt vấn đề theo tinh thần thực tiễn, để chế tạo các đầu máy đi-ê-den, qua đó, Người phê phán kịch liệt cách đặt vấn đề này theo lối giáo sư của Ủy ban kế hoạch nhà nước. Theo tôi nhớ được, thì những ý kiến sơ thảo đó đã được viết trên bản dự thảo của Ủy ban kế hoạch nhà nước về tổ chức cuộc thi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Những ý kiến của Lê-nin mà Phô-min nhắc đến, hiện chưa tìm thấy.

Cũng xem tập này, các văn kiện 173 và 239. — 190.

²⁵⁰ Ngày 30 tháng Giêng 1922, ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính đã chấp nhận cách diễn đạt các điểm đề nghị về lưu thông tiền tệ mà hội

nghị các chuyên gia đã chấp nhận, và đã vạch ra một loạt biện pháp để thực hiện những điểm đề nghị đó. Nghị quyết của ban lãnh đạo đã được gửi cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga.

A. M. Cra-xnô-sê-cốp và E. A. Prê-ô-bra-gien-xki, sau khi phát biểu trong ý kiến của mình — những ý kiến này đã được gửi cho V. I. Lê-nin — một số nhận xét về dự thảo của G. I-a. Xô-côn-ni-cốp về tự do lưu thông vàng, nói chung đã tán thành những đề nghị của Xô-côn-ni-cốp.

Xô-côn-ni-cốp cũng đã gửi cho Lê-nin "Ý kiến về những biện pháp dự định cho thi hành nhằm mở rộng việc dự toán và lưu thông các loại tiền giấy xô-viết", ý kiến này do giáo sư A. A. Ma-nu-i-lốp viết ngày 3 tháng Hai 1922.

Sắc lệnh "Về lưu thông vàng, bạc, bạch kim, các đá quý và ngoại tệ" đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 4 tháng Tư 1922 và đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 9 tháng Tư 1922. — 192.

²⁵¹ Ngày 29 tháng Giêng 1922, các báo đều đăng hai bức điện vô tuyến viên thông của bộ trưởng Bộ ngoại giao Ý Tô-rét-ta gửi cho G. V. Tsi-tse-rin đề ngày 22 tháng Giêng để trả lời câu hỏi của G. V. Tsi-tse-rin về chương trình nghị sự của Hội nghị Giê-nơ và đề ngày 27 tháng Giêng — về thành phần của hội nghị. Bức điện thứ hai báo tin rằng theo nghị quyết của Hội đồng tối cao họp ở Ca-nơ, thì "ngoài các nước tham gia Hội đồng tối cao và nước Nga, tất cả các nước châu Âu đã được công nhận trên pháp lý" đều được mời tham dự hội nghị ("Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xơ-va, 1961, tr. 59). "Điều giải thích" đó của Tô-rét-ta đã được một số giới coi như là mời đến hội nghị cả các chính phủ bạch vệ đã bị trục xuất như chính phủ của Côn-tsắc và Đê-ni-kin, chính phủ men-sê-vích Gru-di-a, chính phủ Đa-snắc ở Ác-mê-ni-a và chính phủ Muxa-vát ở A-déc-bai-gian, v. v. (những chính phủ này trước đây đã được khối Đồng minh công nhận, và sự công nhận này chưa bị hủy bỏ). Nhân việc này, L. Đ. Tô-rót-xki đề nghị ra một tuyên bố kiên quyết nêu rõ rằng việc mời các tổ chức phản cách mạng lưu vong sẽ có thể khiến cho nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga không thể tham gia một thứ hội nghị như vậy. — 192.

²⁵² Các thủ lĩnh men-sê-vích đã tổ chức một chiến dịch độc ác nói xấu và vu khống chống nước Nga xô-viết, vu cáo nước Nga xô-viết vì

phạm "dân chủ", "quyền dân tộc tự quyết", đũa chính phủ Gru-di-a "hợp pháp" (men-sê-vích) và "xâm chiếm" Gru-di-a, v. v.. Nhân Hội nghị Giê-nơ sắp họp, những người men-sê-vích đã đả kích kịch liệt nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, bằng cách đòi Hồng quân rút khỏi Gru-di-a, tổ chức trung cầu ý dân ở đó, v. v.. Bọn men-sê-vích Nga đã được bọn men-sê-vích lưu vong ủng hộ.

L. Đ. Tô-rôt-xki đã chuẩn bị một cuốn sách mỏng nhằm chống lại những người men-sê-vích. Cuốn sách này sẽ phải được xuất bản cả bằng những thứ tiếng nước ngoài.

Những đề nghị của V. I. Lê-nin công bố ở đây, đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua.

Ngày 1 tháng Hai 1922, G. V. Tsi-tse-rin đã gửi cho các đại diện của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Ý và ở Anh một bức điện đề nghị thi hành những bước cần thiết để loại bỏ những sự hiểu lầm về thành phần của hội nghị và tuyên bố rằng "trong trường hợp nếu các tổ chức phản cách mạng của bọn lưu vong, như bọn Đê-ni-kin, Pét-li-u-ra, men-sê-vích, Đa-snắc, Mu-xa-vát được mời đến hội nghị, thì chúng ta hoàn toàn không thể tham gia hội nghị" ("Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 74). Bản trình bày bức điện này đã được đăng ngày 2 tháng Hai 1922 trên các báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" và "Sự thật". — 192.

²⁵³ Ngày 31 tháng Giêng 1922, V. I. Lê-nin đã nhận được thư của G. E. Di-nô-vi-ép trả lời bức thư của Người đề ngày 26 tháng Giêng (xem văn kiện 232). Di-nô-vi-ép viết rằng Ban chấp hành Quốc tế cộng sản không có ý nói đến bài phát biểu của Lê-nin về vấn đề mặt trận thống nhất mà chỉ muốn nhận được một bài báo của Người về đề tài ấy. Còn bài phát biểu của Lê-nin về chính sách kinh tế mới và về những kết quả đầu tiên của chính sách đó, Ban chấp hành Quốc tế cộng sản cho là rất quan trọng vì Quốc tế II và II ½ đang xuyên tạc ý nghĩa của chính sách kinh tế mới, do đó đang cố động chống những người cộng sản.

Cũng xem tập này, văn kiện 250. — 193.

²⁵⁴ V. I. Lê-nin không viết một bài riêng về chính sách kinh tế mới và tình hình kinh tế của nước nhà. Phần đầu bài "Bút ký của một nhà chính luận" chưa viết xong được dành để trình bày những vấn đề

ấy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 510 - 512). — 193.

²⁵⁵ Giáo sư N. A. Rô-giơ-cốp bị bắt vào tháng Hai 1921 như là thành viên của Ủy ban Pê-tơ-rô-grát Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga của những người men-sê-vích. Tại cuộc hỏi cung, Rô-giơ-cốp đã tuyên bố rằng mặc dù ông ta tán thành quan điểm của những người men-sê-vích về sự diệt vong không thể tránh khỏi của Chính quyền xô-viết, nhưng ông không muốn tham gia cuộc đấu tranh chính trị và có ý định rút khỏi đảng men-sê-vích. Vì thế, Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát đã đặt vấn đề thả ông ta. Ngày 31 tháng Năm 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định không thả Rô-giơ-cốp.

Sau này Rô-giơ-cốp đã được thả theo một quyết định của Đoàn chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga.

Cũng xem tập này, văn kiện 507. — 193.

²⁵⁶ I. X. Un-slich-tơ đã đề nghị V. I. Lê-nin dự một phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp ngày 2 tháng Hai 1922 thảo luận vấn đề về Ủy ban đặc biệt toàn Nga, nghĩa là những bất đồng ý kiến giữa ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga và một tiểu ban do Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thành lập.

Ngày 2 tháng Hai, Bộ chính trị đã thông qua dự thảo Quy định về giải tán Ủy ban đặc biệt toàn Nga và ủy nhiệm cho Un-slich-tơ trình Bộ chính trị thông qua trước Bản quy định về Cục bảo vệ chính trị nhà nước. Ngày 6 tháng Hai 1922, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua nghị quyết về vấn đề này (xem báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 30, ngày 8 tháng Hai 1922).

Cũng xem tập này, các văn kiện 80 và 238. — 194.

²⁵⁷ "Chế độ công tác mới" của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng do V. I. Lê-nin vạch ra và trình bày trong những bức thư của Người gửi cho A. Đ. Txi-u-ru-pa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 444 - 453). — 197.

²⁵⁸ Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua trong cùng ngày 2 tháng Hai 1922.

Nhân việc G. L. Pi-a-ta-cốp yêu cầu miễn cho đồng chí đó không phải đọc báo cáo tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, ngày 9 tháng Hai 1922 Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho các đại biểu của Đảng cộng sản (b) Nga tại Ban chấp hành Quốc tế cộng sản đề nghị cử L. B. Ca-mê-nê-đốp đọc báo cáo về chính sách kinh tế mới.

G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã đọc bản báo cáo về vấn đề đó tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. — 198.

²⁵⁹ V. I. Lê-nin nói đến bức thư của Người gửi N. I. Bu-kha-rin và G. E. Di-nô-vi-ép đề ngày 1 tháng Hai 1922 nói về lập trường của Quốc tế cộng sản đối với cuộc hội nghị sắp tới của đại biểu ba Quốc tế — II, II ½ và Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 461 - 462).

Phía trên bức thư công bố ở đây có chữ viết của thư ký: "Theo dõi và giục trả lời". — 199.

²⁶⁰ Ngày 3 tháng Hai 1922, N. I. Bu-kha-rin đã trả lời V. I. Lê-nin rằng ông ta và G. E. Di-nô-vi-ép tán thành những đề nghị của V. I. Lê-nin nhân có cuộc hội nghị của ba Quốc tế. Bu-kha-rin còn viết rằng trong thời gian trước mắt, V. I. Lê-nin sẽ nhận được những tài liệu về thái độ của các nhóm khác nhau ở phương Tây đối với chính sách kinh tế mới. — 199.

²⁶¹ Đại tá Ph. R. Mác-Đô-nan trước đây đã tổ chức và tham gia nhiều xí nghiệp công nghiệp và tài chính, đã đến nước Nga xô-viết có lẽ là theo sự ủy nhiệm của Lô-ít Gioóc-giơ và đã gửi thư cho V. I. Lê-nin. Ông ta quan tâm đến những khoản tô nhượng về rừng và về nông nghiệp cũng như đến khả năng nhận hợp đồng tô nhượng về việc khai thác một số đoạn đường sắt và sửa chữa đầu máy xe lửa.

V. I. Lê-nin đã viết trên phong bì có thư của Mác - Đô-nan rằng: "Gửi các đồng chí Lít-vi-nốp và Tsi-tsê-rin. Thư của tôi gửi cho ông ta viết ở phía sau bức thư trong phong bì. Tôi yêu cầu đồng chí thư ký kiểm tra việc chuyển đi nhanh chóng và kiểm tra thư trả lời để đưa cho tôi ký. 2/II. Lê-nin".

Trên cơ sở dự thảo của Lê-nin, M. M. Lít-vi-nốp đã soạn thư trả lời cho Mác - Đô-nan, thư trả lời này đã được gửi cho Mác - Đô-nan theo chỉ thị của V. I. Lê-nin, với chữ ký của thư ký L. A. Phô-ti-ê-va ngày 6 tháng Hai 1922.

Các cuộc đàm phán với Mác - Đô-nan đã không đưa lại những kết quả thực tiễn. — 200.

²⁶² Kèm theo thư của V. I. Lê-nin, L. A. Phô-ti-ê-va đã gửi cho G. I-a. Xô-côn-ni-cốp thư ngắn sau đây: "Vla-đi-mia I-lích giao cho tôi nói lại với đồng chí rằng tổng số năm dưới con số II nhất thiết phải nói rõ được tất cả các nghĩa vụ của chúng ta, không trừ một nghĩa vụ nào, về tất cả các hợp đồng, các đơn đặt hàng của chúng ta, v. v..

Nếu những nghĩa vụ ấy kéo dài đến mấy năm, thì phải nói rõ trong ngoặc đơn: "trong thời hạn từng năm này, mỗi năm từng năm". Người nhắc lại rằng nếu dưới con số II còn bỏ sót những nghĩa vụ nào đó, thì toàn bộ tài liệu sẽ không giúp ích gì cả" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 201.

²⁶³ Ngày 7 tháng Hai 1922, chủ tịch ban biên tập và chủ nhiệm Ban chính trị Nhà xuất bản quốc gia là N. L. Mê-sê-ri-a-cốp báo cáo với V. I. Lê-nin rằng "các nhà xuất bản tư nhân đang hoạt động trên cơ sở sắc lệnh ngày 12 tháng Chạp 1921"; để kiểm soát hoạt động của chúng, đã thành lập Ban chính trị trực thuộc Nhà xuất bản quốc gia, các ban chính trị đều có ở Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát, Mê-sê-ri-a-cốp cũng đã gửi đến bản sao các công văn về việc tổ chức các ban chính trị ở các địa phương. Căn cứ theo công văn này, các nhà xuất bản phải trình bản thảo đến ban chính trị để kiểm tra; các nhà in không có quyền phát hành một cuốn sách nào "nếu bản thảo không có giấy phép của ban chính trị" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 203.

²⁶⁴ Cùng ngày hôm đó, 6 tháng Hai 1922, bức thông tư có văn bản do V. I. Lê-nin đề nghị đã được gửi bằng điện báo đến tất cả các ban chấp hành đảng bộ khu, ban thường vụ khu uỷ, tỉnh uỷ Đảng cộng sản (b) Nga, các ban giáo dục quốc dân khu và tỉnh. Ngày 9 tháng Hai, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã gửi đi một bức điện bổ sung cho biết rằng cuộc hội nghị nói trên sẽ không triệu tập vào ngày 20 tháng Ba mà vào ngày 20 tháng Hai.

Đại hội II toàn Nga các ban giáo dục quốc dân tỉnh đã họp ở Mát-xcơ-va vào ngày 22 - 28 tháng Hai 1922.

Cũng xem tập này, văn kiện 284. — 204.

²⁶⁵ Ngày 7 tháng Hai 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 465. — 205.

²⁶⁶ Theo dự thảo kế hoạch phân vùng kinh tế trong nước do Ủy ban kế hoạch nhà nước xây dựng, U-cra-i-na được chia thành hai vùng: vùng Tây-Nam lấy Ki-ép làm trung tâm và vùng công nghiệp mỏ miền Nam lấy Khác-cốp làm trung tâm. Các đại biểu U-cra-i-na coi việc phân vùng như vậy là không hợp lý. Về sau này, khi tiến hành việc phân vùng, U-cra-i-na vẫn để nguyên là một vùng kinh tế thống nhất. — 205.

²⁶⁷ Ru-xa-min-cô — hội cổ phần Hiệp hội công nghiệp Nga - Mỹ do Liên đoàn thống nhất công nhân may mặc Mỹ thành lập bằng tiền vốn của công nhân Mỹ để giúp đỡ nước Nga xó-viết khôi phục kinh tế.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 420. — 206.

²⁶⁸ V. I. Lê-nin muốn nói đến thư báo cáo của người lãnh đạo có trọng trách của Ban quản lý Cục khai thác than bùn bằng thủy lực trực thuộc Ủy ban than bùn trung ương là R. E. Clát-xôn đề ngày 9 tháng Hai 1922. Sau khi trình bày tình hình công việc, Clát-xôn viết rằng Cục khai thác than bùn bằng thủy lực không có tiền để mua những vật liệu cần thiết cho kịp mùa khai thác năm 1922, và yêu cầu thông qua dự toán 4 triệu rúp vàng. Đồng chí đó cũng yêu cầu tách Cục khai thác than bùn bằng thủy lực ra khỏi Cục công nghiệp than bùn trung ương và đặt nó trực thuộc Tổng cục công nghiệp nhiên liệu hoặc một cơ quan khác, tùy theo ý kiến của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, mà trong phạm vi đó Cục khai thác than bùn bằng thủy lực có thể được cung cấp những kinh phí cần thiết cho nó.

Ngày 28 tháng Hai 1922, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định trích trong dự toán quỹ dự trữ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra cấp cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực 1 triệu 200 nghìn rúp theo giá trước chiến tranh, tính vào số tiền mà cục này đã nhận trong năm 1922.

Cũng xem tập này, văn kiện 298.

Thư báo cáo của R. E. Clát-xôn với những ghi chú của V. I. Lê-nin cũng như những văn kiện khác về Cục khai thác than bùn bằng thủy lực đã được công bố trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", số 1, trong năm 1956. — 206.

²⁶⁹ Ngày 12 tháng Hai 1922, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng Bộ dân ủy tài chính sẽ ủng hộ A. A. Bi-ê-lốp, và đồng thời cũng đã trả lời tất cả những câu hỏi do Lê-nin đặt ra trong bức thư được công bố ở đây. — 209.

²⁷⁰ V. I. Lê-nin nói đến "Đề cương về ngoại thương" đã được A. M. Lê-gia-va, thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương soạn ra theo sự ủy nhiệm của Lê-nin nhân khi thảo luận vấn đề độc quyền ngoại thương.

Cũng xem tập này, văn kiện 313. — 209.

²⁷¹ Đến hôm sau, 14 tháng Hai 1922, A. X. Ê-nu-kít-dê đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng căn nhà dành cho I. V. Xta-lin đã sẵn sàng, còn về những căn nhà dành cho X. G. Xtơ-ru-mi-lin và L. C. Ram-din thì đồng chí đó đã viết chỉ thị lần thứ hai cho cục trưởng Cục quản lý nhà cửa của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga là A. Đ. Mê-tê-lép. Ê-nu-kít-dê viết rằng I. Kh. La-lai-an-txơ đã được bố trí chỗ ở và ăn, đang chuẩn bị đi đón gia đình về vào cuối tháng Ba (sau đại hội đảng). Ê-nu-kít-dê cũng yêu cầu Lê-nin cho gặp để hỏi vấn đề về công việc của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Về toa tàu dành cho La-lai-an-txơ, Ê-nu-kít-dê về sau báo cáo rằng đồng chí đó đã viết công văn gửi đến Bộ dân ủy giao thông cho V. V. Phô-min.

Trên trang đầu bức thư của Ê-nu-kít-dê, Lê-nin viết: "**Gửi Phô-ti-ê-va trang 3**", còn ở trang 3 thì Người viết: "đồng chí hãy kiểm tra việc chấp hành § 3", ở đó Người gạch dưới hai gạch mấy chữ "về những căn nhà cho Xtơ-ru-mi-lin và Ram-din" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 211.

²⁷² Đây là nói đến vụ án của Bộ dân ủy giáo dục kiện người đại diện cũ của bộ là Tsi-bra-ri-ô, người đã đưa vào tài khoản riêng của mình ở các ngân hàng Anh và Mỹ số tiền mà Bộ dân ủy giáo dục giao cho y để mua vật dụng điện ảnh, và sau đó đã bỏ trốn. Để truy tố Tsi-bra-ri-ô, người ta đã gửi đơn kiện hình sự và dân sự đến toà án Anh và Toà án tối cao Mỹ. — 212.

²⁷³ V. I. Lê-nin có ý nói đến các đơn của ban quản trị Hạm đội tình nguyện kiện các chính phủ Anh và Mỹ cũng như các cá nhân đã chiếm đoạt trái phép tài sản (tàu thủy, nhà cửa, v.v.) thuộc Hạm đội tình nguyện.

Bản tuyên bố của Chính phủ nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga gửi chính phủ tất cả các nước về vấn đề này, xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. IV, Mát-xcơ-va, 1960, tr. 272 - 273.

Hạm đội tình nguyện đã được thành lập ở nước Nga năm 1878 dựa vào tiền lạc quyền trong nhân dân thu theo chữ ký, nhằm mục đích phát triển đội tàu buôn trên biển. Khi bắt đầu cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất, Hạm đội tình nguyện có trên 40 tàu thủy, tổng trọng tải hàng hoá trên 100 nghìn tấn, cùng với bất động sản ở trong nước Nga và ở nước ngoài. Sau Cách mạng tháng Mười, phần lớn những tài sản của nó đã bị các nước ngoài cũng như "các ban quản trị" được thành lập trái phép ở nước ngoài của Hạm đội tình nguyện chiếm đoạt.

Hoạt động của Hạm đội tình nguyện đã được phục hồi theo sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 11 tháng Giêng 1922. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ủy nhiệm cho ban quản trị Hạm đội tình nguyện "thi hành những biện pháp nhằm tập trung lại tất cả tàu thuyền, tiền nông, công trình trên bờ và những tài sản khác của Hạm đội tình nguyện, bất kể những thứ đó hiện nằm ở đâu" (báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 14, ngày 19 tháng Giêng 1922) — 212.

²⁷⁴ Đây là nói việc đại diện của Bộ dân uỷ ngoại thương đã mua nê-ô-xan-vác-san ở Lit-va, sau đó kiểm tra ra thì là thuốc giả. — 212.

²⁷⁵ Văn kiện được viết nhân có bức điện của L. M. Khin-tsúc ngày 7 tháng Hai 1922 báo cáo về phiên họp của Ban chấp hành trung ương Hội liên hiệp hợp tác xã quốc tế ở Bruy-xen (hội nghị Bruy-xen), đồng chí này đã tham gia Hội liên hiệp với tư cách là đại biểu của nước Nga. Thông báo về việc cải thiện quan hệ đối với hợp tác xã xô-viết, Khin-tsúc đã viết rằng tại một phiên họp một phái đoàn đã được cử ra để đi sang nước Nga nhằm mục đích tìm hiểu những thành tựu của hợp tác xã xô-viết. V. I. Lê-nin đã viết dưới văn bản bức điện: "Quan trọng! gửi đồng chí Mô-lô-tốp để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị. Ngày 14/II. *Lê-nin*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 321. — 213.

²⁷⁶ Văn kiện được viết nhân có bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin báo cáo rằng những tài liệu về nước Nga xô-viết dự tính đem đăng trên

Phụ trương báo Anh "Người bảo vệ Man-se-xtơ" chưa được chuẩn bị xong. Kèm theo bức thư còn có mẫu ghi của G. I-a. Xô-côn-ni-cốp về các vấn đề tài chính và mẫu ghi về việc nước Nga tham gia các liên minh quốc tế.

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, sau khi thảo luận tại phiên họp ngày 15 tháng Hai 1922 vấn đề về những bài báo viết cho tờ "Người bảo vệ Man-se-xtơ", đã đề nghị G. V. Tsi-tsê-rin gửi cho số đầu báo ấy chỉ những đoạn trích trong các tác phẩm do Ủy ban kế hoạch nhà nước đã phát hành ("Tình hình khôi phục kinh tế và phát triển lực lượng sản xuất ở miền Đông - Nam nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga là nơi đã bị mất mùa năm 1921", G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki. "Các vấn đề kinh tế của nước Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và hoạt động của Ủy ban kế hoạch nhà nước") và giao cho G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp và G. V. Tsi-tsê-rin trách nhiệm chuẩn bị tài liệu cho những số sau.

Cũng xem tập này, văn kiện 323. — 214.

²⁷⁷ Đề nghị công bố ở đây được viết dưới văn bản bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin đề ngày 11 tháng Hai 1922 gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Tsi-tsê-rin phản đối chỉ thị của L. Đ. Tô-rôt-xki nói rằng nhân dịp chuẩn bị hội nghị kinh tế và tài chính quốc tế (Hội nghị Giê-nơ), cho phép các chuyên gia ngành quân sự đem thảo luận trên báo chí những tài liệu cụ thể và mức độ các phản yêu sách đối với các nước tư bản về việc đòi hỏi phải bồi thường những thiệt hại do cuộc can thiệp bằng quân sự và sự bao vây của nước ngoài gây ra cho nước Nga xô-viết.

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua vào ngày 15 tháng Hai 1922 đề nghị của V. I. Lê-nin. — 214.

²⁷⁸ Bức thư này gửi Đ. I. Cuốc-xki và những văn kiện đăng ở dưới đó (xem tập này, các văn kiện 305, 306), cũng như những ghi chú của V. I. Lê-nin lên trên dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về Bộ dân ủy thanh tra công nông và thư của V. I. Lê-nin gửi I. V. Xta-lin về vấn đề đó (Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 508 - 509) được viết khi nhận thấy cần thiết phải cụ thể hoá về mặt pháp luật quyền kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông đối với hoạt động của các xí nghiệp tư nhân. Sở dĩ như vậy vì hoạt động kinh doanh tư nhân đã trở nên nhộn nhịp trong những điều kiện của chính sách

kinh tế mới, do việc ký ngày càng nhiều hợp đồng giữa các tổ chức quốc doanh và những người thuê hợp đồng ở các xí nghiệp tư nhân cũng như mọi hành vi lạm dụng xuất hiện trên cơ sở đó. — 215.

²⁷⁹ Theo yêu cầu của V. I. Lê-nin, người ta đã gửi cho V. I. Lê-nin một tài liệu do I. G. Cô-blen-txơ, cố vấn Bộ dân ủy tư pháp biên soạn (những ghi chú của Lê-nin trên tài liệu này, xem tập này, phần Phụ lục, văn kiện 16). Vì thấy rằng những kết luận của Cô-blen-txơ sai về nguyên tắc, V. I. Lê-nin lại một lần nữa viết thư cho Đ. I. Cuốc-xki (xem văn kiện 270). — 215.

²⁸⁰ Trên thư có quyết định về việc cấp cho M. A. Xmu-scô-va giấy được cấp căn buồng. — 216.

²⁸¹ Đến hôm sau, 16 tháng Hai 1922, Đ. I. Cuốc-xki đã trả lời thư của V. I. Lê-nin. Sau khi báo cáo rằng đồng chí đó đã giao cho ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp, vụ trưởng Vụ sưu tập luật pháp là V. I. I-a-khôn-tốp, kiểm tra kết luận của I. G. Cô-blen-txơ, Cuốc-xki báo cáo với V. I. Lê-nin về các dự thảo Quy định về các nghĩa vụ, Bộ luật hình sự, v. v. đã được trình Hội đồng bộ trưởng dân ủy để phê chuẩn, cũng như về việc biên soạn một loạt đạo luật ở các Bộ dân ủy nông nghiệp, lao động và tư pháp. Cuốc-xki thừa nhận rằng trong các đạo luật hiện hành có những sự mâu thuẫn. Trong khi tán thành ý kiến của Lê-nin là "cần phải bảo đảm cho nhà nước được toàn quyền thanh tra và kiểm soát", Cuốc-xki viết rằng "tôi cho rằng nếu có một chỉ thị của Ban chấp hành trung ương về vấn đề này cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy thì đó sẽ là một điều rất bổ ích ..." (do Lê-nin gạch dưới) (xem Văn tập Lê-nin, t. XXXV, tr. 326). — 217.

²⁸² Trả lời bức thư này, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp V. G. I-a-cô-ven-cô, ngày 21 tháng Hai 1922, đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng đồng chí đó đã giao tiến hành điều tra về bài báo của A. A. Bê-li-a-cốp đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". I-a-cô-ven-cô viết rằng đồng chí đó đã chuyển những tài liệu hiện có về vấn đề này đến bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Đ. I. Cuốc-xki để truy tố những người có lỗi để xảy ra tình trạng quan liêu giấy tờ, nếu Cuốc-xki thấy cần thiết.

Ngày 15 tháng Năm 1922, V. G. I-a-cô-ven-cô đã trình V. I. Lê-nin một bản báo cáo về việc sử dụng các động cơ máy bay cho các mục đích của cơ giới hóa nông nghiệp (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 220.

²⁸³ Trong thư đề ngày 16 tháng Hai 1922, Đ. I. Cuốc-xki đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng việc bảo đảm quyền của nhà nước đã được nói đến trong các điều khoản thuộc phần chung của bản Quy định về các nghĩa vụ, những điều khoản này nêu rõ những trường hợp mà hợp đồng không có hiệu lực, và trong một điều khoản của dự thảo Quy định về việc quản lý các xí nghiệp quốc doanh nói rằng việc xử phạt không thể áp dụng đối với vốn cố định của xí nghiệp quốc doanh; ngoài ra, trong dự thảo Bộ luật hình sự có một điều quy định "trừng phạt giám đốc xí nghiệp quốc doanh nếu quản lý luộm thuộm công việc được giao cho". Cuốc-xki viết rằng: "Để đề phòng thì cần phải có sự kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông và việc cụ thể hóa điều quy định về quyền của Bộ dân ủy thanh tra công nông được thanh tra các xí nghiệp cho thuê, điều này cần căn cứ vào nhiệm vụ mà Ban chấp hành trung ương giao" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, các văn kiện 268, 305 và 306. — 221.

²⁸⁴ Đây là nói đến bức thư của X. Brê-sơ gửi từ Thụy-sĩ, trong thư nói rõ rằng, theo sự ủy nhiệm của "một nhóm lớn các đại diện của ngành công nghiệp chế biến hàng thực phẩm", ông yêu cầu thông báo cho biết bằng cách nào có thể đạt được sự thỏa thuận về những điều kiện cung cấp lương thực cho nước Nga.

Theo những tài liệu do N. P. Goóc-bu-nốp nêu ra, thư không phải do Cra-xin gửi, mà là thông qua Cra-xin. Đề nghị này không có gì đáng được chú ý. — 221.

²⁸⁵ Văn kiện công bố ở đây được viết dưới văn bản bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin ngày 15 tháng Hai 1922. Có ý nói đến các chỉ thị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và các chỉ thị của V. I. Lê-nin về tính chất của bản cương lĩnh mà đoàn đại biểu xô-viết phải đưa ra tại Hội nghị Giê-nơ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 469 - 473), Tsi-tsê-rin viết rằng: "Tôi không hiểu làm thế nào chúng ta có thể thực hiện được "một chương trình thật là rộng lớn". Suốt đời tôi nguyện rửa những áo tưởng tiểu tư sản, và bây giờ khi tuổi tôi đã xế chiều mà Bộ chính

trị lại bắt buộc tôi phải tạo ra những ảo tưởng tiểu tư sản. Không một người nào trong chúng tôi có đủ tài sáng tạo ra những sự việc như vậy, chúng tôi thậm chí cũng không biết rằng có thể dựa vào những nguồn tài liệu nào. Đồng chí có thể đưa ra được những chỉ thị chi tiết hơn không?" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 498 - 501. — 223.

²⁸⁶ Đây là nói về một tiểu ban do Hội đồng lao động và quốc phòng lập ra để điều tra những xí nghiệp dự định tồ nhượng cho L. Ua-các. Xem tập này, văn kiện 287. — 225.

²⁸⁷ Thư ngắn này được viết trên bản ghi ý kiến của N. C. Crúp-xcai-a về kịch bản bộ phim của P. I. Vô-ê-vô-đin "Vla-đi-mia I-lích Lê-nin". Vô-ê-vô-đin đã yêu cầu V. I. Lê-nin cho kết luận và đồng ý cho xây dựng theo kịch bản ấy một bộ phim nghệ thuật lấy nội dung là lịch sử cách mạng. — 227.

²⁸⁸ Việc đăng ký các cán bộ trọng trách đã được tiến hành vào tháng Bảy 1921 để xác định số lượng và chất lượng đội ngũ cán bộ lãnh đạo của đảng ở các tỉnh lỵ và huyện lỵ, sự phân bố đội ngũ cán bộ đó về phương diện lãnh thổ và việc sử dụng họ có hợp lý hay không. Cũng xem tập này, văn kiện 308. — 228.

²⁸⁹ Đây là nói về Trạm vi trùng học trung ương của Hội chữ thập đỏ Đức.

Hình như đã không đạt được sự thoả thuận. — 229.

²⁹⁰ Để trả lời thư ngắn của V. I. Lê-nin, N. P. Goóc-bu-nốp đã báo cáo với Lê-nin rằng thời hạn triệu tập đại hội được thay đổi từ ngày 20 tháng Ba sang 20 tháng Hai 1922, và vì thế không phải tất cả các đại biểu đều kịp mang theo mình bản nhận xét các cán bộ địa phương thuộc ngành giáo dục quốc dân. Đã nhận được tài liệu của 26 tỉnh, của cả Bê-lô-ru-xi-a, Crum và những nơi khác; Goóc-bu-nốp viết rằng người ta sẽ gửi tài liệu về 16 tỉnh đến sau.

Những tài liệu nhận được đã được Ban kiểm kê - phân phối thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga nghiên cứu, ban này đã trình Lê-nin một bản danh sách gồm 13 cán bộ địa phương có thể cất nhắc vào các cơ quan lãnh đạo của Bộ dân ủy giáo dục. — 230.

²⁹¹ Văn kiện công bố ở đây được viết trên thư của G. V. Tsi-tsê-rin đề ngày 18 tháng Hai 1922. Tsi-tsê-rin đã viết rằng C. B. Ra-đếch trong khi trả lời phỏng vấn mà sau này đã được đăng trên tờ báo tư sản Pháp "Le Matin" ("Buổi sáng") đã nói về những cuộc đàm phán với chính phủ Pháp, và ở đó Ra-đếch đã công kích nước Anh. Vì thấy rằng một lời phát biểu như vậy là không hợp thời, Tsi-tsê-rin viết rằng, bằng câu trả lời phỏng vấn của mình, Ra-đếch đã đem lại cho nước Nga xô-viết một sự tổn thất về mặt ngoại giao.

Trên thư có những ý kiến của các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, trong đó mọi người đều tỏ ý tán thành kiến của V. I. Lê-nin. — 230.

²⁹² Trong một bức thư gửi từ Béc-lanh đề ngày 12 tháng Hai 1922, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao I. T. Xmin-ga đã báo cáo về những yêu cầu không có kết quả về việc chuyển tiền của tổng cục này sang Đức, do đó chỉ có thể có được "một số tiền quá ít ỏi" để mua thiết bị cho công nghiệp than và dầu mỏ mà thôi. Đồng chí ấy đề nghị xúc tiến việc chuyển tiền (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 231.

²⁹³ V. I. Lê-nin có ý nói đến bức thư của Người gửi G. I. Mi-a-xni-cốp đề ngày 5 tháng Tám 1921 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 95 - 101). Đề nghị này có quan hệ với nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 20 tháng Hai 1922 về Mi-a-xni-cốp. Sau khi nghe báo cáo của một tiểu ban do Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thành lập ngày 29 tháng Bảy 1921 để điều tra hoạt động chống đảng của Mi-a-xni-cốp, Bộ chính trị đã phê chuẩn đề nghị của tiểu ban này là khai trừ Mi-a-xni-cốp ra khỏi đảng. — 231.

²⁹⁴ Ngày 20 tháng Hai 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định cử G. I-a. Xô-côn-ni -cốp tham gia đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga đi dự "hội nghị cộng sản quốc tế" — hội nghị toàn thể mở rộng đầu tiên của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Hội nghị toàn thể này họp ở Mát-xcơ-va từ 21 tháng Hai đến 4 tháng Ba 1922. — 231.

²⁹⁵ Bài báo được nhắc đến ở đây, đưa tin về cuộc bãi công của các giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va, như trong bài báo cho

biết, họ hành động theo lệnh của báo "Tin giờ chót" của bọn dân chủ - lập hiến, do nhóm lưu vong bạch vệ phát hành ở Pa-ri.

Ngày 24 tháng Hai 1922, báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" đăng bài báo "Bọn dân chủ - lập hiến đang hành động (Bàn về cuộc bãi công của các giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va)".

Tỉ mỉ hơn về những cuộc bãi công của các giáo sư và những biện pháp mà Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và Chính phủ xô-viết đã cho thi hành, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, chú thích 70. — 232.

²⁹⁶ Đây là nói về những kết luận của tiểu ban I. C. Mi-khai-lốp, có nên giao hợp đồng tô nhượng cho L. Ua-các hay không (xem chú thích 6). — 232.

²⁹⁷ Tiểu ban điều tra những xí nghiệp dự định tô nhượng cho L. Ua-các, dưới sự chủ tọa của I. C. Mi-khai-lốp, đã đi đến kết luận rằng tội phá hoại những xí nghiệp nói trên thuộc về bọn tư bản nước ngoài, và phát biểu ý kiến phản đối việc ký hợp đồng tô nhượng với Ua-các. Trả lời những câu hỏi do V. I. Lê-nin đặt ra, tiểu ban đã nhấn mạnh rằng những xí nghiệp ấy có thể khôi phục được bằng lực lượng của Nhà nước xô-viết.

Bản tổng hợp những tài liệu của tiểu ban, trong đó trình bày ngắn gọn các kết luận của tiểu ban, đã được N. P. Goóc-bu-nốp trình lên V. I. Lê-nin ngày 21 tháng Ba 1922. Lê-nin đã viết lên trên thư của Goóc-bu-nốp như sau: "(Về hợp đồng tô nhượng của *Lê-xli Ua-các*). Gửi trả lại Xmô-li-a-ni-cốp, để *báo quán* và làm tài liệu. 15/V. *Lê-nin*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 453. — 233.

²⁹⁸ Bài trả lời phỏng vấn nhắc đến ở đây đã được đăng trên báo "Đời sống kinh tế" ngày 28 tháng Hai 1922 dưới đầu đề: "Thương nghiệp, công nghiệp và tài chính (Nói chuyện với thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính G. I-a. Xô-côn-ni-cốp)". — 236.

²⁹⁹ Thư ngắn được viết nhân lúc V. I. Lê-nin nhận được một bức thư của M. Ph. An-đrê-ê-va gửi từ Béc-lanh ngày 17 tháng Hai 1922, trong đó bà này cho biết tình hình sức khoẻ sút kém của A. M. Goóc-ki và đề nghị sớm giải quyết vấn đề xuất bản các tác phẩm của ông.

V. I. Lê-nin gạch dưới đoạn sau đây trong thư của M. Ph. An-đrê-ê-va: "Lê-ô-nít Bô-ri-xô-vích (Cra-xin. — *BT.*) sẽ nói lại với Đồng chí về việc xuất bản các sách của A-lếch-xây Mác-xi-mô-vích. Nếu điều đó là cần thiết, xin đồng chí cho xúc tiến giải quyết vấn đề ấy; những khoản trợ cấp hoặc cho vay A-lếch-xây đều sẽ không nhận. A-lếch-xây đã lên đường mà không nhận một đồng xu nào. Tất cả những gì mà A-lếch-xây có đều đã tiêu hết nhẵn, mà sống ở đây, và nhất là chữa bệnh, — thì đắt kinh khủng".

Ngày 25 tháng Hai 1922, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho Bộ dân ủy giáo dục "mua bản quyền của M. Goóc-ki đối với những tác phẩm của ông", còn văn phòng ở Béc-lanh của Bộ dân ủy ngoại thương cùng với N. N. Cre-xtin-xki thì có trách nhiệm "ngay lập tức làm các thủ tục ký kết mua bản quyền đó và bắt đầu ngay lập tức trả tiền cho Goóc-ki" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 237.

³⁰⁰ Thư ngắn này là để trả lời bức thư đề ngày 21 tháng Hai 1922 của phó chủ tịch Ban chấp hành trung ương Hội chữ thập đỏ Nga là A. P. Gô-lúp-cốp. Trong thư, Gô-lúp-cốp cho biết rằng Hội chữ thập đỏ Nga sẽ xuất bản một tập sách có tranh ảnh thuyết minh bằng tiếng Nga và bằng ba thứ tiếng nước ngoài để phát hành ở nước Nga và và ở nước ngoài nhằm lấy tiền giúp đỡ những người bị đói. Trong thư của Gô-lúp-cốp gửi V. I. Lê-nin có nói: Ban chấp hành trung ương Hội chữ thập đỏ Nga yêu cầu Đồng chí viết cho tập sách "mấy lời đề của Đồng chí để làm bút tích" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 237.

³⁰¹ Văn kiện này được viết lên trên thư của G. V. Tsi-tsê-rin, trong thư đó Tsi-tsê-rin kiên quyết phản đối đề nghị của G. I-a. Xô-côn-ni-cốp định trì hoãn việc thanh toán tiền cho Thổ-nhĩ-kỳ.

Ngày 27 tháng Hai 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin về việc thanh toán cho Thổ-nhĩ-kỳ một số tiền thích đáng, sau khi nêu rõ rằng "bất kỳ một sự cam kết tài chính nào khác đều không thuộc trách nhiệm của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 238.

- ³⁰² Có lẽ ở đây muốn nói đến "Huấn thị của Hội đồng lao động và quốc phòng gửi các cơ quan xô-viết địa phương" (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 319 - 349). — 238.
- ³⁰³ A. V. Pê-sê-khô-nốp, nguyên bộ trưởng Bộ lương thực trong Chính phủ lâm thời tư sản, năm 1921 làm việc trong Cục thống kê trung ương U-cra-i-na. Ngày 20 tháng Giêng 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết gạt Pê-sê-khô-nốp ra khỏi cương vị công tác ở Cục thống kê trung ương U-cra-i-na. Khi nói về "để lộ ra", Lê-nin có ý nói việc tỉnh ủy Khác-cốp và Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na công bố nghị quyết nói trên của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được Bộ chính trị chấp nhận ngày 25 tháng Hai 1922. — 239.
- ³⁰⁴ Việc tìm hiểu sự việc này đã được giao cho N. A. Gi-đê-lép, cán bộ thuộc bộ máy Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trong một thư báo cáo gửi Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào giữa tháng Ba 1922, Gi-đê-lép viết rằng Cục thương nghiệp rượu nho quốc doanh thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Cục sản xuất nho và rượu nho quốc doanh trực thuộc Bộ dân ủy nông nghiệp phụ trách việc buôn bán rượu nho; rượu nho được bán cho các xí nghiệp thương nghiệp quốc doanh (Bách hóa tổng hợp quốc doanh, Cục thương nghiệp Mát-xcơ-va và những nơi khác) cũng như cho tư nhân theo nguyên tắc đại lý; giá xuất xưởng rượu nho thấp hơn rất nhiều so với giá thị trường tự do, — đồng thời không tính được giá thành rượu nho; số tiền thu được do bán rượu nho đều dùng để phát triển công nghiệp trồng nho và làm rượu nho. — 240.
- ³⁰⁵ Bức thư công bố ở đây cũng như thư ngắn gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 24 tháng Hai và các thư ngắn gửi I. V. Xta-lin và L. B. Ca-mê-nép ngày 25 tháng Hai 1922 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 502 - 503, 504 - 505), do V. I. Lê-nin viết nhân có bức điện vô tuyến viễn thông của bộ trưởng Bộ ngoại giao Ý To-rét-ta gửi cho G. V. Tsi-tse-rin ngày 24 tháng Hai 1922. Bức điện này cho biết rằng do cuộc khủng hoảng nội các Chính phủ Ý bắt buộc phải hoãn việc khai mạc Hội nghị Giê-nơ, Bức điện vô tuyến viễn thông đã được công bố ngày 25 tháng Hai 1922 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 45. — 240.

- ³⁰⁶ Cùng ngày hôm đó, 25 tháng Hai 1922, G. V. Tsi-tse-rin đã gửi bộ trưởng Bộ ngoại giao Ý To-rét-ta và bộ trưởng ngoại giao Anh Kéc-dơn một bức điện về vấn đề thời hạn triệu tập Hội nghị Giê-nơ. Ngày 28 tháng Hai 1922, bức điện đã được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 47 (xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 113 - 115). — 240.
- ³⁰⁷ Thư này là để trả lời thông báo của Đoàn chủ tịch Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa các khoa học xã hội đề ngày 23 tháng Hai về việc bầu V. I. Lê-nin làm viện sĩ của Viện hàn lâm, ngày 5 tháng Hai 1922.
Văn kiện công bố ở đây do Lê-nin viết dưới văn bản thông báo đó, ở đây người ta cũng thấy có ghi chú sau đây của V. I. Lê-nin: "Trả lời trên giấy tiêu đề và đưa cho tôi ký". — 241.
- ³⁰⁸ Văn kiện công bố ở đây được viết nhân có bức thư của thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực M. I. Phrum-kin gửi V. I. Lê-nin ngày 20 tháng Hai 1922. Phrum-kin phản đối kế hoạch buôn bán muối đã được vạch ra, vì cho rằng kế hoạch đó là sai lầm. Trong khi báo cáo rằng do việc chính thức hủy bỏ lệnh độc quyền muối, trong thời gian sắp tới, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao sẽ thông qua một dự thảo đã được chuẩn bị để lập một xanh-đi-ca bán buôn muối, Phrum-kin đề nghị tổ chức một xanh-đi-ca gồm Bộ dân ủy lương thực và Tổng cục công nghiệp muối. Đồng chí ấy viết rằng thêm vào đó sẽ sử dụng bộ máy đã được sắp xếp ổn thỏa của Bộ dân ủy lương thực; như vậy sẽ tạo khả năng trong trường hợp cần thiết thực hiện sự độc quyền trong thực tế về muối vì lợi ích của nhà nước. Phrum-kin yêu cầu chuyển thư trả lời đối với bức thư của mình cho Bri-u-kha-nốp.
Ngày 6 tháng Ba, để trả lời thư ngắn của V. I. Lê-nin, N. P. Bri-u-kha-nốp đã viết rằng trong việc tổ chức buôn bán muối, Bộ dân ủy lương thực đã đi "đúng theo phương hướng" mà Lê-nin đã nhắc nhở; Bri-u-kha-nốp đã báo cáo về một hợp đồng đang được soạn thảo để ký với Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và về những biện pháp khác (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 241.
- ³⁰⁹ Đây là nói đến nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30 tháng Mười 1920 "Về việc áp dụng sức nước để khai thác than bùn". — 243.

³¹⁰ Hội nghị họp ngày 28 tháng Hai 1922 dưới sự chủ tọa của A. Đ. Txi-u-ru-pa, đã quyết định trích quỹ dự trữ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra 1 triệu 200 nghìn rúp vàng để cấp cho Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. Quyết định của hội nghị đã được đưa vào nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và đã được thông qua trong cùng ngày hôm đó.

Cũng xem tập này, văn kiện 260. — 245.

³¹¹ Văn kiện công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết nhân một tài liệu về các hợp đồng ký với các nhà tư bản nước ngoài đã được gửi đến cho Người theo yêu cầu của Người ngày 13 tháng Hai 1922. Tài liệu này cho biết rằng các cuộc đàm phán đã được tiến hành với 96 nhà kinh doanh và đại diện của các nhóm tư bản.

Trong khi gửi tài liệu được soạn thảo trên cơ sở những tài liệu do các ngành khác nhau cung cấp, N. P. Goóc-bu-nốp, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 24 tháng Hai 1922 đã viết cho V. I. Lê-nin rằng tài liệu này không bao bao gồm "các tài liệu nhận được ở Luân-đôn và Béc-lanh", những tài liệu nói sau này sẽ được gửi đến "ngay lập tức một khi nhận được" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 247.

³¹² Được viết để trả lời thư đề ngày 22 tháng Hai 1922 của A. L. Sanh-man, giám đốc Ngân hàng nhà nước. Trong thư, Sanh-man đã bày tỏ thái độ của mình đối với những đề nghị của V. I. Lê-nin về việc Ngân hàng nhà nước tham gia vào hoạt động thương nghiệp, tức là những đề nghị được trình bày trong thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa (xem tập này, văn kiện 280).

Trên thư của Sanh-man có ghi chú sau đây của Lê-nin: "Do *Sanh-man gửi. Để lưu.* (Trả lời ngày 28/II. **Mật**)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 248.

³¹³ Viết nhân có "Bản tổng hợp ý kiến về vấn đề Ngân hàng nhà nước tham gia tích cực vào các xí nghiệp thương nghiệp" trong đó nêu lên ý kiến của một số cán bộ thuộc Bộ dân ủy ngoại thương, Ủy ban kế hoạch nhà nước, các cộng tác viên báo "Đời sống kinh tế", v. v.. Căn cứ vào những nguyên tắc của nghiệp vụ ngân hàng và dẫn ra mọi lý do có tính chất hình thức, họ phản đối việc Ngân hàng nhà nước tham gia hoạt động thương nghiệp. — 249.

³¹⁴ Thư ngắn được viết dưới văn bản "Dự thảo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc nhập khẩu tự do qua biên giới Liên bang xô-viết Nga các sản phẩm lương thực" do G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đệ trình và được gửi cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Điểm cuối trong dự thảo nói rằng: "Cho phép Bộ dân ủy tài chính, trên cơ sở thỏa thuận với Bộ dân ủy ngoại thương, cấp giấy phép cho các cơ quan và xí nghiệp nhà nước và các xí nghiệp công nghiệp quốc doanh đã tham gia tư-rót, cũng như các hợp tác xã và tư nhân được quyền đổi và mang ra khỏi biên giới tiền mặt, ngoại tệ và mọi kim loại quý nhằm mua lương thực ở nước ngoài, với điều kiện là phải trình bày đầy đủ những sự bảo đảm cho việc nhập khẩu tất cả những thứ đó sau này". V. I. Lê-nin đã gạch phía dưới các chữ "bảo đảm" 4 gạch (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 525 - 530. — 250.

³¹⁵ Văn kiện công bố ở đây được viết trên thư của đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp; theo yêu cầu của V. I. Lê-nin, đồng chí này đã gửi cho Người danh mục các hoạt động tô nhượng và cho thuê thông qua cơ quan đại diện thương mại. B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp đã viết rằng bọn tư bản hy vọng Chính phủ xô-viết sẽ hủy bỏ độc quyền ngoại thương và điều đó đang cản trở việc ký các hợp đồng, đặc biệt là các hợp đồng tô nhượng buôn bán và các công ty hỗn hợp; trong thư có nói đến việc cần phải củng cố độc quyền ngoại thương (xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 121-125). — 250.

³¹⁶ V. I. Lê-nin có ý nói đến "Những nguyên tắc cơ bản của hợp đồng ký với công ty Anh "Công ty rừng hữu hạn Nga - Anh" và "Những nguyên tắc cơ bản của hợp đồng ký với hãng Hà-lan "An-txi-út và Công ty"" do L. B. Cra-xin ký về việc cùng với công ty "Cục công nghiệp rừng vùng Bắc - Bạch hải" thành lập những công ty cổ phần "Rừng Nga - Anh" và "Rừng Nga - Hà-lan" nhằm mục đích phát triển công nghiệp rừng và đẩy mạnh hoạt động xuất khẩu gỗ ở tỉnh Ác-khan-ghen-xcơ và những vùng phụ cận. — 251.

³¹⁷ Những tài liệu được trình lên V. I. Lê-nin đều nêu rõ rằng phần tài sản được hoàn lại cho các chủ cũ gồm 35 - 40% cho công ty "Rừng Nga - Anh" và 20 - 30% cho công ty "Rừng Nga - Hà-lan", song phần tài sản này cũng không chuyển thành tài sản của họ mà lại được đưa vào cho các công ty hỗn hợp sử dụng, và thành phần ban quản trị các công ty hỗn hợp ấy phải bảo đảm cho phía Xô-viết có ảnh hưởng ưu thế (§§XIII và XIV). Trong § XV nêu rõ rằng các chủ cũ người Anh cũng như người Hà-lan đều chính thức ký tên thôi không đưa ra bất kỳ yêu sách nào đối với nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Sau khi tìm hiểu các tài liệu, Lê-nin cho rằng có thể ký các hợp đồng theo những điều kiện ấy.

Những nguyên tắc cơ bản của các hợp đồng ký với công ty "Công ty rừng hữu hạn Nga - Anh" và hãng "An-txi-út và Công ty" đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn vào tháng Tư 1922. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn các hợp đồng ký với các công ty ấy vào tháng Ba 1923. — 251.

³¹⁸ Đây là nói đến dự thảo chỉ thị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về chuẩn bị bản dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về Bộ dân ủy thanh tra công nông.

Xem tập này, văn kiện 268. — 252.

³¹⁹ Đề nghị này được viết nhân có kết luận của V. I. Lê-nin về vấn đề kiểm soát của Bộ dân ủy thanh tra công nông đối với hoạt động của các liên hiệp và xí nghiệp tư nhân, kết luận này đã được gửi cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 18 tháng Hai 1922 để thay cho bản tài liệu do cố vấn I. G. Cô-blen-txơ đã soạn trước kia.

Theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, trong Bộ dân ủy thanh tra công nông người ta đã nghiên cứu và soạn bản dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về Bộ dân ủy thanh tra công nông. Về những ghi chú của V. I. Lê-nin trên dự thảo này và bức thư gửi I. V. Xta-lin nói về bản dự thảo, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va t. 44, tr. 508 - 509.

Ngày 16 tháng Ba 1922, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã thông qua nghị quyết "Về Bộ dân ủy thanh tra công nông", trong đó đã chú ý đến những ý kiến của V. I. Lê-nin. Trong khi giải thích các điểm 1 - 3 của bản Điều lệ về Bộ dân ủy thanh tra công nông đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn

Nga thông qua ngày 9 tháng Giêng 1922, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã giao cho Bộ dân ủy thanh tra công nông "quyền kiểm soát tiếp sau và thực tế đối với tất cả các khoản vốn bằng tiền và vật tư cho vay và cấp cho tất cả — không trừ một nơi nào — các tổ chức, cơ quan và xí nghiệp quốc doanh, thuộc đoàn thể quần chúng, thuộc tư nhân và tổ chức kiểu hỗn hợp, hoặc quyền góp đối với những khoản đóng góp tự nguyện nhằm phục vụ cho những nhu cầu và những mục đích của nhà nước và công cộng". Bản nghị quyết giao cho Bộ dân ủy thanh tra công nông trách nhiệm "theo dõi việc các tổ chức và cơ quan nói trên làm tròn nghĩa vụ thuộc phạm vi những sự ủy nhiệm do nhà nước hoặc các cơ quan nhà nước giao cho họ, cũng như thuộc phạm vi những hợp đồng ký với các cơ quan nhà nước, theo tinh thần bảo đảm pháp luật và phục vụ cho lợi ích nhà nước..., cũng như theo dõi việc sử dụng đúng đắn những tài sản mà các cơ quan nhà nước cho thuê". Nghị quyết còn giao cho Bộ dân ủy thanh tra công nông nhiệm vụ chú ý đến những kết quả của những hình thức mới của sự phát triển kinh tế, "thu thập những tài liệu có thể làm cơ sở để điều tiết bằng pháp luật về sau này đối với đời sống kinh tế của nước Cộng hòa" ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 67, ngày 24 tháng Ba 1922). — 252.

³²⁰ Đây là nói về "Dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về những nhiệm vụ của phái đoàn xô-viết tại Giê-nơ" đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga phê chuẩn ngày 28 tháng Hai 1922 (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 498 - 501). Đề nghị công bố ở đây của Lê-nin cũng đã được Bộ chính trị chấp nhận ngày 28 tháng Hai. — 265.

³²¹ V. I. Lê-nin đã viết thư ngắn này sau khi tìm hiểu các văn kiện có quan hệ đến việc đăng ký các cán bộ có trọng trách (xem chú thích 288).

Trong bản tài liệu của Ban kiểm kê - phân phối thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về đợt đăng ký đã được gửi cho V. I. Lê-nin kèm theo nhiều tài liệu khác (các bản tổng hợp, các hình thức thống kê, các phiếu tự khai cá nhân, v. v.) có báo cáo rằng: "... tổng cộng ở Ban chấp hành trung ương có 26 nghìn phiếu của các cán bộ có trọng trách từ cấp huyện, cấp tỉnh trở lên... Ở Mát-xcơ-va, phiếu cá nhân của các cán bộ có trọng trách có 4704". Trong bản báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng

cộng sản (b) Nga tại Đại hội XI của đảng, Lê-nin có dẫn ra con số cuối cùng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45. tr. 144).

V. I. Lê-nin đã viết lên trên phong bì đựng những tài liệu gửi đến như sau: "Do Ban kiểm kê - phân phối thuộc Ban chấp hành trung ương gửi đến ((về cuộc đăng ký cán bộ có trọng trách)). Hiện còn ở đây. 28/II", còn ở phía sau thì ghi: "Người nào viết bản nhận xét?". Có thể đây là nói đến việc ghi thêm vào cuối phiếu cá nhân, trong đó có nhận xét về đảng viên đã điền phiếu (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 479 - 480. — 256.

³²² Viết để trả lời thư của ủy viên Ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng V. A. Ti-khô-mi-rốp, trong thư đó đồng chí này cho biết tâm trạng trong các giới xã viên.

Vào đầu năm 1922, trong đội ngũ cán bộ hợp tác xã tiêu dùng nảy ra những bất đồng ý kiến chung quanh vấn đề xây dựng về mặt tổ chức. Người ta đã thảo luận vấn đề tách hợp tác xã công nhân ra khỏi hệ thống chung của hợp tác xã tiêu dùng. Trong các giới xã viên và trong bản thân Ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, vấn đề đó hầu như đã được quyết định trước rồi. — 257.

³²³ Theo những tài liệu mà V. A. Xmô-li-a-ni-nốp báo cáo với V. I. Lê-nin, doanh số thương nghiệp của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong tháng Chạp là 16 triệu rúp vàng. Đó là do, như Xmô-li-a-ni-nốp viết, đến cuối năm, vào tháng Chạp, người ta kết toán tất cả các dịch vụ chưa hoàn thành của những tháng trước đó. Doanh số tháng Giêng 1922 là 5,2 triệu rúp vàng. Sở dĩ có tình hình sút kém đó là do hoạt động thương nghiệp trong tháng Giêng nói chung yếu hơn và do các kho tạm thời đóng cửa để kiểm kê. Vào tháng Hai, doanh số của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng đã lên tới 7 triệu rúp (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 257.

³²⁴ Thư ngắn này là để trả lời thư của I-a. Kh. Pê-téc-xơ, nguyên ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Trong khi chỉ ra những sự lộn xộn đủ mọi thứ trên các đường sắt, trong các cơ quan thương

ngiệp, hợp tác xã và cơ quan xô-viết, về tệ ăn cắp, Pê-téc-xơ đã viết rằng việc giải tán Ủy ban đặc biệt toàn Nga là không hợp thời.

Phía trên văn bản bức thư công bố ở đây có in: "Gửi đồng chí *Goóc-bu-nốp để biết!*". — 258.

³²⁵ Thư này và thư sau đã được viết nhân trong đề cương của Bộ dân ủy tài chính nhan đề là "Nguyên tắc cơ bản của cương lĩnh tài chính" do G. I-a. Xô-côn-ni-cốp soạn thảo, có đề nghị (§ 12) hủy bỏ "độc quyền tuyệt đối về ngoại thương" và thay nó bằng chế độ các tô nhượng thương nghiệp.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 523 - 524. — 259.

³²⁶ Ngày 4 tháng Ba 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua với một số sửa đổi "Đề cương về ngoại thương" do Bộ dân ủy ngoại thương soạn thảo. Đề cương được soạn xong và được phê chuẩn ngày 10 tháng Ba. Đề cương xuất phát từ sự cần thiết phải duy trì độc quyền về ngoại thương và xác định những điều kiện nhập và xuất khẩu hàng hóa.

Cũng xem tập này, văn kiện 302. — 260.

³²⁷ Đây là nói đến tập luận văn của N. A. Béc-đi-a-ép, I-a, M. Búc-span, Ph. A. Xtê-pun, X. L. Phran-cơ nhan đề là "Ô-xvan Spen-glơ và chiều tàn của châu Âu", xuất bản năm 1922 ở Mát-xcơ-va. — 261.

³²⁸ Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận trong cùng ngày hôm đó. Việc tổ chức chữa bệnh từ cho I-a. E. Rút-du-tác và tăng tiêu chuẩn ăn cho đồng chí đó, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho đồng chí Vôi-tích giải quyết. — 263.

³²⁹ Để trả lời bức thư gửi đi Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xơ (nay là Nô-vô-xi-biéc-xơ) ngày 6 tháng Ba 1922 đã được công bố ở đây, chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri X. E. Tsu-txơ-ca-ép ngày 13 tháng Ba đã dùng đường dây liên lạc trực tiếp báo cáo với V. I. Lê-nin rằng đã quyết định tiến hành điều tra những hành vi lạm dụng khi thu thuế lương thực ở tỉnh Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xơ và những kết quả của cuộc điều tra đó sẽ được báo cáo thêm.

Sau này, Tsu-txơ-ca-ép đã báo cáo với Hội đồng bộ trưởng dân ủy rằng những sự việc nêu trong thư của M. A. Ba-ga-ép là có

thật và một số cán bộ làm công tác lương thực đã bị truy tố trước tòa án.

Ngày 6 tháng Ba 1922, một bức điện có chữ ký của chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy N. P. Góóc-bu-nốp cũng đã được gửi cho M. A. Ba-ga-ép: "Thư của đồng chí đề ngày 24 tháng Giêng, Lê-nin đã nhận được. Các biện pháp sẽ được thi hành" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 263.

³³⁰ Đây muốn nói đến cuốn sách của Guest L. Haden. The struggle for power in Europe 1917 - 1921. An outline economic and political survey of the central states and Russia. London, Hodder and Stoughton, 1921 (Ghe-xơ L. Hây-đơn. Đấu tranh giành chính quyền ở châu Âu trong thời kỳ 1917 - 1921. Lược khảo về tình hình kinh tế và chính trị các nước ở Trung Âu và nước Nga. Luân-đôn, Khốt-đơ và Xtâu-ton, 1921). — 264.

³³¹ Đây là nói về việc chuẩn bị in bản ghi tốc ký bài nói của V. I. Lê-nin tại phiên họp đảng đoàn cộng sản tham dự Đại hội V toàn Nga các công nhân kim khí "Tình hình quốc tế và trong nước của nước Cộng hòa xô-viết" ngày 6 tháng Ba 1922 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 1 - 20).

Phần đầu văn kiện viết dưới văn bản thư ngắn của M. I. Gli-át-xe gửi V. I. Lê-nin báo cáo về công việc đã tiến hành đối với bản tốc ký. — 265.

³³² Văn kiện này là để trả lời thư của chủ tịch Ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng L. M. Khin-tsúc đề ngày 7 tháng Ba 1922. Khin-tsúc viết rằng đoàn đại biểu hợp tác xã gồm những đại biểu của Hội liên hiệp hợp tác xã quốc tế, các ủy viên của Hội mua sỉ của Anh và đại biểu của các hợp tác xã Pháp và Tiệp-khắc đã đến nước Nga xô-viết theo lời mời của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, yêu cầu V. I. Lê-nin tiếp họ. Khin-tsúc cũng báo cáo rằng đã đạt được sự thỏa thuận với các xã viên trước đây của Nga hiện ở nước ngoài, những người này đã chuyển cho Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng những tài sản của họ và bộ máy ở Tây Âu và ở Mỹ, và họ đã tuyên bố rằng từ nay họ không còn đại biểu cho hợp tác xã Nga ở nước ngoài nữa. Khin-tsúc viết: "Và điều đó thực tế là mở đầu cho việc họ thừa nhận chúng ta ở nước ngoài". Trong thư có dẫn ra một bản kê những tài sản đã

được chuyển giao (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 265.

³³³ Thư này là để trả lời thư của E. X. Vác-ga đề nghị viết một bài báo cho "Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung" ("Niên giám kinh tế, chính trị và phong trào công nhân") do Quốc tế cộng sản xuất bản.

Phía trên bức thư của E. X. Vác-ga có ghi chú của V. I. Lê-nin: "để lưu. Đã trả lời ngày 9/III 1922". — 267.

³³⁴ Cũng xem tập này, văn kiện 368 và 387.

Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, E. X. Vác-ga đã lựa chọn những đoạn trích trong các tác phẩm của V. I. Lê-nin, những đoạn trích này đã được in bằng tiếng Đức dưới đầu đề "Die neue ökonomische Politik" có chữ ký "N. Lenin" trong "Jahrbuch für Wirtschaft, Politik und Arbeiterbewegung 1922/23", Hamburg, S. 328 - 344. Trong lời nói đầu tập trích tuyển, Vác-ga viết rằng đồng chí đó căn cứ vào những chỉ dẫn của Lê-nin được trình bày trong những bức thư mà Lê-nin gửi cho đồng chí đó, tập trích tuyển bao gồm những đoạn trích trong các bài báo, sách mỏng và bài nói sau đây: "Tai họa sắp đến và những phương pháp ngăn ngừa tai họa đó", "Nhiệm vụ chủ yếu của thời đại chúng ta", "Về bệnh ấu trĩ "tả khuynh" và tính tiểu tư sản", "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản", "Bàn về thuế lương thực (Ý nghĩa của chính sách mới và những điều kiện của chính sách ấy)", "Báo cáo về việc thay chế độ trưng thu lương thực thừa bằng thuế lương thực ngày 15 tháng Ba" tại Đại hội X của đảng, "Báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 27 tháng Ba" tại Đại hội XI của đảng và "Diễn văn bế mạc đại hội ngày 2 tháng Tư" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 203 - 267; t. 36, tr. 97 - 103, 347 - 387; t. 41, tr. 1 - 128; t. 43, tr. 244 - 296, 68 - 88; t. 45, tr. 83 - 139, 163 - 165). — 268.

³³⁵ Văn kiện này là để trả lời thư của G. V. Tsi-tsê-rin, trong thư Tsi-tsê-rin yêu cầu V. I. Lê-nin viết một bài cho số 5 của Phụ trương báo "Người bảo vệ Man-se-xơ", toàn bộ dành để nói về nước Nga.

Nghị quyết ngày 8 tháng Ba 1922 của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã giao cho G. V. Tsi-tsê-rin và C. B. Ra-đếch chịu trách nhiệm biên tập những bài nói

về tình hình nước Nga gửi cho báo "Người bảo vệ Man-se-xto".

Cũng xem tập này, văn kiện 266. — 269.

³³⁶ Trong báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga tại Đại hội XI của đảng ngày 27 tháng Ba 1922, V. I. Lê-nin đã đề cập những vấn đề nêu lên trong bức thư này (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 107 - 108). — 270.

³³⁷ Đây là nói về việc tịch thu những báu vật của các nhà thờ (bạc, vàng, đá quý) để cứu trợ những người đang bị đói.

Đề nghị về việc tịch thu những báu vật của các nhà thờ được tích lũy bởi lao động của nhiều thế hệ công nhân và nông dân và thực tế là tài sản của nhân dân, để cứu trợ những người đang bị đói là do quần chúng lao động đề ra. Đề nghị này đã được sự ủng hộ của giới tu hành cấp thấp và đa số các tín đồ, nhưng vấp phải sự chống đối ngoan cố của hàng chức sắc cao cấp. Do việc tịch thu những báu vật của nhà thờ tiến hành chậm, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 16 tháng Hai 1922 đã quyết định: tiến hành ngay lập tức việc tịch thu những báu vật của các đền miếu thuộc tất cả các tôn giáo và dùng chúng để mua lương thực cứu trợ những người đang bị đói. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tư pháp thảo ngay lập tức một chỉ thị để thi hành nghị quyết này. — 271.

³³⁸ Ngày 14 tháng Ba 1922, A. X. Ê-nu-kít-dê đã báo cho chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy N. P. Goóc-bu-nốp biết rằng do tình hình nhà cửa có rất nhiều khó khăn, cho nên chỉ giao cho X. G. Xơ-ru-mi-lin thêm một buồng nữa.

Xem tập này, văn kiện 263. — 271.

³³⁹ Được viết ở phía sau bức thư của I. I. Rát-tsen-cô, trong thư đồng chí này yêu cầu cho phép giáo sư E. X. Men-si-cốp, một cán bộ của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, đi chữa bệnh ở nước Đức và dùng 2 nghìn rúp vàng trong số tiền còn lại chi cho các đơn đặt hàng của cục này để chữa bệnh cho giáo sư ấy. — 271.

³⁴⁰ Sự bất đồng ý kiến giữa một bên là A. Đ. Txi-u-ru-pa và L. B. Cra-xin và một bên khác là G. I-a. Xô-côn-ni-cốp, đã nảy ra chung quanh vấn đề vốn lưu động của Bộ dân ủy ngoại thương. Xô-côn-ni-cốp đề nghị mở ngân hàng ngoại thương để cung cấp tài chính cho những

dịch vụ hiện hành của Bộ dân ủy ngoại thương và phản đối việc tăng quỹ lưu thông từ 10 lên 50 triệu rúp.

V. I. Lê-nin viết thư này nhân có sự phản đối của các thành viên Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tuy bị thiếu số trong khi biểu quyết, nhưng vẫn phản đối nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 14 tháng Ba 1922 về việc tăng quỹ lưu thông của Bộ dân ủy ngoại thương lên 50 triệu rúp vàng lấy trong số tiền thu được do bán tất cả số hàng hóa xuất khẩu (V. I. Lê-nin không tham dự phiên họp này).

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, sau khi thảo luận vấn đề này ngày 15 tháng Ba 1922, đã thừa nhận là cần phải hủy bỏ nghị quyết nói trên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Căn cứ theo đề nghị của Bộ chính trị, ngày 21 tháng Ba Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã hủy bỏ nghị quyết của mình ngày 14 tháng Ba và đã thông qua nghị quyết về việc tăng quỹ lưu thông của Bộ dân ủy ngoại thương lên đến 40 triệu rúp vàng "bằng cách trích 50% tổng số ngoại tệ mà Bộ dân ủy ngoại thương nhận được do tiêu thụ hàng hóa xuất khẩu và đáng lẽ phải đem nộp vào quỹ ngoại tệ chung của nhà nước" ("Tập sắc luật và chỉ thị của chính phủ công nông", 1922, số 25, tr. 289). — 272.

³⁴¹ Tổng cục trưởng Tổng cục quản lý đất T. A. Ru-nốp, trong một bức điện báo bằng điện thoại gửi cho V. I. Lê-nin, yêu cầu chi khẩn cấp 115 nghìn rúp trước chiến tranh để sửa chữa 7 chiếc máy phục vụ cho việc cơ khí hóa công việc cải tạo chất đất, những máy này do sự giúp đỡ của Lê-nin, đã nhận được từ nước Cộng hòa Viễn Đông.

Tổng cục quản lý đất — Tổng cục quản lý đất của các xí nghiệp công nghiệp nước Cộng hòa; nó được thành lập vào mùa xuân 1919; Tổng cục quản lý đất lãnh đạo các nông trường quốc doanh gắn liền với các xí nghiệp công nghiệp, tổng cục cung cấp cho các nông trường này hạt giống, nông cụ, tiền vốn. Tổng cục quản lý đất còn có nhiệm vụ phát triển cây công nghiệp (củ cải đường, thuốc lá, v. v.).

Tại cuộc triển lãm của Tổng cục quản lý đất mà V. I. Lê-nin nhắc đến có sự tham gia của 73 nông trường quốc doanh gần Mát-xcơ-va thuộc các tỉnh Mát-xcơ-va, Ri-a-dan, Tu-la, Xmô-len-xơ và Ca-lu-ga với diện tích canh tác trên 15 nghìn đề-xi-a-ti-na. Cuộc triển lãm này trưng bày các loại ngũ cốc và rau, sản phẩm chăn nuôi gia súc và gia cầm, nông cụ, máy đập chạy bằng điện, v. v.. Cuộc triển lãm đã thu được thành công lớn, trong vòng một tuần lễ

số người đi xem đã lên đến trên 100 nghìn (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 363). — 273.

³⁴² Ngày 20 tháng Ba, N. P. Goóc-bu-nốp đã nhận được một thư báo cáo của cục trưởng Cục kế toán - tài chính của Tổng cục quản lý đất Mai-xki, trong đó Mai-xki báo tin rằng vấn đề chi tiền vốn cho Tổng cục quản lý đất sẽ được ban quản trị Ngân hàng nhà nước xem xét vào ngày 21 tháng Ba 1922.

Thư trả lời của Xô-côn-ni-cốp hiện không tìm thấy. — 273.

³⁴³ Trong thư nhắc đến ở đây, phó chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng A. Đ. Txi-u-ru-pa báo cho bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Đ. I. Cuốc-xki rằng ngày 3 tháng Hai 1922 Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua nghị quyết thỏa mãn đơn yêu cầu của Tơ-rốt đường, quyết định cho phép nó bán trên thị trường tự do trên 1 triệu pút đường với điều kiện giá bán đường đó không được thấp hơn giá thị trường. Nhưng, Txi-u-ru-pa viết, theo những tài liệu mà đồng chí ấy nắm được, Tơ-rốt đường đã bán đường với giá chỉ bằng một nửa giá bán buôn trên thị trường và chỉ bán có 56 nghìn pút. Txi-u-ru-pa đề nghị Bộ dân ủy tư pháp điều tra sự việc này. — 273.

³⁴⁴ Ngày 7 tháng Chín 1921, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định cử cục trưởng Cục khai thác than bùn bằng thủy lực R. E. Clát-xôn đi công tác ở nước ngoài để đặt mua máy móc. Trong đoàn đi sang Béc-lanh có con trai của Clát-xôn, chuyên viên kỹ thuật cấp cao của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực là I. R. Clát-xôn. Theo chỉ thị của V. I. Lê-nin ngày 19 tháng Mười 1921, việc I. R. Clát-xôn đi ra nước ngoài đã bị cấm. — 274.

³⁴⁵ Đây là nói về bản thảo cuốn sách của I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, nhan đề "Công cuộc điện khí hóa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trong giai đoạn quá độ của nền kinh tế thế giới" được chuẩn bị theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin.

Cũng xem tập này, Phụ lục, văn kiện 12.

Cuốn sách đã ra mắt bạn đọc vào tháng Ba 1922, có lời tựa của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 61 - 63). — 275.

³⁴⁶ Có ý nói đến biểu thống kê trong cuốn sách: Dr. G. Respondek. "Weltwirtschaftlicher Stand und Aufgaben der Elektroindustrie". Berlin, 1920 (Tiến sĩ G. Rê-xpôn-đếch. "Tình hình kinh tế thế giới và những nhiệm vụ của công nghiệp điện". Béc-lanh, 1920), được I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp trích dẫn ở trang 97 trong tác phẩm của mình và chứng minh mức độ điện khí hóa một số ngành sản xuất ở Mỹ. Trong biểu đồ "Nhu cầu về năng lượng" (tính theo đơn vị sức ngựa), dưới các mục công nghiệp vải bông, công nghiệp kỹ thuật điện, các nhà máy đúc và chế tạo máy móc có những số liệu như nhau — 1 585 953 đã khiến cho V. I. Lê-nin nghi ngờ.

Về những số liệu này, trong chú thích dưới biểu thống kê, I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp đã viết rằng: "Những số liệu này gây nên sự nghi ngờ do chúng hoàn toàn bằng nhau. Biểu thống kê lấy trong cuốn sách của Rê-xpôn-đếch, trang 3. Bản thân ông ta là một tác giả khá cẩn thận. Chắc ông ta đã mượn những số liệu này của các nguồn tài liệu Mỹ, mà những nguồn tài liệu này thì không phải bao giờ cũng đầy đủ chính xác". — 275.

³⁴⁷ Văn kiện công bố ở đây viết lên trên thư của chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki gửi cho V. I. Lê-nin ngày 19 tháng Ba 1922, trong thư Cơ-gi-gia-nốp-xki yêu cầu chấp nhận thành phần Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước do đồng chí ấy dự kiến gồm 9 người và yêu cầu chỉ định bộ ba "cầm đầu".

Ngày 23 tháng Ba 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã phê chuẩn thành phần Ủy ban kế hoạch nhà nước do Cơ-gi-gia-nốp-xki đề nghị và xác định bộ ba "cầm đầu" gồm G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki, G. L. Pi-a-ta-cốp và P. X. Ô-xát-tsi, sau khi đề nghị Pi-a-ta-cốp làm tròn các trách nhiệm của mình trong Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cho đến khi I. T. Xmin-ga, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, chữa bệnh ở nước ngoài trở về. Ngày 4 tháng Tư 1922, thành phần của Ủy ban kế hoạch nhà nước đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuẩn y (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 276.

³⁴⁸ Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 19 tháng Ba 1922, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đã tường thuật lại những cuộc nói chuyện của mình

với bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông Ph. E. Đgiéc-gin-xki và đã đề nghị một loạt biện pháp nhằm cải tiến việc lãnh đạo ngành vận tải đường sắt — cải tổ ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông và thu hút vào đó những chuyên gia cần thiết; thu hẹp bộ máy đã phình to ở trung ương bằng cách gửi những cán bộ thừa về các địa phương; miễn cho bộ máy trung ương khỏi những chức năng kinh doanh quá sức của nó bằng cách chuyển chúng cho các ban quản lý đường sá và đưa vào thành phần các cơ quan này những đại diện của các tổ chức kinh tế quan trọng nhất thuộc mỗi vùng tương ứng, v.v.. Để kết luận, Crog-gi-gia-nốp-xki viết rằng: "Tôi đã đọc bức thư này qua điện thoại cho Phê-lích-xơ Êt-mun-đô-vích, và đồng chí đó đã tuyên bố sẽ ký dưới tất cả những điều đã được trình bày ở trên" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 276.

³⁴⁹ Ngày 23 tháng Ba 1922, Chính phủ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Công ty "Phri-đrich Crúp ở Êt-xen" đã ký một hợp đồng tô nhượng cho phép công ty này khai thác 50 nghìn đề-xi-a-ti-na đất tại quận Xan-xơ tỉnh Đôn trong thời hạn 24 năm "để tiến hành kinh doanh nông nghiệp hợp lý". Theo hợp đồng này, người nhận tô nhượng có nhiệm vụ bảo đảm cho cơ sở kinh doanh có đủ dụng cụ, vật liệu, những công trình cần thiết và để trả về quyền nhận tô nhượng phải giao cho Chính phủ xô-viết mỗi năm 20% tổng số thu hoạch. Hợp đồng đã được đại diện của công ty này ký, nhưng các giám đốc công ty từ chối không chịu duyệt (cũng xem tập này, các văn kiện 225 và 393). — 277.

³⁵⁰ Ngày 21 tháng Ba 1922, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã gửi cho V. I. Lê-nin thư trả lời; trong thư đó, Lê-nin đã gạch dưới nhiều chỗ và đã ghi chú vào đó:

"Vla-đi-mia I-lích rất kính mến!

1. Tôi đã đọc thư ngắn của Bi-ê-lốp. Theo tôi, trong đó không có gì là có lý cả, mà bị lẫn lộn nhiều chỗ. Phải mở rộng việc mua ở nông thôn không phải là trước mà là sau vụ thu hoạch mới.

2. Về việc kiểm tra công tác thu thuế bằng tiền, cách đặt vấn đề của

Cần đọc lại Bi-ê-lốp một lần nữa.

chúng ta quá tôi... đa số các loại thuế chỉ vừa mới được công bố — về dầu lửa và muối thì ngâm cứu đến trên 2 tháng, bây giờ lại đến # chuyện ngâm cứu về đường... Khó khăn chủ yếu là các khoản thuế thu được bị "các địa phương" phỏng tay trên để vá vào những lỗ hổng...

3. Ngân hàng nhà nước đang nghiên cứu (đặt ra một cách đúng đắn) hoạt động của tất cả các tờ-rớt đến xin nhận tín dụng của ngân hàng... đã điều tra hai tờ-rớt...; đã ra lệnh huy động những cán bộ kế toán cỡ lớn tham gia công việc này trong vai trò "những người kiểm soát các bảng cân đối".

Gửi lời chào đồng chí G. Xô-côn-ni-cốp".

Phía trên thư của Xô-côn-ni-cốp, Lê-nin viết cho các thư ký: "Trình các đồng chí Txi-u-ru-pa và Rư-cốp xem và trả lại tôi. 28/III. Lê-nin". — 277.

³⁵¹ Văn kiện công bố ở đây, V. I. Lê-nin viết để trả lời thư của bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương L. B. Cra-xin ngày 18 tháng Ba 1922, trong thư đó L. B. Cra-xin phản đối thành phần mới của ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương do Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga dự định thành lập. Đánh giá tình hình công việc ở bộ dân ủy và nhắc đến những đợt vắng mặt kéo dài của mình, Cra-xin viết rằng một ban lãnh đạo với một thành phần như vậy không thể hoàn thành được ngay cả công việc trước mắt của mình. Việc đưa vào ban lãnh đạo những người không hiểu biết ngoại thương, và, theo ý kiến của Cra-xin, tỏ ý phản đối độc quyền ngoại thương, là không hợp lý cả về mặt nghiệp vụ chuyên môn cũng như về mặt chính trị. Khăng định rằng người ta đã không đánh giá đúng thứ trưởng Bộ dân ủy A. M. Lê-gia-va, một người rất thông thạo công việc buôn bán, vận tải, giao dịch, hy sinh tận tụy làm việc trong lĩnh vực khó khăn nhất, Cra-xin đề nghị giữ Lê-gia-va ở lại chức vụ

Mà **thực chất** là ở chỗ này.

Nguy hiểm là chỗ này! Cần phải xúc tiến cật lực!

NB

Cần biết rõ tên họ những cán bộ kế toán đó và "lựa chọn" những người ưu tú để làm hậu bị.

đó và bổ sung cho đồng chí đó "hai - ba cán bộ mới để giúp đỡ và để học tập". Cra-xin viết rằng trong trường hợp Lê-gia-va bị gạt ra khỏi ban lãnh đạo thì Cra-xin cho rằng việc mình rút khỏi Bộ dân ủy ngoại thương là một điều không thể tránh khỏi. Kèm theo bức thư còn có danh sách các ủy viên ban lãnh đạo do Cra-xin đề nghị.

Ngày 20 tháng Ba 1922, Bộ chính trị, sau khi thảo luận vấn đề thành phần ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương, đã thừa nhận rằng "vì lợi ích của bản thân ngành ngoại thương cũng như vì những lý do của tình hình chính trị quốc tế, tuyệt đối cần thiết phải để đồng chí Cra-xin ở lại làm bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương", và cử M. I. Phrum-kin làm thứ trưởng bộ dân ủy ấy. Ngày 27 tháng Ba, Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn thành phần ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương gồm những người sau đây: bộ trưởng Bộ dân ủy L. B. Cra-xin, các thứ trưởng Bộ dân ủy A. M. Lê-gia-va và M. I. Phrum-kin, các ủy viên của ban lãnh đạo gồm I. I. Rát-tsen-cô, P. X. Xô-rô-kin, A. V. Bác-xki và C. M. Béc-ghê (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 278.

³⁵² Mặc dù nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 10 tháng Ba 1922 đã phê chuẩn "Đề cương về ngoại thương", đề cương này xuất phát từ sự cần thiết của việc độc quyền ngoại thương, một số cán bộ lãnh đạo đảng và xô-viết vẫn cứ tiếp tục đòi hủy bỏ hoặc nói lỏng độc quyền ngoại thương.

Cũng xem tập này, văn kiện 412. — 279.

³⁵³ Trong bức thư được nhắc đến ở đây đề ngày 21 tháng Ba 1922, M. I. Phrum-kin đã trình bày ý kiến của mình về tình hình công việc ở Bộ dân ủy ngoại thương. Cho rằng việc Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga quyết định đồng chí ấy tham gia thành phần ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương và cử đồng chí ấy làm thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương là không hợp lý do cả một loạt nguyên nhân và trước hết là vì đồng chí đó "hiện có những bất đồng về nguyên tắc với Cra-xin về một vấn đề cơ bản — về tính chất của việc độc quyền ngoại thương", Phrum-kin yêu cầu để đồng chí ấy lại làm việc ở Bộ dân ủy lương thực (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 280.

³⁵⁴ Đây là nói đến những tài liệu chuẩn bị cho bản báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga tại Đại hội XI của đảng. — 281.

³⁵⁵ Ngày 25 tháng Ba 1922, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, sau khi xem xét vấn đề chuẩn bị cho Đại hội XI của đảng, đã thông qua đề cương báo cáo của V. I. Lê-nin do Lê-nin đề nghị sẽ đọc tại đại hội (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 73 - 75). Hội nghị toàn thể đã chỉ định L. B. Ca-mê-nép làm báo cáo viên bổ sung bản báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (tại đại hội đã không có bản báo cáo bổ sung). — 282.

³⁵⁶ Giấy giao việc cho N. P. Goóc-bu-nốp nói ở đây cũng như thư ngắn trước đó gửi cho L. B. Ca-mê-nép do V. I. Lê-nin viết nhân có những cuộc đàm phán với nhà buôn Pháp Giuy Vây-le, ông này đề nghị mua hàng hóa lương thực của ông ta. Ngày 11 tháng Hai 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga sau khi đã thảo luận vấn đề do L. B. Ca-mê-nép đưa ra về những đề nghị của Vây-le, đã lưu ý Bộ dân ủy ngoại thương đến việc tìm cách nhập lương thực từ nước ngoài. Các cuộc đàm phán do ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương B. I. Pla-vnich và phó chủ nhiệm Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va X. Đ. Vun-phôn tiến hành. — 282.

³⁵⁷ Tài liệu do trợ lý chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy I. I. Mi-rô-sni-cốp soạn thảo ngày 25 tháng Ba 1922, cho biết rằng X. Đ. Vun-phôn là đảng viên từ năm 1902 và B. I. Pla-vnich cũng là đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga. Về câu hỏi thứ hai, Mi-rô-sni-cốp đã trả lời rằng xét theo mẫu hàng, thì hàng hóa có phẩm chất tốt, hiện nay nằm ở Li-ba-va (nay là Li-ê-pa-i-a), và các cán bộ của Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va đã lên đường đến đó; người ta đã xuất ra 40 tỷ rúp lấy từ các số tiền luân chuyển của Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va và của Xô-viết Mát-xcơ-va để thanh toán khoản thịt hộp mua của Vây-le. Khi trả lời câu hỏi thứ ba, Mi-rô-sni-cốp viết rằng việc mua lương thực và thực phẩm của Vây-le là có lợi. Tài liệu nói rõ: "Thịt hộp đã được mua với giá 2,20 phrăng một ki-lô-gram, nghĩa là 75 nghìn rúp một phun-tơ... giá trên thị trường vào tháng Hai là 125 - 150 nghìn rúp một phun-tơ. Hiện nay (tháng Ba), trên thị trường không có thịt hộp, còn thịt tươi thì giá 200 - 225 nghìn một phun-tơ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 283.

³⁵⁸ Đây là nói đến việc đảng đoàn Đảng cộng sản (b) Nga tại khóa họp lần thứ V của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng phản đối nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 22 tháng Ba 1922 về việc Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng thực hiện những cam kết ghi trong hợp đồng ký với Bộ dân ủy lương thực. Nghị quyết này đã quy định rút bớt nghĩa vụ của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong việc cung cấp lúa mì cho Bộ dân ủy lương thực xuống còn 10 triệu pút.

Bản sao bức thư của V. I. Lê-nin đã được phân phát cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga để biết.

Ngày 23 tháng Ba 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, sau khi thảo luận ý kiến phản đối của đảng đoàn, đã đề nghị Bộ dân ủy lương thực và Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng thông qua Hội đồng lao động và quốc phòng để đạt được sự thỏa thuận về việc Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng thực hiện nghĩa vụ cung cấp 9 triệu pút cho Bộ dân ủy lương thực. Ngày 24 tháng Ba, Hội đồng lao động và quốc phòng đã sửa đổi nghị quyết trước đó của mình cho phù hợp với đề nghị của Bộ chính trị. — 283.

³⁵⁹ Bức thư được công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết nhân có thư của biên tập viên báo "Người công nhân" là C. X. Ê-rê-mê-ép gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga phản đối chỉ thị của Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 6 tháng Ba 1922 nhằm thu hẹp khuôn khổ tờ báo, thay đổi tính chất, nội dung của tờ báo, v.v..

Ngày 23 tháng Ba 1922, Bộ chính trị đã xác nhận nghị quyết của Bộ tổ chức về báo "Người công nhân" và đề nghị Ban tuyên truyền và cổ động thuộc Ban chấp hành trung ương triệu tập một cuộc họp với sự tham gia của những đồng chí đã dự Đại hội XI của đảng để thảo luận vấn đề xuất bản một tờ báo phổ thông cho công nhân.

Báo "Người công nhân", do Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga xuất bản bắt đầu ra từ ngày 1 tháng Ba 1922; từ ngày 1 tháng Bảy, tức là từ số 98, đổi tên là "Báo công nhân", tiếp tục xuất bản cho đến tháng Giêng 1932. — 284.

³⁶⁰ Ngày 31 tháng Ba 1922, cơ quan đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức báo cáo rằng Bộ ngoại

giao Đức tán thành thị thực nhập cảnh ngay lập tức cho V. A. A-va-nê-xốp với điều kiện chuyển đi của ông ta chỉ là chữa bệnh.

Cũng xem tập này, văn kiện 394. — 285.

³⁶¹ V. I. Lê-nin nói đến bức thư ngắn của bí thư Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va Đảng cộng sản (b) Nga là I. A. Dê-len-xki gửi cho I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp trong đó nói rằng I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp được động viên tham gia chiến dịch cổ động nhằm tịch thu những tài sản quý của các nhà thờ và nhiệm vụ được giao đó "phải được chấp hành một cách kiên quyết".

Ở góc phía trên bức thư, ở bên trái, V. I. Lê-nin viết: "Cho đi nghỉ".

Ngày 30 tháng Ba 1922, Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề nghị Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va ngay lập tức để cho I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp đi nghỉ và trong thời gian đó không được giao cho đồng chí đó làm bất cứ công việc gì. — 286.

³⁶² Ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, giáo sư V. N. I-pa-chi-ép, trong thời kỳ 1921 - 1922, đi công tác ở Bỉ và Pháp.

Bản báo cáo của V. N. I-pa-chi-ép được V. I. Lê-nin nhắc đến ở đây, hiện nay không tìm thấy. Xét theo thư của G. M. Cơ-gi-gi-a-nốp-xki gửi cho V. I. Lê-nin đề ngày 31 tháng Ba 1922, thì bản báo cáo này đề cập đến những kết quả công tác của I-pa-chi-ép ở Pháp. Trong khi nêu rõ sự ngại ngùng về chính trị của I-pa-chi-ép, Cơ-gi-gi-a-nốp-xki đã đánh giá kết quả hoạt động của đồng chí đó ở Pháp là tốt: "a) cả một loạt những đề nghị cụ thể trong lĩnh vực tô nhượng; b) một sự chuyển biến nào đó xa rời khuynh hướng Ba-lan; c) một sự chia rẽ nào đó trong cái phe Pháp - Bỉ đã cố kết lâu đời; d) những tài liệu về những chính khách và những nhân vật đang hoạt động và việc phát hiện ra xu hướng muốn giành bá quyền của những nhóm nhất định..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 286.

³⁶³ *Nước Cộng hòa Viễn Đông* — nhà nước dân chủ được thành lập dưới sự lãnh đạo của những người bôn-sê-vích trong tình hình diễn ra cuộc đấu tranh của quần chúng lao động chống cuộc can thiệp vũ trang của nước ngoài ở Viễn Đông. Nó đã tồn tại từ ngày 6 tháng Tư 1920 đến 14 tháng Mười một 1922. Việc thành lập nước Cộng hòa Viễn Đông, một nhà nước "đệm" mang hình thức dân chủ tư

sản nhưng về thực chất đã thi hành chính sách xô-viết, là phù hợp với lợi ích của nước Nga xô-viết khi đó đang tìm cách tránh xung đột quân sự công khai với chủ nghĩa đế quốc Nhật và bảo đảm kéo dài thời gian tạm nghỉ sức ở mặt trận miền Đông.

Sau khi đuổi bọn can thiệp Nhật, Hội nghị nhân dân nước Cộng hòa Viễn Đông ngày 14 tháng Mười một 1922 đã đề nghị Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga để nước này gia nhập nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và áp dụng Hiến pháp xô-viết trên lãnh thổ của mình. Ngày 15 tháng Mười một 1922, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã tuyên bố nước Cộng hòa Viễn Đông là bộ phận không thể tách rời của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 287.

³⁶⁴ Ngày 22 tháng Ba 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết sau đây: "Từ nay cho đến khi soạn xong quy chế về việc áp dụng những tiêu chuẩn ổn định về quy định quyền công dân và các quan hệ pháp luật, đề nghị đồng chí Cuốc-xki trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy và sau đó lên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga một bản tuyên bố về các quyền tài sản cơ bản, những quyền này được Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga thừa nhận, được pháp luật bảo hộ và được tòa án bảo vệ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 291.

³⁶⁵ Dự thảo sắc lệnh "Về các quyền tài sản tư nhân cơ bản được Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga thừa nhận, được luật pháp bảo hộ và được các tòa án Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga bảo vệ" do Bộ dân ủy tư pháp soạn thảo, và được phê chuẩn vào ngày 22 tháng Năm 1922 tại kỳ họp thứ III của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa IX và đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 18 tháng Sáu 1922. — 291.

³⁶⁶ Đây là nói đến bức thư của Sác-lơ Prô-tê-út Stanh-mê-txơ, một nhà bác học kỹ thuật điện nổi tiếng người Mỹ, đề ngày 16 tháng Hai 1922, gửi V. I. Lê-nin. Stanh-mê-txơ đã nói về sự khâm phục của mình trước công tác rộng lớn nhằm phục hồi nước Nga về mặt xã hội và công nghiệp; ông tỏ ý sẵn sàng giúp đỡ trong các vấn đề kỹ thuật, đặc biệt là trong việc xây dựng công nghiệp điện. — 292.

³⁶⁷ Cùng ngày hôm đó, trong một bức thư trả lời cho V. I. Lê-nin, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đã khẳng định ý kiến trước đây của mình, phát biểu về S. Stanh-mê-txơ như là một nhà bác học rất lớn có tiếng tăm rộng rãi trong các giới kỹ thuật. — 292.

³⁶⁸ G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki đã đề xuất ý kiến của mình về đoạn cuối cùng cho bức thư trả lời Sác-lơ P. Stanh-mê-txơ mà V. I. Lê-nin đã sử dụng một phần.

Trong bức thư ngắn công bố ở đây, thấy trên đó V. I. Lê-nin viết: "Bản thứ hai: đồng chí Mác-ten-xơ!". Một thư với nội dung tương tự như thế cũng đã được gửi cho L. C. Mác-ten-xơ.

Thư của S. Stanh-mê-txơ và thư trả lời của V. I. Lê-nin đã được công bố ngày 19 tháng Tư 1922 trên báo "Sự thật" và báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 175 - 176).

Ngày 7 tháng Chạp 1922, V. I. Lê-nin còn viết một bức thư nữa cho S. Stanh-mê-txơ (xem tập này, văn kiện 506). — 292.

³⁶⁹ Có lẽ đây là nói đến việc cho phép một đội máy kéo Mỹ được nhập cảnh nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, đội này do "Hội những người bạn của nước Nga xô-viết (ở Mỹ)" tổ chức. — 293.

³⁷⁰ Đây là nói về bức thư của cục trưởng Cục phụ trách các kho tàng nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao là I. C. Ê-giốp gửi cho L. A. Phô-ti-ê-va ngày 3 tháng Tư 1922. Ê-giốp đề nghị được nói chuyện với V. I. Lê-nin và đề nghị đưa trình phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy dự thảo nghị quyết — mà đồng chí đó gửi đến theo đề nghị của Lê-nin nói về việc thu hồi những nhà kho theo một danh sách cụ thể hiện nay đang thuộc các nhà đương cục địa phương, và chuyển những nhà kho đó cho Cục phụ trách các kho tàng nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 352, 429 và 473. — 293.

³⁷¹ Văn kiện công bố ở đây được viết dưới văn bản bức thư của A. M. Cra-xnô-sê-cốp gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và V. I. Lê-nin đề ngày 3 tháng Tư 1922. Sau khi đánh giá tình hình công việc ở Bộ dân ủy tài chính, Cra-xnô-sê-cốp đã viết về những bất đồng ý kiến của mình trên một số vấn đề với

thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính G. I-a. Xô-côn-ni-cốp, nhưng lại coi những bất đồng này không quan trọng đến mức phải đòi hỏi miễn chức đồng chí đó ở Bộ dân ủy tài chính. Cra-xnô-sê-cốp đề nghị sớm giải quyết vấn đề công tác của đồng chí đó và trong trường hợp không thể để đồng chí làm việc lại ở Bộ dân ủy tài chính thì nên bỏ nhiệm đồng chí làm ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 294.

³⁷² G. I-a. Xô-côn-ni-cốp cùng ngày hôm đó đã trả lời V. I. Lê-nin. Cho rằng A. M. Cra-xnô-sê-cốp là một cán bộ "chắc chắn là xuất sắc", Xô-côn-ni-cốp đề nghị chừng nào Cra-xnô-sê-cốp "chưa nắm chắc được "những đặc điểm" của chế độ xô-viết" thì nên dùng đồng chí ấy làm một công việc "dễ quan sát hơn do đó có thể thực hiện một sự lãnh đạo cá nhân trực tiếp". Xô-côn-ni-cốp có nhận xét tốt về An-xki và đặt vấn đề tăng cường ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính.

Ngày 6 tháng Tư 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua một nghị quyết như sau: "a) Ủy nhiệm cho Ban bí thư Ban chấp hành trung ương báo cho Cra-xnô-sê-cốp biết rằng Bộ chính trị quyết định phái đồng chí đó đến nhận công việc hoặc là ở Bộ dân ủy tài chính, hoặc là ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, sau khi dành cho đồng chí ấy thời gian nghỉ phép hai tuần lễ để thật sự phục hồi sức khỏe.

b) Vấn đề tăng cường ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính và về việc sử dụng đồng chí Cra-xnô-sê-cốp thì chuyển cho Bộ tổ chức" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 13 tháng Tư 1922, Bộ chính trị quyết định cử đồng chí Cra-xnô-sê-cốp tham gia Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Cũng chính phiên họp này đã xác định thành phần của ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính. — 295.

³⁷³ Xem chú thích 41. — 295.

³⁷⁴ Bức thư này cũng như một loạt những bức thư khác được công bố ở phần sau này đều nói đến vấn đề nghiên cứu Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ.

Việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ đã được bắt đầu từ trước Cách mạng tháng Mười, nhưng khi đó chưa tiến hành công tác nghiên cứu rộng rãi. Các công việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ đã được bắt đầu vào năm 1919.

Ngày 24 tháng Tám 1920, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua nghị quyết "Về việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ"; sau khi thừa nhận "tất cả mọi công việc có liên quan đến việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ là có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với nước nhà", Hội đồng lao động và quốc phòng giao cho các nhà đương cục xô-viết, dân sự và quân sự có nhiệm vụ giúp đỡ những công việc ấy. Sau khi nội chiến kết thúc, công việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ đã được triển khai rộng rãi hơn.

V. I. Lê-nin rất chú ý đến những công việc này. Những văn kiện được công bố ở đây cũng như hồi ký của những người đương thời là I. M. Gúp-kin, V. N. Rô-da-nốp và những người khác đã nói lên sự quan tâm của Người đối với việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ và việc giúp đỡ đối với những công việc đó (xem "Hồi ký về V. I. Lê-nin", ph. 2, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 357 - 379, 402 - 404).

Vào tháng Tư 1923, ở vùng Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ đã thu được những lõi khoan đầu tiên có đá thạch anh chứa quặng sắt. Tiểu ban đặc biệt nghiên cứu Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ đã được thưởng huân chương Cờ đỏ lao động, và tại cuộc Triển lãm nông nghiệp toàn Nga năm 1923, tiểu ban này đã được tặng thưởng phần thưởng cao nhất của nhà nước về công việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ. Sau nhiều năm công tác, vào đầu những năm 30, người ta tìm thấy những lớp khoáng giàu quặng sắt ở Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ, đó là những lớp khoáng ở Lê-bê-đi và Nam Cô-rô-bô-vô. Công việc khai thác lớp khoáng quặng sắt lớn lao này được triển khai mạnh mẽ vào những năm 60.

Trong Cương lĩnh của Đảng cộng sản Liên-xô được thông qua tại Đại hội XXII của đảng có dự định xây dựng cơ sở luyện kim ở khu vực trung Âu của Liên-xô trên cơ sở khai thác quặng sắt ở Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ. — 297.

³⁷⁵ Về chuyến đi này, sau này, trong hồi ký của mình về V. I. Lê-nin, L. C. Mác-ten-xơ đã viết: "Vla-đi-mia I-lích rất quan tâm đến Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ, bởi vì Người thấy ở đó có những khả năng to lớn để phát triển công nghiệp luyện kim của chúng ta. Vào đầu năm 1922, Người đã ủy nhiệm cho tôi đến Cuốc-xơ và cố gắng tìm hiểu xem dải dị thường này là gì và ý nghĩa của nó như thế nào... Vla-đi-mia I-lích là người biết rõ những cuộc tranh cãi về vấn đề này, do đó muốn nhận được báo cáo càng đầy đủ càng tốt về Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ" ("Hồi ký về V. I. Lê-nin", ph. 3, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 345 - 346). — 297.

³⁷⁶ Bản thảo được nhắc đến ở đây đã được tác giả của nó là nhà văn Mỹ John Kenneth Turner (Giôn Ken-nét Téc-ne) gửi đến cho L. C. Mác-ten-xơ để sử dụng theo ý muốn của V. I. Lê-nin, bởi vì các nhà xuất bản Mỹ từ chối không in cuốn sách đó. Bản thảo có nhiều tài liệu có giá trị về việc nước Mỹ tham gia cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất.

Cuốn sách đã được phát hành năm 1922 ở Niu-ôóc dưới nhan đề "Shall it be again?" ("Điều đó có thể tái diễn được không?"). — 299.

³⁷⁷ Theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, V. V. A-đô-rát-xki ngay từ mùa thu 1920 đã bắt đầu chuẩn bị cho in những bức thư chọn lọc của C. Mác và Ph. Ăng-ghen.

Rất coi trọng việc xuất bản thư từ của các nhà sáng lập chủ nghĩa cộng sản khoa học, V. I. Lê-nin chăm chú theo dõi công việc của V. V. A-đô-rát-xki và tìm mọi cách giúp đỡ đồng chí đó. Đặc biệt, Người đã gửi cho A-đô-rát-xki những đoạn trích và những ý kiến của mình được ghi chép năm 1913 khi đọc "Thư trao đổi của C. Mác và Ph. Ăng-ghen 1844 - 1883" được xuất bản thành 4 tập bằng tiếng Đức (xem V. I. Lê-nin. "Tóm tắt về "Thư trao đổi của C. Mác và Ph. Ăng-ghen 1844 - 1883"", Mát-xcơ-va, 1959). Trong các bức thư gửi V. V. A-đô-rát-xki ngày 2 tháng Tám 1921, ngày 10 tháng Tư 1922 và trong những ý kiến ghi trên thư của A-đô-rát-xki, V. I. Lê-nin đã cho những chỉ thị cụ thể về việc xuất bản tuyển tập thư trao đổi của C. Mác và Ph. Ăng-ghen (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, các văn kiện 144, 343 và tập này, các văn kiện 371 - 373).

Về việc V. I. Lê-nin quan tâm đến việc xuất bản tuyển tập thư trao đổi của C. Mác và Ph. Ăng-ghen, về những chỉ thị và sự giúp đỡ của Người, V. V. A-đô-rát-xki đã kể lại sau này trong một bài báo của mình nhan đề "Trong thời gian 18 năm" (xem "Hồi ký về V. I. Lê-nin", ph. 1, Mát-xcơ-va, 1956, tr. 318 - 320).

Một cuốn sách dưới nhan đề "Các bức thư. Lý luận và chính trị trong tập thư trao đổi của Mác và Ăng-ghen" đã được xuất bản vào cuối năm 1922. — 300.

³⁷⁸ Mùa xuân 1922, các bác sĩ đề nghị V. I. Lê-nin đi nghỉ dài hạn và đến nơi có không khí miền núi. Lê-nin có ý định đi đến Cáp-ca-dơ hoặc là một nơi nào khác thích hợp; do đó, Người đã bàn bạc và trao đổi thư từ với G. C. Ôóc-đgiô-ni-kít-dê và những đồng chí khác.

Cuộc hành trình đã không được thực hiện. — 301.

³⁷⁹ Nói về bức điện báo bằng điện thoại của A. I. Rư-cốp để trả lời bức thư của V. I. Lê-nin đề ngày 5 tháng Tư 1922 (xem tập này, văn kiện 360). Viện lý do là những tài liệu nghiên cứu Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xcơ, đã được một giáo sư người Đức tên là Lây-xtơ tiến hành ngay từ trước cách mạng, đã được công bố rộng rãi ở nước ngoài, Rư-cốp đề nghị cho người nước ngoài nhận tô nhượng về những công việc nghiên cứu ấy.

V. I. Lê-nin cũng viết dưới văn bản bức điện báo bằng điện thoại ấy như sau: "Đồng chí Rư-cốp! Chúng ta sẽ nói chuyện với nhau khi nào gặp nhau. Trả lại giấy này cho Phô-ti-ê-va. 12/IV. Lê-nin". — 303.

³⁸⁰ Thông qua L. B. Cra-xin và M. I. U-li-a-nô-va được biết về cuộc hành trình sắp tới của V. I. Lê-nin đi nghỉ và chữa bệnh ở Cáp-ca-dơ, Camô (X. A. Te - Pê-tơ-rô-xi-an) đã viết cho Lê-nin một bức thư đề nghị Lê-nin cho mình đi theo để bảo vệ và để giúp đỡ mọi sự cần thiết tại chỗ. Cũng xem văn kiện 364. — 303.

³⁸¹ Qua những bức thư ngắn của V. A. X-mô-li-a-ni-nốp thì thấy rằng việc nghiên cứu các báo cáo của các hội nghị kinh tế địa phương đã được giao cho các cán bộ có trọng trách của Ủy ban kế hoạch nhà nước và Cục thống kê trung ương. Lê-nin tán thành sự phân công đó nhưng phải với điều kiện là công việc phải được tiến hành một cách nghiêm túc và thành thạo, cho nên Lê-nin yêu cầu gửi cho Người ngay lập tức danh sách những người được giao trách nhiệm nghiên cứu những bản báo cáo đó. — 304.

³⁸² Cuốn sách của V. V. A-đô-rát-xki "Chương trình về những vấn đề cơ bản của chủ nghĩa Mác" đã được xuất bản năm 1922. — 306.

³⁸³ Văn kiện này đã được viết dưới văn bản lý lịch của V. V. A-đô-rát-xki, đồng chí này yêu cầu Ban kiểm tra trung ương xác định tuổi đảng của mình từ năm 1904. Đơn của A-đô-rát-xki đã được thỏa mãn. — 306.

³⁸⁴ Văn kiện này đã được viết theo lời đề nghị của V. V. A-đô-rát-xki (xem tập này, văn kiện 373). — 307.

³⁸⁵ Ngày 21 tháng Tư 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng thừa nhận rằng "vì lợi ích bảo đảm cung cấp điện cho Mát-xcơ-va, cần phải nhanh chóng đưa nhà máy điện Ca-si-ra nhập vào hệ thống

chung cung cấp điện cho thành phố Mát-xơ-va", và đã giao trách nhiệm cho Hội đồng vận chuyển tối cao và Bộ dân ủy giao thông khẩn cấp cung cấp nhiên liệu cho nhà máy điện Ca-si-ra để bảo đảm cho nhà máy hoạt động đều đặn (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem tập này, văn kiện 92. — 312.

³⁸⁶ Đây là nói về những hồ sơ lưu trữ và thư viện của V. I. Lê-nin do Người để lại ở Cra-cốp và Pô-rô-ni-nô khi Người sang Thụy-sĩ vào đầu cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới. Bản thảo về tài liệu thống kê tình hình ruộng đất của Đức năm 1907 được V. I. Lê-nin nhắc đến, — có thể là tác phẩm "Chế độ tư bản chủ nghĩa trong nông nghiệp hiện đại"; tác phẩm này của Lê-nin đã bị bọn sen đầm tịch thu mất khi lục soát nhà ở của Người ngày 25 tháng Bảy (7 tháng Tám) 1914.

V. I. Lê-nin đã viết thư cho Ga-nê-txơ-ki ngay từ trước đó — 20 tháng Ba 1921 — nói về việc cần phải tìm kiếm và gửi về nước Nga xô-viết các quyển sách và bản thảo của mình ở Pô-rô-ni-nô và Cra-cốp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 52, văn kiện 186).

Cho mãi đến năm 1924, ngay sau khi V. I. Lê-nin mất, I-a. X. Ga-nê-txơ-ki được Chính phủ xô-viết phái sang Ba-lan để tìm tài liệu lưu trữ của Lê-nin, mới xác định được rằng phần lớn tài liệu của V. I. Lê-nin đã rơi vào tay bọn sen đầm và đến tháng Tư 1921 thì được chuyển đến Bộ tổng tham mưu ở Vác-sa-va. Khi đó, Ga-nê-txơ-ki mới chỉ có thể tìm thấy và mang về được một số văn kiện cũng như một số vật dùng riêng của V. I. Lê-nin. Năm 1933, Ga-nê-txơ-ki lại được phái sang Ba-lan một lần nữa. Nhưng các nhà cầm quyền Ba-lan chỉ trả lại một số ít văn kiện của Lê-nin; Ga-nê-txơ-ki cũng mang về 12 cuốn sách của V. I. Lê-nin, những sách này khi đó tìm thấy trong tủ sách thành phố Bư-đgô-sa (trên 8 cuốn sách có những ghi chú của Lê-nin).

Một bộ phận quan trọng hồ sơ tài liệu ở Cra-cốp và Pô-rô-ni-nô của V. I. Lê-nin đã được tìm thấy ở Ba-lan vào năm 1954. Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân thống nhất Ba-lan đã chuyển giao những tài liệu tìm thấy cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. Hiện nay, những tài liệu này được giữ tại Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô; nhiều văn kiện ấy đã được công bố trong các tập tương ứng của

Toàn tập V. I. Lê-nin, trên các tạp chí "Người cộng sản", "Những vấn đề lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", "Lưu trữ lịch sử", v.v.. — 313.

³⁸⁷ Bê-la Cun không đi sang Thụy-điển vì chính phủ Thụy-điển không cấp thị thực nhập cảnh cho đồng chí.

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữ được lời ghi sau đây của V. I. Lê-nin: "Gửi Ca-ra-khan — giúp đỡ chuyến đi của *Bê-la Cun* sang Thụy-điển. Thư về *Ba-la Cun*.

1) Gửi Xmiéc-nốp ở Xtốc-khôn

2) Gửi Kéc-gien-txép " "

Nhắc tôi *sau khi* tôi nhận được thư của Di-nô-vi-ép. Đưa lưu trữ. Nhắc tôi trong ngày mai, 13/IV. *Lê-nin*". 313.

³⁸⁸ Trên thư ngắn công bố ở đây của V. I. Lê-nin, bộ trưởng Bộ dân ủy y tế N. A. Xê-ma-scô viết: "Tôi đề nghị gửi đồng chí đó đến một nông trường quốc doanh (đến chỗ người em của tôi, nơi mà Đgiéc-gin-xki đã đến năm ngoài). Ki-xê-lép bằng lòng với đề nghị đó. *N. Xê-ma-scô*". — 315.

³⁸⁹ Ngày 20 tháng Tư 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, sau khi nghe báo cáo của Bộ dân ủy ngoại giao về việc xuất bản cuốn sách "Những tư liệu về lịch sử quan hệ Pháp - Nga trong thời kỳ 1910 - 1914", đã thông qua nghị quyết sau đây căn cứ theo những đề nghị của V. I. Lê-nin: "a) Tạm thời giữ lại không phát hành tập tư liệu, nhanh chóng in xong bìa và lời chú dẫn, trong đó nêu rõ ai xuất bản, ai chịu trách nhiệm về việc biên soạn; b) Bản chỉ dẫn sẽ in thành một cuốn sách lẻ khi nào làm xong, còn bây giờ thì không trì hoãn việc phát hành tập tư liệu. Trong lời tựa phải chỉ rõ rằng Bản chỉ dẫn sẽ được in bổ sung trong một bản riêng" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 316.

³⁹⁰ Đây là nói về cuộc khởi nghĩa của thợ mỏ châu Âu ở Uýt-oa-téc-xran-đơ (Liên bang Nam Phi) vào tháng Ba 1922 do việc bọn chủ mỏ tăng cường bóc lột công nhân gây nên. Bọn này muốn giữ nguyên lợi nhuận của chúng trong khi giá vàng trên thị trường thế giới bị sụt, đã bắt đầu hạ tiền công và dân thợ hàng loạt. Công nhân đã chiếm giữ các thành phố Bê-nô-ni và Bran-pan, vùng ngoại ô Giô-ha-nơ-

xbua — Phoóc-đơ-xbước và I-ép-ơ. Đảng cộng sản Nam Phi trẻ tuổi đã tích cực tham gia cuộc khởi nghĩa. Nhiều đảng viên cộng sản, trong đó có Phi-sơ và Xpen-đíp là những người lãnh đạo cuộc bãi công, đã hy sinh anh dũng trong thời kỳ đấu tranh vũ trang. Ngày 10 tháng Ba chính phủ phản động của tướng Xmét-xơ đã ban bố thiết quân luật trong những thành phố nói trên, đã phái quân đội, huy động pháo binh và máy bay đến đàn áp những người khởi nghĩa. Ngày 14 tháng Ba, cuộc khởi nghĩa bị dập tắt. Chính phủ đã trả thù một cách tàn bạo đối với những người tham gia cuộc khởi nghĩa: con số bị bắt lên tới trên 10 nghìn người, hàng nghìn công nhân bị đem xử tại tòa án quân sự. — 318.

³⁹¹ Ngày 28 tháng Tư 1922, Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định cung cấp tiền cho G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki để cùng với vợ đi chữa bệnh ở nước ngoài.

Trong cùng ngày, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy là N. X. Lê-pê-sin-xcai-a đã viết trên bản sao bức thư của V. I. Lê-nin rằng, theo báo cáo của A. M. Na-da-rê-chi-an, trợ lý bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, thì đã nhận được thị thực nhập cảnh cho vợ chồng đồng chí Cơ-gi-gia-nốp-xki rồi. — 319.

³⁹² Ngày 23 tháng Tư 1922, tại bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp (nay là bệnh viện mang tên X. P. Bốt-kin) V. I. Lê-nin đã được mổ để lấy viên đạn còn lại sau khi bị thương vào năm 1918. Trong thời gian lưu lại bệnh viện sau cuộc phẫu thuật, Lê-nin đã biết rằng nữ y tá E. A. Nê-tơ-ki-na và nữ y sĩ C. M. Grê-snô-va cần được nghỉ ngơi và chữa bệnh (về Grê-snô-va, V. I. Lê-nin cũng đã viết thư cho N. A. Xê-ma-scô — xem tập này, văn kiện 425).

Sau đó mấy hôm, E. A. Nê-tơ-ki-na đã được mời đến Bộ dân ủy y tế nói chuyện với N. A. Xê-ma-scô và xác định xem khi nào là thời gian thuận tiện nhất để chị ấy đi đến viện điều dưỡng. Trong hồi ký của mình, Nê-tơ-ki-na viết: "Vào mùa thu năm ấy, tôi đã đến Crum cùng với nữ y sĩ Cláp-đi-a Mác-xi-mốp-na Grê-snô-va, Vla-đi-mia I-lích cũng quan tâm đến chị này. Chúng tôi đã nghỉ ngơi thoải mái và đã chữa khỏi bệnh" (Báo "Cờ đỏ", Xô-tsi, 11 tháng Ba 1960). — 320.

³⁹³ Được viết để trả lời bức thư ngày 8 tháng Tư 1922 của E. X. Vác-ga nói về tổ chức tối của Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài và sự cần thiết phải cải tổ nó.

Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài thuộc Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao có nhà xuất bản riêng trực thuộc, đã được thành lập theo nghị quyết ngày 29 tháng Ba 1921 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nó trực thuộc cơ quan đại diện kinh tế của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tại Đức. Về nhiệm vụ của phòng ấy thì nghị quyết đó đã nói rõ là "tổ chức những mối quan hệ với các nhà bác học Đức (và Tây Âu) để xác lập việc trao đổi thường xuyên và ổn định những tài liệu khoa học quý và mối giữa nước Nga và phương Tây" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem văn kiện tiếp theo. — 320.

³⁹⁴ Bài nói của V. I. Lê-nin tại phiên họp bế mạc Đại hội XI của đảng vào ngày 2 tháng Tư 1922 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 163 - 165) đã được đăng ngày 4 tháng Tư trên báo "Sự thật", song bản in có thiếu sót; bản đính chính kèm theo đó đã được đăng trên báo "Sự thật" ngày 9 tháng Tư 1922 dưới đầu đề "Đính chính những chỗ in sai trong lời bế mạc của đồng chí Lê-nin".

Cũng xem tập này, văn kiện 322. — 321.

³⁹⁵ Thành phần của tiểu ban điều tra hoạt động của Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài tại Béc-lanh gồm: E. B. Pa-su-ca-nít, E. X. Vác-ga (thay mặt cơ quan đại diện toàn quyền), V. N. I-pa-chi-ép, M. I-a. Lapi-rốp - Xcô-blô, B. E. Xti-un-ken (thay mặt Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao) và V. V. Xtác-cốp (thay mặt cơ quan đại diện thương mại).

Trong bản kết luận của mình, tiểu ban đã đánh giá tình hình của Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài và đã có một loạt ý kiến phê phán đối với phòng này, đồng thời đã chủ trương duy trì tổ chức đó song phải thu thật hẹp biên chế của nó. Tiểu ban đã đề nghị Phòng khoa học và kỹ thuật nước ngoài nên gồm một bộ phận thông tin, một số nhà khoa học có uy tín và một ban thư ký. Với cơ cấu như vậy, như kết luận của tiểu ban đã nêu rõ, số cán bộ của phòng phải rút bớt đi 3 - 4 lần và không vượt quá con số 15 - 20 người. — 322.

³⁹⁶ Đến hôm sau, ngày 28 tháng Tư 1922, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy là N. X. Lê-pê-sin-xcai-a đã viết dưới văn bản bức thư của V. I. Lê-nin: "Đã gửi cho đồng chí Sơ-lốp-xki bức thư có chữ ký của Xta-lin trong đó đề nghị đồng chí Sơ-lốp-xki trả lời muốn đảm

nhiệm công việc gì, và nói rõ rằng Ban chấp hành trung ương bao giờ cũng sẽ thỏa mãn nguyện vọng của đồng chí đó trong vấn đề này".

Trong số đăng ký công văn gửi đi của V. I. Lê-nin, ở cột "Chấp hành" có đoạn ghi như sau của thư ký: "Đã trả lời ngày 17. V. 22. Scô-lốp-xki đã bằng lòng với đề nghị của Xta-lin". — 324.

³⁹⁷ Đây là nói đến lời đề nghị của bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp V. G. I-a-cô-ven-cô về việc cung cấp tiền để giúp đỡ dân cư phía Bắc huyện Can-xcơ, tỉnh Ê-ni-xây-xcơ. (Trước khi được cử làm bộ trưởng dân ủy, V. G. I-a-cô-ven-cô là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện Can-xcơ). Ngày 10 tháng Năm 1922, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng một số tiền thích ứng đã được ghi vào dự toán của Bộ dân ủy nông nghiệp. — 325.

³⁹⁸ Bức điện đã được gửi đi nhân có báo cáo của cục trưởng Cục dầu mỏ A-déc-bai-gian là A. P. Xê-rê-brốp-xki nói về tình thần anh dũng của công nhân và kỹ sư trong khi dập tắt những đám cháy do có manh tâm của bọn xấu gây hỏa hoạn tại nhiều mỏ dầu ở Ba-cu. Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga sau khi thảo luận báo cáo của Xê-rê-brốp-xki vào ngày 25 tháng Tư 1922, đã ủy nhiệm cho V. V. Quy-bư-sép và I-a. A. I-a-cô-vlêp soạn dự thảo bức điện gửi cho công nhân và kỹ sư các xí nghiệp dầu mỏ ở Xu-ra-kha-nư và đã thông qua nghị quyết — "Đề nghị đồng chí Lê-nin ký bức điện này". Ngày 28 tháng Tư, V. V. Quy-bư-sép đã gửi cho V. I. Lê-nin bản dự thảo bức điện (với tất cả mọi tài liệu) để xin chữ ký. — 325.

³⁹⁹ Dự thảo bức điện do V. I. Lê-nin viết dưới văn bản bức thư của đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức là B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 22 tháng Tư 1922. Xtô-mô-ni-a-cốp báo cáo rằng các giám đốc công ty "Phri-đrich Crúp ở Êt-xen" khước từ việc chuẩn y hợp đồng về tô nhượng nông nghiệp ở quận Xan-xcơ tỉnh Đôn mà đại diện của công ty đó đã ký ngày 23 tháng Ba 1922 tại Mát-xcơ-va (xem chú thích 349). Vì các nhà máy của công ty này đang thực hiện các hợp đồng đặt hàng của phái đoàn đường sắt nhằm cung cấp đầu máy xe lửa cho nước Nga xô-viết, cho nên Xtô-mô-ni-a-cốp đề nghị chỉ thị cho trưởng đoàn của phái đoàn đường sắt I-u. V. Lô-mô-nô-xốp tìm "mọi biện pháp tác động đến Crúp và bắt tay thực hiện những biện pháp đó", trong việc này cần phải phối hợp với cơ quan đại diện thương mại.

Cùng ngày hôm đó, Bộ chính trị đã thông qua một nghị quyết gửi văn bản bức điện công bố ở đây cho B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp.

Sau nhiều lần bàn bạc thêm với công ty "Phri-đrich Crúp ở Êt-xen" và cụ thể hóa những điều kiện của bản thỏa thuận, ngày 16 tháng Giêng 1923 Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn hợp đồng ký với Crúp do Ủy ban tô nhượng trung ương đệ trình, và ngày 17 tháng Ba cùng năm đó, hợp đồng này đã được Crúp ký tên. Crúp thực hiện hợp đồng tô nhượng nông nghiệp cho mãi đến tháng Mười 1934. — 326.

⁴⁰⁰ Ngày 21 tháng Mười 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã ra quyết định phân chia toàn bộ mạng lưới đường sắt thành ba loại để thực hiện việc cung cấp. Nhận thấy rằng nguồn vật tư thiếu thốn và không thể cung cấp được đầy đủ cho toàn bộ mạng lưới, Hội đồng lao động và quốc phòng liệt vào loại một những trục đường quan trọng nhất, những trục đường chính này phải được giữ gìn hoàn toàn chu đáo để các chuyến tàu chạy được với tốc độ bình thường; loại hai thì bao gồm những tuyến đường chủ yếu có nhiệm vụ chuyên chở hàng hóa đến cho các tuyến đường loại một; còn loại ba thì bao gồm tất cả các tuyến đường sắt còn lại.

Trong thư trả lời câu hỏi của V. I. Lê-nin, bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông là Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã gửi, vào ngày 4 tháng Năm 1922, một bản tài liệu tỉ mỉ cho Lê-nin do Bộ dân ủy giao thông soạn, kèm theo một bức thư trong đó báo cáo tình hình thực hiện nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng. Về bức thư của Đgiéc-gin-xki, xem "Lưu trữ lịch sử", số 1, 1962, tr. 58 - 59. — 327.

⁴⁰¹ Văn kiện này được viết trên một bức thư của N. C. Crúp-xcai-a, trong đó, với tư cách là một ủy viên của ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục, bà phản đối nghị quyết của Hội nghị ngân sách trực thuộc Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về việc cắt giảm rất nhiều ngân sách của Bộ dân ủy giáo dục và bà nhấn mạnh cần phải bảo đảm đầy đủ cho nhà trường phổ thông.

Ngày 22 tháng Sáu 1922, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn về cơ bản bản dự toán của Bộ dân ủy giáo dục. — 327.

⁴⁰² Thư ngắn công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết nhân có bản dự thảo kế hoạch thành lập Bộ dân ủy nội thương.

Sau khi thảo luận vấn đề này, ngày 3 tháng Năm 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng đã nhận rằng cần phải thành lập một ủy ban đặc biệt về nội thương, sau khi đã hạn chế hoạt động của

ủy ban này bằng việc thực hiện những nghị quyết chung của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng và chuẩn bị các dự luật điều tiết thương nghiệp. Ngày 5 tháng Năm, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định: "Nhằm mục đích giải quyết những vấn đề về nội thương, nay thành lập một ủy ban trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng gồm ba người do Hội đồng lao động và quốc phòng chỉ định". Nghị quyết này đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuẩn y ngày 9 tháng Năm 1922 ("Tập sắc luật và chỉ thị của chính phủ công nông", 1922, số 34, điều 400).

Ngày 19 tháng Năm 1924, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô đã ra quyết định cải tổ ủy ban này thành Bộ dân ủy nội thương. — 328.

⁴⁰³ Đây là nói đến dự thảo bức điện đã được phân phát cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga để trả lời bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin và L. B. Cra-xin gửi từ Giê-nơ về đề hỏi về khả năng bốc xếp và chuyên chở chất đốt và kim loại cũ nhân có cuộc đàm phán để ký các hợp đồng thương mại và tô nhượng.

Điện trả lời đã được gửi đi ngày 8 tháng Năm 1922, với chữ ký của phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy A. I. Rư-cốp. — 328.

⁴⁰⁴ Thực hiện đề nghị của V. I. Lê-nin, ngày 22 tháng Năm 1922, V. M. Xmiéc-nốp đã gửi cho Lê-nin một bản báo cáo về ngân sách. Sau khi xem báo cáo, Lê-nin đã viết vào trang đầu: "Báo cáo của V. M. Xmiéc-nốp (Ủy ban kế hoạch nhà nước) về *ngân sách. Quan trọng!! và khẩn cấp!*" và giấy giao việc cho các thư ký: "Báo cáo của V. M. Xmiéc-nốp (Ủy ban kế hoạch nhà nước) về ngân sách. *Khẩn cấp gửi* (sau khi gọi điện thoại thỏa thuận về thời gian đọc) cho các đồng chí *Rư-cốp* và *Txi-u-ru-pa* và đồng chí *Xta-lin* nữa. 23/V" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 329.

⁴⁰⁵ Văn kiện công bố ở đây viết dưới bản dự thảo danh sách thành phần Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã được gửi cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga để biểu quyết. Bản danh sách do chính tay A. Đ. Txi-u-ru-pa viết và cũng có cả chữ ký của A. I. Rư-cốp. Ở phía dưới tên họ của các ủy viên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, Txi-u-ru-pa viết rằng do vắng mặt chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy là A. X. Ki-xê-lép

và phó chủ tịch G. M. Lê-plép-xki, những người này phải đi chữa bệnh trong thời hạn 2 - 3 tháng, nên đề nghị giao cho A. G. Gôi-khơ-bác đảm nhiệm chức chủ tịch. Bởi vì các ủy viên Bộ chính trị có những ý kiến khác nhau, vấn đề đã được chuyển sang cho Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga xem xét trước.

Ngày 18 tháng Năm 1922, Bộ chính trị đã chấp nhận thành phần Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Sau khi bổ sung A. G. Gôi-khơ-bác vào thành phần của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, Bộ chính trị giao cho đồng chí đó thực hiện chức trách của chủ tịch trong thời gian chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy A. X. Ki-xê-lép và phó chủ tịch G. M. Lê-plép-xki đi chữa bệnh. — 329.

⁴⁰⁶ Văn kiện được công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết trên thư của viên đại diện "Công ty liên hợp dược phẩm và hóa chất Mỹ" A. Ham-mơ (cũng xem chú thích 46). Thông báo về chuyến đi của mình và của giám đốc công ty B. Mi-sen đến Pê-tơ-rô-grát, Ham-mơ đề nghị viết cho ông ta thư giới thiệu.

Cũng xem văn kiện tiếp theo. — 331.

⁴⁰⁷ Bức điện báo bằng điện thoại được viết theo đề nghị của A. Ham-mơ ngày 11 tháng Năm 1922. Phía trên văn bản bức điện ấy, V. I. Lê-nin viết chỉ thị như sau: "Ghi rõ *a i* sẽ tiếp ở **Pê-tơ-rô-grát**". Trên văn bản bức điện đó cũng có ghi chú của thư ký: "Đã đọc qua điện thoại cho cá nhân Di-nô-vi-ép". — 332.

⁴⁰⁸ Ngày 13 tháng Năm 1922, đại diện thương mại của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp đã báo cáo bằng điện báo với V. I. Lê-nin về những biện pháp đã được thi hành để hoàn thành đơn đặt hàng mua động cơ kiểu Lan-tơ cho Tổng cục quản lý đất; Xtô-mô-ni-a-cốp viết rằng Cục khai thác than bùn bằng thủy lực đã nhận được 2 động cơ như thế và có thể tạm thời nhường cho Tổng cục quản lý đất 1 trong 2 động cơ đó.

Cũng xem tập này, văn kiện 329. — 333.

⁴⁰⁹ Văn kiện được công bố ở đây viết dưới văn bản đề nghị của I. V. Xta-lin gia hạn hợp đồng ký với Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ cho đến ngày 1 tháng Giêng 1923 nhân khi hợp đồng đó hết hạn vào ngày 1 tháng Chín 1922.

Ngày 17 tháng Năm 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết về việc kéo dài hoạt động của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ cho đến ngày 1 tháng Giêng 1923. — 333.

⁴¹⁰ Sau khi báo cáo với V. I. Lê-nin ngay trong ngày hôm đó rằng "điện thoại vô tuyến của giáo sư Bôn-tơ - Bru-ê-vích sẽ được đem sử dụng tại Mát-xcơ-va vào đầu tháng Sáu", V. X. Đô-vga-lép-xki đã viết rằng "việc nêu thành tích hoạt động của Phòng thí nghiệm Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và của các giáo sư Bôn-tơ - Bru-ê-vích và Vô-lô-gđin và ủng hộ đề nghị của Xô-viết Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt là thích hợp, chính đáng...".

Đô-vga-lép-xki cũng hứa sẽ gửi một tài liệu nói về "giá thành ước lượng của một máy điện thoại của Bôn-tơ - Bru-ê-vích". Nhân đó, Lê-nin viết cho Xmô-li-a-ni-nốp như sau: "Đồng chí Xmô-li-a-ni-nốp! Gọi điện thoại báo cho tôi khi nào Đô-vga-lép-xki gửi bổ sung điều đã hứa ở đây. 11/V. Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Vấn đề thường cho Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt được giải quyết có phần muộn hơn. Ngày 19 tháng Chín 1922, Ban thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã quyết định: "Thưởng huân chương Cờ đỏ lao động cho Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và đặc biệt chú ý đến công lao của các giáo sư Vô-lô-gđin, Bôn-tơ - Bru-ê-vích và chuyên viên cơ khí cấp cao Sô-rin, nhân danh Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga bày tỏ sự biết ơn đối với họ". — 335.

⁴¹¹ Đến hôm sau, 12 tháng Năm 1922, bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện V. X. Đô-vga-lép-xki đã trình bày tỉ mỉ tình hình điều động A. M. Ni-cô-la-ép khỏi chức vụ cục trưởng Cục kỹ thuật và đánh giá trình độ nghiệp vụ của C. V. Tô-rô-phi-mốp được cử giữ chức vụ đó. Đô-vga-lép-xki báo cáo rằng Ni-cô-la-ép được giao trách nhiệm lãnh đạo công tác quản lý chung, mà chức năng gồm các vấn đề tài chính và tổ chức. — 335.

⁴¹² Ngày 13 tháng Năm 1922, V. I. Lê-nin đã nói chuyện bằng điện thoại với kỹ sư V. A. Pa-vlốp. Trong lúc nói chuyện, Lê-nin đã ghi chép những tin tức mà Người quan tâm (xem Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 482). — 336.

⁴¹³ Có lẽ đây là nói về việc Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thảo luận bản dự thảo Quy chế về việc thiết lập sự kiểm sát của viện kiểm sát, bản dự thảo này do Bộ dân ủy tư pháp trình tại kỳ họp thứ ba của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa IX (họp từ 12 - 26 tháng Năm 1922). Vấn đề này đã gây nên những ý kiến bất đồng trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Đa số tán thành chế độ trực thuộc "song trùng" của ủy viên công tố địa phương đối với các ban chấp hành Xô-viết tỉnh và đối với trung ương mà đại diện là ủy viên công tố của nước Cộng hòa. V. I. Lê-nin kịch liệt phản đối chế độ trực thuộc "song trùng" (xem thư của Người "Bàn về chế độ trực thuộc "song trùng" và pháp chế" — Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 231 - 236). — 336.

⁴¹⁴ Những khoản tiền cần thiết đã được chi cho việc mua thiết bị ở nước ngoài phục vụ công việc thăm dò Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xcơ. Sau này viện sĩ P. P. La-da-rép báo cáo rằng việc cung cấp tài chính cho sự nghiệp đó được tiến hành thuận lợi.

Về vấn đề Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xcơ, cũng xem tập này, các văn kiện 34, 360, 361 và 365. — 337.

⁴¹⁵ Ngày 28 tháng Hai 1922 đã công bố nghị quyết của Cục bảo vệ chính trị nhà nước về việc đưa các ủy viên Ban chấp hành trung ương và các đảng viên hoạt động tích cực của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng ra truy tố trước Tòa án cách mạng tối cao về tội tiến hành đấu tranh phản cách mạng và có tính chất khủng bố chống lại Chính quyền xô-viết.

Nhân việc chuẩn bị phiên tòa xử bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng (xử ở Mát-xcơ-va từ ngày 8 tháng Sáu đến ngày 7 tháng Tám 1922) Tòa án tối cao trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã đề nghị V. I. Lê-nin cho biết Người có phát biểu tại cuộc mít-tinh ở Sở mua bán lúa mì (khu phố Ba-xman-nưi) ngày 30 tháng Tám 1918 hay không, trước khi phát biểu tại cuộc mít-tinh ở nhà máy nguyên là của Mi-khen-xôn, nơi mà nữ đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng Ph. Ca-plan đã mưu sát Người. Văn kiện này là để trả lời câu hỏi đó. — 337.

⁴¹⁶ Ngày 30 tháng Tám 1918, V. I. Lê-nin đã đọc hai bài diễn văn về đề tài "Hai chính quyền (chuyên chính vô sản và chuyên chính tư sản)" tại hai cuộc mít-tinh: trước tiên là ở khu phố Ba-xman-nưi (Sở mua bán lúa mì), sau đó ở khu phố Da-mô-xcơ-vô-rét-xcơ (tại nhà máy nguyên là của Mi-khen-xôn). — 337.

⁴¹⁷ Văn kiện công bố ở đây là để bổ sung cho bức điện do A. I. Rur-cốp ký, phần bổ sung này được viết dưới nhan đề: "Của Lê-nin gửi". Khi thông báo về những khó khăn trong việc chuyên chở than ra khỏi Đôn-bát do thiếu toa xe, đầu máy và do đường sắt xấu, Rur-cốp đề nghị thi hành những biện pháp nhằm ký với các hãng Ý một hợp đồng bán than cho họ theo giá ưu đãi. — 338.

⁴¹⁸ Bức thư công bố ở đây cũng như dự thảo nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về việc khẳng định độc quyền ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 221) do V. I. Lê-nin viết nhân dịp Người nhận được vào ngày 15 tháng Năm 1922 của đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức là N. N. Cre-xtin-xki những tài liệu chứng tỏ rằng những bất đồng trong nội bộ đảng đối với vấn đề độc quyền ngoại thương đã có ảnh hưởng tiêu cực đến các cuộc đàm phán về kinh doanh với các nhà tư bản nước ngoài.

Ngày 22 tháng Năm, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua dự thảo nghị quyết, do V. I. Lê-nin đề nghị về việc khẳng định độc quyền ngoại thương. — 341.

⁴¹⁹ Văn kiện công bố ở đây viết nhân chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao P. A. Bô-gđa-nốp đề nghị hợp nhất các chức năng lãnh đạo thương nghiệp và công nghiệp vào một bộ dân ủy. Bô-gđa-nốp đặt vấn đề hợp nhất Ủy ban nội thương, Bộ dân ủy ngoại thương và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thành Bộ dân ủy công thương nghiệp. — 341.

⁴²⁰ Thư ngắn này được viết trên thông báo của thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính G. I-a. Xô-côn-ni-cốp về việc phát hành giấy bạc vào tháng Giêng - tháng Tư 1922.

Cũng xem tập này, văn kiện 399. — 342.

⁴²¹ Văn kiện này được viết trên bức điện của L. B. Cra-xin nhân những cuộc đàm phán với các hãng Ý về việc bán than cho họ. Cra-xin đề nghị gửi sang Ý 1 - 2 chuyến tàu thủy chở than Đôn-nê-txơ để thu hút sự chú ý của các nhà công nghiệp Ý.

Ngày 17 tháng Năm 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng đã ra nghị quyết buộc Tổng cục công nghiệp nhiên liệu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phải dành loại than tốt nhất để gửi sang Ý.

Một hiệp nghị sơ bộ với các hãng Ý về việc bán than, đã được bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương L. B. Cra-xin ký vào tháng Năm, và đã được đưa ra thảo luận tại một phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 2 tháng Sáu và đã được chuyển sang cho Ủy ban tổ nhượng để xem xét gấp. Ngày 21 tháng Sáu 1922, hợp đồng đã được ký kết.

Cũng xem tập này, văn kiện 418. — 342.

⁴²² Thư này do V. I. Lê-nin viết nhân có những tình hình sau đây.

Ngày 6 tháng Năm 1922, trên báo của Bộ dân ủy nông nghiệp và của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân nông nghiệp và lâm nghiệp "Đời sống nông nghiệp", số 34 (75) có đăng một số bài phê phán sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nhan đề "Về thuế hiện vật thống nhất đối với sản phẩm nông nghiệp cho năm 1922 - 1923" ký ngày 17 tháng Ba 1922. Trong bài xã luận "Lại bàn về thuế lương thực" nói rằng hình như Đại hội XI của đảng đã bác bỏ sắc lệnh ban hành về thuế thống nhất, rằng nó sẽ được xem xét lại và sẽ được sửa đổi hoàn toàn. Cũng chính một quan điểm như vậy cho rằng cần phải xem xét lại sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đã được phát triển rộng rãi trong bài của A. L. Vanh-stanh, nhan đề "Về gánh nặng của thuế hiện vật" và trong bài của N. P. Ô-ga-nốp-xki nhan đề là "Cánh tay phải và tay trái (của chế độ thuế hiện vật)".

Lập trường của báo "Đời sống nông nghiệp" đã gây nên sự phản đối của phía Bộ dân ủy lương thực. Trong một bức thư gửi cho bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga I. V. Xta-lin, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. I. Xvi-đéc-xki đã viết rằng những lời lẽ như vậy phát biểu trên một tờ báo được phát hành rộng rãi ở nông thôn, sẽ phá hoại công tác hết sức quan trọng của Bộ dân ủy lương thực về lập biểu thuế tại địa phương, mà những biểu thuế này thì có tầm quan trọng quyết định trong toàn bộ chiến dịch thuế, và do đó đã yêu cầu cho thi hành những biện pháp cần thiết.

Ngày 11 tháng Năm 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga sau khi thảo luận tờ trình của Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về công tác cổ động mà Bộ dân ủy nông nghiệp đang tiến hành nhằm giảm thuế lương thực, đã quyết định khiển trách ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp và ủy nhiệm cho Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga xem xét thành phần ban biên tập của báo và "cho

thi hành những biện pháp nhằm không để tái diễn trong tương lai một hành vi không thể dung thứ được như vậy của báo "Đời sống nông nghiệp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

"Đời sống nông nghiệp" đã xuất bản ở Mát-xcơ-va từ ngày 18 tháng Bảy 1921 đến ngày 1 tháng Sáu 1922, ra được 86 số. — 343.

⁴²³ Vấn đề hạ giá sách đã được thảo luận trong Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và trong các cơ quan xô-viết.

Ban tuyên truyền và cổ động Ban chấp hành trung ương đảng đã đề xuất những kiến nghị như sau: chuyển cho các nhà xuất bản lớn nhất (Nhà xuất bản quốc gia, Tổng cục giáo dục chính trị, v.v.) một số lượng tối thiểu cần thiết các nhà in, bỏ thuế quan đánh vào giấy mua ở nước ngoài dành cho các xuất bản phẩm chính trị, đồng thời trợ cấp cho Nhà xuất bản quốc gia, Tổng cục giáo dục chính trị và các báo để hạ giá xuất bản phẩm chính trị, các cơ quan xuất bản đó khi dùng những khoản trợ cấp này phải chịu sự kiểm soát đặc biệt của Ban chấp hành trung ương. Sau khi xem xét những đề nghị ấy vào ngày 12 tháng Năm 1922, Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã bổ sung một điểm trong đó quy định mức hạ giá bán buôn đối với các tổ chức đảng mua những xuất bản phẩm ấy, và sau đó chuyển bản kiến nghị đó để Bộ chính trị thông qua coi như chỉ thị cho các cơ quan xô-viết hữu quan.

Nhân có bức thư của V. I. Lê-nin, giám đốc Nhà xuất bản quốc gia O. I-u. Smít đã thông báo với bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục A. V. Lu-na-tsác-xki (thư ngắn của Smít đã được chuyển đến Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy) rằng hiện có quyết định trợ cấp cho Nhà xuất bản quốc gia lấy từ quỹ của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nhờ vậy sách sẽ "được bán với giá hạ chỉ bằng một nửa giá cũ". M. N. Pô-crốp-xki đã đề nghị để hạ giá sách, cần phải sử dụng những quỹ chưa được dùng đến của Tổng cục giáo dục chính trị, đồng thời sử dụng dù chỉ là 1% trong số những tài sản quý như kim cương và vàng hiện đang được giữ lại trong các viện bảo tàng. G. I-a. Xô-côn-ni-cốp lấy lý do là Nhà xuất bản quốc gia đã nhận được trợ cấp; đồng chí đó viết rằng còn việc lập quỹ lấy từ các khoản khấu trừ trong số thuế địa phương, thì thực tế không thể thực hiện được. A. Đ. Txi-u-ru-pa, sau khi chỉ rõ rằng những khoản trích từ thuế địa phương không được bao nhiêu, thậm chí "không đủ để trang trải" những nhu cầu địa phương, đã viết rằng Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thành lập một tiểu ban

để xem xét vấn đề lấy một số vốn lưu động của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng dành cho Bộ dân ủy giáo dục. — 344.

⁴²⁴ Đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân được lập ra theo sắc lệnh ngày 8 tháng Bảy 1919 của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga có nhiệm vụ thống nhất toàn bộ công việc cung cấp cho Hồng quân, nâng cao năng suất của các nhà máy phục vụ quốc phòng cũng như bảo đảm việc phân phối nhanh chóng và đúng đắn các vật phẩm thuộc diện cung cấp ở hậu phương cũng như ở mặt trận. Ngày 16 tháng Tám 1921, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã ra nghị quyết hủy bỏ chức năng và giải thể bộ máy của đặc phái viên này, còn biên chế và tài sản của nó thì giao cho các cơ quan thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 345.

⁴²⁵ Đây là nói về những khoản chi phí cho Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt do M. A. Bôn-tơ - Bru-ê-vích lãnh đạo.

Ngày 19 tháng Năm 1922, Bôn-tơ - Bru-ê-vích đã báo cáo rằng để cho Phòng thí nghiệm vô tuyến điện hoạt động được bình thường, cần phải có một ngân sách ổn định với số tiền tối thiểu là 7500 rúp trước chiến tranh mỗi tháng. M. A. Bôn-tơ - Bru-ê-vích cho rằng ngân sách tối đa bảo đảm cho phòng phát triển mạnh mẽ hơn nữa, phải là 20 nghìn rúp trước chiến tranh mỗi tháng.

Ngày 22 tháng Năm 1922, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua nghị quyết cấp tiền cho Phòng thí nghiệm vô tuyến điện (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 228 - 230. — 346.

⁴²⁶ Văn kiện này được viết trên thư của I. I. Xcơ-voóc-tốp - Xtê-pa-nốp gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, trong đó đồng chí ấy đề nghị để đồng chí ấy thôi giữ chức phó chủ nhiệm hội đồng biên tập Nhà xuất bản quốc gia, và chỉ để đồng chí đó làm việc như một ủy viên của hội đồng, đồng thời cho phép đồng chí ấy đi nghỉ đầy đủ vì sức khỏe bị giảm sút. Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã ra quyết định cho I. I. Xcơ-voóc-tốp - Xtê-pa-nốp đi nghỉ. — 347.

⁴²⁷ Bức thư công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết nhân khi chuẩn bị trực xuất ra nước ngoài những phần tử trí thức chống xô-viết. — 347.

⁴²⁸ "*Nước Nga mới*" — tạp chí xã hội, văn học và khoa học ra hàng tháng theo khuynh hướng của phái Xmê-na Vê-khơ; xuất bản trong thời kỳ 1922 - 1926 do I. G. Lê-giơ-nép chủ biên; hai số đầu xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát vào tháng Ba và tháng Sáu 1922. Về sau, từ tháng Tám 1922, tạp chí được xuất bản ở Mát-xcơ-va dưới tên gọi "Nước Nga".

Xem chú thích sau. — 348.

⁴²⁹ Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 26 tháng Năm 1922, sau khi xem xét theo đề nghị của V. I. Lê-nin vấn đề về tạp chí "Nước Nga mới", đã ủy nhiệm cho Tổng cục xuất bản "lấy tư cách là cấp cao nhất cho phép tạp chí "Nước Nga mới" tiếp tục xuất bản, sau khi hủy bỏ nghị quyết của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát về việc đóng cửa tạp chí" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Nhân việc Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát gửi đơn lên Bộ chính trị đề nghị hủy bỏ nghị quyết ngày 26 tháng Năm, Bộ chính trị đã ủy nhiệm cho chủ nhiệm Bộ chính trị Nhà xuất bản quốc gia N. L. Mê-sê-ri-a-cốp xem xét vấn đề này và có kết luận. Mê-sê-ri-a-cốp đề nghị không hủy bỏ nghị quyết của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát về việc đóng cửa tạp chí mà cho phép những người xuất bản tạp chí "Nước Nga mới" ra một tạp chí mới. Ngày 1 tháng Sáu 1922, Bộ chính trị đã bác đơn của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát xin hủy bỏ nghị quyết ngày 26 tháng Năm và đề nghị Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thực hiện nghị quyết đó. Ngày 8 tháng Sáu 1922, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, sau khi nghe bản trình bày của Mê-sê-ri-a-cốp đã tán thành bản trình bày đó và quyết định coi vấn đề về tạp chí "Nước Nga mới" như đã được giải quyết xong.

"*Ban ngày*" — tờ báo ra hàng ngày theo khuynh hướng tư sản tự do; xuất bản ở Pê-téc-bua từ năm 1912. Tham gia tờ báo này có những phần tử men-sê-vích thủ tiêu, chúng nắm hoàn toàn tờ báo này sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917. Tờ báo đã bị Ủy ban quân sự - cách mạng trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đóng cửa ngày 26 tháng Mười (8 tháng Mười một) 1917. — 348.

⁴³⁰ "*Nhà kinh tế*" — tạp chí của Ban kinh tế - công nghiệp thuộc Hội kỹ thuật Nga, tham gia hội này có những phần tử trí thức kỹ thuật tư sản thù địch với Chính quyền xô-viết và những chủ xí nghiệp cũ. Nó được xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát từ tháng Chạp 1921. Trong bài "Về tác dụng của chủ nghĩa duy vật chiến đấu", V. I. Lê-nin đã gọi tờ báo đó là "cơ quan của những kẻ chủ nô hiện đại" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 37 - 38). Vào tháng Sáu 1922, tạp chí "Nhà kinh tế" đã bị đóng cửa. — 348.

⁴³¹ Trong thư ngắn có kết luận sau đây do Ph. E. Đgiéc-gin-xki viết: "Tôi cho rằng ở đó việc thu hẹp biên chế là không thể được. Nhà xe có 6 chiếc xe và tất cả 12 người. Các mức lương đều theo biểu lương chung. Việc bảo quản xe cộ được tiến hành tốt. Xe cộ không chạy một cách lãng phí". Kết luận còn có cả chữ ký của A. Đ. Txi-u-ru-pa và A. I. Rư-cốp. — 349.

⁴³² Văn kiện được công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết ở mặt sau bức thư của thứ trưởng Bộ dân ủy lao động A. M. A-ních-xtơ ngày 18 tháng Năm 1922. A-ních-xtơ đã đề nghị V. I. Lê-nin "theo tinh thần" cuộc nói chuyện giữa đồng chí này và Lê-nin cho thi hành những biện pháp để gác lại vấn đề chính thức đưa A-ních-xtơ ra khỏi ban lãnh đạo Bộ dân ủy lao động do đồng chí này được huy động về công tác ở địa phương, cho đến khi đồng chí đó đi chữa bệnh trở về. A-ních-xtơ cũng đề nghị sớm cho đồng chí ấy đi chữa bệnh.

Ngày 27 tháng Năm 1922, Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã xác nhận quyết định trước đây về việc để cho A-ních-xtơ cùng với vợ đi Cáp-ca-dơ chữa bệnh, trong thời hạn một tháng rưỡi. — 349.

⁴³³ Ngày 23 tháng Năm 1922, Ban bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định thỏa mãn đề nghị của V. I. Lê-nin về việc đưa nhà phẫu thuật V. N. Rô-da-nốp đi nghỉ với con trai ở Ri-ga. Về việc này, V. N. Rô-da-nốp sau này đã viết trong hồi ký của mình nói về V. I. Lê-nin (xem "Hồi ký về V. I. Lê-nin", ph. 2, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 406 - 407). — 350.

⁴³⁴ Ngày 26 tháng Năm 1922, bộ trưởng Bộ dân ủy y tế N. A. Xê-ma-scô đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng nữ y sĩ C. M. Grê-snô-va cùng với con gái sẽ đi nghỉ ở Crưm vào tháng Bảy (cũng xem chú thích 392 và Văn tập Lê-nin, t. XXXVI, tr. 490). — 351.

- ⁴³⁵ "*Đêm trước*" — tờ báo được xuất bản ở Béc-lingh với sự tham gia của những người thuộc phái Xmê-na Vê-khơ. — 352.
- ⁴³⁶ "*Tư tưởng Nga*" — tạp chí; năm 1922 xuất bản ở Pra-ha do P. B. Xơ-ru-vê chủ biên. — 352.
- ⁴³⁷ Văn kiện công bố ở đây được viết dưới văn bản bức thư ngắn của bộ trưởng Bộ dân ủy y tế N. A. Xê-ma-scô gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về "những trào lưu quan trọng và nguy hiểm" (do V. I. Lê-nin gạch dưới — *BT*) trong giới y học, những trào lưu đó đã biểu hiện tại Đại hội II toàn Nga các phái bác sĩ trực thuộc Ban chấp hành trung ương công đoàn cán bộ y tế toàn Nga (tiến hành ở Mát-xcơ-va từ 10 đến 14 tháng Năm 1922). Những trào lưu này đã bị bọn dân chủ - lập hiến, bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng lợi dụng một cách có kết quả; Xê-ma-scô viết rằng thực chất của những trào lưu đó như sau: 1) tiến công "chống lại nền y học xô-viết và ca ngợi nền y học của hội đồng địa phương", 2) đòi dân chủ hoàn toàn theo quan niệm của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và bọn men-sê-vích, 3) muốn "đứng ngoài phong trào công nhân và công đoàn chung", 4) muốn "tự tổ chức lại trên cơ sở ấy, ngoài những điều khác ra, bằng con đường tổ chức một cơ quan báo chí riêng của mình". Thông báo về các hoạt động chống xô-viết của "bọn chóp bu" trong giới bác sĩ men-sê-vích và xã hội chủ nghĩa - cách mạng tại đại hội, Xê-ma-scô cho rằng cần phải thi hành những biện pháp kiên quyết đối với bọn này.
- Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 24 tháng Năm 1922 đã chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin sau khi đã ủy nhiệm cho Ph. E. Đgiéc-gin-xki với sự tham gia của N. A. Xê-ma-scô "vạch kế hoạch trong đó nêu lên những biện pháp và báo cáo với Bộ chính trị trong thời hạn một tuần lễ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 353.
- ⁴³⁸ Ngày 24 tháng Năm 1922, V. I. Lê-nin đã nhận được bức điện báo bằng điện thoại của G. E. Di-nô-vi-ép và sau này nhận được thư giải thích của phái viên của Bộ dân ủy ngoại thương là C. M. Béc-ghê để trả lời thư của V. I. Lê-nin, trong đó cho biết rằng đơn kiện của Misen là do hiểu lầm và ngay lập tức sẽ cho thi hành những biện pháp cần thiết. — 354.

- ⁴³⁹ Đây là nói đến bài báo của L. M. Khin-tsúc "Những kết quả của đoàn đại biểu hợp tác xã quốc tế tìm hiểu hợp tác xã tiêu dùng ở nước Nga xô-viết", bài này đăng trên báo "Sự thật" ngày 20 tháng Năm 1922. — 354.
- ⁴⁴⁰ Đây là nói về nghị quyết do Hội nghị hợp tác xã quốc tế họp ở Mi-lăng thông qua trên cơ sở bản báo cáo của đoàn đại biểu do Hội liên hiệp hợp tác xã quốc tế cử sang nước Nga để tìm hiểu tình hình hợp tác xã xô-viết. Đoàn đại biểu đã nhất trí kết luận rằng hợp tác xã ở nước Nga xô-viết có một vị trí đặc biệt vì ảnh hưởng của nó, vì lực lượng và quy mô của các dịch vụ, và thừa nhận rằng hợp tác xã tất cả các nước ủng hộ hợp tác xã xô-viết là một điều hết sức cần thiết.
- Ngày 24 tháng Năm 1922, L. M. Khin-tsúc đã chuyển cho V. I. Lê-nin nguyên bản tiếng Pháp kết luận của đoàn đại biểu Hội liên hiệp hợp tác xã quốc tế. Trong khi thông qua rằng vấn đề tín dụng chưa giải quyết xong và những quan hệ kinh doanh của hợp tác xã xô-viết với Tây Âu chỉ vừa mới bắt đầu, Khin-tsúc viết rằng: "Công-xoóc-xi-om Thụy-điển (rất đáng tin cậy) đã đề nghị cho chúng ta vay 50 triệu cua-ron (trên 20 triệu rúp bằng vàng)". Sau này, Khin-tsúc báo cáo với Lê-nin rằng đã ký được hiệp nghị với hợp tác xã Anh (Hội mua sỉ) về việc hợp tác xã Anh cho hợp tác xã xô-viết vay nợ (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 355.
- ⁴⁴¹ Đây là nói đến các nhóm trong số những đảng viên cộng sản Ta-ta-ri-a mà chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy của nước Cộng hòa Crum X. Xa-ít - Ga-li-ép đã trình bày cho V. I. Lê-nin biết.
- Nhân đây cần phải nêu rõ rằng ngay từ tháng Bảy 1921, Xa-ít - Ga-li-ép (nguyên là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy của nước Cộng hòa Ta-ta-ri-a cho đến tháng Sáu 1921) đã gửi cho V. I. Lê-nin một bức thư, trong đó (điểm 4) viết rằng: "Trong tất cả các nước cộng hòa tự trị, cụ thể là Ta-ta-ri-a, trong hàng ngũ những người cộng sản bản địa (người Ta-ta-ri-a) có hai trào lưu (hai nhóm nhỏ) rõ ràng là tách biệt nhau: một nhóm đứng trên quan điểm đấu tranh giai cấp và cố gắng tiếp tục phân định về mặt giai cấp những tầng lớp dân cư bản địa, còn trào lưu khác thì mang màu sắc dân tộc chủ nghĩa tiểu tư sản...
- Điều sau đây có đúng không,... nhóm thứ nhất phải được sự ủng hộ hoàn toàn và bằng mọi cách của toàn bộ Đảng cộng sản Nga

và các cơ quan cao nhất của nó, còn nhóm thứ hai (trong chừng mực họ chân thành và rất mong muốn hoạt động vì lợi ích của cách mạng vô sản và trong chừng mực họ giúp ích bằng hoạt động của mình) chỉ đáng được sử dụng và đồng thời được giáo dục theo tinh thần chủ nghĩa quốc tế thuần túy, nhưng không thể được coi trọng hơn nhóm thứ nhất như tình hình xảy ra trong thời gian gần đây và không phải chỉ có riêng ở Ta-ta-ri-a?".

Về câu hỏi này, V. I. Lê-nin đã viết trong những thư trả lời của mình như sau: "4) Tôi yêu cầu có những chỉ dẫn chính xác, ngắn gọn, rõ ràng về những sự việc đối với cả "hai trào lưu"" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 76). — 355.

⁴⁴² Viết nhân dịp có thư báo cáo của thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp I. A. Tê-ô-đô-rô-vích. Cho rằng tình hình là hoàn toàn không bình thường khi mà vấn đề trồng nho, chế biến rượu nho và việc tiêu thụ rượu nho lại do hai cơ quan quản lý — Bộ dân ủy nông nghiệp và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Tê-ô-đô-rô-vích đề nghị — vì lợi ích phát triển ngành nông nghiệp cực kỳ quan trọng và có thu nhập cao này, tập trung việc lãnh đạo hoạt động đó vào chỉ một cơ quan là Xanh-đi-ca nhà nước phụ trách các tơ-rốt trồng nho và chế biến rượu nho của nước Cộng hòa.

Thư báo cáo của Tê-ô-đô-rô-vích đã được chuyển cho A. Đ. Txi-u-ru-pa kèm theo lời đề sau đây của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy là N. X. Lê-pê-sin-xcai-a: "Gửi đồng chí Txi-u-ru-pa. Theo chỉ thị của đồng chí Lê-nin kèm theo đề nghị phải báo cáo một bản nghị quyết". Ngày 27 tháng Năm, trong bản trình bày ý kiến của mình, Txi-u-ru-pa viết rằng: "Về cơ bản, tư tưởng là đúng đắn. Tôi không biết rõ tư tưởng đó đã được thể hiện như thế nào trong sắc lệnh do Bộ dân ủy nông nghiệp trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tôi sẽ xúc tiến công việc" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Ngày 2 tháng Sáu 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thảo luận dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga do I. A. Tê-ô-đô-rô-vích trình về việc tổ chức kinh doanh trồng nho và chế biến rượu nho trên lãnh thổ liên bang. Sau khi bác bỏ dự thảo được đề nghị, Hội đồng lao động và quốc phòng đã chuyển vấn đề về những biện pháp phát triển ngành trồng nho và sản xuất rượu nho cũng như vấn đề tổ chức buôn bán rượu nho và sản xuất rượu nho sang cho Ủy ban kế hoạch nhà nước xem xét

và đề nghị dựa vào các chỉ thị do Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn để giải quyết các vấn đề nêu trên. Xanh-đi-ca nhà nước trồng nho và chế biến rượu nho đã được thành lập căn cứ vào sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 27 tháng Bảy 1922. — 355.

⁴⁴³ Đây là nói đến thư báo cáo của B. I. Ranh-stanh, trong đó nêu lên những tài liệu chi tiết về tiến sĩ I-u. Ham-mơ và con trai của ông là A. Ham-mơ, cũng như về "Công ty liên hợp dược phẩm và hóa chất Mỹ" do hai cha con ông lãnh đạo.

Cũng xem tập này, các văn kiện 44 và 359. — 356.

⁴⁴⁴ Đề nghị của V. I. Lê-nin về việc ủng hộ các xí nghiệp của A. Ham-mơ và của B. Mi-sen đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận ngày 2 tháng Sáu 1922. — 356.

⁴⁴⁵ Không thể xác minh được ý muốn nói gì. — 357.

⁴⁴⁶ Phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng A. Đ. Txi-u-ru-pa đồng thời được Hội đồng bộ trưởng dân ủy cử làm bộ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông vào ngày 25 tháng Tư và được Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn đảm nhiệm chức vụ ấy vào ngày 6 tháng Năm 1922, tuy thế hồi ấy Txi-u-ru-pa không tham gia vào công việc của Bộ dân ủy thanh tra công nông vì bị bệnh. — 359.

⁴⁴⁷ Trả lời bức thư của V. I. Lê-nin, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông là N. A. Rê-xkê đã trình bày những dự kiến đã được thỏa thuận với những ủy viên khác của ban lãnh đạo về vấn đề cải tổ Bộ dân ủy thanh tra công nông. Kèm theo thư báo cáo, còn có quy định về biên chế ở cơ quan trung ương, ở các ban thanh tra tổ chức theo ngành chuyên môn và địa phương, ở các nước cộng hòa tự trị và ở các tỉnh cũng như "Bản kê số tiền để trả lương cần thiết cho Bộ dân ủy thanh tra công nông trong điều kiện phải giảm biên chế và nâng trình độ chuyên môn của cán bộ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông V. A. A-va-nê-xốp khi đó ở Béc-lanh để điều tra hoạt động của các cơ quan đại diện xô-viết cũng như tìm hiểu tình hình hoạt động của các cơ quan nhà

nước ở Đức. Trong thư gửi các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông ngày 24 tháng Mười 1922, A-va-nê-xốp thừa nhận là hợp lý việc cải tổ bộ dân ủy, nhưng đề nghị đừng nên vội vã sắp xếp lại, phải giữ lại những cán bộ có kinh nghiệm và hoàn việc giải quyết vấn đề này cho đến khi A-va-nê-xốp và A. Đ. Txi-u-ru-pa từ nước ngoài trở về.

Xem văn kiện tiếp theo và cũng xem văn kiện 441. — 359.

⁴⁴⁸ V. I. Lê-nin có ý nói đến những tài liệu do Bộ dân ủy thanh tra công nông gửi để trả lời bức thư của Lê-nin ngày 21 tháng Tám 1922. — 360.

⁴⁴⁹ Có thể đây là nói đến E. N. Phô-xơ bấy giờ làm việc ở Cục đường sắt Đông - Nam ở Vô-rô-ne-giơ. V. I. Lê-nin đã biết rõ Phô-xơ khi còn ở Trường đại học tổng hợp Ca-dan. — 360.

⁴⁵⁰ Trong báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ra ngày 25 tháng Tám 1922 đã đăng bài "Sự giúp đỡ thực tế của những người bạn của nước Nga xô-viết". Bài báo miêu tả hoạt động của đội máy kéo được các thành viên "Hội những người bạn của nước Nga xô-viết" ở Mỹ tổ chức ra tại nông trường quốc doanh Tôi-ki-nô huyện Ô-khan-xơ, tỉnh Péc-mơ (xem văn kiện 470). Lãnh đạo đội này là một đảng viên cộng sản Mỹ Ha-rôn Ve-rơ. Trên mảnh cắt từ tờ báo đó, V. I. Lê-nin gạch dưới đầu đề bài báo và ghi chú ở phía bên trái: "NB". — 361.

⁴⁵¹ V. A. X-mô-li-a-ni-nốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng đồng chí đó đã gửi một bức điện cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Péc-mơ yêu cầu tìm hiểu công việc của đội máy kéo Mỹ, cho biết ý kiến của mình về công việc của đội này và giúp đỡ đội.

Về Rút-ghéc-xơ, X-mô-li-a-ni-nốp viết rằng những cuộc đàm phán về việc sửa đổi hợp đồng với nhóm này sẽ được tiến hành sau khi Rút-ghéc-xơ từ Cu-dơ-bát trở về.

Sau khi nhận được tài liệu từ Péc-mơ gửi đến báo cáo về hoạt động của đội máy kéo Mỹ, V. I. Lê-nin đã viết mấy bức thư: "Gửi Hội những người bạn của nước Nga xô-viết (ở Mỹ)", "Gửi Hội viện trợ kỹ thuật cho nước Nga xô-viết", "Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Péc-mơ" và "Gửi Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 268 - 275). — 361.

⁴⁵² "Aufbau. Zeitschrift für wirtschafts-politische Fragen Ost-Europas". "Au-phbau (Phục hưng). Tập bài viết về những vấn đề đời sống kinh tế và chính trị Đông Âu". Xuất bản ở Muyn-khen từ tháng Sáu 1921. Tập tài liệu in bằng các thứ tiếng Nga và Đức.

V. I. Lê-nin đã để ý đến tập tài liệu "Aufbau" ngay từ mùa xuân 1922. Theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin một bức thư đã được gửi cho I. X. Un-slich-tơ để hỏi xem đồng chí ấy có trong tay tập tài liệu đó không. Un-slich-tơ trả lời rằng đồng chí ấy không có tập tài liệu ấy, nhưng đã viết trong thư "nếu yêu cầu, tôi có thể đặt mua"; Lê-nin đã gạch hai gạch câu cuối cùng trong thư của Un-slich-tơ và đã viết ở phía trên đó: "Tôi thiết tha yêu cầu" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 362.

⁴⁵³ Đây là nói đến cuốn sách nhan đề là "Những tài liệu của Hội nghị thành lập Liên minh bảo hoàng - nhân dân Nga (của những người quân chủ lập hiến), từ ngày 25 tháng Ba đến ngày 5 tháng Tư 1922". — 363.

⁴⁵⁴ Đây muốn nói cuốn sách của A. Éc-man-xki "Việc tổ chức lao động và sản xuất cách khoa học và phương pháp Tay-lo", Nhà xuất bản quốc gia, 1922. V. I. Lê-nin đã đánh giá cuốn sách đó trong bài "Một con sâu làm rầu nồi canh" (Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 242 - 243). — 363.

⁴⁵⁵ Đây là nói đến thư trả lời của V. A. X-mô-li-a-ni-nốp ngày 1 tháng Chín 1922 nhân có thư của V. I. Lê-nin gửi cho A. I. Rư-cốp (xem tập này, văn kiện 440). — 364.

⁴⁵⁶ V. A. X-mô-li-a-ni-nốp đã thực hiện sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin: đã cho biết địa chỉ của N. A. Gi-đê-lép, đã gửi những quyển sách và đoạn trích trong biên bản của Nhà xuất bản sách kỹ thuật - lý luận quốc gia về việc ấn hành cuốn sách của I. M. Bê-xprô-dơ-van-nưi. — 365.

⁴⁵⁷ Đây là nói đến bức thư của A. M. Goóc-ki gửi cho A-na-tôn Phrăng-xơ đề ngày 3 tháng Bảy 1922 nói về vụ án truy tố bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng về tội hoạt động phản cách mạng (xem chú thích 415). Không đi vào phân tích thực chất của sự việc, Goóc-ki đã đánh giá vụ án đó như là việc chuẩn bị "cho việc giết hại những người đã từng phục vụ một cách chân thành sự nghiệp giải phóng nhân dân

Nga", và ông yêu cầu Phrăng-xơ gửi thư chỉ cho Chính phủ xô-viết "thấy rõ tính chất không thể dung thứ được của tội lỗi đó". Goóc-ki viết rằng: "Có thể là những lời nói xác đáng của Ngài sẽ cứu được sinh mệnh quý giá của những người xã hội chủ nghĩa".

Goóc-ki cũng đã gửi cho Phrăng-xơ bản sao bức thư của mình viết về vấn đề đó gửi cho phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy A. I. Rư-cốp, trong đó Goóc-ki cảnh báo trước rằng các bản án tử hình đối với những bị cáo sẽ gây nên "sự bao vây về tinh thần của châu Âu xã hội chủ nghĩa đối với nước Nga". — 365.

⁴⁵⁸ Chủ tịch Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga M. P. Tôm-xki đã yêu cầu V. I. Lê-nin viết một bức thư cho Đại hội V các công đoàn toàn Nga sắp tới. — 367.

⁴⁵⁹ Cuốn sách của L. M. Khin-tsúc "Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong những điều kiện của chính sách kinh tế mới" đã được viết theo đề nghị của V. I. Lê-nin và được Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng toàn Nga phát hành vào cuối năm 1922. Những chỉ thị của V. I. Lê-nin đã được tác giả lưu ý.

Về cuốn sách đó, sau này, trong một bài nhan đề là "V. I. Lê-nin và hợp tác xã", L. M. Khin-tsúc sau khi nêu bật rằng Lê-nin hết sức quan tâm đến hợp tác xã, đã hồi tưởng lại như sau: "Khi một trong những người lưu vong, A. X. Ốc-lốp, xuất bản một cuốn sách mỏng ở nước ngoài để phản đối Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, Vla-đi-mia I-lích đã gọi tôi đến và kiên quyết đòi (cho tôi hai tuần lễ) viết một cuốn sách nói về Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Đồng thời, Người không những cho những lời khuyên, mà còn đòi đọc các bản in thử..." ("Hội liên hiệp những người tiêu dùng", số 1 - 2, 1924, tr. 5).

Cũng xem tập này, văn kiện 454. — 368.

⁴⁶⁰ Đây là nói đến bảo dự thảo bức thư gửi Đại hội V các công đoàn toàn Nga. Trên bức thư đó, các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đều ghi là tán thành bản dự thảo, và có ý kiến của M. P. Tôm-xki: "Nếu viết nổi bật hơn về công nhân, ít chữ về đề tài sau đây: nền đại công nghiệp là cơ sở của chủ nghĩa xã hội, thì có lẽ tốt hơn". Có thể là do có ý kiến nhận xét đó, Lê-nin đã thêm đoạn sau đây vào câu thứ ba đã có trong bức thư: "thế mà chính ngành công nghiệp này, gọi là "công nghiệp nặng", lại là cơ sở chủ yếu của chủ nghĩa xã hội" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 246 - 247).

Thư của V. I. Lê-nin đã được đọc tại phiên họp đầu tiên của đại hội, ngày 17 tháng Chín 1922. — 368.

⁴⁶¹ Ngày 27 tháng Chín 1922, A. I. Rư-cốp đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định chi 14 nghìn tỷ rúp cho nhu cầu của những vùng cung cấp chất đốt chủ yếu nhất (Ba-cu, Grô-dơ-nui và Đôn-bát), rằng bắt đầu từ tháng Mười giá chất đốt thuộc diện cung cấp theo kế hoạch dự định sẽ tăng gần gấp đôi, đồng thời cũng sẽ cho thi hành những biện pháp khác. — 369.

⁴⁶² Trả lời yêu cầu này, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính M. C. Vla-đi-mi-rốp đã gửi cho V. I. Lê-nin những tài liệu về dự trữ vàng và về các khoản thu nhập bằng thuế tính từ đầu năm 1922 cho đến 17 tháng Chín. Sau khi báo cáo về số thiếu hụt trong ngân sách của quý từ tháng Bảy đến tháng Chín, Vla-đi-mi-rốp viết rằng số thiếu hụt trong tháng Chín sẽ rất lớn vì phải chi cho Bộ dân ủy giao thông và công nghiệp, và con số thiếu hụt đó sẽ lên tới 250 nghìn tỷ rúp, đây chỉ là tính theo số lượng giấy bạc phát hành; hiện đang tính số có thể bị thiếu hụt trong quý từ tháng Mười đến tháng Chạp. Vla-đi-mi-rốp cũng đã báo cáo về những biện pháp đang được cho thi hành nhằm giảm bớt các khoản chi. — 370.

⁴⁶³ Vào ngày 2 tháng Mười 1922, V. I. Lê-nin từ Goóc-ki, là nơi Người đã chữa bệnh trở về Mát-xcơ-va. — 371.

⁴⁶⁴ Đây muốn nói về hoạt động sắp tới của I-u. V. Lô-mô-nô-xốp nhân việc dự định giải tán phái đoàn đường sắt Nga ở nước ngoài do đồng chí đó làm trưởng đoàn. — 371.

⁴⁶⁵ Ngày 19 tháng Chín, V. A. X-mô-li-a-ni-nốp đã viết cho V. I. Lê-nin rằng đồng chí đó đã chuyển thư của V. I. Lê-nin cho I-u. V. Lô-mô-nô-xốp, A. I. Rư-cốp và Ph. E. Đgiéc-gin-xki xem.

Trả lời đề nghị của Lê-nin, Lô-mô-nô-xốp, trong khi từ chối việc đảm nhiệm những chức vụ hành chính đã đề nghị giành cho đồng chí ấy khả năng tiếp tục hoạt động khoa học để hoàn thành việc thí nghiệm các đầu máy xe lửa và những công việc khác mà đồng chí đó đã tiến hành trong thời kỳ 1911 - 1916.

Rư-cốp đã báo cáo rằng sau khi bàn bạc với Đgiéc-gin-xki, hai người đã thỏa thuận với nhau rằng sau khi Lô-mô-nô-xốp trở về nước Nga sẽ làm việc ở Bộ dân ủy giao thông, nhưng hoãn việc giải quyết chi tiết cho đến khi Lô-mô-nô-xốp trở về đến nơi.

Đgiéc-gin-xki đã viết thư gửi V. I. Lê-nin rằng đồng chí đó đề nghị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga cử Lô-mô-nô-xốp tham gia ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông và đã được đồng ý về nguyên tắc. Đgiéc-gin-xki cho rằng thích hợp nhất là giao cho Lô-mô-nô-xốp đứng đầu Ủy ban kỹ thuật tối cao, trước đây đồng chí đó đã từng làm chủ tịch ủy ban này, đồng thời phụ trách công tác thanh tra, bởi vì những chức vụ này có thể tạo cho đồng chí đó khả năng được hưởng sự độc lập tối đa và hiểu được toàn bộ tình hình vận tải và Bộ dân ủy giao thông.

Cũng xem tập này, văn kiện 489. — 372.

⁴⁶⁶ Đây là nói bài phát biểu của V. I. Lê-nin tại Đại hội IV sắp tới của Quốc tế cộng sản.

V. I. Lê-nin đã đọc báo cáo "Năm năm cách mạng Nga và những triển vọng của cách mạng thế giới" tại phiên họp buổi sáng của đại hội, vào ngày 13 tháng Mười một 1922 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 323 - 341). — 372.

⁴⁶⁷ Các cuộc thương lượng với L. Ua-các đã bị ông này làm gián đoạn vào tháng Mười 1921, và đã được nối tiếp lại vào năm 1922 (xem chú thích 6). Hợp đồng sơ bộ với Ua-các đã được L. B. Cra-xin ký ngày 9 tháng Chín 1922 (về những điều kiện của hợp đồng, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 241 và chú thích 134). Sau khi tìm hiểu hợp đồng, Lê-nin đánh giá nó là một hợp đồng rõ ràng là không có lợi cho Nhà nước xô-viết, do đó trong thư gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 12 tháng Chín, V. I. Lê-nin đã phản đối việc phê chuẩn hợp đồng (xem sách đã dẫn, tr. 208). Về vấn đề này, V. I. Lê-nin cũng đã viết cả trong thư ngắn công bố ở đây gửi cho G. E. Di-nô-vi-ép.

Tiểu ban mà V. I. Lê-nin nhắc đến ở đây là do Bộ chính trị thành lập ngày 24 tháng Tám 1922 để cụ thể hóa và hoàn chỉnh dự thảo hợp đồng ký với Ua-các.

Khi nói về "những đề nghị của Mỹ", dường như Lê-nin có ý nói đến những cuộc đàm phán giữa L. B. Cra-xin và đại diện công ty dầu mỏ Mỹ "Công ty quốc tế Bắc-nơ-xđôn". Ngày 20 tháng Chín 1922, có hai hợp đồng đã được ký với công ty này, một về mặt khai thác các giếng dầu Ba-la-kha-ni ở Ba-cu trong thời hạn 15 ½ năm và một về việc khoan các giếng mới.

Cũng xem tập này, các văn kiện 466, 483, 484 và 485. — 372.

⁴⁶⁸ Căn cứ theo đề nghị của V. I. Lê-nin, L. M. Khin-tsúc đã viết thêm vào cuốn sách của mình "Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong những điều kiện của chính sách kinh tế mới" hai chương: "Việc cải tổ bộ máy của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng" và "Việc định mức lao động". Trong hai chương này, tác giả trình bày về công việc tinh giản bộ máy, về việc thành lập được ở trong Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng với sự thỏa thuận của Viện nghiên cứu lao động trung ương và có sự tham gia của Ban chấp hành trung ương công đoàn cán bộ xô-viết — một trạm thí nghiệm đặc biệt, tức là phòng định mức, và về kết quả hoạt động của phòng này. Khin-tsúc cũng đã chú ý đến những ý kiến khác của Lê-nin.

Cuốn sách của Khin-tsúc đã được xuất bản năm 1922. Trên những trang của cuốn sách, Lê-nin đã ghi ở nhiều chỗ những nhận xét của mình — xem "Thư viện của Lê-nin ở Crem-li. Thư mục". Mát-xcơ-va, 1961, tr. 338. — 373.

⁴⁶⁹ Xem chú thích 467. — 374.

⁴⁷⁰ Ngày 20 tháng Chín 1922, người ta đã phân phát cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga những tài liệu sau đây để biết: báo cáo của đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng Sanh-man về thực hiện thu hoạch, báo cáo tổng kết của Sanh-man và những lời giải thích chung về bản báo cáo đó. Sau khi đọc những văn kiện ấy, V. I. Lê-nin đã viết thư ủy nhiệm được công bố ở đây.

Kèm theo các tài liệu này còn có thư ngắn sau đây của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy L. A. Phô-ti-ê-va gửi chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng N. P. Goóc-bu-nốp: "Ni-cô-lai Pê-tơ-rô-vích, Vla-đi-mia I-lích yêu cầu nghiên cứu cẩn thận những tài liệu này và thảo cho Người bức điện báo bằng điện thoại, nếu cần thiết...". — 374.

⁴⁷¹ V. I. Lê-nin đã từ Goóc-ki trở về Mát-xcơ-va ngày 2 tháng Mười 1922; ngày 3 tháng Mười, Người đã chủ tọa phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Phiên họp này đã chấp nhận nghị quyết do Lê-nin đề nghị về tổ chức công tác của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Cũng xem hai văn kiện tiếp theo. — 375.

⁴⁷² Đây là nói về hội nghị định mức lần thứ nhất của các cơ quan quản lý ở nước Nga, họp tại Mát-xcơ-va từ ngày 21 đến ngày 23 tháng Chín 1922. Hội nghị được triệu tập theo sáng kiến của phòng định

mức thuộc Bộ dân ủy thanh tra công nông, của Ban chấp hành trung ương công đoàn cán bộ xô-viết, của Viện nghiên cứu lao động trung ương và của trạm thí nghiệm trực thuộc Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng (xem chú thích 468). Tham gia hội nghị có trên 120 đại biểu của các cơ quan hành chính, các tổ chức kinh tế và công đoàn. Sau khi nêu rõ trong nghị quyết rằng kỹ thuật và tổ chức quản lý hiện hành (công việc văn phòng, hoạt động hành chính, kiểm kê, quản lý kho tàng, v.v.) không đáp ứng được yêu cầu, hội nghị đã ủng hộ phương pháp nghiên cứu có tính chất thí nghiệm các vấn đề quản lý, đồng thời thừa nhận cần phải "mở rộng từng bước mạng lưới các trạm thí nghiệm có cơ sở khoa học ở địa phương và các phòng định mức trực thuộc các bộ dân ủy và các tổ chức kinh tế lớn, là những tổ chức có liên hệ chặt chẽ với các cơ quan ở trung ương chuyên nghiên cứu về vấn đề quản lý và lao động". — 375.

⁴⁷³ A. Đ. Txi-ur-u-pa khi đó đi chữa bệnh ở nước ngoài. — 376.

⁴⁷⁴ Ngày 2 tháng Mười 1922, G. L. Pi-a-ta-cốp đã thông báo với thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy M. I. Gli-át-xe rằng đồng chí đó không trả lời được bức thư của V. I. Lê-nin vì G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki chưa trở về Mát-xcơ-va.

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi của V. I. Lê-nin, trong cột "Chấp hành", thư ký ghi: "Giải quyết xong nhờ cuộc nói chuyện trực tiếp của Vla-di-mia I-lích với Pi-a-ta-cốp". — 377.

⁴⁷⁵ Ngày 26 tháng Chín 1922, N. V. Crư-len-cô đã trả lời tỉ mỉ bức thư của V. I. Lê-nin. Đồng chí đó đã báo cáo rằng kỳ họp thường kỳ của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga vào tháng Mười sẽ xem xét "bổ sung các bộ luật hình sự và tố tụng hình sự đã được thông qua từ trước bằng một tập luật về hệ thống xét xử và bằng một bộ luật về quyền lợi vật chất dân sự. Bằng cách đó, — Crư-len-cô viết, — cùng với những đạo luật về chế độ biện hộ, về chế độ công tố và về chế độ công chứng, tất cả các đạo luật về tư pháp sẽ được pháp điển hóa". Crư-len-cô báo cáo thêm rằng các bộ dân ủy đề trình một loạt bộ luật gồm nhiều luật (về ruộng đất, về lao động, quy chế về các ban chấp hành Xô-viết tỉnh và về các đại hội của các Xô-viết), còn trước đây đã ban hành bộ luật về quyền gia đình, điều lệ đường sắt, v. v.. Crư-len-cô viết rằng: "Với tình hình như vậy thì không thể nghĩ đến việc pháp điển hóa tất cả các đạo luật đã được ban hành trong 5 năm qua mà chỉ cần hệ thống hóa tất cả các bộ luật đã được ban hành vào các thời kỳ khác nhau thành một tập luật

thống nhất căn cứ theo trình tự công bố của chúng, về việc này sẽ cho thi hành các biện pháp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 378.

⁴⁷⁶ Ngày 29 tháng Chín 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng đã thông qua kế hoạch thống kê, hoàn thành trong một ngày, các viên chức xô-viết, viên chức các xanh-đi-ca, các thợ-rót, các cơ quan nhà nước khác và các công đoàn ở Mát-xcơ-va, kế hoạch này đã được thảo ra vào ngày 27 tháng Chín tại hội nghị của các đại diện Bộ dân ủy thanh tra công nông, Cục thống kê trung ương và Ủy ban kế hoạch nhà nước. Ngày 3 tháng Mười, Hội đồng bộ trưởng dân ủy sau khi thông qua kế hoạch và thủ tục đăng ký, đã giao cho Cục thống kê trung ương của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tiến hành công việc này. Việc đăng ký đã được tiến hành vào giữa tháng Mười 1922. V. I. Lê-nin đã sử dụng kết quả cuộc thống kê đó vào bài nói tại kỳ họp lần thứ 4 của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa IX ngày 31 tháng Mười 1922 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 291 - 292). Về cuộc đăng ký, Lê-nin cũng nhắc đến trong "Đề cương tóm tắt diễn văn tại Đại hội X các Xô-viết toàn Nga" (xem sách đã dẫn, tr. 501). — 380.

⁴⁷⁷ Đây là nói đến bài báo của chủ tịch Tổ chức văn hóa vô sản V. Ph. Plét-nép, nhan đề "Trên mặt trận tư tưởng" đăng ngày 27 tháng Chín 1922 trên báo "Sự thật". Phía trên đầu đề bài báo đó, V. I. Lê-nin đã viết: "Lưu trữ", còn ngoài lề của tờ báo thì Người đã ghi một số ý kiến và đánh dấu mấy chỗ. (Những ý kiến của V. I. Lê-nin về bài báo của V. Plét-nép xem trong Văn tập "V. I. Lê-nin bàn về văn học và nghệ thuật". Mát-xcơ-va, 1960, tr. 567 - 579).

Căn cứ theo quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 31 tháng Tám 1922, trên báo "Sự thật" đã mở một cuộc tranh luận về Tổ chức văn hóa vô sản và về nền văn hóa vô sản. Báo đã đăng một loạt bài của nhiều tác giả về vấn đề này: trong các ngày 24 và 25 tháng Mười, báo "Sự thật" đã đăng một bài dài của phó Ban tuyên truyền và cổ động thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga là I-a. A. I-a-cốp-lép, nhan đề "Bàn về "văn hóa vô sản" và Tổ chức văn hóa vô sản" viết trên cơ sở những chỉ thị của V. I. Lê-nin và những ý kiến của Người ghi bên lề bài báo của Plét-nép. Lê-nin đã chăm chú theo dõi cuộc tranh luận, đã thu thập các đoạn cắt từ các tờ báo. — 380.

- ⁴⁷⁸ Bức điện trả lời cho biết rằng một đơn xin cấp tiền thưởng tận cho tháng Mười đã được gửi đến Tổng cục công nghiệp nhiên liệu. — 381.
- ⁴⁷⁹ Cùng ngày hôm đó, ngày 4 tháng Mười 1922, L. B. Cra-xin đã trả lời V. I. Lê-nin rằng đồng chí đó không phản đối việc cử V. X. Êc-ma-cốp đi ra nước ngoài, sang Ý, ở đó đồng chí ấy có thể chữa bệnh và đồng thời tìm hiểu công tác các hải cảng, các máy móc bốc dỡ v.v.. Ngày 16 tháng Mười Lê-nin đã ủy nhiệm cho thư ký kiểm tra xem tiền đã được cấp phát cho Êc-ma-cốp chưa, và Người đã nhận được báo cáo của Êc-ma-cốp nói rằng tất cả mọi cái cần thiết cho đồng chí đã được làm xong. — 382
- ⁴⁸⁰ Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp ngày 5 tháng Mười và Hội đồng bộ trưởng dân ủy họp ngày 6 tháng Mười 1922 đã thông qua nghị quyết về việc bác bỏ hợp đồng sơ bộ với L. Ua-các (xem báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 226, ngày 7 tháng Mười 1922).
- Nhưng V. I. Lê-nin, Ban chấp hành trung ương đảng và Chính phủ xô-viết không loại trừ khả năng xem xét lại vấn đề dành tô nhượng cho L. Ua-các. Nhân đó, Lê-nin thấy cần thiết phải kiểm tra một lần nữa thật cẩn thận tất cả các điều kiện của hợp đồng tô nhượng. Đặc biệt Người đề nghị thu hẹp diện tích cho tô nhượng và giảm bớt số tiền mà Ua-các có thể nhận được (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 253 - 254, 276). — 382.
- ⁴⁸¹ V. I-a. Tsu-ba-rơ, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp than quốc gia Đôn-bát, đã được gặp V. I. Lê-nin ngày 9 tháng Mười 1922.
- Do coi trọng ý nghĩa đặc biệt của việc khôi phục vùng mỏ Đô-ne-txơ, Lê-nin thường xuyên quan tâm đến công việc của vùng đó, giúp đỡ bằng mọi cách vào việc xây dựng và phát triển vùng đó. Ngày 6 tháng Mười 1922, V. A. Xmô-li-a-ni-nốp đã gửi cho Tsu-ba-rơ một bức thư như sau: "Vla-đi-mia I-lích yêu cầu đồng chí trả lời ngay và ngắn gọn câu hỏi sau đây: nên chăng chọn trong tổng số những mỏ hiện đang hoạt động ở Đôn-bát một số ít mỏ có quy mô lớn nhất và hoạt động tốt nhất, để bảo đảm đầy đủ cho những người làm việc ở đó, bằng cách đầu tư cho việc ấy một số vàng nhất định (nhập máy đi lò, nếu cần, v.v.). Có những trở ngại cho việc lựa chọn đó không và những trở ngại đó là gì. Liệu chúng ta có gặp phải

sự phản đối của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga và của Bộ dân ủy lao động hay không, nghĩa là họ có phản đối việc cung cấp đầy đủ hơn cho một bộ phận công nhân nhất định làm việc ở các mỏ được chọn riêng ra đó không.

Đồng chí hãy gửi gấp cho tôi những ý kiến ngắn gọn của đồng chí — Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy (bỏ vào bì thư mật).

Đồng chí Lê-nin biết rõ rằng đồng chí đi đến Mát-xcơ-va là có ý định giải thích một số vấn đề (ở Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, Bộ dân ủy tài chính và những cơ quan khác) về việc cung cấp phương tiện cho Đôn-bát. Đồng chí hãy báo cáo cho biết kết quả những cuộc bàn bạc của đồng chí. Đồng chí đề nghị bao nhiêu và người ta cung cấp cho đồng chí được bao nhiêu?..".

Kèm theo bức thư còn có thư ngắn của Xmô-li-a-ni-nốp gửi Lê-nin: "Vla-đi-mia I-lích, tôi đã gửi thư cho Tsu-ba-rơ. Liệu có cần sao gửi Ca-mê-nép và Rư-cốp không? 6/X". Dưới đó Lê-nin viết: "Cần" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 382.

- ⁴⁸² Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp từ 5 đến 7 tháng Mười 1922. V. I. Lê-nin đã tham gia phiên họp ngày 5 tháng Mười, vì không được khỏe nên Người đã không tham gia những phiên họp khác.

Trong sổ đăng ký công văn gửi đi của V. I. Lê-nin, ở cột "Chấp hành" có ghi chú của thư ký nói rằng ngày 7 tháng Mười, đã nhận được trả lời của L. B. Ca-mê-nép và "đã chuyển cho Vla-đi-mia I-lích". (Thư trả lời hiện không tìm thấy). — 385.

- ⁴⁸³ Được viết trong lời chào mừng sau đây của ban biên tập báo đoàn thanh niên cộng sản khu phố Bau-man thành phố Mát-xcơ-va gửi V. I. Lê-nin, lời chào mừng đó được in ti-pô như sau: "Người thầy thân yêu! Chúng tôi xin gửi Đồng chí lời chào kính trọng và rất mong nhận được thư trả lời. *Ban biên tập*. Ngày 3 tháng Mười 1922". — 385.

- ⁴⁸⁴ Trong thư gửi G. V. Tsi-tsê-rin (bản sao gửi Bộ chính trị) ngày 12 tháng Mười 1922, M. M. Lít-vi-nốp báo cáo rằng theo ý kiến của đồng chí đó, hoàn toàn không có cơ sở để lo ngại rằng trong tình hình quốc tế và trong nước không có lợi cho nó hiện nay, chính phủ Anh sẽ có những hành động thù địch công khai chống lại nước Nga xô-viết, tuyên bố tịch thu tài sản và vốn thuộc sở hữu của nước Cộng

hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Lit-vi-nốp viết rằng: "Vì thế tôi đã quyết định không thi hành bất kỳ biện pháp nào để "cứu tài sản"" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 386.

⁴⁸⁵ Khi thảo luận vấn đề chi tiền xây dựng nhà máy thủy điện Dê-mô - Áp-tsan ở ngoại ô Ti-phlít, A. X. Xva-nít-dê, phái viên của Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và của Bộ dân ủy tài chính Liên bang Da-cáp-ca-dơ, đã tuyên bố rằng Xô-viết Ti-phlít có đầy đủ nguồn vốn để xây dựng nhà máy thủy điện mà không cần sự giúp đỡ về tài chính của Mát-xcơ-va. Quan điểm này đã được I. V. Xta-lin và G. I-a. Xô-côn-ni-cốp ủng hộ. Do có những bất đồng ý kiến về vấn đề này, ngày 12 tháng Mười 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã ủy nhiệm cho kiểm soát trưởng Bộ dân ủy tài chính N. G. Tu-ma-nốp đến tìm hiểu vấn đề tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy Gru-di-a xem liệu có nên chỉ dựa vào tiền vốn của địa phương hay không, cần bao nhiêu tiền và chề của Gru-di-a có thể bảo đảm cho vay được bao nhiêu.

Về sau vấn đề này mới được giải quyết dứt khoát. Ngày 1 tháng Ba 1923, Bộ chính trị đã lưu ý đến ý kiến của Hội đồng bộ trưởng dân ủy Gru-di-a, của Xô-viết Ti-phlít và của ủy ban xây dựng nhà máy thủy điện phản đối việc không cấp vốn, đồng thời chú ý đến đề nghị của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê, đã quyết định cho Ban chấp hành Xô-viết thành phố Ti-phlít vay một khoản tiền bằng 750 nghìn rúp vàng để chi dùng cho việc xây dựng nhà máy thủy điện (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 389.

⁴⁸⁶ V. I. Lê-nin viết văn kiện này sau khi tọa đàm với đại diện của Công xã lao động Ca-rê-li-a là A. V. Sốt-man về việc xây dựng kinh tế ở Ca-rê-li-a.

Tờ trình của Công xã lao động Ca-rê-li-a về việc xin vay vốn xây dựng nhà máy bột gỗ và chế biến mi-ca đã được xem xét tại Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 15 tháng Mười một 1922. Thừa nhận rằng cần phải cho vay dài hạn đối với những nhu cầu ấy của Ca-rê-li-a, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tài chính cùng phối hợp với Ủy ban kế hoạch nhà nước với

sự tham gia của A. V. Sốt-man xác định cụ thể mức tiền cho vay và những điều kiện thanh toán khoản vốn vay đó.

Thông qua Sốt-man, Lê-nin bày tỏ sự biết ơn trên tình đồng chí đối với Đại hội các Xô-viết của Công xã Ca-rê-li-a và đại hội đảng bộ Ca-rê-li-a về lời chào mừng mà họ đã gửi đến Người và yêu cầu chuyển lời chúc mừng tốt đẹp nhất đến nhân dân lao động Ca-rê-li-a. — 390.

⁴⁸⁷ Bức điện công bố ở đây đã được gửi đi nhân có sự xung đột giữa khu ủy Da-cáp-ca-dơ Đảng cộng sản (b) Nga đứng đầu là G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê, và nhóm của P. G. Mđi-va-ni trong Đảng cộng sản Gru-di-a (trong nhóm này có cả C. M. Txin-txát-dê và X. I. Ca-vta-rát-dê, tức là những người mà V. I. Lê-nin gửi điện này cho họ).

Khu ủy Da-cáp-ca-dơ đã thi hành một đường lối về nguyên tắc là đứng đắn, tức là tranh thủ đoàn kết các nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ thành một Liên bang Da-cáp-ca-dơ và kiên quyết ủng hộ tư tưởng hợp nhất tất cả các nước cộng hòa xô-viết thành một quốc gia thống nhất. Nhưng G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê không phải bao giờ cũng tỏ rõ thái độ mềm dẻo và thận trọng đúng mức trong việc thực hiện chính sách dân tộc, đã mắc bệnh hành chính và vội vã trong việc thực hiện một số biện pháp, không phải bao giờ cũng chú ý đến ý kiến và quyền của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a, việc này đã bị nhóm Mđi-va-ni lợi dụng, nhóm này về căn bản đã theo đuổi một lập trường sai lầm trong những vấn đề cực kỳ trọng yếu của chính sách dân tộc của đảng.

Mđi-va-ni và những người thuộc phái ông ta làm thành đa số trong Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a, thực tế đã cản trở việc thực hiện sự thống nhất về kinh tế và chính trị của các nước cộng hòa Da-cáp-ca-dơ, thực tế là tìm cách giữ nguyên tình trạng biệt lập của Gru-di-a; nhóm Mđi-va-ni lúc đầu phản đối việc thành lập Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, nhưng đến khi hội nghị toàn thể tháng Mười (1922) của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua nghị quyết về thành lập Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, thì nhóm này lại đòi đem Gru-di-a trực tiếp sáp nhập vào Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết, chứ không phải là thông qua Liên bang Da-cáp-ca-dơ. Lập trường này của Mđi-va-ni và những người thuộc phái ông ta đã làm lợi cho bọn dân tộc chủ nghĩa tư sản, bọn men-sê-vích Gru-di-a, và những người cộng sản Gru-di-a tại các kỳ đại hội, hội nghị toàn quốc và các cuộc họp của các phân tử tích cực của

đảng đã có căn cứ xác đáng để đánh giá lập trường đó như là thiên hướng ngả về chủ nghĩa dân tộc.

Txin-txát-dê và nhiều người khác thuộc phái Mđi-va-ni đã gửi thư bằng đường dây trực tiếp lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Bức điện của V. I. Lê-nin chính là để trả lời bức thư nói trên. — 390.

⁴⁸⁸ V. I. Lê-nin muốn nói đến nghị quyết về quan hệ tương hỗ giữa Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và các nước cộng hòa độc lập, đã được thông qua tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 6 tháng Mười 1922. — 391.

⁴⁸⁹ Nhân có giấy giao việc công bố ở đây của V. I. Lê-nin, ngày 25 tháng Mười 1922, L. A. Phô-ti-ê-va, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã viết thư gửi các thành viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và tất cả các bộ trưởng dân ủy "để ngay lập tức phải thông báo cho tất cả các ủy viên của ban lãnh đạo". Trong khi chuyển những điều mà V. I. Lê-nin nói với chị rằng "Người tuyệt đối không thể chịu được những cuộc nói chuyện riêng và sự đi lại trong khi hội nghị đang họp, và chính vì thế mà Người có thể bị ốm lại...", Phô-ti-ê-va đã lưu ý mọi người là cần phải giữ trật tự đầy đủ trong các phiên họp. Kèm theo bức thư, còn có danh sách các thành viên Hội đồng bộ trưởng dân ủy kèm theo lời đề sau đây: "Sau khi đọc xong bức thư kèm theo đây, yêu cầu ký tên vào cạnh họ của mình" (trên bản danh sách có chữ ký của những người đã đọc bức thư) (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 391.

⁴⁹⁰ Tơ-rốt lúa yến mạch Sa-ti-lốp (Cục hạt giống nhà nước) đã được thành lập với sự ủng hộ của V. I. Lê-nin, trên cơ sở trạm thí nghiệm nông nghiệp Sa-ti-lốp, trạm thí nghiệm này được xây dựng từ năm 1896 tại huyện Nô-vô-xi-lơ, tỉnh Tu-la (nay là Trạm hạt giống nhà nước Sa-ti-lốp ở tỉnh Ô-ri-ôn — cơ quan nghiên cứu - khoa học thuộc Bộ nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga).

Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 14 tháng Mười 1922, N. Ô-xin-xki phản đối việc hội nghị liên bộ cự tuyệt không ghi dự toán của tơ-rốt Sa-ti-lốp vào ngân sách của Bộ dân ủy nông nghiệp, lấy cớ là tơ-rốt này hoạt động theo chế độ hạch toán kinh tế. Trong khi nhắc lại rằng khi tổ chức tơ-rốt, người ta đã thừa nhận cần phải trợ cấp

cho nó trong thời hạn 3 - 5 năm, Ô-xin-xki chỉ rõ rằng việc cự tuyệt giúp đỡ vật chất cho tơ-rốt sẽ dẫn tới chỗ làm mất cả những tiền vốn đã đầu tư trước đây, và yêu cầu Lê-nin "đích thân tác động theo tinh thần bảo đảm đầy đủ cho tơ-rốt Sa-ti-lốp". Ô-xin-xki cũng viết về người lãnh đạo toàn bộ công việc, tức là nhà chọn giống P. I. Li-xi-txun, ông này đã chối không làm công tác thuần túy khoa học "để được thấy lúa yến mạch của mình được phổ biến rộng rãi..." (xem "Lưu trữ lịch sử", số 1, 1962, tr. 60 - 61).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 483. — 392.

⁴⁹¹ Theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, thư của N. Ô-xin-xki cũng được chuyển cho thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp là I. A. Tê-ô-đô-rô-vích, kèm theo lời yêu cầu cho biết tình hình ngay lập tức để báo cáo với Lê-nin: cần bao nhiêu tiền để trợ cấp cho tơ-rốt trong thời gian từ tháng Mười đến tháng Chạp, Bộ dân ủy nông nghiệp đã đề nghị bao nhiêu, đã gửi cho những cấp nào và người ta đã cắt bớt đi bao nhiêu ở cấp cuối cùng đã cho bao nhiêu. Sau khi nhận được thư trả lời của Tê-ô-đô-rô-vích, Lê-nin đã viết một bức thư về vấn đề này gửi cho Ban tài chính Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem tập này, văn kiện 490). — 392.

⁴⁹² Đây muốn nói bức thư của cục trưởng Cục công nghiệp than bùn trung ương của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu I. I. Rát-tsen-cô ngày 26 tháng Mười 1922, trong đó Rát-tsen-cô yêu cầu V. I. Lê-nin giúp trong việc mua máy khai thác than bùn cải tiến của hãng Stơ-ren và Công ty ở nước ngoài để phục vụ cho việc cơ giới hóa công việc khai thác than bùn và xuất cho những khoản tiền cần thiết để mua máy đó cũng như gửi một tiểu ban đến tại chỗ thử chiếc máy đó. — 393.

⁴⁹³ Ngày 27 tháng Mười 1922, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định xuất từ quỹ dự trữ của Hội đồng lao động và quốc phòng 7 nghìn rúp vàng để mua máy khai thác than bùn cải tiến của nước ngoài. — 393.

⁴⁹⁴ V. I. Lê-nin muốn nói đến nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 26 tháng Mười 1922 về việc cắt giảm trợ cấp của nhà nước cho Tổ chức văn hóa vô sản và các nhà hát học viện. — 393.

⁴⁹⁵ Đây là nói đến việc G. L. Pi-a-ta-cốp, với tư cách là phó chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước, đã ký dự toán quân sự vượt quá 26 nghìn tỷ rúp (bằng tiền năm 1922) so với con số của Bộ dân ủy tài chính đề nghị. Ngày 28 tháng Mười 1922, dự toán này đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn.

Cũng xem tập này, các văn kiện 486 và 487. — 394.

⁴⁹⁶ V. I. Lê-nin muốn nói đến nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 27 tháng Mười 1922 về việc xuất tiền vốn cho Ác-mê-ni-a để phát triển ngành trồng bông.

Kèm theo văn kiện được công bố ở đây, còn có thư trả lời sau đây do một người không rõ tên viết: "Tiền chưa gửi đi, bởi vì An-xki không tìm thấy Te - Ga-bri-ê-li-an và nếu không có chỉ thị của Te - Ga-bri-ê-li-an thì An-xki không biết gửi tiền đi đâu và gửi bằng tiền tệ gì... (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 395.

⁴⁹⁷ Đây là nói đến bức điện của L. B. Cra-xin ngày 26 tháng Mười 1922, trong đó Cra-xin báo cáo về hai khả năng có thể đạt được thỏa thuận với L. Ua-các. Nếu ngay lập tức phê chuẩn hợp đồng, mà không đề ra điều kiện là chính phủ Anh phải thừa nhận nước Nga xô-viết — bức điện của Cra-xin nói — thì chắc rằng Ua-các sẽ đồng ý trao cho Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga $\frac{1}{3}$ Ê-ki-ba-xtu-dơ để khai thác than, khu này thuộc phần của Ê-ki-ba-xtu-dơ mà ở đó ông ta sẽ không khai thác đến. Cra-xin viết rằng: "Khả năng thứ hai là chúng ta phải phê chuẩn ngay lập tức bản hợp đồng dưới hình thức mà tôi đã ký" và hợp đồng sẽ bắt đầu có hiệu lực ngay sau khi thừa nhận nước Nga xô-viết, việc thừa nhận này nhất định sẽ được thực hiện chậm nhất là sau 8 tháng. Phương án thứ hai được Cra-xin cho là có lợi hơn (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem thư tiếp theo. — 395.

⁴⁹⁸ Có thể đây là nói đến nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 26 tháng Mười 1922 nhân có đề nghị cho in một cuốn sách phổ thông mỏng nói về hợp đồng ký với Ua-các. Bộ chính trị đã quyết định thành lập một tiểu ban "để xem xét và viết càng nhanh chóng càng tốt những bài nói về vấn đề hợp đồng của Ua-các...", tiểu ban này gồm G. L. Pi-a-ta-cốp và

B. X. Xtô-mô-ni-a-cốp, và đã thông qua những chỉ thị cho tiểu ban này, trong đó đã xác định nội dung của những bài viết.

Nhân có bức thư công bố ở đây của V. I. Lê-nin, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy cũng đã gửi cho G. L. Pi-a-ta-cốp và M. I. Phrum-kin bức thư sau đây: "Vla-đi-mia I-lích giao cho tôi viết thư báo cho các đồng chí biết rằng những bài viết về vấn đề hợp đồng ký với Ua-các (hai bài tán thành và hai bài phản đối) phải viết xong càng nhanh càng tốt, không được để chậm trễ một ngày nào cả" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Những bài có tính chất tranh luận viết dưới nhan đề chung "Bàn về vấn đề tô nhượng cho Ua-các mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã bác bỏ", đã được đăng trên mấy số báo "Sự thật" (31 tháng Mười, 1 - 3 tháng Mười một 1922). — 396.

⁴⁹⁹ Văn bản bức điện công bố ở đây đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua cùng ngày hôm đó, 30 tháng Mười 1922. — 396.

⁵⁰⁰ Trong cuộc phỏng vấn nhắc đến ở đây, trả lời câu hỏi do phóng viên báo "Người quan sát" và "Người bảo vệ Man-se-xơ" M. Phác-bman nêu ra, có quan hệ tới việc cự tuyệt phê chuẩn hợp đồng ký với L. Ua-các, V. I. Lê-nin đã nói rằng Chính phủ xô-viết đã quyết định mở cuộc thảo luận về vấn đề này trên báo (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 283 - 284). — 396.

⁵⁰¹ *Hội nghị Lô-da-nơ* — hội nghị dự định triệu tập để bàn các vấn đề Cận Đông. Chi tiết hơn về hội nghị đó, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, chú thích 151. — 396.

⁵⁰² Văn kiện công bố ở đây được viết trên thư của L. B. Ca-mê-nép gửi V. I. Lê-nin ngày 30 tháng Mười 1922. Ca-mê-nép đề nghị trong trường hợp được Lê-nin đồng ý: "1) đề nghị Bộ chính trị hủy bỏ nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, giữ nguyên số tiền do Bộ dân ủy tài chính đề nghị, tức là 599 nghìn tỷ trừ đi 26 nghìn tỷ còn 573 nghìn tỷ; 2) đề nghị Bộ chính trị chọn một ủy ban đặc biệt để xem lại việc phân phối các khoản tiền chi theo dự toán giữa các bộ dân ủy nhằm mục đích giảm bớt số tiền chi cho việc đóng tàu thủy và v.v.". Phía dưới đề nghị này, V. I. Lê-nin viết: "Tôi hoàn toàn

đồng tình. 30. X. 1922. *Lê-nin*". Cũng ở chỗ này có những chữ ghi của G. E. Di-nô-vi-ép, I. V. Xta-lin, V. M. Mô-lô-tốp bày tỏ sự đồng ý của các đồng chí này và ghi chú của L. Đ. Tơ-rốt-xki nói rằng Tơ-rốt-xki không bỏ phiếu (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 397.

⁵⁰³ Ngày 2 tháng Mười một 1922, từ Xu-khum, Ph, E, Đgiéc-gin-xki đã gửi điện trả lời văn kiện công bố ở đây. Trong khi tỏ ý rất mong muốn mời I-u. V. Lô-mô-nô-xốp tham gia công tác lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, Đgiéc-gin-xki cho rằng không cần thiết cử Lô-mô-nô-xốp làm quyền thứ trưởng dân ủy trong khi Đgiéc-gin-xki đi vắng và đề nghị yêu cầu Lô-mô-nô-xốp chấp nhận đề nghị trước đây của Đgiéc-gin-xki — tham gia công tác với tư cách là ủy viên của ban lãnh đạo. Đgiéc-gin-xki yêu cầu hoãn việc quyết định cuối cùng về việc sử dụng Lô-mô-nô-xốp chờ đến khi Đgiéc-gin-xki trở về. — 399.

⁵⁰⁴ Xem các chú thích 490 và 491.

Sau khi xem xét dự toán của Cục hạt giống nhà nước vào ngày 18 tháng Mười một 1922 theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Ban tài chính Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xác định số tiền 2½ nghìn tỷ rúp cho dự toán quý từ tháng Mười đến tháng Chạp 1922. — 400.

⁵⁰⁵ Đây là nói nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 13 tháng Mười 1922 về việc định giá chất đốt cho những người tiêu dùng theo kế hoạch.

Trong những bức thư của mình, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp than quốc gia Đôn-bát là V. I-a. Tsu-ba-rơ nêu lên sự không ăn khớp giữa giá than đã được ổn định với giá động rúp đang bị giảm, đồng thời viết rằng những sự tính toán của Ủy ban kế hoạch nhà nước đang lạc hậu so với cuộc sống, sẽ đặt công nghiệp than Đôn-bát vào tình trạng bế tắc, và yêu cầu quyết định về vấn đề này. — 401.

⁵⁰⁶ Theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, Ủy ban kế hoạch nhà nước đã trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng một bản báo cáo về cung cấp tài chính cho Đôn-bát. Vấn đề này đã được đem ra thảo luận tại các phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 15 và 17 tháng Mười một 1922 và tại phiên họp ngày 24 tháng Mười một của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Sau khi nêu lên tầm quan trọng đặc biệt

của hoạt động đều đặn của công nghiệp than và dầu mỏ đối với đời sống kinh tế của nước nhà, Hội đồng bộ trưởng dân ủy thấy cần phải "kiên quyết đảm bảo cho những ngành công nghiệp chất đốt ấy có đầy đủ phương tiện thực tế cần thiết để hoàn thành kế hoạch sản xuất, và nhằm mục đích đó nay quy định, coi như ngoại lệ, những điều kiện đặc biệt để thanh toán tiền mua than và dầu mỏ" ("Tập sắc luật và chỉ thị của chính phủ công nông", 1922, số 79, điều 993). — 402.

⁵⁰⁷ Lê-nin viết bức thư này do có những tình hình sau đây. Ngày 1 tháng Mười một 1922, một nhóm phát-xít có súng ngắn và bom đã đột nhập vào Phòng thương mại của Cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga tại nước Ý. Bọn phát-xít đã xông vào phòng làm việc của phái viên toàn quyền Bộ dân ủy ngoại thương và giơ súng ngắn dọa đại diện và những cán bộ của phòng, lôi 1 nhân viên ra cầu thang và bắn chết. — 403.

⁵⁰⁸ Ngày 1 tháng Mười một 1922, Cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Ý đã gửi cho Bộ ngoại giao Ý một công hàm phản đối nhân vụ tập kích của nhóm phát-xít vào Phòng thương mại của Cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Ý (xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", t. V, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 648 - 649). — 403.

⁵⁰⁹ V. I. Lê-nin muốn nói đến bài báo của I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp nhan đề là "Chuyên gia là gì và người ta đào tạo chuyên gia như thế nào" đăng trên báo "Sự thật" ngày 28 tháng Mười 1922. — 404.

⁵¹⁰ Ý muốn nói đoạn sau đây trong bài báo của I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp: "Và ở đây, cần phải mở rộng **cuộc đấu tranh giai cấp**: cuộc đấu tranh giữa chủ nghĩa xã hội và giữa "thủ công nghiệp tư bản chủ nghĩa" hoặc là "chủ nghĩa tư bản thủ công nghiệp", nói như sau thì đúng hơn. Sau tất cả những điều đã nói ở trên, người đọc sẽ không ngạc nhiên vì sự kỳ quặc của lối ghép chữ như thế. Lối ghép chữ đó kỳ quặc không hơn gì những quan hệ thực tế mà nó biểu hiện". — 404.

⁵¹¹ Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn giữa được bản thảo về phương án đầu tiên của

bức thư của Lê-nin được công bố ở đây gửi H. C. Hu-vơ, cũng như hai bản đánh máy đã được chính V. I. Lê-nin sửa chữa và bổ sung. Trong Toàn tập, bức thư này được in theo phương án cuối cùng của văn bản đánh máy. Những điều do V. I. Lê-nin sửa chữa trong văn bản này, được chỉ rõ phía dưới dòng chữ.

Ngày 22 tháng Mười một 1922, bản sao bức thư cũng đã được gửi cho G. V. Tsi-tsê-rin. Trả lời bức thư đó ngay trong ngày hôm đó, Tsi-tsê-rin viết rằng phải gửi cho Hu-vơ một bức thư theo tinh thần bản dự thảo của V. I. Lê-nin, nhưng nên để cho bộ trưởng bộ dân ủy ngoại giao ký. Theo những tài liệu hiện có trong Cục lưu trữ trung ương của đảng, thư gửi cho Hu-vơ được gửi đi ngày 28 tháng Mười một 1922 với chữ ký của thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao M. M. Lit-vi-nốp.

Cũng xem tập này, văn kiện 502. — 406.

⁵¹² V. I. Lê-nin viết văn kiện được công bố ở đây sau khi đọc bản dự thảo nghị quyết của Đại hội IV Quốc tế cộng sản đã được gửi đến cho V. I. Lê-nin — "Sơ thảo cương lĩnh hành động trong vấn đề ruộng đất". Trong một bức thư gửi kèm theo bản dự thảo, G. E. Di-nô-vi-ép viết rằng Di-nô-vi-ép không dám đưa dự thảo đó ra thảo luận tại đại hội nếu không có ý kiến của Lê-nin. — 407.

⁵¹³ Căn cứ theo những chỉ thị của V. I. Lê-nin bản dự thảo nghị quyết của Đại hội IV Quốc tế cộng sản về vấn đề ruộng đất đã được viết lại. Ngày 30 tháng Mười một, E. X. Vác-ga, trong báo cáo đọc tại đại hội, đã trình bày nội dung bức thư được công bố ở đây và thông báo rằng một tiểu ban được cử ra để hoàn chỉnh bản dự thảo, "trong công tác của mình đã căn cứ trước hết vào bức thư của đồng chí Lê-nin". Trong "Sơ thảo cương lĩnh hành động trong vấn đề ruộng đất" đã có một số sửa đổi; điểm quan trọng nhất trong đó là việc bổ sung tiêu đề "Bản hướng dẫn về việc áp dụng đề cương ruộng đất của Đại hội II Quốc tế cộng sản", trong đó xác định tính chất của nghị quyết (xem "Bản tin Đại hội IV Quốc tế cộng sản", số 27, 1922, tr. 11 - 12). — 408.

⁵¹⁴ Đại hội IV Quốc tế cộng sản đã thảo luận vấn đề hợp nhất Đảng cộng sản và Đảng xã hội chủ nghĩa Ý. Cơ quan lãnh đạo Đảng cộng sản Ý khi đó nằm trong tay nhóm bè phái chủ nghĩa của Boóc-đi-ga, phản đối việc hợp nhất.

Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã gửi cho đoàn đại biểu Đảng cộng sản Ý một bức thư khuyên họ đừng biểu

quyết phản đối nghị quyết về việc hợp nhất đã được khởi thảo trong tiểu ban chuyên môn về vấn đề đó. Đoàn đại biểu Đảng cộng sản Ý tán thành đề nghị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga.

Đại hội đã nhất trí thông qua nghị quyết hợp nhất Đảng cộng sản Ý và Đảng xã hội chủ nghĩa Ý và lập ra một ban tổ chức đặc biệt để thực hiện việc hợp nhất đó.

Cũng xem tập này, văn kiện 510. — 408.

⁵¹⁵ Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, sau khi nghe ý kiến của cả hai bên, đã giải quyết cuộc tranh chấp với kết luận có lợi cho Bộ dân ủy giao thông. — 409.

⁵¹⁶ Những văn kiện công bố ở đây chắc có lẽ là những đoạn trích từ hai bức thư của V. I. Lê-nin hiện nay chưa tìm thấy. Có thể là những bức thư này được viết nhân có cuộc nói chuyện của Lê-nin vào ngày 2 tháng Chạp 1922 với giáo sư N. M. Knhi-pô-vích — trưởng Đoàn nghiên cứu khoa học nghề cá vùng biển A-dốp. Knhi-pô-vích đã yêu cầu giúp đỡ trong việc cấp cho Tổng cục công nghiệp cá trực thuộc Bộ dân ủy lương thực chiếc tàu thủy "Dũng cảm" để giao cho Đoàn nghiên cứu khoa học nghề cá vùng biển A-dốp.

Thư báo cáo của Knhi-pô-vích về việc thuê chiếc tàu thủy "Dũng cảm" cùng với đoạn trích đầu tiên trong một bức thư của Lê-nin đã được Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuyển để đem ra xem xét tại Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 15 tháng Chạp 1922, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thừa nhận "về nguyên tắc cần phải cấp không cho Tổng cục công nghiệp cá chiếc tàu thủy "Dũng cảm" để giao cho Đoàn nghiên cứu khoa học nghề cá vùng biển A-dốp", và đã ủy nhiệm cho Tiểu ban ngân sách Bộ dân ủy tài chính xem xét lại lần thứ hai vấn đề cấp tiền cho Tổng cục công nghiệp cá thực hiện mục đích này. — 409.

⁵¹⁷ Chẳng bao lâu I. I. Khô-đô-rốp-xki đã gửi thư trả lời cho V. I. Lê-nin. Trong thư của mình, đồng chí này nói rằng công việc đỡ đầu dưới hình thức thí nghiệm chỉ tiến hành ở tỉnh Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xơ và ở một huyện (nay là tỉnh Nô-vô-xi-biéc-xơ) và vấn đề các chi bộ nông thôn nhận đỡ đầu các chi bộ thành phố không được đề ra. Khô-đô-rốp-xki miêu tả các hình thức đỡ đầu của các chi bộ đảng thành phố đối với các chi bộ đảng nông thôn, dẫn ra thư trao đổi giữa các chi bộ, những cuộc đi thăm nhau, "đặc biệt là của những đồng chí trong các chi bộ thành thị đối với nông thôn",

để hỏi ý kiến và góp ý kiến về các vấn đề xây dựng đảng và xây dựng nhà nước, cung cấp cho các chi bộ nông thôn cán bộ tuyên truyền, cổ động, cũng như (tùy theo khả năng) sách báo và văn phòng phẩm (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Cũng xem bài của I. Khô-đô-rốp-xki "Trích trong tập hồi ký về I-lích" in ngày 22 tháng Tư 1930 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga".

V. I. Lê-nin đã sử dụng những tài liệu do I. I. Khô-đô-rốp-xki cung cấp vào bản ghi tóm tắt bài nói tại Đại hội X các Xô-viết toàn Nga (vì bị ốm Lê-nin đã không phát biểu được ở đại hội), cũng như để viết bài "Những trang nhật ký" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 500, 418 - 420). — 410.

⁵¹⁸ Đây là nói đến bức điện của M. M. Lít-vi-nốp gửi cho U. Ha-xken ở Luân-đôn, trong bức điện đồng chí này cho biết V. I. Lê-nin đồng ý rằng Ha-xken không chuyển bức thư của Lê-nin cho Hu-vơ (xem tập này, văn kiện 496), nếu Ha-xken thấy rằng làm như thế "là không thuận tiện hoặc là không đúng lúc". — 411.

⁵¹⁹ Đây là nói đến việc I-u. V. Lô-mô-nô-xốp, khi đó đứng đầu phái đoàn đường sắt ở nước ngoài, tặng phần thưởng cho các cán bộ của phái đoàn.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy sau khi thảo luận vấn đề này ngày 22 tháng Chạp 1922, đã khiển trách Lô-mô-nô-xốp, đồng thời đăng lên báo lời khiển trách đó vì đã phát phần thưởng một cách trái phép.

V. A. A-va-nê-xốp đã tham gia một tiểu ban của Hội đồng bộ trưởng dân ủy để điều tra các cơ quan đại diện xô-viết ở nước ngoài và phái đoàn đường sắt. Phái đoàn đường sắt đã bị giải tán ngày 1 tháng Tư 1923. — 413.

⁵²⁰ Bức thư công bố ở đây của V. I. Lê-nin gửi Tsác-lơ P. Stanh-mét-xơ đã được đảng viên cộng sản Mỹ là Ha-rôn-đơ Vê-rơ mang về Mỹ, đồng chí này vào năm 1922 đứng đầu đội máy kéo làm việc tại nông trường quốc doanh "Tô-i-ki-nô", tỉnh Péc-mơ.

Cũng xem tập này, văn kiện 354. — 414.

⁵²¹ Đây là nói đến việc trực xuất tên men-sê-vích trước kia hoạt động tích cực là N. A. Rô-giơ-cốp. Vấn đề về Rô-giơ-cốp đã được thảo luận nhiều lần tại nhiều phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành

trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Ngày 26 tháng Mười 1922, Bộ chính trị đã thông qua nghị quyết: "Trực xuất Rô-giơ-cốp". Ngày 7 tháng Chạp, sau khi sửa đổi nghị quyết ngày 26 tháng Mười của mình, Bộ chính trị đã quyết định hoãn việc trực xuất Rô-giơ-cốp, sau khi cho đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" bài báo của Rô-giơ-cốp về hoạt động của bọn men-sê-vích và bản tuyên bố của y về việc rút khỏi đảng men-sê-vích kèm theo lời bình luận của biên tập viên tờ báo là I-u. M. Xtê-clốp (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem văn kiện tiếp theo. — 415.

⁵²² Ngày 14 tháng Chạp 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã hủy bỏ quyết định ngày 7 tháng Chạp của mình và đã quyết định trực xuất Rô-giơ-cốp đến Pơ-xcốp và hễ y lại phát ngôn chống xô-viết thì trực xuất ngay khỏi nước Nga xô-viết. — 416.

⁵²³ Ngày 30 tháng Mười một 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga giao cho Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương trong thời hạn một tuần lễ gửi khoảng 10 cán bộ cho Quốc tế cộng sản. — 416.

⁵²⁴ "Die Neue Zeit" ("Thời mới") — tạp chí lý luận của Đảng dân chủ - xã hội Đức; xuất bản ở Stút-ga từ 1883 cho đến 1923.

Khi nói về "Thời mới" "cũ", V. I. Lê-nin có ý nói thời kỳ cho đến giữa những năm 90, khi mà Ph. Ăng-ghen còn giúp đỡ tạp chí. — 416.

⁵²⁵ Về vấn đề Quốc tế công đoàn đỏ, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã chấp nhận, ngày 19 tháng Chạp 1922, những đề nghị của V. I. Lê-nin trình bày trong bức thư công bố ở đây. — 417.

⁵²⁶ Ngày 6 tháng Mười 1922, tại phiên họp của hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, mà V. I. Lê-nin không tham dự được do bị ốm, đã thông qua, căn cứ vào bản báo cáo của G. I-a. Xô-côn-ni-cốp, một nghị quyết về việc nói lỏng độc quyền ngoại thương. V. I. Lê-nin không tán thành nghị quyết đó. Trong thư gửi I. V. Xta-lin để chuyển cho các ủy viên Ban chấp hành

trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 13 tháng Mười, V. I. Lê-nin, sau khi chỉ rõ tính chất sai lầm của nghị quyết hội nghị toàn thể về chế độ ngoại thương, đã yêu cầu hoãn việc thi hành nghị quyết của hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về vấn đề này trong thời hạn hai tháng, nghĩa là cho đến hội nghị toàn thể thường kỳ của Ban chấp hành trung ương đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 257 - 261). Ban chấp hành trung ương đã chấp nhận đề nghị của V. I. Lê-nin.

Thư ngắn công bố ở đây gửi M. I. Phrum-kin và một số thư và mẫu giấy khác về vấn đề độc quyền ngoại thương in tiếp sau đây (xem các văn kiện 511 - 515, 517) đã được viết nhân dịp chuẩn bị cho hội nghị toàn thể sắp tới của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 417.

⁵²⁷ Đây là nói "Những kết luận của tiểu ban thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuyên trách điều tra các cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở nước ngoài về các vấn đề tổ chức ngoại thương", do V. A. A-va-nê-xốp đệ trình. Điểm 15 tiết XI của "Những kết luận" viết rõ: "Cảng tự do Ba-tum vẫn phải đóng cửa và đặt dưới sự kiểm soát chung. Không được mở bất kỳ một cảng tự do nào khác" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 417.

⁵²⁸ Ngày 11 tháng Chạp 1922, tức là vào ngày thứ hai, M. I. Phrum-kin đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng đồng chí đó chưa nhận được đề cương cuối cùng của V. A. A-va-nê-xốp (của tiểu ban thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuyên trách điều tra các cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở nước ngoài về các vấn đề tổ chức ngoại thương), và đã viết rằng đồng chí đó không đồng ý với đề nghị tập trung việc mua các hàng hóa nhập khẩu vào tay các tổ chức kinh tế. Trong khi chỉ rõ rằng A-va-nê-xốp không chú ý đến những nhiệm vụ của các công ty hỗn hợp, Phrum-kin phản đối việc giao cho Cục xuất nhập khẩu quốc doanh nhiệm vụ tổ chức mạng lưới các phòng đại lý thương mại. Phrum-kin cũng cho rằng nếu đem ra thảo luận tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương lại kết hợp vấn đề độc quyền ngoại thương với những biện pháp tổ chức do A-va-nê-xốp đề xuất, thì "nhất định là sẽ có hại". — 417.

⁵²⁹ V. I. Lê-nin muốn nói đến nghị quyết của Đại hội IV Quốc tế cộng sản (họp từ ngày 5 tháng Mười một đến ngày 5 tháng Chạp 1922) về vấn đề Ý, trong đó dự định hợp nhất Đảng cộng sản và Đảng xã hội chủ nghĩa Ý (xem "Quốc tế cộng sản qua các văn kiện. Nghị quyết, luận cương và những lời kêu gọi của các đại hội của Quốc tế cộng sản và hội nghị toàn thể của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. 1919 - 1932". Mát-xcơ-va, 1933, tr. 356 - 360).

Lúc đó việc hợp nhất không thực hiện được. Năm 1924, một số nhóm những người xã hội chủ nghĩa hợp thành cánh tả trong Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, đã đoạn tuyệt với đảng này và gia nhập Đảng cộng sản. — 418.

⁵³⁰ Ngày 2 tháng Giêng 1923, C. Lát-xa-ri đã gửi V. I. Lê-nin một bức thư trả lời. Sau khi tỏ lòng biết ơn Lê-nin về sự tín nhiệm đối với mình và hứa sẽ làm tất cả những gì có thể làm được để thực hiện các nghị quyết của Đại hội IV Quốc tế cộng sản, Lát-xa-ri tuy nhiên lại phản đối những phương thức dự định áp dụng để hợp nhất hai đảng và trong khi nêu lên những công lao của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, ông ta đã đề nghị đảng hợp nhất ấy sẽ mang tên cũ là Đảng xã hội chủ nghĩa Ý (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 418.

⁵³¹ Đây muốn nói bức thư của đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức là N. N. Cre-xtin-xki đề ngày 3 tháng Chạp 1922. Sau khi đánh giá một cách tích cực hoạt động của cơ quan đại diện thương mại ở Béc-ling và báo cáo về những hiệp nghị đã đạt được với nhiều hãng Đức, về những cuộc đàm phán đang tiến hành và về những triển vọng to lớn trên phương diện này, Cre-xtin-xki viết rằng cùng với việc hủy bỏ độc quyền ngoại thương, các triển vọng ấy cũng sẽ bị tiêu tan. Cre-xtin-xki nêu rõ rằng có một điều đáng chú ý là "nhiều đồng chí đã từng ở nước ngoài đều trở thành những người ủng hộ sự độc quyền (Tx-i-u-ru-pa, Vla-đi-mi-rốp, Rur-cốp, A-va-nê-xốp)". Dựa vào kinh nghiệm hoạt động ở nước ngoài, Cre-xtin-xki kiên quyết tán thành sự độc quyền ngoại thương (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Cũng xem văn kiện tiếp theo.

Ngày 13 tháng Chạp, L. Đ. Tơ-rốt-xki đã báo cho V. I. Lê-nin biết rằng mình đồng ý với V. I. Lê-nin về vấn đề độc quyền ngoại thương. — 419.

⁵³² V. I. Lê-nin muốn nói đến bức thư của L. Đ. Tơ-rốt-xki ngày 12 tháng Chạp 1922.

V. I. Lê-nin gọi "Những đề nghị của tiểu ban thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuyên trách điều tra các cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở nước ngoài về vấn đề nhà nước độc quyền ngoại thương" là "*các kế hoạch của A-va-nê-xốp*".

Kết luận cơ bản của tiểu ban này nói rằng không thể hủy bỏ độc quyền ngoại thương xét về những lý do kinh tế cũng như những lý do chính trị, "không kể là hủy bỏ toàn bộ hoặc thậm chí một bộ phận" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

N. N. Cre-xtin-xki và V. A. A-va-nê-xốp là những người tán thành việc duy trì và củng cố sự độc quyền ngoại thương, song họ lại có ý kiến khác nhau về các phương pháp thực hiện sự độc quyền đó. A-va-nê-xốp cho rằng độc quyền không nên thực hiện một cách trực tiếp bởi Bộ dân ủy ngoại thương, mà bởi các đơn vị kinh tế trọng yếu (xanh-đi-ca, công-xoóc-xi-om) dưới sự kiểm soát của Bộ dân ủy ngoại thương. Còn Cre-xtin-xki thì lấy các cơ quan đại diện thương mại làm cơ sở, và chủ trương cho phép các đơn vị kinh tế trọng yếu tổ chức lấy các cơ quan đại diện thường trực của mình ở những điểm nhất định, coi đó như là những chi nhánh của các cơ quan đại diện thương mại. — 419.

⁵³³ Trong bức thư của mình L. Đ. Tơ-rốt-xki đã viết rằng cần phải điều tiết một cách linh hoạt nền ngoại thương cho thích ứng với những nhu cầu kinh tế chung. Theo ý kiến của Tơ-rốt-xki thì đây phải là nhiệm vụ của Ủy ban kế hoạch nhà nước. — 420.

⁵³⁴ Có ý nói về Đại hội X các Xô-viết toàn Nga. — 420.

⁵³⁵ Đây là nói về cuộc đấu tranh chống những sự vi phạm chế độ độc quyền ngoại thương. — 421.

⁵³⁶ Bức thư của M. I. Phrum-kin được nhắc đến ở đây, hiện không tìm thấy. Có ý nói về độc quyền ngoại thương. — 422.

⁵³⁷ Văn kiện công bố ở đây được kèm vào mấy bức thư của V. I. Lê-nin nói về việc phân công giữa các phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng cũng như về việc tổ chức

hợp lý nhất công tác của bộ máy cơ quan Hội đồng bộ trưởng dân ủy (những bức thư này được đưa vào tập 45 của lần xuất bản này, xem tr. 67 - 68, 180 - 189, 373, 378 - 379, 382 - 383). — 423.

⁵³⁸ Ngày 18 tháng Chạp 1922, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã hủy bỏ nghị quyết của hội nghị toàn thể tháng Mười và khẳng định "tuyệt đối cần phải duy trì và củng cố về phương diện tổ chức chế độ độc quyền ngoại thương" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Đại hội XII của đảng họp ở Mát-xcơ-va ngày 17 - 25 tháng Tư 1923, cũng đã khẳng định là không thể thay đổi chế độ độc quyền ngoại thương.

Phía trên văn bản bức thư công bố ở đây của V. I. Lê-nin, N. C. Crúp-xcai-a viết rằng: "Lép Đa-vư-đô-vích! Giáo sư Phéc-xơ hôm nay đã cho phép Vla-đi-mia I-lích đọc cho người khác viết thư, và Người đã đọc cho tôi bức thư sau đây gửi đồng chí"; sau văn bản cũng chính N. C. Crúp-xcai-a đã ghi thêm: "Vla-đi-mia I-lích cũng yêu cầu gọi điện thoại trả lời cho Người. *N. C. U-li-a-nô-va*".

Trong thời kỳ này, trong khi tỏ ý tán thành ý kiến của V. I. Lê-nin về việc cần phải duy trì chế độ độc quyền ngoại thương, Tơ-rốt-xki lại bất đồng ý kiến với Lê-nin, với đảng về vấn đề cơ bản — về khả năng và những con đường xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa ở Liên-xô. Năm 1922 Tơ-rốt-xki đã viết rằng xây dựng chủ nghĩa xã hội trong một nước, trong "những khuôn khổ quốc gia dân tộc" là điều không thể thực hiện được, rằng việc xây dựng nền kinh tế xã hội chủ nghĩa ở nước Nga chỉ có thể thực hiện được sau thắng lợi của giai cấp vô sản ở những quốc gia chủ yếu ở châu Âu. V. I. Lê-nin đã chỉ rõ tính chất không có căn cứ về phương diện lý luận và sự tai hại về mặt chính trị của cái "thuyết" cho rằng chủ nghĩa xã hội không thể thắng lợi ở nước Nga. Trong những bài báo cuối cùng của mình, V. I. Lê-nin đã nhấn mạnh rằng nước Nga xô-viết có "tất cả những điều cần thiết để xây dựng một xã hội xã hội chủ nghĩa toàn vẹn" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45. tr. 422).

Tơ-rốt-xki đã bác bỏ khả năng sử dụng hợp tác xã làm phương tiện chủ yếu để chuyển nông dân lên con đường xã hội chủ nghĩa, đã kêu gọi thực hiện công nghiệp hóa nước nhà, về thực chất, bằng con đường "thực dân hóa", làm phá sản những người sản xuất hàng hóa nhỏ. Cũng trong khi đó, bọn tơ-rốt-kít đã đề nghị tô nhượng cho bọn tư bản nước ngoài những xí nghiệp cực kỳ quan trọng.

Từ năm 1923, khi V. I. Lê-nin bị ốm nặng, Tô-rốt-xki đã mở rộng cuộc đấu tranh bè phái ác liệt chống đường lối chung của đảng, chống cương lĩnh của Lê-nin về xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đảng cộng sản đã vạch mặt chủ nghĩa Tô-rốt-xki như là một thiên hướng tiểu tư sản, đã đập tan nó về mặt tư tưởng và tổ chức. — 424.

⁵³⁹ Bức thư công bố ở đây của V. I. Lê-nin có liên quan đến cái gọi là "vấn đề Gru-di-a".

Sau hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp vào tháng Mười 1922, sự xung đột giữa khu ủy Da-cáp-ca-dơ Đảng cộng sản (b) Nga với nhóm Mđi-va-ni đã trở nên gay gắt (xem chú thích 487). Sau khi bị những người cộng sản Gru-di-a phản đối, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a mà trong đó nhóm Mđi-va-ni chiếm đa số, ngày 22 tháng Mười đã tuyên bố từ chức, lấy lý do là bất đồng ý kiến với khu ủy Da-cáp-ca-dơ. Những người ủng hộ Mđi-va-ni đã khiếu nại lên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Ngày 25 tháng Mười một 1922, Bộ chính trị đã quyết định cử đến Gru-di-a một tiểu ban đứng đầu là Ph. E. Đgiéc-gin-xki để xem xét ngay lập tức những đơn của các ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a đã xin từ chức, và đề xuất những biện pháp cần thiết để thiết lập sự thuận hòa vững chắc trong Đảng cộng sản Gru-di-a.

V. I. Lê-nin rất lo lắng đến "vấn đề Gru-di-a"; ngày 12 tháng Chạp, Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã báo cáo với V. I. Lê-nin những kết quả chuyến đi công tác của mình. Lê-nin vẫn không hài lòng với công tác của tiểu ban, vì Người cho rằng tiểu ban này phiến diện, tỏ ra thiên vị trong việc điều tra cuộc xung đột ở Gru-di-a và đã không nhận thấy những sai lầm nghiêm trọng mà G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê đã mắc phải.

Trong khi bị bệnh rất nặng, mặc dù các bác sĩ đã cấm Lê-nin làm việc, nhưng ngày 24 tháng Giêng 1923 Người vẫn đòi cung cấp cho Người toàn bộ tài liệu của tiểu ban Đgiéc-gin-xki. Sau khi nhận được những tài liệu ấy, Lê-nin đã giao cho N. P. Goóc-bu-nốp, L. A. Phô-ti-ê-va, M. I. Gli-át-xe tìm hiểu tường tận những tài liệu ấy và gửi kết luận cho Người; Lê-nin nói rằng cái đó cần cho Người để chuẩn bị cho đại hội đảng sắp tới, rằng Người có ý định gửi một bức thư về vấn đề đó. Lê-nin đã giao những chỉ thị chi tiết cho Phô-ti-ê-va cần phải chú ý đến những vấn đề gì trong khi nghiên cứu các tài liệu của tiểu ban Đgiéc-gin-xki (chú thích 288).

V. I. Lê-nin chẳng những không ủng hộ mà còn phê phán lập trường sai lầm về nguyên tắc của Mđi-va-ni và những người ủng hộ ông ta trên các vấn đề Liên bang Da-cáp-ca-dơ và thành lập Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết (xem tập này, văn kiện 476); nhưng khi đó nhận thấy nguy cơ chủ yếu là chủ nghĩa sô-vanh nước lớn và cho rằng nhiệm vụ đấu tranh chống chủ nghĩa sô-vanh nước lớn trước hết là công việc của những người cộng sản thuộc dân tộc thống trị trước kia, Lê-nin đã tập trung chú ý đến những sai lầm của một số đồng chí có trách nhiệm trong "vấn đề Gru-di-a". Người chỉ rõ rằng trong vấn đề này, đặc biệt là khi nhân việc liên hợp các nước cộng hòa, đòi hỏi "cực kỳ thận trọng, ân cần niềm nở và nhân nhượng", rằng "trong trường hợp này tha nhân nhượng và mềm mỏng quá mức đối với các dân tộc ít người còn hơn là không đủ mức" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 411). Chính là trên bình diện ấy nên xem xét những lời của V. I. Lê-nin nói rằng Người "đứng về phía" "những người bị làm mất thể diện" trong "cuộc xung đột Gru-di-a" (như trên, chú thích 293), và thư ngắn của Người gửi P. G. Mđi-va-ni, Ph. E. Ma-kha-rát-dê và những người khác ngày 6 tháng Ba 1923 (xem tập này, văn kiện 520).

Thư của V. I. Lê-nin gửi cho L. Đ. Tô-rốt-xki được viết nhân cuộc thảo luận sắp tới về "vấn đề Gru-di-a" tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 425.

⁵⁴⁰ Bức thư này đã được đọc ngay trong ngày hôm đó cho L. Đ. Tô-rốt-xki bằng điện thoại. Người đọc là M. A. Vô-lô-đi-tse-va, trợ lý thư ký Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tô-rốt-xki lấy lý do bị ốm, trả lời rằng mình không thể đảm nhiệm nhiệm vụ đó. — 425.

⁵⁴¹ Xem chú thích 539.

V. I. Lê-nin đã không thể chuẩn bị bức thư và bài nói về "vấn đề Gru-di-a". Ngày 10 tháng Ba 1923 tình hình sức khỏe của Người đã đột ngột xấu đi.

Bức thư công bố ở đây là văn kiện cuối cùng mà V. I. Lê-nin đã đọc cho người khác chép. — 426.

⁵⁴² Dự thảo bức điện có lẽ là được chuẩn bị tại Bộ dân ủy nông nghiệp. Bức điện cũng có chữ ký của thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp N. Ô-xin-xki và tổng cục trưởng Tổng cục giáo dục chuyên nghiệp

- E. A. Prê-ô-bra-gien-xki; trên đó thấy có lời đề sau đây của Prê-ô-bra-gien-xki: "Tổng cục giáo dục chuyên nghiệp không phản đối việc tổ chức những lớp huấn luyện ngắn hạn". — 429.
- ⁵⁴³ Dự thảo bức điện báo bằng điện thoại đã được chuẩn bị tại Cục quản lý Nhà máy điện quốc doanh khu Ca-si-ra. Văn kiện có chứng nhận của kỹ sư trưởng Công trường Ca-si-ra G. Đ. Txi-u-ru-pa. — 430.
- ⁵⁴⁴ Bức điện này là để trả lời yêu cầu của chủ tịch Hội đồng kinh tế khu A. V. Sốt-man ngày 19 tháng Mười một 1921. Trong khi báo cáo về sự thỏa thuận đã đạt được giữa các cơ quan Hội đồng kinh tế quốc dân khu và tỉnh với hợp tác xã về việc khai trương sở giao dịch khu, trong đó có sự tham gia của hợp tác xã và các cơ quan kinh tế quốc doanh, Sốt-man yêu cầu cho những chỉ thị hướng dẫn về địa vị pháp lý của sở giao dịch và của ban phụ trách sở. — 431.
- ⁵⁴⁵ Dự thảo bức điện đã được chuẩn bị tại Bộ dân ủy ngoại thương. Văn kiện có chứng nhận của các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương — I. I. Rát-tsen-cô và M. V. Rư-cu-nốp. — 431.
- ⁵⁴⁶ Ngày 7 tháng Chạp 1921, Bộ dân ủy ngoại thương đã gửi đi một bức điện báo bằng điện thoại cho V. A. Xmô-li-a-ni-nốp, trong đó cho biết rằng chiếc tàu thủy "Phri-đa Goóc-nơ" chở vật cách điện cho Công trường Ca-si-ra đã cập bến Pê-tơ-rô-grát và đã có chỉ thị gửi những vật cách điện ấy, có người áp tải đặc biệt đi kèm, đến Mát-xcơ-va. Bức điện báo bằng điện thoại cũng chỉ rõ rằng "cơ quan hải quan Mát-xcơ-va đã được lệnh ngay lập tức sau khi hàng đến nơi thì phải thông báo cho Công trường Ca-si-ra, còn công trường này sau khi nhận được thông báo thì phải phái ngay người đến nhận". — 433.
- ⁵⁴⁷ Xem chú thích 145. — 435.
- ⁵⁴⁸ Dự thảo bức điện đã được chuẩn bị tại Tổng cục lâm nghiệp thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Trên tài liệu có chứng nhận của C. Kh. Đa-ni-sép-xki và lời ghi của L. A. Phô-ti-ê-va: "Chữ ký đã nhận được qua điện thoại ngày 19/XII. 21 vào hồi 9 giờ 45 phút tối". — 436.

- ⁵⁴⁹ Đây là nói về ủy ban toàn quyền được thành lập theo nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 25 tháng Chạp 1921. Ủy ban này được giao nhiệm vụ tìm hiểu tình hình ở Crôn-stát và thi hành những biện pháp nhằm ngăn ngừa tình hình có thể phức tạp thêm ở đó.
Ngày 31 tháng Chạp, Bộ chính trị đã phê chuẩn và bổ sung những đề nghị của ủy ban này. — 438.
- ⁵⁵⁰ Có ý nói Ủy ban kinh tế tối cao (xem chú thích 100). — 444.
- ⁵⁵¹ Về cuộc nói chuyện giữa I. A. Pê-tơ-ru-skin với V. I. Lê-nin được A. La-dép-ni-cốp kể lại trong bài báo nhan đề "45 phút với Lê-nin" ghi theo lời của Pê-tơ-ru-skin (xem báo "Nước Nga xô-viết", số 288, ngày 9 tháng Chạp 1962). — 445
- ⁵⁵² Sau này A. Ph. Vê-dít, hồi đó là chủ tịch ủy ban nhà máy "Đi-na-mô" viết về sự kiện này như sau: "... Khoảng hai tuần lễ trước ngày 7 tháng Mười một, tại phân xưởng tiện của chúng tôi có một cuộc họp mặt chung của công nhân, tại đó công nhân đề xuất vấn đề cần phải mời Lê-nin đến thăm nhà máy lần nữa" (lần trước V. I. Lê-nin nói chuyện tại nhà máy "Đi-na-mô" vào ngày 7 tháng Mười một 1921 — xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 295). Công nhân đã cử bí thư chi bộ đảng là Bô-ri-xốp và chủ tịch ủy ban nhà máy Vê-dít phụ trách công việc đó. Vê-dít viết: "Cũng tại cuộc họp mặt đó, chúng tôi đã quyết định đóng một quyển sổ vàng danh dự đặc biệt để xin chữ ký của những vị khách danh dự đến thăm nhà máy, và cuộc họp ủy nhiệm cho chúng tôi đề nghị Vla-đi-mia I-lích ký ở trang đầu của cuốn sổ đó".
Ngày 21 tháng Mười 1922, V. I. Lê-nin đã tiếp Bô-ri-xốp và Vê-dít. Hai đồng chí này đã báo cáo lại với Lê-nin rằng công nhân nhà máy "Đi-na-mô" mời Người "cả trong năm nay nữa" đến thăm nhà máy vào ngày 7 tháng Mười một, và hai đồng chí này đã yêu cầu Lê-nin ký tên vào cuốn sổ vàng dành cho các vị khách danh dự của nhà máy "Đi-na-mô". Lê-nin viết vào cuốn sổ như sau: "Gửi lời chào cộng sản. *U-li-a-nốp - Lê-nin*" và đồng ý sẽ nói chuyện tại cuộc họp mặt ở nhà máy (xem "Công nhân và nông dân nước Nga nói về Lê-nin". Mát-xcơ-va, 1958, tr. 313 - 315). Nhưng vì không được khỏe, Lê-nin đã không thể đến thăm nhà máy "Đi-na-mô". — 447.

⁵⁵³ Chương trình nghị sự của Đại hội IV Quốc tế cộng sản họp từ ngày 5 tháng Mười một đến 5 tháng Chạp 1922, có ghi vấn đề về cương lĩnh của Quốc tế cộng sản. Đại hội nhận được dự thảo cương lĩnh do N. I. Bu-kha-rin soạn thảo và tự mình trình nhân danh cá nhân, cũng như các dự thảo cương lĩnh của các Đảng cộng sản Bun-ga-ri và Đức và dự thảo "Cương lĩnh hành động của Đảng cộng sản Ý". Trong bản báo cáo "Năm năm cách mạng Nga và những triển vọng của cách mạng thế giới" đọc tại đại hội ngày 13 tháng Mười một, V. I. Lê-nin đã đề nghị "chỉ nên sơ bộ thảo luận" những dự thảo này, sau đó cho in những dự thảo đó ra để có thể suy nghĩ sâu hơn và chuẩn bị cẩn thận hơn một bản cương lĩnh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 326). Trong khi thảo luận các dự thảo cương lĩnh, vấn đề về những yêu sách quá độ và cục bộ cũng như vấn đề con đường dẫn dắt quần chúng tiến tới cách mạng xã hội chủ nghĩa, thì cuộc đấu tranh cho chuyên chính vô sản đã gây nên những cuộc tranh cãi sôi nổi. N. I. Bu-kha-rin phản đối việc cương lĩnh của Quốc tế cộng sản luận chứng về mặt lý luận những yêu sách quá độ và cục bộ có tính chất chung nhất, và thậm chí còn buộc tội những người nào kiên trì đòi đưa vào cương lĩnh những luận điểm đó, là mắc chủ nghĩa cơ hội. Quan điểm của Bu-kha-rin đã bị các đại biểu của đại hội phê phán. Đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga đề nghị đoàn chủ tịch đại hội tạo điều kiện cho đoàn có thể thảo luận vấn đề về cương lĩnh trong nội bộ đoàn đại biểu trước khi đại hội thông qua nghị quyết; đại hội đã thỏa mãn đề nghị đó (xem "Bản tin Đại hội IV Quốc tế cộng sản", số 14 - 15, tr. 31).

Ngày 20 tháng Mười một 1922, Ban thường trực đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga đã nhóm họp. Cuộc họp này đã nêu ra những đề nghị được công bố ở đây, và đề nghị lấy đó làm dự thảo nghị quyết của đại hội. Theo những tài liệu hiện nay còn giữ được, các điểm 4 và 5 là những điểm quan trọng nhất của bản đề nghị được ghi lại hầu như từng lời mà V. I. Lê-nin đã đọc cho chép. — 448.

⁵⁵⁴ Tại cuộc họp của Ban thường trực đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga ngày 20 tháng Mười một 1922 một bản "Tuyên bố của đoàn đại biểu Nga" cũng được khởi thảo như sau: "Về vấn đề nên dùng công thức diễn đạt nào và nên ghi vào phần nào của bản cương lĩnh những yêu sách quá độ, cuộc tranh cãi đã có vẻ là một sự bất đồng ý kiến về nguyên tắc, như vậy là hoàn toàn không đúng, vì thế cho nên đoàn đại biểu Nga nhất trí khẳng định rằng việc ghi những yêu sách quá độ vào các cương lĩnh dân tộc, việc diễn đạt bằng một công

thức chung và việc đặt những căn cứ lý luận cho những yêu sách đó trong phần chung của cương lĩnh Quốc tế cộng sản, không thể được coi như là chủ nghĩa cơ hội". Bản tuyên bố đó đã được đọc tại phiên họp của đại hội ngày 21 tháng Mười một. Sau đó, đoàn chủ tịch đại hội đã chuyển cho các đoàn đại biểu nghiên cứu bản đề nghị do Ban thường trực đoàn đại biểu Đảng cộng sản (b) Nga thảo, những đề nghị này có được sửa chữa chút ít về mặt biên tập. Đại hội đã chấp nhận bản đề nghị này làm nghị quyết của đại hội (xem "Bản tin Đại hội IV Quốc tế cộng sản", số 18, tr. 7 - 8). — 449.

⁵⁵⁵ Cuốn sách mỏng của C. Cau-xky "Cách mạng xã hội" đã được xuất bản ở Giơ-ne-vơ năm 1903, bằng tiếng Nga do N. Các-pốp dịch và do V. I. Lê-nin hiệu đính. Ở các trang 129 - 130, có lời chú thích của ban biên tập: "Để trình bày cho người đọc biết rõ sự tập trung công nghiệp ở nước Nga ngày nay đã lớn như thế nào, chúng tôi xin dẫn ra hai ví dụ. Trong hai năm 1894 - 1895, ở phần nước Nga thuộc châu Âu, số nhà máy và công xưởng (nghĩa là những xí nghiệp có máy phát động lực cơ giới hoặc có ít nhất 16 công nhân) là 14 578 với tổng số công nhân là 885 555 và tổng số sản xuất là 1 345 triệu rúp. Trong đó, những công xưởng lớn nhất, nghĩa là có từ 100 công nhân trở lên, tổng cộng là 1 468, nghĩa là $\frac{1}{10}$, nhưng công nhân trong những công xưởng này chiếm 656 nghìn — tức là gần $\frac{3}{4}$ tổng số công nhân, còn tổng số sản xuất là 955 triệu rúp, nghĩa là $\frac{7}{10}$ tổng số sản xuất. Vì vậy có thể nhận xét rằng chúng tôi có lẽ có thể nâng năng suất lao động lên cao như thế nào, tăng tiền lương và giảm giờ làm đến mức nào, nếu chúng tôi tước đoạt được tất cả các chủ nhà máy, đóng cửa những xí nghiệp nhỏ và chỉ để lại một nghìn rưỡi công xưởng lớn nhất với chế độ làm việc hai ca, mỗi ca 8 tiếng đồng hồ hoặc chế độ ba ca, mỗi ca 5 tiếng đồng hồ! — Một ví dụ khác, ở phần nước Nga thuộc châu Âu, năm 1890, số nhà máy thuộc da thủ công là vào khoảng 9 nghìn rưỡi với 21 000 công nhân và số lượng sản xuất là 12 triệu rúp. Cũng trong thời gian đó, 66 nhà máy thuộc da có máy hơi nước với 5½ nghìn công nhân cũng tạo ra được một số sản phẩm như vậy, tức là 12 triệu rúp!". — 453.

⁵⁵⁶ Đây có ý nói bài báo "Một bước tiến, hai bước lùi. N. Lê-nin trả lời Rô-da Lú-xăm-bua". V. I. Lê-nin đã gửi bài báo này cho C. Cau-xky để đăng trên tạp chí lý luận của Đảng dân chủ - xã hội Đức "Die Neue Zeit" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 38 - 65). Bài báo này của Lê-nin là để trả lời bài báo của

- R. Lúcxăm-bua nhan đề: "Những vấn đề tổ chức của Đảng dân chủ - xã hội Nga" đăng trên báo "Die Neue Zeit", các số 42 và 43 năm 1904. — 453.
- ⁵⁵⁷ Ngày 26 tháng Mười 1904, V. I. Lê-nin đã gửi cho C. Cau-xky một bức thư nữa để yêu cầu cho biết "ban biên tập có chấp nhận bài báo đó hay không" (xem tập này, tr. 455). Cau-xky từ chối không chịu đăng bài báo của Lê-nin trên báo "Die Neue Zeit" và đã gửi trả lại bản thảo. — 454.
- ⁵⁵⁸ Văn kiện được công bố ở đây là phương án đầu tiên và văn bản cuối cùng lời chú thích của ban biên tập báo "Tiến lên". Bức thư của phóng viên Pê-téc-bua mà chú thích này đề cập đến, hiện không tìm thấy. Chắc có lẽ là người ta dự định công bố nó trong số 4 hoặc số 5 báo "Tiến lên", nhưng những lời bình luận về các sự kiện ngày 9 tháng Giêng 1905 đã chiếm hết các trang của số báo, còn đối với những số báo sau đó thì tài liệu của bức thư có lẽ là đã lỗi thời. — 455.
- ⁵⁵⁹ Có ý nói đến Cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga được thông qua tại Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Cương lĩnh đã được phát hành thành một cuốn sách riêng bằng tiếng Nga, do Ban chấp hành trung ương xuất bản năm 1905 ở Giơ-ne-vơ, in tại nhà in của đảng. — 456.
- ⁵⁶⁰ "Tư tưởng" — tạp chí hợp pháp ra hàng tháng của những người bôn-sê-vích; đã được xuất bản ở Mát-xcơ-va từ tháng Chạp 1910 đến tháng Tư 1911; xuất bản được tất cả 5 số. Tạp chí đã được xuất bản do sáng kiến của V. I. Lê-nin. V. V. Vô-rốp-xki, M. X. Ôn-min-xki, I. I. Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp là những người cộng tác chặt chẽ với tạp chí. Các người men-sê-vích ủng hộ đảng là G. V. Plê-kha-nốp, S. Ráp-pô-po và những người khác cũng đã cộng tác với tạp chí. — 457.
- ⁵⁶¹ Tạp chí "Tư tưởng", số 5 ra tháng Tư 1911 đã đăng phần đầu tác phẩm của C. Cau-xky nhan đề "Những phương hướng sách lược trong Đảng dân chủ - xã hội Đức". — 457.
- ⁵⁶² "Vorwärts" ("Tiến lên") — báo ra hàng ngày, cơ quan trung ương của Đảng dân chủ - xã hội Đức; xuất bản ở Béc-lanh từ 1891 đến 1933. — 458.

- ⁵⁶³ Hội nghị VI toàn Nga (hội nghị Pra-ha) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp từ ngày 5 đến 17 (18 - 30) tháng Giêng 1912 ở Pra-ha. Tham dự hội nghị có đại biểu của trên 20 tổ chức đảng — thuộc những trung tâm công nghiệp lớn nhất của nước Nga. Hội nghị do V. I. Lê-nin lãnh đạo. Người đã phát biểu ý kiến khi khai mạc hội nghị và về vấn đề cơ cấu hội nghị, đã đọc các bản báo cáo về tình hình hiện tại và những nhiệm vụ của đảng, về hoạt động của Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa, đã đọc các bản thông báo cũng như đã phát biểu trong các cuộc tranh luận về hoạt động của Cơ quan ngôn luận trung ương, về những nhiệm vụ của đảng dân chủ - xã hội trong cuộc đấu tranh chống nạn đói, về vấn đề tổ chức, về công tác của tổ chức đảng ở nước ngoài và những vấn đề khác. Lê-nin là tác giả của những dự thảo nghị quyết về tất cả những vấn đề chủ yếu trong chương trình nghị sự của hội nghị. Các nghị quyết do hội nghị thông qua đều được Người biên tập cẩn thận (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 21, tr. 121 - 156, 481 - 487). Hội nghị cũng đã phê chuẩn dự thảo sửa đổi điều lệ về tổ chức của đảng do V. I. Lê-nin đề nghị, điều lệ này đã được thông qua năm 1907 tại Đại hội V (Đại hội Luân-đôn) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Hội nghị này đã bầu ra Ban chấp hành trung ương của đảng.
- Hội nghị Pra-ha của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đã tổng kết cả một thời kỳ lịch sử đấu tranh của những người bôn-sê-vích chống những người men-sê-vích, đã củng cố thắng lợi của những người bôn-sê-vích. Bọn thủ tiêu chủ nghĩa đã bị khai trừ khỏi Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Các tổ chức đảng ở các địa phương đã đoàn kết lại trên cơ sở các nghị quyết của hội nghị. Hội nghị đã củng cố đảng như là một tổ chức toàn Nga. Hội nghị đã xác định đường lối chính trị và sách lược của đảng trong những điều kiện của cao trào cách mạng mới. (Chi tiết hơn về hội nghị Pra-ha, xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 21, chú thích 65).
- Những biên bản còn giữ lại được của các phiên họp hội nghị Pra-ha không còn nguyên vẹn và rất không đầy đủ — trong đó có những chỗ không ghi được, nhiều chỗ không rõ ràng và không thể nhận ra mặt chữ. Dưới đây chúng tôi sẽ công bố những bài phát biểu của V. I. Lê-nin tại hội nghị Pra-ha, những bản ghi các bài phát biểu này là đầy đủ nhất và dễ hiểu nhất. Trong những dấu ngoặc vuông là đoạn văn bị bỏ sót trong các bản ghi chép và được phục hồi theo tinh thần của bài phát biểu. — 460.

⁵⁶⁴ Đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Cò-pen-ha-gơ (Đại hội VIII của Quốc tế II) đã họp từ ngày 28 tháng Tám đến 3 tháng Chín 1910. (Chi tiết hơn về đại hội, xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, chú thích 124). — 460.

⁵⁶⁵ Có ý nói đến phiên họp của Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa họp ở Xuy-rích ngày 23 - 24 tháng Chín 1911. — 460.

⁵⁶⁶ Có ý nói đến Đại hội V Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp từ ngày 30 tháng Tư đến 19 tháng Năm (13 tháng Năm - 1 tháng Sáu) 1907 ở Luân-đôn. (Chi tiết hơn về đại hội, xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 15, chú thích 16.) — 460.

⁵⁶⁷ Trong thời gian Đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế họp ở Cò-pen-ha-gơ, các thành viên của đoàn đại biểu Nga là V. I. Lê-nin, G. V. Plê-kha-nốp và đại biểu của Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan là A. Vác-xki (A. X. Vác-sáp-xki) đã gửi thư phản đối đến Ban lãnh đạo Đảng dân chủ - xã hội Đức do cơ quan trung ương của đảng này là báo "Vorwärts" đã đăng bài của L. Tô-rốt-xki vu cáo Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga (Thư phản đối — xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 296 - 298).

Lê-nin cũng đã viết bài "Về việc một số đảng viên đảng dân chủ - xã hội giới thiệu với Quốc tế tình hình trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga" trên báo "Người dân chủ - xã hội", số 17, ra ngày 25 tháng Chín (8 tháng Mười) 1910 để phản đối những lời vu khống của Tô-rốt-xki, cũng như đã viết trên "Chuyên san tranh luận", số 3, ngày 29 tháng Tư (12 tháng Năm) 1911 một bài báo nhan đề là "Ý nghĩa lịch sử của cuộc đấu tranh trong nội bộ đảng ở nước Nga" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 355 - 357, 358 - 376). — 461.

⁵⁶⁸ Đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Stút-ga (Đại hội VII của Quốc tế II) họp từ ngày 18 đến 24 tháng Tám 1907.

Tại đại hội, đa số trong đoàn đại biểu Đức đã ủng hộ dự thảo nghị quyết cơ hội chủ nghĩa về vấn đề thuộc địa mà đa số theo chủ nghĩa cải lương trong tiểu ban, do "đảng viên xã hội chủ nghĩa" Hà-lan Van Côn đứng đầu, đã trình trước đại hội. Bản dự thảo này nói rằng đại hội, về nguyên tắc, không lên án bất kỳ chính sách thực dân nào, bởi vì theo các tác giả bản dự thảo đó thì dưới chủ nghĩa xã hội một chính sách thực dân có thể có vai trò khai hóa. Van Côn đánh giá chính sách thực dân của Hà-lan như là một chính sách mẫu mực, đã

tuyên bố tại đại hội rằng cả trong tương lai, những người xã hội chủ nghĩa vẫn phải đến với "các dân tộc dã man" không phải chỉ với máy móc và những thành tựu khác của nền văn hóa mà cả với vũ khí cầm trong tay. Phải nhờ vào những cố gắng của những người xã hội chủ nghĩa Nga, Ba-lan, một bộ phận nhỏ những người xã hội chủ nghĩa Đức, Pháp và Anh cũng như của tất cả những người xã hội chủ nghĩa các nước nhỏ không có thuộc địa, mới bác bỏ được nghị quyết của tiểu ban này và đưa vào đó những sửa đổi mà thực tế là đã thay đổi được nội dung của nghị quyết. Bản nghị quyết về vấn đề thuộc địa do đại hội thông qua đã lên án một cách trực tiếp và không điều kiện mọi chính sách thực dân.

Về đại hội Stút-ga, xem các bài của V. I. Lê-nin — Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 67 - 89. — 461.

⁵⁶⁹ Đây là nói đến việc các đại biểu dân chủ - xã hội trong nghị viện bang Ba-đen rút khỏi đại hội Ma-gđơ-bua của Đảng dân chủ - xã hội Đức họp vào ngày 18 - 24 tháng Chín 1910. Đảng đoàn dân chủ - xã hội trong nghị viện bang Ba-đen đã biểu quyết tán thành ngân sách của chính phủ, bất chấp những nghị quyết của các kỳ đại hội đảng trước đó cấm các nghị sĩ dân chủ - xã hội biểu quyết tán thành ngân sách của chính phủ tư sản. Bằng tuyệt đại đa số phiếu (289 chống 80), đại hội Ma-gđơ-bua đã lên án sách lược cơ hội chủ nghĩa của những người dân chủ - xã hội Ba-đen. Sau đó, những người dân chủ - xã hội Ba-đen tuyên bố từ nay về sau họ vẫn dành cho mình quyền không phục tùng các nghị quyết của các kỳ đại hội. Trả lời bản tuyên bố đó, đa số của đại hội đã thông qua một nghị quyết đặc biệt về việc khai trừ ngay lập tức ra khỏi đảng bất kỳ người nào vi phạm nghị quyết của đại hội đảng về việc biểu quyết đối với ngân sách. Trước khi thông qua nghị quyết này, các nghị sĩ Ba-đen đã bỏ đại hội để tỏ ý phản đối.

Về đại hội Ma-gđơ-bua của Đảng dân chủ - xã hội Đức, xem bài báo của V. I. Lê-nin nhan đề "Hai thế giới" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 10 - 18). — 461.

⁵⁷⁰ Có ý nói đến những bất đồng ý kiến giữa những người dân chủ - xã hội Tiệp và những người dân chủ - xã hội Áo về vấn đề thống nhất của các công đoàn. Tại đại hội bất thường của các công đoàn Áo họp tháng Chạp 1905, những người dân chủ - xã hội Tiệp đã đặt vấn đề thành lập các công đoàn dân tộc có thẩm quyền trên khắp nước Áo. Đề nghị của những người Tiệp đã bị tuyệt đại đa số phiếu

bác bỏ. Tuy thế các đại biểu của Đảng dân chủ - xã hội Tiệp đã từ chối không phục tùng nghị quyết của đại hội. Năm 1910 những người dân chủ - xã hội Áo đã đưa vấn đề này ra Đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Cô-pen-ha-gơ, đại hội này đã bác bỏ đề nghị có tính chất phân lập của người Tiệp và nhất trí tán thành sự thống nhất của các tổ chức công đoàn. — 461.

⁵⁷¹ Đây có ý nói đến bức thư của tên cơ hội chủ nghĩa Môn-ken-bua gửi Ban lãnh đạo Đảng dân chủ - xã hội Đức, trong thư này đề nghị không phê phán chính sách thực dân của chính phủ Đức vì đã gần đến các cuộc bầu cử vào quốc hội. Rô-da Lú-xăm-bua đã công bố bức thư này. — 462.

⁵⁷² Đây có ý nói nghị quyết về vấn đề tổ chức, được thông qua tại Hội nghị V Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp vào ngày 21 - 27 tháng Chạp 1908 ở Pa-ri (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", ph. I, 1954, tr. 201 - 203). — 463.

⁵⁷³ "Ngôi sao" — tờ báo hợp pháp của những người bôn-sê-vích; được xuất bản ở Pê-téc-bua từ tháng Chạp 1910 đến tháng Tư 1912. Chi tiết hơn về báo "Ngôi sao", xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, chú thích 57. — 464.

⁵⁷⁴ *Cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga* — tờ báo bất hợp pháp "Người dân chủ - xã hội", được xuất bản từ tháng Hai 1908 đến tháng Giêng 1917. (Chi tiết hơn về "Người dân chủ - xã hội", xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, chú thích 148). — 465.

⁵⁷⁵ Bài báo được công bố ở đây của V. I. Lê-nin viết vào tháng Chín 1912, nói về tình hình trong Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va. Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va bấy giờ đang bị chia rẽ. Một bộ phận của đảng này gồm những người ủng hộ Ban lãnh đạo trung ương của đảng đứng đầu là R. Lú-xăm-bua và I-a. Tư-ska — những người được gọi là "phái da-giôn-đốp". Một mặt, nói chung là theo đuổi lập trường quốc tế chủ nghĩa và tiến hành ở Ba-lan cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa dân tộc và chủ nghĩa cải lương, mặt khác, Ban lãnh đạo trung ương của

Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va tuy nhiên bấy giờ đã thực hiện một đường lối sai lầm trong cuộc đấu tranh nội bộ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, tổ thái độ điều hòa với bọn men-sê-vích theo chủ nghĩa thủ tiêu, đã đi vào con đường thoát ly sinh hoạt chung của đảng, làm suy yếu những cuộc tiếp xúc với Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, mặc dù Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va tham gia Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, với tư cách là một tổ chức tự trị. Trong cuộc đấu tranh chống lại những sai lầm của Ban lãnh đạo trung ương Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va, đã xuất hiện một phái đối lập mà đại biểu là phái gọi là "rô-do-la-mốp", phái này dựa vào tổ chức Vác-sa-va của đảng, mà tổ chức Vác-sa-va khi đó lại chịu sự lãnh đạo của những ủy viên cũ của Ban lãnh đạo trung ương như I-a. Ga-nê-txơ-ki, A. Ma-lê-txơ-ki và những người khác. Phái "rô-do-la-mốp" quan hệ chặt chẽ với những người bôn-sê-vích, ủng hộ những hoạt động của những người bôn-sê-vích. Căn cứ vào những ý kiến nhận xét của V. I. Lê-nin, thì tổ chức Vác-sa-va trong thời kỳ đó là tổ chức mạnh nhất, từng trải cách mạng nhất, trong tất cả các tổ chức của phong trào dân chủ - xã hội Ba-lan (xem bài báo của V. I. Lê-nin "Sự chia rẽ trong Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan" — Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 22, tr. 288 - 292).

Bài báo "Rô-da Lú-xăm-bua và "Partei"vorstand Ba-lan theo vết chân của Mác-tốp" là nhằm phản đối đường lối sai lầm của Ban lãnh đạo trung ương Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lít-va và đặc biệt đã vạch trần tính chất không có căn cứ của những sự đả kích của các nhà lãnh đạo đảng này đối với C. Ra-đếch khi đó thuộc phái "rô-do-la-mốp". Trong bài báo, V. I. Lê-nin đã đưa ra lời phê phán rất gay gắt, cả về nội dung cũng như về hình thức, đối với R. Lú-xăm-bua và I-a. Tư-ska, điều đó có liên quan với tình hình căng thẳng đặc biệt trong thời kỳ đó của cuộc đấu tranh của những người bôn-sê-vích chống lại lập trường sai lầm của Ban lãnh đạo trung ương, liên quan với việc lập trường này về khách quan đã gây tác hại nghiêm trọng đến sự thống nhất của phong trào công nhân toàn Nga, đã tiếp tay cho các trào lưu chống bôn-sê-vích trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Trong khi phê phán những sai lầm nghiêm trọng hồi đó của R. Lú-xăm-bua và I-a. Tư-ska, V. I. Lê-nin nói chung đã đánh giá cao hoạt động của hai người này, cố gắng giúp họ có được lập trường đúng đắn. Như mọi người đều biết, V. I. Lê-nin đã coi R. Lú-xăm-bua là nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Ba-lan, Đức và của toàn

bộ phong trào công nhân quốc tế. Sau này Người viết rằng mặc dù có những sai lầm, Rô-da Lú-xăm-bua "đã và vẫn là một con chim ưng", rằng "đồng chí ấy đã để lại một kỷ niệm mãi mãi quý báu đối với những người cộng sản trên toàn thế giới" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 519 - 520).

V. I. Lê-nin viết bài được công bố ở đây cho "Bremer Bürger-Zeitung" khi đó chịu ảnh hưởng của những người dân chủ - xã hội phái tả; Ma-lê-txơ-ki đã dịch bài báo đó ra tiếng Đức (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, văn kiện 72). Bài báo đã không được đăng. — 465.

⁵⁷⁶ Đây có ý nói lời buộc tội của tòa án đảng đối với C. Ra-đếch về một loạt hành động kém đạo đức, tòa án này do Ban lãnh đạo trung ương của Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va tổ chức. Tòa án này đã ra quyết định khai trừ Ra-đếch ra khỏi hàng ngũ Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan và Lit-va.

Vào đầu tháng Chín 1913, ở Pa-ri, theo sáng kiến của Ban thường trực các chi bộ nước ngoài của Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan và Lit-va (phái "rô-dơ-la-mốp") đã thành lập một ủy ban để xem xét lại quyết định của tòa án. Lê-nin đã ủng hộ việc xét lại sự việc của C. Ra-đếch. Người cho rằng việc Ban lãnh đạo trung ương buộc tội Ra-đếch là có quan hệ với cuộc đấu tranh gay gắt mà khi đó Ban lãnh đạo trung ương tiến hành để chống lại phái "rô-dơ-la-mốp". Ủy ban đã làm việc trong 5 tháng và đã đi đến kết luận rằng không có lý do gì để đưa C. Ra-đếch ra tòa án đảng và để khai trừ ông ra khỏi đảng, và đã đề nghị tiếp tục coi Ra-đếch là đảng viên của Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va và của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. — 466.

⁵⁷⁷ Đây là nói đến cuốn sách mỏng của L. Mác-tốp "Những vị cứu tinh hay là những kẻ phá hoại? (Ai đã phá hoại và đã phá hoại như thế nào Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga)". Pa-ri, 1911. — 466.

⁵⁷⁸ Có ý nói đến nghị quyết "Tình hình trong đảng" đã được thông qua tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga hồi tháng Giêng 1910 (xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", ph. I, 1954, tr. 234 - 236). — 466.

⁵⁷⁹ Có ý nói đến việc đưa vào Bộ phận ở nước ngoài của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga: I-a. Tơ-sca — người của Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan, M. Li-be — người của

phái Bun, và Svác-txơ (I-u. Ê-li-át) — người của Đảng dân chủ - xã hội Lát-vi-a. — 469.

⁵⁸⁰ Đây có ý nói đến nghị quyết "Về chủ nghĩa thủ tiêu và về nhóm những người theo chủ nghĩa thủ tiêu" được thông qua tại Hội nghị VI toàn Nga (hội nghị Pra-ha) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 21, tr. 150 - 152). — 470.

⁵⁸¹ Đây là nói về Hội nghị VI toàn Nga (hội nghị Pra-ha) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp vào ngày 5 - 17 (18 - 30) tháng Giêng 1912.

Cũng xem chú thích 563. — 471.

⁵⁸² Bài báo này là để trả lời bài đăng trên báo "Leipziger Volkszeitung" của Đảng dân chủ - xã hội Đức, số ra ngày 28 tháng Chín 1912, viết về hội nghị của những người theo chủ nghĩa thủ tiêu họp ở Viên vào tháng Tám 1912, tại hội nghị này đã hình thành một khối chống đảng (cái gọi là khối tháng Tám). Bài báo đã đưa những người dân chủ - xã hội Đức vào chỗ lấm lẩn, đã xuyên tạc thực chất của hội nghị, đã bênh che bọn theo chủ nghĩa thủ tiêu.

Bài báo này do V. I. Lê-nin viết, dưới ký tên Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, đã được đăng trên báo "Leipziger Volkszeitung", số 235, ngày 9 tháng Mười 1912. Ngay sau đó V. I. Lê-nin đã gửi bài báo đó cho bí thư Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa là C. Huy-xman. Lê-nin viết cho Huy-xman như sau: bài báo nói trên "sẽ làm cho anh hiểu về cuộc hội nghị đó của phong trào dân chủ - xã hội giả hiệu" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, văn kiện 76). — 472.

⁵⁸³ "Các nhóm sáng lập gồm những nhà hoạt động dân chủ - xã hội của phong trào công nhân công khai" do bọn men-sê-vích theo chủ nghĩa thủ tiêu lập ra từ cuối năm 1910 để đối lập với các tổ chức đảng bất hợp pháp. Đó là những nhóm nhỏ ít người của trí thức không có liên hệ với giai cấp công nhân. — 472.

⁵⁸⁴ Đây có ý nói các cơ quan hợp pháp của bọn men-sê-vích theo chủ nghĩa thủ tiêu: tạp chí "Bình minh của chúng ta" xuất bản ở Pê-téc-bua trong những năm 1910 - 1914 và báo "Tiếng nói Nê-va" xuất bản trong thời gian tháng Năm - tháng Tám 1912. — 473.

⁵⁸⁵ V. I. Lê-nin muốn nói đến Hội nghị VI toàn Nga (hội nghị Pra-ha) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga họp từ ngày 5 đến 17 (18 - 30) tháng Giêng 1912. — 473.

⁵⁸⁶ *Phái Bun* ("Tổng hội công nhân Do-thái ở Lit-va, Ba-lan và Nga") chủ yếu tập hợp những phần tử nửa vô sản trong những người thủ công Do-thái ở các tỉnh miền Tây nước Nga. Trong nội bộ Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, phái Bun thường xuyên ủng hộ cánh cơ hội chủ nghĩa trong đảng ("phái kinh tế", những người men-sê-vích, những người theo chủ nghĩa thủ tiêu), đã đấu tranh chống những người bôn-sê-vích và chủ nghĩa bôn-sê-vích. — 473.

⁵⁸⁷ *Nhóm "Tiến lên"* — nhóm chống đảng gồm bọn theo chủ nghĩa triệu hồi, bọn tối hậu thư và bọn tạo thần; nó ra đời vào tháng Chạp 1909 do sáng kiến của A. Bô-gđa-nốp và G. A-lếch-xin-xki. (Chi tiết hơn về nhóm "Tiến lên", xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, chú thích 90.) — 473.

⁵⁸⁸ *"Tia sáng"* — tờ báo hợp pháp ra hàng ngày của bọn men-sê-vích theo chủ nghĩa thủ tiêu, xuất bản ở Pê-téc-bua từ ngày 16 (29) tháng Chín 1912 đến ngày 5 (18) tháng Bảy 1913. — 474.

⁵⁸⁹ *Báo cáo của V. I. Lê-nin gửi Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa về "Cuộc bầu cử vào Viện Đu-ma IV"* đã được đăng trên báo "Le Peuple", số 325, ngày 20 tháng Mười một 1912. Bản báo cáo có kèm theo lời nói đầu của ban biên tập: "Công dân Lê-nin, đại biểu Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa, đã gửi cho ban thư ký (của Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa — BT) bản báo cáo sau đây nói về những kết quả đã thu được trong các cuộc bầu cử mới ở Nga".

Năm 1963 bản báo cáo của V. I. Lê-nin đã được in lại trong cuốn sách nhan đề là "Correspondance entre Lénine et Camille Huysmans. 1905 - 1914". Paris. — 475.

⁵⁹⁰ Ngày 3 (16) tháng Sáu 1907, đã ban hành tuyên ngôn của Nga hoàng về việc giải tán Đu-ma nhà nước II và sửa đổi luật bầu cử vào Đu-ma. — 475.

⁵⁹¹ *"Chambre introuvable"* (một viện có một không hai, không so sánh được) — đó là tên mà Lu-i XVIII đã dùng để gọi hạ nghị viện phản

cách mạng Pháp, cực kỳ phản động xét theo thành phần của nó, đã được bầu ra sau khi phục hưng dòng Buốc-bông vào tháng Tám 1815. — 476.

⁵⁹² Cơ quan xuất bản sách hợp pháp của những người bôn-sê-vích "Sóng vỗ" được thành lập ở Pê-téc-bua vào đầu năm 1913 và hoạt động dưới sự lãnh đạo của Ban chấp hành trung ương đảng. Nhà xuất bản "Sóng vỗ" đã bình luận về nhiều vấn đề của phong trào công nhân. Nhà xuất bản ra đời vào thời kỳ có cái gọi là "chiến dịch bảo hiểm", đã xuất bản nhiều sách về các vấn đề bảo hiểm xã hội của công nhân. Về sau, theo chỉ thị của Ban chấp hành trung ương đảng, nhà xuất bản chú ý nhiều đến việc phát hành những cuốn sách mỏng phổ thông mang tính chất tuyên truyền và cổ động xoay quanh các vấn đề xã hội, chính trị và xây dựng đảng. Vào đầu cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, do chính phủ Nga hoàng tăng cường truy nã báo chí công nhân, nhà xuất bản "Sóng vỗ" đã buộc phải đình chỉ hoạt động và cho mãi đến tháng Ba 1917 nó mới hoạt động trở lại. Năm 1918, nhà xuất bản "Sóng vỗ" đã sát nhập vào nhà xuất bản "Người cộng sản", được thành lập trên cơ sở hợp nhất nhiều nhà xuất bản ("Làn sóng", "Đời sống và tri thức" và nhiều nhà xuất bản khác). — 479.

⁵⁹³ Đây là nói về B. G. Đan-xki (C. A. Cô-ma-rốp-xki). Năm 1911, Đan-xki gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, đã hợp tác trong báo "Ngôi sao" và báo "Sự thật", tham gia cuộc vận động bảo hiểm; trong những năm 1913 - 1914 đã tham gia ban biên tập tạp chí của những người bôn-sê-vích "Vấn đề bảo hiểm". Nhằm mục đích bôi nhọ những người bôn-sê-vích, bọn theo chủ nghĩa thủ tiêu đã vu khống Đan-xki rằng ông tham gia báo chí tư sản. Một ủy ban của đảng gồm đại biểu của ban biên tập báo "Vi chân lý", các tạp chí "Học vấn" và "Vấn đề bảo hiểm", của đảng đoàn công nhân dân chủ - xã hội Nga trong Đu-ma nhà nước, của nhà xuất bản "Sóng vỗ", sau khi điều tra sự việc này, đã xác nhận rằng kể từ khi Đan-xki tham gia hàng ngũ đảng bôn-sê-vích, ông đã đình chỉ hoạt động trong báo chí tư sản, và vì thế ủy ban này đã thừa nhận ông là đảng viên trung thực của đảng, còn những lời buộc tội của bọn theo chủ nghĩa thủ tiêu thì chỉ là những lời vu khống.

Về sau này, trong bản báo cáo của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga tại hội nghị Bruy-xen, V. I. Lê-nin cũng đã viết về chiến dịch của bọn theo chủ nghĩa thủ tiêu vu

khống Đan-xki (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 25, tr. 393 - 394). — 480.

⁵⁹⁴ Đây là nói bài báo của M. Tséc-nô-ma-dốp (Phi-rin) nhan đề "Trả lời Đ. Côn-txốp" đăng trên báo "Vì chân lý", số 42, ra ngày 23 tháng Mười một 1913. Bài báo này viết để trả lời bài báo của tên men-sê-vích Côn-txốp (B. Ghin-dơ-bua) nhan đề là "Bức thư ngỏ gửi M. Phi-rin" đăng trên "Báo công nhân mới", số 87, ngày 20 tháng Mười một 1913. Sau khi tham gia chiến dịch vu khống những người bôn-sê-vích nhân vụ Đan-xki (xem chú thích trước), Côn-txốp đã buộc tội Tséc-nô-ma-dốp là đối trá và vu khống, vì Tséc-nô-ma-dốp đã tuyên bố rằng trong khi làm việc ở hội đồng đại hội các nhà công nghiệp dầu mỏ ở Ba-cu, bản thân Côn-txốp đã đóng ở đó một vai trò mà Đan-xki đã đóng, nghĩa là vai trò con thò lò hai mặt về phương diện chính trị như "Báo công nhân mới" đã lên án. Trong "Trả lời Đ. Côn-txốp" — bức thư được mở đầu bằng mấy từ "Đồng chí kính mến" —, Tséc-nô-ma-dốp, sau khi nói là "hết sức khổ tâm" đọc "Bức thư ngỏ gửi M. Phi-rin", đã bênh vực lập trường của mình và luận chiến chống Côn-txốp.

Vấn kiện này của Lê-nin là những điều Lê-nin ghi bên cạnh thư của L. B. Ca-mê-nép gửi ban biên tập báo "Vì chân lý". — 481.

⁵⁹⁵ *Hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế lần thứ nhất ở Xim-méc-van* (Thụy-sĩ) họp từ ngày 5 đến 8 tháng Chín 1915.

Tham gia hội nghị có 38 đại biểu của 11 nước châu Âu. Đa số các đại biểu đều đứng trên lập trường phái giữa. Hội nghị đã thảo luận những vấn đề sau đây: 1) các bản báo cáo của đại biểu các nước, 2) một bản tuyên bố chung của các đại biểu Đức và Pháp, 3) đề nghị của phái tả Xim-méc-van về thông qua một nghị quyết có tính nguyên tắc, 4) thông qua tuyên ngôn, 5) bầu cử vào Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế (I. S. K.), 6) thông qua nghị quyết đồng tình với những nạn nhân của chiến tranh và những người bị hãm hại.

V. I. Lê-nin đã tích cực tham gia công việc của hội nghị: đọc nhiều bài diễn văn, trao đổi thư với các đại biểu trong thời gian các phiên họp, chuyện trò với họ vào những lúc giải lao. Ngay từ khi đại hội chưa họp, Người đã tiến hành công tác chuẩn bị rộng lớn nhằm đoàn kết phái tả chống lại bọn xã hội - sô-vanh và bọn phái giữa. Trước hôm khai mạc hội nghị Xim-méc-van (giữa ngày 2 và 4 tháng Chín) đã có một cuộc hội nghị của các đại biểu Nga và Ba-lan để thảo luận "Dự thảo nghị quyết của phái tả Xim-méc-van" do

Lê-nin viết, và một dự thảo nghị quyết do C. Ra-đếch đề nghị và đã bị Lê-nin phê phán trước khi có cuộc họp này. Sau khi thảo luận, người ta đã quyết định trình hội nghị Xim-méc-van bản dự thảo của Ra-đếch đã được sửa chữa trên cơ sở những ý kiến của Lê-nin. Bản dự thảo nghị quyết và bản tuyên ngôn do Lê-nin viết, đã lên án chủ nghĩa xã hội - sô-vanh và chủ nghĩa phái giữa, đã đặt vấn đề dứt khoát bác bỏ khẩu hiệu "bảo vệ tổ quốc" trong chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và khẩu hiệu "hòa bình trong nước", đồng thời cũng đề ra vấn đề tuyên truyền cho các hành động cách mạng.

Đa số trong hội nghị đã cự tuyệt dự thảo nghị quyết do phái tả đưa ra nói về chiến tranh và những nhiệm vụ của phong trào dân chủ - xã hội cũng như bản dự thảo tuyên ngôn. Nhưng nhờ sự cố gắng kiên trì của Lê-nin, người ta đã ghi vào trong lời kêu gọi "Gửi những người vô sản châu Âu" được hội nghị chấp nhận một loạt luận điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác cách mạng.

"Dự thảo nghị quyết của những người dân chủ - xã hội phái tả tại Hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế lần thứ nhất" do Lê-nin viết, đã được công bố trong tập 26 của lần xuất bản này (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 282 - 285); những văn kiện "Đề cương báo cáo tại cuộc họp những người dân chủ - xã hội cánh tả", "Đề cương bài nói tại hội nghị Xim-méc-van", "Bổ sung bản tuyên bố của phái tả Xim-méc-van" và các bài báo "Bước đầu tiên", "Những người mác-xít cách mạng tại hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế ngày 5 - 8 tháng Chín 1915", trong đó V. I. Lê-nin đánh giá hội nghị Xim-méc-van, đã được đưa vào t. 27 (tr. 429 - 430, 431 - 432, 433, 37 - 42 và 43 - 47); cũng xem "Đề cương bài báo về hội nghị Xim-méc-van" được công bố trong tập này (tr. 589 - 590).

Những biên bản các hội nghị Xim-méc-van và Ki-en-tan dùng làm tài liệu gốc cho việc in trong tập này những bài phát biểu của V. I. Lê-nin tại những cuộc hội nghị này đều do Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô nhận được của Viện nghiên cứu lịch sử xã hội quốc tế ở Am-xtéc-đam vào năm 1964. — 481.

⁵⁹⁶ Trong khi thảo luận dự thảo tuyên ngôn và dự thảo nghị quyết về chiến tranh và những nhiệm vụ của phong trào dân chủ - xã hội do C. Ra-đếch, nhân danh phái tả Xim-méc-van đưa ra, tại hội nghị đã nổ ra cuộc đấu tranh gay gắt giữa những người theo chủ nghĩa quốc tế cách mạng đứng đầu là V. I. Lê-nin và đa số theo Cau-xky trong hội nghị, đứng đầu là đảng viên dân chủ - xã hội Đức G. Lê-đê-bua. Trong khi lên tiếng phản đối những văn kiện ấy, Lê-đê-bua và

người dân chủ - xã hội Thụy-sĩ R. Grim đã tuyên bố rằng, tuy có đưa ra được những yêu cầu cụ thể cho hành động cách mạng, bản dự thảo tuyên ngôn và dự thảo nghị quyết do phái tả đề nghị phơi bày ra những biện pháp sách lược của phong trào dân chủ - xã hội cách mạng trước mặt đối phương. Họ cho rằng ở những nước tham chiến, những người đã ký tên vào và đang tuyên truyền cho những văn kiện này, có thể bị đàn áp. — 481.

⁵⁹⁷ Có thể đây là nói về "Tuyên ngôn của Đảng cộng sản" — xem C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Toàn tập, xuất bản lần thứ hai, t. 4, tr. 419 - 459. — 482.

⁵⁹⁸ *Phái diễn đàn* — những đảng viên của Đảng dân chủ - xã hội Hà-lan, cơ quan ngôn luận của đảng này là báo "Diễn đàn". Các lãnh tụ của phái diễn đàn là Đ. Vanh-cốp, G. Goóc-tơ, A. Pan-nê-cúc, G. Rô-lăng - Hôn-xơ. Phái diễn đàn không phải là một đảng cách mạng triệt để, nhưng là cánh tả trong phong trào công nhân Hà-lan và trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới (1914 - 1918), đã đứng trên những lập trường về cơ bản là quốc tế chủ nghĩa. Năm 1918, phái diễn đàn đã tổ chức ra Đảng cộng sản Hà-lan. — 482.

⁵⁹⁹ V. I. Lê-nin muốn nói đến bức thư của C. Liép-nếch ngày 2 tháng Chín 1915 gửi cho hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Xim-méc-van. Liép-nếch đã không thể tham gia Hội nghị này vì vào đầu năm 1915 ông đã bị động viên vào quân đội Đức. Trong bức thư của mình, ông phản đối "hòa bình trong nước" và đã kêu gọi làm nội chiến chống giai cấp tư sản, kêu gọi đoàn kết quốc tế giữa những người xã hội chủ nghĩa thuộc tất cả các nước đang tham chiến, kêu gọi đấu tranh chống chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và đoàn tuyệt với bọn xã hội - sô-vanh. — 483.

⁶⁰⁰ Trong một bài phát biểu của mình, đại biểu Đảng xã hội chủ nghĩa Ý Đ. Xe-ra-ti đã tuyên bố rằng nghị quyết về chiến tranh và về những nhiệm vụ của phong trào dân chủ - xã hội do phái tả đưa ra — hoặc là quá sớm hoặc đã bị muộn rồi, bởi vì chiến tranh đã bắt đầu, nhưng không thể ngăn cản được sự bùng nổ của chiến tranh nữa. — 483.

⁶⁰¹ "*L'Humanité*" ("Nhân đạo") — tờ báo ra hàng ngày, do G. Giô-re-xơ thành lập năm 1904 như là cơ quan ngôn luận của Đảng xã hội chủ

nghĩa Pháp. Trong những năm chiến tranh thế giới thứ nhất, tờ báo nằm trong tay cánh cực hữu của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp.

Từ tháng Chạp 1920, sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp bị phân liệt và Đảng cộng sản Pháp ra đời, tờ báo đã trở thành cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng cộng sản Pháp. — 483.

⁶⁰² *Hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế lần thứ hai* họp từ 24 đến 30 tháng Tư 1916 ở Ki-en-tan (Thụy-sĩ).

Tham dự hội nghị có 43 đại biểu thuộc 10 nước. Hội nghị đã thảo luận những vấn đề sau đây: 1) đấu tranh để kết thúc chiến tranh, 2) thái độ của giai cấp vô sản đối với các vấn đề của hòa bình, 3) công tác cổ động và tuyên truyền, 4) hoạt động nghị trường, 5) cuộc đấu tranh của quần chúng, 6) việc triệu tập Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa.

Nhờ có hoạt động của V. I. Lê-nin, của những người bôn-sê-vích tiến hành trước khi hội nghị họp, tại hội nghị này phái tả đã mạnh hơn so với tại hội nghị Xim-méc-van. Phái tả Xim-méc-van đã soạn thảo và trình hội nghị bản dự thảo nghị quyết về vấn đề hòa bình, dự thảo này bao gồm những luận điểm cơ bản của Lê-nin. Mặc dù hội nghị Ki-en-tan không chấp nhận những khẩu hiệu của những người bôn-sê-vích biến chiến tranh đế quốc thành nội chiến, làm thất bại các chính phủ đế quốc chủ nghĩa "của mình" trong chiến tranh, thành lập Quốc tế III, nhưng dù sao hội nghị cũng đã góp phần chọn lọc và đoàn kết những phần tử quốc tế chủ nghĩa. Lê-nin đã gọi hội nghị Ki-en-ta là một bước tiến.

V. I. Lê-nin đã viết "Dự thảo nghị quyết về việc triệu tập hội nghị xã hội chủ nghĩa lần thứ hai", "Ý kiến về hội nghị ngày 24 tháng Tư 1916. Đề nghị của một đoàn đại biểu", "Đề án của Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga tại Hội nghị xã hội chủ nghĩa lần thứ hai" — xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 228, 229 - 230, 282 - 293). — 484.

⁶⁰³ Ngày 27 và 28 tháng Tư 1916, tại hội nghị Ki-en-tan đã bùng nổ một cuộc luận chiến gay gắt chung quanh vấn đề thái độ đối với việc triệu tập Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa. Bộ phận theo Cau-xky trong hội nghị đã đề ra một số bản dự thảo nghị quyết, mà luận điểm chung là thừa nhận sự cần thiết của việc triệu tập Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa. Những người thuộc phái tả Xim-méc-van đứng đầu là V. I. Lê-nin, đã phản đối điều đó. Dưới áp lực của phái tả, các đại biểu phái hữu đã buộc phải ủng hộ một dự thảo nghị quyết có tính chất thỏa hiệp do một tiểu ban soạn thảo. Nghị quyết đã kịch

liệt phê phán Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa, đã đòi cách chức Ban chấp hành của Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa và khai trừ ra khỏi các đảng những người xã hội chủ nghĩa đang giữ chức bộ trưởng. Nhưng nghị quyết lại không ghi nhận luận đề về việc đoạn tuyệt ngay lập tức với Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa và về việc thành lập Quốc tế mới, và ngược lại, trao cho các chi bộ dân tộc tham gia khối liên hiệp Xim-méc-van, quyền đòi triệu tập Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa. — 484.

⁶⁰⁴ Có ý nói đến hội nghị liên tịch giữa những người xã hội chủ nghĩa Ý và những người xã hội chủ nghĩa Thụy-sĩ họp ngày 27 tháng Chín 1914 ở Lu-ga-nô (Thụy-sĩ). Đó là hội nghị đầu tiên của những người xã hội chủ nghĩa trong thời kỳ chiến tranh, là một cố gắng để lập lại các mối liên hệ quốc tế. (Chi tiết hơn về hội nghị, xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, chú thích 27.). — 484.

⁶⁰⁵ Trong bài phát biểu của mình, I-u. O. Mác-tốp đã đề nghị chuyển các dự thảo nghị quyết về việc triệu tập Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa cho một tiểu ban để soạn ra một bản nghị quyết có tính chất thỏa hiệp. — 485.

⁶⁰⁶ "Dự thảo sắc lệnh trưng thu trang phục ấm cho binh sĩ ngoài mặt trận" đã được thảo luận và thông qua tại phiên họp ngày 8 (21) tháng Mười một 1917 của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. Bản bổ sung của V. I. Lê-nin có quan hệ đến việc trưng thu trang phục ấm, đã được ghi nhận trong văn bản cuối cùng của sắc lệnh (xem "Sự thật", số 184, ngày 22 (9) tháng Mười một 1917). Còn về vấn đề "trưng dụng nhà ở của người giàu để giảm nhẹ khó khăn của người nghèo", thì căn cứ theo những đề nghị của Lê-nin, "Dự thảo sắc lệnh về việc chuyển gia đình các chiến sĩ Hồng quân và công nhân thất nghiệp vào các nhà ở của tư sản và về việc quy định tiêu chuẩn nhà ở" đã được soạn thảo và đã được thông qua tại phiên họp ngày 1 tháng Ba 1918 của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát (xem báo "Tin tức", số 38, ngày 2 tháng Ba 1918). — 490.

⁶⁰⁷ Đây có ý nói đến cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến tại khu bầu cử (thủ đô) Pê-tơ-rô-grát từ ngày 12 (25) đến ngày 14 (27) tháng Mười một 1917. Cuộc bầu cử, mà kết quả sơ bộ đã được công bố ngày 15 (28) tháng Mười một, còn kết quả cuối cùng được công bố vào ngày hôm

sau, đã đưa lại cho đảng bôn-sê-vích 424 nghìn phiếu và 6 ghế trong Quốc hội lập hiến (trong số 12 ghế dành cho Pê-tơ-rô-grát); bọn dân chủ - lập hiến giành được 247 nghìn phiếu (4 ghế), bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng giành được 152 nghìn phiếu (2 ghế, trong đó có 1 ghế là của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả). — 490.

⁶⁰⁸ Tại các cuộc bầu cử vào các Đu-ma khu phố của Pê-tơ-rô-grát tiến hành vào cuối tháng Năm - đầu tháng Sáu 1917, 20% cử tri đã bỏ phiếu cho danh sách những người bôn-sê-vích. Trong cuộc bầu cử vào Đu-ma thành phố Pê-tơ-rô-grát ngày 20 tháng Tám (2 tháng Chín), những người bôn-sê-vích đã giành được 33% tổng số phiếu bầu. Khi nói về những cuộc bầu cử tháng Chín, chắc là V. I. Lê-nin muốn nói đến cuộc bầu cử vào các Đu-ma khu phố ở Mát-xcô-va ngày 24 tháng Chín (7 tháng Mười) 1917, tại đó những người bôn-sê-vích giành được 51% tổng số phiếu. Lê-nin đã chỉ rõ rằng cuộc bỏ phiếu này "nhìn chung, là một trong những triệu chứng nổi bật nhất của sự chuyển biến hết sức sâu sắc đang diễn ra trong tâm trạng của cả nước" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcô-va, t. 34, tr. 367). — 490.

⁶⁰⁹ Bản dự thảo này đã được thông qua tại phiên họp ngày 19 tháng Mười một (2 tháng Chạp) 1917 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 491.

⁶¹⁰ Sau khi tướng Ma-ni-cốp-xki bị bắt, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự N. I. Pốt-vôi-xki và các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy quân sự B. V. Lê-gran, C. A. Mê-khôn-sin và E. M. Xcô-li-an-xki đảm nhiệm việc điều khiển chung Bộ chiến tranh.

Ngày 30 tháng Mười một (13 tháng Chạp) Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chấp nhận nghị quyết về việc trả lại tự do cho Ma-ni-cốp-xki và Ma-ru-sép-xki với điều kiện là họ phải được bảo lãnh. — 491.

⁶¹¹ Ngày 25 tháng Mười một (8 tháng Chạp) 1917, trung đoàn Tu-cum-xki số 6 bộ binh Lát-vi-a đã được điều từ Van-ca về Pê-tơ-rô-grát, và ngày 28 tháng Mười một (11 tháng Chạp) nó đã nhận nhiệm vụ đồn trú bảo vệ ở các khu của các lâu đài Xmôn-nui và Ta-vrích. — 492.

⁶¹² V. I. Lê-nin viết dự thảo này nhân khi thảo luận tại phiên họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 27 tháng Mười một (10 tháng Chạp)

1917 bản đề nghị của Người về tổ chức "một tiểu ban đặc biệt để thi hành chính sách xã hội chủ nghĩa trong các lĩnh vực tài chính và kinh tế". Bản dự thảo đã được chấp nhận sau khi biên tập lại một số chỗ. Tại phiên họp này, Lê-nin cũng đã viết sơ thảo chỉ thị cho tiểu ban này — "Những vấn đề của chính sách kinh tế" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 146). — 492.

⁶¹³ Hội nghị đặc biệt về phòng thủ được triệu tập ngày 17 (30) tháng Tám 1915 "để thảo luận và phối hợp các biện pháp phòng thủ đất nước và để bảo đảm cho quân đội và hải quân chiến cụ và những vật liệu trang bị khác" ("Các hội nghị đặc biệt và các ủy ban đặc biệt thời chiến", Pê-tơ-rô-grát, 1917, tr. 7).

Ngày 11 (24) tháng Chạp 1917, Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra quyết định giao cho Hội nghị đặc biệt về phòng thủ "hủy bỏ các đơn đặt hàng cho quốc phòng hoặc thu hẹp những đơn đặt hàng đó đến mức bình thường cho phù hợp với thời bình và đồng thời bỏ lệnh động viên các nhà máy và chuyển chúng sang sản xuất thời bình" ("Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 214). — 492.

⁶¹⁴ Bản dự thảo được công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết nhân khi Hội đồng bộ trưởng dân ủy họp thảo luận vào ngày 13 (26) tháng Chạp 1917 bản báo cáo của trợ lý bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính là Đ. P. Bô-gô-lê-pốp về những kết quả hoạt động của tiểu ban hòa giải do Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ định ngày 11 (24) tháng Chạp để xem xét vấn đề các thang lương của viên chức các cơ quan chính phủ; bản dự thảo đã được chấp nhận với một số sửa chữa về mặt biên tập. Trên cơ sở bản nghị quyết đã được thông qua, tất cả các bộ dân ủy đều nhận được lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy quy định bắt đầu từ ngày 1 (14) tháng Mười một 1917 mức lương mới, cao hơn cho viên chức các cơ quan nhà nước nhằm quan tâm đến đời sống vật chất quá khó khăn của họ; các bộ trưởng dân ủy được chỉ thị là phải tiến hành ngay lập tức những sự sửa đổi cần thiết trong các dự toán ngân sách lương năm 1918. — 493.

⁶¹⁵ Đề nghị của V. I. Lê-nin về thủ tục ghi các vấn đề vào chương trình nghị sự các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 18 (31) tháng Chạp 1917; quyết định sau đây đã được thông qua: "Chuẩn y bản

chỉ thị của Lê-nin và đề nghị của Goóc-bu-nốp về việc đình chỉ ghi các vấn đề vào chương trình nghị sự nửa tiếng đồng hồ trước khi bắt đầu phiên họp (theo thời gian đã được quy định) và giao cho tất cả các bộ trưởng dân ủy phải chấp hành điều đó sau khi họ đã ký vào các văn bản nói trên" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 493.

⁶¹⁶ V. I. Lê-nin đã viết dự thảo này nhân khi thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 19 tháng Chạp 1917 (ngày 1 tháng Giêng 1918) lời tuyên bố của chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga Ph. E. Đgiéc-gin-xki phản đối những hành động của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả — bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp I. D. Stanh-béc và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp V. A. Ca-rê-lin.

Thực chất của vấn đề như sau. Tối hôm trước, vào lúc phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đang làm việc, V. I. Lê-nin nhận được báo cáo nói rằng Ủy ban đặc biệt toàn Nga đã bắt tại trụ sở Hội kinh tế tự do một nhóm thành viên của "Liên minh bảo vệ Quốc hội lập hiến" phản cách mạng, vì bọn này tự tiện, bất chấp sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, mưu toan khai mạc "phiên họp" của Quốc hội lập hiến; Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định tạm giữ những người bị bắt cho đến khi tìm hiểu đầy đủ cá nhân của họ. Stanh-béc và Ca-rê-lin đã đến tại chỗ xảy ra sự việc; nhưng đáng lẽ chấp hành quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, họ đã thả tất cả những người bị bắt và thậm chí đã không thông báo cho Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Những hành động của họ mâu thuẫn với sự thỏa thuận giữa các ban chấp hành trung ương đảng bôn-sê-vích và Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả về việc thực hiện một đường lối chung trong Hội đồng bộ trưởng dân ủy, là vi phạm nghĩa vụ thực hiện chính sách xô-viết mà những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả đã chấp nhận khi tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chuẩn y bản dự thảo quyết định do Lê-nin viết. — 494.

⁶¹⁷ Đây là nói đến Ủy ban đặc biệt toàn Nga chống bọn phản cách mạng và bọn phá hoại ngầm, Ủy ban điều tra trực thuộc Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, Ủy ban điều tra quân sự - hàng hải và Ủy ban đấu tranh chống nạn đập phá vì say rượu. — 494.

⁶¹⁸ Dự thảo này do V. I. Lê-nin viết nhân việc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga yêu cầu chi cho Ban chấp hành 2 triệu rúp để chuẩn bị và triệu tập Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ và Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân vào tháng Giêng 1918. Phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 29 tháng Chạp 1917 (11 tháng Giêng 1918), ngoài dự thảo của Lê-nin, cũng đã thảo luận các dự thảo nghị quyết do I-a. M. Xvéc-đlốp và V. V. Ô-bô-len-xki (N. Ô-xin-xki) đề xuất. Phiên họp đã quyết định xuất cho Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga số tiền yêu cầu "với điều kiện là phải trình một bản dự toán thu chi trong 3 tháng của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết vào khoảng ngày 20 tháng Giêng 1918" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 495.

⁶¹⁹ Ngày 11 (24) tháng Giêng 1918, theo đề nghị của bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp I. D. Stanh-béc, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định điều tra hoạt động của Ủy ban điều tra trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát — "vì đã có những lời chỉ trích và buộc tội ủy ban nói chung, mà bằng chứng của những lời chỉ trích và buộc tội đó thì không biết xác thực đến đâu nếu không thẩm tra cẩn thận những lời chỉ trích và buộc tội đó" — và đình chỉ công tác của tất cả các thành viên của ủy ban cho đến khi nào làm sáng tỏ được kết quả của cuộc điều tra ("Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 340). Ngày 14 (27) tháng Giêng, Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau khi xem xét lời tuyên bố của các chủ tịch Ủy ban điều tra M. I-u. Cô-dơ-lốp-xki và P. A. Cra-xi-cốp yêu cầu Hội đồng bộ trưởng dân ủy xem xét lại nghị quyết của mình, đã yêu cầu ủy ban kiểm tra do mình lập ra, trong thời hạn 48 tiếng đồng hồ, phải đệ trình những kết quả của cuộc điều tra, đồng thời đã quyết định hỏi Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả về nghị quyết của Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả về việc họ không cho đại biểu của họ tham gia vào Ủy ban điều tra. V. I. Lê-nin đã viết thư chất vấn này căn cứ theo nghị quyết đó.

Ủy ban, sau khi thẩm tra hoạt động của Ủy ban điều tra, đã làm những bản báo cáo, các bản báo cáo này đã được đưa ra thảo luận tại các phiên họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 17 (30) tháng Giêng, ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai) và 26 tháng Hai 1918. Ngày 21 tháng Giêng (3 tháng Hai), Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chấp nhận bản dự thảo nghị quyết do Lê-nin viết (xem tr. 498);

ngày 26 tháng Hai Hội đồng bộ trưởng dân ủy xác nhận rằng "tất cả những lời buộc tội các nhà lãnh đạo có trọng trách của Ủy ban điều tra là đã ăn hối lộ và đã phạm những tội lỗi hoặc những hành vi đồi bại khác, là không dựa trên bất kỳ một cơ sở nào cả", và Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định coi việc điều tra hoạt động của Ủy ban điều tra là đã kết thúc và ra lệnh cho những người lãnh đạo ủy ban Cra-xi-cốp, Cô-dơ-lốp-xki, Lin-đê-man. Mít-xơ-ghen-le và Rô-din trở lại các chức vụ cũ ("Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 499; cũng xem tập này, tr. 504). — 495.

⁶²⁰ Dự thảo này do V. I. Lê-nin viết và ngày 15 (28) tháng Giêng 1918, đã được phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn. — 496.

⁶²¹ Đây là nói đến lời chú thích kèm theo § 51 của "Điều lệnh về dân chủ hóa hạm đội" được lệnh của Hội đồng hàng hải tối cao phê chuẩn ngày 8 (21) tháng Giêng 1918; lệnh đó nói rằng "mọi chỉ thị của các cơ quan trung ương, bất kể là của ngành hàng hải hoặc là của các cơ quan toàn quốc, cũng như các nghị quyết của bất kỳ ủy ban nào... chỉ có thể được thực hiện trong hạm đội hoặc trong đội tàu chạy biển nếu những văn bản ấy được Ủy ban hàng hải trung ương chấp nhận..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 496.

⁶²² V. I. Lê-nin viết các dự thảo công bố ở đây khi phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày 16 (29) tháng Giêng 1918 thảo luận báo cáo của đoàn chủ tịch Đại hội lương thực toàn Nga xô-viết lần thứ nhất khai mạc tại Pê-tơ-rô-grát ngày 14 (27) tháng Giêng, về vấn đề tổ chức một trung tâm thống nhất phụ trách lương thực. Phiên họp đã công bố nghị quyết của đại hội, trong đó quy định rằng các cơ quan lương thực ở trung ương và địa phương sẽ do các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân thành lập. Bản nghị quyết này xác nhận những thành tựu quan trọng trong cuộc đấu tranh để đoàn kết các cán bộ ngành lương thực lại chung quanh Chính quyền xô-viết. Đồng thời, Hội đồng bộ trưởng dân ủy nhận được báo cáo về những bất đồng ý kiến giữa một bên là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. G. Sli-khte và bên khác là đoàn chủ tịch đại hội lương thực, Hội đồng lương thực toàn Nga (được bầu ra vào tháng Mười một 1917 tại đại hội lương thực họp ở Mát-xcơ-va)

và Ban lương thực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, nhân đó Lê-nin đã viết bản dự thảo thứ hai của nghị quyết.

Dự thảo thứ nhất đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua, dự thảo thứ hai không thấy ghi trong biên bản của phiên họp (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 381). — 497.

⁶²³ Trên văn kiện thấy V. I. Lê-nin ghi: "Được nhất trí thông qua". Ở phía trên văn kiện, V. I. Lê-nin đã viết chỉ thị: "Cho in"; ở bên lề đối diện với những chữ do Người khoanh lại "cụ thể... của Xvéc-đlốp", Người ghi: "Không in".

Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy được sửa chữa đôi chỗ về mặt biên tập đã được đăng, trừ những chữ do V. I. Lê-nin đánh dấu, ngày 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918 trên báo "Tin tức", số 17. — 498.

⁶²⁴ Dự thảo này do V. I. Lê-nin viết và đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua tại phiên họp ngày 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918 nhân khi thảo luận vấn đề giảm hạn giam và giảm nhẹ tội cho những người phạm tội hình sự đã bị kết án. — 498.

⁶²⁵ Dự thảo này do V. I. Lê-nin viết và đã được phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918 phê chuẩn. — 499.

⁶²⁶ Dự thảo "Luật cơ bản về xã hội hóa ruộng đất" đã được ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp soạn thảo và sau đó được giao cho một tiểu ban thuộc Đại hội III toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, binh sĩ và nông dân để biên tập. V. I. Lê-nin tham gia tiểu ban này, đã làm nhiều việc để biên tập bản dự thảo, sửa chữa từng điều khoản một (xem hồi ký của X. V. I-va-nốp trong cuốn "Từ tháng Hai đến tháng Mười. Do những người tham gia Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại kể lại", Mát-xcơ-va, 1957, tr. 165 - 166); chứng minh cho hoạt động của Lê-nin trong tiểu ban biên tập bản dự thảo còn có thư ngắn của Người viết cho M. A. Xpi-ri-đô-nô-va (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, văn kiện 54). Điều bổ sung do V. I. Lê-nin viết đã được biên tập lại đôi chút và trở thành điều thứ 26 trong phần V của đạo luật, — "Việc quy định mức sử dụng ruộng đất dành cho các công trình xây dựng, cho các cơ sở nghề phụ trong nông nghiệp, cho các mục đích văn hóa - giáo

dục và v. v." (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 414). — 499.

⁶²⁷ Điểm bổ sung này do V. I. Lê-nin viết nhân thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30 tháng Giêng (12 tháng Hai) 1918 bản dự thảo sắc lệnh về việc thành lập ủy ban đặc biệt liên bộ nhằm bảo hộ đường sá — "nhằm mục đích bảo đảm cung cấp có kế hoạch lương thực và vật dụng thiết yếu cho dân cư" — dự thảo này do một tiểu ban đệ trình chính phủ để xem xét, tiểu ban này được thành lập ngày 25 tháng Giêng (7 tháng Hai) để đề ra những biện pháp cải thiện tình hình lương thực ở Pê-tơ-rô-grát; điều bổ sung của Lê-nin làm thành § 5 của sắc lệnh, đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 453 - 454).

Trên cơ sở bản báo cáo của tiểu ban nói trên, Hội đồng bộ trưởng dân ủy cũng đã thông qua một nghị quyết, trong đó bao gồm những đề nghị của V. I. Lê-nin được công bố tiếp theo sau (xem tr. 500 - 501). — 500.

⁶²⁸ Những bổ sung này do V. I. Lê-nin viết và đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua tại phiên họp ngày 31 tháng Giêng (13 tháng Hai) 1918 nhân khi thảo luận đề nghị của bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp I. D. Stanh-béc về việc phân định chính xác chức năng của Ủy ban đặc biệt toàn Nga và Ủy ban điều tra trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. Sau khi Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn những bổ sung ấy, Lê-nin ghi vào bản thảo những bổ sung mấy chữ "đã được thông qua". — 501.

⁶²⁹ Đây có ý nói đến việc điều tra những sự khiêu khích do bọn phản cách mạng tổ chức nhằm bôi nhọ Chính quyền xô-viết. — 501.

⁶³⁰ Chỉ thị này được viết nhân phiên họp sắp tới của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thảo luận vấn đề ký kết hòa ước với nước Đức. Phiên họp bắt đầu từ 3 giờ sáng ngày 24 tháng Hai 1918; V. I. Lê-nin đã đọc báo cáo (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 457 - 462). Bằng đa số phiếu (116 phiếu thuận, 85 phiếu chống và 26 phiếu trắng) Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã phê chuẩn, vào 4 giờ 30 phút, nghị quyết do những người bên-sê-vích đề nghị về việc chấp nhận những điều kiện hòa ước do chính phủ Đức đưa ra. Nghị quyết của

Hội đồng bộ trưởng dân ủy do V. I. Lê-nin soạn trên cơ sở nghị quyết này (xem sách đã dẫn, tr. 463), vào hồi 6 giờ 40 phút đã được gửi đến trạm vô tuyến Làng vua, và đến 7 giờ 32 phút đã được chuyển qua đài phát thanh đến Béc-lanh. — 502.

⁶³¹ Ngày 14 (27) tháng Giêng 1918, ở Phần-lan một cuộc cách mạng đã bắt đầu: chính quyền đã chuyển vào tay giai cấp vô sản. Vào tháng Hai, theo sáng kiến của chính phủ công nhân Phần-lan — Hội đồng đại biểu nhân dân đã bắt đầu đàm phán về việc ký kết hiệp ước giữa hai nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và Phần-lan. Bản dự thảo hiệp ước do Ủy ban hòa giải Nga - Phần-lan chuẩn bị, đã được đem ra thảo luận vào các ngày 25, 27 và 28 tháng Hai, tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 1 tháng Ba, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định ký hiệp ước, và cùng ngày hôm đó, hiệp ước đã được đại biểu hai bên đàm phán ký kết.

V. I. Lê-nin đã trực tiếp tham gia soạn thảo hiệp ước, đã nói chuyện với các đại biểu của chính phủ công nhân Phần-lan được ủy nhiệm ký hiệp ước, đã biên tập bản dự thảo hiệp ước (xem Văn tập Lê-nin, t. XXI, tr. 241 - 243).

Đó là hiệp ước đầu tiên trong lịch sử giữa hai nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa, một tấm gương về kiểu mới trong quan hệ quốc tế — quan hệ anh em, hữu nghị giữa các nước bình đẳng và có chủ quyền mà chính quyền đã thuộc về giai cấp công nhân. — 502.

⁶³² Tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 25 tháng Hai 1918, bản dự thảo của V. I. Lê-nin đã được chuẩn y. — 503.

⁶³³ Tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 27 tháng Hai 1918, bản dự thảo do V. I. Lê-nin viết đã được thông qua.

§ 13 của "Hiệp ước giữa nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Nga và nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Phần-lan" ghi rõ: "Nước Cộng hòa liên bang xô-viết Nga để cho các công dân Phần-lan ở nước Nga thuộc thành phần giai cấp công nhân hoặc thuộc giai cấp nông dân không sử dụng lao động của người khác được hưởng tất cả những quyền lợi chính trị của công dân Nga, nếu họ sống trên lãnh thổ Nga để tiến hành các hoạt động lao động.

Phía nước Cộng hòa công nhân xã hội chủ nghĩa Phần-lan có nghĩa vụ để cho các công dân nước Cộng hòa liên bang xô-viết Nga ở tại Phần-lan có những điều kiện dễ dàng nhất để hưởng các quyền lợi chính trị, đặc biệt chú ý đến lợi ích của nhân dân lao động không

cư trú thường xuyên" ("Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xơ-va, 1957, tr. 508). — 504.

⁶³⁴ Dự thảo này do V. I. Lê-nin viết và được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua tại phiên họp ngày 26 tháng Hai 1918 để bổ sung nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề điều tra hoạt động của Ủy ban điều tra trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát (xem chú thích 619). — 504.

⁶³⁵ Dự thảo này do V. I. Lê-nin viết và được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua tại phiên họp ngày 4 tháng Ba 1918 nhân thảo luận vấn đề tổ chức Hội đồng quản lý ngành vận tải đường thủy. (Những bài phát biểu của Lê-nin tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, t. 35, tr. 500 - 504). — 505.

⁶³⁶ Đây có ý nói đến § 3 trong "Quyết định về việc quản lý các đoàn tàu buôn chạy trên biển, trên sông và ngành giao thông đường thủy", được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 27 tháng Hai 1918 (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. I, Mát-xơ-va, 1957, tr. 501 - 502). — 505.

⁶³⁷ Đây là nói đến việc xuất tiền cho công việc tu bổ các nơi sửa chữa tàu thuyền trên sông Vôn-ga và thuộc hệ thống Ma-ri-in-xcai-a. — 505.

⁶³⁸ Về vấn đề độc quyền của nhà nước đối với tất cả các loại bảo hiểm ngày 9 tháng Ba 1918, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thành lập một tiểu ban để "thảo sắc lệnh và quy chế thành lập các tơ-rót thuộc ngành bảo hiểm ở nước Nga". Tiểu ban này gồm đại biểu của tất cả các bộ dân ủy tài chính, nội vụ, kiểm tra nhà nước, các công đoàn, v.v. dưới sự chủ tọa của M. T. Ê-li-da-rốp. Bản dự thảo sắc lệnh về việc thành lập cơ quan kiểm tra nhà nước đối với tất cả các loại bảo hiểm, đã được tiểu ban này thảo xong và được đem ra thảo luận tại phiên họp ngày 23 tháng Ba 1918 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Sắc lệnh được thông qua sau khi đã được bổ sung và sửa chữa. Những đề nghị công bố ở đây của V. I. Lê-nin làm cơ sở cho điểm V của sắc lệnh. Ngoài ra, Lê-nin đã xác định tên gọi của sắc lệnh như sau: "Sắc lệnh về việc lập cơ quan kiểm tra nhà nước đối với tất cả các loại bảo hiểm, trừ bảo hiểm xã hội (nghĩa là sự bảo hiểm nhất

thiết phải có của nhà nước)" (đoạn in nghiêng do Lê-nin thêm vào). Ngày 2 tháng Tư 1918, sắc lệnh đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" — xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. II, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 5 - 11. — 505.

⁶³⁹ Dự thảo này do V. I. Lê-nin đề xuất tại phiên họp ngày 26 tháng Ba 1918 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy khi thảo luận vấn đề "Về tổ chức sự kiểm tra việc chi tiêu các khoản tiền của tất cả các ban thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao". Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định: "thông qua nghị quyết do đồng chí Lê-nin đề nghị" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 506.

⁶⁴⁰ Dự thảo "Sắc lệnh về chế độ các bộ dân ủy phái các ủy viên và phái viên của mình đi công tác ở các tỉnh", do Bộ dân ủy nội vụ đề nghị, đã được đem ra thảo luận tại phiên họp ngày 1 tháng Tư 1918 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã đề nghị tất cả các bộ dân ủy nghiên cứu bản dự thảo và phát biểu ý kiến của mình. Ngày 5 tháng Tư, sắc lệnh đã được thông qua với những bổ sung của V. I. Lê-nin và ngày 11 tháng Tư 1918 đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. II, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 58 - 59).

Trên bản dự thảo sắc lệnh, Lê-nin viết: "Đã được thông qua sau khi sửa chữa §§ 3 và 4. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. U-li-a-nốp (Lê-nin)". 507.

⁶⁴¹ Văn bản công bố ở đây với những chỗ sửa đổi không quan trọng lắm đã được đưa vào "Sắc lệnh về việc thành lập Ủy ban sơ tán toàn Nga", mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua ngày 19 tháng Tư 1918. Sắc lệnh đã được công bố trên các báo "Ngọn cờ lao động" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 23 và 24 tháng Tư 1918 (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. II, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 140 - 142). — 507.

⁶⁴² V. I. Lê-nin viết văn kiện này nhân khi các lãnh tụ xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả M. A. Xpi-ri-đô-nô-va và V. A. Ca-rê-lin nêu vấn đề chuyển sự lãnh đạo của Bộ dân ủy nông nghiệp hoàn toàn cho

những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả mà chỉ giữ lại cho những người bên-sê-vích sự đại diện về chính trị. Cũng xem thư ngắn của V. I. Lê-nin gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về vấn đề này (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, văn kiện 133).

Ngày 3 tháng Năm 1918, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã bác bỏ yêu sách của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. — 508.

⁶⁴³ Dự thảo này của V. I. Lê-nin đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 25 tháng Năm 1918 bàn về vấn đề chuyển giao ngành vận tải bằng ô-tô cho phòng vận tải bằng ô-tô thuộc Ban vận tải Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 509.

⁶⁴⁴ Những đề nghị công bố ở đây của V. I. Lê-nin để bổ sung dự thảo sắc lệnh về tổ chức và cung cấp cho nông dân nghèo, có lẽ là được viết tại phiên họp ngày 8 tháng Sáu 1918 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy khi thảo luận bản dự thảo này. Dự thảo sắc lệnh đã được sửa chữa nhiều chỗ và đã được thông qua. Ngày 11 tháng Sáu, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã phê chuẩn sắc lệnh và ngày 16 tháng Sáu 1918 sắc lệnh này đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. II, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 412 - 419). Sắc lệnh này đã quy định thành lập các ủy ban nông dân nghèo.

Về lịch sử thành lập các ủy ban nông dân nghèo và hoạt động của các ủy ban này, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, chú thích 163. V. I. Lê-nin đã đánh giá các ủy ban nông dân nghèo trong bài nói tại Đại hội I toàn Nga của các ban ruộng đất, các ủy ban nông dân nghèo và các công xã, ngày 11 tháng Chạp 1918 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 436). — 509.

⁶⁴⁵ Công thức diễn đạt này của V. I. Lê-nin thuộc về § 2 của dự thảo sắc lệnh. Căn cứ theo đề nghị của V. I. Lê-nin, § 2 trong sắc lệnh đã được trình bày như sau: "Trừ bọn rõ ràng là cu-lắc và nhà giàu, là chủ có dư thừa lúa mì hoặc những lương thực khác, có cơ sở kinh doanh thương nghiệp và công nghiệp, và sử dụng lao động cố nông hoặc lao động làm thuê, v.v. thì tất cả nhân dân địa phương cũng như nhân dân từ nơi khác đến, đều không bị bất kỳ sự hạn chế nào cả, đều có thể bầu cử và ứng cử vào các ủy ban nông dân nghèo hàng tổng và hàng xã.

Chú thích. Những người sử dụng lao động làm thuê để tiến hành kinh doanh, song kinh doanh đó không vượt quá mức tiêu dùng, đều có quyền bầu cử và ứng cử vào các ủy ban nông dân nghèo" ("Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. II, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 416 - 417). — 510.

⁶⁴⁶ Ngày 10 tháng Sáu 1918, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nghe các báo cáo của M. P. Pa-vlô-vích và A. I. Rư-cốp về việc Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thông qua danh sách thành phần của Ủy ban các công trình nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (được thành lập theo sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 9 tháng Năm 1918). Văn bản công bố ở đây là điểm thứ hai trong quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề này. — 510.

⁶⁴⁷ Dự thảo này đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 15 tháng Sáu 1918 thảo luận vấn đề mở tín dụng cho Ủy ban trung ương công nghiệp dệt thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao để mua lanh (xem tập này, tr. 522 - 523). — 511.

⁶⁴⁸ Dự thảo của V. I. Lê-nin đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 15 tháng Sáu 1918 về việc cấp kinh phí cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao để Ủy ban trung ương quản lý ngành da mua nguyên liệu. — 511.

⁶⁴⁹ Ngày 2 tháng Bảy 1918, Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau khi nghe "tờ trình bất thường của đồng chí Lê-nin về sự cần thiết phải thỏa mãn nhu cầu của nông dân về máy móc nông nghiệp", đã thông qua dự thảo quyết định được công bố ở đây (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 512.

⁶⁵⁰ Có ý nói đến Đại hội V các Xô-viết toàn Nga (họp ở Mát-xcơ-va từ ngày 4 đến ngày 10 tháng Bảy 1918). — 512.

⁶⁵¹ Dự thảo quyết định này đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 8 tháng Bảy 1918, như đã được ghi trong biên bản, theo thư "của Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu đồng chí Lu-na-tác-xki và đồng chí Ma-ni-lốp-xki giải thích nguyên nhân tại sao họ không chấp hành nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy

đã được trình bày trong "Sắc lệnh về việc dỡ bỏ những đài kỷ niệm các vua Nga và tội tớ của chúng, và về việc soạn các đề án xây dựng các đài kỷ niệm Cách mạng xã hội chủ nghĩa Nga"" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Về vấn đề này, cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, các văn kiện 131, 140, 189, 329. — 513.

⁶⁵² Dự thảo nghị quyết được công bố ở đây đã được thông qua với một số sửa đổi, tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 22 tháng Tám 1918. — 514.

⁶⁵³ Điểm 1 của nghị quyết này của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã được công bố ngày 23 tháng Tám 1918 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". — 515.

⁶⁵⁴ Đề nghị được công bố ở đây có quan hệ đến văn kiện nào, hiện chưa xác minh được. — 515.

⁶⁵⁵ Tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 15 tháng Mười 1918, Bộ dân ủy lương thực đã đề nghị chi 40 triệu rúp để đài thọ cho các ủy ban nông dân nghèo, có lẽ là có ý nói trong thời hạn 6 tháng với dự tính mỗi tháng 6½ triệu rúp. Do dự định sắp tới sẽ hợp nhất các ủy ban nông dân nghèo với các Xô-viết, nên rất có thể là V. I. Lê-nin đã đề nghị chi số tiền nói trên trong thời hạn 2 tháng ("2 x 6½ = 13"). Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua đề nghị của Lê-nin về việc chi 13 triệu rúp đài thọ cho các ủy ban nông dân nghèo; những đề nghị khác của Lê-nin cũng đã được ghi vào văn bản nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem "Sắc lệnh của Chính quyền xô-viết", t. III, Mát-xcơ-va, 1964, tr. 593 - 595). — 516.

⁶⁵⁶ Đã được V. I. Lê-nin viết vào ngày 15 tháng Mười 1918 nhân khi Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận bản báo cáo của "Ban lãnh đạo gồm 3 người" về việc khai thác gỗ trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Tất cả các đề nghị của Lê-nin đã được đưa vào bản quyết định do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua về vấn đề này. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chi 100 triệu rúp để khai thác gỗ, đồng thời yêu cầu sau một tuần lễ phải báo cáo bản thanh toán về việc chi khoản đó, và đề nghị "Ban lãnh đạo gồm 3 người" cũng sau 1 tuần lễ phải cung cấp những tài liệu cụ thể hơn về những vấn đề mà Lê-nin nêu lên. — 517.

⁶⁵⁷ Ngày 5 tháng Sáu 1918, báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" đã công bố sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc giao cho Bộ dân ủy giáo dục phụ trách các cơ quan giáo dục và các trường học của tất cả các bộ, các ngành. Ngày 19 tháng Mười một 1918, Bộ dân ủy bảo hiểm xã hội đã đề nghị Hội đồng bộ trưởng dân ủy xem xét (A. I. U-li-a-nô-va - Ê-li-da-rô-va báo cáo) dự thảo sắc lệnh về việc để nguyên các nhà trẻ mồ côi cho bộ dân ủy này phụ trách. Nhân thảo luận vấn đề này, V. I. Lê-nin đã viết dự thảo nghị quyết được công bố ở đây, bản dự thảo nghị quyết này đã được thông qua với một số sửa chữa nhỏ. — 517.

⁶⁵⁸ Trong § 3 sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 5 tháng Sáu 1918, Bộ dân ủy giáo dục được giao nhiệm vụ tổ chức những ủy ban đặc biệt gồm đại biểu của các bộ và ngành hữu quan và của Bộ dân ủy giáo dục để xác định thời hạn và thể thức chuyển giao các cơ quan giáo dục và các trường học, kể cả các cơ quan giáo dục đối với lứa tuổi trước khi đi học. — 517.

⁶⁵⁹ Dự thảo sắc lệnh về việc tổ chức cung cấp cho dân cư đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 12 tháng Mười một 1918 và đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua lần cuối cùng ngày 21 tháng Mười một. Những điểm bổ sung của V. I. Lê-nin đã được đưa vào văn bản sắc lệnh đã được thông qua. Ngày 24 tháng Mười một, sắc lệnh được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga".

Vấn đề hợp tác xã tham gia tổ chức việc cung cấp cho dân cư, được nói đến trong điểm công bố ở đây của dự thảo sắc lệnh cùng với những điều bổ sung do Lê-nin đề nghị, không phải là tất cả các cán bộ trọng trách trong ngành lương thực đều hiểu được một cách đúng đắn. V. I. Lê-nin đã giải thích vấn đề này trong bài nói tại cuộc họp các phái viên của Hợp tác xã công nhân trung ương Mát-xcơ-va ngày 26 tháng Mười một 1918, trong bản báo cáo nói về thái độ của giai cấp vô sản đối với nền dân chủ tiểu tư sản tại cuộc họp của các cán bộ đảng Mát-xcơ-va ngày 27 tháng Mười một và trong lời kết luận về bản báo cáo (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 242 - 248, 266 - 271, 278 - 283).

Cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, các văn kiện 378 và 400. — 518.

⁶⁶⁰ *Hội đồng quốc phòng* (Hội đồng quốc phòng công nông) do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thành lập ngày 30

tháng Mười một 1918 coi như là cơ quan đặc biệt của Nhà nước xô-viết, nó có toàn quyền huy động nhân lực và phương tiện của đất nước cho sự nghiệp quốc phòng. V. I. Lê-nin đã được cử làm chủ tịch Hội đồng quốc phòng.

Các văn kiện được công bố ở đây đã được Lê-nin viết tại phiên họp đầu tiên của Hội đồng quốc phòng ngày 1 tháng Chạp 1918. Trước tiên Lê-nin vạch ra những nhiệm vụ trước mắt của Hội đồng và chương trình nghị sự của phiên họp đầu tiên (văn kiện 1). Tiếp đó Người phác thảo một loạt đề nghị để nghiên cứu những vấn đề nói trên sau khi đã diễn đạt một cách chi tiết hơn những đề nghị về ngành cung cấp lương thực (các văn kiện 2 và 3). Những đề nghị của Lê-nin đã được phản ánh vào trong các nghị quyết của Hội đồng quốc phòng được thông qua trong phiên họp này (xem Văn tập Lê-nin, t. XVIII, tr. 243 - 245). — 518.

⁶⁶¹ Theo điểm 4 của chương trình nghị sự ("Về động viên giới trí thức") L. B. Cra-xin đã được giao nhiệm vụ soạn dự thảo nghị quyết về huy động lực lượng kỹ thuật, còn L. B. Cra-xin, V. I. Nép-xki và N. P. Goóc-bu-nốp thì được giao nhiệm vụ soạn dự thảo bản quy định về việc khai lý lịch, để trình Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 519.

⁶⁶² Hội đồng quốc phòng đã thông qua nghị quyết giao vấn đề nhiên liệu cho một ủy ban đặc biệt thảo luận, ủy ban này gồm có V. I. Lê-nin, A. I. Rư-cốp, I. I. Rát-tsen-cô, A. Ph. Vôn-cốp-xki và V. I. Nép-xki; Lê-nin được ủy nhiệm triệu tập ủy ban. Phiên họp của ủy ban họp vào ngày 2 tháng Chạp 1918 (xem văn kiện tiếp theo). — 520.

⁶⁶³ V. I. Lê-nin viết dự thảo này có thể là tại phiên họp của Ủy ban nhiên liệu do Hội đồng quốc phòng thành lập (xem chú thích trước). Dự thảo này chú ý đến những phát biểu của các thành viên trong ủy ban. Dự thảo của Lê-nin đã được ủy ban thông qua và được đưa vào biên bản các phiên họp của ủy ban. Ban đầu Lê-nin đã đánh số lại các điểm của quyết định theo một trật tự liên tục; sau đó Người dùng dấu ngoặc kép vương để tách hai điểm đầu và đánh số lại 4 điểm tiếp theo, không theo thứ tự của hai điểm đầu, mà bằng các chữ số: "1, 2, 3, 4". Trong biên bản của Ủy ban nhiên liệu các điểm đó được tách ra thành một tiêu đề riêng: "Các nghị quyết của ủy ban có hiệu lực như các nghị quyết của Hội đồng quốc phòng". Dự thảo của V. I. Lê-nin như một quyết định đã được thông qua cũng có chữ ký của các ủy viên Hội đồng quốc phòng I. V. Xta-lin và V. I. Nép-xki. — 521.

- ⁶⁶⁴ Ngân hàng nhà nước giữ lại không cấp phát tiền trong quỹ tiền đặc biệt dành riêng cho Tổng cục lâm nghiệp. — 521.
- ⁶⁶⁵ Bản sơ thảo này do V. I. Lê-nin viết tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng ngày 4 tháng Chạp 1918 khi thảo luận trên cơ sở báo cáo của N. P. Bri-u-kha-nốp vấn đề đẩy mạnh tốc độ và mở rộng quy mô thu mua lương thực. Các đề nghị của V. I. Lê-nin đã được phản ánh vào một quyết định do Hội đồng quốc phòng thông qua về vấn đề này (xem Văn tập Lê-nin, t. XVIII, tr. 246 - 247). — 522.
- ⁶⁶⁶ V. I. Lê-nin viết văn kiện này khi thảo luận bản báo cáo của V. P. Mi-li-u-tin về việc cung cấp tài chính cho Ủy ban trung ương công nghiệp dệt thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao tại phiên họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 14 tháng Chạp 1918. Những đề nghị của Lê-nin đã được phản ánh vào một quyết định do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua về vấn đề này. — 522.
- ⁶⁶⁷ Văn bản các điểm 1 và 3 bị V. I. Lê-nin xóa bỏ. Đối chiếu những điểm này với văn bản của nghị quyết trong biên bản, chúng ta có cơ sở để cho rằng trong văn bản của mình, Lê-nin không gạch xóa những điểm đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. — 523.
- ⁶⁶⁸ Bản sơ thảo này do V. I. Lê-nin viết khi thảo luận tại phiên họp ngày 15 tháng Ba 1919 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề Cục ấn loát thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã được xây dựng trên cơ sở những đề nghị của Lê-nin. Sau đây là văn bản nghị quyết đã được thông qua: "a) Đề nghị Cục ấn loát nhất thiết phải ghi điểm trả lương khoán vào trong các bản quy định mức tiền lương. b) Thành lập một ủy ban gồm đại diện của Cục ấn loát, Hội đồng các công đoàn toàn Nga và đề nghị Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cử đại diện của mình vào ủy ban. Nhiệm vụ của ủy ban là: trong thời hạn 1 tuần lễ trình một dự thảo sắc lệnh về hợp nhất và tập trung. c) Ủy nhiệm cho ban thanh tra Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cùng với các đại biểu của Cục ấn loát, trong thời hạn 1 tháng, trình những tài liệu thống kê về các xí nghiệp đã quốc hữu hóa hiện thuộc: 1) Cục ấn loát; 2) các bộ và ngành; 3) các xí nghiệp tư nhân; d) cũng đến thời hạn đó trình một bản báo cáo của Cục ấn loát về vấn đề mở rộng sản xuất, về những biện pháp đã được thi hành nhằm thiết lập kỷ luật lao động, và về việc điều chỉnh quan hệ

- của các ủy ban nhà máy với các ban quản lý" (Văn tập Lê-nin, t. XXIV, tr. 24). — 526.
- ⁶⁶⁹ V. I. Lê-nin còn nói về sự cần thiết phải cử những cán bộ ưu tú trong công nhân vào ngành lương thực và vận tải, tại phiên họp liên tịch giữa Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Xô-viết Mát-xcơ-va và Đại hội các công đoàn toàn Nga, ngày 17 tháng Giêng 1919 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 524 - 525).
- Dự thảo của Lê-nin đã được Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua; dưới đó còn có chữ ký của các ủy viên Ban chấp hành trung ương L. B. Ca-mê-nép, G. E. Di-nô-vi-ép, I. V. Xta-lin, E. Đ. Xta-xô-va, N. N. Cre-xtin-xki, M. Ph. Vla-đi-mia-xki, N. I. Bu-kha-rin, V. V. Smít và Ph. E. Đgiéc-gin-xki. — 527.
- ⁶⁷⁰ Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được viết trên bản dự thảo nghị quyết của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Trong dự thảo có chỗ sửa chữa của Lê-nin. Bản dự thảo có chữ ký của V. I. Lê-nin, N. N. Cre-xtin-xki, I. V. Xta-lin. Bản nghị quyết nói rằng: "Khi tiến hành chiến tranh, thì sự thống nhất tuyệt đối các hành động trên tất cả các mặt trận được coi là một điều kiện cần thiết để giành thắng lợi và đến lượt nó, nó đòi hỏi sự thống nhất chỉ huy đối với Hồng quân trên tất cả các mặt trận, sự thống nhất việc cung cấp cho Hồng quân trên tất cả các mặt trận và sự thống nhất quản lý việc vận chuyển trên toàn bộ mạng lưới đường sắt, bởi vì vận tải là một trong những điều kiện cực kỳ trọng yếu để tiến hành chiến tranh". Bản nghị quyết nhấn mạnh sự cần thiết phải ra một chỉ thị thật chặt chẽ cho các bộ dân ủy quân sự và hàng hải, cũng như cho các cơ quan cung cấp của các nước cộng hòa xô-viết, — "với ý nghĩa là tất cả các bộ dân ủy độc lập ấy hoạt động hoàn toàn và tuyệt đối phù hợp với những chỉ thị được phát ra từ các bộ dân ủy tương ứng của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, bởi vì chỉ có bằng cách đó mới có thể đạt được sự thống nhất cần thiết, tốc độ và sự chính xác cho việc chấp hành tất cả các chỉ thị và các hoạt động".
- Tiếp đó nghị quyết nêu rõ "nhiệm vụ cấp bách nhất ở U-cra-i-na là sử dụng đến mức cao nhất chất đốt, kim loại, số lượng nhà máy và xưởng sửa chữa hiện có cũng như các kho dự trữ lương thực". Trong khi nêu rõ toàn bộ nền công nghiệp U-cra-i-na được

tập trung vào phần miền Đông của nước cộng hòa và việc chuyển Hội đồng kinh tế quốc dân từ Khác-cốp đến Ki-ép đã ảnh hưởng xấu đến việc phục hồi vận tải, công nghiệp khai khoáng và chế biến của U-cra-i-na, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thừa nhận cần phải để Hội đồng kinh tế quốc dân cũng như Ủy ban đặc biệt về cung cấp cho Hồng quân của U-cra-i-na ở lại Khác-cốp hoặc là có ở Khác-cốp những cơ quan đại diện có năng lực được quyền trực tiếp liên hệ với Mát-xcơ-va và nhận các khoản tiền trực tiếp từ Mát-xcơ-va. Ban chấp hành trung ương đảng đã nhấn mạnh rằng "các đường sắt U-cra-i-na là một bộ phận không thể tách rời mạng lưới đường sắt nước Nga và do Bộ dân ủy giao thông đặt ở Mát-xcơ-va điều khiển". Nghị quyết cũng nói rằng "Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga phải mở rộng hoạt động của mình đến tất cả các cơ quan của nước Cộng hòa xô-viết U-cra-i-na" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Nghị quyết này của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga là một bước tiến quan trọng trong sự nghiệp củng cố sự thống nhất các nước cộng hòa xô-viết trên phương diện quân sự. Ngày 24 tháng Tư 1919, nhân có thư báo cáo của Tổng tư lệnh I. I. Va-txê-tít về tình hình quân sự ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, trong đó luận giải sự cần thiết của việc hợp nhất các lực lượng vũ trang của các nước cộng hòa xô-viết dưới một sự chỉ huy thống nhất, V. I. Lê-nin đã viết thư cho E. M. Xcơ-li-an-xki nói rằng cần phải nhanh chóng "soạn *văn bản* chỉ thị của Ban chấp hành trung ương gửi tất cả "các dân tộc" về *sự thống nhất* (hợp nhất) về phương diện quân sự" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, văn kiện 528). "Dự thảo chỉ thị của Ban chấp hành trung ương về thống nhất quân sự", xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 482 - 483. Sự liên minh quân sự của các nước cộng hòa xô-viết đã hình thành từ ngày 1 tháng Sáu 1919 theo sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga "Về việc liên hợp các nước cộng hòa xô-viết: Nga, U-cra-i-na, Lát-vi-a, Lit-va, Bê-lô-ru-xi-a để đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc thế giới". — 528.

⁶⁷¹ Ngày 21 tháng Tư 1919, V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo "Về việc tăng cường công tác trong lĩnh vực phòng thủ quân sự" tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng. Văn kiện được đăng ở đây có lẽ là bản sơ thảo phàn kết luận của nghị quyết về vấn đề đó. — 528.

⁶⁷² Được viết dưới lời kêu gọi của Bê-la Cun nhân danh Chính phủ xô-viết Hung-ga-ri gửi các chiến sĩ Hung-ga-ri đang phục vụ trong Hồng quân. Trong lời kêu gọi có viết: "Các bạn, những người quốc tế chủ nghĩa Hung-ga-ri, hiện đang chiến đấu trên đất Nga chống bọn thổ phỉ Côn-tsắc và bọn phản cách mạng chẳng khác gì các bạn đang chiến đấu cho nước Cộng hòa xô-viết Hung-ga-ri ở trên đất nước Hung-ga-ri, bởi vì nước Hung-ga-ri và nước Nga ngày nay là một chính thể". Lời kêu gọi này được phát đi vào tháng Tư 1919 bằng tiếng Hung-ga-ri và đã được phổ biến trên các mặt trận nội chiến.

Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô hiện còn giữ được đoạn văn bằng tiếng Nga sau đây do chính tay L. M. Ca-ra-khan viết: "Tôi hoàn toàn đồng tình với lời kêu gọi của các đồng chí Hung-ga-ri. Tôi hy vọng rằng lợi ích của sự nghiệp quốc tế sẽ đứng ở hàng đầu đối với các đồng chí Hung-ga-ri. Chỉ cần giữ vững được thêm mấy tháng nữa thì thắng lợi chắc chắn thuộc về chúng ta. Lê-nin". — 528.

⁶⁷³ V. I. Lê-nin đã viết dự thảo này tại phiên họp thứ hai của ban kinh tế trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy, họp ngày 2 tháng Năm 1919 để thảo luận những biện pháp cải thiện tình hình sinh hoạt của công nhân. — 529.

⁶⁷⁴ Ngày 31 tháng Năm 1919, Hội đồng quốc phòng đã xem xét các vấn đề có quan hệ đến việc động viên. Hội đồng đã chuẩn y dự thảo sắc lệnh do V. I. Lê-nin viết (xem văn kiện tiếp theo), đồng thời đã thông qua quyết định về việc Bộ dân ủy lương thực phải cung cấp lương thực cho những người bị động viên, và quyết định thẩm tra thái độ của cán bộ tất cả các bộ và các cơ quan đối với nghĩa vụ quân sự nhằm mục đích chuyển giao ngay lập tức cho Bộ chỉ huy quân sự tất cả những người thuộc diện gọi nhập ngũ và có thể được thay thế bởi những người không thuộc diện gọi nhập ngũ, hoặc bởi phụ nữ mà không gây thiệt hại nhiều cho công việc. — 529.

⁶⁷⁵ V. I. Lê-nin đã viết bức thư này nhân có cuộc bãi công của công nhân nhiều xí nghiệp tại tỉnh Tve nổ ra vào giữa tháng Sáu 1919 và tiếp tục trong mấy ngày liền. Cuộc bãi công nổ ra do công nhân không bằng lòng với việc giảm khẩu phần bánh mì và lương thực. Các phần tử phản cách mạng đã mưu toan lợi dụng những khó khăn về

lượng thực của nước Cộng hòa xô-viết để gây tâm trạng chống xô-viết.

Vấn đề các cuộc bãi công do tình hình lương thực đã được thảo luận tại hai phiên họp liên tịch của Bộ chính trị và Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 18 và 24 tháng Sáu 1919. Phiên họp đã cho thi hành những biện pháp khẩn cấp để cải thiện đời sống của công nhân khu công nghiệp dệt. — 531.

⁶⁷⁶ Trong bức điện gửi từ Tve đề ngày 20 tháng Sáu 1919, V. I. Nép-xki và L. X. Xô-xnốp-xki đã thông báo rằng cuộc bãi công đã chấm dứt và tất cả các xí nghiệp đều đã trở lại hoạt động. Hai đồng chí đó viết rằng, được mời đến dự đại hội các Xô-viết tỉnh sắp tới, ngoài những đại biểu do các đại hội huyện bầu ra căn cứ theo hiến pháp, mỗi tổng có thêm một đại biểu do ban chấp hành Xô-viết tỉnh mời đến dự nhằm mục đích tăng cường mối liên hệ với nông thôn. Đại hội các Xô-viết tỉnh đã quyết định yêu cầu Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga để cho các đại biểu hàng tổng được hưởng quyền biểu quyết. Trong khi phản đối điều đó, Nép-xki và Xô-xnốp-xki nhấn mạnh rằng 80% tổng số đại biểu ở các tổng đều là những người ngoài đảng, trong đó phần lớn là bọn cu-lắc, và yêu cầu V. I. Lê-nin trả lời cho biết ngay.

Trên giấy in sẵn dành cho điện báo để viết bức điện của Lê-nin, Người đã ghi: "*gửi lưu trữ*". — 532.

⁶⁷⁷ Văn bản thư giao công việc được công bố ở đây của V. I. Lê-nin, đã được N. P. Goóc-bu-nốp, trưởng Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga dẫn ra trong kế hoạch chung về những biện pháp để khai thác dầu mỏ, than, bùn thối, đá phiến và hơi đốt do chính đồng chí đó soạn thảo ngày 14 tháng Bảy 1919. Goóc-bu-nốp đề nghị Phòng địa chất - trắc địa của Ủy ban khoa học Mát-xcơ-va mời tất cả các ngành và cơ quan hữu quan cũng như các chuyên gia — các nhà bác học và kỹ sư — tham gia thảo luận vấn đề này.

Mùa xuân 1919, một đoàn thăm dò lớn của Tổng cục công nghiệp đá phiến đã lên đường đi Vôn-ga để tổ chức việc khai thác đá phiến có dầu và các nham thạch chứa bi-tum ở Un-đơ-rư, Ca-spi-rơ (gần Xư-dơ-ran) và ở Xi-u-kê-ép.

Vào nửa cuối tháng Bảy — tháng Tám 1919, để kiểm tra công việc của đoàn thăm dò nói trên và để giúp đỡ đoàn này, nhiều cán bộ phụ trách của Tổng cục công nghiệp đá phiến đứng đầu là I. M. Gúp-kin, cũng như chủ tịch Hội đồng tối cao khai thác mỏ

thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao là Ph. Ph. Xư-rô-mô-lô-tốp và V. P. Nô-ghin đã lên đường đi Vôn-ga, họ đã mời các tổ chức đảng và xô-viết địa phương tham gia công việc này. Kết quả công việc của đoàn thăm dò đã được báo cáo lên Lê-nin (xem I. M. Gúp-kin. Hồi ký về Vla-đi-mia I-lích Lê-nin — trong cuốn "Hồi ký về Vla-đi-mia I-lích Lê-nin", ph. 2, Mát-xcơ-va, 1957, tr. 300 - 319). — 533.

⁶⁷⁸ Nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga được công bố dưới đây đã được thông qua nhân có bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi V. I. Lê-nin đề ngày 26 tháng Chín 1919. Tsi-tsê-rin đề nghị cho những chỉ thị về các vấn đề sau đây: 1) liệu có thể không có quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga cũng được kêu gọi công nhân các nước thuộc khối Đồng Minh gây sức ép đối với chính phủ của họ, để các chính phủ này không cản trở các cuộc đàm phán của Nhà nước xô-viết với các nước vùng biển Ban-tích nhằm ký những hòa ước hay không?; 2) liệu có nên nhân danh Chính phủ xô-viết đưa ra một đề nghị hòa bình mới với các nước thuộc khối Đồng minh không? Tsi-tsê-rin viết: "Điều đó sẽ được người ta giải thích như là biểu hiện của sự yếu đuối... Nhưng đó sẽ là một cơ của những người phản đối sự can thiệp, nhất là đối với các hội công liên Anh"; 3) liệu có thể lợi dụng cuộc hành trình sắp tới của M. M. Lít-vi-nốp đến một nước trung lập để tiến hành những cuộc đàm phán với các đại biểu Anh về vấn đề trao trả tù binh, để do đó đồng thời Lít-vi-nốp "tung hỏa mù trong vấn đề về hòa bình" được không?; 4) trong trường hợp phái đoàn Lít-vi-nốp không đạt được kết quả thì liệu có nên để cho A. M. Goóc-ki, vốn dự định kêu gọi hòa bình, trong một bức thư của mình, "trong khi nhắc đến thái độ sẵn sàng trước sau như một của chúng ta về hòa bình, thì đồng thời cũng chỉ cho các chính phủ thuộc khối Đồng Minh thấy cuộc đấu tranh biến thành hủy diệt" được không? (do V. I. Lê-nin gạch dưới). Tsi-tsê-rin viết: "Nhưng chúng ta có lẽ nghiêng nhiều hơn về phía một đề nghị hòa bình chính thức..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Về vấn đề này, cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, văn kiện 85. — 533.

⁶⁷⁹ Xung đột xảy ra do việc Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước ra chỉ thị giải tán 9 phòng pháp luật trong Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Về

chỉ thị này, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đã có đơn kiện Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 30 tháng Chín 1919, trong khi xác nhận nghị quyết của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy về đơn kiện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chấp nhận dự thảo do V. I. Lê-nin đề nghị, có sửa chữa một đôi chỗ: điểm 3 được thêm vào văn bản — "Cũng đòi hỏi như thế đối với tất cả các ủy ban, trong thời hạn 2 tuần lễ", — còn điểm 3 trong dự thảo của Lê-nin thì được dùng làm điểm 4 trong nghị quyết nhưng được biên tập lại như sau: "Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tư pháp tiến hành điều tra để truy tố trước tòa án những thành viên của các phòng pháp luật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao về tội quan liêu giấy tờ. Phải báo cáo cho Tiểu hội đồng sau 1 tuần lễ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 534.

⁶⁸⁰ Đây có ý nói đến sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về các công xã tiêu dùng" được phê chuẩn ngày 16 tháng Ba và được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 20 tháng Ba 1919. V. I. Lê-nin đã trực tiếp tham gia việc soạn thảo sắc lệnh (xem Văn tập Lê-nin, t. XVIII, tr. 294 - 298). — 534.

⁶⁸¹ Ngày 3 tháng Tư 1919, trên cơ sở sắc lệnh "Về các công xã tiêu dùng", Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết "Về việc cải tổ ban quản lý Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng", vì ban quản lý này khi đó gồm đa số là những người men-sê-vích. Ban quản trị lâm thời của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng đã được bổ sung thêm các nhà lãnh đạo của hợp tác xã công nhân (A. M. Lê-gia-va, I. A. Xam-me, I. I. Xơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, L. M. Khin-tsúc) và các đại biểu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (P. L. Vôi-cốp, M. I. Phrum-kin, O. I-u. Smít). Ngày 27 tháng Sáu 1919, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ra quyết định cử N. N. Cre-xtin-xki, X. X. Pi-li-áp-xki, X. D. Rô-dốp-xki vào Ban quản trị lâm thời Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. — 534.

⁶⁸² V. I. Lê-nin viện dẫn nghị quyết của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga "Về các hội tiêu dùng công nông", nghị quyết này đã được ban hành để bổ sung cho sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng

dân ủy "Về các công xã tiêu dùng" và đã được công bố vào ngày 3 tháng Bảy 1919 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". — 534.

⁶⁸³ Ngày 11 tháng Mười một 1919, tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận dự thảo sắc lệnh về cơ quan lâm nghiệp thống nhất. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã bác bỏ dự thảo sắc lệnh và lập ra một ủy ban gồm đại biểu của Tổng cục lâm nghiệp, Bộ dân ủy nông nghiệp và Bộ dân ủy nội vụ, ủy ban này được giao nhiệm vụ thực hiện những đề nghị của V. I. Lê-nin công bố ở đây. Ngày 21 tháng Mười một 1919, sắc lệnh đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua và ngày 29 tháng Mười một 1919 đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". — 535.

⁶⁸⁴ Phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 15 tháng Mười một 1919 đã nghe báo cáo về vấn đề những biện pháp nhằm cải tiến việc thu mua khoai tây. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã lập một ủy ban gồm A. L. Sanh-man, V. P. Mi-li-u-tin, L. B. Ca-mê-nép, X. Đ. Mác-cốp, A. I. Rư-cốp và X. X. Ba-kin-xki, và do tình hình khoai tây rất căng thẳng, đã ủy nhiệm cho ủy ban này trong thời hạn 3 ngày, vạch ra những biện pháp khẩn cấp để cải tiến việc thu mua và cung cấp khoai tây cho Mát-xcơ-va. Dự thảo quyết định in ở đây đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 18 tháng Mười một 1919 trong khi thảo luận báo cáo của Sanh-man về công tác của ủy ban. — 536.

⁶⁸⁵ Cùng với dự thảo của Bộ dân ủy lương thực, Hội đồng bộ trưởng dân ủy cũng đã thảo luận dự thảo của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao về cùng vấn đề đó. Điểm 4 trong dự thảo của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao viết: "Cho phép các nhà máy làm tinh bột và mật ký hợp đồng với nông dân về cung cấp khoai tây với điều kiện cứ mỗi pút được đưa vào chế biến thì người bán khoai tây được phân phối lại 1 phun-tơ¹ sản phẩm tinh bột và mật" (Văn tập Lê-nin, t. XXIV, tr. 140). — 536.

⁶⁸⁶ Dự thảo sắc lệnh về thu mua khoai tây do ủy ban soạn, đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua sau khi được sửa chữa tại phiên họp vào ngày thứ bảy, 22 tháng Mười một 1919. — 536.

¹ — 1 pút - 16,38 kg; 1 phun-tơ - 409,5 g

- ⁶⁸⁷ Vấn đề cung cấp lương thực cho Mát-xơ-va đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 6 tháng Chạp 1919. Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề này đã được soạn ra trên cơ sở bản phác thảo của V. I. Lê-nin được công bố ở đây. — 537.
- ⁶⁸⁸ Đây là nói đến hợp đồng giữa Bộ dân ủy giao thông và Bộ dân ủy lương thực về vấn đề vận chuyển lúa mì từ vùng sản xuất đến vùng tiêu dùng. Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy nói rõ: "Hợp đồng phải bảo đảm việc cung cấp đều đặn cho Mát-xơ-va số lúa mì cần thiết để phân phối nó theo khẩu phần giai cấp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 537.
- ⁶⁸⁹ Có ý nói đến việc thông báo hàng ngày cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy về tình hình cung cấp lúa mì cho Mát-xơ-va và về việc vận chuyển khoai tây cho Mát-xơ-va. — 537.
- ⁶⁹⁰ Bức thư ngắn công bố ở đây được viết trên bức thư của X. M. Ki-rốp và I. P. Báp-kin ngày 9 tháng Chạp 1919 nói về tình hình Cáp-ca-dơ. Đặc biệt trong đó nói rõ không nhận được tin chính xác là Ca-mô đã đến tới Ba-cu hay chưa.
Ca-mô (bí danh dùng trong đảng của X. A. Te - Pê-tơ-rô-xi-an) cùng với nhóm chiến hữu, được trang bị vũ khí, đạn dược và sách báo, vào mùa thu 1919 đã được gửi một cách bí mật từ Mát-xơ-va đến hoạt động bí mật ở Cáp-ca-dơ. Sau khi vượt qua tất cả mọi khó khăn, nhóm đó đã yên ổn đến được Ba-cu và đã tham gia cuộc đấu tranh chống bọn Đê-ni-kin. — 537.
- ⁶⁹¹ V. I. Lê-nin đã viết dự thảo công bố ở đây khi thảo luận tại phiên họp ngày 23 tháng Chạp 1919 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vấn đề các ủy viên phụ trách lương thực các tỉnh Ca-dan, Xim-biéc-xơ và Xa-ma-ra không chấp hành lệnh của Bộ dân ủy lương thực về việc gửi những đoàn tàu hàng chở lúa mì đến Mát-xơ-va. Sau khi được sửa chữa một số chỗ, bản dự thảo đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. — 538.
- ⁶⁹² Các báo cáo (của L. B. Ca-mê-nép, A. I. Xvi-đéc-xki và X. Đ. Mác-cốp) cho biết rằng một trong những nguyên nhân chính của việc

- không chấp hành lệnh là việc Bộ dân ủy lương thực không nhận được kịp thời ở Bộ dân ủy bưu điện đường dây trực tiếp để liên hệ với địa phương. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua điểm này dưới công thức diễn đạt sau đây: "Trong tất cả mọi trường hợp không nhận được đường dây trực tiếp, thì trách nhiệm sẽ thuộc về bộ dân ủy nào sau khi không nhận được đường dây trong thời hạn 1 tiếng đồng hồ để thực hiện một sự ủy nhiệm quan trọng, mà vẫn không khiếu nại ngay lập tức điều đó đến Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy" (Văn tập Lê-nin, t. XXIV, tr. 147). — 538.
- ⁶⁹³ Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua điểm này dưới hình thức biên tập như sau: "Ủy nhiệm cho Bộ dân ủy tư pháp tiến hành việc điều tra để xác định mức độ phạm lỗi của các ủy viên phụ trách lương thực tỉnh và những nhà đường cục khác không chấp hành lệnh của Bộ dân ủy lương thực về việc gửi những đoàn tàu hàng chở lúa mì đến Mát-xơ-va hoặc tỏ ra không có khả năng quản lý trong việc chấp hành lệnh đó" (Văn tập Lê-nin, t. XXIV, tr. 147). — 538.
- ⁶⁹⁴ Ngày 23 tháng Chạp 1919, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận vấn đề cung cấp quần áo và giày cho công nhân. Để thực hiện nhiệm vụ đó, Tiểu hội đồng đã quyết định sử dụng một phần dự trữ được dành cho Hồng quân, nhưng với điều kiện là đồng thời không gây thiệt hại cho quân đội. Đến cuối tháng Chạp, Tổng cục kinh tế quân sự cần phải lấy bớt trong các kho của quân đội ra 30 nghìn đôi giày da để giao cho Bộ dân ủy lương thực, còn Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thì cứ hai tuần lễ phải giao cho Bộ dân ủy lương thực 20% tổng số giày ủng sản xuất được ở trong nước.
Có lẽ, nghị quyết này của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã bị Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phản đối, do đó ngày 30 tháng Chạp Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết lấy bản dự thảo được công bố ở đây của V. I. Lê-nin làm cơ sở. — 539.
- ⁶⁹⁵ Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã chấp nhận đề nghị này dưới công thức sau đây: "Giao cho đồng chí Rư-cốp phải cấp giấy ủy nhiệm chính xác cho đại diện của mình đến dự tất cả các phiên họp bàn vấn đề cung cấp quần áo lao động và chỉ cử đồng chí đó là đại biểu".
Ngày 3 tháng Giêng 1920, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy lại một lần nữa thảo luận vấn đề này, lần này có sự tham gia của chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao A. I. Rư-cốp, và đã giao trách

nhiệm cho đồng chí này, hàng tháng, bắt đầu từ ngày 1 tháng Giêng 1920, giao cho các cơ quan của Bộ dân ủy lương thực ít nhất là 40 nghìn đôi giày công nhân đàn ông, không kể guốc, ủng da, dép vỏ cây. — 539.

⁶⁹⁶ Bản dự thảo chỉ thị về việc thu mua nguyên liệu đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 30 tháng Chạp 1919. Dự thảo nghị quyết do V. I. Lê-nin đề nghị đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. — 539.

⁶⁹⁷ Đây có ý nói nghị quyết Đại hội VII các Xô-viết toàn Nga về công tác xây dựng chính quyền, đặc biệt là về vấn đề các bộ dân ủy có quyền cất chức những người đứng đầu các phòng, ban thuộc ngành dọc của mình tổ chức trong các ban chấp hành Xô-viết. — 539.

⁶⁹⁸ Theo nghị quyết của Đại hội VII các Xô-viết toàn Nga, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phải soạn một bản chỉ thị xác định quyền hạn và nghĩa vụ của các cơ quan thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao ở trung ương và địa phương đối với các nhà máy quốc doanh có tầm quan trọng đặc biệt, đối với các xí nghiệp gia nhập các tơ-rốt, v. v.. — 540.

⁶⁹⁹ Dự thảo nghị quyết này đã được thông qua tại phiên họp Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga vào những ngày 17 - 18 tháng Giêng 1920, nhân việc tổng tư lệnh phản đối bức điện của L. Đ. Tơ-rốt-xki, chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, kèm theo ý kiến của V. I. Lê-nin gửi M. V. Phrun-dê, tư lệnh mặt trận Tuốc-ke-xtan và G. C. Vô-xca-nốp, tư lệnh quân đoàn 4, đề ngày 17 tháng Giêng 1920. Bức điện chỉ rõ cần phải cho thi hành những biện pháp kiên quyết để xây dựng xong đường sắt Em-ba và cải tạo tuyến đường sắt Cra-xnui Cút - A-lếch-xan-đrốp - Gai thành đường sắt khổ rộng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, văn kiện 207). — 540.

⁷⁰⁰ Bức điện này của V. I. Lê-nin có quan hệ đến mưu toan của bọn dân tộc chủ nghĩa tư sản Ba-ski-ri-a hòng tổ chức đảo chính ở Ba-ski-ri-a vào tháng Giêng 1920. Tên dân tộc chủ nghĩa tư sản A. -D.A. Va-li-đốp cùng một nhóm đồng mưu, vào tháng Hai 1919 phải đi theo Chính quyền xô-viết do bị sức ép của quần chúng lao động, vẫn không thay đổi quan điểm của chúng, vẫn không chịu từ bỏ mục tiêu của chúng là đạt đến chế độ tự trị tư sản cho Ba-ski-ri-a.

Bọn Va-li-đốp đã thi hành chính sách tách khỏi nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, không muốn thừa nhận sự lãnh đạo của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, cố gắng thành lập "Đảng cộng sản Ba-ski-ri-a" riêng biệt và như Va-li-đốp đã tuyên bố trong cuộc hội đàm với một phái viên của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, đối với đảng này "cương lĩnh của những người cộng sản là không thích hợp".

Mùa hè 1919, bọn Va-li-đốp đã lập ra "Ban thường vụ trung ương lâm thời của những người cộng sản Ba-ski-ri-a" đứng đầu là Kh. I-u. I-u-ma-gu-lốp, tên này cũng là chủ tịch của Ủy ban cách mạng do bọn Va-li-đốp tổ chức. "Ban thường vụ" của Va-li-đốp mưu toan lãnh đạo các tổ chức đảng ở Ba-ski-ri-a mặc dù ban thường vụ đó không được Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga chấp nhận. Bọn Va-li-đốp đã mưu toan áp đặt đường lối của chúng cho Hội nghị lần thứ nhất tỉnh đảng bộ Ba-ski-ri-a (tháng Mười một 1919), nhưng hội nghị đã bác bỏ chủ trương tách khỏi Đảng cộng sản (b) Nga và đã chỉ rõ rằng "Đảng bộ Ba-ski-ri-a là một tỉnh đảng bộ". Nhưng bọn Va-li-đốp vẫn không chịu thôi. Tháng Giêng 1920, theo đề nghị của C. M. Ra-cai, một tên theo Va-li-đốp, Ủy ban cách mạng tỉnh Ba-ski-ri-a đã tiến thêm một bước nữa trên con đường tách khỏi nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga — thành lập ban liên lạc đối ngoại của Ủy ban cách mạng. Khi tỉnh ủy lên án vào ngày 13 tháng Giêng biện pháp đó và đã quyết định rút Ra-cai ra khỏi mọi chức vụ đang giữ, thì chủ tịch Ủy ban cách mạng I-u-ma-gu-lốp đã mưu toan làm đảo chính. Vào đêm 15 rạng ngày 16 tháng Giêng 1920, y đã ra lệnh bắt tất cả các ủy viên của tỉnh ủy trừ Ph. N. Xa-môi-lốp là đại biểu của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, và đã ra lời kêu gọi kết tội những người bị bắt là đã có âm mưu chống nước Cộng hòa Ba-ski-ri-a. Chỉ có sau khi các nhà lãnh đạo mặt trận Tuốc-ke-xtan can thiệp, những người bị bắt mới được tha.

Trong bức điện của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 20 tháng Giêng 1920, được V. I. Lê-nin dẫn ra ở đây, nói rằng: "Do những sự tranh chấp giữa Ủy ban cách mạng tỉnh Ba-ski-ri-a và Ủy ban cách mạng tỉnh U-pha và do các đồng chí buộc tội đồng chí En-txin là đã đi chệch đường lối của chính quyền trung ương, cho nên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga với sự thỏa thuận của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga đã gửi các đồng chí Ác-tem (Xéc-ghê-ép), Prê-ô-bra-gien-xki và Xa-môi-lốp đến Xtéc-li-ta-mắc, những đồng chí này không dính dáng gì với lợi ích địa phương U-pha, và không thể thực

hiện chính sách địa phương chủ nghĩa, sô-vanh chủ nghĩa được. Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cho rằng những lời lẽ nói họ tiến hành cố động chống nước Cộng hòa Ba-ski-ri-a là một tin không đúng sự thực và hoàn toàn không thể có được. Vì vậy Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đề nghị các đồng chí ngay lập tức phải theo chỉ thị của đồng chí Ác-tem, thả tất cả những thành viên của tỉnh ủy cũng như những người cộng sản khác đã bị bắt, hủy bỏ thông báo của các đồng chí nói về một vụ âm mưu và tuyên bố trước nhân dân và trước các đơn vị quân đội rằng những việc bất bố đã xảy ra là do sự hiểu lầm. I-u-ma-gu-lốp phải đến ngay lập tức Mát-xcơ-va để giải thích tình hình đã xảy ra. Các đồng chí phải dùng đường dây để báo cáo ngay lập tức việc chấp hành và trình bày sự giải thích của mình" ("Sự thành lập nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết tự trị Ba-ski-ri-a". Tập văn kiện và tài liệu. U-pha, 1959, tr. 444).

Không lâu sau đó Va-li-đốp, I-u-ma-gu-lốp và Ra-cai đã bị triệu hội khỏi Ba-ski-ri-a và bị khai trừ khỏi đảng. — 541.

⁷⁰¹ V. I. Lê-nin đã viết bản dự thảo công bố ở đây tại phiên họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 27 tháng Giêng 1920 khi thảo luận bản báo cáo của A. A. Bốc-đu-cốp, tư lệnh trưởng quân khu và đơn vị đồn trú bảo vệ thành phố Mát-xcơ-va về việc dỡ khoai tây trên đầu mối đường sắt Mát-xcơ-va cũng như việc quét tuyết trên các đường phố Mát-xcơ-va và các con đường sắt ở Mát-xcơ-va. Bản dự thảo do Lê-nin đưa ra đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. — 542.

⁷⁰² Phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 31 tháng Giêng 1920 đã thông qua nghị quyết sau đây: "Việc nối lại chiến dịch khoai tây sẽ được hoãn đến mùa xuân bởi vì cùng với chiến dịch hạt giống, Bộ dân ủy lương thực có nhiệm vụ trong tháng Tư và tháng Năm 1920 cung cấp 560 nghìn pút khoai tây làm thức ăn thỏa mãn nhu cầu của thành phố Mát-xcơ-va" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 542.

⁷⁰³ Bản báo cáo về những biện pháp đã được Bộ dân ủy nội vụ cho thi hành để thực hiện nghĩa vụ lao động quét tuyết đã được trình bày tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 31 tháng Giêng 1920. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết thành lập

một ủy ban do Ph. E. Đgiéc-gin-xki làm chủ tịch có nhiệm vụ tiến hành công việc này. — 543.

⁷⁰⁴ Ngày 10 tháng Hai 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã phê chuẩn về đại thể bản đề cương về ngoại thương và giao cho Bộ dân ủy ngoại thương "trong thời hạn 1 tuần lễ trình Hội đồng bộ trưởng dân ủy các dự thảo của tất cả các nghị quyết cần thiết, các bản dự luật, v.v. và phải quy định chính xác thời hạn thực hiện tất cả các điểm dự kiến thời hạn nào đó nêu trong đề cương này".

Bản dự thảo công bố ở đây của V. I. Lê-nin đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 2 tháng Ba 1920 khi thảo luận bản báo cáo của L. B. Cra-xin về vấn đề ngoại thương. Bản dự thảo này có quan hệ đến điểm 17 trong đề cương về ngoại thương, trong đó nói rõ rằng: "Thành lập một ủy ban để tìm hiểu rõ và dành riêng quỹ hàng hóa của nước Cộng hòa cho ngoại thương, thành phần của ủy ban gồm đại biểu của Bộ dân ủy ngoại thương, của Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước và của Ủy ban đặc biệt toàn Nga" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 543.

⁷⁰⁵ Bức thư ngắn công bố ở đây viết nhân các nghị quyết của Hội nghị lần thứ XII của phái Bun họp từ 12 đến 19 tháng Tư 1920. Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô hiện còn giữ được các nghị quyết của cuộc hội nghị ấy kèm theo những điều ghi chú của V. I. Lê-nin. Trong nghị quyết "Về tình hình trước mắt và những nhiệm vụ của đảng ta", V. I. Lê-nin đánh dấu đoạn sau đây: "14. Trong khi tổng kết kinh nghiệm năm vừa rồi, Hội nghị lần thứ XII của phái Bun nhận rằng: 1) ngay từ Hội nghị lần thứ XI, phái Bun về nguyên tắc đã đi theo lập trường của chủ nghĩa cộng sản, 2) cương lĩnh của Đảng cộng sản trong khi đó cũng chính là cương lĩnh của Chính quyền xô-viết, là phù hợp với lập trường có tính nguyên tắc của phái "Bun", 3) không thể thực hiện được "mặt trận xã hội chủ nghĩa thống nhất" với những kẻ thù về nguyên tắc của Chính quyền xô-viết, tức là với những kẻ đang đem giai cấp vô sản đối lập với chính quyền của giai cấp ấy, 4) đã đến lúc phái "Bun" có thể từ bỏ lập trường đối lập chính thức của mình và chịu trách nhiệm về chính sách của Chính quyền xô-viết".

Trong khi đó, trong nghị quyết về các vấn đề tổ chức nêu rằng "kết quả lô-gích của lập trường chính trị của phái "Bun" là phái "Bun"

gia nhập Đảng công sản Nga vẫn theo những cơ sở như khi phái "Bun" đã ở trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga" (do V. I. Lê-nin gạch dưới). Hội nghị đã đề nghị Ban chấp hành trung ương của phái Bun bảo đảm như một điều kiện không thể thiếu, cho phái Bun giữ được ở trong Đảng công sản Nga địa vị của "một tổ chức tự trị của giai cấp vô sản Do-thái" (do V. I. Lê-nin gạch đánh dấu).

Ngày 6 tháng Năm 1920, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng công sản (b) Nga, sau khi thảo luận vấn đề "về những điều kiện thu nhận phái Bun vào Đảng công sản Nga", đã quyết định: "Ủy nhiệm cho Ca-mê-nép, Xta-lin và Prê-ô-bra-gien-xki tiếp các đại biểu của phái Bun và lắng nghe những đề nghị của họ" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng công sản Liên-xô).

Hội nghị lần thứ XIII của phái Bun họp năm 1921 đã thông qua nghị quyết tuyên bố phái Bun tự giải thể. Một bộ phận thành viên của tổ chức Bun đã được kết nạp vào Đảng công sản (b) Nga trên những cơ sở chung. — 543.

⁷⁰⁶ Đây là nói về vụ nổ bom trong trụ sở Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va tại ngõ Lê-ôn-ti-ép-xki, do bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ném vào ngày 25 tháng Chín 1919. — 544.

⁷⁰⁷ Ủy nhiệm được viết trên bức điện của D. N. Đốt-xe, tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp dầu mỏ và của A. P. Xê-rê-brốp-xki, cục trưởng Cục công nghiệp dầu mỏ A-déc-bai-gian gửi cho V. I. Lê-nin ngày 1 tháng Sáu 1920. Bức điện nêu rõ tình hình lương thực khó khăn của công nhân công nghiệp dầu mỏ Ba-cu là do B. X. Bê-len-ki, ủy viên phụ trách lương thực của mặt trận không hoàn thành nghĩa vụ gửi lương thực từ miền Bắc Cáp-ca-dơ đến Ba-cu và đồng thời lại cấm công nhân dầu mỏ tự mình đặt mua lương thực ở miền Bắc Cáp-ca-dơ. — 545.

⁷⁰⁸ Ủy nhiệm được viết trên bức điện của chi nhánh Bắc Cáp-ca-dơ Bộ dân ủy ngoại thương đề ngày 18 tháng Sáu 1920, trong đó trình bày những điều kiện của dự thảo hợp đồng giữa chi nhánh này với các đại diện một công ty Mỹ. Trong bức điện còn có những chỗ đánh dấu và những chỗ gạch dưới của V. I. Lê-nin. — 545.

⁷⁰⁹ Thực chất cuộc xung đột giữa Công xã tiêu dùng thống nhất Pê-tơ-rô-grát với Xô-viết Pê-tơ-rô-grát như sau. Mùa hạ 1920, nhiều cán

bộ lãnh đạo của Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đứng đầu là G. E. Di-nô-vi-ép và của Hội đồng các công đoàn Pê-tơ-rô-grát đã đặt vấn đề cấp phát khẩu phần bánh mì theo tiêu chuẩn lao động cho công nhân không phải tính theo số ngày làm việc, mà còn tính cả những ngày lễ và ngày không làm việc. Ban quản trị Công xã Pê-tơ-rô-grát (A. E. Ba-đa-ép và những người khác) đã phản đối đề nghị đó vì cho rằng việc bổ sung cấp phát khẩu phần bánh mì như vậy là vi phạm bản thân nguyên tắc khẩu phần theo lao động, và ngoài ra, số lúa mì dự trữ không có đủ để mở rộng việc cấp phát như vậy, cho nên việc làm đó nói chung có thể phá hoại việc cung cấp đều đặn khẩu phần lao động và khiến cho công nhân không tin nhiệm bộ máy lương thực. Nhưng do không đếm xỉa đến ý kiến của ban quản trị Công xã Pê-tơ-rô-grát, Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã tuyên bố cấp phát khẩu phần cho những ngày lễ. Ba-đa-ép từ chối không chấp hành chỉ thị đó và tuyên bố rằng ban quản trị Công xã Pê-tơ-rô-grát không thể nào hoạt động được trong những điều kiện như thế. Ngày 5 tháng Bảy 1920, Ban chấp hành đảng bộ tỉnh Pê-tơ-rô-grát Đảng công sản (b) Nga, sau khi thảo luận "việc đồng chí Ba-đa-ép không phục tùng nghị quyết của Đoàn chủ tịch tối cao ngày 23 tháng Sáu năm nay về việc tăng khẩu phần bánh mì, về việc cấp phát 5 phun-tơ coi như cho vay và về việc cấp phát khẩu phần cho công nhân trong những ngày nghỉ phép", đã quyết định: "1. Đề nghị tất cả các ban thường vụ các khu phố, tất cả các cán bộ trọng trách của Công xã Pê-tơ-rô-grát vẫn tiếp tục làm việc, hoàn thành tốt công việc không để có bất cứ sự chậm trễ nào cho đến khi có lệnh đặc biệt của Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát và Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. 2. Thừa nhận cần thiết phải thay đổi một cách căn bản thành phần nhân sự của ban quản trị Công xã Pê-tơ-rô-grát và ủy nhiệm cho Ban thường vụ tỉnh ủy cùng với Đoàn chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết chỉ định những đồng chí mới, song phải làm việc này thông qua Hội đồng kiểm tra của Công xã Pê-tơ-rô-grát, và tạm thời liên hệ với Mát-xcơ-va về vấn đề này cho đến khi triệu tập hội nghị toàn thành các ủy ban nhà máy và các công đoàn" (Cục lưu trữ của đảng thuộc Viện nghiên cứu lịch sử đảng trực thuộc tỉnh ủy Lê-nin-grát Đảng công sản Liên-xô). — 547.

⁷¹⁰ Cuộc xung đột giữa Công xã Pê-tơ-rô-grát và Xô-viết Pê-tơ-rô-grát đã được thảo luận tại phiên họp toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng công sản (b) Nga ngày 16 tháng Bảy 1920, nhân đó V. I. Lê-nin viết bản dự thảo nghị quyết được công bố ở đây. Những đề nghị của Lê-nin đã được chấp nhận. Thấy rằng quan hệ vừa rồi giữa các

cán bộ lãnh đạo của Công xã Pê-tơ-rô-grát và Xô-viết Pê-tơ-rô-grát có thể là đầu mối của những xung đột mới, Ban chấp hành trung ương quyết định chuyển A. E. Ba-đa-ép và nhiều cán bộ khác của Công xã Pê-tơ-rô-grát về công tác ở Mát-xcơ-va. Ba-đa-ép được chỉ định làm chủ tịch Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va. — 547.

⁷¹¹ Những câu trả lời này đã được V. I. Lê-nin viết trên bức điện của bộ trưởng Bộ ngoại giao nước Cộng hòa Viễn Đông và ủy viên Cục Viễn Đông thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga A. M. Cra-xnô-sê-cốp ngày 17 tháng Bảy 1920, trong đó thông báo về việc ký hiệp ước đình chiến với Nhật ngày 15 tháng Bảy. Trong một nghị định thư đặc biệt cũng được ký kết giữa các đại biểu của nước Cộng hòa Viễn Đông và của Nhật nói rõ rằng phương thức tốt nhất để thiết lập hòa bình ở Viễn Đông là thành lập một nước "đệm" trên cơ sở những nguyên tắc dân chủ, với một chính phủ thống nhất sẽ phải được thành lập tại một cuộc hội nghị có đại biểu của tất cả các tỉnh ở biên khu tham gia. Nhân đó, Cra-xnô-sê-cốp đã yêu cầu Lê-nin nhanh chóng trả lời những câu hỏi được nêu lên trong bức điện. — 547.

⁷¹² *Bốn nguyên tắc* — tên gọi tắt chế độ bầu cử dân chủ gồm bốn nguyên tắc: quyền phổ thông đầu phiếu, bình đẳng, trực tiếp và bí mật. — 547.

⁷¹³ Ở đây có thể là muốn nói đến việc bảo đảm đa số cho những người cộng sản trong các cơ quan nhà nước dân chủ. — 548.

⁷¹⁴ Đây là nói về bài báo của A. M. Goóc-ki, nhan đề "Vla-đi-mia I-lích Lê-nin" đăng trên tạp chí "Quốc tế cộng sản", số 12, 1920, với tính chất là một bài xã luận, và về bức thư của Goóc-ki gửi cho H. Oen-xơ cũng đăng trên cùng số của tạp chí đó.

Bài báo, cũng như bức thư của Goóc-ki, thấm nhuần tình cảm chân thành yêu mến Lê-nin và khâm phục hoạt động của Người, nhưng đã viết theo quan điểm sai lầm của tệ sùng bái cá nhân và chưa đựng một loạt luận điểm có hại về chính trị. Trong bài báo và bức thư đó, Goóc-ki đã đánh giá vai trò của Lê-nin, của nhân dân Nga, tính chất của cuộc cách mạng ở Nga, một cách cực kỳ chủ quan và thực chất là duy tâm. Goóc-ki không hề chú ý đến vai trò lãnh đạo của đảng cộng sản, vai trò quyết định của giai cấp công nhân và của nông dân lao động Nga trong cách mạng. Trong phần kết luận bài báo của mình, khi chỉ ra rằng tinh thần dũng cảm của những chiến

sĩ cách mạng "có nhiều người coi là một sự điên cuồng" Goóc-ki đã viết: "Tôi bắt đầu hoạt động của mình làm người thức tỉnh tinh thần cách mạng bằng cách nêu lên vinh quang của sự điên cuồng của những người dũng cảm. Đã có lúc lòng thương tự nhiên đối với nhân dân Nga đã buộc tôi coi sự điên cuồng hầu như là một tội lỗi. Nhưng bây giờ, khi tôi thấy rằng nhân dân đó tỏ ra có rất nhiều năng lực kiên nhẫn chịu đựng hơn là làm việc một cách tự giác và trung thực, thì tôi lại một lần nữa ca ngợi vinh quang của sự điên cuồng thiêng liêng của những người dũng cảm. Trong số những người ấy thì Vla-đi-mia I-lích là người điên cuồng đầu tiên và điên cuồng nhất".

Ngày 31 tháng Bảy 1920, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua đề nghị được công bố ở đây của V. I. Lê-nin. — 548.

⁷¹⁵ Được viết dưới văn bản bản sao bức điện của V. X. Mi-tơ-xê-vích - Cáp-xu-ca-xơ, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Lit-va - Bê-lô-ru-xi-a đề ngày 19 tháng Tám 1920 từ Vin-nô gửi V. I. Lê-nin. Trong khi báo cáo rằng khí thế cách mạng ở Lit-va đang dâng cao và "trước hôm chúng tôi rời Vin-nô, nó có thể biến thành một cuộc đấu tranh quần chúng vũ trang chống bọn bạch vệ Lit-va", Mi-tơ-xê-vích - Cáp-xu-ca-xơ hỏi rằng: "liệu đồng chí có thấy là chúng tôi có thể chuẩn bị tiến hành cuộc chiến đấu quyết định hay không".

Cũng trên bản sao bức điện đó, Lê-nin đã viết cho L. Đ. Tơ-rốt-xki: "Đồng chí Tơ-rốt-xki! Nếu đồng chí tán thành, thì đồng chí hãy gửi đi hoặc là gửi trả lại cho tôi để phiên ra mật mã. *Lê-nin*". Trên văn kiện còn có mấy chữ Lê-nin đề "*Xta-lin* đồng ý" và lời ghi của Tơ-rốt-xki cũng tán thành. — 549.

⁷¹⁶ Ngày 19 tháng Tám 1920, trong phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận tình hình ở các mặt trận Ba-lan và chống Vran-ghen. Thừa nhận mặt trận chống Vran-ghen là mặt trận chính, Bộ chính trị đã vạch ra một loạt biện pháp để củng cố mặt trận đó, đặc biệt đã thông qua nghị quyết điều động sư đoàn 6 của quân đoàn kỵ binh 1 đến mặt trận chống Vran-ghen.

Ngày 20 tháng Tám 1920, tổng tư lệnh đã viết thư báo cáo gửi Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, trong đó phản đối việc điều sư đoàn 6, lấy lý do sư đoàn này là hạt nhân chủ yếu của quân đoàn kỵ binh 1 và xét về chất lượng thì tương đương với tất cả ba sư đoàn còn lại. Trên thư báo cáo còn có cả lời đề của I.V.Xta-

lin: "Những tài liệu này *không đúng*: ba sư đoàn còn lại gộp lại có ít nhất là 10 nghìn chiến sĩ kỵ binh, và lại sư đoàn kỵ binh Cáp-ca-dơ 4 còn lại trong quân đoàn kỵ binh, còn lão luyện hơn và căn bản hơn sư đoàn 6".

Sau khi đọc thư báo cáo nói trên, V. I. Lê-nin đã viết những đề nghị của mình.

Có lẽ là trong khi thảo luận những đề nghị này, V. I. Lê-nin đã ghi ở phía dưới các điểm 1 và 2 như sau: "Cre-xtin-xki phản đối", dưới điểm thứ tư thì ghi: "Cre-xtin-xki không bỏ phiếu", và dưới điểm thứ năm lại ghi: "Cre-xtin-xki tán thành".

Số thứ tự các điểm vẫn được để nguyên như trong bản thảo. — 550.

⁷¹⁷ Đây là nói về lệnh số 1847 của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây, ngày 20 tháng Tám 1920, trong đó tuyên bố rằng phái đoàn hòa bình Ba-lan chỉ gồm toàn bọn gián điệp và bọn phản gián và hòa ước chỉ có thể ký kết "trên cảnh đổ nát của một nước Ba-lan trắng". — 550.

⁷¹⁸ Ngày 23 tháng Tám 1920, Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa đã hủy bỏ lệnh của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây sau khi cảnh cáo về hành động không đúng của nó. Đồng thời đã chỉ thị cho trưởng phái đoàn xô-viết tại cuộc đàm phán với Ba-lan là C. Kh. Đa-ni-sép-xki trình bày cho phái đoàn Ba-lan biết quyết định của Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa về việc hủy bỏ lệnh của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây, nếu phái đoàn Ba-lan thấy rằng những giải thích của phái đoàn tại cuộc hội nghị chưa đủ thỏa mãn. — 551.

⁷¹⁹ Báo "Sự thật" ngày 3 tháng Chín 1920 đăng một bài tường thuật ngắn về bản báo cáo này của V. I. Lê-nin. Bài tường thuật nêu rõ: "Đồng chí Lê-nin đã trình bày tỉ mỉ tình hình quốc tế của Nga nhân có cuộc chiến tranh với Ba-lan và trình bày tỉ mỉ các cuộc đàm phán của chúng ta về vấn đề đó với các đại biểu của khối Đồng minh. Báo cáo viên nêu rõ rằng trong cuộc đấu tranh chống bọn đế quốc, chúng ta luôn luôn đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác và thắng lợi cực kỳ trọng yếu trong những thắng lợi đó là sự tan rã của khối Đồng minh mà tất cả mọi người đều thấy rõ và sự đoàn kết của giai cấp vô sản Anh trên cơ sở đấu tranh chống giai cấp tư sản thế giới". — 551.

⁷²⁰ Mưu toan đẩy Thổ-nhĩ-kỳ chống lại nước Nga xô-viết và phá vỡ các cuộc đàm phán để thiết lập quan hệ hữu nghị, các nhà lãnh đạo khối Đồng minh đã xúi giục nước Ác-mê-ni-a của những người Đa-snắc mở cuộc tấn công chống Thổ-nhĩ-kỳ. Những người Đa-snắc đã theo đuổi lập trường xâm lược đối với Thổ-nhĩ-kỳ, mơ ước thành lập một "Đại Ác-mê-ni-a" với việc sáp nhập vào lãnh thổ của mình gần một nửa vùng Tiểu Á. Ngày 24 tháng Chín 1920, chính phủ Đa-snắc đã phát động chiến tranh chống Thổ-nhĩ-kỳ. Trong cuộc chiến tranh đã bùng nổ, quân đội Đa-snắc đã liên tiếp bị thất bại, còn quân của Thổ-nhĩ-kỳ đang tiến công thì đi đến đâu đều xua đuổi những người dân thường, cướp bóc sạch các vùng dân cư, tổ chức những vụ tàn sát người Ác-mê-ni-a. Chính phủ Thổ-nhĩ-kỳ đã quyết định lợi dụng chính sách phiêu lưu của bọn Đa-snắc để xâm lược lãnh thổ Ác-mê-ni-a. Chiến tranh đã đẩy Ác-mê-ni-a đến cảnh cùng cực của sự phá sản và đẩy nhân dân nước này đến trước nguy cơ bị tiêu diệt hoàn toàn. Vào đầu tháng Mười 1920, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Ác-mê-ni-a đã kêu gọi công nhân và nông dân lật đổ ách thống trị đảng cầm thù của bọn Đa-snắc và thiết lập Chính quyền xô-viết.

Nhân có bản báo cáo của G. C. Ốc-đgiô-ni-kít-dê về khả năng là chính phủ Đa-snắc ở Ác-mê-ni-a từ chức và khả năng chính quyền được chuyển vào tay những người cộng sản, G. V. Tsi-tse-rin đã đề nghị: 1) tán thành ý kiến của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Ác-mê-ni-a và Cục Cáp-ca-dơ thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về sự cần thiết có những hành động kiên quyết để thiết lập Chính quyền xô-viết ở Ác-mê-ni-a, 2) giúp đỡ nước này về mặt chính trị để chặn đứng sự tiến quân của Thổ-nhĩ-kỳ và 3) ủng hộ chính phủ mới, Chính phủ xô-viết.

Ngày 14 tháng Mười 1920, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua những đề nghị của Tsi-tse-rin.

Chính quyền xô-viết ở Ác-mê-ni-a đã được thành lập ngày 29 tháng Mười một 1920 do kết quả cuộc khởi nghĩa vũ trang của nhân dân lao động. Lời chào mừng của V. I. Lê-nin gửi chủ tịch Ủy ban quân sự - cách mạng Ác-mê-ni-a, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 65. — 552.

⁷²¹ Ngày 6 tháng Mười một 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xem xét vấn đề ban hành mức cơ bản cung cấp cho công nhân. Bản bổ sung công bố ở đây của V. I. Lê-nin đã được ghi thành điểm "b" trong nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Về vấn đề này, cũng xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, văn kiện 10, và Văn tập Lê-nin, t. XXV, tr. 165. — 553.

⁷²² Nhằm mục đích khôi phục thật nhanh chóng nền kinh tế quốc dân cũng như để dần xếp quan hệ hòa bình, quan hệ kinh tế với các nước tư bản, Chính phủ xô-viết cho rằng có thể dành cho các công ty nước ngoài những sự tồ nhượng. Ngày 30 tháng Mười 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thành lập một tiểu ban đặc biệt soạn một bản dự thảo sắc lệnh về tồ nhượng. Trong thư ngắn gửi M. I. Ca-li-nin đề ngày 12 tháng Mười một, V. I. Lê-nin trình bày những nhận xét của mình về bản dự thảo đã gửi cho Người (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, văn kiện 11). Ngày 16 tháng Mười một, bản dự thảo sắc lệnh về tồ nhượng do tiểu ban này đề trình đã được đem ra xem xét tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Nhân đó Lê-nin đã viết bản dự thảo nghị quyết công bố ở đây, bản dự thảo này đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. — 553.

⁷²³ Sắc lệnh về tồ nhượng đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuẩn y ngày 23 tháng Mười một 1920. Ít lâu sau, một cuốn sách nhan đề: "Về tồ nhượng. Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Mười một 1920. Văn bản sắc lệnh. Đối tượng tồ nhượng. Các bản đồ". Sắc lệnh, các bản đồ tồ nhượng cũng như một loạt bài báo của các cán bộ lãnh đạo xô-viết viết về vấn đề này trong năm 1921 đã được công bố bằng tiếng Đức trong số 1 - 2 của tạp chí "Russische Korrespondenz" ("Tin tức Nga").

Về tồ nhượng, cũng xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 66 - 102, 109 - 155. — 554.

⁷²⁴ Ngày 27 tháng Mười một 1920, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã xem xét đề cương báo cáo của G. E. Di-nô-vi-ép "Về cải tiến hoạt động của các cơ quan xô-viết ở trung ương và địa phương và về cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa quan liêu" để trình tại Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga sắp họp. Bộ chính trị đã phê chuẩn dự thảo công bố ở đây của V. I. Lê-nin và đã thành lập một tiểu ban có nhiệm vụ viết lại đề cương. Đề cương được viết xong và đã được công bố ngày 14 tháng Chạp 1920 trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". — 554.

⁷²⁵ L. B. Cra-xin đã cầm đầu phái đoàn xô-viết tại các cuộc đàm phán với chính phủ Anh về việc ký kết một hiệp ước thương mại. — 554.

⁷²⁶ "Các ủy ban hành động" ("Các hội đồng hành động") do công nhân Anh thành lập vào tháng Tám 1920 để ngăn cản nước Anh tham gia cuộc chiến tranh chống nước Nga xô-viết. Đảng cộng sản Anh đã đóng vai trò to lớn trong việc tổ chức "Các ủy ban hành động". Các ủy ban này đã tiến hành cổ động đòi nước Anh thừa nhận nước Nga xô-viết và thiết lập quan hệ bình thường giữa hai nước.

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua dự thảo nghị quyết do V. I. Lê-nin đưa ra.

Cũng xem văn kiện tiếp theo. — 555.

⁷²⁷ Dự thảo này đã được thông qua tại phiên họp Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 4 tháng Chạp 1920. Về vấn đề này, cũng xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, văn kiện 22. — 555.

⁷²⁸ Đây là nói về bản bị vong lục gửi chính phủ Anh do Chính phủ xô-viết gửi đi ngày 29 tháng Sáu 1920 (xem "Các văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", Mát-xcơ-va, 1958, t. II, tr. 593 - 598). — 555.

⁷²⁹ Câu cuối cùng trong bản thảo bị xóa bỏ.

Về những cuộc đàm phán với Anh nhằm ký một hiệp ước thương mại, xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 161 - 162. — 555.

⁷³⁰ Văn kiện công bố ở đây đã được ghi thành điểm thứ nhất trong nghị quyết "Về tuyên truyền sản xuất" đã được hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua ngày 8 tháng Chạp 1920.

Cũng xem "Đề cương về tuyên truyền sản xuất" do V. I. Lê-nin viết (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 17 - 20). — 556.

⁷³¹ Đây có ý nói đến cái gọi là tiểu ban liên bang do L. B. Ca-mê-nép đứng đầu. Tiểu ban này đã soạn thảo các vấn đề có liên quan đến quan hệ lẫn nhau về mặt nhà nước giữa các nước cộng hòa xô-viết. — 556.

⁷³² Những đề nghị công bố ở đây được viết trên thư của G. V. Tsi-tse-rin gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 30 tháng Chạp 1920. Trong khi báo cáo rằng chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Bê-lô-ru-xi-a A. G. Tséc-vi-a-cốp đã nêu rõ tình hình hết sức không bình thường do không giải quyết thỏa đáng những quan hệ về mặt nhà nước giữa Bê-lô-ru-xi-a với Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga cho nên đã gây khó khăn cho sự hợp tác giữa hai nước cộng hòa, Tsi-tse-rin tán thành ký một hiệp ước với Bê-lô-ru-xi-a trên cùng những cơ sở như đã ký với U-cra-na.

Vấn đề ký hiệp ước liên minh giữa nước Bê-lô-ru-xi-a xô-viết và Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga do các cơ quan đảng và xô-viết Bê-lô-ru-xi-a đề ra vào mùa thu 1920. Các cuộc đàm phán được tiến hành vào cuối tháng Chạp 1920 và đầu tháng Giêng 1921, đã kết thúc bằng việc ký hiệp ước liên minh công nông giữa Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Bê-lô-ru-xi-a ngày 16 tháng Giêng. Ngày 21 tháng Giêng 1921, hiệp ước đã được phê chuẩn tại kỳ họp Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Bê-lô-ru-xi-a. — 556.

⁷³³ Ngày 26 tháng Giêng 1921, hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã xem xét vấn đề Gru-di-a (vấn đề này được ghi vào làm vấn đề thứ ba trong chương trình nghị sự của phiên họp toàn thể, do đó V. I. Lê-nin ghi: "thêm vào điểm 3"). Việc thảo luận vấn đề này có quan hệ với những hành động thù địch của chính phủ men-sê-vích Gru-di-a chống nước Cộng hòa xô-viết. Vi phạm hiệp ước ký với Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ngày 7 tháng Năm 1920, Gru-di-a cấm chuyên chở hàng hóa từ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga đi qua lãnh thổ Gru-di-a, kể cả lương thực cứu trợ dân bị đói ở Ác-mê-ni-a; cự tuyệt giao lại cho Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga những tàu thủy có giá trị nhất trong số tàu thủy Nga trước đây ở trong tay bọn Vran-ghen, và sau khi bọn này bị tiêu diệt đã tìm đến đậu ở các hải cảng Gru-di-a; đã tiến hành những cuộc đàn áp chống các cán bộ của đại sứ quán xô-viết và đã làm nhục quốc kỳ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; đã khiêu khích và ủng hộ những hoạt động phản cách mạng chống Chính quyền xô-viết ở Bắc Cáp-ca-dơ. Về những vụ vi phạm ấy đối với hiệp ước, các đại diện của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga đã nhiều lần ra tuyên bố chính thức phản đối. Nhưng chính phủ Gru-di-a đã làm ngơ không đáp lại tất cả những sự phản đối ấy. — 556.

⁷³⁴ Dự thảo của Lê-nin đã được đưa nguyên vẹn không sửa đổi vào nghị quyết của hội nghị toàn thể thành điểm "a". Điểm "b" ghi rõ: "Đề nghị mặt trận Cáp-ca-dơ nghiên cứu vấn đề về những bảo đảm thực tế (các ủy ban kiểm tra, v.v.), mà chúng ta có thể dùng con đường ngoại giao để đòi chính phủ Gru-di-a phải thực hiện nhằm giữ gìn cho chúng ta khỏi lo ngại có sự giúp đỡ từ phía Gru-di-a đối với bọn nổi loạn ở Đa-ghê-xtan và Tsé-tso-ni-a" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 557.

⁷³⁵ Đây có ý nói những cuộc đàm phán với xanh-đi-ca công nghiệp dầu mỏ Hà-lan "Rô-i-an Đát-tơ" về việc nhượng cho xanh-đi-ca này quyền xuất khẩu các sản phẩm dầu mỏ từ vùng Ba-cu và từ vùng Grô-dơ-nui.

Về vấn đề các tô nhượng dầu mỏ, ngày 1 tháng Hai 1921 Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết, mà hai điểm đầu trong đó được soạn ra trên cơ sở những đề nghị của V. I. Lê-nin: "a) Tán thành về nguyên tắc việc dành những tô nhượng dầu mỏ ở Ba-cu và Grô-dơ-nui và ở những mỏ khác hiện đang hoạt động và bắt đầu các cuộc đàm phán để nhanh chóng đạt được kết quả. b) Ủy nhiệm cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao gửi đến Ba-cu và Grô-dơ-nui một ủy ban có đầy đủ thẩm quyền, gồm những cán bộ có uy tín nhất trong ngành dầu mỏ, để điều tra vấn đề bảo đảm khai thác dầu mỏ và làm rõ những nguyên nhân có thể đưa đến tai nạn trong tình hình khai thác các mỏ dầu như đang tiến hành hiện nay. Giao cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao trình danh sách các ủy viên của ủy ban này lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Về tô nhượng dầu mỏ, cũng xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 418 - 421, 530 - 534; t. 52, các văn kiện 83 và 90. — 557.

⁷³⁶ Dự thảo công bố ở đây đã được thông qua tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 1 tháng Hai 1921. — 558.

⁷³⁷ Ngày 9 tháng Hai 1921, Hội đồng lao động và quốc phòng đã nghe bản báo cáo của V. A. A-va-nê-xốp về tình hình chất đốt và đã quyết định thành lập một tiểu ban (Ph. E. Đgiéc-gin-xki, A. A. An-drê-ép,

Đ. I. Cuốc-xki, A. I. Rư-cốp, V. V. Phô-min) và giao cho tiểu ban này phải trình dự thảo nghị quyết lên phiên họp sắp tới của Hội đồng lao động và quốc phòng. Ngày 11 tháng Hai, Đgiéc-gin-xki đã trình lên Hội đồng lao động và quốc phòng bản dự thảo nghị quyết, dự thảo nghị quyết này đã được phê chuẩn với những sửa chữa và bổ sung do V. I. Lê-nin đề nghị. Thành phần của tiểu ban lâm thời được nói đến trong văn kiện công bố ở đây, gồm A-va-nê-xốp, Bóc-ga-u-dơ, Crư-len-cô, Lô-mốp và Mét-xinh. — 558.

⁷³⁸ Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được thông qua tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 16 tháng Ba 1921. — 559.

⁷³⁹ Dự thảo nghị quyết này đã được Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga phê chuẩn ngày 19 tháng Ba 1921. — 560.

⁷⁴⁰ Bức thư công bố ở đây, mà dự thảo do A. M. Lê-gia-va soạn ra theo sự ủy nhiệm của V. I. Lê-nin, là để trả lời bức thư của M. I. Đút-ghên gửi V. I. Lê-nin ngày 20 tháng Chạp 1920. Sau khi nêu rõ rằng ông ta là một chuyên gia rất lớn của Mỹ trong lĩnh vực tổ chức, xây dựng và khai thác đường dây liên lạc bằng điện thoại và điện báo, Đút-ghên viết rằng: "Một thời gian tôi theo dõi những sự kiện xảy ra ở nước Nga, và tôi nghĩ rằng nước Nga quả thật đã thức tỉnh sau thời kỳ ngủ gật và ngủ say và thật sự đã bộc lộ tất cả những khả năng kỳ diệu của mình. Xuất phát từ quan điểm khoa học, quan điểm nhân đạo mà tôi rất quan tâm đến nước Nga và tương lai của nước này, và tôi rất mong muốn có cơ hội giúp đỡ việc cải tổ và phát triển hệ thống liên lạc của nước Nga" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Đút-ghên đã yêu cầu Lê-nin cho phép ông vào nước Nga để hoạt động theo nghề chuyên môn của mình.

Lê-nin viết trên thư của Đút-ghên như sau: "Trả lại Lê-gia-va để hỏi ý kiến". Ngày 24 tháng Ba 1921, Lê-gia-va đã báo cáo với Lê-nin rằng tốt hơn là cứ để cho Đút-ghên tiến hành đàm phán về vấn đề mà ông ta quan tâm với L. C. Mác-ten-xơ, lúc này đồng chí này đang đứng đầu một phái đoàn xô-viết sắp sửa lên đường sang Mỹ. Lê-nin ủy nhiệm cho Lê-gia-va: "Viết dự thảo thư trả lời nhân danh tôi, bằng tiếng Anh và đưa cho tôi ký tên. Lê-nin". (Cục lưu trữ

trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 560.

⁷⁴¹ Ngày 29 tháng Bảy 1921, V. I. Lê-nin đã nhận được thư của M. I. Đút-ghên, trong đó Đút-ghên bày tỏ sự cảm ơn nhiệt liệt đối với Lê-nin vì đã quan tâm đến ông ta và đã gửi một bức thư cho ông ta với lời lẽ nhiệt tình. Chuyển đi của Đút-ghên sang nước Nga xô-viết không thực hiện được, bởi vì Chính phủ Mỹ cự tuyệt bất kỳ quan hệ nào với Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và đã không cho phép L. C. Mác-ten-xơ sang Mỹ. — 561.

⁷⁴² Văn kiện công bố ở đây do V. I. Lê-nin viết nhân thảo luận vấn đề thực hiện điểm 13 trong cương lĩnh của đảng, tại phiên họp toàn thể của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 18 tháng Năm 1921, điểm này có quan hệ đến những biện pháp trong lĩnh vực các quan hệ tôn giáo.

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng hiện còn giữ được bản dự thảo đầu tiên nghị quyết của hội nghị toàn thể về vấn đề này với những lời ghi của Lê-nin.

Những đề nghị của V. I. Lê-nin đã được hội nghị toàn thể chấp nhận. — 561.

⁷⁴³ Điểm 7 dự thảo ban đầu của nghị quyết của hội nghị toàn thể đòi: đặt vấn đề về thái độ của đảng đối với tôn giáo "trước tất cả các chi bộ và các ban chấp hành đảng bộ. Ban tuyên truyền và cổ động sẽ nghiên cứu và dự thảo đề cương báo cáo và phân phát đề cương đó. Các biên bản của các cuộc họp, và nói chung tất cả các tài liệu có quan hệ đến vấn đề này, nhất thiết phải được thu thập lại ở các địa phương, sau đó gửi lên Ban chấp hành trung ương và phải được nghiên cứu để đưa vào báo cáo tại Đại hội XI của Đảng cộng sản Nga" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 561.

⁷⁴⁴ Điểm 10 bản dự thảo đầu tiên của nghị quyết viết rằng đảng cần phải tiến hành một cuộc đấu tranh kiên quyết nhất chống những mưu toan "của những người làm nghề tôn giáo hòng thành lập một tổ chức giáo hội mới" và làm cho tổ chức đó thích ứng với tổ chức nhà nước. — 561.

⁷⁴⁵ Văn kiện công bố ở đây đã được viết trên thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đề ngày 15 tháng Sáu 1921. Khi nói về bản báo cáo của ủy ban của huân tước Em-mốt gửi nghị viện Anh nói về tình hình ở nước Nga xô-viết, Tsi-tsê-rin chủ trương rằng để tiến hành việc "điều tra" như vậy về "tình hình nội bộ nước Anh", thì cần phải viết "về cuộc khủng hoảng nội bộ, về sự suy thoái kinh tế, về những biện pháp vô ích hòng chống lại sự suy thoái đó, về tình cảnh của giai cấp công nhân, về cuộc sống ăn chưa đủ no của quần chúng, về chế độ chuyên chế trong thực tế và về tính chất hão huyền của hiến pháp, về sự thống trị của một nhóm bọn cầm quyền, về chính sách đối ngoại phiêu lưu, về những tham vọng xâm lược và ăn cướp ở các nước khác trên thế giới, v.v.". Tsi-tsê-rin đề nghị "chính thức giao cho đồng chí Ra-đếch phụ trách thực hiện kế hoạch này" (do V. I. Lê-nin gạch dưới).

Ngày 19 tháng Sáu, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định: "Thông qua dự thảo, ủy nhiệm cho đồng chí Ra-đếch phụ trách thực hiện kế hoạch được đề nghị và có quyền tự mình được xét và bổ nhiệm những đồng chí khác nữa làm công việc này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 562.

⁷⁴⁶ Bức thư này có lẽ do V. I. Lê-nin viết nhân có bức điện của L. B. Cra-xin ngày 4 tháng Bảy 1921. Trong bức điện này, Cra-xin báo cáo về đại hội của bọn phản cách mạng Nga (bọn quân chủ, bọn dân chủ - lập hiến và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu), họp ở Pa-ri vào cuối tháng Sáu 1921, đại hội này đã thông qua nghị quyết tổ chức vào cuối tháng Bảy hoặc đầu tháng Tám những cuộc nổi loạn ở Crôn-stát và Pê-tơ-rô-grát nhằm mục đích lật đổ Chính quyền xô-viết. — 562.

⁷⁴⁷ Ngày 7 tháng Bảy 1921, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã giao cho Ủy ban đặc biệt toàn Nga thi hành những biện pháp đề phòng cần thiết và cũng đã quyết định "trong những tuần lễ tới, gửi đến Pê-tơ-rô-grát những công nhân kim khí là đảng viên cộng sản chọn trong số các đảng viên kỳ cựu" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 562.

⁷⁴⁸ Vấn đề về Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng đã được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 15 tháng Bảy 1921. Phiên họp đã nghe báo cáo của L. M. Khin-tsúc "Về sự tổ chức trao đổi hàng hóa và về sự cần thiết tăng cường và xúc tiến công tác theo hướng đó" và báo cáo của N. P. Bri-u-kha-nốp "Về thực hiện việc giám sát hoạt động của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong việc chấp hành nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 14 tháng Sáu 1921, nhằm thông qua việc trao đổi hàng hóa mà mua được số lượng lúa mì nhiều nhất". Về hai bản báo cáo đó, phiên họp đã thông qua một nghị quyết chung, trong đó bao gồm những đề nghị mà V. I. Lê-nin đã viết. — 563.

⁷⁴⁹ Dự thảo công bố ở đây được viết trên thư của phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga I. X. Un-slich-tơ gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, trong đó có nói rằng: "Kỳ họp mới đây nhất của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã quyết định rằng trong phiên họp vào tháng Chín sẽ nghe báo cáo của Ủy ban về việc điều tra Bộ dân ủy ngoại thương. Đề nghị đồng chí cho chỉ thị:

1. Nói chung liệu có nên làm một báo cáo như vậy không. 2. Nếu nên làm, thì làm theo phương hướng nào" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Đề nghị của V. I. Lê-nin đã được thông qua tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 25 tháng Tám 1921. — 564.

⁷⁵⁰ Văn kiện này và bức thư công bố tiếp theo sau văn kiện này gửi E. X. Vác-ga ngày 1 tháng Chín 1921 là có liên quan đến bức thư của V. I. Lê-nin gửi G. E. Di-nô-vi-ép ngày 13 tháng Tám 1921; trong đó Lê-nin đề xuất kế hoạch tổ chức ở nước ngoài một ban thường vụ hợp pháp "có nhiệm vụ tiến hành cho chúng ta một công tác khoa học và có hệ thống nhằm *thu thập* tài liệu sách báo và đặc biệt là báo, *chính lý* các tài liệu đó theo hai vấn đề căn bản và chủ yếu: A) *chủ nghĩa đế quốc quốc tế*; B) *phong trào công nhân quốc tế*" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, văn kiện 194). Ít lâu sau, E. X. Vác-ga đã gửi cho V. I. Lê-nin bản dự thảo của mình — "Tổ chức cơ quan thông tin trực thuộc Ban chấp hành Quốc tế cộng sản". Bản dự thảo dự định thành lập Viện thông tin để cung cấp tài liệu cần thiết cho Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Bản dự thảo nêu lên những ý kiến

nói về phương pháp hoạt động của viện, nêu lên những hướng dẫn về việc biên soạn các thông báo tình hình kinh tế - xã hội và các bản tin về tình hình chính trị. — 565.

⁷⁵¹ Dự thảo của E. X. Vác-ga "Tổ chức cơ quan thông tin trực thuộc Ban chấp hành Quốc tế cộng sản" gồm hai bản Phụ lục: "Bản Phụ lục A — Bản hướng dẫn về việc soạn thảo thông báo tình hình kinh tế - xã hội" và "Bản Phụ lục B — Bản hướng dẫn về việc soạn thảo các thông báo về tình hình chính trị trong nước". Bản Phụ lục thứ nhất quy định:

1. Mục đích của các thông báo là phác họa một bức tranh sinh động nói lên sự phát triển của phong trào cách mạng ở trong nước, phân tích sự phát triển đó.

2. Bốn nhân tố quyết định sự phát triển của cách mạng:

- a) đảng cộng sản là động lực của phong trào cách mạng;
- b) giai cấp vô sản là quân chúng cách mạng;
- c) các giai cấp thống trị là kẻ thù;
- d) các tầng lớp trung gian tiểu tư sản.

Bản thông báo phải trình bày tình hình sắp xếp lực lượng.

3) Điểm xuất phát phải là việc trình bày tình hình kinh tế, tình hình xã hội của giai cấp vô sản và các tầng lớp trung gian.

4. Bản thông báo phải bao gồm một sự khái quát ngắn gọn (5 - 10 trang) và một bản phụ lục chi tiết kèm theo bản khái quát đó.

Bản hướng dẫn thứ hai bao gồm những mục (phần) sau đây: I) các đảng cộng sản; II) các đảng vô sản không phải là cộng sản; III) các đảng tư sản; IV) tổ chức các lực lượng vũ trang.

Các §§ 3 và 4 của phần I ("các đảng cộng sản") do Lê-nin chỉ ra phía dưới trong bản hướng dẫn của E. X. Vác-ga (Bản Phụ lục B) là nói về các chi bộ đảng hợp pháp và không hợp pháp, về việc phổ biến sách báo đảng, về các lời kêu gọi, các quyền sách và về việc xuất bản sách báo không hợp pháp của đảng. — 566.

⁷⁵² Bức thư công bố ở đây của V. I. Lê-nin là để trả lời E. X. Vác-ga. Trong thư của mình gửi Vla-đi-mia I-lích ngày 31 tháng Tám 1921 về đề cương của mình về việc tổ chức Viện thông tin, Vác-ga báo cáo rằng hiện có "những bất đồng về nguyên tắc rất sâu sắc xung quanh mục đích của viện này". Vác-ga viết rằng Tơ-rốt-xki, Di-nô-vi-ép và Ra-đếch cho rằng viện này trước hết phải phục vụ công tác thông tin nội bộ của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. "Còn các đề cương của đồng chí thì *trọng tâm lại hình như* hướng về việc *thông tin cho báo chí của phong trào công nhân* — của Trung Âu, còn

việc thông tin cho Ban chấp hành Quốc tế cộng sản lại bị đẩy lùi xuống phía sau. Việc thay đổi mục tiêu như thế quyết định tất cả những sự thay đổi khác (tính hợp pháp, tính độc lập hoàn toàn đối với Quốc tế cộng sản)". "Vì thế cho nên cần phải giải quyết về nguyên tắc: Viện có nên đề ra cho mình mục đích: a) thông báo cho Ban chấp hành Quốc tế cộng sản không? b) tác động đến báo chí công nhân bằng những bản công bố của mình không? c) phối hợp cả hai nhiệm vụ không? Việc giải quyết vấn đề này, theo tôi nghĩ, sẽ quyết định tất cả các vấn đề tổ chức" — đó là lời Vác-ga. — 568.

⁷⁵³ V. I. Lê-nin viết văn kiện này tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 22 tháng Mười một 1921 nhân thảo luận dự thảo sắc lệnh do Bộ dân ủy lao động đệ trình nhan đề "Về thực hiện nghĩa vụ dân công chuyên chở bằng xe ngựa định kỳ theo nguyên tắc đóng đảm phụ bằng chuyên chở bằng xe ngựa". Sau khi thông qua sắc lệnh với những điểm sửa chữa, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã giao cho Bộ dân ủy lao động phải "phát đi ngay lập tức qua đài phát thanh" nội dung văn tắt của sắc lệnh, và đã chấp nhận đề nghị của Lê-nin về việc cho in biểu ngữ (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Sắc lệnh đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", ngày 30 tháng Mười một 1921.

Dưới văn bản của văn kiện, V. I. Lê-nin đã ghi bổ sung như sau: "(α) Đưa chế độ làm việc theo hợp đồng ghi thành luật, lấy tiêu chuẩn 6 ngày làm chỉ tiêu". Điểm này đã bị gạch xóa và không được ghi vào quyết định. — 568.

⁷⁵⁴ Đây có ý nói đến các cuộc đàm phán của Bộ dân ủy ngoại thương để vay Thụy-điển một số tiền là 100 triệu cu-ron Thụy-điển, trả trong vòng 40 năm. Phía Thụy-điển đề nghị cho vay với điều kiện là trong hai năm đầu họ sẽ nhận được hàng năm 7% tiền lãi, còn thời gian sau cho đến khi trả hết số tiền đã vay — tiền lãi 6% hàng năm. Các cuộc đàm phán để vay những khoản tín dụng lớn ở Thụy-điển sau này còn được tiến hành, vào mùa thu 1921. Nhưng những cuộc đàm phán đó không đưa lại kết quả gì.

Trong tập này, văn kiện được đề ngày sai, nó được viết ngày 13 tháng Ba 1921 và được đưa vào V. I. Lê-nin Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 121, với nhan đề "Gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga". — 569.

⁷⁵⁵ Văn kiện này là phương án đầu tiên của dự thảo điều lệ đảng do V. I. Lê-nin viết khi chuẩn bị Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga.

Bản thảo văn kiện này là văn bản đầu tiên có ghi những chỗ sửa chữa và bổ sung sau này. Để đọc được dễ dàng, và cũng để trình bày các quá trình làm việc liên tục của V. I. Lê-nin khi viết bản dự thảo, ở đây văn kiện được công bố dưới dạng hai văn bản song song (lần biên tập đầu tiên và lần biên tập tiếp theo sau), còn tất cả những chỗ sửa đổi bổ sung do V. I. Lê-nin tiến hành trong quá trình viết từng bản dự thảo đó, được phản ánh trong những chú thích cuối trang.

Phương án sau đó của điều lệ, cũng do V. I. Lê-nin viết trước đại hội, vào cuối tháng Sáu - đầu tháng Bảy 1903, xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 256 - 258. — 570.

⁷⁵⁶ V. I. Lê-nin có ý nói những đoạn trích của Người lấy trong bài xã luận "Port Arthur" trên báo "Vossische Zeitung", số ra ngày 4 tháng Giêng 1905 (xem Văn tập Lê-nin, t. XVI, 1931, tr. 39 - 40). — 579.

⁷⁵⁷ Dàn bài này xét theo nội dung của nó gần giống bài báo của V. I. Lê-nin, nhan đề "Về sự liên hiệp chiến đấu để tiến hành khởi nghĩa" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 274 - 282). Có lẽ là dàn bài đã được viết muộn hơn bài báo nói trên, bởi vì trong dàn bài Lê-nin đã đặt ra một cách cụ thể vấn đề lập ủy ban tác chiến, đó là điều mà trong bài báo chưa có. — 582.

⁷⁵⁸ Các dàn bài cho cuốn sách "Plê-kha-nốp và báo "Tia lửa" mới" do V. I. Lê-nin viết khi Người suy nghĩ trả lời bài phát biểu của G. V. Plê-kha-nốp trên tờ "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2 dưới dạng một bức thư luận chiến gay gắt nhan đề "Những đoạn được chọn ra trong thư trao đổi với bè bạn (Thư gửi ban biên tập báo "Người vô sản")". Bức thư nhằm mục đích chống lại những bài của V. I. Lê-nin đăng trên các báo bôn-sê-vích "Tiến lên" và "Người vô sản", những bài báo đó là: "Đảng dân chủ - xã hội và chính phủ lâm thời cách mạng", "Nền chuyên chính dân chủ cách mạng của giai cấp vô sản và nông dân", "Bàn về chính phủ lâm thời cách mạng" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 1 - 31, 227 - 250). Trong những bài báo này, Lê-nin đã phê phán Plê-kha-nốp, vì ông này phản đối những người dân chủ - xã hội tham gia chính phủ lâm thời cách mạng. Trả lời sự phê phán có tính nguyên tắc sâu sắc của Lê-nin, trong bức thư của mình cũng như trong bài báo

nhan đề "Những người anh em thù địch nhau" đăng trên "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2, Plê-kha-nốp đã bóp méo và xuyên tạc các sự việc, mưu toan bằng mọi cách bôi nhọ và vu cáo Lê-nin, những người bôn-sê-vích.

Sau khi nhận được tờ "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2, trong một bức thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki, Lê-nin đã viết: "Bây giờ tôi đang ngồi viết thư trả lời Plê-kha-nốp ("Người dân chủ - xã hội", số 2). Cần phải vạch trần ông ta từ đầu đến chân, bởi vì ở ông ta là cả một lô những sự bỉ ổi và những luận cứ thấp hèn" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 58).

Bức thư và bài báo của Plê-kha-nốp đã gây nên sự công phẫn trong những người bôn-sê-vích. V. V. Vô-rốp-xki và A. V. Lu-na-tsác-xki đã viết cho Lê-nin nói về những thủ đoạn không trung thực mà Plê-kha-nốp đã dùng trong bức thư và bài báo của mình, nói rằng họ muốn viết bài trên báo để vạch trần Plê-kha-nốp.

Cuốn sách mà Lê-nin dự định viết để phản đối Plê-kha-nốp, đã không được viết ra. Sự phát triển của các sự biến cách mạng ở nước Nga không cho phép Người có điều kiện hoàn thành công việc đó — trong thời kỳ đấu tranh cách mạng phức tạp ấy, Lê-nin phải tập trung toàn bộ sự chú ý của mình vào việc lãnh đạo đảng. Vào cuối tháng Tám 1905, Lê-nin đã viết cho Lu-na-tsác-xki nói về việc ông này muốn viết bài phản đối Plê-kha-nốp: "Bây giờ thì đồng chí tốt hơn là hãy bỏ ý định trả lời Plê-kha-nốp: hãy cứ để cho nhà giáo điều đã nổi điên ấy chửi rủa. Trong thời kỳ như thế này mà lại chỉ chui vào triết học ư! Cần phải đốc toàn lực ra phục vụ phong trào dân chủ - xã hội" (sách đã dẫn, tr. 62).

V. I. Lê-nin đã sử dụng nhiều luận điểm nêu lên trong các đề cương công bố ở đây vào các bài "Chơi cái trò nghị viện", "Phát minh mới nhất trong sách lược của phái "Tia lửa" hay là những cuộc bầu cử trò hề với tính cách dùng làm những lý do mới để kích thích khởi nghĩa" và những bài khác (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 249 - 265, 354 - 372). — 583.

⁷⁵⁹ Đây có ý nói những kết luận được V. I. Lê-nin nêu lên ở cuối bài "Bàn về chính phủ lâm thời cách mạng" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 249 - 250). — 583.

⁷⁶⁰ Dẫn ra số 97 báo "Tia lửa" là sai, đáng lẽ phải dẫn ra số 96, ngày 5 tháng Tư 1905 là số có đăng bài của G. V. Plê-kha-nốp nhan đề "Bàn về vấn đề giành chính quyền (Một tài liệu chứng minh lịch sử không

dài)" (xem G. V. Plê-kha-nốp, Toàn tập, tập XIII, tr. 203 - 211). — 583.

⁷⁶¹ Đây có ý nói bức thư của Ph. Ăng-ghe-n gửi Ph. Tu-ra-ti ngày 26 tháng Giêng 1894 đăng dưới đầu đề "La futura rivoluzione italiana e il partito socialista" ("Cuộc cách mạng Ý tương lai và đảng xã hội chủ nghĩa") trên tạp chí Ý, ra hai tuần một kỳ "Critica Sociale" ("Sự phê phán xã hội"), số 3, ngày 1 tháng Hai 1894 (xem C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Toàn tập, xuất bản lần thứ 2, t. 22, tr. 457 - 460).

Trong cuộc luận chiến với V. I. Lê-nin, G. V. Plê-kha-nốp đã dẫn bức thư này. Trong bài "Về chính phủ lâm thời cách mạng", Lê-nin viết: "... đáng tiếc, Plê-kha-nốp không dẫn ra toàn văn bức thư" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 240). Có lẽ đây là điều ghi vắn tắt sau đây: "1894. Những điểm bỏ qua". — 584.

⁷⁶² Đây là nói bài báo của A. Mác-tư-nốp, nhan đề "Trong cuộc đấu tranh với lương tâm mác-xít", đăng trên các số 102 và 103 báo "Tia lửa", ra ngày 15 và 21 tháng Sáu 1905. — 584.

⁷⁶³ Trong bài "Chơi cái trò nghị viện", trong khi phê phán Plê-kha-nốp và Pác-vu-xơ, V. I. Lê-nin đã viết rằng đó là "những siêu nhân đứng ngoài hai bộ phận của đảng... Những bậc siêu nhân đó cho rằng mình cao hơn "phái đa số" và "phái thiểu số": thực ra họ đứng *thấp hơn* cả hai phái đó, vì ngoài mọi khuyết điểm của phái đa số ra thì họ còn mắc cả mọi khuyết điểm của phái thiểu số *và mọi khuyết điểm của phường phản bội*" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 262 - 263). — 585.

⁷⁶⁴ "Ái nường" — nhân vật chủ yếu trong câu truyện cùng tên của A. P. Tsê-khốp. V. I. Lê-nin dùng hình tượng này trong bài bút ký "Ái nường dân chủ - xã hội" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 281). — 585.

⁷⁶⁵ Trong bài báo của mình nhan đề "Những người anh em thù địch nhau", G. V. Plê-kha-nốp đã buộc tội V. I. Lê-nin là "thờ ơ" với triết học. Sở dĩ ông ta buộc tội như vậy bởi vì A. A. Bô-gđa-nốp là một người theo quan điểm Ma-khơ đã có một thời kỳ gần gũi với ban biên tập báo "Tiến lên". Có lẽ Lê-nin có ý định bác bỏ lời trách cứ của Plê-kha-nốp bằng cách viện dẫn ra rằng ngay từ năm 1904

Người đã đề nghị L. I. Ác-xen-rốt (Oóc-tô-đốc) viết bài trên báo "Tia lửa" phản đối những tác phẩm triết học của Bô-gđa-nốp (xem L. I. Ác-xen-rốt. "Một biến dạng mới của chủ nghĩa cơ hội". "Tia lửa", số 77, ngày 5 tháng Mười một 1904). Cũng vào năm đó, Lê-nin đã viết những đề cương phê phán các quan điểm triết học của E. Ma-khơ và bức thư gửi Bô-gđa-nốp về vấn đề đó, những đề cương và bức thư này hiện vẫn chưa tìm thấy (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 498). — 585.

⁷⁶⁶ V. I. Lê-nin có ý nói đến bài phát biểu của G. V. Plê-kha-nốp tại Đại hội II của đảng để bảo vệ cuốn "Làm gì?" của V. I. Lê-nin, cuốn này hồi đó bị A. Mác-tư-nốp công kích khi thảo luận cương lĩnh của đảng (xem "Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Tháng Bảy - tháng Tám 1903. Các biên bản". 1959, tr. 124 - 125). — 585.

⁷⁶⁷ Đây có ý nói những lời của C. Mác được trích dẫn trong thư của Ph. Ăng-ghe-n gửi Pôn La-phác-gơ ngày 27 tháng Mười 1890 (xem C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Toàn tập, t. XXVIII, 1940, tr. 255). — 585.

⁷⁶⁸ V. I. Lê-nin, trong bài báo "Nền chuyên chính dân chủ cách mạng của giai cấp vô sản và nông dân", đã gọi Mác-tư-nốp là "bậc kỳ tài của chủ nghĩa phi-li-xtanh" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 26). Nhưng trong bài báo của mình "Bàn về vấn đề giành chính quyền", Plê-kha-nốp đã bóp méo tư tưởng của Lê-nin và trình bày việc đó dường như Lê-nin đã nói như thế về Mác và Ăng-ghe-n. Đề cập vấn đề đó trong bản báo cáo nói về việc Đảng dân chủ - xã hội tham gia chính phủ lâm thời cách mạng đọc tại Đại hội III Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, Lê-nin đã nói rằng: "... đó là một sự đánh tráo nhỏ. Báo "Tiến lên" đặc biệt nhấn mạnh sự đúng đắn của quan điểm chung của Mác trong vấn đề ấy. Những chữ nói về chủ nghĩa phi-li-xtanh là để dùng cho Mác-tư-nốp hay cho L. Mác-tốp... Plê-kha-nốp đã uống công tìm cách che đậy chủ nghĩa Mác-tư-nốp" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 127). — 586.

⁷⁶⁹ V. I. Lê-nin muốn nói đến một trong những điểm của cuộc tranh luận giữa Lê-nin và G. V. Plê-kha-nốp đề cập đến bức thư của Ph. Ăng-ghe-n gửi Ph. Tu-ra-ti năm 1894. Lê-nin cho rằng cần phải đánh giá bức thư đó trong quan hệ với "tình thế" cụ thể. Còn Plê-kha-nốp thì cho rằng bức thư đó chứa đựng một nguyên

tắc chung không liên quan với "tình thế" khi viết bức thư đó. Ông ta viết rằng: "Bức thư đó được viết năm 1894, nghĩa là trong "tình thế" khác một cách căn bản với tình thế năm 1848; hơn nữa tư tưởng về việc giai cấp vô sản không được phép tham gia chính phủ tiểu tư sản đã được phát biểu ở đó dưới dạng một nguyên tắc sách lược chung, thích dụng như nhau đối với tất cả các nước nào mà giai cấp công nhân còn chưa đủ chín muồi để thực hiện sự chuyên chính của mình" (xem G. V. Plê-kha-nốp. "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2, tháng Tám 1905, tr. 23). — 586.

⁷⁷⁰ G. V. Plê-kha-nốp viết rằng "Ở ông (Lê-nin. — BT.) người ta thấy rằng trong khi luận chiến, tôi... đã dùng những thủ đoạn không thể tha thứ được... Không thể nào đi xa hơn thế được nữa: ở ông, tôi trở thành một cái gì đó giống như một tên gian lận" (xem G. V. Plê-kha-nốp. "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2, tháng Tám 1905, tr. 10). — 586.

⁷⁷¹ Trong "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2, tháng Tám 1905 (tr. 28), G. V. Plê-kha-nốp đã viết rằng: "... phải chăng có khi nào đó chúng tôi đã khẳng định rằng việc thành lập một chính phủ cách mạng là sự lừa bịp đối với công nhân và sự phản bội đối với sự nghiệp của họ?". — 586.

⁷⁷² V. I. Lê-nin có ý nói đến những điều I-u. Mác-tốp viết trong bài báo của ông ta nhan đề là "Vấn đề trước mắt": "... làm bản miệng khi nói liền nhau các từ "muôn năm" và "chính phủ"" (xem "Tia lửa", số 93, 17 tháng Ba 1905). — 586.

⁷⁷³ V. I. Lê-nin chỉ rõ rằng Plê-kha-nốp "đã lẫn lộn" khi đặt vấn đề tham gia chính phủ, khi thì coi đó như là vấn đề "nguyên tắc", khi thì lại coi đó như là vấn đề "sự hợp lý". Về sau này, Lê-nin minh họa điều đó bằng cách đối chiếu cái mà Plê-kha-nốp nói trong số 2 "Nhật ký người dân chủ - xã hội", ở đây vấn đề tham gia chính phủ cách mạng được giải thích như là "một điều không thể tưởng tượng được" và "một điều không thể tha thứ được", với cái mà ông viết trong bài báo của mình "Vài lời về đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế gần đây ở Pa-ri" đăng trên số 1 tạp chí "Bình minh", năm 1901 và tiểu phẩm "Ở Am-xtéc-đam" đăng trên báo "Tia lửa", số 75, ngày 5 tháng Mười 1904. Trong những tác phẩm này, Plê-kha-nốp đã cho phép những người xã hội chủ nghĩa tham gia chính phủ tư sản. — 586.

⁷⁷⁴ Trong bài "Những người anh em thù địch nhau" đăng trên số 2 "Nhật ký người dân chủ - xã hội", G. V. Plê-kha-nốp đã tuyên bố rằng báo "Tiến lên" "đã nghĩ ra" nền chuyên chính, và ông đã buộc tội những người bôn-sê-vích là theo chủ nghĩa âm mưu, theo chủ nghĩa Blăng-ki. — 587.

⁷⁷⁵ Đây là nói bút ký của G. V. Plê-kha-nốp "Công tước Pô-tem-kin Tavri-tsê-xki" đăng trên số 2 "Nhật ký người dân chủ - xã hội". — 587.

⁷⁷⁶ Sự phân chia thành thời kỳ lịch sử sự chia rẽ trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga được dẫn ra ở đây là do V. I. Lê-nin nêu lên trong thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki viết vào khoảng giữa ngày 15 và 19 tháng Tám 1905. Người đã viết rằng: "Ở đây theo tôi, cần có hai việc: thứ nhất, "lược khảo ngắn về lịch sử của sự chia rẽ". Đây phải là một tác phẩm phổ thông. Từ đầu, từ chủ nghĩa kinh tế. Với những tài liệu chính xác. Với việc phân chia ra thành nhiều thời kỳ: 1901 - 1903; 1903 (Đại hội II); 26. VIII. 903 - 26. XI. 03; 26. XI. 03 - I. 04; I - VIII. 04; VIII. 04 - V. 05; V. 05 (Đại hội III)" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 57). Trong một bức thư khác gửi A. V. Lu-na-tsác-xki đề ngày 2 tháng Tám, Lê-nin đã nêu lên những bất đồng ý kiến mới sau Đại hội III Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga: "Cuộc đấu tranh rất quyết liệt. Đại hội III tuyệt nhiên chưa chấm dứt cuộc đấu tranh đó mà chắc là chỉ mới mở ra một giai đoạn mới của nó..." (sách đã dẫn, tr. 52). — 587.

⁷⁷⁷ Đây là nói bức thư ngày 6 tháng Mười (lịch mới) 1903 do V. I. Lê-nin và G. V. Plê-kha-nốp đã gửi cho 4 thành viên cũ của ban biên tập báo "Tia lửa": P. B. Ác-xen-rốt, V. I. Da-xu-lích, I-u. O. Mác-tốp, A. N. Pô-tơ-rê-xốp về vấn đề khai trừ họ, sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, khỏi hàng ngũ cộng tác viên trong ban biên tập báo "Tia lửa". Lê-nin đã dẫn ra bức thư này trong cuốn sách của mình, nhan đề "Một bước tiến, hai bước lùi" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 341).

Văn bản bức thư nhân danh ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga gửi I-u. O. Mác-tốp, xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 305 - 306. — 588.

⁷⁷⁸ Đây là nói bài phát biểu của G. V. Plê-kha-nốp năm 1903 tại Đại hội II Đồng minh dân chủ - xã hội cách mạng Nga ở nước ngoài, trong đó ông đã đánh giá L. G. Đây-tơ. — 588.

- ⁷⁷⁹ Đây là nói về bài báo của G. V. Plê-kha-nốp "Điều không nên làm", đăng trên báo "Tia lửa", số 52, ngày 7 tháng Mười một 1903. — 588.
- ⁷⁸⁰ Đây là nói cuốn sách của G. V. Plê-kha-nốp "Về sách lược của chúng ta đối với cuộc đấu tranh của giai cấp tư sản tự do chống chế độ Nga hoàng (Thư gửi Ban chấp hành trung ương)" xuất bản ở Giơ-ne-vơ năm 1905. Trong trang đầu của cuốn sách đó viết rằng: "Chỉ dành cho các đảng viên". Trong cuốn sách đó, Plê-kha-nốp bảo vệ "chương trình của cuộc vận động của phái hội đồng địa phương do báo "Tia lửa" của bọn men-sê-vích đề nghị, đồng thời phê phán cuốn sách của V. I. Lê-nin "Cuộc vận động của phái hội đồng địa phương và kế hoạch của báo "Tia lửa"" xuất bản năm 1904 (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 75 - 98). — 588.
- ⁷⁸¹ Đây có ý nói các bài báo của L. Mác-tốp nhan đề "Ngày 9 tháng Giêng" và của Pác-vu-xơ, nhan đề "Kết quả và triển vọng" đăng trên số 85 của báo "Tia lửa", ra ngày 27 tháng Giêng 1905, cũng như cuốn sách của L. Đ. Tơ-rốt-xki, nhan đề "Trước ngày 9 tháng Giêng" với lời nói đầu của Pác-vu-xơ. — 588.
- ⁷⁸² Khi nói về tính chất mơ hồ của những khái niệm về tổ chức của phái men-sê-vích, G. V. Plê-kha-nốp viết rằng: "Hiện nay tổ chức của phái men-sê-vích đã đi đến tình trạng không tập trung đến mức mà chỉ có *đám quần chúng mê muội* mới như vậy mà thôi" (xem "Nhật ký người dân chủ - xã hội", số 2, tr. 49). — 588.
- ⁷⁸³ Ở đây, cũng như ở những điểm sau đây, V. I. Lê-nin muốn nói đến bài báo của G. V. Plê-kha-nốp, nhan đề "Giai cấp công nhân và giới trí thức dân chủ - xã hội" đăng trên báo "Tia lửa", các số 70 - 71 ra ngày 25 tháng Bảy - 1 tháng Tám 1904. Bài báo này nhằm phản đối cuốn sách của Lê-nin, nhan đề "Làm gì?", trong bài báo này Plê-kha-nốp cũng đã trình bày — tuy trình bày không đúng — lịch sử quan hệ trong nội bộ ban biên tập báo "Tia lửa", đã đề cập những cuộc tranh luận về cương lĩnh trong nội bộ ban biên tập, v. v.. Lê-nin dự định bác bỏ những điều trình bày của Plê-kha-nốp chính ở trong phần này. Điểm thứ nhất dành để nói về cuốn sách "Làm gì?", Plê-kha-nốp đã trình bày sự bất đồng ý kiến của mình với cuốn sách này như là nguyên nhân đưa đến chỗ bất đồng ý kiến với Lê-nin, trong khi đó thì những cuộc tranh luận về cương lĩnh mới là nguyên nhân

- thật sự (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 6, tr. 249 - 258, 269 - 296, 297 - 299, 303 - 321). Để trả lời thực chất việc Plê-kha-nốp phê phán cuốn "Làm gì?" (vấn đề "tính tự giác và tính tự phát"), có lẽ là Lê-nin có ý định dựa vào cả tác phẩm của Cau-xky, và Người đã dẫn quan điểm của Cau-xky nói về vấn đề này cả ở trong cuốn "Làm gì?" cũng như trong bài "Nhiệm vụ trước mắt của chúng ta". — 588.
- ⁷⁸⁴ Đây có ý nói việc xây dựng cương lĩnh của đảng trong ban biên tập báo "Tia lửa" cũ. Về vấn đề này, xem V. I. Lê-nin. "Bản về lịch sử cương lĩnh đảng" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 355). — 588.
- ⁷⁸⁵ *Những cuộc tranh luận ở Brê-xlau* — có ý nói những bất đồng ý kiến khi thảo luận dự thảo cương lĩnh ruộng đất tại đại hội Đảng dân chủ - xã hội Đức họp ở Brê-xlau ngày 6 - 12 tháng Mười (lịch mới) 1895. Dự thảo cương lĩnh ruộng đất đã chứa đựng những sai lầm nghiêm trọng. Ngoài bọn cơ hội chủ nghĩa, cả A. Bê-ben và V. Liép-nếch cũng đã bảo vệ bản dự thảo này. Tại đại hội, dự thảo cương lĩnh ruộng đất đã bị C. Cau-xky, C. Txét-kin và nhiều đảng viên dân chủ - xã hội khác phê phán kịch liệt. Với đa số phiếu (158 phiếu thuận 63 phiếu chống) đại hội đã bác bỏ dự thảo cương lĩnh ruộng đất do ủy ban đề nghị. V. I. Lê-nin nhắc đến những bất đồng ý kiến này trong tác phẩm của mình "Hai sách lược của Đảng dân chủ - xã hội trong cách mạng dân chủ" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 54 - 55). — 589.
- ⁷⁸⁶ Đại bộ phận các điểm của "Đề cương bài về hội nghị Xim-méc-van" công bố ở đây đã được phản ánh vào trong các bài báo của V. I. Lê-nin "Bước đầu" và "Những người mác-xít cách mạng tại hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế ngày 5 - 8 tháng Chín 1915" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 37 - 42 và 43 - 47). — 589.
- ⁷⁸⁷ Đây có ý nói hội nghị riêng của những người dân chủ - xã hội cánh tả tham gia hội nghị Xim-méc-van, vào ngày 4 tháng Chín 1915, trước hôm khai mạc hội nghị Xim-méc-van. Ngoài phái tả, tại cuộc họp này còn có một số đại biểu khác của hội nghị. Những người tham dự cuộc họp đã nghe V. I. Lê-nin báo cáo về tính chất của cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất và sách lược của những người quốc tế chủ nghĩa cách mạng. — 590.

- ⁷⁸⁸ Bản thảo văn kiện này là một số trang của văn bản đầu tiên bài báo "Giai cấp vô sản cách mạng và quyền dân tộc tự quyết" (xem Toàn tập, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 61 - 68). Bản thảo này gồm 2 bản: một bản đã bị V. I. Lê-nin gạch xóa, bản thứ hai được viết ở mặt sau những trang đã bị xóa bỏ. — 591.
- ⁷⁸⁹ Đây là nói bài báo của C. Cau-xky "Zwei Schriften zum Umlernen" đăng trên tạp chí "Die Neue Zeit", 1915, Jg. 33, Bd. 2, N 2, 9. April, S. 33 - 42; N 3, 16. April, S. 71 - 81; N 4, 23. April, S. 107 - 116; N 5, 30. April, S. 138 - 146. Đoạn trích từ bài báo này, do V. I. Lê-nin trích, xem Văn tập Lê-nin, t. XVII, 1931, tr. 266 - 269. — 593.
- ⁷⁹⁰ Xem C. Mác và Ph. Ăng-ghen. Toàn tập, xuất bản lần thứ 2, t. 31, tr. 318 và t. 32, tr. 336 - 338, 530 - 532. — 594.
- ⁷⁹¹ Những lời phản đối của V. I. Lê-nin được viết giữa các dòng và ở ngoài lề bức thư của G. E. Di-nô-vi-ép. Có lẽ là Di-nô-vi-ép đã ghi những nhận xét của mình về bản thảo hoặc bản in thử các bài báo của V. I. Lê-nin. Các bài báo "Bàn về cuốn sách nhỏ của Giu-ni-út" và "Tổng kết cuộc tranh luận về quyền tự quyết" đã được công bố vào tháng Mười 1916, trong "Văn tập người dân chủ - xã hội", số 1. — 597.
- ⁷⁹² Đây có ý nói đề cương "Cách mạng xã hội chủ nghĩa và quyền dân tộc tự quyết" đã được đăng với danh nghĩa là của ban biên tập Cơ quan ngôn luận trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga — báo "Người dân chủ - xã hội" trong số ra tháng Tư của tạp chí "Vorbote" năm 1916 (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 258). — 604.
- ⁷⁹³ Sự phê phán của V. I. Lê-nin đối với "chủ nghĩa kinh tế đế quốc chủ nghĩa" đã được trình bày trong những tác phẩm sau đây: "Bàn về khuynh hướng "chủ nghĩa kinh tế đế quốc chủ nghĩa đang nảy nở"", "Trả lời P. Ki-ép-xki (I-u. Pi-a-ta-cốp)", "Về một sự biếm họa chủ nghĩa Mác và về "chủ nghĩa kinh tế đế quốc chủ nghĩa"" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 59 - 67, 68 - 74, 77 - 130). — 610.
- ⁷⁹⁴ V. I. Lê-nin đã có quan điểm lịch sử cụ thể đối với yêu sách giải trừ quân bị. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, khi nhiệm vụ được đặt ra là biến chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thành nội chiến, thì Người cho rằng khẩu hiệu giải trừ quân bị, mà bọn

- Cau-xky đã tuyên truyền theo lập trường cải lương chủ nghĩa, là sai lầm và có hại về phương diện chính trị. Nhưng trước và sau cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, V. I. Lê-nin đã thừa nhận cần thiết phải đề ra yêu sách giải trừ quân bị như là một biện pháp dân chủ nhằm bảo vệ hòa bình, hạn chế nguy cơ chiến tranh giữa các nước. (Về vấn đề này, xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, lời tựa, tr. XXII - XXIII). — 611.
- ⁷⁹⁵ Bản sơ thảo sửa đổi cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga do V. I. Lê-nin viết để chuẩn bị Hội nghị VII toàn Nga (hội nghị tháng Tư) của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga họp vào ngày 24 - 29 tháng Tư (7 - 12 tháng Năm) 1917. Bản sơ thảo này là cơ sở của "Dự thảo những điểm sửa đổi trong phần lý luận, chính trị và một số phần khác của cương lĩnh" công bố trong cuốn sách của V. I. Lê-nin, nhan đề "Những tài liệu về việc xét lại cương lĩnh của đảng" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 139 - 144). — 616.
- ⁷⁹⁶ Những vấn đề chính sách xã hội chủ nghĩa của Nhà nước xô-viê trong lĩnh vực kinh tế mà V. I. Lê-nin đặt ra trong những bút ký "Đề nhỏ" này đã được Người kiện toàn trong "Dự thảo sắc lệnh về việc quốc hữu hóa các ngân hàng và những biện pháp cần phải thi hành trong khi quốc hữu hóa" và trong những tài liệu chuẩn bị viết bản dự thảo này (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 207 - 211, 521 - 524). — 623.
- ⁷⁹⁷ Phần đầu "Dàn bài các luận cương về vấn đề ký kết ngay một hòa ước riêng rẽ và có tính chất thôn tính" hiện không tìm thấy. "Các luận cương" do V. I. Lê-nin ghi ngày 7 (20) tháng Giêng 1918, xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 290 - 301. — 624.
- ⁷⁹⁸ Phương án ban đầu của "Đề cương về tình hình chính trị hiện nay" đã được thảo luận tại phiên họp của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 10 tháng Năm 1918. Có lẽ là sau khi thảo luận, V. I. Lê-nin đã ghi lên trên trang đầu bản thảo dự thảo như sau: "sẽ còn *sửa chữa*. Không được in, không được sao". Văn bản cuối cùng của đề cương đã được Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua ngày 13 tháng Năm 1918 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 396 - 402). — 627.

- ⁷⁹⁹ Những nhận xét này được V. I. Lê-nin viết tại các phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày 5 hoặc 6 tháng Tám 1918 khi thảo luận bản báo cáo của A. Đ. Txi-u-ru-pa về việc tăng giá mua quy định đối với lúa mì. Những đề nghị của Lê-nin đã được phản ánh trong các nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về vấn đề này. — 629.
- ⁸⁰⁰ Quyết định về giá quy định cho lúa mì vụ mùa năm 1918 đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" ngày 8 tháng Tám 1918. — 629.
- ⁸⁰¹ Đây là nói về mức tăng giá mua quy định đối với lúa mì. Theo nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, giá này tăng xấp xỉ gấp 3 lần so với giá hiện hành; giá quy định mua các sản phẩm phi nông nghiệp chủ yếu cũng tăng. Những đoạn văn sau muốn nói gì, hiện nay không thể xác định được — có thể là muốn nói giá sản phẩm trên thị trường. — 629.
- ⁸⁰² Ngày 4 tháng Chạp 1918, Hội đồng quốc phòng khi thảo luận vấn đề ban hành chế độ làm ca 3 tại các nhà máy sản xuất đạn và vũ khí ở Tu-la, đã thừa nhận cần phải giao vấn đề này cho một ủy ban đặc biệt xem xét. Tại phiên họp của Ủy ban phụ trách vấn đề đạn được được triệu tập ngày 5 tháng Chạp, có V. I. Lê-nin tham dự, ngoài ra còn có chủ tịch Ủy ban đặc biệt về cung cấp cho Hồng quân là L. B. Cra-xin, phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa E. M. Xcơ-li-an-xki, tổng tư lệnh I. I. Va-txê-tít, các đại biểu của Tổng cục pháo binh, của nhà máy sản xuất đạn Tu-la, v.v. tổng cộng 17 người. Ủy ban đã thông qua những nghị quyết có hiệu lực như các nghị quyết của Hội đồng quốc phòng; những nghị quyết đó đã phản ánh những biện pháp được vạch ra trong các bản ghi ý kiến của Lê-nin (xem Văn tập Lê-nin, t. XXXIV, tr. 55 - 57). — 630.
- ⁸⁰³ Những ý kiến ghi chú này có quan hệ đến thời gian khôi phục Chính quyền xô-viết ở Khác-cốp.
Khác-cốp đã được quân đội xô-viết giải phóng khỏi bọn Pét-li-u-ra ngày 3 tháng Giêng 1919. — 631.
- ⁸⁰⁴ Vấn đề cử cán bộ đến Khác-cốp đã được thảo luận tại các phiên họp của Hội đồng quốc phòng ngày 17 và ngày 27 tháng Giêng 1919. — 631.

- ⁸⁰⁵ Bản dự thảo Điều lệ về canh tác chung ruộng đất đã được một tiểu ban của Bộ dân ủy nông nghiệp chuẩn bị. Chú ý đến những nhận xét được công bố ở đây của V. I. Lê-nin, ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp đã soạn lại dự thảo, và sau này dự thảo đó đã được đưa vào thành chương VIII: "Về việc canh tác chung ruộng đất" trong bản "Điều lệ về chế độ ruộng đất xã hội chủ nghĩa và về những biện pháp chuyển sang nông nghiệp xã hội chủ nghĩa" do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thông qua (xem "Chính sách ruộng đất của Chính quyền xô-viết (1917 - 1918)". Mát-xcơ-va, 1954, tr. 426 - 431).
V. I. Lê-nin đã đọc báo cáo tại một tiểu ban được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cử ra ngày 10 tháng Hai 1919 để biên tập lần cuối cùng bản "Điều lệ". Lê-nin đã nói về việc Người tham gia công việc của ban này tại Đại hội I công nhân nông nghiệp tỉnh Pê-tơ-rô-grát ngày 13 tháng Ba 1919, khi trả lời những thư ngắn của các đại biểu tham dự đại hội (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 33).
Ngày 14 tháng Hai 1919, "Điều lệ về chế độ ruộng đất xã hội chủ nghĩa và về những biện pháp chuyển sang nông nghiệp xã hội chủ nghĩa" đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". — 632.
- ⁸⁰⁶ Dự thảo được công bố ở đây của mục nói về ruộng đất trong cương lĩnh của đảng, về sau đã được V. I. Lê-nin viết lại (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 149 - 150). — 637.
- ⁸⁰⁷ Đại hội I Quốc tế cộng sản họp ngày 2 - 6 tháng Ba 1919 (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 595 - 623 và chú thích 200).
Những vấn đề do V. I. Lê-nin đề xuất đã được phản ánh vào chương trình nghị sự do đại hội chấp nhận (xem Đại hội I Quốc tế cộng sản. Mát-xcơ-va, 1933, tr. 6). — 639.
- ⁸⁰⁸ Những ý kiến của V. I. Lê-nin có quan hệ đến văn bản sau đây của đề cương "Những cơ sở của Quốc tế III":
"1. Chính sách đế quốc chủ nghĩa đã tự bộc lộ hoàn toàn là sản phẩm tất yếu của tư bản tài chính. Cuộc đấu tranh để chia và chia lại thế giới giữa các nước đi ăn cướp, trong khi dẫn tới chỗ phá hủy nặng nề chưa từng thấy các lực lượng sản xuất và dẫn đến nạn đói trên thế giới, hiện đang biến thành cuộc nội chiến trong nội

bộ mỗi nước và thành cuộc chiến tranh giai cấp của các lực lượng liên hợp lại của chủ nghĩa tư bản chống nhà nước vô sản có tổ chức ở nước Nga, và chống lại giai cấp vô sản đang vươn tới giành chính quyền ở những nước khác.

2. Khẩu hiệu "bảo vệ tổ quốc" của bọn xã hội - ái quốc chủ nghĩa đã bị vạch trần triệt để như là sự lừa bịp lớn nhất đối với quần chúng, như là sự bảo vệ chính sách ăn cướp của chủ nghĩa đế quốc, khẩu hiệu đó biểu hiện không phải chỉ ở tham vọng của chủ nghĩa đế quốc là cướp bóc những nước khác mà còn ở chỗ nó tiến hành đấu tranh điên cuồng chống giai cấp vô sản nổi dậy (ở U-cra-i-na, Phần-lan, Lát-vi-a, nước Nga xô-viết). Khẩu hiệu đế quốc chủ nghĩa "mới" hơn của "đồng minh các dân tộc", một khẩu hiệu được sự ủng hộ không phải chỉ của bọn xã hội - phản bội công khai mà còn cả của bọn xã hội - hòa bình chủ nghĩa theo khuynh hướng Cau-xky, là một khẩu hiệu còn nguy hiểm hơn, nó tự bộc lộ ra như bức bình phong che đậy sự liên minh thần thánh của bọn tư bản tất cả các nước chống cuộc khởi nghĩa vô sản (Uyn-xơn, Êc-xbéc-gơ).

3. Toàn bộ tình hình thế giới, nạn đói, sự tan rã của chủ nghĩa tư bản, sự liên minh thần thánh của tư bản chống vô sản, v.v. — đang đặt vào chương trình nghị sự của giai cấp vô sản châu Âu và châu Mỹ cuộc cách mạng cộng sản chủ nghĩa của công nhân, cuộc cách mạng này — như Mác và Ăng-ghe-n đã từng dạy, — phải phá hủy và đập tan bộ máy nhà nước tư sản, phá nát và đập vụn tổ chức của những lực lượng đế quốc chủ nghĩa đang tan rã, và tổ chức nên chính quyền mới — chuyên chính vô sản.

4. Vì thế mà ngày nay, vấn đề được đưa lên hàng đầu là đẩy mạnh sách lược tổ chức những cuộc đấu tranh quần chúng bằng cách phát triển các cuộc biểu tình ngoài đường phố, các cuộc tổng bãi công, v.v. thành cuộc khởi nghĩa vũ trang của quần chúng vô sản, quần chúng này cần lôi kéo về phía mình quần chúng binh sĩ có vũ trang.

Công tác thật tích cực nhằm chuẩn bị khởi nghĩa, đặc biệt là công tác vận động binh sĩ, đang trở thành trách nhiệm hàng đầu của tất cả các đảng, một cách thực tế chứ không phải trên lời nói, chủ trương tán thành cách mạng xã hội chủ nghĩa.

5. Nhằm mục đích phát triển mạnh mẽ phong trào, nhất thiết phải lợi dụng diễn đàn nghị viện làm diễn đàn cổ động cách mạng, kết hợp đấu tranh nghị trường với những cuộc đấu tranh trên đường phố, tuyên truyền nội chiến để tước đoạt tư bản và để tổ chức nước Cộng hòa quốc tế của các Xô-viết, đó là lối thoát duy nhất ra khỏi tình hình hiện nay.

6. Cần phải thành lập bộ máy cách mạng không hợp pháp làm phương tiện chuẩn bị phong trào và lãnh đạo phong trào, bộ máy này sẽ tiến hành việc tuyên truyền những khẩu hiệu không bị cắt xén về cách mạng và đào tạo những cán bộ lãnh đạo cần thiết cho cuộc đấu tranh cách mạng của giai cấp vô sản.

7. Trong thời kỳ lịch sử hiện nay, mục tiêu chính trị và khẩu hiệu của phong trào không phải là nền dân chủ tư sản, bởi vì đó chẳng qua chỉ là một công thức tinh vi nhất biểu hiện sự thống trị của tư bản, mà sự thống trị này thì bất kỳ thế nào rồi cũng phải bị thủ tiêu, — mà mục tiêu và khẩu hiệu ấy phải là chuyên chính vô sản, nền dân chủ *vô sản* đem lại tự do rộng rãi nhất cho quần chúng lao động, đồng thời trấn áp sự phản kháng điên cuồng không thể tránh khỏi của bọn bóc lột. Nền dân chủ vô sản đó không đóng khung ở việc *tuyên bố bảo đảm để thực hiện các quyền tự do đó cho các giai cấp lao động*. Nó sẽ bảo đảm cho các giai cấp ấy được sử dụng trụ sở hội họp, giấy và nhà in để xuất bản báo công nhân, v.v. bằng cách tước đoạt tài sản của bọn chủ tư bản chủ nghĩa. Nó thu hút tất cả các tổ chức quần chúng của công nhân vào việc xây dựng nhà nước vô sản. Chỉ có một nền dân chủ như thế mới có thể là khẩu hiệu của cuộc khởi nghĩa vô sản.

8. Nền dân chủ *đó của giai cấp vô sản* đồng thời cũng là *nền chuyên chính* của giai cấp vô sản, tức là cơ quan trấn áp cực kỳ mạnh mẽ mọi kẻ thù của giai cấp vô sản. Kinh nghiệm của cách mạng Nga cũng như kinh nghiệm của cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Phần-lan đã chứng minh rằng giai cấp tư sản không dừng lại trước bất kỳ thủ đoạn đấu tranh nào (phá hoại ngầm, nổi loạn, viện trợ từ bên ngoài, những cuộc âm mưu, khủng bố, xử giảo, bắn người hàng loạt, làm cho nạn đói khủng khiếp hơn một cách giả tạo, v.v. và v.v.).

Vì toàn bộ tương lai của chủ nghĩa xã hội, giai cấp vô sản bắt buộc phải đè bẹp những hoạt động đó một cách không thương tiếc nhất. Cuộc đấu tranh của giai cấp tư sản — giai cấp đang cố bám lấy chính quyền và đang mất hết *tất cả* — nhất định sẽ là một cuộc đấu tranh tuyệt vọng, một mất một còn. Vì vậy sự thống trị của giai cấp vô sản đồng thời là sự trấn áp đối với giai cấp tư sản, là *nền chuyên chính* vô sản.

9. Các Xô-viết đại biểu công nhân là những cơ quan tự nhiên sản sinh ra từ cuộc đấu tranh cách mạng của quần chúng, sau khi khởi nghĩa thắng lợi thì biến thành các cơ quan *chính quyền*; các Xô-viết này do chính quần chúng bầu ra ở từng công xưởng, từng nhà máy, chứ không phải do bọn công chức thuộc công đoàn vàng

và bọn dân chủ - xã hội vàng bầu ra. Vì vậy khẩu hiệu ở trong mỗi nước không phải là khẩu hiệu về cái gọi là nền cộng hòa dân chủ và Quốc hội lập hiến, mà là khẩu hiệu nền *Cộng hòa các Xô-viết*.

10. Hiện nay hoàn toàn lộ rõ sự phân hóa của các đảng dân chủ - xã hội, cũng như của chủ nghĩa Mác với tính cách là hệ tư tưởng chính thức của phong trào, thành ba bộ phận chủ yếu: phái hữu, phái giữa và phái tả cấp tiến. Phái hữu (Sai-đê-man, Tô-ma, Hen-đéc-xơn, đại bộ phận trong phái men-sê-vích và tất cả bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu) đã trở thành những tên đao phủ công nhiên và trực tiếp của cách mạng xã hội chủ nghĩa (Phân-lan, U-cra-i-na và v. v. từ phía bọn Đức, "sự can thiệp" từ phía đồng minh). Phái giữa (Cau-xky, Lông-ghê,... (trong văn kiện để trống. — *BT*) ở Anh) thì một bộ phận đã tự phối trần là những tên phản bội hoàn toàn (Cau-xky), một bộ phận thì chứng minh rằng chúng chẳng những không có năng lực dẫn dắt quần chúng theo mình trong cách mạng, mà chúng đang cố ý kìm hãm mọi phong trào của quần chúng. Phong trào càng phát triển, thì tai hại do trào lưu này gây ra càng nhiều. Chỉ có phái cực tả mới có thể là lãnh tụ của giai cấp vô sản. Vì thế cho nên hoàn toàn cần thiết phải có sự tiếp xúc quốc tế giữa những nhóm ấy trên cơ sở một cương lĩnh thật sự quốc tế chủ nghĩa và thật sự cách mạng" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Những đề cương này có lẽ đã được soạn ra nhân khi hoàn chỉnh cương lĩnh hành động của Quốc tế cộng sản để chuẩn bị cho Đại hội I sắp tới của Quốc tế cộng sản. — 640.

⁸⁰⁹ Việc huy động các nguồn nguyên liệu của nước nhà là một trong những nhiệm vụ cơ bản trong chính sách kinh tế của nước Cộng hòa xô-viết nhân khi có kế hoạch khôi phục công nghiệp. Vấn đề này đã được đem ra thảo luận ngày 18 tháng Hai 1921 tại phiên họp lần thứ mười của Ban kinh tế thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy dưới sự chủ tọa của V. I. Lê-nin. Ban này đã thành lập một hội nghị đặc biệt (chủ tịch — V. I. Lê-nin, các ủy viên — N. I. Mu-ra-lốp đại biểu cho Bộ dân ủy nông nghiệp, V. P. Nô-ghin, A. I. Rư-cốp đại biểu cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao), để xem xét chi tiết vấn đề thu thập nguyên liệu. Những bản ghi chép được công bố ở đây rõ ràng là do Lê-nin viết tại phiên họp của ủy ban nguyên liệu ngày 26 tháng Hai 1921.

Về sau, vấn đề nguyên liệu đã được đem ra thảo luận tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 1 tháng Ba 1921, cũng như tại một

phiên họp của ủy ban đặc biệt tay đôi gồm Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Bộ dân ủy lương thực. Ngày 7 tháng Tư 1921, bản dự thảo nghị quyết về thu thập nguyên liệu đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua. — 641.

BẢN CHỈ DẪN
CÁC SÁCH BÁO VÀ TÀI LIỆU GỐC
MÀ V. I. LÊ-NIN ĐÃ TRÍCH DẪN
VÀ NÓI ĐẾN

- A-đô-rát-xki, V. V. Chương trình về những vấn đề cơ bản của chủ nghĩa Mác.* — Адоратский, В. В. Программа по основным вопросам марксизма. М., Гиз, 1922. 112 стр. — 306.
- An-tóp-xki, A. Ở nông thôn.* (Về công tác của các ủy ban ruộng đất). — Альтовский, А. В деревне. (О работе земельных комитетов). — «Дело Народа», Пг., 1917, № 170, 3 октября, стр. 2. — 485 - 488.
- "Au-phbau",* Мюн-кхен. — «Ауфбау» («Aufbau»), Мюнхен. — 362.
- Ăng-ghen, Fh. Phái Ba-cu-nin đang hoạt động.* — Энгельс, Ф. Бакунисты за работой. Записки о восстании в Испании летом 1873 года. Сентябрь — октябрь 1873 г. — 586.
- *Thư gửi Ph. Doóc-ghê.* Ngày 22 tháng Hai 1888. — Письмо Ф. Зорге. 22 февраля 1888 г. — 616.
- *Thư gửi P. La-phác-gơ.* Ngày 27 tháng Mười 1890. — Письмо П. Лафаргу. 27 октября 1890 г. — 585.
- *Thư gửi Ph. Tu-ra-ti.* Ngày 26 tháng Giêng 1894. — Письмо Ф. Турати. 26 января 1894 г. — 586.
- Bài nói của Mác-cốp đệ nhị* — Речь Маркова 2-го — хет Phụ trưởng không phải trả tiền của báo "Nước Nga" các số 1816 - 1865.
- "Ban ngày",* Pê-téc-bua. — «День», Пб. — 348.
- "Báo công nhân mới",* Xanh Pê-téc-bua. — «Новая Рабочая Газета», Спб. — 480.
- 1913, № 55, 12 октября, стр. 3. — 480.
- 1913, № 56, 13 октября, стр. 4. — 480.
- 1913, № 60, 18 октября, стр. 2. — 480.
- 1913, № 87, 20 ноября, стр. 3. — 481.

- Bê-li-a-cốp, A. Những con đường mới để làm sống lại ngành vận tải đường sắt.* — Беляков, А. Новые пути оживления ж.-д. транспорта. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 286 (1429), 20 декабря, стр. 1. — 109 - 110.
- *Những động cơ đang buồn và nền nông nghiệp vô sản.* — Тоскующие двигатели и пролетарское земледелие. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1922, № 19 (1458), 26 января, стр. 1. — 219.
- Bê-xprô-dơ-van-nui, I. M. Phòng kế hoạch trong một xí nghiệp nhà máy không lớn được tổ chức theo hệ thống Tay-lo.* — Беспрозванный, И. М. Распланировочное бюро в небольшом заводском предприятии, организованном по системе Тейлора. Нижний - Новгород, типолит. Машистова, 1915. 55 стр. (Перепечатано из журн. № № 1, 2, 3 и 5 «Волжский Технический Вестник» за 1915 г.). — 365.
- *Tổ chức hiện đại của các nhà máy Mỹ. Phương pháp Tay-lo.* — Современная организация американских заводов (система Тейлора). М., Мех.-техн. изг-во наугно-техн. отд. ВСНХ, 1919. 30 стр. (РСФСР). — 365.
- "Bình minh",* Béc-lanh. — «Заря», Берлин. — 352.
- "Bình minh",* Stuttgart. — «Заря», Stuttgart, 1901, № 1, апрель. 283 стр. — 585, 586.
- "Bình minh của chúng ta",* Xanh Pê-téc-bua. — «Наша Заря», Спб. — 470, 473, 589.
- Vọng nói láo!* — Лжецы! — «За Правду», Спб., 1913, № 12, 17 октября, стр. 2, в отд.: Вопросы страхования. — 480.
- Ca-mê-nêp, L. B. I-o-xíp Pê-tơ-rô-vích Gôn-đen-béc (Mê-scốp-xki).* [Bài cáo phó]. — Каменев, Л. Б. Иосиф Петрович Гольденберг (Мешковский). [Некролог]. — «Правда», М., 1922, № 2, 3 января, стр. 1—2. — 135.
- Các biên bản của Đại hội II thường kỳ Đảng mình dân chủ - xã hội cách mạng Nga ở nước ngoài.* — Протоколы 2-го очередного съезда Заграничной лиги русской революционной соц.-демократии. Под

- ред. И. Лесенко и Ф. Дана. Изд. Заграничной лиги русской революц. социал-демократии. [Женева, 1903]. VIII, 136 стр. (РСДРП). — 587.
- Các dự thảo các nghị quyết của đại hội các Xô-viết.* — *Проекты резолюций съезда Советов — хет* Đại hội IX toàn Nga các Xô-viết...
- Sau-hky, C. Cách mạng xã hội.* — *Каутский, К. Социальная революция.* I. Социальная реформа и социальная революция. II. На другой день после социальной революции. Пер. с нем. Н. Карпова. Под ред. Н. Ленина. Изд. Лиги русской революционной социал-демократии. Женева, тип. Лиги, 1903. 204, 4 стр. (РСДРП). — 453.
- *Đồng chí Lu-na-tsác-xki thân mến!* [Thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki]. — *Дорогой тов. Луначарский!* [Письмо А. В. Луначарскому]. Mülbrücken, 9 августа 1911 г. [Рукопись. Русск. гект. пер.]. 4 стр. — 466.
- *Những phương hướng sách lược trong Đảng dân chủ - xã hội Đức.* — *Тактические направления в германской социал-демократии.* — «Мысль», М., 1911, № 5, апрель, стр. 1—18. — 457.
- Chiến tranh thế giới và những nhiệm vụ của phong trào dân chủ - xã hội.* — *Всемирная война и задачи социал-демократии.* (Проект резолюции, внесенный левой частью конференции). — «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 45-46, 11 октября, стр. 3—4. — 483.
- "Chuyên san tranh luận"*, [Pa-ri]. — «Дискуссионный Листок», [Париж], 1911, № 3, 29 апреля (12 мая), стр. 3—8. — 457.
- * *Clí-u-tso-ni-cốp, I-u. V. Hội nghị Giê-nơ.* — *Ключников, Ю. В. Генуэзская конференция.* — «Смена Вех», Париж, 1922, № 13, 21 января, стр. 1—8. — 204 - 205.
- "Con đường công nhân"*, Pê-tơ-rô-grát. — «Рабочий Путь», Пг., 1917, № 44, 6 ноября (24 октября), стр. 1. — 487 - 488.
- Côn-txốp, Đ. Bức thư ngỏ gửi M. Phi-rin.* — *Кольцов, Д. Открытое письмо М. Фирину.* — «Новая Рабочая Газета», Спб., 1913, № 87, 20 ноября, стр. 3. Под общ. загл.: К делу сотрудника «За Правду». — 481.
- "Công nhân đốt lò toàn Nga"*, Ác-te-mốp-xơ. — «Всероссийская Кочегарка», Артемовск, 1921, № 364 (514), 1 ноября, стр. 1. — 10.

- * *Cơ-gi-gia-nốp-xki, G. M. Các vấn đề kinh tế của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và hoạt động của Ủy ban kế hoạch nhà nước.* — *Кржижановский, Г. М. Хозяйственные проблемы РСФСР и работы Государственной общеплановой комиссии (Госплана).* Вып. 1. Вступление. Работы секций: учета и распределения, топливной, транспортной, промышленной, сельскохозяйственной и секции по районированию. М., 1921. 112 стр.; 4 л. схем и табл. (РСФСР). — 130 - 131.
- Cu-nốp, G. Sự xuất hiện tôn giáo và lòng tin ở chúa.* — *Кунов, Г. Возникновение религии и веры в бога.* Пер. и предисл. И. Степанова. М. — Пг., «Коммунист», 1919. 162 стр. (РКП(б)). — 275.
- * *Cu-sne, B. A. Cách mạng và điện khí hóa.* — *Кушнер, Б. А. Революция и электрификация.* Пб., Госиздат, 1920. 28 стр. — 77.
- Cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga được thông qua tại Đại hội II của đảng.* — *Программа Российской социал-демократической рабочей партии, принятая на Втором съезде партии.* Изд. ЦК РСДРП. Женева, тип. партии, 1905. 27 стр. (РСДРП). — 456.
- Dự thảo bản tuyên ngôn do nhóm đại biểu tả trình bày trước hội nghị (Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, phái đối lập Ba-lan, Đảng dân chủ - xã hội Lát-vi-a, một người Thụy-điển và một người Na-uy, một đại biểu Đức và một đại biểu Thụy-sĩ).* — *Проект манифеста, внесенный на конференцию левой группой делегатов (ЦК РСДРП, польская оппозиция, с.-д. Лат. края, швед и норвежец, 1 немецкий делегат и 1 швейцарец).* — «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 45 — 46, 11 октября, стр. 4. — 482, 483.
- Dự thảo về vấn đề ruộng đất của bộ trưởng X. L. Ma-xlốp* — *Земельный проект эсеровского министра С. Л. Маслова — хет* Những quy định về việc các ủy ban ruộng đất điều chỉnh những quan hệ ruộng đất và quan hệ sản xuất nông nghiệp.
- Đại hội IX toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân, Hồng quân và Cô-đắc.* Tường thuật tốc ký. (Ngày 22 - 27 tháng Chạp 1921). — *Девятый Всероссийский съезд Советов рабочих, крестьянских, красноармейских и казачьих депутатов.* Стеногр. отчет. (22-27 декабря 1921 г.). М., изд. ВЦИК, 1922. 316 стр.; 15 л. схем и табл. (РКП(б)). — 128, 129.

Đại hội X Đảng cộng sản Nga. Tường thuật tốc ký. (Ngày 8 - 16 tháng Ba 1921). — *Десятый съезд Российской Коммунистической партии.* Стеногр. отчет. (8—16 марта 1921 г.). М., Госиздат, 1921. VIII, 392 стр.; 1 л. прил. (РКП(б)). — 133.

* *Đại hội II thường kỳ Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga.* Toàn văn các biên bản. — *Второй очередной съезд Росс. соц.-дем. рабочей партии.* Полный текст протоколов. Изд. ЦК. Женева, тип. партии, [1904]. 397, 11 стр. (РСДРП). — 456, 485, 487.

[*Dan, Ph. I.*] *Giá đất.* — [*Дан, Ф. И.*] *Дорогая цена.* — «Искра», [Женева], 1904, № 69, 10 июля, стр. 1. — 578 - 579.

Đề cương hay những kết luận rút ra từ số 3 của báo "Người vô sản" — *Тезисы или выводы из № 3 «Пролетария»* — xem Lê-nin, V. I. Về chính phủ cách mạng lâm thời.

"*Đêm trước*", Béc-lanh. — «Накануне», Берлин. — 352.

Đính chính những chỗ in sai trong lời bế mạc của đồng chí Lê-nin. — *Поправки к заключительному слову т. Ленина* — «Правда», М., 1922, № 80, 9 апреля, стр. 3. — 321.

"*Đời sống kinh tế*", Mát-xcơ-va. — «Экономическая Жизнь», М. — 304, 342, 352.

— 1921, № 276, 8 декабря, стр. 2 — 3; № 286, 20 декабря, стр. 1. — 104.

— 1922, № 47, 28 февраля, стр. 1. — 236.

"*Đời sống nông nghiệp*", Mát-xcơ-va. — «Сельскохозяйственная Жизнь», М. — 343.

— 1922, № 34 (75), 6 мая, стр. 1—4. — 343.

Éc-man-xki, A. Việc tổ chức lao động và sản xuất một cách khoa học và phương pháp Tay-lo. — *Ерманский, А. Научная организация труда и производства и система Тейлора.* М., Госиздат, 1922. XV, 367 стр. — 363.

"*Giải phóng*", Pa-ri. — «Освобождение», Париж, 1905, № 63, 20 (7) январь, стр. 221—222. — 613.

* *Goóc-ki, M. Thư gửi H. Oen-xơ.* Ngày 12 tháng Năm 1920. —

* Một hoa thị chỉ những sách báo, bài viết và tài liệu trong đó có bút tích của V. I. Lê-nin. Những sách báo này được lưu tại Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

Горький М. Письмо к Г. Уэлсу. 12 мая 1920 г. — «Коммунистический Интернационал», М. — Пг., 1920, № 12, стлб. 2207—2208. — 548.

* — *Vla-đi-mi-a I-lích Lê-nin.* — *Владимир Ильич Ленин.* — «Коммунистический Интернационал», М. — Пг., 1920, № 12, стлб. 1927—1936. — 548.

M. Goóc-ki về vụ án bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng. — *М. Горький о процессе с. р.* — «Социалистический Вестник», Berlin, 1922, № 13/14 (35/36), 20 июля, стр. 11—12. — 365 - 366.

Gô-rép, A. Điện khí hóa nước Pháp. — *Горев, А. Электрификация Франции.* М., Госиздат, 1922. 39 стр. — 188 - 189.

Gri-bô-ê-đốp, A. X. Khổ vì khôn. — *Грибоедов, А. С. Горе от ума.* — 311.

Hãy trả lời! — К ответу! — «Новая Рабочая Газета», Спб., 1913, № 55, 12 октября, стр. 3. — 480.

Hãy trả lời! — К ответу! — «Новая Рабочая Газета», Спб., 1913, № 56, 13 октября, стр. 4. — 480.

Hấc-vút, A. Vùng đất đổi mới. — *Гарвуд, А. Обновленная земля.* Сказание о победах современного земледелия в Америке. В сокращ. изложении проф. К. А. Тимирязева. М., Госиздат, 1919. 215 стр. — 392.

Hiến pháp (Đạo luật cơ bản) của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — *Конституция (Основной закон) Российской Социалистической Федеративной Советской Республики.* Опубликована в № 151 «Известий Всерос. Центр. Исп. Комитета» от 19 июля 1918 г. М., Гиз., 1919. 16 стр. (РСФСР). — 177.

Hiệp ước về Công ty vận tải Nga - Đức. — *Договор Деруптра — xem Nghị định thư về việc thành lập Công ty vận tải Nga - Đức, ký ở Béc-lanh.*

Hòa ước Véc-xây. — *Версальский договор — xem Traité de paix entre les puissances...*

Hoạt động của Bộ dân ủy ngoại thương ở Xê-va-xtô-pôn. — *Деятельность Внешторга в Севастополе.* — «Правда», М., 1921, № 275, 6 декабря, стр. 4, в отд.: Экономический отдел. — 81 - 82.

- Hội nghị XII của "phái Bun".* — XII конференция «Бунда». Изд. Гомельского губернского комитета «Бунда». Гомель, [1920]. 28 стр. (Всеобщий еврейский рабочий союз «Бунд»). — 543.
- Hợp đồng ký với Ua-các, cần được xem xét lại.* — Договор с Уркартом надо пересмотреть. — «Правда», М., 1922, № 246, 31 октября, стр. 2; № 247, 1 ноября, стр. 2; № 248, 2 ноября, стр. 2. Под общ. загл.: К вопросу о концессии Уркарта, отклоненной Совнаркомом. Подпись: Экономист. — 396.
- Huân chương Cờ đỏ tặng thưởng cho những công lao khoa học.* — Орден Красного Знамени за научные заслуги. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1922, № 103 (1542), 11 мая, стр. 3, в отд.: На местах. — 334 - 335.
- * *Khin-tsúc, L. M. Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng trong những điều kiện của chính sách kinh tế mới.* — Хинчук, Л. М. Центросоюз в условиях новой экономической политики. Изд. Всерос. центр. союза потребительских обществ. М., 1922. 147 стр.; 5 л. диагр. — 368, 369, 372 - 373.
- *Những kết quả của đoàn đại biểu hợp tác xã quốc tế tìm hiểu hợp tác xã tiêu dùng ở nước Nga xô-viết.* — Результаты ознакомления международной кооперативной делегации с потребительской кооперацией в Сов. России. — «Правда», М., 1922, № 111, 20 мая, стр. 1. — 354.
- "Ký sự thời đại", Pa-ri.* — «Современные Записки», Париж. — 352.
- Lại bàn về thuế lương thực.* [Bài xã luận]. — Опять о продналоге. [Передовая]. — «Сельскохозяйственная Жизнь», М., 1922, № 34 (75), 6 мая, стр. 1. — 343.
- [*Lê-nin, V. I.*] *Bàn về cuốn sách nhỏ của Giu-ni-út.* Tháng Bảy 1916. — [Ленин, В. И.] О брошюре Юниуса. Июль 1916 г. — 602, 609 - 610.
- *Bàn về luận cương ruộng đất của Đảng cộng sản Pháp.* Ngày 11 tháng Chạp 1921. — О тезисах по аграрному вопросу Французской коммунистической партии. 11 декабря 1921 г. — 92 - 93.
- *Báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga.* Ngày 27 tháng Ba [1922. Đại hội XI Đảng cộng sản (b) Nga]. — Политический отчет Центрального Комитета РКП (б). 27 марта [1922 г. XI съезд РКП (б)]. — 269 - 270, 281.

- [*Báo cáo chính trị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga gửi Đại hội XI Đảng cộng sản (b) Nga.* Ngày 27 tháng Ba 1922]. — [Политический отчет Центрального Комитета РКП (б) XI съезду РКП (б). 27 марта 1922 г.]. — В кн.: Одиннадцатый съезд Российской Коммунистической партии (большевиков). Стеногр. отчет. 27 марта — 2 апреля 1922 г. М., изд. отд. ЦК РКП, 1922, стр. 7—38. (РКП(б)). — 305.
- *Bệnh áu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản.* — Детская болезнь «левизны» в коммунизме. Пб., Госиздат, 1920. 111 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 267.
- *Chế độ tư bản chủ nghĩa của nền nông nghiệp hiện đại.* Sau ngày 11 (24) tháng Chín 1910. — Капиталистический строй современного земледелия. Позднее 11 (24) сентября 1910 г. — 458 - 459.
- [*Chú thích cho bài báo của V. V. Vô-rốp-xki "Những kết quả của chính sách mị dân".*] — [Примечание к статье В. В. Воровского «Плоды демагогии»]. — «Вперед», Женева, 1905, № 11, 23 (10) марта, стр. 2. — 588.
- *Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản — Империализм, как высшая стадия капитализма — xem Lê-nin, V. I. Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn mới nhất của chủ nghĩa tư bản.* (Khái luận phổ thông).
- * — *Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn mới nhất của chủ nghĩa tư bản.* (Khái luận phổ thông). — Империализм, как новейший этап капитализма. (Популярный очерк). Пг., «Жизнь и Знание», 1917. [3], 130 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин (Вл. Ильин). — 225.
- *Cương lĩnh ruộng đất của đảng dân chủ - xã hội trong cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất 1905 - 1907.* — Аграрная программа социал-демократии в первой русской революции 1905 — 7 годов. 2-е изд. М. — Пг., «Коммунист», 1919. 248 стр. (РКП(б)). Перед загл. авт.: Н. Ленин (Влад. Ульянов). — 71 - 72.
- *Diễn văn bế mạc Đại hội XI (đầu tháng Tư 1922)* — Речь при закрытии XI съезда (начало апреля 1922 г.) — xem Lê-nin, V. I. Lời kết luận của đồng chí Lê-nin.
- *Dự thảo chỉ thị cho phó trưởng đoàn và tất cả các đoàn viên của phái đoàn đi dự Hội nghị Giê-nơ.* Ngày 1 tháng Hai 1922. — Проект

- директивы заместителю председателя и всем членам генуэзской делегации. 1 февраля 1922 г. — 177.
- [Lê-nin, V. I.] *Dự thảo luận cương về vai trò và nhiệm vụ của công đoàn trong điều kiện của chính sách kinh tế mới*. Ngày 30 tháng Chạp 1921 - 4 tháng Giêng 1922. — *Проект тезисов о роли и задачах профсоюзов в условиях новой экономической политики*. 30 декабря 1921 — 4 января 1922 г. — 130.
- *Dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về những nhiệm vụ của phái đoàn xô-viết tại Giê-nơ*. Ngày 24 tháng Hai 1922. — *Проект постановления ЦК РКП (б) о задачах советской делегации в Генуе*. 24 февраля 1922 г. — 255 - 256.
- *Dự thảo quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng nói về Ủy ban sử dụng vật tư*. Ngày 2 tháng Chạp 1921. — *Проект постановления СТО о комиссии использования материальных ресурсов*. 2 декабря 1921 г. — 57 - 58.
- *Đã đến lúc phải chấm dứt*. — *Пора кончить*. — «Вперед», Женева, 1905, № 1, 4 января (22 декабря 1904), стр. 4, в отд.: Из партии. — 455.
- *Đảng dân chủ - xã hội và chính phủ cách mạng lâm thời*. — *Социал-демократия и временное революционное правительство*. — «Вперед», Женева, 1905, № 14, 12 апреля (30 марта), стр. 3—4. — 585 - 586.
- *Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng lại lừa bịp nông dân một lần nữa*. — *Новый обман крестьян партией эсеров*. — «Рабочий Путь», Пг., 1917, № 44, 6 ноября (24 октября), стр. 1. Подпись: Н. Ленин. — 487 - 488.
- *Đề cương báo cáo về sách lược của Đảng cộng sản Nga tại Đại hội III Quốc tế cộng sản*. Ngày 13 tháng Sáu 1921. — *Тезисы доклада о тактике РКП на III конгрессе Коммунистического Интернационала*. 13 июня 1921 г. Изд. отд. печати Коминтерна. М., 1921. 4 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 183, 198.
- *Để kỷ niệm lần thứ tư cuộc Cách mạng tháng Mười*. Ngày 14 tháng Mười 1921. — *К четырехлетней годовщине Октябрьской революции*. 14 октября 1921 г. М., Госиздат, 1921. 15 стр. (РСФСР). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 17.

- *Điện báo qua bưu điện gửi I. T. Xmin-ga và V. V. Phô-min*. Ngày 2 tháng Chạp 1921. — *Почтотелеграмма И. Т. Смилге и В. В. Фомину*. 2 декабря 1921 г. — 95.
- *Gửi Ban bí thư Ban chấp hành trung ương*. Ngày 27 tháng Tư 1922. — *В Секретариат ЦК*. 27 апреля 1922 г. — 322.
- *Gửi đoàn chủ tịch Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa*. Ngày 10 tháng Tư 1922. — *В президиум Социалистической академии*. 10 апреля 1922 г. — 307, 309.
- *Làm gì? Những vấn đề cấp bách trong phong trào chúng ta*. — *Что делать? Наболевшие вопросы нашего движения*. Stuttgart, Dietz, 1902. VII, 144 стр. После загл. авт.: Н. Ленин. — 586.
- *Lời kết luận của đồng chí Lê-nin*. — *Заключительное слово т. Ленина*. — «Правда», М., 1922, № 76, 4 апреля, стр. 2. Под общ. загл.: XI съезд РКП. — 321.
- *Lời nói đầu [cho cuốn sách của I. I. Xơ-voóc-txốp - Xê-ра-nốp "Công cuộc điện khí hóa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trong giai đoạn quá độ của nền kinh tế thế giới"]*. — *Предисловие [к книге И. И. Скворцова-Степанова «Электрификация РСФСР в связи с переходной фазой мирового хозяйства»]*. — В кн.: [Скворцов-Степанов, И. И.] *Электрификация РСФСР в связи с переходной фазой мирового хозяйства*. Предисловия Н. Ленина и Г. Кржижановского. [М.], Госиздат, 1922, стр. IX - X. Перед загл. кн. авт.: И. Степанов. — 275.
- *Một bước tiến, hai bước lùi*. (Cuộc khủng hoảng trong đảng ta). — *Шаг вперед, два шага назад*. (Кризис в нашей партии). Женева, тип. партии, 1904, VIII, 172 стр. (РСДРП). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 589.
- *Một bước tiến, hai bước lùi*. N. Lê-nin trả lời Rô-da Lúс-xăm-bua. Sau ngày 2 (15) tháng Chín 1904. — *Шаг вперед, два шага назад*. Ответ Н. Ленина Розе Люксембург. Позднее 2 (15) сентября 1904 г. — 453 - 455.
- *Nền chuyên chính dân chủ cách mạng của giai cấp vô sản và nông dân*. — *Революционная демократическая диктатура пролетариата и крестьянства*. — «Вперед», Женева, 1905, № 14, 12 апреля (30 марта), стр. 1. — 586.
- *Những nhận xét về bản báo cáo của chủ tịch Ủy ban sử dụng vật tư*.

- Ngày 30 tháng Mười một 1921. — *Замечания к докладу председателя комиссии использования материальных ресурсов*. 30 ноября 1921 г. — 57 - 58.
- * *Lê-nin, V. I. Những tài liệu mới về những quy luật phát triển của chủ nghĩa tư bản trong nông nghiệp*. Tập I. Chủ nghĩa tư bản và nông nghiệp ở Hợp chúng quốc Mỹ. — *Новые данные о законах развития капитализма в земледелии*. Вып. 1. Капитализм и земледелие в Соед. Штатах Америки. Пг., «Жизнь и Знание», 1917. 104 стр. Перед загл. авт.: В. Ильин (Н. Ленин). На обл. год изд.: 1918. — 77.
- *Sơ thảo chương trình sắp xếp công tác của A. Đ. Txi-u-ru-pa và A. I. Rư-cốp*. — *Набросок плана постановки работы А. Д. Цюрупы и А. И. Рыкова — xem Lê-nin, V. I. Thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa kèm theo dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và thư gửi các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga*. Ngày 28 tháng Mười một 1921.
- *Tài liệu thống kê tình hình ruộng đất ở Đức*. Tháng Chín 1910 — sau tháng Sáu 1913. — *Немецкая аграрная статистика*. Сентябрь 1910 — позднее июня 1913 г. — 313.
- *Thông tư gửi bằng điện báo cho các ban giáo dục quốc dân tỉnh — Циркулярная телеграмма губнаробразам — xem Lê-nin, V. I. Thư gửi V. M. Mô-lô-tốp*. Ngày 6 tháng Hai 1922.
- *Thư gửi Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga kèm theo những nhận xét về bản luận cương của Bộ dân ủy tài chính*. Ngày 3 tháng Ba 1922. — *Письмо в Политбюро ЦК РКП (б) с замечаниями на тезисы Наркомфина*. 3 марта 1922 г. — 260.
- *Thư gửi V. Đ. Bôn-т-sơ - Bru-ê-vích*. Ngày 18 tháng Giêng 1922. — *Письмо В. Д. Бонч-Бруевичу*. 18 января 1922 г. — 163.
- *Thư gửi N. I. Bu-kha-rin và G. E. Di-nô-vi-ép*. Ngày 1 tháng Hai 1922. — *Письмо Н. И. Бухарину и Г. Е. Зиновьеву*. 1 февраля 1922 г. — 199.
- *Thư gửi L. B. Ca-mê-nép*. Ngày 17 tháng Chạp 1921. — *Письмо Л. Б. Каменеву*. 17 декабря 1921 г. — 111.
- *Thư gửi L. B. Ca-mê-nép và những ý kiến ghi trên thư của V. V. A-đô-rát-xki*. Ngày 10 tháng Tư 1922. — *Записка Л. Б. Камене*

- ву и пометки на письме В. В. Адоратского*. 10 апреля 1922 г. — 307.
- *Thư gửi L. M. Ca-ra-khan*. Ngày 13 tháng Tư 1922. — *Письмо Л. М. Карахану*. 13 апреля 1922 г. — 314.
- *Thư gửi C. Sau-xky*. Ngày 10 tháng Mười 1904. — *Письмо К. Каутскому*. 10 октября 1904 г. — 454 - 455.
- *Thư gửi Đ. I. Си-б-с-xki*. Ngày 3 tháng Chín 1921. — *Письмо Д. И. Курскому*. 3 сентября 1921 г. — 1, 155, 156.
- *Thư gửi Đ. I. Си-б-с-xki*. Ngày 4 tháng Mười một 1921. — *Письмо Д. И. Курскому*. 4 ноября 1921 г. — 155, 156.
- *Thư gửi Đ. I. Си-б-с-xki*. Ngày 31 tháng Ba 1922. — *Письмо Д. И. Курскому*. 31 марта 1922 г. — 290.
- *Thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép*. Ngày 26 tháng Giêng 1922. — *Письма Г. Е. Зиновьеву*. 26 января 1922 г. — 193, 197.
- *Thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép*. Ngày 31 tháng Giêng 1922. — *Письмо Г. Е. Зиновьеву*. 31 января 1922 г. — 197.
- *Thư gửi G. E. Di-nô-vi-ép*. Ngày 11 tháng Năm 1922. — *Письмо Г. Е. Зиновьеву*. 11 мая 1922 г. — 330, 332, 353 - 354.
- *Thư gửi Đại hội V các công đoàn toàn Nga*. Ngày 17 tháng Chín 1922. — *Письмо к V Всероссийскому съезду профсоюзов*. 17 сентября 1922 г. — 368.
- *Thư gửi A. X. Ê-nu-kít-dê*. Ngày 13 tháng Hai 1922. — *Письмо А. С. Енукидзе*. 13 февраля 1922 г. — 271.
- *[Thư] gửi N. P. Goóc-bu-nốp*. Ngày 10 tháng Hai 1922. — *[Записка] Н. П. Горбунову*. 10 февраля 1922 г. — 244.
- *Thư gửi Ác-măng Ham-mơ*. Ngày 11 tháng Năm 1922. — *Письмо Арманду Хаммеру*. 11 мая 1922 г. — 331, 353.
- *Thư gửi P. M. Kéc-gien-txép*. Ngày 13 tháng Tư 1922. — *Письмо П. М. Керженцеву*. 13 апреля 1922 г. — 314.
- *Thư gửi G. I. Mi-a-xni-cốp*. Ngày 5 tháng Tám 1921. — *Письмо Г. И. Мясникову*. 5 августа 1921 г. — 231.
- *Thư gửi V. M. Mô-lô-tốp*. Ngày 6 tháng Hai 1922. — *Письмо В. М. Молотову*. 6 февраля 1922 г. — 203 - 204.

- Lê-nin, V. I. *Thư gửi V. M. Mô-lô-tốp để chuyển cho các ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga*. Ngày 10 tháng Mười 1921. — Письмо В. М. Молотову для членов Политбюро ЦК РКП (б). 10 октября 1921 г. — 100.
- *Thư gửi V. M. Mô-lô-tốp để chuyển cho Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga*. Ngày 16 tháng Giêng 1922. — Письмо В. М. Молотову для Политбюро ЦК РКП (б). 16 января 1922 г. — 177.
- *Thư gửi V. M. Mô-lô-tốp để chuyển cho hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về đề cương báo cáo chính trị tại đại hội XI của đảng*. Ngày 23 tháng Ba 1922. — Письмо В. М. Молотову для пленума ЦК РКП (б) с планом политдоклада на XI съезде партии. 23 марта 1922 г. — 281.
- *Thư gửi N. Ô-xin-xki*. Khoảng giữa ngày 14 và 18 tháng Chạp 1921. — Письмо Н. Осинскому. Между 14 и 18 декабря 1921 г. — 97.
- *Thư gửi M. I. Фрум-кин và I. I. Rát-tsen-cô*. Ngày 21 tháng Ba 1922. — Письмо М. И. Фрумкину и И. И. Радченко. 21 марта 1922 г. — 280.
- *Thư gửi A. I. Rư-cốp*. Ngày 5 tháng Tư 1922. — Письмо А. И. Рыкову. 5 апреля 1922 г. — 299.
- *Thư gửi A. I. Rư-cốp*. Ngày 31 tháng Tám 1922. — Записка А. И. Рыкову. 31 августа 1922 г. — 362.
- *Thư gửi A. I. Rư-cốp*. Ngày 17 tháng Chín 1922. — Записка А. И. Рыкову. 17 сентября 1922 г. — 378.
- *Thư gửi A. I. Rư-cốp*. Ngày 25 tháng Chín 1922. — Записка А. И. Рыкову. 25 сентября 1922 г. — 379.
- *Thư gửi S. Stanh-mê-txơ* — Письмо Ч. Штейнмецу — хет Lê-nin, V. I. Trả lời của đồng chí Lê-nin.
- *Thư gửi V. A. Ti-khô-mi-rốp*. Ngày 1 tháng Ba 1922. — Письмо В. А. Тихомирову. 1 марта 1922 г. — 266.
- *Thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa*. Ngày 20 - 21 tháng Hai 1922. — Письмо А. Д. Цюрупе. 20 - 21 февраля 1922 г. — 231.
- *Thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa kèm theo dự thảo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và thư gửi các ủy*

- viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga*. Ngày 28 tháng Mười một 1921. — Письмо А. Д. Цюрупе с проектом постановления ВЦИК и записка членам Политбюро ЦК РКП (б). 28 ноября 1921 г. — 68.
- *Thư gửi E. X. Vác-ga*. Ngày 26 tháng Tư 1922. — Письмо Е. С. Варге. 26 апреля 1922 г. — 321 - 322.
- *Thư gửi I. N. Xmiết-nốp*. Ngày 13 tháng Tư 1922. — Письмо И. Н. Смирнову. 13 апреля 1922 г. — 314.
- *Thư gửi V. A. Xhô-li-a-ni-nốp*. Ngày 23 tháng Chín 1922. — Письмо В. А. Смольянинову. 23 сентября 1922 г. — 375, 376.
- *Thư gửi G. I-a. Xô-côn-ni-cốp*. Ngày 4 tháng Hai 1922. — Письмо Г. Я. Сокольникову. 4 февраля 1922 г. — 202.
- *Thư gửi G. I-a. Xô-côn-ni-cốp*. Ngày 15 tháng Hai 1922. — Письмо Г. Я. Сокольникову. 15 февраля 1922 г. — 226.
- *Tình hình quốc tế và trong nước của nước Cộng hòa xô-viết*. Bài nói tại phiên họp đảng đoàn cộng sản trong Đại hội công nhân kim khí toàn Nga. Ngày 6 tháng Ba 1922. — О международном и внутреннем положении Советской республики. Речь на заседании коммунистической фракции Всероссийского съезда металлистов. 6 марта 1922 г. — 265.
- *Tổng kết một cuộc tranh luận về quyền tự quyết*. Tháng Bảy 1916. — Итоги дискуссии о самоопределении. Июль 1916 г. — 602, 608 - 609, 610 - 611.
- *Trả lời của đồng chí Lê-nin*. — Ответ тов. Ленина. — «Правда», М., 1922, № 85, 19 апреля, стр. 2. Под общ. загл.: Американский ученый об экономическом возрождении России. Подпись: Н. Ленин. — 292.
- * — *Về bệnh áu trĩ "tả khuynh" và tính tiểu tư sản*. — О «левом» ребячестве и о мелкобуржуазности. — В кн.: [Ленин, В. И.] Главная задача наших дней. О «левом» ребячестве и о мелкобуржуазности. Пг., изд. Петроградского Совдепа, 1918, стр. 8—32. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 268, 305.
- *Về chế độ độc quyền ngoại thương*. Gửi đồng chí Xta-lin để chuyển đến hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương. Ngày 13 tháng Chạp 1922. — О монополии внешней торговли. Товарищу Сталину для пленума ЦК. 13 декабря 1922 г. — 420.

- Lê-nin, V. I. Về chính phủ cách mạng lâm thời.* Bài báo thứ hai: Chỉ từ dưới lên thôi hay đồng thời cả từ dưới lên lẫn từ trên xuống? — *O временном революционном правительстве.* Статья вторая: Только снизу или и снизу и сверху? — «Пролетарий», Женева, 1905, № 3, 9 июня (27 мая), стр. 3—4. — 583, 584.
- *Về tác dụng của vàng hiện nay và sau khi chủ nghĩa xã hội hoàn toàn thắng lợi.* — *O значении золота теперь и после полной победы социализма.* М., Госиздат, 1922. 14 стр. (РСФСР. Главный политико-просветительный к-т Республики. Серия агитационно-пропагандистская. № 5). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 17.
- *Về thống kê các cuộc bãi công ở Nga.* — *O статистике стачек в России.* — «Мысль», М., 1910, № 1, декабрь, стр. 12—23; 1911, № 2, январь, стр. 19—29. Подпись: В. Ильин. — 457, 458.
- *Về thuế lương thực.* (Ý nghĩa chính trị mới và điều kiện của nó). — *O продовольственном налоге.* (Значение новой политики и ее условия). М., Госиздат, 1921. 36 стр. (РСФСР). Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 305.
- *Về vấn đề thanh đảng.* Ngày 20 tháng Chín 1921. — *O чистке партии.* 20 сентября 1921 г. — «Правда», М., 1921, № 210, 21 сентября, стр. 1. Подпись: Н. Ленин. — 70.
- *Về việc tổ chức lại công tác của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Hội đồng lao động và quốc phòng và Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy.* Những thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa. 1. Ngày 24 tháng Giêng 1922. — *O перестройке работы СНК, СТО и Малого СНК.* Письма А. Д. Цюрупе. 1. 24 января 1922 г. — 196 - 197.
- *Viết thêm vào bức điện của L. Đ. Tô-rốt-xki.* Ngày 17 tháng Giêng 1920. — *Приписка к телеграмме Л. Д. Троцкого.* 17 января 1920 г. — 540.
- * — *Ý nghĩa lịch sử của cuộc đấu tranh nội bộ đảng ở Nga.* — *Исторический смысл внутрипартийной борьбы в России.* — «Дискуссионный Листок», [Париж], 1911, № 3, 29 апреля (12 мая), стр. 3—8. Подпись: Н. Ленин. — 457.
- * [*Lê-nin, V. I. và Di-nô-vi-ép, G. E.] Chủ nghĩa xã hội và chiến tranh.* (Thái độ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đối với chiến

- tranh). — [Ленин, В. И. и Зиновьев, Г. Е.] *Социализм и война.* (Отношение РСДРП к войне). Изд. ред. «Социал-Демократа». Женева, Chaulmontet, 1915. 48 стр. (РСДРП). Перед загл. кн. авт.: Г. Зиновьев и Н. Ленин. — 605 - 606.
- [*Lê-nin, V. I. và Plê-kha-nốp, G. V. Thư gửi các biên tập viên cũ của báo "Tia lửa" và cộng tác viên L. Đ. Tô-rốt-xki.* Ngày 23 tháng Chín (6 tháng Mười) 1903]. — [Ленин, В. И. и Плеханов, Г. В.] *Письмо старым редакторам «Искры» и сотруднику Л. Д. Троцкому.* 23 сентября (6 октября) 1903 г. — В кн.: [Ленин, В. И.] *Шаг вперед, два шага назад.* (Кризис в нашей партии). Женева, тип. партии, 1904, стр. 117. (РСДРП). Перед загл. кн. авт.: Н. Ленин. — 587.
- Lê-vi, V. L. Tình hình cung cấp điện khí ở nước Nga.* (Khái quát chung). — *Леву В. Л. Электроснабжение России.* (Общий обзор). — «Экономическая Жизнь», М., 1921, № 276, 8 декабря, стр. 2—3; № 286, 20 декабря, стр. 1. — 104.
- [*Lời tuyên bố chống lại tối hậu thư của Lê-đê-bua, do một nhóm đại biểu cánh tả cùng với Rô-lăng - Hôn-xơ và Tô-rốt-xki đưa ra tại Hội nghị xã hội chủ nghĩa quốc tế ở Xim-méc-van.*] — [Заявление-протест против ультиматума Ледебура, сделанное левой группой делегатов совместно с Роланд-Гольст и Троцким на Международной социалистической конференции в Циммервальде]. — «Социал-Демократ», Женева, 1915, № 47, 13 октября, стр. 2. Под общ. загл.: Два заявления на международной конференции. — 590.
- Lời tựa [cho cuốn sách "Những tư liệu về lịch sử quan hệ Pháp - Nga trong thời kỳ 1910 - 1914..."].* — Предисловие [к книге «Материалы по истории франко-русских отношений за 1910—1914 гг. ...»]. — В кн.: *Материалы по истории франко-русских отношений за 1910—1914 гг.* Сборник секретных дипломатических документов бывш. императорского российского министерства иностранных дел. Изд. Народного комиссариата по иностр. делам. М., 1922, стр. III—IV. (РСФСР). — 275.
- Lu-na-tsác-xki, A. V. Gr. Giát-sin-tô Xe-ra-ti hoặc là chiếc xe lội nước vừa cách mạng vừa cơ hội chủ nghĩa.* — *Луначарский, А. В. Gr. Гуаццинт Серрати, или революционно-оппортунистическая амфибия.* Пг., изд-во Коммунистического Интернационала, 1922. 75 стр. — 24.

- Luật bầu cử ngày 3 (16) tháng Sáu 1907.* — Избирательный закон 3 (16) июня 1907 г. — xem Thẻ lệ bầu cử vào Đu-ma nhà nước.
- Mác, C. Luận cương về Phong-bách.* Mùa xuân 1845. — Маркс, К. Тезисы о Фейербахе. Весна 1845 г. — 12.
- *Thư gửi Ph. Ăng-ghen.* Ngày 2 tháng Mười một 1867. — Письмо Ф. Энгельсу. 2 ноября 1867 г. — 594, 595.
- *Thư gửi Ph. Ăng-ghen.* Ngày 10 tháng Chạp 1869. — Письмо Ф. Энгельсу. 10 декабря 1869 г. — 594, 595.
- *Thư gửi L. Cu-ghen-man.* Ngày 29 tháng Mười một 1869. — Письмо Л. Кугельману. 29 ноября 1869 г. — 594, 595.
- Mác, C. và Ăng-ghen, Ph. Các bức thư.* — Маркс, К. и Энгельс, Ф. Письма. Теория и политика в переписке Маркса и Энгельса. Пер., статья и примеч. В. В. Адоратского. М., «Московский Рабочий», 1922. LXII, 328 стр. (Московский к-т РКП). На обл. год изд.: 1923. — 300, 307.
- *Tuyên ngôn của Đảng cộng sản.* Tháng Chạp 1847 - tháng Giêng 1848. — Манифест Коммунистической партии. Декабрь 1847 г. — январь 1848 г. — 482.
- [Mác-tốp, L.] Ngày 9 tháng Giêng.* — [Мартов, Л.] Девятое января. — «Искра», Genève, 1905, № 85, 27 января, стр. 1—2. — 588.
- *Những vị cứu tinh hay là những kẻ phá hoại?* — Спасители или упрямцы? (Кто и как разрушал РСДРП). Изд. «Голоса Социал-Демократа», Париж, imp. Gnatovsky, 1911. 47 стр. (РСДРП). — 466.
- *Vấn đề trước mắt.* Đảng công nhân và "việc cứu chính quyền", nhiệm vụ trước mắt của chúng ta. — *На очереди.* Рабочая партия и «захват власти», как наша ближайшая задача. — «Искра», Genève, 1905, № 93, 17 марта, стр. 2—5. Подпись: Л. М. — 586.
- Mác-tư-nớp, A. Hai chuyên chính.* — Мартынов, А. Две диктатуры. Изд. РСДРП. Женева, тип. партии, 1905. 68 стр. (РСДРП). — 585.
- *Trong cuộc đấu tranh với lương tâm mác-xít.* — В борьбе с марксистской совестью. III (окончание). — «Искра», Genève, 1905, № 103, 21 июня, стр. 2—3. — 584.

- Mi-li-u-cốp chỉ giả thuyết.* — Милоков только предполагает. — «Правда», М., 1922, № 41, 21 февраля, стр. 1. Подпись: Я. Я. — 232.
- Một phát minh kỳ diệu.* — Замечательное открытие. — «Правда», М., 1921, № 267, 26 ноября, стр. 2, в отд.: По России. — 50, 88.
- [Nghị định thư về việc thành lập Công ty vận tải Nga - Đức, ký ở Béc-lanh ngày 13 tháng Năm 1921]¹.* — [Протокол о создании Русскогерманского транспортного общества, подписанный в Берлине 13 мая 1921 г.]¹. — 175.
- Nghị quyết của Đại hội VII các Xô-viết.* — Решение VII съезда Советов — xem Quyết định của Đại hội VII các Xô-viết toàn Nga về vấn đề xây dựng xô-viết.
- Nghị quyết [của Đại hội III Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga] về chính phủ cách mạng lâm thời.* — Резолюция [III съезда РСДРП] о временном революционном правительстве. — В кн.: Извещение о III съезде Российской социал-демократической рабочей партии. С прилож. Устава партии и главнейших резолюций, принятых III съездом. Изд. ЦК РСДРП. Женева, кооп. тип., 1905, стр. 10. (РСДРП). Под общ. загл.: Главнейшие резолюции. — 174.
- Nghị quyết của Hội đồng tối cao [được thông qua ngày 6 tháng Giêng 1922 ở thành phố Ca-nơ].* — Резолюция Верховного совета, [принятая 6 января 1922 г. в г. Канн]. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1922, № 6 (1445), 10 января, стр. 1. Под общ. загл.: К признанию Советской России. — 174.
- Nghị quyết về vấn đề ruộng đất.* — Резолюция по аграрному вопросу. — В кн.: Резолюции и устав Коммунистического Интернационала, принятые Вторым конгрессом Коммунистического Интернационала. (19-го июля — 7-го августа 1920 г.). Пг., изд-во Коммунистич. Интернационала, 1920, стр. 103—118. — 408.
- Nghị quyết về vấn đề thống nhất phong trào công đoàn.* — Резолюция об единстве профессионального движения. — «Социал-Демократ»,
-
1. Được công bố lần đầu trong cuốn "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô". Tập IV, М., Nhà xuất bản chính trị quốc gia, 1960, tr. 114 - 119.

- Париж, 1910, № 17, 25 (8) октября, стр. 11. Под общ. загл.: Резолюции VIII Международного социалистического конгресса в Копенгагене. — 461.
- Ng nghị quyết [về vấn đề tổ chức] được thông qua tại Hội nghị [V] [Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga (toàn Nga năm 1908)] sau các phiên họp của ủy ban.* — Принятая [Пятой] конференцией [РСДРП (общероссийской 1908 г.)] после комис [сионной] работы резолюция [по организационному вопросу]. — В кн.: Извещение Российской с.- д. рабочей партии о состоявшейся очередной общепартийной конференции. [Изд. ЦК РСДРП. Paris, 1909], стр. 6. (РСДРП). Под общ. загл.: Организационный вопрос. — 463.
- "*Ngôi sao*", Xanh Pê-téc-bua. — «Звезда», Спб. — 464, 474.
- 1912, № № 1 (37) — 33 (69), 6 января — 22 апреля. — 471.
- "*Ngôi sao Nê-va*", Xanh Pê-téc-bua. — «Невская Звезда», Спб., 1912, № № 1—14, 26 февраля — 24 июня. — 471.
- 1912, № № 15—23, 1 июля — 26 августа. — 471.
- "*Người công nhân*", Mát-xcơ-va. — «Рабочий», М. — 284.
- "*Người dân chủ - xã hội*". Béc-lanh, — «Социал-Демократ», Берлин. — 353.
- "*Người dân chủ - xã hội*", Pa-ri - Giơ-ne-vơ. — «Социал-Демократ», Париж — Женева. — 465, 466, 468.
- [Париж], 1910, № 11, 26 (13) февраля, стр. 10. — 466, 469.
- 1910, № 17, 25 сентября (8) октября, стр. 11. — 462.
- Женева, 1915, № 45—46, 11 октября, стр. 3—4. — 481 - 482, 483 - 484.
- 1915, № 47, 13 октября, стр. 2. — 590.
- "*Người vô sản*", Giơ-ne-vơ. — «Пролетарий», Женева, 1905, № 3, 9 июня (27 мая), стр. 3—4. — 583, 584.
- "*Nhà kinh tế*", Pê-tơ-rô-grát. — «Экономист», Пг. — 348.
- 1922, № 3. 176 стр. — 348.
- "*Nhật ký người dân chủ - xã hội*", Genève. — «Дневник-Социал-Демократа», Genève, 1905, № 2, август. 56 стр. — 588.
- 1905, № 2, август, стр 10—52. — 583, 584, 585, 586, 588.
- 1911, № 15, октябрь. Второе приложение к № 15 «Дневника Социал-демократа», стр. 1. — 469.

- Nhục nhả thay!* — К позорному столбу! — «Новая Рабочая Газета», Спб., 1913, № 60, 18 октября, стр. 2. — 480.
- Những quy định về việc các ủy ban ruộng đất điều chỉnh những quan hệ ruộng đất và quan hệ sản xuất nông nghiệp.* — Правила об урегулировании земельными комитетами земельных и сельскохозяйственных отношений. — «Дело Народа», Пг., 1917, № 183, 18 октября, стр. 4. — 487.
- Những sách mới.* — Новые книги. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1922, № 28 (1467), 5 февраля, стр. 3, в отд.: Культура и просвещение. — 202 - 203.
- Những tài liệu của Hội nghị thành lập Liên minh bảo hoàng - nhân dân Nga (của những người quân chủ lập hiến), từ ngày 25 tháng Ba đến 5 tháng Tư 1922.* — Труды Учредительной конференции русского народно-монархического союза (конституционных монархистов) с 25 марта по 5 апреля 1922 года. Мюнхен, «Восстановление», 1922. 77 стр. — 363.
- Những tư liệu về lịch sử quan hệ Pháp - Nga trong thời kỳ 1910 - 1914.* — Материалы по истории франко-русских отношений за 1910—1914 гг. Сборник секретных дипломатических документов бывш. императорского русского министерства иностранных дел. Изд. Народного комиссариата по иностр. делам. М., 1922. VII, 733 стр.; 10 л. факс. (РСФСР). — 315 - 316.
- "*Nông dân nghèo*", Mát-xcơ-va. — «Беднота», М. — 186.
- "*Nước Nga mới*", Pê-tơ-rô-grát - Mát-xcơ-va. — «Новая Россия», Пг. — М., 1922, № 2, июнь. 160 стр. — 348.
- Ốc-lớp, N. A. Công tác lương thực của Chính quyền xô-viết.* Để kỷ niệm Cách mạng tháng Mười. — Орлов, Н. А. Продовольственная работа Советской власти. К годовщине Октябрьской революции. Изд. Наркомпрода. М., 1918. 398 стр. — 78.
- Ô-ga-nốp-xki, N. P. Cánh tay phải và tay trái (của chế độ thuế hiện vật).* — Огановский, Н. П. Десница и шуйца. (Системы натуралога). — «Сельскохозяйственная Жизнь», М., 1922, № 34 (75), 6 мая, стр. 2—4. — 343.
- Ô-xin-xki, N. Những dữ kiện mới rút từ kinh nghiệm địa phương.* — Осин -

- ский, Н. Новые данные из местного опыта. — «Правда», М., 1922, № 82, 12 апреля, стр. 2—3. — 310.
- Ô-xvan Spen-giơ và chiều tàn của châu Âu.* N. A. Béc-đi-a-ép, I-a. M. Búc-span, Ph. A. Xtê-pun, X. L. Phran-cơ. — *Освальд Шпенглер и закат Европы.* Н. А. Бердяев, Я. М. Букшпан, Ф. А. Степун, С. Л. Франк. М., «Берег», 1922. 95 стр. — 261.
- Pác-vu-xơ. Kết quả và triển vọng.* — *Парвус. Итоги и перспективы.* — «Искра», Genève, 1905, № 85, 27 января, стр. 2—4. — 588.
- Phỏng vấn G. I-a. Xô-côn-ni-cốp* — Интервью с Г. Я. Сокольниковым — *xem* Thương nghiệp, công nghiệp và tài chính.
- Phụ trương không phải trả tiền của báo "Nước Nga" các số 1816 - 1865.* — Бесплатное приложение к газете «Россия» к №№ 1816—1865. [Стенографические отчеты о заседаниях Государственной думы III созыва]. Спб., 1911. 1376 стр. — 463.
- Plê-kha-nốp, G. V. Bàn về vấn đề giành chính quyền.* (Một tài liệu chứng minh lịch sử không dài). — *Плеханов, Г. В. К вопросу о захвате власти.* (Небольшая историческая справка). — «Искра», Genève, 1905, № 96, 5 апреля, стр. 1—2. — 583, 586.
- *Báo cáo tại Đại hội Cờ-phen-ha-gơ* — Доклад на Копенгагенском конгрессе — *xem* 8. Internationaler Sozialistischer Kongreß.
- *"Công tước Pô-tem-kin Ta-vri-tsê-xki".* — Князь Потемкин Таврический». — «Дневник Социал-Демократа», Genève, 1905, № 2, август, стр. 51—52, в отд.: Мелкие заметки. — 586.
- *Điều không nên làm.* — *Чего не делать.* — «Искра», [Женева], 1903, № 52, 7 ноября, стр. 1—2. — 587.
- *Giai cấp công nhân và giới trí thức dân chủ - xã hội.* — *Рабочий класс и социал-демократическая интеллигенция.* — «Искра», [Женева], 1904, № 70, 25 июля, стр. 2—5; № 71, 1 августа, стр. 2—4. — 588.
- *Những đoạn được chọn ra trong thư trao đổi với bè bạn.* (Thư gửi bạn biên tập báo "Người vô sản"). — *Выбранные места из переписки с друзьями.* (Письмо в редакцию газеты «Пролетарий»). — «Дневник Социал-Демократа», Genève, № 2, август, стр. 10—37. — 583, 584, 585.

- *Những người anh em thù địch nhau.* — *Враждующие между собою братья.* — «Дневник Социал-Демократа», Genève, 1905, № 2, август, стр. 37—51. — 585, 586, 588.
- *Ở Am-xtéc-đam.* (Những ý nghĩ và nhận xét). — *В Амстердаме.* (Мысли и заметки). — «Искра», Genève, 1904, № 74, 20 сентября, стр. 2—5; № 75, 5 октября, стр. 2—5. — 585.
- *Sự lẫn lộn các quan niệm.* (Học thuyết của L. N. Tôn-xtôi). — *Смешение представлений.* (Учение Л. Н. Толстого). — «Мысль», М., 1910, № 1, декабрь, стр. 1—12. — 457.
- *Vài điều về nước Ý.* — *Кое-что об Италии.* — «Мысль», М., 1910, № 1, декабрь, стр. 56—69. — 457.
- *Vài lời về đại hội xã hội chủ nghĩa quốc tế gần đây ở Pa-ri.* (Bức thư ngõ gửi các đồng chí đã gửi giấy ủy nhiệm cho tôi). — *Несколько слов о последнем Парижском международном социалистическом конгрессе.* (Открытое письмо к товарищам, приславшим мне полномочия). — «Заря», Stuttgart, 1901, № 1, апрель, стр. 231—246. — 585, 586.
- *Về sách lược của chúng ta đối với cuộc đấu tranh của giai cấp tư sản tự do chống chế độ Nga hoàng.* (Thư gửi Ban chấp hành trung ương). — *О нашей тактике по отношению к борьбе либеральной буржуазии с царизмом.* (Письмо к Центр. Комитету). Изд. РСДРП. Женева, тип. партии, 1905. 31 стр. (РСДРП). — 588.
- *Vô cùng thương tiếc!* — *Вечная память!* — «Дневник Социал-Демократа», Genève, 1911, № 15, октябрь. Второе приложение к № 15 «Дневника Социал-Демократа», стр. 1. Подпись: Г. П. — 469, 470.
- * *Plét-nép, V. Ph. Trên mặt trận tư tưởng.* — *Плетнев, В. Ф. На идеологическом фронте.* — «Правда», М., 1922, № 217, 27 сентября, стр. 2—3. — 469 - 470.
- "Quốc tế cộng sản", Mát-xcơ-va - Pê-tơ-rô-grát.* — «Коммунистический Интернационал», М. — Пг. — 549.
- 1920, № 12, стлб. 1927—1936, 2207—2208. — 548.
- 1922, № 20, 14 марта. стлб. 5111 — 5222. — 182.
- Quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về các hội tiêu dùng công nông.* — *Постановление Всероссийского Централь-*

ного Исполнительного Комитета о рабоче-крестьянских потребительских обществах. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 143 (695), 3 июля, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 534.

* *Quyết định của Đại hội VII các Xô-viết toàn Nga về vấn đề xây dựng xô-viết.* — Постановление 7-го Всерос. съезда Советов по вопросу о советском строительстве. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 279 (831), 12 декабря. Приложение № 279 (831), стр. 2. Под общ. загл.: Постановления, принятые 7-м Всероссийским съездом Советов рабочих, крестьянских, красноармейских и казачьих депутатов. — 539 - 540.

Quyết định của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về ngoại thương. Ngày 13 tháng Ba 1922. — Постановление Президиума Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета о внешней торговле. 13 марта 1922 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1922, № 60 (1499), 15 марта, стр. 6, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 279, 280.

Quyết định của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga [về việc bổ nhiệm A. Đ. Txi-u-ru-pa làm phó chủ tịch thứ hai Hội đồng lao động và quốc phòng và để cho đồng chí đó thời giữ chức bộ trưởng dân ủy lương thực]. Ngày 2 tháng Chạp 1921. — Постановление Президиума Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета [о назначении А. Д. Цюруты вторым заместителем Председателя СТО и об освобождении его от должности наркома по продовольствию]. 2 декабря 1921 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 272 (1415), 3 декабря, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 68.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy [về áp dụng giá ổn định mua khoai tây]. — Постановление Совета Народных Комиссаров [о введении твердых цен на картофель]. — «Известия ВЦИК

Советов Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов», 1918, № 181 (445), 23 августа, стр. 4, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 515.

Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về phương pháp áp dụng sức nước để khai thác than bùn. Ngày 30 tháng Mười 1920¹. — Постановление Совета Народных Комиссаров о гидравлическом способе добычи торфа. 30 октября 1920 г.¹ — 242 - 246.

Quyết định [của Hội đồng bộ trưởng dân ủy] về việc quản lý các đoàn tàu buôn chạy biển, trên sông và ngành giao thông đường thủy. [Ngày 27 tháng Hai 1918]. — Постановление [Совета Народных Комиссаров] об управлении морским и речным торговым флотом и водными сообщениями. [27 февраля 1918 г.]. — «Известия ВЦИК Советов Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 41 (305), 6 марта, стр. 5, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 505.

Quyết định về giá quy định đối với lúa mì trong vụ thu hoạch năm 1918. — Постановление о твердых ценах хлеба урожая 1918 года. — «Известия ВЦИК Советов Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов», 1918, № 168 (432), 8 августа, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 630.

Quyết định về việc cải tổ ban quản lý Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Ngày 3 tháng Tư 1919. — Постановление о реорганизации управления Центросоюза. 3 апреля 1919 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 75 (627), 6 апреля, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 534.

* *Rê-mây-cô, I-u. Các nghị quyết của Đại hội X Đảng cộng sản Nga, tổ chức công đoàn và công nhân Đôn-bát.* (Thư báo cáo). Coi như bản thảo. — Ремейко, Ю. Решения 10-го съезда РКП, профсоюз и рабочие Донбасса. (Докладная записка). На правах рукописи. М., Подвижная тип. ЦК ВСГ, 1921. 15 стр. — 40.

¹ Lần đầu tiên đăng trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", М., 1956, số 1, tháng Giêng - tháng Hai, tr. 12 - 13.

- [Rô-giơ-cốp, N. A.] *Chính sách ruộng đất nước Nga hiện nay và triển vọng tương lai.* — [Рожков, Н. А.] *Современная русская аграрная политика и виды на будущее.* — «Мысль», М., 1910, № 1, декабрь, стр. 45–55. Подпись: Н. Р—ков. — 457.
- * *Rút-xơ, X. M. Phục hồi Đôn-bát.* — Рысс, С. М. *Возрождение Донбасса.* — «Всероссийская Кочегарка», Артемовск, 1921, № 364 (514), 1 ноября, стр. 1. — 10.
- Sa-nin, M. Địa phương công hữu hóa hay là chia thành tư hữu?* — Шанин, М. *Муниципализация или раздел в собственность? Характер нашего аграрного кризиса.* Вильно, «Трибуна», 1907. 112 стр. — 71 - 72.
- Sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về Bộ dân ủy thanh tra công nông.* (Điều lệ). [1920]. — Декрет Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета Советов о Рабоче-Крестьянской Инспекции. (Положение). [1920 г.]. — «Собрание Указаний и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1920, № 16, ст. 94, стр. 85–87. — 513.
- Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các công xã tiêu dùng.* [Ngày 16 tháng Ba 1919]. — Декрет Совета Народных Комиссаров о потребительских коммунах. [16 марта 1919 г.]. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянск., Казачьих и Красноарм. Депутатов и Московского Совета Рабочих и Красноарм. Депутатов», 1919, № 60 (612), 20 марта, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 534.
- Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc ban hành chế độ phải trả tiền mua các báo.* Ngày 28 tháng Mười một 1921. — Декрет Совета Народных Комиссаров о введении платности газет. 28 ноября 1921 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казаиьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 275 (1418), 7 декабря, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 34.
- Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc dỡ bỏ những đài kỷ niệm các vua Nga và tên tớ của chúng, và về việc soạn các đề án xây dựng các đài kỷ niệm Cách mạng xã hội chủ nghĩa Nga.* [Ngày 14 tháng Tư 1918]. — Декрет Совета Народных Комиссаров о снятии памятников, воздвигнутых в честь царей и их слуг, и выработке

- проектов памятников Российской социалистической революции.* [14 апреля 1918 г.]. — «Собрание Указаний и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1918, № 31, 15 (2) апреля, ст. 416, стр. 391. — 513.
- Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc phải trả tiền mua những tác phẩm đăng không định kỳ.* Ngày 28 tháng Mười một 1921. — Декрет Совета Народных Комиссаров о платности произведений неперидической печати. 28 ноября 1921 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1921, № 276 (1419), 8 декабря, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 34.
- Sê-la-ép, M. Có thể cho tô nhượng theo những điều kiện nào.* — Шелаяев, М. *На каких условиях можно сдать.* — «Правда», М., 1922, № 249, 3 ноября, стр. 2. Под общ. загл.: К вопросу о концессии Уркарта, отклоненной Совнаркомом. — 396.
- Stanh-mê-tơ, S. P. Thư gửi V. I. Lê-nin.* Ngày 16 tháng Hai 1922 Bản thảo¹. — Штейнмец, Ч. П. *Письмо В. И. Ленину.* 16 февраля 1922 г. Рукопись¹. — 291 - 292.
- * *Sự giúp đỡ thực tế "của những người bạn của nước Nga xô-viết".* — Реальная помощь «друзей Советской России». — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1922, № 190 (1629), 25 августа, стр. 3. Подпись: А. В. — 361.
- "Sự nghiệp hợp tác xã",* Mát-xơ-va. — «Кооперативное Дело», М. — 266.
- "Sự nghiệp nhân dân",* Pê-tơ-rô-grát. — «Дело Народа», Пг. — 485, 486. — 1917, № 170, 3 октября, стр. 2. — 485 - 488. — 1917, № 183, 18 октября, стр. 4. — 487 - 488.
- "Sự nghiệp sinh động",* Xanh Pê-téc-bua. — «Живое Дело», Спб., 1912, №№ 1–16, 20 января — 28 апреля. — 471.

¹ Lần đầu tiên đăng trên báo "Sự thật", М., 1922, số 65, 19 tháng Tư, tr. 2.

- "*Sự thật*", Xanh Pê-téc-bua. — «Правда», Спб. — 474.
 — 1912, №№ 1—53, 22 апреля — 30 июня. — 471.
 — 1912, №№ 54—105, 1 июля — 31 августа. — 471.
- "*Sự thật*", Mát-xcơ-va. — «Правда», М. — 204 - 205, 232, 352, 392.
 — 1921, № 210, 21 сентября, стр. 1. — 70.
 — 1921, № 267, 26 ноября, стр. 2. — 50, 88.
 — 1921, № 275, 6 декабря, стр. 4. — 81 - 82.
 — 1921, № 284, 16 декабря, стр. 1. — 122.
 — 1922, № 2, 3 января, стр. 1—2. — 135.
 — 1922, № 41, 21 февраля, стр. 1. — 232.
 — 1922, № 76, 4 апреля, стр. 2. — 321.
 — 1922, № 80, 9 апреля, стр. 3. — 321.
 — 1922, № 82, 12 апреля, стр. 2—3. — 310.
 — 1922, № 85, 19 апреля, стр. 2. — 291 - 292.
 — 1922, № 111, 20 мая, стр. 1. — 354.
 — 1922, № 217, 27 сентября, стр. 2—3. — 380.
 — 1922, № 244, 28 октября, стр. 2—3. — 404 - 405.
 — 1922, № 246, 31 октября, стр. 2; № 247, 1 ноября, стр. 2; № 248, 2
 ноября, стр. 2. — 395 - 396.
 — 1922, № 249, 3 ноября, стр. 2. — 395 - 396.
- "*Tập sắc luật và chỉ thị của chính phủ công nông*". — *Sобрание
 Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского
 Правительства*, М., 1918, № 31, 15 (2) апреля, ст. 416, стр. 391. — 513.
 — 1918, № 39, 8 июня (26 мая), ст. 507, стр. 482. — 517.
 — 1920, № 16, ст. 94, стр. 85—87. — 216.
 — 1921, № 44, ст. 223, стр. 249—291. — 20.
- Thế lệ bầu cử vào Du-ma nhà nước [được thông qua ngày 3 tháng Sáu
 1907]*. — *Положение о выборах в Государственную думу,
 [утвержденное 3 июня 1907 г.]*. С разъяснениями
 правительствующего сената и министерства внутренних дел...
 Спб., сенатская тип., 1907. 188 стр.; 2 схемы. (Изд. м-ва внутр.
 дел). — 475 - 476.
- Thỉnh nguyện của công nhân Pê-téc-bua gửi Nga hoàng ngày 9 tháng
 Giêng [1905]*. [Truyện đơn]. — *Петиция петербургских рабочих
 царю 9-го января [1905 г.]*. [Листовка]. Изд. соц.- дем. группы
 меньшинства. [Спб., январь 1905]. 2 стр. Гект. — 613.
- Thông báo về Hội nghị các tổ chức Đảng công nhân dân chủ - xã hội
 Nga*. — *Извещение о конференции организаций РСДРП*. Изд. ОК.
 [Wien], сентябрь 1912. 55 стр. (РСДРП). — 474.

- Thư báo cáo của R. E. Clát-xôn gửi V. I. Lê-nin về tình hình Cục khai
 thác than bùn bằng thủy lực*. Ngày 9 tháng Hai 1922¹. — *Докладная
 записка Р. Э. Классона В. И. Ленину о положении Гидроторфа*. 9
 февраля 1922 г.¹ — 244.
- Thư của Goóc-ki* — *Письмо Горького* — *xem* M. Goóc-ki về vụ án bọn
 xã hội chủ nghĩa - cách mạng.
- Thương nghiệp, công nghiệp và tài chính*. (Nói chuyện với thứ trưởng
 Bộ dân ủy tài chính G. I-a. Xô-côn-ni-cốp). — *Торговля,
 промышленность и финансы*. (Беседа с замнаркомфином Г. Я.
 Сокольниковым). — «Экономическая Жизнь», М., 1922, № 47, 28
 февраля, стр. 1. — 236.
- "*Tia lửa*", [mới, của bọn men-sê-vích], [Giơ-ne-vơ]. — «Искра», [новая,
 меньшевистская], [Женева]. — 588 - 589.
 — 1903, № 52, 7 ноября, стр. 1—2. — 587.
 — 1904, № 69, 10 июля, стр. 1. — 579.
 — 1904, № 70, 25 июля, стр. 2—5; № 71, 1 августа, стр. 2—4. — 588.
 — 1904, № 74, 20 сентября, 10 стр. — 585.
 — 1904, № 74, 20 сентября, стр. 2—5; № 75, 5 октября, стр. 2—5. — 585.
 — 1905, № 85, 27 января. 8 стр. — 588.
- "*Tia lửa*", [mới, của bọn men-sê-vích], [Giơ-ne-vơ]. — «Искра», [новая,
 меньшевистская], [Женева], 1905, № 93, 17 марта, стр. 2—5. —
 586.
 — 1905, № 96, 5 апреля, стр. 1—2. — 583.
 — 1905, № 97, 18 апреля. 8 стр. — 583.
 — 1905, № 103, 21 июня, стр. 2—3. — 584.
- "*Tia sáng*", Xanh Pê-téc-bua. — «Луч», Спб. — 474.
- "*Tiến lên*", Giơ-ne-vơ. — «Вперед», Женева, 1905, № 1, 4 января (22
 декабря 1904), стр. 4. — 455 - 456.
 — 1905, № 11, 23 (10) марта, стр. 1—3. — 588.
 — 1905, № 14, 12 апреля (30 марта), стр. 1, 3—4. — 586.
- "*Tiếng nói Nê-va*", Xanh Pê-téc-bua. — «Невский Голос», Спб. — 473.
 — 1912, №№ 1—5, 20 мая — 28 июня. — 471.
 — 1912, №№ 6—9, 5 июля — 31 августа. — 471.

¹ Lần đầu tiên đăng trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", М., 1956, số 1,
 tháng Giêng - tháng Hai, tr. 34 - 35.

- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân, Cô-dắc và Hồng quân và Xô-viết đại biểu công nhân và Hồng quân Mát-xcơ-va*". — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов». — 205, 292, 352.
- 1919, № 60 (612), 20 марта, стр. 3. — 534.
- 1919, № 75 (627), 6 апреля, стр. 3. — 534.
- 1919, № 143 (695), 3 июля, стр. 3. — 534.
- * — 1919, № 279 (831), 12 декабря. Приложение к № 279 (831), стр. 2. — 539, 540.
- 1921, № 272 (1415), 3 декабря, стр. 3. — 67.
- 1921, № 275 (1418), 7 декабря, стр. 3. — 34.
- 1921, № 276 (1419), 8 декабря, стр. 2. — 34.
- 1921, № 286 (1429), 20 декабря, стр. 1. — 109 - 110.
- 1922, № 6 (1445), 10 января, стр. 1. — 174.
- 1922, № 19 (1458), 26 января, стр. 1. — 219.
- 1922, № 28 (1467), 5 февраля, стр. 3. — 202 - 203.
- 1922, № 60 (1499), 15 марта, стр. 6. — 279 - 280, 281.
- 1922, № 103, (1542), 11 мая, стр. 3. — 334.
- 1922, № 190 (1629), 25 августа, стр. 3. — 361.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, công nhân, binh sĩ và đại biểu Cô-dắc và Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát*". — «Известия ВЦИК Советов Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Петроградского Совета Рабочих и Солдатских Депутатов», 1918, № 41 (305), 6 марта, стр. 5. — 505.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu nông dân, công nhân, binh sĩ và đại biểu Cô-dắc và Xô-viết đại biểu công nhân và Hồng quân Mát-xcơ-va*". — «Известия ВЦИК Советов Крестьянских, Рабочих, Солдатских и Казачьих Депутатов и Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов», 1918, № 168 (432), 8 августа, стр. 3— 630.
- 1918, № 181 (445), 23 августа, стр. 4. — 515.
- Tình hình khôi phục kinh tế và phát triển lực lượng sản xuất ở miền Đông Nam nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga bị mất mùa năm 1921*. — Восстановление хозяйства и развитие производительных сил Юго-Востока РСФСР, пострадавшего от неурожая 1921 г. Записка Государственной общеплановой комиссии Совета труда и обороны РСФСР. М., 1921. 135 стр. (РСФСР). — 213.

- Tình hình trong đảng*. [Nghị quyết được thông qua tại hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga hồi tháng Giêng 1910]. — *Положение дел в партии*. [Резолюция, принятая на пленуме ЦК РСДРП в январе 1910 г.]. — «Социал-Демократ», [Париж], 1910, № 11, 26 (13) февраля, стр. 10, в отд.: Из партии. — 466, 469.
- Tôn Dật-tiên. Thư gửi G. V. Tsi-tse-rin*. Ngày 28 tháng Tám 1921¹. — *Сунь Ят-сен. Г. В. Чичерину*. 28 августа 1921 г. — 184.
- Tôn-xôi, L. N. Lời nói đầu về tập an-bom "Nông dân Nga" của N. Oóc-lốp*. — Толстой, Л. Н. Предисловие к альбому «Русские мужики» Н. Орлова. — В кн.: Орлов, Н. Русские мужики. Картины художника Н. Орлова. С предисл. Л. Н. Толстого. Спб., Голике и Вильборг, 1909, стр. 3—8. — 615.
- [*Tơ-rốt-xki, L. Đ.*] *Trước ngày 9 tháng Giêng*. — [Троцкий, Л. Д.] *До девятого января*. С предисл. Парвуса. Женева, тип. партии, 1905. XIV, 64 стр. (РСДРП). Перед загл. авт.: Н. Троцкий. — 588.
- "*Truyền tin của chính phủ*", Xanh Pê-téc-bua. — «Правительственный Вестник», Спб., 1905, № 222, 18 (31) октября, стр. 1. — 613.
- "*Truyền tin xã hội chủ nghĩa*", Berlin. — «Социалистический Вестник», Berlin, 1922, № 13/14 (35/36), 20 июля, стр. 11—12. — 365, 367.
- Tséc-nô-ma-dốp, M. E. Trả lời Đ. Côn-txốp*. — Черномазов, М. Е. *Ответ Д. Кольцову*. — «За Правду», Спб., 1913, № 42, 23 ноября, стр. 2. Подпись: Щ. — 481.
- Tsê-khốp, A. P. Ái nường*. — Чехов, А. П. Душечка. — 585.
- [*Tsê-rê-va-nin, N.*] *Hai bức thư gửi N. C. Mi-khai-lốp-xki*. — [Череванин, Н.] *Два письма к Н. К. Михайловскому*. [Харьков], 1894. 51 стр. — 47.
- Tuốc-ghe-nép, I. X. Phép xử thế*. — Тургенев, И. С. *Житейское правило*. — 468.
- Tuyên ngôn*. Ngày 17 (30) tháng Mười 1905. — *Манифест*. 17 (30)
- ¹ Lần đầu tiên đăng trên tạp chí "Người bôn-sê-vích", М., 1950, số 19, tr. 46 - 48.

- октября 1905 г. — «Правительственный Вестник», Спб., 1905, № 222, 18 (31) октября, стр. 1. — 613.
- "*Tư tưởng*", Mát-xơ-va. — «Мысль», М. — 457.
- 1910, № 1, декабрь. 96 стр. — 457, 458.
- 1911, № 2, январь. 80 стр. — 457, 458.
- 1911, № 5, апрель, стр. 1—18. — 457.
- "*Tư tưởng Ki-ép*". — «Киевская Мысль». — 30.
- "*Tư tưởng Nga*", Pra-ha. — «Русская Мысль», Прага. — 352.
- Vanh-stanh, A. L. *Về gánh nặng của thuế hiện vật*. — Вайнштейн, А. Л. *О тяжести натуралога*. — «Сельскохозяйственная Жизнь», М., 1922, № 34 (75), 6 мая, стр. 1—3. — 343.
- * *Về các hội nghị kinh tế địa phương, về chế độ báo cáo và việc chỉ đạo theo huấn thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và của Hội đồng lao động và quốc phòng*. — О местных экономических совещаниях, их отчетности и руководстве Наказом СНК и СТО. Постановление ВЦИК Советов рабочих, крестьянских, красноармейских и казачьих депутатов 30 июня 1921 г. — «Собрание Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1921, № 44, ст. 223. стр. 249—291. — 21.
- Về mặt trận công nhân thống nhất và về thái độ đối với những công nhân hiện tham gia Quốc tế II, II^{1/2} và Quốc tế Am-xtéc-đam cũng như đối với những công nhân đang ủng hộ các tổ chức vô chính phủ - công đoàn chủ nghĩa*. (Đề cương). — О едином рабочем фронте и об отношении к рабочим, входящим в II-й, II^{1/2} и Амстердамский Интернационалы, а также к рабочим, поддерживающим анархосиндикалистские организации. (Тезисы). — «Коммунистический Интернационал», Пг., 1922, № 20, 14 марта, стлб. 5111—5222. — 182.
- Về việc giành chính quyền và việc tham gia chính phủ lâm thời*. [Nghị quyết của hội nghị toàn Nga lần thứ nhất các cán bộ đảng]. — О завоевании власти и участии во временном правительстве. [Резолюция первой общерусской конференции партийных работников]. — В кн.: Первая общерусская конференция партийных работников. Отдельное приложение к № 100 «Искры». Женева, тип. партии, 1905, стр. 23—24. — 583 - 584.
- Về việc giao cho Bộ dân ủy giáo dục phụ trách các cơ quan giáo dục và*

- các trường học của tất cả các bộ, các ngành*. [Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 5 tháng Sáu 1918]. — О передаче в ведение Народного комиссариата просвещения учебных и образовательных учреждений и заведений всех ведомств. [Декрет СНК от 5 июня 1918 г.]. — «Собрание Узаконений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1918, № 39, 8 июня (26 мая), ст. 507, стр. 482. — 517.
- "*Vì chân lý*", Xanh Pê-téc-bua. — «За Правду», Спб. — 430.
- 1913, № 12, 17 октября, стр. 2. — 480.
- 1913, № 42, 23 ноября, стр. 2. — 481.
- [*Vô-rốp-xki, V. V.*] *Những kết quả của chính sách mị dân*. — [Воровский, В. В.] *Плоды демагогии*. — «Вперед», Женева, 1905, № 11, 23 (10) марта, стр. 1—3. Подпись: Орловский. — 588.
- [*Xơ-voóc-txốp - Xtê-ра-nốp, I. I.*] *Chuyên gia là gì và người ta đào tạo chuyên gia như thế nào*. — [Скворцов-Степанов, И. И.] *Что такое спец и как его делают*. — «Правда», М., 1922, № 244, 28 октября, стр. 2—3. Подпись: И. Степанов. — 504 - 505.
- *Công cuộc điện khí hóa nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga trong giai đoạn quá độ của nền kinh tế thế giới*. — Электрификация РСФСР в связи с переходной фазой мирового хозяйства. Предисловия Н. Ленина и Г. Кржижановского. [М.], Госиздат, 1922. XVI, 392 стр.; 1 л. карт. Перед загл. авт.: И. Степанов. — 275, 343.
- "*Xmê-na Vê-khơ*", Pa-ri. — «Смена Вех», Париж. — 19, 178.
- 1921, № 8, 17 декабря. 24 стр. — 178.
- 1921, № 9, 24 декабря. 24 стр. — 178.
- 1922, № 11, 7 января. 24 стр. — 178.
- 1922, № 13, 21 января. 24 стр. — 204 - 205.
- Xô-côn-ni-cốp, G. I-a.* *Chủ nghĩa tư bản nhà nước và chính sách tài chính mới*. — Сокольников, Г. Я. *Государственный капитализм и новая финансовая политика*. М., Госиздат, 1922. 32 стр. — 116 - 117.
- Xô-xlốp-xki, L. X.* "*Trò chơi ú tím*". (Lại bàn về công nghiệp cao-su). — Сосновский, Л. С. «В кошки-мышки». (Еще о резиновой промышленности). — «Правда», М., 1921, № 284, 16 декабря, стр. 1. — 122.

[Xto-ru-vê, P. B.] *Nhiệm vụ cấp bách của thời đại*. — [Струве, П. Б.] *Насущная задача времени*. — «Освобождение», Париж, 1905, № 63, 20 (7) января, стр. 221—222. Подпись: П. С. — 613.

8. *Internationaler Sozialistischer Kongreß*. Schluß der Freitagsitzung. — "Vorwärts", Berlin, 1910. Nr. 207, 4. September. 1. Beilage des "Vorwärts" Berliner Volksblatt, S. 1. — 462.

"*Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik*", Tübingen, 1906, Bd. V. (XXIII), S. 165 (1) - 401 (237). - 614.

Ballod, K. *Der Zukunftsstaat*. Produktion und Konsum im Sozialstaat. 2. vollst. umgearb. Aufl. Stuttgart, Dietz, 1919. IV, 240 S. — 189.

Beatty, B. *The Red Heart of Russia*. New York, 1919. 480 p. — 69.

"*Berner Tagwacht*", 1915, Nr. 252, 28. Oktober. Beilage zur "Berner Tagwacht", S. 1; Nr. 253, 29. Oktober. Beilage zur "Berner Tagwacht", S. 1. — 591, 592, 593.

* *Census Reports*. Twelfth Census of the United States, taken in the Year 1900. Vol. V. Agriculture. P. 1. Farms, live stock, and animal products. Washington, Unites States Census office, 1902. CCXXXVI, 767 p.; 18 Plates. — 77.

Clausewitz, K. *Hinterlassene Werke über Krieg und Kriegführung*. Bd. 1, T. 1, Bd. 3. T. 3. Berlin, Dümmler, 1832 — 1834. 2 Bde. — 599.

"*The Economist*", London. — 65.

Engels, F. *Schelling und die Offenbarung*. Kritik des neuesten Reaktionsversuchs gegen die freie Philosophie. Leipzig, Binder, 1842. 55 S. — 12 - 13.

Felhivás! Magyar elvtársak! Vörös proletárkatonák! [Truyện đon. Április, 1919. 1 old.] (A. "Vilägszabadsäg" külön kiadása). Ký tên: Kun Béla. — 528 - 529.

48, 000 Prisoners. — "The Times", London, 1905, N. 37, 597, January 6, p. 3. Dưới đầu đề chung: Colonial and Foreign Intelligence. Port Arthur. — 579.

"*Frankfurter Zeitung*", 1904, 29. Dezember. — 579.

"*Gazeta Robotnicza*", Warszawa — Zürich. — 469.

Guesde, J. *En garde! Contre les Contrefaçons, les Mirages et la Fausse Monnaie des Réformes bourgeoises. Polémiques*. Paris, Rouff, 1911. 477 p. — 591.

Guest, L. Haden. *The Struggle for Power in Europe 1917 - 1921*. An Outline Economic and Political Survey of the Central States and Russia. London, Hodder and Stoughton, 1921. 318 p. — 264.

"*L Humanité*", Paris. — 483 - 484, 591.

"*L'Indépendance Belge*", Bruxelles, 1905, 4 janvier. — 579.

Katscher, L. — xem Russisches Revolutions - Tagebuch 1905.

* *Kautsky, K. Nochmals unsere Illusionen*. Eine Entgegnung. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1915, Jg. 33, Bd. 2. Nr. 8, 21. Mai, S. 230 - 241. — 593.

— [Điểm sách:] *Karl Legien*. Die deutsche Gewerkschaftsbewegung. Berlin, Verlag der "Sozialistischen Monatshefte". 2. Auflage. 28 Seiten. 60 Pfennig. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1910, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 12, 23. Dezember, S. 418 - 420. — 457.

— *Die soziale Revolution*. I. Sozialreform und soziale Revolution. Berlin, Exped. der Buchh. "Vorwärts", 1902. 56 S. — 453, 616.

— *Die soziale Revolution*. II. Am Tage nach der sozialen Revolution. Berlin, Exped. der Buchh. "Vorwärts", 1902. 48 S. — 453, 616.

* — *Zwei Schriften zum Umlernen*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1915, Jg. 33, Bd. 2, Nr. 3, 16. April, S. 71- 81. — 593.

Die Kolonialfrage. [Debatten auf dem Internationalen sozialistischen Kongreß zu Stuttgart]. — "Vorwärts", Berlin, 1907, Nr. 195, 22. August. 1. Beilage des "Vorwärts", S. 1-2. Nr. 196, 23. August. 1. Beilage des, "Vorwärts", S. 1 - 2. Dưới đầu đề chung: Internationaler sozialistischer Kongreß. — 460 - 461.

[*Die Kolonialfrage*. Debatten in der Kommission des Internationalen sozialistischen Kongresses zu Stuttgart]. — "Vorwärts", Berlin, 1907, Nr. 193, 20. August. 2. Beilage des "Vorwärts", S. 2. Dưới đầu đề chung: Die Kommissionen. Die Kommission für die Vorbereitung der Kolonialfrage. — 460 - 461.

- Die Kolonialfrage*. Resolutionsentwurf der Kommissionsmehrheit auf dem Internationalen sozialistischen Kongreß zu Stuttgart]. - "Vorwärts", Berlin, 1907, Nr. 195, 22. August. 1. Beilage des, "Vorwärts", S. 1. Dưới đầu đề chung: Internationaler sozialistischer Kongreß. — 460 - 461.
- Die Konferenz der Organisationen der Sozialdemokratischen Arbeiterpartei Rußlands*. — "Leipziger Volkszeitung", 1912, Nr. 226, 28. September. 3. Beilage zu Nr. 226 "Leipziger Volkzeitung", S. 1. — 472, 473, 474.
- [Lassalle, F.] *Der Briefwechsel zwischen Lassalle und Marx nebst Briefen von Friedrich Engels und Jenny Marx an Lassalle und von Karl Marx an Grafın Sofie Hatzeffeldt*. Hrsg. von G. Mayer. Stuttgart — Berlin, Springer, 1922. XII, 411 S. (Lassalle, F. Nachgelassene Briefe und Schriften. Bd. 3.). — 12 - 13.
- Legien, K. *Die deutsche Gewerkschaftsbewegung*. 2. Aufl. Berlin, Verl. der "Sozialistischen Monatshefte", 1910. 28 S. — 579.
- "Leipziger Volkszeitung", 1912, Nr. 226, 28. September. 3. Beilage zu Nr. 226 "Leipziger Volkszeitung", S. 1. — 472, 473, 474.
- * [Lenin, W. I.] *Der Anonymus aus dem "Vorwärts" und die Sachlage in der sozialdemokratischen Arbeiterpartei Rußlands*. Paris, "Ideal", 1912. 12 S. (Sozialdemokratische Arbeiterpartei Rußlands). — 469.
- *Die sozialistische Revolution und das Selbstbestimmungsrecht der Nationen*. (Thesen). — "Vorbote", [Bern], 1916, Nr. 2, April, S. 36-44. — 606.
- *Zur gegenwärtigen Sachlage in der sozialdemokratischen Arbeiterpartei Rußlands*. Dargestellt von der Redaktion des Zentralorgans (Sozialdemokrat) der sozialdemokratischen Arbeiterpartei Rußlands. (Leipzig), Druck der Leipziger Buchdruckerei A. G., 1912. 16 S. — 472.
- Lidin M. *Die Lage der russischen Arbeiter*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1903 - 1904, Jg. 22, Bd. 1, Nr. 22, S. 695 - 699. — 454.
- Luxemburg, R. *Blinder Eifer*. — "Vorwärts", Berlin, 1912, Nr. 215, 14. September, S. 3, trong mục: Aus der Partei. Dưới đầu đề chung: Zum Fall Radek. — 466, 467 - 468, 469 - 470, 471 - 472.

- *Massenstreik, Partei und Gewerkschaften*. Im Auftrage des Vorstandes der sozialdemokratischen Landesorganisation Hamburgs und der Vorstände der sozialdemokratischen Vereine von Altona. Ottensen und Wandsbek. Hamburg, Dubber, 1906, 63 S. — 616.
- *Organisationsfragen der russischen Sozialdemokratie*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1903 - 1904, Jg. 22, Bd. 2, Nr. 42, S. 484 - 492; Nr. 43, S. 529 - 535. — 453 - 454, 455.
- "The Manchester Guardian". — 268.
- [Marchlewski, J.] *Ein Mißverständnis*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1910, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 4, 28. Oktober, S. 100 - 107. Ký tên: J. Karski. — 457 - 458.
- Martoff, L. *Die preußische Diskussion und die russische Erfahrung*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1910, Jg. 28, Bd. 2, Nr. 51, 16. September, S. 907 - 919. — 457.
- Maßloff, P. *Droht der Menschheit eine Übervölkerung?* — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1911, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 17, 27. Januar, S. 583 - 587. — 459.
- "Die Neue Zeit", Stuttgart. — 416, 454.
- 1903 - 1904, Jg. 22, Bd. 1, Nr. 22, S. 695 - 699. — 454.
- 1903 - 1904, Jg. 22, Bd. 2, Nr. 42, S. 484 - 492; Nr. 43, S. 529 - 535. — 453 - 454, 454 - 455.
- 1910, Jg. 28, Bd. 2, Nr. 50, 9. September, S. 860 - 871. — 458, 459.
- 1910, Jg. 28, Bd. 2, Nr. 51, 16. September, S. 907 - 919. — 457.
- 1910, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 4, 28. Oktober, S. 100 - 107. — 457 - 458.
- 1910, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 12, 23. Dezember, S. 418 - 420. — 457.
- 1911, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 16, 20. Januar, S. 559 - 565. — 459.
- 1911, Jg. 29, 1, Nr. 17, 27. Januar, S. 583 - 587. — 459.
- * — 1915, Jg. 33, Bd. 2, Nr. 3, 16. April, S. 71 - 81. — 593.
- * — 1915, Jg. 33, Bd. 2, Nr. 8, 21. Mai, S. 230 - 241. — 593.
- [The Noten of the People's Commissar of Foreign affairs of the RSFSR

- to Curzon Foreign Minister of Great Britain. Juli 1, 1920]. — "Soviet Russia", New York, 1920, vol. III, No 7, August 14, p. 151. — 555.
- Port-Arthur*. — "L'Indépendance Belge", Bruxelles, 1905, 4 janvier. — 579.
- Port-Arthur*. — "Vossische Zeitung", Berlin, 1905, 4. Januar, S. 1. — 579, 580 - 581.
- Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891*. — In: Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt von 14. bis 20. Oktober 1891. Berlin, "Vorwärts", 1891, S. 3-6 — 460 - 461.
- Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands*. Abgehalten zu Breslau vom 6. bis 12. Oktober 1895. Berlin, die Expedition des "Vorwärts", 1895. 223 S. — 589.
- Quessel, L. Karl Kautsky als Bevölkerungstheoretiker*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1911, Jg. 29, Bd. 1, Nr. 16, 20. Januar, S. 559-565. — 459.
- La questionnaire*. — "La Voix Paysanne", Paris, 1921, N. 95, 19 novembre. — 92 - 93.
- [*Radek, K. Annexionen und Sozialdemokratie*. — "Berliner Tagwacht", 1915, Nr. 252, 28. Oktober. Beilage zur "Berliner Tagwacht", S. 1; Nr. 253, 29. Oktober. Beilage zur "Berliner Tagwacht", S. 1. Ký tên: Parabellum. — 591, 592, 593.
- Respondex, G. Weltwirtschaftlicher Stand und Aufgaben der Elektroindustrie*. Berlin, Springer, 1920. 142 S. — 275.
- Russisches Revolutions - Tagebuch 1905*. Ein Werdegang in Telegrammen. Eingeleitet und herasgegeben von L. Katscher. Leipzig, Rengersche Buchh. Gebhardt u. Wilisch, 1906. VIII, 246 S. — 616.
- "Soviet Russia", New York, 1920, vol. III, No 7, August 14, p. 151. — 555.
- * *Statistik des Deutschen Reichs*. Bd. 212. Berufs- und Betriebszählung vom 12. Juni 1907. Landwirtschaftliche Betriebsstatistik. Hrsg.

- vom kaiserlichen statistischen Amte. Teil 1a, 1b, 2a. Berlin, [1909-1910]. 3 Bde. — 458.
- Tasin, N. La Dictadura del Proletariado según Marx, Engels, Kautsky, Bernstein, Axelrod, Lenin, Trotzky y Baüer*. Madrid, Biblioteca Nueva, B. r. 243 p. — 30 - 31.
- *Héroes y mártires de la revolución rusa*. Episodios de la lucha revolucionaria desde 1825 hasta nuestros días. Madrid, Biblioteca Nueva, B. r. 233 p. — 30 - 31.
- *La revolución rusa*. Sus origenes, caída del zarismo, la revolución de marzo, el bolchevismo, sus doctrinas, sus hombres, su acción. (Segunda edición). Madrid, Biblioteca Nueva, B. r. 289 p. — 30 - 31.
- Thirteenth Census of the United States, taken in the Year 1910*. Vol. IV-V. Washington, Government printing office, 1913 - 1914. 2 v. (Department of Commerce. Bureau of the Census). — 77.
- * — Vol. IV. Population, 1910. Occupation Statistics. 1914. 615 p. — 77.
- "*The Times*", London, 1905, 37, 597, January 6, p. 3. — 579.
- Traité de paix entre les puissances alliées et associées et l'Allemagne et protocole signés à Versailles le 28 juin 1919*. Paris, 1919. 223 p. (Publication du ministère des affaires étrangères). — 128.
- Trotzky, L. Die Entwicklungstendenzen der russischen Sozialdemokratie*. — "Die Neue Zeit", Stuttgart, 1910, Jg. 28, Bd. 2, Nr. 50, 9. September, S. 860 - 871. — 457, 459 - 460.
- *Die russische Sozialdemokratie*. (Von unserem russischen Korrespondenten). — "Vorwärts", Berlin, 1910, Nr. 201, 28. August, S. 4. — 461.
- *Rußland in der Revolution*. Dresden, Raden, [1910]. VIII, 359 S. — 613, 614, 617.
- "*La Voix Paysanne*", Paris, 1921, N. 95, 19 novembre. — 92 - 93.
- "*Vorbote*" [Bern], 1916, Nr. 2, April, S. 36 - 44. P 606.
- "*Vorwärts*", Beilin. — 458.
- 1907, Nr. 193, 20. August. 2. Beilage des "Vorwärts", S. 2. — 460 - 461.

- 1907, Nr. 195, 22. August 1. Beilage des "Vorwärts", S. 1 - 2. — 460 - 461.
- 1907, Nr. 196, 23 August. 1. Beilage des " Vorwärts", S. 1 - 2 — 460 - 461.
- 1910, Nr. 201, 28. August, S. 4. — 460 - 461.
- 1910, Nr. 207, 4. September. 1. Beilage des "Vorwärts" Berliner Volksblatt, S. 1. — 460 - 461.
- 1912, Nr. 215, 14. September, S. 3. — 466, 467 - 468, 469 - 470, 471 - 472.
- "Vossische Zeitung", Berlin, 1905, 4. Januar, S. 1. — 579, 580 - 581.
- Weber, M. *Rußlands Übergang zum Scheinkonstitutionalismus*. — "Archiv. für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik", Tübingen, 1906, Bd. V (XXIII), S. 165 (1) — 401 (237). — 614.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI *

A

- A-đa-mô-vích, R. A.* (sinh năm 1874) — chuyên gia cải tạo đất, nhà kinh tế, nhà thống kê; từ tháng Năm 1921 làm trưởng phòng thí nghiệm về cải tạo đất ở Bộ dân ủy nông nghiệp. — 276.
- A-đô-rát-xki, V. V.* (1878 - 1945) — đảng viên từ năm 1904, nhà tuyên truyền xuất sắc chủ nghĩa Mác, nhà bác học (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 752)**. — 300, 307 - 308, 309 - 310.
- A-lếch-xin-xki, G. A.* (sinh năm 1879) — trong thời kỳ đầu hoạt động chính trị của mình — đảng viên dân chủ - xã hội. Trong những năm có thể lực phản động thống trị — một trong những người lập ra nhóm chống đảng "Tiến lên" (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 15, tr. 513 - 514). — 473 - 474.
- A-ních-xtơ, A. M.* (1887 - 1941) — đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1918 - 1922 — ủy viên ban lãnh đạo và thứ trưởng Bộ dân ủy lao động (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 595). — 319.
- A-prê-lép, A. P.* (1887 - 1921) — đảng viên từ năm 1919; năm 1918 —

* Vì tên người được nhắc đến trong tập này rất nhiều, cho nên đối với những nhân vật mà đã có trong các bản chỉ dẫn ở các tập trước, thì chúng tôi chỉ nêu ra ở đây, như thường lệ, những tài liệu có liên quan đến thời kỳ đang được nói đến. Về những nhân vật lần đầu tiên được nêu lên trong tập này, chúng tôi cung cấp tài liệu tỉ mỉ hơn. Về một số nhân vật, hiện nay không tìm được tài liệu.

** Ở đây và ở những chỗ sau, trong ngoặc đơn dẫn ra những tập của lần xuất bản này mà ở đó trong bản chỉ dẫn tên người có nói đầy đủ hơn về nhân vật đó.

chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân vận tải đường thủy, ủy viên ban lãnh đạo Hội đồng quản lý ngành vận tải đường thủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 505.

A-va-nê-xốp, V. A. (1884 - 1930) — đảng viên từ năm 1903. Năm 1919 — đầu năm 1920 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước. Từ năm 1920 đến năm 1924 — thứ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, từ năm 1924 đến năm 1925 — thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 752 - 753). — 2, 10 - 11, 38, 76, 94, 141 - 142, 167, 285, 289, 326, 359, 363 - 364, 413, 417, 419, 420 - 421, 536.

Ác-măng, V. A. (sinh năm 1901) — đảng viên từ năm 1921; con gái út của I. Ph. Ác-măng, một nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân và cộng sản quốc tế. Từ năm 1920 đến 1927 học ở Xưởng kỹ thuật - mỹ thuật cao cấp. — 88 - 89.

Ác-tem (Xéc-ghê-ép, Ph. A.) (1883 - 1921) — đảng viên từ năm 1901. Từ Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga — ủy viên Ban chấp hành trung ương. Năm 1920 — đặc phái viên toàn quyền của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ở Ba-ski-ri-a và là nhà lãnh đạo Ủy ban viện trợ cho Ba-ski-ri-a (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 613). — 541 - 542.

Ác-xen-rốt, L. I. (Oóc-tô-đốc) (1868 - 1946) — nhà triết học và nhà phê bình văn học, người tham gia phong trào dân chủ - xã hội (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 18, tr. 459). — 585.

Ác-xen-rốt, P. B. (1850 - 1928) — một trong những lãnh tụ của phái men-sê-vích (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 4, tr. 643; Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 460). — 589.

Ác-xen-rốt, T. L. (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1920 - 1921 — phụ trách ban báo chí Quốc tế cộng sản. Từ năm 1922, làm việc ở Bộ dân ủy ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 643). — 154 - 155.

An-đrê-ép, A. A. (sinh năm 1895) — đảng viên từ năm 1914. Trong những năm 1920 - 1922 — thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 753). — 130, 372.

An-ga-xốp, V. A. (1887 - 1938) — trong những năm 1917 - 1918 — ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, có chân trong ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp. Năm 1918, gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. — 498.

An-li-lu-ép, X. I-a. (1866 - 1945) — đảng viên từ năm 1896 (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 613). — 107 - 108.

An-li-lu-ê-va, N. X. (1901 - 1932) — đảng viên từ năm 1918. Từ năm 1919, làm việc trong ban thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 107 - 108.

An-tô-nốp - Ốp-xê-en-cô, V. A. (1883 - 1938) — đảng viên từ tháng Năm 1917, một nhà hoạt động quân sự xô-viết. Tháng Chạp 1921 tham gia tiểu ban tìm hiểu tình hình ở Crôn-stát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 632). — 438.

An-xki, A. O. (1892 - 1939) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1921 - 1922 — thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 753 - 754). — 2 - 3, 18 - 19, 294.

Át-lơ (Adler), Vích-to (1852 - 1918) — một trong những nhà tổ chức và lãnh tụ của Đảng dân chủ - xã hội Áo, biên tập viên cơ quan ngôn luận trung ương của đảng "Arbeiter — Zeitung" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 688 - 689). — 461.

Ay-đúc, A. V. (1886 - 1938) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1919 - 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, đặc phái viên toàn quyền của Hội đồng quốc phòng phụ trách các tổng cục công nghiệp nhiên liệu, đại diện Chính phủ xô-viết bên cạnh Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 599). — 111, 402.

Ă

Ăng-ghen (Engels), *Phri-đrích* (1820 - 1895). — 12, 482, 583, 585, 586, 616.

B

Ba-đã-ép, *A. E.* (1883 - 1951) — đảng viên từ năm 1904. Nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt cho công nhân tỉnh Pê-téc-bua, tham gia đảng đoàn bôn-sê-vích tại Đu-ma. Trong những năm 1919 - 1920 — chủ tịch ban quản trị Công xã tiêu dùng thống nhất Pê-tơ-rô-grát, từ mùa hè 1920 — chủ tịch Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va và Công xã tiêu dùng Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 23, tr. 527). — 478, 547.

Ba-ga-ép, *M. A.* (1874 - 1949) — đảng viên từ năm 1892, một trong những nhà tổ chức và lãnh đạo "Hội liên hiệp công nhân miền Bắc". Đã tham gia cách mạng 1905 - 1907; là đại biểu đi dự Hội nghị Tam-méc-pho và Đại hội IV Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Đã nhiều lần bị bắt và bị đi đày. Năm 1912, thôi không hoạt động cách mạng tích cực nữa. Từ tháng Sáu năm 1917 đến năm 1921 — phó chủ tịch ban quản lý các hợp tác xã tiêu dùng ở Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xcơ (nay là Nô-vô-xi-biéc-xcơ). Trong những năm 1921 - 1923 — vụ trưởng Vụ quản lý kho tàng phân ban Xi-bi-ri của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Năm 1924, lại được kết nạp vào đảng. Từ năm 1924, làm công tác kinh tế và công đoàn. — 263.

Ba-sa, *N. A.* (1883 - 1957) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1921 - 1923 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính và là chủ nhiệm Cục bảo quản tài sản quý nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 601). — 170, 171.

Bắc, *B. A.* (1897 - 1938) — đảng viên từ năm 1917. Năm 1921 — phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt tỉnh léc-cút-xcơ. — 80.

Ban-li-xte, *D.* — xem Mai-no, Rô-bóc.

Ban-lốt (Ballod), *Các-lơ* (1864 - 1931) — nhà kinh tế học Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 754). — 189.

Béc-ghê, *C. M.* (1884 - 1938) — đảng viên từ năm 1902. Trước năm 1918 là đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Lát-vi-a. Năm 1922 — ủy viên ban lãnh đạo và phái viên toàn quyền của Bộ dân ủy ngoại thương tại Pê-tơ-rô-grát. — 353, 354.

Bê-ben (Bebel), *Au-gu-xtơ* (1840 - 1913) — một trong những nhà hoạt động xuất sắc nhất của Đảng dân chủ - xã hội Đức và của phong trào công nhân quốc tế (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 4, tr. 645). — 462, 589.

Bê-la Cun - xem Cun, Bê-la.

Bê-len-ki, *A. I-a.* (1883 - 1941) — đảng viên từ năm 1902. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác trong các cơ quan của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, từ năm 1919 đến năm 1924 — phụ trách đơn vị bảo vệ V. I. Lê-nin (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 680 - 681). — 301.

Bê-len-ki, *B. X.* (1888 - 1939) — đảng viên từ năm 1919. Năm 1920 — chủ tịch Ủy ban đặc biệt về cung cấp lương thực cho mặt trận Cáp-ca-dơ. — 545.

Bê-li-a-cốp, *A. A.* (1870 - 1927) — đảng viên từ năm 1903. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác kinh tế và công tác báo chí (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 602). — 109 - 110, 219.

Bê-li-a-cốp, *N. C.* (1882 - 1948) — đảng viên từ năm 1907. Trong những năm 1918 - 1920 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông. — 525.

Bê-xprô-dơ-van-nui, *I. M.* (1884 - 1952) — kỹ sư cơ khí, tác giả nhiều bài báo về vấn đề tổ chức lao động một cách khoa học tại các nhà máy Mỹ. Trong những năm 1920 - 1925 làm việc ở Viện nghiên cứu lao động trung ương. Trong những năm sau, làm công tác khoa học và công tác giảng dạy. — 365.

Bi-ê-lốp, *A. A.* — chủ nhiệm Bách hóa tổng hợp quốc doanh. Từ tháng Tư đến tháng Mười một 1922 — ủy viên ban quản trị Ban thương nghiệp trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 57, 191, 207 - 208, 218, 277.

Bít-ti (Beatty), *Bét-xi* (1886 - 1947) — nữ văn sĩ Mỹ. Sau khi đến nước Nga năm 1917, đã được chứng kiến những sự kiện của Cách mạng

tháng Mười. Trong những năm 1918 và 1921, bà đã được gặp V. I. Lê-nin. Bà đã viết cuốn sách "Trái tim đỏ của nước Nga" với một thiện cảm đối với quần chúng cách mạng. Năm 1921, bà tham gia chuyến tàu cổ động "Cách mạng tháng Mười", đến vùng Pô-vôn-gie đang bị đói. Trong những năm cuối đời mình, bà là bình luận viên ở đài phát thanh ở nước Mỹ. — 69, 97.

Boóc-đi-ga (Bordiga), *A-ma-đe-ô* (sinh năm 1889) — một nhà hoạt động chính trị người Ý. Năm 1921, đã tham gia thành lập Đảng cộng sản Ý, cho đến năm 1926 tham gia các cơ quan lãnh đạo của đảng đó; đã tiến hành chính sách biệt phái "tả" khuynh, phản đối sách lược của Quốc tế cộng sản về lập mặt trận thống nhất chống phát-xít (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 755 - 756). — 408.

Boóc-khác-tơ (Borchardt), *Giu-li-an* (1868 - 1932) — đảng viên dân chủ - xã hội Đức, nhà kinh tế và nhà chính luận (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 491). — 482.

Bô-brốp-xcái-a (*Đê-lích-xôn*), *Txơ. X.* (1876 - 1960) — đảng viên từ năm 1898, một nhà cách mạng chuyên nghiệp. Sau Cách mạng tháng Mười, bà đã làm một khối lượng lớn công tác đảng và văn học ở Mát-xcơ-va và Lê-nin-grát. Trong những năm 1928 - 1940, làm việc ở Quốc tế cộng sản; từ năm 1940 làm việc ở Viện Mác - Ăng-ghe-n - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 577). — 56.

Bô-gđã-nốp, *P. A.* (1882 - 1939) — đảng viên từ năm 1905. Từ 1921 đến 1925 — chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và thành viên Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 756). — 3 - 4, 5, 27, 59, 73, 79, 94, 98, 103, 112 - 115, 124 - 125, 136 - 137, 176, 242, 409, 563.

Bô-gô-lê-pốp, *Đ. P.* (1885 - 1941) — đảng viên từ năm 1907. Năm 1918 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 676). — 506.

Bô-nô-mi (Bonomi), *I-va-nô-ê* (1873 - 1951) — nhà hoạt động nhà nước nước Ý; đảng viên xã hội chủ nghĩa phái hữu. Trong những năm 1921 - 1922, đứng đầu chính phủ liên hợp gồm đại biểu các

đảng tư sản và bọn xã hội - cải lương (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 491; Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 756). — 174.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, *V. Đ.* (1873 - 1955) — đảng viên từ năm 1895. Năm 1904, phụ trách tiểu ban phân phối sách báo của Ban chấp hành trung ương đảng, sau đó tổ chức xuất bản sách báo *bôn-sê-vích* (nhà xuất bản "V. Bôn-tơ - Bru-ê-vích và N. Lê-nin"). Sau Cách mạng tháng Mười cho đến năm 1920 — chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trong những năm sau là giám đốc nông trường quốc doanh ngoại ô Mát-xcơ-va "Bia rừng" và làm công tác khoa học (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 593). — 163, 456.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, *M. A.* (1888 - 1940) — kỹ sư xuất sắc về vô tuyến điện. Từ năm 1918, đứng đầu Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 732 - 733). — 51, 88, 334, 335 - 336, 346.

Bri-tơ-ki-na, *X. B.* (1883 - 1967) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1919 - 1920, bà là người phụ trách Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau đó là thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 619). — 551.

Bri-u-kha-nốp, *N. P.* (1878 - 1938) — đảng viên từ năm 1902. Từ năm 1918 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, sau đó là thứ trưởng bộ dân ủy và từ năm 1921 — bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 598). — 145, 164, 241 - 242, 400 - 401, 545.

Bu-đen-nưi, *X. M.* (1883 - 1973) — đảng viên từ năm 1919. Trong những năm can thiệp vũ trang của nước ngoài và nội chiến, chỉ huy quân đoàn kỵ binh số 1 (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 579 - 580). — 550.

Bu-kha-rin, *N. I.* (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1906. Sau Cách mạng tháng Mười — biên tập viên báo "Sự thật". Là ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 681 - 682). — 23, 93, 170, 182 - 183.

198, 199, 204 - 205, 347, 365 - 366, 380, 390, 407 - 408, 408, 448, 492, 561.

Bu-khác-txép, P. V. (sinh năm 1886) — từ năm 1904 đến năm 1917 — đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Từ năm 1918 — đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Tư năm 1920 — phái viên toàn quyền của Bộ dân ủy ngoại thương ở Bắc Cáp-ca-dơ. — 545.

Bu-ra-cô-va, M. N. (sinh năm 1892) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1920 - 1925 — thư ký kỹ thuật của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Về sau làm công tác đảng, chính quyền và khoa học. — 185.

Bu-ri-a-nốp, A. Ph. (sinh năm 1880) — một phần tử men-sê-vích. Nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV đại biểu cho tỉnh Ta-vrích, tham gia đảng đoàn dân chủ - xã hội trong Đu-ma (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 504). — 542.

Buóc-đơ-rông (Bourderon), *An-be* (sinh năm 1858) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp. Đã tham gia Hội nghị Xim-méc-van, tại đó theo đuổi lập trường phái giữa (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 830). — 589.

Buóc-du-cốp, A. A. (sinh năm 1880) — đảng viên từ năm 1905. Sau Cách mạng tháng Mười — đứng đầu bộ tham mưu quân khu Mát-xcơ-va, phó tư lệnh quân đội, sau đó là tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va; đồng thời là ủy viên Ủy ban phòng thủ Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 604 - 605). — 424.

C

Ca-blu-cốp, N. A. (1849 - 1919) — nhà kinh tế và nhà thống kê; thuộc phái dân túy tự do chủ nghĩa; là giáo sư Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va. Năm 1917, đã tham gia công tác của Ủy ban ruộng đất trung ương trực thuộc Chính phủ lâm thời (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 542). — 486.

Ca-li-nin, M. I. (1875 - 1946) — đảng viên từ năm 1898. Từ tháng Ba 1919 — chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, từ Đại hội VIII Đảng cộng sản (b) Nga — ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 734). — 50, 118, 126.

Ca-mê-nép (*Rô-den-phen-đơ*), *L. B.* (1883 - 1936) — vào đảng từ năm 1901. Trong những năm 1918 - 1926 — chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va, là ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 634 - 635). — 8, 18, 50, 53, 66, 96 - 97, 105 - 106, 111, 117, 128, 133, 135, 141, 143, 163, 169, 178 - 179, 180, 183, 191, 193, 201, 202, 205, 209, 211, 217, 229, 230 - 231, 238, 250, 262, 268, 272, 300, 307, 308 - 310, 315, 335, 368, 382 - 385, 388, 390, 394, 395, 396 - 397, 405, 406, 408, 423, 426, 444, 527, 539, 542, 546, 556.

Ca-mô — xem Te - Pê-tơ-rô-xi-an, X. A.

Ca-ra-khan, L. M. (1889 - 1937) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1904. Năm 1913, tham gia tổ chức liên khu của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga ở Pê-téc-bua. Sau những ngày tháng Bảy 1917, đã gia nhập đảng bôn-sê-vích. Từ năm 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao, thứ trưởng bộ dân ủy, trong những năm 1921 - 1922 — đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Ba-lan (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 635). — 127 - 128, 313, 314, 316, 323.

Ca-rê-lin, V. A. (1891 - 1938) — một trong những nhà tổ chức ra Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả và là ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng đó. Tháng Chạp 1917, tham gia thành phần Hội đồng bộ trưởng dân ủy, với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy tài sản quốc gia, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp. Tháng Ba 1918, nhân ký hòa ước Brét, đã tự rút khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 680 - 681). — 494, 508.

Ca-rơ (Carr), *Giôn* (*Cát-tóc-phen, L.*) (sinh năm 1880) — năm 1921 là đại biểu của Đảng cộng sản Mỹ trong Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. — 77.

Ca-vta-rát-dê, X. I. (sinh năm 1885) — đảng viên từ năm 1903 (bị gián đoạn từ năm 1927 đến năm 1940). Làm công tác đảng ở Da-cáp-ca-dơ và Pê-téc-bua. Năm 1917 — một trong những nhà lãnh đạo phái bôn-sê-vích Ti-phlít, ủy viên Ban chấp hành khu Cáp-ca-dơ của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga và là biên tập viên báo "Công nhân Cáp-ca-dơ". Sau khi thiết lập Chính quyền xô-viết ở Gru-di-a, là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp. Trong những năm 1922 - 1923 — chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng

hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Gru-di-a. Trong những năm tiếp đó, làm công tác chính quyền và ngoại giao. Năm 1927, tại Đại hội XV Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô đã bị khai trừ khỏi đảng vì tham gia phái đối lập của Tơ-rốt-xki, năm 1940 được phục hồi đảng tịch. — 390 - 391.

Ca-xpa-rô-va - Pô-pô-va — xem Pô-pô-va, E. M.

Ca-xpa-rốp, V. M. (1883 - 1917) — đảng viên từ năm 1904. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới sống ở Béc-nơ, là ủy viên Ban chấp hành các tổ chức ở nước ngoài của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 832). — 198.

Các-pin-xki, V. A. (1880 - 1965) — đảng viên từ năm 1898. Là nhà văn học và tuyên truyền xuất sắc của đảng. Trong những năm 1918 - 1922 — biên tập viên (có những lúc gián đoạn) của báo "Nông dân nghèo" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 759 - 760). — 186 - 187.

Các-xki — xem Mác-khlép-xki, I-u.

Can-nin, A. E. (1883 - 1950) — năm 1904 gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Lát-vi-a, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng dân chủ - xã hội khu Lát-vi-a, trong những năm 1912 - 1917 lưu vong ở Úc; đã tham gia Đảng xã hội chủ nghĩa Úc; tháng Năm 1917, sau khi về nước, đã gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng tháng Mười, là thư ký công đoàn công nhân mỏ ở Pri-mô-ri-ê, bộ trưởng Bộ dân ủy lao động và công nghiệp thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy Viễn Đông. Trong những năm 1920 - 1921 — chủ tịch Ban miền Nam công đoàn công nhân mỏ; trong những năm 1921 - 1924 — trưởng ban tổ chức của Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ. Trong những năm sau đó, tham gia công tác kinh tế. — 40, 416.

Cau-xky (Kautsky), *Các-lơ* (1854 - 1938) — một trong những lãnh tụ của phong trào dân chủ - xã hội Đức và của Quốc tế II, lúc đầu là nhà mác-xít, về sau là tên phản bội chủ nghĩa Mác, nhà tư tưởng của một biến tướng nguy hiểm nhất và có hại nhất của chủ nghĩa cơ hội — chủ nghĩa phái giữa (chủ nghĩa Cau-xky) (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 796 - 797). — 453 - 455, 457 - 460, 466, 587, 588, 593, 595, 615.

Clát-xôn, I. R. (sinh năm 1899) — con trai của R. E. Clát-xôn; từ năm

1919 đến 1922, là nhà kỹ thuật của Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. — 274.

Clát-xôn, R. E. (1868 - 1926) — một chuyên gia lớn trong lĩnh vực năng lượng, một trong những nhà phát minh ra phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 637). — 274.

Clét-tê — đại diện của công ty Crúp. — 276.

Clut-scô, N. C. (1880 - 1937) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1921 - 1922 — thư ký phái đoàn thương mại xô-viết ở Luân-đôn (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 583). — 164.

Cô-blen-tơ, I. G. (1882 - 1935) — năm 1922, là cố vấn pháp lý của Bộ dân ủy tư pháp. — 216 - 217, 446 - 447.

Cô-dơ-lốp-xki, M. I-u. (1876 - 1927) — đảng viên từ năm 1900. Sau Cách mạng tháng Mười — chủ tịch Ủy ban điều tra đặc biệt ở Pê-tơ-rô-grát, về sau là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 697). — 496.

Cô-dơ-min, P. A. (1871 - 1936) — kỹ sư công nghệ. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực và ủy viên phụ trách cung cấp máy nông nghiệp cho nông thôn (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 682 - 683). — 492, 512.

Cô-lê-ga-ép, A. L. (1887 - 1937) — đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, tháng Mười một 1918 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1920 - 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông và chủ tịch Ủy ban vận tải trung ương trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 637 - 638). — 75.

Cô-lê-xni-cô-va (Đrô-bin-xcai-a), N. N. (1882 - 1964) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1921 - 1923 làm việc tại Tổng cục giáo dục chính trị, là ủy viên của ủy ban và trưởng ban công tác quần chúng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 683). — 136.

Cô-tô-vích - Xam-me, N. I. (sinh năm 1907) — đảng viên từ năm 1932, con gái của I. A. Xam-me. — 162.

Cô-tốp — công nhân. — 80.

Côn-txốp, Đ. (Ghin-dơ-bua, B. A.) (1863 - 1920) — đảng viên đảng dân chủ - xã hội, sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga là một phần tử men-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị và cao trào cách mạng mới đứng trên lập trường của chủ nghĩa thủ tiêu (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 485). — 481.

Cốc-dơn (Curzon), Gióc-giơ Na-ta-ni-en (1859 - 1925) — nhà hoạt động nhà nước Anh và là nhà ngoại giao. Trong những năm 1919 - 1924, là bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 688). — 555.

Cra-xi-cốp, P. A. (1870 - 1939) — đảng viên từ năm 1892. Từ tháng Mười một 1917 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 528). — 133, 142, 156.

Cra-xin, G. B. (1871 - 1947) — nhà phát minh và nhà chế tạo xuất sắc. Trong những năm 1920 - 1922, là chủ tịch Hội đồng Cục khai thác than bùn bằng thủy lực. — 127.

Cra-xin, L. B. (1870 - 1926) — đảng viên từ năm 1890. Năm 1918, đứng đầu công tác của Ủy ban đặc biệt về cung cấp cho Hồng quân. Từ năm 1919, làm công tác ngoại giao. Trong những năm 1920 - 1925 — bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 798 - 799). — 7, 15, 29, 32, 36, 55, 79, 110, 137, 145, 153, 164, 165 - 166, 171, 173, 200, 213, 221, 237, 251, 259, 260, 269, 272, 278, 279, 281, 282, 338, 372, 381, 386, 395 - 396, 519, 554.

Cra-xin-xki, G. Đ. (1890 - 1955) — năm 1921 là đặc phái viên toàn quyền của Bộ dân ủy thanh tra công nông ở Xi-bi-ri và U-ran. Trong những năm tiếp theo sau, đã tham gia nhiều đoàn thám hiểm Bắc cực, làm công tác lãnh đạo ở Tổng cục giao thông đường biển miền Bắc. — 38.

Cra-xnô-sê-cô-va, G. B. — xem Tô-bin-xôn - Cra-xnô-sê-cô-va, G. B.

Cra-xnô-sê-cốp, A. M. (1880 - 1937) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1920 - 1921 — ủy viên Cục Viễn Đông thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, bộ trưởng Bộ ngoại giao và chủ tịch chính phủ Cộng hòa Viễn Đông. Từ đầu năm 1922 —

thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính, từ tháng Tư 1922 — ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, năm 1923 — chủ tịch ban quản trị Ngân hàng công nghiệp Liên-xô. Từ năm 1929, làm việc ở Bộ dân ủy nông nghiệp Liên-xô. — 138, 171, 173, 178, 180, 192, 287, 294, 547, 548.

Cre-xtin-xki, N. N. (1883 - 1938) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1918 - 1921 — là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, từ tháng Chạp 1919 đến tháng Ba 1921 — bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Mười 1921 — đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 763). — 30, 79, 93, 128, 141 - 142, 144, 173 - 174, 285, 319, 322, 324, 364, 366, 386, 419, 556.

Cri-txơ-man, L. N. (1890 - 1938) — đảng viên từ năm 1918. Năm 1921, — ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước và chủ tịch Ủy ban sử dụng vật tư của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 737). — 58.

Cơ-gi-gia-nốp-xcai-a - Nê-vdô-rô-va, D. P. (1869 - 1948) — đảng viên từ năm 1898. Sau Cách mạng tháng Mười — phó Phòng hoạt động ngoại khóa Bộ dân ủy giáo dục (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 603 - 604). — 319.

Cơ-gi-gia-nốp-xki, G. M. (1872 - 1959) — đảng viên từ năm 1893. Trong những năm 1921 — 1930 lãnh đạo Ủy ban kế hoạch nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 613). — 13, 21, 50 - 51, 58, 74, 124, 127, 130, 139, 180, 186, 188 - 189, 190 - 191, 195, 205, 210, 214, 225, 234, 291 - 292, 297, 298, 303, 304, 319, 377, 393, 394, 396, 397, 401 - 402.

Cru-gơ, C. A. (1873 - 1952) — một chuyên gia lớn trong lĩnh vực kỹ thuật điện. Đã tham gia xây dựng kế hoạch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga. Trong những năm 1921 - 1930 — giám đốc Viện kỹ thuật điện toàn liên bang (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 627). — 223.

Cru-min, G. I. (1894 - 1943) — đảng viên từ năm 1908. Từ năm 1919 đến 1929 — tổng biên tập báo "Đời sống kinh tế" (cũng xem Toàn

- tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 764). — 304.
- Crúp Phôn Bô-len Un Han-bách* (Krupp von Bohlen und Halbach), *Guxta-vơ* (1870 - 1950) — tên cá mập tư bản lừng lẫy ở Đức, trong những năm 1906 - 1943 đứng đầu công-xoóc-xi-om luyện kim quân sự lớn nhất (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 689). — 176, 276, 326.
- Crúp-xcai-a, N. C.* (1869 - 1939) — bạn chiến đấu và vợ của V. I. Lê-nin. Đảng viên từ năm 1898. Sau Cách mạng tháng Mười là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục; đã lãnh đạo Tổng cục giáo dục chính trị (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 563 - 564). — 34, 70, 72, 288, 303, 317.
- Crư-len-cô, N. V.* (1885 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1918, làm việc tại các cơ quan tư pháp xô-viết. Năm 1922 — chủ tịch Tòa án cách mạng tối cao của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy tư pháp và trợ lý thứ nhất của ủy viên công tố nước Cộng hòa (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 818). — 289, 336, 378.
- Cu-dơ-nê-txốp, N. G.* — kỹ sư giao thông, là tác giả (cùng với A. I. Ô-đin-txốp) của những công trình đầu tiên trên thế giới về thiết kế chế tạo những đầu máy đi-ê-den có bộ phận truyền lực bằng điện và những động cơ kéo chạy bằng điện riêng. — 110.
- Cu-nốp* (Cunow), *Hen-rích* (1862 - 1936) — đảng viên dân chủ - xã hội cánh hữu Đức, nhà sử học, nhà xã hội học và nhân chủng học, giáo sư Đức. Lúc đầu đi theo chủ nghĩa Mác, sau đó trở thành tên xét lại và xuyên tạc chủ nghĩa Mác (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 524 - 525). — 275, 439, 593, 597.
- Cu-rô-pát-kin, A. N.* (1848 - 1925) — tướng trong quân đội, trong cuộc chiến tranh Nga - Nhật 1904 - 1905, là tổng tư lệnh bộ binh, sau đó là tổng tư lệnh tất cả các lực lượng vũ trang Nga ở Viễn Đông (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 536). — 579.
- Cu-sne, B. A.* (1888 - 1937) — nhà văn. Vào đảng từ năm 1917. Cùng với hoạt động viết văn, trong những năm 1920 - 1921 làm việc ở tơ-rốt điện thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, với tư cách là phó ban. — 77.

- Cu-u-xi-nen, O. V.* (1881 - 1964) — một trong những nhà sáng lập Đảng cộng sản Phần-lan. Từ năm 1921 đến năm 1939 — ủy viên và một trong những bí thư của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 639 - 640). — 59.
- Cun* (Kun), *Bê-la* (1886 - 1939) — một trong những nhà sáng lập và lãnh đạo Đảng cộng sản Hung-ga-ri. Năm 1919 đứng đầu Chính phủ xô-viết Hung-ga-ri. Sau khi Chính quyền xô-viết ở Hung-ga-ri bị thất bại đã sang Áo, sau đó sang Nga. Là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 690). — 129, 313, 314.
- Cuốc-giơ-ne, B. A.* (sinh năm 1896) — đảng viên từ năm 1916. Trong những năm 1921 - 1922, làm chủ tịch ủy ban kỹ thuật tại nhà máy đóng tàu và cơ khí Ban-tích ở Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm sau đó làm công tác giảng dạy và hành chính. Năm 1927 bị khai trừ khỏi Đảng cộng sản (b) Nga vì hoạt động bè phái. — 77.
- Cuốc-xki, Đ. I.* (1874 - 1932) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1918 đến 1928 — bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp, từ năm 1921, là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 738 - 739). — 1, 12, 23, 27, 34, 94, 114, 155 - 156, 212, 215, 216 - 217, 220, 252, 273 - 274, 289 - 290, 291, 378, 542, 553.

D

- Da-goóc-xki* (*Lu-bô-txơ-ki*), *V. M.* (1883 - 1919) — đảng viên từ năm 1905. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác trong đại sứ quán xô-viết tại Béc-lanh. Tháng Sáu 1918, trở về Mát-xcơ-va và ít lâu sau được bầu làm bí thư Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va. Hy sinh ngày 25 tháng Chín 1919 khi quả bom do bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ném vào nổ trong trụ sở của Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 478 - 479). — 544.
- Da-lu-txơ-ki, P. A.* (1887 - 1937) — đảng viên từ năm 1907. Năm 1921 — ủy viên và thư ký của Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, ủy viên Ban thanh đảng trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 766). — 107— 108, 132 - 133.

Dăc-xơ, B. G. (sinh năm 1886) — năm 1918 công tác tại Bộ dân ủy tài chính, trong những năm 1921 - 1922 — trợ lý chánh văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng. — 243, 244.

Dê-vin, I-a. Đ. (1888 - 1918) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1904. Là học viên trường đảng ở Lông-giuy-mô do Lê-nin lãnh đạo. Là một trong những người tổ chức cuộc đấu tranh để thiết lập Chính quyền xô-viết ở A-đéc-bai-gian. Sau khi Công xã Ba-cu bị thất bại, ngày 20 tháng Chín 1918 là một trong số 26 bộ trưởng dân ủy Ba-cu bị bọn can thiệp Anh và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng xử bắn (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 480). — 136.

Di-nô-vi-ép (Ra-đô-mư-xlơ-xki), G. E. (1883 - 1936) — vào đảng từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười — chủ tịch Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, là ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 640 - 641). — 18, 25, 97, 108, 128 - 129, 178, 182 - 183, 193, 197 - 198, 262, 318, 323, 324, 330, 331 - 332, 353 - 354, 356, 368, 372, 397, 407, 408, 414 - 415, 426, 448, 527, 597 - 612.

Đ

Đa-ni-sép-xki, C. Kh. (1884 - 1941) — đảng viên từ năm 1900. Từ đầu năm 1921 — tổng cục trưởng Tổng cục lâm nghiệp và còn phụ trách công tác quản lý kinh tế khác (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 526 - 527). — 133, 551.

Đa-vít (David), E-đư-a (1863 - 1930) — một trong những lãnh tụ cánh hữu trong Đảng dân chủ - xã hội Đức, về nghề nghiệp là nhà kinh tế; đứng trên lập trường xét lại học thuyết của Mác về vấn đề ruộng đất, đã tìm cách chứng minh "tính vững chắc" của kinh tế tiểu nông dưới chế độ tư bản chủ nghĩa (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 6, tr. 697 - 698). — 458, 482.

Dan-xki, B. G. (Cô-ma-rốp-xki, C. A., Kh) (sinh năm 1883) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan từ năm 1901. Năm 1911, gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, cộng tác với các báo "Ngôi sao" và "Sự thật". Trong những năm 1913 - 1914 — biên tập viên tạp chí "Vấn đề bảo hiểm xã hội" (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 475). — 430.

Đây-tơ, L. G. (1855 - 1941) — người tham gia phong trào dân túy, sau đó tham gia phong trào dân chủ - xã hội; sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga là một phần tử men-sê-vích (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 522 - 523). — 588.

Đgiéc-gin-xki, Ph. E. (1877 - 1926) — đảng viên từ năm 1895. Sau Cách mạng tháng Mười — chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống bọn phản cách mạng và bọn phá hoại ngầm. Từ năm 1921, còn làm bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 641 - 642). — 52, 327, 333, 347 - 348, 353, 371, 398 - 399, 425, 426, 430, 525 - 526, 542.

Đô-vga-lép-xki, V. X. (1885 - 1934) — đảng viên từ năm 1908. Trong những năm 1921 - 1924 — bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 768 - 769). — 80, 334 - 336.

Đu-khô-nin, N. N. (1876 - 1917) — tướng trong quân đội cũ, một tên quân chủ. Sau Cách mạng tháng Mười đã tự xưng là tổng tư lệnh tối cao và mưu toan tổ chức cuộc phiến loạn phản cách mạng chống Chính quyền xô-viết (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 642). — 491.

Đút-ghên (Đuggan), M. I. — một công dân Mỹ, chuyên gia về tổ chức, xây dựng và khai thác đường dây điện thoại và điện báo. — 560 - 561.

E

Éc-ma-cốp, V. X. (sinh năm 1888) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1922 - 1925, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 631 - 632). — 381 - 382.

Éc-man-xki, A. (Cô-gan, O. A.) (1866 - 1941) — đảng viên dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích. Năm 1918 là ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng men-sê-vích. Năm 1921 rời bỏ đảng men-sê-vích, làm công tác khoa học ở Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 742). — 363 - 364.

En-txin, B. M. (sinh năm 1875) — vào đảng từ năm 1897. Trong những năm 1919 - 1920 — chủ tịch Ủy ban cách mạng tỉnh U-pha. — 541.

Ê

Ê-giốp, I. C. (sinh năm 1885) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1918 - 1924 — tổng cục trưởng Tổng cục phụ trách kho tàng nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 293.

Ê-gô-rốp, N. M. (sinh năm 1871) — nghị sĩ Đu-ma nhà nước III, tham gia đảng đoàn dân chủ - xã hội (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 22, tr. 536). — 185.

Ê-mê-li-a-nốp, N. A. (1871 - 1958) — công nhân, đảng viên từ năm 1904. Tháng Bảy - tháng Tám 1917, thực hiện nhiệm vụ của đảng, đã giấu V. I. Lê-nin ở Ra-dơ-líp để tránh sự truy nã của Chính phủ lâm thời. Từ cuối năm 1921, làm công tác kinh tế tại cơ quan đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa Xô-viết Nga ở E-xtô-ni-a. — 32 - 33, 123.

Ê-nu-kít-dê, A. X. (1877 - 1937) — đảng viên từ năm 1898. Trong những năm 1918 - 1922 — ủy viên Đoàn chủ tịch và thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 477 - 478). — 60, 70 - 71, 72, 73, 140, 141, 146, 205, 210 - 211, 271.

G

Ga-nê-txơ-ki (Phước-xten-béc), I-a. X. (1879 - 1937) — đảng viên từ năm 1896, nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga. Trong những năm 1921 - 1923 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 22, tr. 530 - 531). — 41, 286, 299 - 300, 312 - 313, 316, 467.

Ga-pôn, G. A. (1870 - 1906) — linh mục; tên khiêu khích, tay sai của sở mật thám Nga hoàng (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 515). — 613.

Gam-ma — xem Mác-tốp, L.

Ghê-chi-ô, Ph. A. (1863 - 1938) — chuyên gia lớn về các bệnh nội khoa; từ những ngày đầu mới tổ chức Cục bảo vệ sức khỏe Crem-li đã được mời đến làm việc ở đó. Từ năm 1919, là thầy thuốc của V. I. Lê-nin (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 626 - 627). — 91, 151 - 152, 361, 550.

Ghút-ti-xơ, V. M. (1881 - 1938) — đại tá quân đội cũ của Nga, từ năm 1918 phục vụ trong Hồng quân. Từ tháng Năm 1920 đến tháng Bảy 1921 — tư lệnh mặt trận Cáp-ca-dơ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 589). — 550.

Ghe-xơ (Guest), Lê-xli Hây-đơn (sinh năm 1877) — nhà hoạt động xã hội Anh, nhà chính luận, đảng viên Công đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 699). — 264.

Gi-đê-lép, N. A. (1880 - 1950) — đảng viên từ năm 1903, là người tích cực tham gia cuộc cách mạng 1905 - 1907. Đã làm công tác đảng ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Trong những năm 1921 - 1923 — cán bộ để thực hiện những ủy nhiệm quan trọng của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau đó làm công tác quản lý kinh tế trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; từ năm 1927 — thành viên ban quản trị "Tổng công ty lông thú toàn liên bang". — 364.

Gia-giê-n-lô (Jagiello), E. I. (sinh năm 1873) — nhà hoạt động của phong trào công nhân Ba-lan, đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan "phái tả" (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 527). — 478.

Giác-rốt-xơ, G. M. (1882 - 1965) — nhà báo. Năm 1917 — phóng viên hãng thông tấn Mỹ "Associated Press". Năm 1924, sang cư trú ở Liên-xô, làm công tác báo chí và giảng dạy. — 490 - 491.

Gien-tốp, I. I. (1890 - 1939) — đảng viên từ năm 1917. Tham gia cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười ở Mát-xcơ-va. Sau Cách mạng tháng Mười — chủ tịch Xô-viết khu phố Bau-man-xki ở Mát-xcơ-va, giám đốc một nhà máy ở Bê-gít-xơ (Bri-an-xcơ), chủ tịch Hội đồng các công đoàn tỉnh Mát-xcơ-va, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-dơ-bê-ki-xtan, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lao động Liên-xô. Từ năm 1931 lãnh đạo việc xây dựng nhà máy ở Tsê-li-a-bin-xcơ, U-pha và phụ trách công tác khác. — 14 - 15.

Giu-ni-út — xem Lúc-xăm-bua, Rô-da.

Giu-ô (Jouhaux), *Lê-ông* (1879 - 1954) — một nhà hoạt động cải lương chủ nghĩa của phong trào công đoàn Pháp và quốc tế. Trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới — theo chủ nghĩa sô-vanh (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 700). — 590.

Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích — xem *Cơ-gi-gia-nốp-xki*, G. M.

Gli-át-xe, M. I. (1890 - 1951) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1918 đến 1924 làm việc trong ban thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 634). — 17, 89, 92 - 93, 184 - 185, 265, 375 - 376.

Goóc-bu-nốp, N. P. (1892 - 1938) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1920 — chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (sau đó là Liên-xô) và của Hội đồng lao động và quốc phòng, ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 743). — 6, 8, 14 - 15, 18 - 19, 21, 26, 34, 38, 48, 49, 50, 51 - 52, 52, 53, 54 - 55, 61 - 62, 65, 74, 79 - 80, 81, 82, 86, 88, 89, 99, 104, 148 - 151, 169, 180, 181, 185, 190 - 191, 202 - 203, 206 - 207, 216 - 217, 218, 220, 221 - 222, 224 - 225, 229 - 230, 232 - 233, 237, 241 - 242, 243, 244, 246, 247, 249, 250 - 251, 252, 256, 261, 265, 271, 271 - 272, 273, 278 - 279, 282 - 283, 288, 291, 389, 390, 403, 412, 413, 424, 434 - 435, 519, 533.

Goóc-bu-nốp, P. P. (1885 - 1937) — đảng viên từ năm 1918. Từ tháng Hai 1921 đến tháng Hai 1922 — chánh văn phòng Bộ dân ủy ngoại giao, từ tháng Chín 1921 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 617 - 618). — 7 - 8, 82, 135, 154.

Goóc-ki, *Mác-xim* (*Pê-scốp*, A. M.) (1868 - 1936) — nhà văn vô sản vĩ đại, người đặt nền móng cho chủ nghĩa hiện thực xã hội chủ nghĩa, người sáng lập ra nền văn học xô-viết (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 5, tr. 616 - 617). — 85, 93, 237, 365, 367, 533, 548, 613.

Gô-rép, A. A. (1884 - 1953) — chuyên gia trong lĩnh vực kỹ thuật điện. Trong những năm 1902 - 1907, tham gia phong trào sinh viên cách mạng. Từ năm 1919 là giáo sư Trường đại học bách khoa Pê-tơ-rô-grát. Đã tham gia soạn thảo kế hoạch GOELRO, làm chủ nhiệm ban kế hoạch điện thuộc Tổng cục điện lực,

ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước, cố vấn Cục xây dựng khu kinh tế trung Vôn-ga và Cục xây dựng các công trình thủy lợi. — 188 - 189.

Gôi-khơ-bác, A. G. (1883 - 1962) — đảng viên từ năm 1919 đến năm 1924. Từ tháng Mười 1920 đến 1924 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp, thành viên của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 634 - 635). — 36, 329 - 330.

Gôn-đen-béc, I. P. (1873 - 1922) — đảng viên dân chủ - xã hội, sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là đảng viên bôn-sê-vích; nhà báo. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới — người thuộc phái vệ quốc. Năm 1920, lại được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 845). — 35, 135.

Grê-s nô-va, C. M. (sinh năm 1876) — nữ y sĩ. Trong những năm 1913 - 1952 làm ở bệnh viện mang tên Bốt-kin. Sau khi V. I. Lê-nin được mổ để lấy viên đạn ra, bà đã đến điện Crem-li để băng bó cho Lê-nin. — 350 - 351.

Grim (Grimm), *Rô-bóc* (1881 - 1958) — một trong những lãnh tụ của Đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ. Trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới — chủ tịch Ủy ban xã hội chủ nghĩa quốc tế, người theo phái giữa (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 515). — 484, 590.

Grô-man, V. G. (sinh năm 1874) — vào năm 1920 là chủ tịch Ủy ban nghiên cứu thiệt hại do cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và nội chiến gây ra cho nền kinh tế quốc dân Nga, từ năm 1921 — ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 821). — 36.

Gu-xép, A. I. — nông dân tỉnh Tve. — 126.

Gu-xép, X. I. (*Đráp-kin*, I-a. Đ.) (1874 - 1933) — đảng viên từ năm 1896. Trong những năm 1921 - 1923 — cục trưởng Cục bảo vệ chính trị và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 514 - 515). — 142.

Gúp-kin, I. M. (1871 - 1939) — nhà địa chất xuất sắc. Là đảng viên từ năm 1921. Từ năm 1918, đảm nhiệm các chức vụ lãnh đạo trong các cơ quan trung ương phụ trách nền công nghiệp dầu mỏ và ngành

địa chất của nước Nga xô-viết (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 743 - 744). — 557.

Gút-rích (Goodrich), *Giêm-xơ Pát-nam* (sinh năm 1864) — ủy viên Ban chấp hành toàn quốc Đảng cộng hòa Mỹ, trong những năm 1917 - 1921 — thống đốc bang In-đi-a-na. — 20.

H

Ha-ri-man (Harriman), *Uy-li-am A-vê-ren* (sinh năm 1891) — tên cá mập tư bản tài chính Mỹ. — 175.

Ha-xken (Haskell) *Uy-li-am Nê-phi-u* (sinh năm 1878) — đại tá; trong những năm 1921 - 1922 — phái viên toàn quyền của Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ ở Nga. — 405 - 406, 411.

Hác-tvích — 55.

Ham-mơ (Hammer), *Ác-măng* — thư ký "Công ty liên hợp dược phẩm và hóa chất" Mỹ, vào năm 1921 được Chính phủ xô-viết cho tô nhượng việc khai thác các mỏ a-mi-ăng ở U-ran. Trong những năm 1925 - 1930, đứng đầu xí nghiệp tô nhượng của công ty này ở Liên-xô về sản xuất và tiêu thụ văn phòng phẩm. — 81, 104, 296, 330, 332, 353, 356.

Ham-mơ (Hammer), *Giuy-li-út* (sinh năm 1874) — nhà triệu phú Mỹ. Tổ thái độ hữu nghị đối với Cách mạng tháng Mười ở Nga. Từ năm 1921 đến 1927, là chủ tịch ban quản trị xí nghiệp tô nhượng Mỹ "A-la-mê-ri-cô" về khai thác mỏ a-mi-ăng ở A-la-pa-ép-xcơ (U-ran). — 331.

Hen-đman (Hyndman), *Hen-ri May-ơ* (1842 - 1921) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Anh, theo chủ nghĩa cải lương (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 471). — 593.

Hin-man (Hillman), *Xít-nây* (1887 - 1946) — nhà hoạt động công đoàn Mỹ, sinh ở Lit-va. Từ năm 1907, sống ở Mỹ, trong những năm 1921 - 1922 đến Mát-xcơ-va, được gặp V. I. Lê-nin để hội đàm về vấn đề thành lập Hiệp hội công nghiệp Nga - Mỹ về trợ giúp khôi phục kinh tế nước Nga xô-viết. Năm 1945 tham gia thành lập Liên hiệp công đoàn thế giới. — 206.

Hu-vơ (Hoover), *Héc-bóc Clác* (1874 - 1964) — nhà hoạt động chính trị Mỹ, một tên tư bản lớn; từ năm 1919 — chủ tịch Cơ quan quản

lý viện trợ Mỹ. Trong những năm 1921 - 1928 — bộ trưởng Bộ thương nghiệp Mỹ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 631). — 405 - 406, 411.

Huy-xman (Huysmans), *Ca-min* (1871 - 1968) — một trong những nhà hoạt động kỳ cựu của phong trào công nhân Bỉ. Trong những năm 1904 - 1919 — thư ký Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa của Quốc tế II. Trong thời kỳ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, đứng trên lập trường phái giữa (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 17, tr. 589 - 590). — 484.

I

I-a-cô-ven-cô, *V. G.* (1889 - 1938) — đảng viên từ tháng Bảy 1917. Từ năm 1920 đến năm 1922, là chủ tịch Ủy ban cách mạng và Ban chấp hành Xô-viết huyện Can-xcơ, phó chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Cra-xnôi-ác-xcơ. Từ năm 1922 đến năm 1923 — bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 745 - 746). — 105 - 106, 111, 120 - 121, 219, 324 - 325, 343.

I-a-cu-bốp, *A. X.* (1882 - 1923) — đảng viên từ năm 1900. Sau Cách mạng tháng Mười — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, bộ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông U-cra-i-na. — 500 - 501.

I-a-gô-đa, *G. G.* (1891 - 1938) — vào đảng từ năm 1907. Làm công tác đảng ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt và ở Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1919 - 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương; từ năm 1920 làm công tác lãnh đạo trong Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Cục bảo vệ chính trị nhà nước — Cục bảo vệ chính trị nhà nước thống nhất, Bộ dân ủy nội vụ. Năm 1937, bị cách chức ủy viên Ban chấp hành trung ương và khai trừ khỏi đảng do hoạt động chống đảng. — 91.

I-a-khôn-tốp, *V. I.* (1877 - 1926) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp, thành viên của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 252 - 255.

I-a-rô-xláp-xki, *E. M.* (1878 - 1943) — đảng viên từ năm 1898. Năm 1921 — bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga

- (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 15, tr. 564). — 120, 561.
- I-dơ-mai-lốp, A. I-u.* — đảng viên từ năm 1907; trong những năm 1919 - 1920 - ủy viên Ban chấp hành đảng bộ tỉnh Ba-ski-ri-a Đảng cộng sản (b) Nga, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt Ba-ski-ri-a. — 541.
- I-lin, P. P.* (1886 - 1951) — trong những năm 1918 - 1923, là giám đốc nhà máy ô-tô quốc doanh số 4 (nay là nhà máy dụng cụ đo lường chính xác ở Mát-xcơ-va). — 115.
- I-óc-đan-xki, N. I.* (1876 - 1928) — đảng viên dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích, năm 1921 vào Đảng cộng sản (b) Nga. Làm công tác ngoại giao và công tác báo chí xuất bản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49 tr. 851). — 174.
- I-ô-nốp, I. I.* (1887 - 1942) — vào đảng từ năm 1904. Từ năm 1918 — giám đốc nhà xuất bản của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 700 - 701). — 158.
- I-óp-phê, A. A.* (1883 - 1927) — đảng viên từ năm 1917, Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác ngoại giao trọng trách (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 746). — 153, 154, 174.
- I-pa-chi-ép, V. N.* (1867 - 1952) — giáo sư hóa học, viện sĩ. Trong những năm 1921 - 1922 — ủy viên Đoàn chủ tịch và trưởng Ban công nghiệp hóa chất thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1930, ra nước ngoài làm công tác khoa học và không trở về nước. — 286.
- I-u-ma-gu-lốp, Kh. I-u.* (1891 - 1937) — vào đảng từ năm 1918 đến năm 1922; bị khai trừ khỏi đảng do hoạt động dân tộc chủ nghĩa. Năm 1927, lại được kết nạp làm đảng viên dự bị, năm 1931 được chuyển thành đảng viên chính thức. Trong những năm 1919 - 1920 — chủ tịch Ủy ban cách mạng nước Cộng hòa Ba-ski-ri-a. Về sau làm công tác kinh tế và công tác chính quyền. — 542.
- I-u-nu-xốp, C.* (1897 - 1956) — thợ mộc. — 439.

K

- Kéc-gien-txép (Lê-bê-đép), P. M.* (1881 - 1940) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1921 - 1923 — đại diện toàn quyền của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Thụy-điển (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 747). — 32, 313, 314.
- Kê-đrốp, X. N.* (sinh năm 1863) — trong những năm 1919 - 1922, là trưởng ban tài chính Sở thanh tra kỹ thuật công nghiệp và Sở thanh tra chất đốt của Bộ dân ủy thanh tra công nông. — 156.
- Kê-ren-xki, A. Ph.* (1881 - 1970) — đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là bộ trưởng Bộ tư pháp, bộ trưởng Bộ chiến tranh và hàng hải, sau đó là thủ tướng Chính phủ lâm thời tư sản và tổng tư lệnh tối cao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 646). — 198.
- Kha-la-tốp, A. B.* (1896 - 1938) — đảng viên từ năm 1917. Năm 1921 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chủ tịch Ủy ban cung cấp công nhân thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 704). — 6, 14.
- Khác-lốp, V. N.* (sinh năm 1887) — đảng viên từ năm 1917 (bị gián đoạn sinh hoạt đảng từ năm 1923 đến năm 1930). Trong những năm 1918 - 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 703). — 512.
- Khai-đa-rốp, C.* (sinh năm 1899) — thợ mộc và là nhà điêu khắc trên gỗ, là người tham gia cuộc triển lãm nghệ thuật dân gian năm 1923 ở Mát-xcơ-va. Từ năm 1958, là hội viên Hội mỹ thuật Liên-xô. — 439 - 440.
- Khau-xtốp, V. I.* (sinh năm 1884) — một phần tử men-sê-vích. Nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt công nhân tỉnh U-pha, tham gia đảng đoàn dân chủ - xã hội. — 478.
- Khin-tsúc, L. M.* (1868 - 1944) — đảng viên từ năm 1920. Từ năm 1921 đến năm 1926 là chủ tịch ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà

- xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 775 - 776). — 3, 66, 73, 102 - 103, 213, 265 - 267, 283, 354 - 355, 367 - 368, 369, 372 - 373.
- Khô-đô-rốp-xki, I. I.* (1885 - 1940) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1921 - 1922 — bí thư Cục Xi-bi-ri thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga; từ 1922, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục. Trong những năm 1924 - 1928 — thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 748). — 410.
- Kiéc-pi-tơ-ni-cốp, V. Đ.* (1881 - 1940) — kỹ sư công nghệ. Trong những năm 1920 - 1924 — cục phó Cục khai thác than bùn bằng thủy lực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 746). — 436.
- Ki-rốp (Cô-xtơ-ri-cốp), X. M.* (1886 - 1934) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1921 - 1925 — bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) A-déc-bai-gian. Tại các Đại hội X và XI của đảng, đã được bầu là ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, từ năm 1923 - ủy viên Ban chấp hành trung ương — (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 642). — 303.
- Ki-xê-lép, A. X.* (1879 - 1938) — đảng viên từ năm 1898. Trong những năm 1921 - 1923 — chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy; tại các Đại hội X và XI của đảng được bầu là ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 748). — 43, 54 - 55, 57, 80, 116, 190, 315.
- Knhì-pô-vích, N. M.* (1862 - 1939) — nhà bác học xô-viết nổi tiếng, nhà động vật học và nhà hoạt động xã hội, người sáng lập ngư loại học Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 53, tr. 634). — 409 - 410.
- Kvoét-xen (Quessel), Lút-vích* (1872 - 1931) — đảng viên dân chủ - xã hội Đức, một nhà chính luận. — 459.

L

- La-da-rép, P. P.* (1878 - 1942) — nhà vật lý học, sinh lý học và vật lý học địa cầu nổi tiếng. Từ năm 1917, là viện sĩ hàn lâm. Trong

- những năm 1912 - 1925 — giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va, trong những năm 1920 - 1931 — giám đốc Viện sinh vật - vật lý nhà nước được thành lập theo sáng kiến của ông. Từ năm 1931, phụ trách khoa sinh vật - vật lý trong Viện y học thực nghiệm toàn liên bang ở Mát-xcơ-va. Từ năm 1938 — giám đốc Phòng thí nghiệm sinh vật - vật lý thuộc Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. Trong lĩnh vực vật lý địa cầu, những công trình nghiên cứu Dải dị thường từ tính vùng Cuốc-xơ của ông là quan trọng nhất. — 52, 88, 336.
- La-lai-an-tơ, I. Kh.* (1870 - 1933) — người tích cực tham gia phong trào dân chủ - xã hội ở Nga; sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là đảng viên bốn-sê-vích, phái viên của Ban chấp hành trung ương đảng ở nước Nga. Cuối năm 1913, bị đi đày chung thân ở Đông Xi-bi-ri; cho đến năm 1922 xa rời hoạt động chính trị. Từ năm 1922, làm việc ở Tổng cục giáo dục chính trị thuộc Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 606 - 607). — 146, 211.
- La-pi-rốp - Xcô-blô, M. I-a.* (1888 - 1947) — một chuyên gia lớn trong lĩnh vực kỹ thuật điện. Từ năm 1918 — chánh văn phòng và ủy viên của ban lãnh đạo Ban khoa học - kỹ thuật thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, đã tích cực tham gia công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga. Trong những năm 1918 - 1921 — chủ tịch ban quản trị các nhà máy sản xuất bóng đèn điện. Năm 1922, đi ra nước ngoài làm nhiệm vụ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và của Bộ dân ủy ngoại thương. Trong những năm 1923 - 1929, lãnh đạo các viện kỹ thuật điện và vô tuyến điện của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và của Bộ dân ủy bưu điện; là một trong những người sáng lập Viện kỹ thuật điện toàn liên bang. Trong những năm 1932 - 1937 — giám đốc Viện nghiên cứu khoa học thông tin trung ương. Từ năm 1924 — giáo sư và tiến sĩ khoa học kỹ thuật. — 333.
- La-pin-xki, P. L. (Lê-vin-xôn, I-a., Mi-khan-xki)* (1879 - 1937) — đảng viên cộng sản Ba-lan, từ năm 1919 — đảng viên Đảng cộng sản (b) Nga; là nhà kinh tế và nhà chính luận. Trong những năm 1920 - 1928 là cán bộ của cơ quan đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (Liên-xô) ở Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 705). — 231.

- La-rin, I-u. (Lu-ri-ê, M. A.)* (1882 - 1932) — đảng viên từ tháng Tám 1917. Trong những năm 1921 (từ tháng Mười một) — 1922 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 537). — 165, 172, 211.
- Lan-đê, C. I.* (1884 - 1937) — đảng viên từ năm 1905. Từ tháng Năm 1918 — bộ trưởng Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 705). — 511.
- Lát-xa-ri (Lazzari), Côn-xtan-ti-nô* (1857 - 1927) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Ý, một trong những người sáng lập ra Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, là ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng đó (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 777). — 24, 418.
- Lát-xan (Lassalle), Phéc-đi-năng* (1825 - 1864) — nhà xã hội chủ nghĩa tiểu tư sản Đức, người đề xướng ra một trong những biến tướng của chủ nghĩa cơ hội trong phong trào công nhân Đức — học thuyết Lát-xan (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 517 - 518). — 12.
- Lê-đê-bua (Ledebour), Ghê-oóc-gơ* (1850 - 1947) — đảng viên dân chủ - xã hội Đức; từ năm 1900 đến năm 1918, là nghị sĩ quốc hội Đức. Đã tham gia hội nghị Xim-méc-van, ngã theo phái hữu Xim-méc-van (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 706). — 481, 590.
- Lê-ghin (Legien), Các-lơ* (1861 - 1920) — đảng viên dân chủ - xã hội cánh hữu Đức, một trong những thủ lĩnh của các công đoàn, một phần tử xét lại (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 608). — 457, 611.
- Lê-gia-va, A. M.* (1870 - 1937) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1920 đến năm 1925 — thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 749). — 15, 29, 46, 76, 79, 81 - 82, 98, 101, 122, 123, 124, 140, 176, 179, 201, 209, 212, 260, 278, 546, 553.
- Lê-giơ-nép, I. G.* (1891 - 1955) — nhà báo, nhà hoạt động văn học. Năm 1906 gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, đi theo phái bôn-sê-vích. Trong những năm thế lực phản động thống trị, đã rời bỏ công tác đảng. Sau Cách mạng tháng Hai 1917 đã cộng tác với báo "Ý chí Nga" và Cục điện báo Pê-tơ-rô-grát. Trong

- những năm 1918 - 1921, đã biên tập một loạt tạp chí và đồng thời phụ trách ban thông tin của báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga". Vào đầu năm 1922, đã sáng lập và biên tập tạp chí "Nước Nga mới" có khuynh hướng "Xmê-na-Vê-khơ", xuất bản ở Pê-tơ-rô-grát và về sau xuất bản ở Mát-xcơ-va cho đến tháng Năm 1926. Trong những năm sau đó, cũng tham gia hoạt động báo chí và văn học. Năm 1933, được kết nạp vào Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 348.
- Lê-nin (U-li-a-nốp), V. I.* (1870 - 1924) — xem những tài liệu tiểu sử. — 1, 12, 17, 19, 20, 30, 32 - 33, 35, 37, 41, 44, 46 - 47, 48, 51, 56, 58, 69 - 73, 75, 77, 79, 80, 81, 85, 86, 87, 91, 93, 95 - 96, 97, 98, 107 - 109, 122, 123, 129, 126, 127, 129, 141, 146, 149 - 151, 152, 155, 156, 163, 168 - 170, 177, 178, 182 - 184, 186, 193, 197 - 198, 200 - 201, 202, 203 - 204, 209, 223, 225, 231, 236, 240, 241, 252, 259, 260, 264, 265, 267, 271, 275, 279, 283, 287, 291, 298 - 303, 305, 307, 310, 312 - 313, 314, 317, 321, 329, 330, 334, 337, 339, 341, 346, 349, 353, 354, 357, 359, 360, 361, 362, 365 - 367, 368, 371, 372, 375, 376, 378, 380, 382, 385, 390, 396, 397, 398, 400, 404, 405 - 406, 407, 408, 413, 415, 418, 419, 420, 421 - 422, 423, 434, 435, 439, 440, 445, 447, 453 - 455, 457, 458, 459, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 482, 508, 519, 540, 544, 553 - 554, 560 - 561, 565, 585, 588, 589, 613.
- Lê-pê-sin-xcai-a, N. X.* (1890 - 1923) — từ năm 1918 đến năm 1923 làm việc trong ban thư ký của V. I. Lê-nin — 92, 246, 336, 346, 352, 356.
- Lê-plép-xki, G. M.* (1889 - 1939) — đảng viên từ tháng Ba 1917. Trong những năm 1921 - 1923 là thành viên, sau đó là chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trong những năm sau đó là cán bộ trọng trách của Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô, trong những năm 1934 - 1939 là phó ủy viên công tố Liên-xô. — 80.
- Lê-vi, V. L.* (1880 - 1948) — kỹ sư điện. Từ năm 1918, làm việc ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao với tư cách là cục trưởng, sau đó là tổng cục phó Tổng cục điện lực; đã tích cực tham gia công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 778). — 104, 434.
- Lê-vin, L. G.* (1870 - 1938) — bác sĩ nội khoa. Từ tháng Tư 1920 — bác sĩ kê đơn, trưởng khoa nội ở bệnh viện Crem-li. — 222.

- Lê-vin, M. L.* — trong những năm 1921 - 1922 là cán bộ của Ủy ban cứu đói trung ương trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. — 50.
- Lê-m-kê, M. C.* (1872 - 1923) — nhà sử học của nền văn học Nga và của phong trào cách mạng Nga (chủ yếu là những năm 60 của thế kỷ XIX). Từ tháng Ba 1917 đến tháng Tám 1918 — phụ trách Sở phát hành tiền ở Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1920 - 1921 là ủy viên ban biên tập tạp chí "Sách và cách mạng". Tháng Giêng 1922 vào Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Chín 1922 là phó chủ tịch, và từ tháng Giêng 1923 — chủ tịch ban quản trị tờ-rôt "Cục kiểm kê, phân phối và phát hành sách báo Pê-tơ-rô-grát". — 18.
- Li-a-đốp, N. N.* (*Man-đen-stam, M. N.*, Li-đin) (1872 - 1947) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên bôn-sê-vích (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 567 - 568). — 454.
- Li-đin* — xem Li-a-đốp, M. N.
- Li-xi-txun, P. I.* (1877 - 1948) — nhà bác học chọn giống. Trong những năm 1908 - 1929 làm việc ở trạm thí nghiệm Sa-ti-lốp (nay là Trạm hạt giống nhà nước Sa-ti-lốp ở tỉnh Ô-ri-ôn). Từ năm 1929 phụ trách khoa chọn giống và nhân giống cây trồng của Học viện nông nghiệp Mát-xcơ-va mang tên C. A. Ti-mi-ri-a-dép. Là nhà hoạt động công huân trong lĩnh vực khoa học và kỹ thuật của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, từ năm 1935 là viện sĩ hoạt động trong Viện hàn lâm khoa học nông nghiệp toàn liên bang mang tên Lê-nin. — 392.
- Liép-nếch* (*Liebknecht*), *Các-lơ* (1871 - 1919) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Đức và phong trào công nhân quốc tế, một trong những nhà lãnh đạo cánh tả của Đảng dân chủ - xã hội Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 809 - 810). — 483, 590.
- Lít-ken-xơ, E. A.* (1888 - 1922) — đảng viên từ năm 1919. Từ tháng Giêng 1921 — thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 779). — 98 - 99, 104, 204, 223 - 224, 435.
- Lít-vi-nốp, M. M.* (1876 - 1951) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1921 là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 8, tr. 619). — 32, 101, 127 - 128, 140, 154, 165, 171, 174, 200, 201, 212, 240, 241, 286, 299, 386, 411, 533.

- Lô-ba-tsép, I. X.* (1879 - 1933) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1920 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Từ tháng Hai 1922 là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 645). — 5 - 6.
- Lô-đốp-xki* (*Đrít-dô*), *X. A.* (1878 - 1952) — đảng viên từ năm 1901. Từ năm 1921 đến năm 1937 — tổng thư ký Quốc tế công đoàn đỏ (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 491). — 416.
- Lô-ít Gióc-giơ* (*Lloyd George*), *Đa-vít* (1863 - 1945) — nhà hoạt động nhà nước Anh, lãnh tụ đảng tự do. Trong những năm 1916 - 1922 là thủ tướng Anh (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 642 - 643). — 137.
- Lô-mô-nô-xốp, I-u. V.* (sinh năm 1876) — chuyên gia trong lĩnh vực vận tải đường sắt, giáo sư. Trong những năm 1920 - 1922 là trưởng phái đoàn đường sắt thực hiện các đơn đặt hàng ở Thụy-điển và ở Đức về việc mua đầu máy chạy bằng hơi nước, thiết bị đường sắt và những thiết bị kỹ thuật khác (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 646). — 2, 32, 140, 179, 188, 190, 284 - 285, 326, 371, 398.
- Lô-mốp, M. A.* (sinh năm 1886) — kỹ sư, trong những năm 1918 - 1921 làm việc ở ban kim khí thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 115.
- Lu-na-tsác-xki, A. V.* (1875 - 1933) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ đầu những năm 90. Sau Cách mạng tháng Mười — bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 9, tr. 533 - 534). — 104, 143, 148, 343 - 344, 435, 497.
- Lu-tô-vi-nốp, I-u. Kh.* (1887 - 1924) — đảng viên từ năm 1904. Năm 1921 được chỉ định làm phó đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 521 - 522). — 32.
- Lúc-xăm-bua* (*Luxemburg*), *Rô-da* (1871 - 1919) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Ba-lan và phong trào công nhân

Đức, một trong những lãnh tụ cánh tả của Quốc tế II (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 574 - 575). — 453, 455, 462, 465 - 472, 596, 600, 610, 616.

M

Ma-kha-rát-dê, Ph. I. (1868 - 1941) — đảng viên từ năm 1903. Từ tháng Ba 1921 đến tháng Hai 1922 — chủ tịch Ủy ban cách mạng, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp Gru-di-a (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 594). — 87, 426.

Ma-lê-txơ-ki, A. M. (1879 - 1937) — đảng viên dân chủ - xã hội Ba-lan. Năm 1906 được bầu là ủy viên Ban lãnh đạo trung ương của Đảng dân chủ - xã hội vương quốc Ba-lan và Lit-va. Sau khi Đảng dân chủ - xã hội Ba-lan chia rẽ năm 1912 là một trong những người lãnh đạo cái gọi là phái đối lập "Rô-dơ-la-mốp", gần gũi nhất với những người bôn-sê-vích, là biên tập viên cơ quan ngôn luận của phái đó — "Báo công nhân" (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 494). — 467.

Ma-li-nốp-xki, R. V. (1876 - 1918) — nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt cho đoàn cử tri công nhân tỉnh Mát-xcơ-va, tham gia đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đu-ma. Về sau bị vạch mặt là một tên khiêu khích, là mật thám của cơ quan an ninh Nga hoàng. Năm 1918 đã bị truy tố trước tòa án và bị xử tử theo bản tuyên án của Tòa án tối cao của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 521). — 478.

Mi-ni-cốp-xki, A. A. (1865 - 1920) — tướng trong quân đội cũ; trong thành phần cuối cùng của Chính phủ lâm thời, là thứ trưởng Bộ chiến tranh, cho đến cuối tháng Mười một 1917 làm quyền trưởng ban kỹ thuật về cung cấp cho quân đội, sau này phục vụ trong Hồng quân (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 650). — 491.

Ma-nu-in-xki, Đ. D. (1883 - 1959) — đảng viên từ năm 1903. Vào tháng Mười một 1917 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 652 - 653). — 492.

Ma-nu-tsa-ri-an-txơ, S. M. (1889 - 1969) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1920 - 1924 phụ trách thư viện riêng của

V. I. Lê-nin (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 628). — 178.

Ma-ru-sép-xki, V. V. (sinh năm 1874) — tướng trong quân đội cũ. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là tổng tham mưu trưởng. Trong những năm 1918 - 1919 — tư lệnh quân đội bạch vệ ở miền Bắc. — 491.

Ma-xlốp, P. P. (1867 - 1946) — nhà kinh tế, đảng viên dân chủ - xã hội, tác giả một loạt tác phẩm về vấn đề ruộng đất, trong đó mưu toan xét lại chủ nghĩa Mác (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 5, tr. 624). — 459.

Ma-xlốp, X. L. (sinh năm 1873) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh hữu, bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 812). — 487.

Mác (Marx), Các (1818 - 1883). — 12, 300, 307, 482, 586, 593 - 594, 595, 607.

Mác - Đô-nan (Macdonald), Ph. R. — đại tá, đồng giám đốc một trong những ngân hàng lớn của Anh. — 200.

Mác-cốp, N. E. (Mác-cốp đệ nhị) (sinh năm 1876) — một tên địa chủ lớn, một chính khách phản động của nước Nga Nga hoàng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 712). — 463.

Mác-cốp, X. Đ. (1880 - 1922) — đảng viên từ năm 1901. Từ năm 1919 — thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 648). — 536.

Mác-khlép-xki (Marchlewski), Giu-li-an (Các-xki) (1866 - 1925) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Ba-lan và phong trào công nhân quốc tế (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 542). — 457.

Mác-ten-xơ, L. C. (1875 - 1948) — đảng viên từ năm 1893. Từ năm 1921 — ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 783). — 10, 28, 293, 295, 297, 298, 299, 303, 561.

Mác-tư-nốp, A. (Pi-ke, A. X.) (1865 - 1935) — một trong những lãnh tụ của "phái kinh tế", nhà hoạt động nổi tiếng của phái men-sê-vích.

- Sau Cách mạng tháng Mười đã ly khai phái men-sê-vích (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 549). — 584, 585.
- Mác-tốp, L. (Txê-đéc-bau-mơ, I-u. O., Gam-ma)* (1873 - 1923) — một trong những lãnh tụ của phái men-sê-vích (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 4, tr. 661). — 457, 465 - 466, 468, 482, 485.
- Mác-xa, Prô-cốp* (1883 - 1961) — nhà hoạt động xã hội và nhà ngoại giao Tiệp-khắc. Trong những năm 1918 - 1920 — nghị sĩ Quốc hội lập hiến Tiệp-khắc. Vào những năm 1921 - 1923 — đại sứ Tiệp-khắc ở Vác-sa-va; về sau, cho đến năm 1938 vẫn làm công tác ngoại giao. Trong thời gian chiến tranh thế giới thứ hai sống lưu vong ở Luân-đôn. Sau khi trở về nước Tiệp-khắc đã được giải phóng, là chủ tịch Ủy ban Xla-vơ, từ tháng Hai 1948 là chủ tịch Hội chiến binh Tiệp-khắc, sau đó là phó chủ tịch Liên minh những người chiến sĩ giành tự do. — 127.
- Mác-xi-mốp-xki, V. N.* (1887 - 1941) — đảng viên từ năm 1903. Đã làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va, Tu-la, Cò-lôm-na. Sau Cách mạng tháng Mười — thư ký Ban chấp hành xô-viết tỉnh Mát-xcơ-va, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nội vụ, tham gia công tác lãnh đạo khác. Năm 1922, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục, thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục. Trong những năm sau đó, làm việc ở cơ quan xuất bản của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, tham gia hoạt động khoa học, văn học và giảng dạy. — 393 - 394.
- Mai-no (Minor), Rô-bóc (Ban-li-xte, Đ.)* (1884 - 1952) — nhà xã hội chủ nghĩa Mỹ nổi tiếng, nhà báo và nghệ sĩ. Năm 1920 vào Đảng cộng sản Mỹ và trở thành một trong những nhà lãnh đạo của đảng đó (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 771). — 77.
- Man-txép, V. N.* (1888 - 1939) — đảng viên từ năm 1906. Năm 1922, là chủ tịch Ủy ban đặc biệt U-cra-i-na, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 649). — 347.
- Máp-phi (Maffi), Pha-bri-txi-ô* (1868 - 1955) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Ý, giáo sư y học. Là đảng viên đảng xã hội chủ nghĩa từ năm 1888, ngã theo cánh cách mạng của đảng

- đó. Năm 1921 đã thành lập và đứng đầu phái "Quốc tế III" trong đảng xã hội chủ nghĩa, về sau phái này đã hợp nhất với đảng cộng sản. Là đại biểu của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý tại Đại hội III Quốc tế cộng sản. Năm 1922, đã gia nhập Đảng cộng sản Ý, từ năm 1924, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Ý. — 418.
- Mđi-va-ni, P. G.* (Bu-đu) (1877 - 1937) — vào đảng từ năm 1903. Năm 1922 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a.
- Năm 1928, bị khai trừ khỏi đảng vì hoạt động theo phái đối lập Tơ-rốt-xki, năm 1931, được phục hồi đảng tịch; năm 1936 lại bị khai trừ khỏi đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 752). — 391, 426.
- Méc-hem (Merheim), An-phông-xơ* (1881 - 1925) — nhà hoạt động công đoàn Pháp, người theo chủ nghĩa công đoàn; đã tham gia hội nghị Xim-méc-van, ngã theo phái hữu Xim-méc-van (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 533). — 590.
- Men-si-cốp, E. X.* (1883 - 1926) — kỹ sư công nghệ, chuyên gia nổi tiếng về than bùn (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 784) — 207.
- Mét-xinh, X. A.* (1890 - 1946) — đảng viên từ năm 1908. Làm công tác đảng ở Vác-sa-va và trong quân đội. Sau Cách mạng tháng Mười, là thư ký Ban chấp hành xô-viết Xô-côn-ni-ki ở Mát-xcơ-va, sau đó làm công tác lãnh đạo tại Ủy ban đặc biệt, Cục bảo vệ chính trị nhà nước và Bộ dân ủy ngoại thương. Từ năm 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Tại Đại hội XVI, được bầu vào Ban kiểm tra trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 347.
- Mê-giơ-la-úc, I. I.* (1891 - 1941) — đảng viên từ năm 1918. Năm 1921 — chủ tịch ban quản trị Cục gang thép miền Nam (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 596). — 89 - 90.
- Mê-ran-vin, L. A.* (1885 - 1938) — vào đảng từ năm 1917 đến 1924; từ năm 1904 đến 1917 là một phần tử men-sê-vích. Từ năm 1921 đến 1922 là chánh văn phòng Bộ dân ủy thanh tra công nông, thành viên của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. — 91.

Mê-sê-ri-a-cô-va, A. I. (1886 - 1948) — đảng viên từ tháng Ba năm 1917. Bà tham gia phong trào cách mạng từ những năm 90. Năm 1901, sống lưu vong ở Bỉ, phụ trách công tác vận chuyển báo "Tia lửa". Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga vùng Ni-cô-lai-ép-ca (khu công nhân ở Cra-xnô-i-ác-xcơ), là thành viên Đu-ma thành phố đại biểu cho phái bên-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười làm việc ở Bộ dân ủy giáo dục, trong Vụ thư viện của Tổng cục giáo dục chính trị, phụ trách thư viện của Câu lạc bộ trung ương trong điện Crem-li. — 72.

Mê-sê-ri-a-cốp, V. N. (1885 - 1946) — đảng viên từ năm 1905. Năm 1918 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 650). — 508.

Mê-tê-lép, A. Đ. (1893 - 1937) — đảng viên từ năm 1912. Năm 1921 — cục trưởng Cục quản lý nhà cửa thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 714). — 56.

Mê-xi-a-txép, P.A (1889 - 1938) — đảng viên từ năm 1906. Trong những năm 1921 - 1924 - ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 784). — 96.

Mi-a-xni-cốp, G.I (1889 - 1938) — vào đảng từ năm 1906. Năm 1921 làm công tác đảng ở tỉnh Péc-mơ, sau đó ở Pê-tơ-rô-grát. Năm 1922, bị khai trừ khỏi đảng vì hoạt động chống đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 784). — 78, 231.

Mi-khai-lốp, I. C. (1881 - 1950) — đảng viên từ năm 1897. Trong những năm 1921 - 1922 — chủ tịch Ủy ban đặc biệt thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng chuyên trách điều tra các xí nghiệp ở An-tai và U-ran; những xí nghiệp này trước đây thuộc Ua-các (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 753). — 4, 232, 382.

Mi-khai-lốp (E-lin-xôn), L. M. (1872 - 1928) — đảng viên từ năm 1900. Năm 1922 — đại diện toàn quyền nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Na-uy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 630 - 631). — 140.

Mi-khai-lốp, V. M. (1894 - 1937) — đảng viên từ năm 1915. Trong những năm 1921 - 1922 — bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương, tại Đại hội XI được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 785). — 13, 14, 18.

Mi-khai-lốp-xki, N. C. (1842 - 1904) — nhà lý luận nổi tiếng nhất của chủ nghĩa dân túy tự do (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 1, tr. 788). — 47.

Mi-li-u-cốp, P. N. (1859 - 1943) — lãnh tụ Đảng dân chủ - lập hiến, nhà sử học và nhà chính luận; một tên hoạt động tích cực của bọn bạch vệ lưu vong (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 7, tr. 571). — 232.

Mi-li-u-tin, V. P. (1884 - 1938) — đảng viên từ năm 1910. Trong những năm 1918 - 1921 — phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Tại Đại hội X của đảng, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 785). — 505, 553.

Mi-no, L. X. (1855 - 1942) — một bác sĩ nổi tiếng về thần kinh. Từ năm 1927 trở đi là nhà hoạt động công huân trong lĩnh vực khoa học của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 44.

Mi-rô-sni-cốp, I. I. (1894 - 1939) — đảng viên từ năm 1917. Là người tích cực tham gia nội chiến. Từ năm 1921 đến 1937 là trợ lý chánh văn phòng và sau đó là chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, từ năm 1937 — thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính Liên-xô. — 222, 239 - 240, 282, 283.

Mi-sen (Mishell), B. O. — đại diện "Công ty liên hợp dược phẩm và hóa chất" Mỹ, tổng quản trị tổ nhượng Mỹ "A-la-mê-ri-cô" ở nước Nga xô-viết. — 82, 332, 353, 356.

Mi-txơ-ghen-le — năm 1918, là một trong những nhà lãnh đạo chủ chốt của Ủy ban điều tra trực thuộc Xô-viết Pê-tơ-rô-grát. — 504.

Mi-txơ-kê-vích - Cáp-xu-ca-xơ, V. X. (Mi-txơ-ki-a-vi-tsi-út - Cáp-xu-ca-xơ) (1880 - 1935) — một trong những nhà lãnh đạo của Đảng

cộng sản Lit-va. Năm 1903, gia nhập hàng ngũ Đảng dân chủ - xã hội Lit-va; tích cực tham gia cuộc cách mạng 1905 - 1907. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là biên tập viên tờ báo *bôn-sê-vích* đầu tiên của Lit-va, là tờ "Ti-ét-xa" ("Sự thật"); là đại biểu tham gia Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đại hội II các Xô-viết toàn Nga. Từ tháng Chạp 1917 là ủy viên Chính phủ xô-viết chuyên trách các vấn đề Lit-va. Với tư cách là ủy viên Trung ương cục các đảng bộ Lit-va trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga đã tham gia thành lập Đảng cộng sản Lit-va, là ủy viên Ban chấp hành trung ương của đảng đó. Cuối năm 1918 — đầu 1919 đã đứng đầu Chính phủ xô-viết đầu tiên của Lit-va. Trong những năm 1920 - 1921, sau khi thể lực phản cách mạng thắng ở Lit-va, làm công tác lãnh đạo đảng bí mật ở Vin-ni-út. Từ năm 1924, là ủy viên dự khuyết, và từ năm 1928, là ủy viên chính thức Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. — 549.

Min-lơ-răng (Millerand), *A-lếch-xan-đrơ E-chiê*n (1859 - 1943) — nhà hoạt động chính trị Pháp, vào những năm 90 ngả theo phái những người xã hội chủ nghĩa, là người theo phái cải lương chủ nghĩa; năm 1899 tham gia chính phủ tư sản phản động. Năm 1904, bị khai trừ khỏi đảng xã hội chủ nghĩa (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 11, tr. 550 - 551). — 587.

Mô-lô-tốp (*Xcơ-ri-a-bin*), *V. M.* (sinh năm 1890) — vào đảng từ năm 1906. Sau Đại hội X của đảng là ủy viên Ban chấp hành trung ương và là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, ủy viên dự khuyết Bộ chính trị (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 632). — 32, 36, 37, 39, 43, 46, 76, 86, 93, 98, 106, 111 - 112, 118, 119, 121 - 122, 128, 130, 137, 141, 144, 152 - 153, 154, 161 - 162, 173 - 174, 192, 197 - 198, 203 - 204, 214, 223, 228, 230, 238, 240, 250, 255 - 256, 260, 262 - 263, 264, 270 - 271, 276, 284, 287 - 288, 394 - 395, 397, 410, 562.

Moóc-ga-ri (Morgari), *O-đi-nô* (1865 - 1929) — đảng viên xã hội chủ nghĩa Ý, nhà báo. Đã tham gia hội nghị Xim-méc-van, tại hội nghị này giữ lập trường phái giữa (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 580). — 589.

Mô-rô-dốp, *M. V.* (1868 - 1938) — đảng viên từ năm 1901. Năm 1922 làm việc tại Ủy ban than bùn trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 541 - 542). — 207, 242, 244, 246.

Mô-rô-xa-nốp, *A. N.* (sinh năm 1892) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1918 - 1920 — trưởng Ban ruộng đất tỉnh Tu-la; trong những năm 1921 - 1923 — chủ tịch Ủy ban biên tập và xuất bản của Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và giám đốc Nhà xuất bản "Nông thôn mới", biên tập viên báo "Đời sống nông nghiệp". Trong những năm sau đó, làm công tác kinh tế và chính quyền. — 343.

Môn-ken-bua (Molkelbuh), *Ghéc-man* (1851 - 1927) — đảng viên dân chủ - xã hội Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 17, tr. 613). — 462.

Mu-ra-lốp, *N. I.* (1877 - 1937) — vào đảng từ năm 1903. Từ tháng Tám 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp, từ tháng Ba 1921 — tư lệnh quân khu Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 716). — 96.

Mu-ra-nốp, *M. C.* (1873 - 1959) — đảng viên từ năm 1904. Nghị sĩ Đuma nhà nước IV đại biểu cho công nhân tỉnh Khác-cốp, tham gia đảng đoàn *bôn-sê-vích* tại Đu-ma (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 524). — 478.

Mu-skê-tốp, *Đ. I.* (1882 - 1938) — nhà bác học địa chất; từ năm 1919 đến 1936 là giám đốc Trường đại học mỏ Lê-nin-grát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 632). — 82.

Mút-xô-li-ni (Mussolini), *Bê-ni-tô* (1883 - 1945) — tên trùm phát-xít Ý, trong những năm 1922 - 1943, là tên độc tài phát-xít ở Ý (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 536). — 403.

Muyn-txen-béc (Münzenberg), *Vin-hem* (1889 - 1940) — trong những năm 1919 - 1921 — bí thư Quốc tế thanh niên cộng sản. Là tổng bí thư Ủy ban hải ngoại để tổ chức "Hội cứu trợ công nhân quốc tế cho những người bị đày ở nước Nga xô-viết" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 718 - 719). — 50.

N

N. C., *Na-đê-giơ-đa Côn-xtan-ti-nốp-na* — xem Crúp-xcai-a, *N. C. Na-cô-ri-a-cốp*, *N. N.* (Na-da-rơ U-ran-xki) (sinh năm 1881) — bắt đầu hoạt động cách mạng từ năm 1901. Sau Đại hội II Đảng công

nhân dân chủ - xã hội Nga, là đảng viên bôn-sê-vích. Làm công tác đảng ở Ca-dan, Xa-ma-ra và U-ran. Trong những năm 1912 - 1916, tổng biên tập báo 'Thế giới mới' do dân lưu vong Nga phát hành ở Mỹ. Năm 1916, chuyển sang lập trường vệ quốc. Sau Cách mạng tháng Hai đã trở về Nga, là phó ủy viên quân sự của Chính phủ lâm thời trong quân đoàn 12, đã chống lại phái bôn-sê-vích. Trong những năm 1919 - 1920, phục vụ trong quân đội Đê-ni-kin. Về sau làm công tác trong các nhà xuất bản ở Khác-cốp, Xi-bi-ri và ở Mát-xcơ-va; từ năm 1922 phụ trách Nhà xuất bản văn học nghệ thuật quốc gia. Năm 1925, gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. — 139.

Na-da-rơ U-ran-xki — xem Na-cô-ri-a-cốp, N. N.

Na-dơ-va-nốp, M. C. (1872 - 1934) — kỹ sư công nghệ trong lĩnh vực công nghiệp đường. Trong những năm 1919 - 1921 — cố vấn ban sản xuất của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về sau là của Ủy ban kế hoạch nhà nước. Từ năm 1922, làm việc tại Bộ dân ủy ngoại thương với tư cách là giám đốc thương mại xí nghiệp liên hợp "Cục công nghiệp rừng vùng Bắc - Bạch hải" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 641). — 100, 186.

Na-ri-ma-nốp, Na-ri-man Kéc-ba-lai Nát-gia-phơ - Ô-glư (1871 - 1925) — nhà hoạt động nhà nước xô-viết. Năm 1921 — chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy A-déc-bai-gian (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 653). — 29 - 30.

Na-xi-mô-vích, N. Ph. (Điéc-xơ) (1876 - 1927) — nhà báo, đã tham gia công tác báo chí bôn-sê-vích không hợp pháp và hợp pháp (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 524 (Tsu-giắc, N.)). — 456.

Nép-xki, V. I. (1876 - 1937) — đảng viên từ năm 1898. Trong những năm 1918 - 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông. Đã tham gia Hội đồng quốc phòng (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 18, tr. 492) — 520, 525, 532.

Nê-ô-pi-kha-nốp, A. A. (sinh năm 1884) — kỹ sư kinh tế. Trong những năm 1919 - 1921, là phó chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân vận tải đường sắt về chuyển tải, về sau là ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước. — 139.

Nê-tơ-ki-na, E. A. (sinh năm 1892) — nữ y tá. Từ năm 1911 đến 1957 làm việc tại bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp (nay là bệnh viện mang tên X. P. Bốt-kin). — 320.

Nê-xtê-rốp, B. P. (1894 - 1937) — vào đảng từ năm 1918. Từ năm 1922, làm việc ở Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 190, 251.

Người đại diện của Ham-mơ — xem Mi-sen, B. O.

Ni-cô-la-ép, A. M. (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1918 - 1924, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện và chủ tịch Hội đồng vô tuyến điện (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 653 - 654). — 335.

Ni-cô-lai II (Rô-ma-nốp) (1868 - 1918) — hoàng đế Nga cuối cùng (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 500). — 476.

Nô-vi-txơ-ki, A. A. (sinh năm 1894) — đảng viên từ năm 1918. Từ năm 1921, là vụ trưởng Vụ ngân sách nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, thư ký Ủy ban kim ngạch vàng, thành viên của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, đại diện của Bộ dân ủy tài chính trong Hội đồng lao động và quốc phòng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 643). — 6, 202.

O

Oen-xơ (Wells), *Héc-bóc Gioóc-giơ* (1866- 1946) — nhà văn xuất sắc Anh. Mùa thu 1920, đã đi thăm nước Nga xô-viết và nói chuyện với V. I. Lê-nin. Có thiện cảm với Liên-xô. — 85.

Oóc-đgiô-ni-kít-dê, G. C. (Xéc-gô) (1886 - 1937) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1921 - 1926 — chủ tịch Cục Cấp-ca-dơ thuộc Ban chấp hành trung ương, sau đó là bí thư thứ nhất khu ủy Da-cáp-ca-dơ. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 501 - 502). — 99, 125, 301 - 302, 317, 389, 391, 398 - 399, 426.

Oóc-lốp, N. A. — trong những năm 1918 - 1919, là thư ký tạp chí "Tin tức của Bộ dân ủy lương thực", trong những năm 1920 - 1921 —

trợ lý biên tập viên và biên tập viên phòng xuất bản của tạp chí, về sau là trưởng phòng kinh tế của tạp chí "Thế giới mới" do cơ quan đại diện toàn quyền xô-viết phát hành ở Béc-lanh. — 78.

Oóc-tô-đốc — xem Ác-xen-rốt, L. I.

Ô

Ô-bu-khơ, V. A. (1870 - 1934) — đảng viên từ năm 1894; là bác sĩ. Trong những năm 1919 - 1929 đứng đầu Sở y tế Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 655). — 128.

Ô-cu-lốp, A. I. (1880 - 1939) — đảng viên từ năm 1903, nhà văn học. Trong những năm 1920 - 1921, là tư lệnh quân đội miền Đông Xi-bi-ri và ủy viên Tòa án quân sự - cách mạng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 719). — 46 - 47.

Ô-ga-nốp-xki, N. P. (sinh năm 1874) — nhà thống kê, nhà kinh tế. Trước năm 1917, là người thuộc phái lao động, đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng; năm 1905 xuất bản tờ báo "Tiếng nói nông thôn" (ở Xa-ra-tốp). Trong những năm 1915 - 1916, phụ trách phòng thống kê Liên đoàn hội đồng địa phương toàn Nga. Năm 1917 — ủy viên Ủy ban ruộng đất trung ương thuộc Ban chấp hành Xô-viết đại biểu nông dân. Trong những năm 1918 - 1920, phụ trách ban kinh tế Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng Xi-bi-ri. Trong những năm 1921 - 1924 — vụ trưởng Vụ thống kê Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Trong những năm sau đó, làm việc ở Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy thương nghiệp, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Ủy ban kế hoạch nhà nước, làm công tác khoa học và giảng dạy. — 340.

Ô-ra-khê-la-svi-li, M. Đ. (1881 - 1937) — đảng viên từ năm 1903. Làm công tác đảng ở Pê-téc-bua và ở Da-cáp-ca-dơ. Sau Cách mạng tháng Hai 1917 — chủ tịch Ban chấp hành Vla-đi-cáp-ca-dơ của phái bôn-sê-vích và của Xô-viết đại biểu công nhân. Năm 1918, đã bị chính phủ men-sê-vích Gru-di-a bắt giam; sau khi được trả lại tự do, trong những năm 1920 - 1921 làm công tác bí mật, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a và ủy viên Cục Cáp-ca-dơ thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Ba 1921 — chủ tịch Ủy ban cách mạng nước Gru-di-a

xô-viết, về sau là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Gru-di-a, bí thư khu ủy Da-cáp-ca-dơ của Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Chạp 1922 — chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ. Trong những năm 1923 - 1925 — phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô. Trong những năm 1933 - 1937 — phó giám đốc Viện Mác - Ăng-ghen - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Từ năm 1923 — ủy viên dự khuyết, từ năm 1926 đến năm 1934 — ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng. — 390.

Ô-xát-tsi, P. X. (1866 - 1943) — chuyên gia lớn trong lĩnh vực kỹ thuật điện. Từ tháng Ba 1921 đến 1930 — phó chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, phụ trách những vấn đề ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 788 - 789). — 143, 234.

Ô-xin-xki, N. (Ô-bô-len-xki, V. V.) (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1907. Trong những năm 1921 - 1923 — thứ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp. Tại các Đại hội X, XIV - XVII của đảng, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 789). — 19, 37, 94, 95 - 97, 103, 113, 126, 310, 343, 400, 433.

Ô-xơ-ri-a-cốp, P. A. (1887 - 1952) — chuyên gia về kỹ thuật vô tuyến điện. Trong những năm 1918 - 1927, làm việc ở Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt; năm 1921 dưới sự lãnh đạo của ông, đài vô tuyến điện truyền thanh đã được bắt đầu xây dựng ở Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 635). — 335.

Ôn-min-xki, M. X. (1863 - 1933) — đảng viên từ năm 1898. Trong những năm 1920 - 1924, phụ trách Ban nghiên cứu lịch sử đảng của Ban chấp hành trung ương đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 501). — 347.

P

Pa-na-phi-ê — công sứ Pháp ở Vác-sa-va năm 1921. — 127.

- Pa-ra-ben-lum* — xem Ra-đếch, C. B.
- Pa-vlốp, V. A.* (1890 - 1942) — kỹ sư kỹ thuật vô tuyến điện; trong những năm 1921 - 1924 — cục trưởng Cục phát thanh Bộ dân ủy bưu điện. — 335, 346.
- Pác-vu-xơ (Ghen-phan-đơ, A. L.)* (1869 - 1924) — vào cuối những năm 90 và đầu những năm 900 đã tham gia phong trào dân chủ - xã hội Nga và Đức. Về sau, đã rời bỏ phong trào dân chủ - xã hội; trong thời gian chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, là một tên sô-vanh, tay sai của chủ nghĩa đế quốc Đức, đã tiến hành những hoạt động đầu cơ lớn, do đó đã vớ được những món lãi kếp sù trong việc kinh doanh theo đơn đặt hàng quân sự (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 6, tr. 716 - 717). — 593.
- Pê-sê-khô-nốp, A. V.* (1867 - 1933) — năm 1917, là bộ trưởng Bộ lương thực trong Chính phủ lâm thời tư sản. Năm 1921, làm việc tại Cục thống kê trung ương U-cra-i-na. Năm 1922, bị trục xuất ra nước ngoài vì tham gia tổ chức phản cách mạng "Liên minh phục hưng" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 758 - 759). — 239.
- Péc-téc-xôn, R. A.* (1897 - 1940) — đảng viên từ năm 1919. Từ năm 1920 đến năm 1935 — tư lệnh bảo vệ điện Crem-li (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 644). — 35, 48.
- Pê-téc-xơ, I-a. Kh.* (1886 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Năm 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Cục bảo vệ chính trị nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 721). — 258.
- Pê-tơ-rốp-xki, G. I.* (1878 - 1958) — đảng viên từ năm 1897. Nghị sĩ Đuma nhà nước IV thay mặt cho công nhân tỉnh Ê-ca-tê-ri-nô-xláp, tham gia đảng đoàn bôn-sê-vích ở Đu-ma (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 526). — 478.
- Pê-tơ-ru-skin, I. A.* (sinh năm 1897) — một nhà giáo; năm 1921 — ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thay mặt cho nông dân ngoài đảng. — 445.
- Phác-bman, M. X.* (sinh năm 1880) — từ năm 1920 là phóng viên ở Mát-xcơ-va ban đầu là của tờ "Chicago Daily News", về sau là của "Manchester Guardian" và "Observer". — 396.

- Phê-đô-xê-ép, N. E.* (1869 - 1898) — một trong những nhà mác-xít đầu tiên ở Nga, người tổ chức và lãnh đạo các nhóm mác-xít (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 759). — 47.
- Phô-min, V. V.* (1884 - 1942) — đảng viên từ năm 1910. Từ tháng Giêng 1921 — chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 676). — 5, 21, 60 - 61, 62 - 63, 102, 149 - 151, 166 - 167, 188, 211, 409.
- Phô-ti-ê-va, L. A.* (sinh năm 1881) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1918 — thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, đồng thời là thư ký của V. I. Lê-nin (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 790). — 90, 92, 93, 107, 117, 128, 129, 146, 169, 227 - 228, 264, 314, 330, 339, 340, 352, 356, 357, 362, 413, 419.
- Phô-xơ, E. N.* (1867 - 1940) — sinh viên Trường đại học tổng hợp Ca-dan, đã bị bắt cùng với V. I. Lê-nin vì tham gia cuộc mít-tinh của sinh viên ngày 4 tháng Chạp 1887. Sau đó bị đày dưới sự quản thúc của cảnh sát ở U-pha. Sau Cách mạng tháng Mười, làm việc trong các cơ quan chính quyền. — 360.
- Phrai (Frye), Rô-bớt B.* (sinh năm 1840) — một công dân Mỹ. — 26.
- Phrô-lốp, C. X.* — nông dân làng A-la-ca-ép-ca. — 141.
- Phrum-kin, M. I.* (1878 - 1939) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1918 đến tháng Ba 1922 — ủy viên ban lãnh đạo, sau đó là thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực. Từ tháng Tư 1922 — thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 759). — 19, 164, 278, 279, 280, 281, 340 - 341, 342, 395 - 396, 417, 419 - 420, 422.
- Phrun-dê, M. V.* (1885 - 1925) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm nội chiến, là tư lệnh quân đoàn, tư lệnh tập đoàn quân miền Nam của mặt trận miền Đông, tư lệnh các mặt trận miền Đông, Tuốc-ke-xtan và miền Nam (chống Vran-ghen) (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 723 - 724). — 550.
- Phun-tê* — đại diện của Công ty Crúp. — 276.

Pi-a-ta-cốp, G. L. (1890 - 1937) — vào đảng từ năm 1910. Trong những năm 1920 - 1923 — chủ tịch Tổng cục công nghiệp than Đôn-bát, phó chủ nhiệm Ủy ban kế hoạch nhà nước, chủ tịch Ủy ban tổ chức trung ương. Trong thời gian tranh luận về vấn đề công đoàn, là người ủng hộ lập trường của Tô-rốt-xki (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 656 - 657). — 39 - 40, 63, 64, 103, 183, 193, 234, 242, 243, 246, 261, 276, 319, 377, 393, 394, 395 - 396, 398, 492.

Pi-li-áp-xki, X. X. (1882 - 1937) — đảng viên từ năm 1903. Đã làm công tác đảng ở Pê-téc-bua, Lít-va, Xi-bi-ri. Từ tháng Mười 1921 làm việc ở Bộ dân ủy ngoại giao với tư cách là ủy viên lập báo cáo của Ủy ban nghiên cứu các vấn đề thực tiễn có quan hệ đến những cuộc đàm phán về các món nợ. Ủy ban này trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Mùa xuân năm 1922, đã tham gia Hội nghị Giê-nơ với tư cách là thư ký trưởng của phái đoàn xô-viết. Trong những năm sau đó, giữ các chức vụ khác nhau trong Bộ dân ủy tư pháp, Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, Bộ dân ủy nông nghiệp, Viện công tố và Tòa án tối cao Liên-xô. — 43.

Pla-vnich, B. I. (1886 - 1955) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1922 - 1926 — ủy viên ban lãnh đạo, cục trưởng các cục nhập khẩu và tài chính của Bộ dân ủy ngoại thương, ủy viên ban quản trị Công ty thương mại xuất nhập khẩu nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Về sau, làm công tác lãnh đạo ở Bộ dân ủy ngoại thương và Bộ dân ủy tài chính Liên-xô. Từ năm 1937, hoạt động văn học. — 283.

Plê-kha-nốp, G. V. (1856 - 1918) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Nga và phong trào công nhân quốc tế, người đầu tiên truyền bá chủ nghĩa Mác ở Nga; sau Đại hội II Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga đã ngã theo phái men-sê-vích. Trong những năm chiến tranh để quốc chủ nghĩa thế giới đứng trên lập trường chủ nghĩa xã hội - sô-vanh (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 1, tr. 790 - 791; Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 504). — 457, 460, 461, 469, 473, 482, 583 - 589, 593, 601, 606.

Plê-t-nép, V. Ph. (1886 - 1942) — đảng viên từ năm 1920; nhà văn học. Từ năm 1904 đến 1914 — một phần tử men-sê-vích, từ đầu chiến tranh để quốc chủ nghĩa thế giới giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa, tiến hành công tác tuyên truyền chống chiến tranh. Trong những

năm 1915 - 1917, bị đày ở Xi-bi-ri. Trong những năm 1918 - 1919 — ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Mát-xcơ-va. Những năm 1919 - 1920 — đặc phái viên toàn quyền phụ trách việc cung cấp cho Quân đoàn số 1 Tuốc-ke-xtan, phó đặc phái viên toàn quyền của mặt trận Tuốc-ke-xtan và là chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân trung ương nước Cộng hòa Tuốc-ke-xtan. Trong những năm 1921 - 1932 — chủ tịch Ban chấp hành trung ương của Tổ chức văn hóa vô sản (từ năm 1928 kiêm nhiệm chức này), về sau tham gia công tác lãnh đạo trong Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, Liên đoàn các xí nghiệp điện ảnh - nhiếp ảnh toàn liên bang. Từ năm 1936, làm công tác biên tập sách báo. — 380.

Pô-crốp-xki, M. N. (1868 - 1932) — đảng viên từ năm 1905; nhà sử học. Từ năm 1918 — thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 718 - 719). — 6, 87, 104, 315, 316, 344, 435.

Pô-li-a-cốp, M. Kh. (1884 - 1938) — đảng viên từ năm 1918; trong những năm 1904 - 1918 — đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Năm 1921 — chủ tịch Ủy ban cách mạng Crum, năm 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nội vụ. — 82, 370.

Pô-pô-va (Ca-xpa-rô-va), E. M. (1888 - 1963) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1903, là đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1918 - 1922 phụ trách phòng nhà ở thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; về sau này bà làm việc tại cơ quan đại diện nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ bên cạnh Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô, là thư ký trọng trách của Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô. — 198.

Pô-pốp, I. C. (1887 - 1918) — vào tháng Hai 1918 được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga phái đến Vla-đi-vô-xtốc với tư cách là phái viên toàn quyền để giải tỏa bến cảng. Đã bị bọn can thiệp Nhật xử bắn. — 198.

Pô-pốp, P. I. (1872 - 1950) — nhà thống kê. Từ năm 1918, phụ trách Cục thống kê trung ương. Là đảng viên từ năm 1924 (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 679). — 195, 239, 275, 304, 424.

Prê-ô-bra-gien-xki, A. A. (1862 - 1938) — trong những năm 80 và 90, là người thuộc phái dân túy, một thầy giáo trường làng, đã tham gia đoàn di dân khai khẩn đất nông nghiệp tại ấp Sác-nen (tỉnh Xa-ma-ra), ở gần A-la-ca-ép-ca, nơi gia đình U-li-a-nốp đã sống vào mùa hè những năm 1889 - 1893. Trong những năm ấy, thường gặp gỡ V. I. Lê-nin. Năm 1904 vào Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Từ năm 1902, làm việc tại tuyến đường sắt Xa-ma-ra - Do-la-tô-u-xtô. Sau Cách mạng tháng Mười phụ trách văn phòng, làm chánh văn phòng, trưởng phòng hành chính của tuyến đường đó. Năm 1922, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, được bổ nhiệm làm giám đốc nông trường quốc doanh "Goóc-ki" (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 443). — 82.

Prê-ô-bra-gien-xki, E. A. (1886 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1903. Vào đầu năm 1920 — chủ tịch tỉnh ủy U-pha của Đảng cộng sản (b) Nga. Từ tháng Ba 1921 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, sau đó là chủ tịch Tổng cục giáo dục chuyên nghiệp thuộc Bộ dân ủy giáo dục (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 725). — 54, 125 - 126, 138, 139, 172, 178, 180, 192, 328, 511.

Prô-si-an, P. P. (1883 - 1918) — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Tháng Chạp 1917, tham gia Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách là bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện. Tháng Ba 1918, do bất đồng ý kiến của những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả với việc ký hòa ước Brét, đã rút khỏi Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tham gia cuộc phiến loạn của bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả ở Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 819). — 497.

Pru-đông (Proudhon), *Pi-e Giơ-đép* (1809 - 1865) — nhà chính luận Pháp, nhà kinh tế và xã hội học, nhà tư tưởng của giai cấp tiểu tư sản, một trong những người sáng lập ra chủ nghĩa vô chính phủ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 720). — 593.

Q

Quen-sơ (Quelch), Ha-ri (1858 - 1913) — nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Anh và phong trào công nhân quốc tế (cũng

xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 661). — 462.

Quy-bư-sép, V. V. (1888 - 1935) — đảng viên từ năm 1904. Từ tháng Năm 1921 — ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và tổng cục trưởng Tổng cục điện lực. Tại Đại hội X của đảng được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, tại Đại hội XI được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương, từ tháng Tư 1922 — bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 793 - 794). — 59, 305 - 306.

R

Ra-cô-si (Rákosi), *Ma-ti-át* (1892 - 1971) — gia nhập Đảng cộng sản Hung-ga-ri từ năm 1918. Từ năm 1921 đến năm 1924 — một trong những bí thư của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 762). — 92.

Ra-cốp-xki, Kh. G. (1873 - 1941) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1918 - 1923 — chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na. Tại các Đại hội X và XI của đảng được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 794). — 39 - 40, 173.

Ra-đếch, C. B. (1885 - 1939) — từ đầu những năm 900, đã tham gia phong trào dân chủ - xã hội Ga-li-xi-a, Ba-lan và Đức; tham gia các cơ quan xuất bản của những người dân chủ - xã hội cánh tả Đức; gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga từ năm 1917. Từ tháng Ba 1920 — một trong những bí thư của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Tại các Đại hội VIII - XII của đảng, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 660 - 661). — 89, 93, 101, 173, 192, 230, 231, 388, 407, 408, 448, 466, 467, 468 - 469, 472, 481, 591, 592, 593, 597, 598, 609, 610.

Ra-đi-sép, A. N. (1749 - 1802) — nhà văn Nga lỗi lạc, nhà giáo dục cách mạng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 5, tr. 631). — 224.

- Ram-din, L. C.* (1887 - 1948) — nhà bác học nổi tiếng trong lĩnh vực kỹ thuật nhiệt. Từ năm 1920 — giáo sư Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va. Trong những năm 1921 - 1922 — ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 795). — 61, 188, 211.
- Ranh-stanh, B. I.* (1866 - 1947) — đảng viên từ năm 1918. Chủ yếu làm việc trong Quốc tế cộng sản và Quốc tế công đoàn đỏ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 721). — 81, 296, 353, 356.
- Rát-tsen-cô, I. I.* (1874 - 1942) — đảng viên từ năm 1898. Trong những năm 1921 - 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 795). — 3, 15 - 16, 27, 46, 91, 104, 124, 207, 271, 278, 279, 280, 393, 432 - 433, 436, 520, 521.
- Rê-mây-cô (Ti-khô-mi-rốp), A. G.* (1894 - 1938) — đảng viên từ năm 1914. Đã làm công tác đảng và công tác công đoàn ở Mát-xcơ-va, Xoóc-mô-vô, Pê-tơ-rô-grát và U-ran. Trong những năm 1920 - 1923, là vụ trưởng Vụ tổ chức Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ toàn Nga, chủ tịch hội đồng các công đoàn tỉnh Cuốc-xcơ và Ô-đết-xa; về sau này tham gia công tác chính quyền. — 40.
- Rê-xkê, N. A.* (1887 - 1956) — trong những năm 1921 - 1922 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 650 - 651). — 359.
- Rê-xpôn-đếch (Respondek), G.* — kỹ sư kỹ thuật điện. — 275.
- Ri-a-da-nốp (Gôn-đen-đác), Đ. B.* (1870 - 1938) — vào đảng từ tháng Tám 1917; từ năm 1921 — giám đốc Viện C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 511). — 12.
- Ri-vlin, L. X.* (1876 - 1960) — đảng viên từ năm 1899. Năm 1921 làm việc tại tổ chức đảng Mát-xcơ-va, là khu ủy viên khu Gô-rốt thành phố Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 508). — 15.

- Rô-da-nốp, V. N.* (1872 - 1934) — bác sĩ thực hành nổi tiếng. Từ năm 1910, phụ trách khoa phẫu thuật bệnh viện Xôn-đa-ten-cốp (nay là bệnh viện mang tên X. P. Bốt-kin). Đã tham gia chữa bệnh cho V. I. Lê-nin. Từ năm 1931, là giáo sư Học viện trung ương bổ túc nghiệp vụ cho các thầy thuốc. Là người sáng lập và biên tập một loạt tạp chí về khoa phẫu thuật. — 350, 351.
- Rô-den-hôn-txơ, A. P.* (1889 - 1938) — vào đảng từ năm 1905. Năm 1922 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 729 - 730). — 358.
- Rô-dốp-xki, X. D.* (1879 - 1924) — đảng viên từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, ủy viên ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Năm 1921, là trưởng phòng thư ký Hội đồng quốc tế các công đoàn, đã điều hành công việc chuẩn bị triệu tập Đại hội I Quốc tế công đoàn đỏ. Năm 1922, đã tổ chức phân cục Béc-lanh của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Trong những năm 1923 - 1924, làm việc tại Bộ dân ủy ngoại thương. — 91.
- Rô-dơ-mi-rô-vích, E. Ph. (Tơ-rôi-a-nốp-xcai-a)* (1886 - 1953) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1918 - 1922 — chủ tịch Ủy ban điều tra của Tòa án tối cao thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, từ mùa xuân 1922 là ủy viên ban lãnh đạo và phụ trách Vụ pháp chế của Bộ dân ủy thanh tra công nông (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 509). — 337, 359.
- Rô-giơ-cốp, N. A.* (1868 - 1927) — nhà sử học và nhà chính luận, một phần tử men-sê-vích. Thù địch với Cách mạng tháng Mười. Trong thời kỳ can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến, đã đấu tranh chống lại Chính quyền xô-viết. Sau chiến tranh, vẫn tiếp tục đứng trên lập trường chống xô-viết. Tháng Chạp 1922, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã ra quyết định cảnh cáo sẽ trục xuất khỏi nước Nga xô-viết nếu tiếp tục hoạt động chống xô-viết. Về sau đã đoạn tuyệt với phái men-sê-vích, làm công tác khoa học - giáo dục và hành chính trong nhiều cơ quan khác nhau (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 546 - 547). — 193, 414, 415, 456.
- Rô-lăng - Hôn-txơ (Roland Holst), Hăng-ri-ét-ta* (1869 - 1952) — nữ

- đảng viên xã hội chủ nghĩa Hà-lan. Đã tham gia hội nghị Xim-méc-van, đứng về phía cánh tả Xim-méc-van (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 543). — 590.
- Rôi-dơ-man, P. I.* (sinh năm 1887) — nhà luật học. Năm 1922, là dự thẩm của Bộ dân ủy tư pháp, về sau là cố vấn pháp lý của Bộ dân ủy bưu điện. — 156.
- Rốt-stanh, Ph. A.* (1871 - 1953) — đảng viên từ năm 1901. Trong những năm 1921 - 1930 làm công tác ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 509). — 156.
- Ru-de L. I.* (1881 - 1959) — đảng viên từ năm 1899. Trong những năm 1921 - 1923 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông và thứ trưởng bộ dân ủy, ủy viên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tr. 730). — 359.
- Ru-khi-mô-vích, M. L.* (1889 - 1939) — đảng viên từ năm 1913. Năm 1921 — chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Đô-nê-txơ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 797). — 39 - 40.
- Ru-nốp, T. A.* (1886 - 1941) — kỹ sư nông học. Từ năm 1919, là chủ tịch Tổng cục quản lý đất của các xí nghiệp công nghiệp nước Cộng hòa. Năm 1921, là một trong những người tổ chức cuộc Triển lãm nông nghiệp toàn Nga đầu tiên ở Mát-xcơ-va, làm công việc cải tạo chất đất ở ngoại ô Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 651 - 652). — 273.
- Ru-xa-nốp, A. N.* (sinh năm 1881) — nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV đại biểu cho Pri-mô-ri-ê, là người ngoài đảng; về nghề nghiệp là giáo viên. — 478.
- Rút-du-tắc, I-a. E.* (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1905. Từ năm 1920 — ủy viên Đoàn chủ tịch và tổng thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Trong những năm 1922 - 1924 — chủ tịch Cục thuộc Trung Á Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga; tại Đại hội X và XI được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 797). — 90, 119, 130, 262, 416.

- Rút-ghéc-xơ* (Rutgers), *Xê-ban I-u-xti-út* (1879 - 1961) — kỹ sư Hà-lan, đảng viên cộng sản. Trong những năm 1921 - 1926, là người lãnh đạo Nhóm cư dân công nghiệp tự trị quốc tế ở Cu-dơ-bát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 798). — 59, 103, 295, 360.
- Ru-cốp, A. I.* (1881 - 1938) — vào đảng từ năm 1899. Trong những năm 1920 - 1921 — chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, về sau là phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng. Tại các Đại hội X và XI của đảng đã được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 662 - 663). — 67 - 68, 196, 276, 279, 283, 293, 294, 295 - 299, 302 - 303, 310, 312, 321 - 322, 327, 341, 342, 344 - 346, 349, 352, 357, 361, 362 - 363, 369, 379 - 380, 423, 510, 520, 536.
- Ru-cu-nốp, M. V.* (1884 - 1937) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1921 - 1922, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 645). — 432.
- Ru-xlêp, A. I.* (sinh năm 1883) — nông dân, đảng viên dân chủ - xã hội; nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt cho tỉnh A-mua. — 478.

S

- Sa-gốp, N. R.* (1882 - 1918) — đảng viên bôn-sê-vích. Nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt tỉnh Cô-xtơ-rô-ma, tham gia đảng đoàn bôn-sê-vích trong Đu-ma (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 538). — 478.
- Sa-mi-gu-lốp, G. C.* (1890 - 1959) — đảng viên từ năm 1910. Là người tham gia Cách mạng tháng Mười ở Ô-ren-bua. Trong những năm 1919 - 1920 — tỉnh ủy viên Ba-ski-ri-a Đảng cộng sản (b) Nga, chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và Hội đồng bộ trưởng dân ủy Ba-ski-ri-a. Trong những năm sau đó làm công tác đảng, chính quyền và kinh tế. — 541.
- Sa-pi-rô, L. G.* (Sa-nin, M.) (1887- 1957) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1902; năm 1903 gia nhập tổ chức Bun ở Ri-ga, là một phần tử men-sê-vích; từ năm 1918 — đảng viên Đảng cộng sản (b)

Nga. Đã làm việc ở Bộ dân ủy giáo dục; làm công tác chính trị trong Hồng quân. Từ năm 1920 đến năm 1921 — ủy viên Đoàn chủ tịch Tổng cục giáo dục chính trị (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 675). — 69 - 73.

Sa-ti-lốp, I. N. (1824 - 1889) — nhà hoạt động Nga trong lĩnh vực nông nghiệp, từ năm 1864 — chủ tịch Hội nông nghiệp Mát-xcơ-va, là một trong những người sáng lập Học viện nông nghiệp và lâm nghiệp Pê-tơ-rốp (nay là Học viện nông nghiệp mang tên C. A. Timiri-a-dép); là người thành lập trạm thí nghiệm ở tỉnh Tu-la (nay là Trạm hạt giống nhà nước Sa-ti-lốp ở tỉnh Ô-ri-ôn). — 392.

Sai-đê-man (Scheidemann), *Phi-líp* (1865 - 1939) — một trong những lãnh tụ cánh cơ hội chủ nghĩa cực hữu của Đảng dân chủ - xã hội Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 663). — 595.

Sanh-man, A. L. (sinh năm 1886) — vào đảng từ năm 1903. Năm 1920 làm việc ở Bộ dân ủy thương nghiệp. Vào đầu tháng Mười 1921, được cử làm ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính và ủy viên ban quản trị Ngân hàng nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 663). — 66, 76, 140, 190, 248 - 249, 374, 440 - 444, 536, 546.

Sco-lốp-xki, G. L. (1875 - 1937) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1918 đến năm 1925 làm công tác ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 882 - 883). — 79, 322 - 323.

Sen-linh (Schelling), *Phri-đrich Vin-hem Giô-dép* (1775 - 1854) — đại biểu cho triết học duy tâm Đức cuối thế kỷ XVIII — đầu thế kỷ XIX (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 18, tr. 509). — 12 - 13.

Sli-áp-ni-cốp, A. G. (1885 - 1937) — vào đảng từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười, là bộ trưởng Bộ dân ủy lao động (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 883) — 492, 505.

Smit O. I-u. (1891 - 1956) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1921 - 1922 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính

(cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 532). — 172.

Sô (Shaw), *Gióc-giơ Béc-na* (1856 - 1950) — nhà soạn bi kịch và nhà chính luận xuất sắc của Anh. Từ những ngày đầu Cách mạng tháng Mười đã ủng hộ nước Cộng hòa xô-viết. Đã lên tiếng phản đối chiến tranh và chủ nghĩa phát-xít. — 85.

Sóc-sin (Churchill), *Uyn-xton* (1874 - 1965) — nhà hoạt động chính trị Anh, đảng viên Đảng bảo thủ. Trong những năm 1918 - 1921, khi còn là bộ trưởng Bộ chiến tranh, đã là một trong những kẻ cổ vũ cuộc can thiệp vũ trang chống nước Nga xô-viết (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 734). — 555.

Sốt-man, A. V. (1880 - 1939) — đảng viên từ năm 1899. Năm 1922 — chủ tịch Hội nghị kinh tế nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết tự trị Ca-rê-li-a (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 724). — 390, 430.

Srai-đơ, A. A. — đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Năm 1918 — thứ trưởng Bộ dân ủy tư pháp. — 504.

Stanh-béc, I. D. — một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, về nghề nghiệp là trạng sư. Năm 1918 — bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 664). — 494.

Stanh-béc, P. B. — nhà tư bản Nga, sống lưu vong; trong những năm 1922 - 1924 — một trong những người sáng lập và là giám đốc ban quản trị "Công ty cổ phần buôn bán trong nước và xuất khẩu nguyên liệu da" ở nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 3.

Stanh-mê-tơ (Steinmetz), *Sác-lơ Prô-tê-út* (Các-lơ Au-gu-xơ Ru-đôn-phơ) (1865 - 1923) — nhà bác học kỹ thuật điện nổi tiếng người Mỹ (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 766). — 292, 414.

Svác-tơ, I. I. ("Xê-mi-ôn") (1879 - 1951) — đảng viên từ năm 1899. Từ năm 1921 — chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn công nhân mỏ (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 47, tr. 458). — 39 - 40.

Svét-tsi-cốp, C. M. (1884 - 1952) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1918 - 1924 — phái viên toàn quyền của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về công nghiệp giấy và ấn loát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 666 - 667). — 2, 22.

T

Ta-xin, N. I-a. — một phần tử men-sê-vích, nhà báo, nhà văn học, cộng tác với những tờ báo tư sản. — 30.

Tác giả— xem Ê-gô-rốp, N. M.

Tác giả— xem Ghe-xơ, Lê-xli Hây-đơn.

Tác giả bức thư— xem Xê-đen-ni-cốp, G. T.

Te - Pê-tơ-rô-xi-an, X. A. (Ca-mô) (1882 - 1922) — đảng viên từ năm 1901; nhà cách mạng chuyên nghiệp (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 667). — 303, 537.

Tê-ô-đô-rô-vích, I. A. (1875 - 1940) — đảng viên từ năm 1895. Từ năm 1920 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 800). — 37, 96, 97, 107, 111, 121, 343, 392, 399 - 400.

Ti-khô-mi-rốp, V. A. (1895 - 1955) — đảng viên từ năm 1919; trong những năm 1921 - 1924, là ủy viên ban quản trị Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. — 257, 266.

Ti-khvin-xki, M. M. (1868 - 1921) — kỹ sư hóa học, giáo sư. Sau Cách mạng tháng Mười, làm việc tại các trường đại học kỹ thuật và mỏ ở Pê-tơ-rô-grát, là vụ trưởng Vụ thí nghiệm của Ủy ban dầu mỏ trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1921, đã tham gia vào âm mưu chống Chính quyền xô-viết, bị xử bắn theo quyết định của Ủy ban đặc biệt Pê-tơ-rô-grát. — 557.

Ti-mi-ri-a-đép, C. A. (1843 - 1920) — người theo học thuyết Đác-uyn và thực nghiệm tự nhiên Nga, nhà thực vật học và sinh lý học xuất sắc (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 667 - 668). — 392.

Tô-bin-xôn - Cra-xnô-sê-cô-va, G. B. (1889 - 1964) — vào những năm 1906 - 1917 sống lưu vong ở Mỹ. Năm 1920, bà làm việc ở

Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ. Ngày 3 tháng Chạp 1921, với tư cách là phiên dịch, bà tham gia cuộc nói chuyện của V. I. Lê-nin với nhà báo Mỹ, bà Bét-xi Bít-ti. Từ năm 1923 đến năm 1931 gia nhập Đảng cộng sản Mỹ; từ năm 1931 — đảng viên Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 69, 97.

Tô-ma (Thomas), An-be (1878 - 1932) — nhà hoạt động chính trị Pháp, là người theo phái xã hội - cải lương, trong những năm chiến tranh để quốc chủ nghĩa thế giới theo chủ nghĩa sô-vanh (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 547). — 484.

Tôm-xki, M. P. (1880 - 1936) — vào đảng từ năm 1904. Từ tháng Năm 1921 — chủ tịch Ủy ban về các vấn đề Tuốc-ke-xtan thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Là chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Sau Đại hội XI của đảng, là ủy viên Bộ chính trị (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 823). — 367, 368, 416.

Tôn Dật-tiên (1866 - 1925) — nhà cách mạng dân chủ và nhà hoạt động nhà nước lỗi lạc của Trung-quốc (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 23, tr. 562). — 184.

Tôn-xtôi, L. N. (1828 - 1910) — nhà văn thiên tài Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 533 - 534). — 457, 614.

Tơ-ri-phô-nốp, V. A. (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Từ tháng Sáu 1921, là tổng cục phó Tổng cục công nghiệp nhiên liệu và chủ tịch ban quản trị Xanh-đi-ca dầu mỏ toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 649 - 650). — 95, 103, 387.

Tơ-rô-i-a-nốp-xki, A. A. (1882 - 1955) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1907, người bôn-sê-vích. Trong những năm 1917 - 1921, là một phần tử men-sê-vích; sau đó, năm 1923, lại được kết nạp vào Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1921, làm việc ở Bộ dân ủy thanh tra công nông (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 520). — 294.

Tơ-rô-phi-mốp, C. V. (1894 - 1937) — đảng viên bôn-sê-vích từ năm 1917; trước đó gia nhập đảng của "những người dân chủ - xã hội

quốc tế chủ nghĩa". Từ năm 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện. — 335.

To-rót-xki (Brôn-stanh), L. Đ. (1879 - 1940) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1897, là phần tử men-sê-vích; tại Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga cùng với nhóm tổ chức liên khu đã được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười, là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải, bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa; là ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương và ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Trong những năm 1920 - 1921, cầm đầu phái đối lập trong cuộc tranh luận về vấn đề công đoàn. Năm 1927 bị khai trừ khỏi Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô vì hoạt động chống đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 768). — 55, 75, 102, 123, 133, 149, 151 - 152, 169 - 170, 171, 183, 192, 234, 311, 315, 372, 408, 419, 420, 421 - 423, 424, 425, 426, 448, 457, 461, 540, 557, 558, 613, 614, 617.

Tsây-cô, I. A. (Tsây-ca) — kỹ sư điện. — 50, 88.

Tséc-nốp, V. M. (1876 - 1952) — một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Trong thời gian từ tháng Năm đến tháng Tám 1917 — bộ trưởng Bộ nông nghiệp trong Chính phủ lâm thời tư sản (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 581). — 485, 486.

Tséc-vi-a-cốp, A. G. (1892 - 1937) — đảng viên từ năm 1917. Năm 1918, là ủy viên chuyên trách các vấn đề Bê-lô-ru-xi-a trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Năm 1919, đã tham gia việc thành lập nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Bê-lô-ru-xi-a; là bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục Bê-lô-ru-xi-a, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục Lit-va và Bê-lô-ru-xi-a. Từ năm 1920 — chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và Hội đồng bộ trưởng dân ủy Bê-lô-ru-xi-a, từ năm 1923 là một trong những chủ tịch của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Bê-lô-ru-xi-a. — 556.

Tsê-bô-ta-rép, I. N. (1861 - 1934) — người theo phái dân ý, người

tham gia phong trào cách mạng từ năm 1886; bị bắt trong vụ án A. I. U-li-a-nốp; người quen biết gần gũi với gia đình U-li-a-nốp từ hồi còn ở Xim-biéc-xcơ. Từ năm 1906 đến năm 1922, làm việc ở trường học tại ga Pô-pốp-ca (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 639). — 19.

Tsi-bra-ri-ô. — 212.

Tsi-tsê-rin, G. V. (1872 - 1936) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1905; trong thời kỳ thế lực phản động thống trị là người tán thành chủ nghĩa men-sê-vích, trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, là người theo chủ nghĩa quốc tế; năm 1918, gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1918 đến năm 1930 — bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 37, tr. 825). — 8, 19 - 20, 38, 55, 100, 101, 127 - 128, 137, 152, 153, 174, 176, 177, 184, 200, 223, 230, 238, 240, 256, 264, 268 - 269, 286, 288, 338, 386, 403, 406, 533, 551, 552, 555, 557.

Tsiéc-kin, V. G. (1877 - 1954) — đảng viên từ năm 1920. Trong những năm 1904 - 1918, là một phần tử men-sê-vích. Từ năm 1920 đến năm 1922, là ủy viên Đoàn chủ tịch Cục miền Nam thuộc Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-a, phó chủ tịch, sau đó là chủ tịch Liên hiệp các hợp tác xã tiêu dùng U-cra-i-na. Về sau, làm công tác lãnh đạo trong ngành vận tải đường sắt. — 70.

Tsơ-khê-ít-dê, N. X. (1864 - 1926) — một trong những lãnh tụ của chủ nghĩa men-sê-vích. Nghị sĩ Đu-ma nhà nước III và IV thay mặt tỉnh Ti-phlít, đứng đầu đảng đoàn men-sê-vích trong Đu-ma IV (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 537 - 538). — 478.

Tsơ-khên-kê-li, A. I. (sinh năm 1874) — một phần tử men-sê-vích. Nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt các vùng Ba-tum và Ca-rơ-xơ và khu Xu-khum, tham gia đảng đoàn men-sê-vích trong Đu-ma (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 538). — 478.

Tsu-ba-rơ, V. I-a. (1891 - 1941) — đảng viên từ năm 1907. Từ năm 1920 đến năm 1922 — chủ tịch Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na và đồng thời là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân

tối cao nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; lãnh đạo Tổng cục công nghiệp than Đôn-bát. Tại Đại hội X của đảng, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương, tại Đại hội XI được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 43, tr. 607). — 51, 381, 382, 401.

Tsu-txơ-ca-ép, X. E. (1876 - 1946) — vào đảng từ năm 1903. Trong những năm 1921 - 1922 — phó chủ tịch, sau đó là chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 669 - 670). — 38, 39, 121, 263.

Tu-kha-tsep-xki, M. N. (1893 - 1937) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1918 - 1920 — tư lệnh nhiều quân đoàn và nhiều mặt trận (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 670). — 550.

Tu-li-a-cốp, I. N. (sinh năm 1877) — công nhân, đảng viên dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích, nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt cho Vùng Cô-dắc sông Đôn. — 478.

Tu-ma-nốp, N. G. (1887 - 1936) — vào đảng từ năm 1917. Trong những năm 1922 - 1923, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, sau đó là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính và ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ. Trong những năm sau đó — chủ tịch ban quản trị Ngân hàng nhà nước Liên-xô, ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, đại diện thương mại của Liên-xô ở Pháp, giám đốc Ngân hàng công nghiệp Liên-xô. — 389.

Tu-ra-ti (Turati), Phi-líp-pô (1857 - 1932) — một trong những người tổ chức ra Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, lãnh tụ cánh hữu, cải lương chủ nghĩa trong đảng đó (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 802). — 386, 590.

Tuốc-ghe-nép, I. X. (1818 - 1883) — nhà văn vĩ đại Nga. — 466.

Tuốc-ke-xta-nốp, I. N. (1884 - 1950) — trong những năm 1917 - 1919, là ủy viên ban quản trị và chủ tịch Ủy ban trung ương quản lý ngành da thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 512.

Tư lệnh bảo vệ điện Crem-li— xem Pê-téc-xôn, R. A.

Tur-sca (Tyszka), I-an (I-ô-ghi-khê-xơ, Lê-ô) (1867 - 1919) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Ba-lan và Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 594). — 469.

Txét-kin (Zetkin), Cla-ra (1857 - 1933) — nhà hoạt động lỗi lạc của phong trào công nhân và phong trào cộng sản Đức và quốc tế (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 26, tr. 551). — 483.

Txê-gơ-khau — đại diện công ty Crúp. — 276.

Txi-u-ru-pa, A. Đ. (1870 - 1928) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1918 — bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực. Từ cuối năm 1921 — phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 803). — 68, 73, 74 - 75, 78, 86, 94, 140, 144, 164, 190, 191, 194 - 195, 196 - 197, 205, 207, 217, 220, 225 - 226, 231, 242 - 247, 251, 272, 276, 283, 288, 290, 291, 294, 295, 297, 299, 302, 310, 312, 324 - 325, 327, 341, 344, 349, 352, 357, 359, 360, 364, 375, 376, 423.

Txi-u-ru-pa, G. Đ. (1885 - 1940) — kỹ sư điện. Trong những năm 1919 - 1926 — kỹ sư trưởng công trình xây dựng Nhà máy điện quốc doanh khu Ca-si-ra; từ tháng Năm 1921 là phó chủ tịch Ủy ban trung ương các công trình nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 52, tr. 653). — 61 - 62, 144, 157, 166, 168.

Txin-txát-dê, C. M. (1887 - 1930) — vào đảng từ năm 1904 đến năm 1927. Làm công tác đảng ở Ti-phlít, Cu-tai-xơ, Ba-tum, Ba-cu. Sau khi thiết lập Chính quyền xô-viết ở Cru-di-a, là chủ tịch Ủy ban đặc biệt nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Gru-di-a, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Gru-di-a. — 390, 391.

Txơ-kha-cai-a, M. G. (Mi-kha) (1865 - 1950) — đảng viên từ năm 1898. Sau khi Chính quyền xô-viết thắng lợi ở Gru-di-a, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Gru-di-a, chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Gru-di-a (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 596 - 597). — 87 - 88.

Txu-pê-rô-vích, G. V. (1871 - 1932) — đảng viên từ năm 1919. Từ năm 1921 làm việc tại Hội đồng kinh tế quốc dân Pê-tơ-rô-grát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 803). — 563.

U

U-glốp, A. T. (1884 - 1938) — kỹ sư và kỹ thuật viên vô tuyến điện. Trong những năm 1917 - 1923, phục vụ trong các đội quân kỹ thuật vô tuyến điện của Hồng quân. — 336.

U-li-a-nô-va, M. I. (1878 - 1937) — em gái của V. I. Lê-nin, đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1917 đến 1929 — ủy viên hội đồng biên tập và thư ký có trọng trách của báo "Sự thật" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 49, tr. 892). — 440.

U-li-a-nốp, A. I. (1866 - 1887) — anh của V. I. Lê-nin, nhà cách mạng thuộc phái dân ý (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 579). — 19.

U-ran-xki, Na-da-rơ - xem Na-cô-ri-a-cốp, N. N.

Ua-các, Lê-xli (1874 - 1933) — nhà tư bản tài chính và nhà công nghiệp Anh. Trong những năm 1921 - 1922, đã đàm phán với Chính phủ xô-viết để nhận những điền sản trước kia của mình theo nguyên tắc tô nhượng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 770). — 4, 7, 136, 230, 372, 382, 383, 386, 395.

Un-cơ-xốp, M. I. (sinh năm 1881) — kỹ sư cơ khí; năm 1921 là vụ trưởng vụ trồng trọt bằng máy của Bộ dân ủy nông nghiệp, chủ tịch tiểu ban đặc biệt ba người chịu trách nhiệm sản xuất cày kiểu Phau-lơ. — 115.

Un-riích, A. I. (sinh năm 1892) — đảng viên từ năm 1909. Làm công tác đảng ở Ri-ga. Trong những năm 1921 - 1924, là nhân viên ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng. — 339.

Un-slich-toi, I. X. (1879 - 1938) — đảng viên từ năm 1900. Từ tháng Tư 1921 đến mùa thu 1923, là phó chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga (về sau là Cục bảo vệ chính trị nhà nước) (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 671 -

672). — 8, 12, 16, 23, 25, 42, 44, 100, 149 - 151, 169, 178, 187, 194, 212, 239, 274.

Uyn-xơn (Wilson), *Vu-đrô* (1856 - 1924) — tổng thống Mỹ trong những năm 1913 - 1920. Là một trong những tên tổ chức cuộc can thiệp vũ trang của các nước đế quốc chủ nghĩa chống nước Nga xô-viết (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 22, tr. 528). — 625, 626.

V

Va-lê-txơ-ki (*Goóc-vi-txơ*), *M. G.* (1877 - 1937) — nhà hoạt động của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga, đảng viên từ năm 1905. Một trong những lãnh tụ cánh tả trong Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan. Đã tham gia hội nghị Xim-méc-va. Sau Cách mạng tháng Mười là biên tập viên báo "Volksrecht" ("Dân quyền") ở Xuy-riích (Thụy-sĩ). Từ tháng Mười một 1918, sống ở Ba-lan, tích cực tham gia việc thành lập đảng cộng sản, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương. Trong những năm 1921 - 1924 — đại biểu của Đảng cộng sản Ba-lan tại Quốc tế cộng sản. Năm 1925, chuyển đảng tịch thành đảng viên Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Từ năm 1925 — cán bộ của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, bí thư phụ trách ban biên tập tạp chí "Quốc tế cộng sản". Tại Đại hội VII Quốc tế cộng sản, được bầu làm ủy viên Ủy ban kiểm tra quốc tế. — 312.

Vác-ga, E. X. (1879 - 1964) — nhà kinh tế, là đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Hung-ga-ri từ năm 1906. Vào tháng Ba 1919, khi Chính quyền xô-viết được thành lập ở Hung-ga-ri, Vác-ga là đảng viên dân chủ - xã hội cánh tả, giữ chức bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính, sau đó là chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao nước Cộng hòa xô-viết Hung-ga-ri. Sau khi Chính quyền xô-viết bị thất bại ở Hung-ga-ri, Vác-ga trở thành đảng viên cộng sản, đi sang Áo, và năm 1920 lưu vong sang nước Nga xô-viết, và gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Là cán bộ của Quốc tế cộng sản. Trong những năm 1927 - 1947 — viện trưởng Viện kinh tế thế giới và chính trị thế giới thuộc Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. Từ năm 1939 — viện sĩ hoạt động của Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. — 267 - 268, 305, 320 - 321, 321, 407, 565 - 567, 568.

Van-đéc-ven-đơ (Vandervelde), *E-mi-lơ* (1866 - 1938) — lãnh tụ Đảng công nhân Bỉ, chủ tịch Cục quốc tế xã hội chủ nghĩa của Quốc tế II,

- giữ lập trường cơ hội chủ nghĩa cực đoan (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 32, tr. 552 - 553). — 483.
- Vanh-stanh, A. L.* (sinh năm 1892) — nhà kinh tế, nhà thống kê. Từ năm 1818 đến năm 1921 — trưởng ban thống kê trong Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Mát-xcơ-va, cục phó Cục thống kê thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Trong những năm 1921 - 1923 — trưởng phòng kinh tế thuộc Vụ kế hoạch Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Về sau làm công tác khoa học và giảng dạy. — 343.
- Vanh-stanh, X. A.* (1876 - 1923) — một phần tử men-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Hai 1917 — ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát, rời bỏ đoàn chủ tịch này ngày 25 tháng Mười 1917. Trong thời kỳ nội chiến, hoạt động chống lại Chính quyền xô-viết, sau đó sống lưu vong ở nước ngoài. — 77.
- Vây-le Giuy-li* — nhà thương mại Pháp. — 282, 283.
- Vê-bơ (Veber), Mác-xơ* (1864 - 1920) — nhà xã hội học tư sản Đức, nhà sử học và nhà kinh tế (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 30, tr. 495). — 614.
- Vê-tô-skin, M. C.* (1884 - 1958) — đảng viên từ năm 1904. Đã làm công tác đảng ở Xi-bi-ri, Viễn Đông, Pê-téc-bua, Vô-lô-gđa, Crưm, U-cra-i-na. Sau Cách mạng tháng Mười là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông, thành viên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp và bộ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông ở U-cra-i-na, là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban kiểm tra trung ương, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na, và từ năm 1925 — ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. Từ năm 1949 làm công tác giảng dạy ở Trường đại học tổng hợp quốc gia Mát-xcơ-va. — 42, 412.
- Vê-u-cốp, A. A.* (sinh năm 1884) — nhà luật học. Trong những năm 1920 - 1924, là dự thẩm viên Bộ dân ủy tư pháp. Trong những năm sau, là cố vấn pháp lý của Bộ dân ủy bưu điện và của Bộ quốc phòng. — 156.
- Vla-đi-mi-rốp (Sanh-phin-ken), M. C.* (1879 - 1925) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1903, người bôn-sê-vích. Năm 1911, rời bỏ những người bôn-sê-vích. Tại Đại hội VI

- Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga cùng với nhóm liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất đã được gia nhập đảng bôn-sê-vích. Năm 1922 — thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 772 - 773; Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 46, tr. 583 - 584). — 358, 370.
- Vla-đi-mia-xki, M. Ph.* (1874 - 1951) — đảng viên từ năm 1895. Sau Cách mạng tháng Mười — ủy viên thành phố, chủ tịch Xô-viết các Đu-ma khu phố ở Mát-xcơ-va, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 670 - 671). — 323.
- Vô-ê-vô-đin, P. I.* (1884 - 1964) — đảng viên từ năm 1899. Năm 1921 phụ trách Cục nhiếp ảnh - điện ảnh của Tổng cục giáo dục chính trị thuộc Bộ dân ủy giáo dục nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, t. 44, tr. 808). — 98 - 99.
- Vô-lô-gđin, V. P.* (1881 - 1953) — nhà bác học xuất sắc trong lĩnh vực kỹ thuật cao tần. Trong những năm 1918 - 1923, làm việc ở Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, là một trong những nhà sáng lập ra phòng. Từ năm 1939 — viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. Năm 1948, được thưởng huy chương vàng đầu tiên mang tên A. X. Pô-pốp. — 334, 335 - 336.
- Vô-rốp-xki, V. V.* (1871 - 1923) — đảng viên từ năm 1894. Trong những năm 1921 - 1923 — đại diện toàn quyền của nước Cộng hòa xô-viết ở Ý (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 10, tr. 520 - 521). — 32, 154, 174, 358, 403.
- Vôn-cốp-xki, A. Ph.* (sinh năm 1884) — đảng viên từ năm 1917 đến năm 1920. Trong những năm 1918 - 1920 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông và Tổng cục lâm nghiệp. — 520.
- Vran-ghen, P. N.* (1878 - 1928) — tướng quân đội cũ, tử tước, một tên bảo hoàng hung hãn (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 675). — 555.
- Vun-phxôn, X. Đ.* (1879 - 1932) — đảng viên từ năm 1902. Trong

những năm 1921 - 1924 — phó chủ tịch, sau đó là chủ tịch Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va, là ủy viên Đoàn chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va, ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 773). — 283.

X

Xa-ít - Ga-li-ép, X. G. (1894 - 1939) — đảng viên từ năm 1917. Năm 1922 — chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa Crưm (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 53, tr. 661) — 355.

Xa-ma-rin, V. I. — 24 - 25.

Xa-môi-lốp, Ph. N. (1882 - 1952) — đảng viên từ năm 1903. Là nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV đại biểu cho công nhân tỉnh Vla-đi-mia, tham gia đảng đoàn bên-sê-vích tại Đu-ma. Trong những năm 1919 - 1920, là phái viên toàn quyền của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga cạnh Ủy ban quân sự - cách mạng Ba-ski-ri-a, là tỉnh ủy viên Ba-ski-ri-a Đảng cộng sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 31, tr. 621). — 478, 541.

Xa-pha-rốp, G. I. (1891 - 1942) — vào đảng từ năm 1908. Từ năm 1921 — ủy viên Cục Thuế-ke-xtan thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1921 - 1922, là ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, vụ trưởng Vụ phương Đông của Quốc tế cộng sản. Tại các Đại hội X và XI của đảng đã được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 512). — 92, 118 - 119, 324.

Xam-me, I. A. (1870 - 1921) — đảng viên dân chủ - xã hội, người bên-sê-vích. Từ cuối năm 1919 — chủ tịch Liên hiệp các hợp tác xã tiêu dùng U-cra-i-na và là phái viên toàn quyền của Bộ dân ủy ngoại thương U-cra-i-na (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 20, tr. 551). — 162.

Xcô-bê-lép, M. I. (1885 - 1939) — từ năm 1903 tham gia phong trào dân chủ - xã hội trong hàng ngũ những người men-sê-vích. Là nghị sĩ Đu-ma nhà nước IV thay mặt cho đoàn cử tri Nga ở Da-

cáp-ca-dơ (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 24, tr. 531). — 478.

Xcơ-li-an-xki, E. M. (1892 - 1925) — đảng viên từ năm 1913. Từ năm 1918 đến năm 1924 — thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự và là phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 773 - 774). — 211, 525.

Xcơ-voóc-txốp — xem Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I.

Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I. (1870 - 1928) — đảng viên từ năm 1896. Năm 1921, là phó chủ tịch hội đồng biên tập Nhà xuất bản quốc gia. Là tác giả của nhiều cuốn sách kinh tế, lịch sử và chống tôn giáo, là người dịch 3 tập của bộ "Tư bản" và một loạt tác phẩm khác của C. Mác và Ph. Ăng-ghen (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 774). — 275, 285, 344, 347, 410, 438 - 439.

Xe-ra-ti (Serrati), Giát-sin-tô Mê-nốt-ti (1872 - 1926) — một trong những nhà lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, trong những năm 1915 - 1923 — giám đốc Cơ quan ngôn luận trung ương của đảng đó — báo "Avanti!" ("Tiến lên!"). Trong thời gian chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, là người theo chủ nghĩa quốc tế. Sau khi thành lập Quốc tế cộng sản, chủ trương để cho Đảng xã hội chủ nghĩa Ý gia nhập Quốc tế cộng sản, nhưng đồng thời lại phản đối việc cắt đứt quan hệ với bọn cải lương chủ nghĩa. Về sau, đã khắc phục được những sai lầm phái giữa của mình và năm 1924 đã cùng với phái "Quốc tế III" gia nhập Đảng cộng sản Ý, và tích cực hoạt động trong đảng đó cho đến cuối đời mình. — 24, 129, 418, 483.

Xéc-ghê-ép, Ph. A. — xem Ác-tem.

Xê-đen-ni-cốp, T. I. (1876 - 1930) — đảng viên từ năm 1918. Từ năm 1921 — ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 14, tr. 544). — 74.

Xê-ma-scô, N. A. (1874 - 1949) — đảng viên từ năm 1893. Từ năm 1918 đến năm 1930 — bộ trưởng Bộ dân ủy y tế nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 672 - 673). — 44, 90, 93, 124, 151, 262, 315, 320, 350 - 351, 353, 362.

Xê-rê-đa, X. P. (1871 - 1933) — đảng viên từ năm 1903. Năm 1921 — bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 673). — 508, 512, 553.

Xmiéc-nốp, I. N. (1881 - 1936) — đảng viên từ năm 1899. Trong những năm 1919 - 1921 — chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, năm 1922 - bí thư Ban chấp hành đảng bộ Pê-tơ-rô-grát và bí thư Cục Tây - Bắc thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Tại Đại hội IX của đảng được bầu là ủy viên Ban chấp hành trung ương, tại Đại hội X được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 805). — 38, 39, 314.

Xmiéc-nốp, V. M. (1887 - 1937) — vào đảng từ năm 1907. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; trong những năm 1921 - 1922 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 731). — 27, 329, 342.

Xmin-ga, I. T. (1892 - 1938) — vào đảng từ năm 1907. Từ 1921 đến 1923 là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và tổng cục trưởng Tổng cục công nghiệp nhiên liệu. Tại Đại hội XI của đảng đã được bầu là ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 805). — 26, 62 - 63, 74, 76, 90, 99, 103, 181, 231, 276, 269, 372, 540, 549, 550.

Xmít-ten, E. G. (1883 - 1942) — đảng viên từ năm 1904. Bà đã làm công tác đảng ở Vi-tép-xcơ và Pê-téc-bua. Sau Cách mạng tháng Mười, là phó thư ký Hội đồng trung ương các ủy ban công xưởng - nhà máy ở Pê-tơ-rô-grát, về sau bà làm việc ở Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Từ năm 1921, làm công tác trọng trách trong bộ máy của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1932 làm công tác khoa học, biên tập và xuất bản. — 228.

Xmô-li-a-ni-nốp, V. A. (1890 - 1962) — đảng viên từ năm 1908. Từ tháng Tư năm 1921, làm trợ lý chánh văn phòng Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách theo dõi các vấn đề xây dựng kinh tế và tổ chức kinh doanh (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 805 - 806). — 9, 11, 38, 61, 67, 116, 117, 124, 127, 157, 158, 167, 169, 181, 186, 190, 251, 265,

302, 304, 331, 336, 338 - 340, 342, 343 - 344, 345, 362, 371, 375, 376, 378 - 379, 380, 387, 433, 434.

Xmu-scô-va, M. A. (sinh năm 1893) — đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1919 - 1931 làm công tác ở Bộ dân ủy giáo dục với tư cách là chỉ đạo viên, vụ phó, sau đó là vụ trưởng Vụ thư viện thuộc Tổng cục giáo dục chính trị. Về sau bà làm công tác thư viện và giảng dạy. — 215.

Xô-côn-ni-cốp (Brin-li-an-tơ), G. I-a. (1888 - 1939) — vào đảng từ năm 1905. Từ tháng Tám 1920 đến tháng Ba 1921 — ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tuốc-ke-xtan và là chủ tịch Ủy ban Tuốc-ke-xtan của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Từ tháng Mười một 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, thứ trưởng bộ dân ủy, về sau là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính. Tại Đại hội XI của đảng đã được bầu là ủy viên Ban chấp hành trung ương (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 34, tr. 732). — 48, 112, 116, 118, 144, 170 - 173, 178, 180 - 181, 191 - 192, 195 - 196, 201, 207 - 209, 214, 217 - 219, 226, 231, 235 - 236, 249, 250, 260, 272, 273, 277, 294 - 295, 389, 401.

Xô-lô-vi-ép, D. P. (1876 - 1928) — đảng viên từ năm 1898; trong những năm 1921 - 1922 — thứ trưởng Bộ dân ủy y tế (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 51, tr. 678). — 151.

Xô-rô-kin, P. X. (1886 - 1933) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1920 - 1923 — ủy viên ban quản trị Hội tiêu dùng Mát-xcơ-va, là ủy viên phụ trách lương thực tỉnh thuộc Xô-viết Mát-xcơ-va. Về sau làm việc trong Công xã tiêu dùng Mát-xcơ-va, tại Bộ dân ủy nội thương, tại Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, là đại diện thương mại của Liên-xô tại Tiệp-khắc. — 283.

Xô-xnốp-xki, L. X. (1886 - 1937) — vào đảng từ năm 1904, là nhà báo. Trong những năm 1918 - 1924 — biên tập viên báo "Nông dân nghèo" (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 776). — 1, 122, 289, 392, 532.

Xôn-tơ, A. A. (1872 - 1945) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1921 — ủy viên Đoàn chủ tịch Ban kiểm tra trung ương Đảng cộng

- sản (b) Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 806) — 107 - 109, 284.
- Xpi-ri-đô-nô-va, M. A.* (1884 - 1941) — một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 739). — 508.
- Xpun-dê, A. P.* (1892 - 1962) — đảng viên từ năm 1909. Sau Cách mạng tháng Mười, là phó tổng giám đốc Ngân hàng nhà nước ở Pê-tơ-rô-grát (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 841). — 505.
- Xta-lin, (Giu-ga-svi-li), I. V.* (1879 - 1953) — đảng viên từ năm 1898. Từ tháng Mười một 1917 đến tháng Bảy 1923 — bộ trưởng Bộ dân ủy dân tộc, từ tháng Ba 1919 kiêm bộ trưởng Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước, sau khi Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước được cải tổ, làm bộ trưởng Bộ dân ủy thanh tra công nông (cho đến 25 tháng Tư 1922). Là ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Sau Đại hội XI của đảng, là tổng bí thư Ban chấp hành trung ương đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 776 - 777). — 38, 44, 60, 68, 91 - 92, 97, 99 - 100, 106, 128, 138, 142, 146, 164, 169, 178 - 179, 187, 201, 202, 211, 223, 230 - 231, 251, 262, 272, 302, 315 - 316, 319, 322, 328, 340 - 341, 347, 349, 353, 355, 356, 357 - 358, 360, 368, 376, 389, 395, 397 - 398, 408, 415 - 416, 527, 556, 557.
- Xta-xô-va, E. Đ.* (1873 - 1966) — đảng viên từ năm 1898. Từ tháng Hai 1917 đến tháng Ba 1920, bà là bí thư Ban chấp hành trung ương đảng (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 48, tr. 517). — 537.
- Xtác-cốp, V. V.* (1869 - 1925) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ đầu những năm 90. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác tại Bộ dân ủy ngoại thương, là phó đại diện thương mại nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Đức (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 16, tr. 663 - 664). — 40 - 41.
- Xtê-clốp, I-u. M.* (1873 - 1941) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ năm 1893. Sau Cách mạng tháng Mười, biên tập viên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 19, tr. 589 - 590). — 109 - 110, 310, 347.

- Xti-un-ken, B. E.* (1882 - 1938) — kỹ sư điện. Là ủy viên Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga. Trong những năm 1920 - 1922 — chủ tịch hội đồng kỹ thuật và là ủy viên ban lãnh đạo Tổng cục công nghiệp kim khí thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 807). — 115, 191.
- Xtin-nê-xơ (Stinnes), Hu-gô* (1870 - 1924) — tên cá mập tư bản lũng đoạn Đức. Từ năm 1920, là nghị sĩ quốc hội Đức, là một trong những lãnh tụ của "đảng nhân dân Đức" đại biểu cho lợi ích của giai cấp tư sản đế quốc chủ nghĩa Đức. — 55.
- Xtô-mô-ni-a-cốp, B. X.* (1882 - 1941) — đảng viên từ năm 1902. Từ năm 1920 đến năm 1925 — phái viên toàn quyền thương mại của nước Nga xô-viết ở Béc-ling (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 777 - 778). — 32, 93, 289, 326, 333, 419.
- Xtơ-ru-mi-lin (Xtơ-ru-min-lô - Pê-tơ-ra-skê-vích), X. G.* (1877 - 1974) — nhà kinh tế và thống kê xô-viết nổi tiếng, đảng viên từ năm 1923. Trong những năm 1921 - 1937, làm việc ở Ủy ban kế hoạch nhà nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 13, tr. 556). — 10, 27, 195, 211.
- Xtơ-ru-vê, P. B.* (1870 - 1944) — nhà kinh tế tư sản và nhà chính luận, một trong những lãnh tụ của Đảng dân chủ - lập hiến (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 1, tr. 801 - 802). — 613.
- Xu-kha-nốp, N. (Ghim-me, N. N.)* (sinh năm 1882) — nhà kinh tế và nhà chính luận thuộc khuynh hướng tiểu tư sản, một phần tử men-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười, làm việc ở các tổ chức và cơ quan kinh tế xô-viết (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 45, tr. 778). — 174.
- Xvéc-đlốp, I-a. M.* (1885 - 1919) — đảng viên từ năm 1901. Từ năm 1912 — ủy viên Ban chấp hành trung ương. Trong những năm 1917 - 1919, lãnh đạo Ban bí thư Ban chấp hành trung ương. Từ tháng Mười một 1917 — chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 35, tr. 674 - 675). — 109, 498.

Xvi-đéc-xki, A. I. (1878 - 1933) — đảng viên từ năm 1899. Từ tháng Năm 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông (cũng xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 675 - 676). — 359, 369, 376, 411 - 412.

B

Beatty — xem Bít-ti, Bét-xi.

Bourderon — xem Bốc-đơ-rông, An-be.

J

Jouhaux — xem Giu-ô, Lê-ông.

L

Ledebour — xem Lê-đê-bua, Ghê-oóc-gơ.

Lenine — xem Lê-nin, V. I.

Liebkecht — xem Liép-nếch, Các-lơ.

M

Merrheim — xem Méc-hem, An-phông-xơ.

O

Oulianoff, Vl. — xem Lê-nin, V. I.

T

Turati — xem Tu-ra-ti, Phi-líp-pô.

U

Ulianoff, Wl. — xem Lê-nin, V. I.

X

X — xem Đan-xki, B. G.

MỤC LỤC VẤN ĐỀ

A

A-đéc-bai-gian — 47, 392, 449; Phần bổ sung — 545, 557.

Ác-mê-ni-a — 482; Phần bổ sung — 552, 557.

B

Ba-ski-ri-a — Phần bổ sung — 541 - 542.

Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga — 172, 196, 263, 499; Phần bổ sung — 495, 541 - 542, 564.

Ban thanh tra công nông — xem Các bộ dân ủy và các cơ quan trung ương của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga — Bộ dân ủy thanh tra công nông.

Báo chí và nhà xuất bản ở các nước Tây Âu và Mỹ, ý kiến nhận xét về sách, sách mỏng và bài báo — 48, 318, 362, 478; Phần bổ sung — 454 - 455, 457 - 460, 465 - 472, 472 - 474.

Báo chí và nhà xuất bản ở nước Nga, ý kiến nhận xét về sách, sách mỏng và bài báo — 72, 442; Phần bổ sung — 453, 455 - 456, 457 - 460, 465 - 472, 474, 479 - 480, 481, 485 - 488.

Báo chí và nhà xuất bản ở nước Nga xô-viết, ý kiến nhận xét về sách, sách mỏng và bài báo — 13, 26, 27, 53, 71, 72, 112, 151, 158, 159, 160, 166, 179, 210, 237, 240, 255, 257, 267, 272, 286, 295, 314, 321, 332, 344, 351, 360, 363, 367, 369, 371, 372, 373, 374, 382, 406, 416, 417, 421, 438, 441, 442, 463, 467, 471, 478, 484, 485, 488, 495; Phụ lục — 7, 12; Phần bổ sung — 526 - 527, 548 - 549.

Bảo hiểm — Phần bổ sung — 505 - 506.

Bảo vệ tài sản chung, cuộc đấu tranh chống ăn cắp — 17, 35, 38, 64, 68, 107, 168, 201, 203, 222, 264, 503; Phụ lục — 14; Phần bổ sung — 524 - 526.

Bản nông và trung nông, chính sách của Đảng cộng sản đối với bản nông và trung nông — 183, 237; Phần bổ sung — 512, 515, 636 - 638.

Bí mật quốc gia — 223, 360, 365, 366.

Bọn cướp giết và cuộc đấu tranh chống lại chúng — 238; Phần bổ sung — 560.

Bộ máy nhà nước, việc hoàn thiện bộ máy nhà nước — 58, 74, 100, 155, 159, 180, 182, 197, 203, 208, 222, 228, 249, 260, 263, 286, 288, 289, 298, 300, 322, 357, 374, 397, 398, 411, 413, 426, 436, 441, 457, 459, 462, 505, 512, 516; Phần bổ sung — 492, 493, 513, 528, 529 - 530, 534, 558.

Bưu chính, liên lạc bằng điện thoại, điện báo — 406; Phần bổ sung — 538.

C

Ca-rê-li-a — 475.

Các bộ dân ủy và các cơ quan trung ương của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga

— Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống bọn phản cách mạng, bọn phá hoại ngầm và bọn đầu cơ — Cục bảo vệ chính trị nhà nước — 17, 80, 143, 203, 221, 238, 246, 255, 310, 314, 351, 427, 493; Phần bổ sung — 494, 501, 524 - 526, 542 - 543, 563.

— Bộ dân ủy ngoại thương — 10, 23, 46, 51, 109, 127, 168, 194, 198, 201, 215, 216, 217, 274, 312, 328, 336, 338, 339, 418, 473; Phụ lục — 4, 5; Phần bổ sung — 564.

— Bộ dân ủy nội vụ — 451; Phần bổ sung — 542 - 543.

— Bộ dân ủy quân sự và hàng hải — 203, 481, 486, 487; Phần bổ sung — 500 - 501.

— Bộ dân ủy nông nghiệp — 57, 136, 137, 146, 147, 148, 153, 163, 164, 272, 416, 490; Phụ lục — 1; Phần bổ sung — 508 - 509, 523 - 524.

— Bộ dân ủy ngoại giao — 127, 194, 206; Phần bổ sung — 557.

— Bộ dân ủy bưu điện — 406; Phần bổ sung — 538.

— Bộ dân ủy lương thực — 215, 247, 297, 491; Phần bổ sung — 500 - 501, 514 - 515, 518 - 520, 522, 522 - 523, 534 - 535, 536, 538, 542 - 543, 553.

— Bộ dân ủy giáo dục — 82, 123, 256, 278, 284, 480; Phần bổ sung — 532.

— Bộ dân ủy giao thông — 189, 203, 209, 218, 219, 333, 452, 489; Phần bổ sung — 500 - 501, 524 - 526.

— Bộ dân ủy thanh tra công nông — 147, 219, 255, 268, 270, 286, 305, 306, 351, 436, 437, 441, 503; Phụ lục — 16.

— Bộ dân ủy lao động — Phần bổ sung — 568.

— Bộ dân ủy tài chính — 188, 222, 228, 248, 271, 280, 289, 349, 357, 435, 468, 472.

— Bộ dân ủy tư pháp — 80, 155, 208, 261, 264, 270, 310, 330, 351, 460; Phần bổ sung — 494, 533.

— Cục thống kê trung ương — 367, 462; Phần bổ sung — 514 - 515. *Cũng xem* Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Các chính đảng ở nước Nga Nga hoàng, đặc điểm của chúng — Phần bổ sung — 475 - 479.

Các công xã nông nghiệp ở nước Nga xô-viết — Phần bổ sung — 636 - 638.

Các cơ quan kinh tế ở địa phương và việc phát huy sáng kiến kinh tế của địa phương — 31, 367; Phụ lục — 3, 4; Phần bổ sung — 539 - 540.

Các cơ quan văn hóa - giáo dục — 53, 196; Phụ lục — 8.

Các ngân hàng trong các nước tư bản chủ nghĩa — 280.

Các nhà hoạt động của phong trào công nhân, cộng sản và giải phóng dân tộc quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đến họ — 110, 177, 233, 377, 378, 379, 380.

Các nhà máy và công xưởng ở nước Nga xô-viết — 93, 135, 392, 499; Phần bổ sung — 519, 524 - 525, 630 - 631.

Các quân đoàn lao động — 144.

Các tác phẩm của V. I. Lê-nin, việc viết và xuất bản các tác phẩm đó — 26, 27, 103, 110, 132, 177, 213, 214, 232, 240, 245, 250, 280, 286, 320, 322, 368, 376, 387; Phần bổ sung — 453 - 454, 454 - 455, 457 - 460.

Các ủy ban nông dân nghèo — Phần bổ sung — 509 - 510, 515, 516.

Cách mạng 1905 - 1907 ở Nga, chiến lược và sách lược của những người bên-sẻ-vích trong cuộc cách mạng đó — Phần bổ sung — 582 - 583, 583 - 589, 612 - 616.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa — Phần bổ sung — 591 - 596, 616 - 623, 639 - 640.

— và đấu tranh giành quyền dân chủ — Phần bổ sung — 591 - 596.

Can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến (tình hình ở các mặt trận và các hoạt động quân sự) — Phần bổ sung — 524, 529, 544 - 545, 550, 551 - 552.

Cũng xem Hồng quân và việc củng cố năng lực quốc phòng của đất nước Xô-viết.

Cán bộ đảng và chính quyền — 23, 24, 51, 52, 57, 61, 63, 71, 82, 101, 103, 124, 136, 137, 146, 149, 150, 153, 154, 155, 161, 163, 164, 169, 181, 184, 188, 190, 199, 206, 213, 215, 217, 222, 236, 256, 261, 263, 280, 282, 284, 285, 286, 288, 289, 298, 300, 308, 309, 321, 330, 333, 336, 338, 339, 342, 349, 356, 357, 369, 370, 371, 373, 374, 389, 390, 400, 406, 411, 418, 420, 423, 436, 452, 465, 481, 486, 487, 489, 500, 508; Phụ lục — 1; Phần bổ sung — 465 - 472, 480, 544, 547, 549.

Cáp-ca-dơ và Da-cáp-ca-dơ — 142.

Cũng xem A-déc-bai-gian; Ác-mê-ni-a; Gru-di-a.

Cây điện, cây Phau-lơ — 15, 22, 134, 155.

Chất đốt — 106, 144, 479; Phụ lục — 10; Phần bổ sung — 516 - 517, 518 - 520, 521, 533, 535, 558 - 559.

Chế độ báo cáo — 16, 31, 79, 99, 211, 253, 254, 261, 279, 287, 311, 321, 335, 367, 399, 414; Phần bổ sung — 506 - 507, 514 - 515, 522 - 523, 558, 563 - 564.

Chế độ lập pháp ở nước Nga xô-viết — 43, 268, 270, 273, 286, 305, 352, 353, 460; Phụ lục — 16.

Chế độ một thủ trưởng và chế độ tập thể — 499; Phần bổ sung — 524 - 525.

Chế độ phản động Xtô-lư-pin — Phần bổ sung — 475.

Chế độ tập thể lãnh đạo — xem Chế độ một thủ trưởng và chế độ tập thể; Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đảng cộng sản (b) Nga — Ban chấp hành trung ương — cơ quan tập thể lãnh đạo đảng và nước nhà.

Chế độ tiết kiệm — 196, 311, 422, 480.

Chiến tranh, các loại chiến tranh trong lịch sử — Phần bổ sung — 597 - 612.

Chiến tranh Nga - Nhật 1904 - 1905 và sự chín muồi của cuộc khủng hoảng cách mạng — Phần bổ sung — 578 - 581.

Chính sách dân tộc của Đảng cộng sản và của Nhà nước xô-viết — 195, 430, 474, 475, 476, 482, 518, 520; Phần bổ sung — 539 - 540, 556, 631, 640 - 642.

Chính sách đối ngoại của Nhà nước xô-viết — 30, 55, 56, 59, 66, 84, 142, 144, 170, 174, 186, 187, 223, 225, 226, 231, 244, 252, 257, 267, 277, 285, 286, 292, 295, 307, 323, 348, 401, 432, 469, 485, 494, 496, 502; Phần bổ sung — 502, 503, 533, 551, 554 - 555, 557, 562, 627 - 628.

Cũng xem Hội nghị Giê-nơ.

Chính sách kinh tế của Đảng cộng sản và Chính phủ xô-viết trong những tháng đầu sau Cách mạng tháng Mười — Phần bổ sung — 492, 623 - 624.

Chính sách kinh tế mới (đặc điểm chung) — 43, 47, 179, 221, 232, 250, 251, 261, 268, 270, 273, 280, 309, 322, 368, 387, 435, 498.

Cũng xem Thuế lương thực.

Cho thuê — 64, 68, 270; Phụ lục — 16.

Chủ nghĩa anh hùng của nhân dân lao động — 392.

Chủ nghĩa cơ hội và chủ nghĩa xét lại trong phong trào công nhân quốc tế và cuộc đấu tranh chống lại chúng — Phần bổ sung — 453 - 454, 454 - 455, 460 - 465, 465 - 472, 472 - 474, 481 - 483, 484 - 485, 591 - 596, 597 - 612.

Chủ nghĩa đế quốc — Phần bổ sung — 616 - 617, 619.

Chủ nghĩa phát-xít và cuộc đấu tranh chống lại nó — 205, 494.

Chủ nghĩa quan liêu, lễ mễ và cuộc đấu tranh chống lại chúng — 1, 134, 155, 180, 208, 209, 216, 218, 219, 228, 260, 261, 262, 271, 272, 280, 289, 298, 300, 321, 351, 352, 353, 355, 438; Phần bổ sung — 521, 534, 539 - 540, 540, 554.

Chủ nghĩa quốc tế vô sản — 47, 494; Phần bổ sung — 460 - 462, 481 - 483, 528 - 529, 541 - 542.

Chủ nghĩa tư bản nhà nước — 55, 221, 322.

Cũng xem Cho thuê; Tô nhượng; Các công ty hỗn hợp.

Chuyên chính vô sản — 495; Phần bổ sung — 616 - 622, 639.

Công đoàn ở nước Nga xô-viết — 61, 178, 445, 447, 492; Phần bổ sung — 505, 514 - 515, 526 - 527, 532, 637.

Công nhân và chuyên gia nước ngoài, sự tham gia của họ vào việc xây dựng kinh tế — 41, 45, 51, 70, 259, 354, 355, 438, 470, 496; Phần bổ sung — 560 - 561.

— "Nhóm cư dân công nghiệp tự trị Cu-dơ-bát" (nhóm Rút-ghec-xơ) — 40, 89, 144, 358, 438.

Công ty hỗn hợp — 4, 114, 224, 289, 304, 324, 338.

Cộng hòa Viễn Đông — 349; Phần bổ sung — 547 - 548.

Cơ quan quản lý viện trợ Mỹ — 152, 153, 405.

Crutn — 38, 430.

Cu-lắc và đấu tranh chống lại nó — Phần bổ sung — 515, 636 - 638.

Cục bảo quản tài sản quý nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga — 49, 96, 222; Phụ lục — 14.

Cục khai thác than bùn bằng thủy lực — 62, 144, 260, 298, 311, 315; Phụ lục — 9.

Cụm các xí nghiệp liên hợp Mát-xcơ-va — 107.

Cùng tồn tại hòa bình giữa các nước có chế độ xã hội khác nhau — xem Chính sách đối ngoại của Nhà nước xô-viết.

D

Dải di thường từ tỉnh vùng Cuốc-xcơ — 34, 360, 361, 365, 408.

Dự trữ vàng, kiểm kê vàng và chi tiêu vàng — 12, 65, 95, 200, 230, 253, 254, 327, 449, 450, 468, 472, 479.

Đ

Đại hội các Xô-viết

— V — Phần bổ sung — 512.

— VII — Phần bổ sung — 539 - 540.

— VIII — Phần bổ sung — 554.

— IX — 69, 139, 144, 145, 160, 165, 167, 176; Phụ lục — 6, 8, 9.

— X — 501, 512, 514, 515, 517.

Đảm phụ bằng chuyên chở bằng xe ngựa — 451; Phụ lục — 10; Phần bổ sung — 568 - 569.

Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đảng cộng sản (b) Nga

— Hội nghị VI toàn Nga (Hội nghị Pra-ha) — Phần bổ sung — 460 - 465.

— Đại hội X — 182.

— Đại hội XI — 324, 325, 340, 387.

— Đại hội XII — 512, 514, 515, 517, 520.

— Ban chấp hành trung ương — cơ quan tập thể lãnh đạo đảng và nước nhà — 10, 71, 136, 137, 139, 158, 178, 188, 195, 196, 206, 209, 223, 226, 228, 230, 232, 238, 245, 250, 282, 307, 310, 327, 336, 338, 339, 340, 349, 358, 382, 389, 421, 427, 432, 453, 466, 476, 484, 486, 496, 508, 511, 512, 514, 515, 517, 518; Phần bổ sung — 479 - 480, 508 - 509, 528, 540, 541 - 542, 547.

Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đảng cộng sản (b) Nga (tiếp theo)

— cương lĩnh — Phần bổ sung — 457, 561, 616 - 622, 636 - 638.

— điều lệ — Phần bổ sung — 570 - 578.

— tiêu chuẩn sinh hoạt đảng — 61, 103, 131, 136, 137, 166, 186, 188, 349, 400, 476, 486, 508, 512, 514, 515, 517, 518, 519, 520; Phần bổ sung — 465 - 472, 570 - 578.

— củng cố và thống nhất đảng — 50, 111, 286; Phần bổ sung — 455 - 456, 465 - 472, 472 - 474.

— các tổ chức đảng bộ địa phương — 195, 293, 430, 476, 501, 518; Phần bổ sung — 455 - 456, 529, 549.

— các tổ chức cơ sở — 103; Phần bổ sung — 463 - 465.

— xây dựng về mặt tổ chức (thời kỳ trước tháng Mười) — Phần bổ sung — 463 - 464.

— liên hệ với quần chúng — Phần bổ sung — 463 - 465.

— chiến lược và sách lược — 322; Phần bổ sung — 463 - 465, 481 - 483.

— cổ động và tuyên truyền — 240, 369, 406; Phần bổ sung — 463 - 465, 529 - 530, 532, 627 - 628.

đấu tranh với "những người cộng sản cánh tả" — 322.

— kinh tế của đảng — 234.

Cũng xem Kỷ luật đảng và nhà nước; Cán bộ đảng và chính quyền; Thanh đảng.

Điện khí hóa và các nhà máy điện — 144, 240, 332, 354, 361, 474; Phụ lục — 7.

— Công trường Vôn-khốp (xây dựng nhà máy thủy điện Vôn-khốp) — 144, 229.

— xây dựng nhà máy điện I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ — 69, 315.
— Công trường Ca-si-ra (xây dựng nhà máy điện Ca-si-ra) — 91, 92, 144, 156, 209, 218, 219, 375; Phụ lục — 2, 5.

— Út-ki-na da-vốt — 144.

Độc quyền ngoại thương — 55, 302, 303, 312, 313, 338, 412, 509, 511, 512, 513, 514, 515, 517; Phụ lục — 14.

Đôn-bát — 14, 16, 61, 94, 95, 144, 449, 464, 492.

Đời sống vật chất của những người lao động — Phần bổ sung — 529 - 530, 539.

Du-ma nhà nước III và IV — Phần bổ sung — 475 - 479.

G

Giáo dục quốc dân — 144, 256, 284, 396, 480; Phụ lục — 8.

Cũng xem Xóa nạn mù chữ.

Gru-di-a — 101, 244, 474, 476, 518, 520; Phần bổ sung — 556 - 557.

H

Hạch toán kinh tế — 248.

Hạm đội — Phần bổ sung — 496 - 497.

Hiến pháp nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga — 226.

Hình thức đấu tranh hợp pháp và bất hợp pháp — Phần bổ sung — 463 - 465, 481 - 483, 568.

Hòa ước Brét năm 1918, sự cần thiết phải ký hòa ước đó — Phần bổ sung — 625 - 627.

Hoạt động bí mật trong lòng địch — Phần bổ sung — 537.

Hội cứu trợ công nhân quốc tế — 75, 78.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, hoạt động của bộ máy của Hội đồng bộ trưởng dân ủy — 74, 100, 197, 220, 249, 286, 345, 400, 411, 457, 461, 477,

486, 499, 516; Phần bổ sung — 490 - 491, 493, 494, 495 - 496, 499, 507, 536, 558.

Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao — 248; Phần bổ sung — 506, 510, 522 - 523, 534.

Hội đồng lao động và quốc phòng — 197, 220, 249, 411, 414, 477, 516.

Hội đồng quốc phòng công nông — Phần bổ sung — 518 - 520, 521, 524 - 526.

Hội nghị Giê-nơ — 144, 205, 206, 223, 225, 226, 267, 277, 295, 307, 323, 348.

Hội nghị Oa-sinh-ton năm 1921 - 1922 — 144.

Hồng quân và việc củng cố năng lực quốc phòng của đất nước Xô-viết — 42, 144; Phần bổ sung — 529, 529 - 530, 530, 539, 540, 544 - 545, 550, 550 - 551, 556 - 557, 559 - 560, 630 - 631.

Hợp tác quốc tế — 265, 321, 429.

K

Kế hoạch hóa nền kinh tế quốc dân — 179, 288, 379, 459.

Cũng xem Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Khen thưởng — 22, 300, 321, 412, 413; Phần bổ sung — 520, 522, 563 - 564, 630, 637 - 638, 640 - 642.

Cũng xem Lợi ích vật chất.

Khoa học và kỹ thuật ở nước Nga xô-viết — 8, 39, 141, 157, 167, 239, 242, 278, 283, 296, 301, 311, 332, 351, 387, 388, 406, 421, 478, 490, 495, 500; Phụ lục — 6; Phần bổ sung — 518 - 519, 532, 534. — sử dụng kinh nghiệm nước ngoài — 94, 95, 151, 173, 441.

Cũng xem Cục khai thác than bùn bằng thủy lực; Sáng chế và hoạt động sáng chế; Vô tuyến điện và kỹ thuật vô tuyến điện.

Khoa học và văn hóa trong các nước tư bản chủ nghĩa — 506.

Khởi Đồng minh — 66, 421; Phần bổ sung — 533, 545 - 546, 551 - 552.

Kiến-ghi-di-a — Phần bổ sung — 640 - 641.

Kiểm tra việc chấp hành — 74, 180, 197, 203, 298, 411; Phần bổ sung — 513, 537, 558.

Kinh nghiệm địa phương, việc nghiên cứu và tuyên truyền kinh nghiệm đó— 367, 374.

Kinh tế kho tàng— 356, 491.

Kỷ luật đảng và nhà nước.— 54, 73, 216, 293, 298, 338, 352, 353, 411, 428, 453, 504; Phần bổ sung— 524 - 525, 541, 547 - 548, 550.

L

Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng— xem Hợp tác xã ở nước Nga xô-viết.

Liên minh về quân sự của các nước Cộng hòa xô-viết— Phần bổ sung— 528.

Lít-va— Phần bổ sung— 549.

Lợi ích vật chất— 22, 271, 280, 300, 321; Phần bổ sung— 630, 640 - 642.

Cũng xem Tiền lương; Khen thưởng.

Lương thực và cung cấp— 21, 144, 198, 216, 217, 341, 342, 456, 491; Phần bổ sung— 489 - 491, 493, 497, 498 - 499, 500, 500 - 501, 509, 514 - 515, 517 - 518, 518 - 520, 522, 522 - 523, 527, 529, 531 - 532, 534 - 535, 536, 537, 538, 539, 542 - 543, 545, 547, 553, 559 - 560, 629, 636 - 638.

M

Mác, C. và Ăng-ghe-n, Ph., về di sản văn hóa của hai ông— 363, 371, 372, 373.

N

Nạn đói ở nước Nga Nga hoàng năm 1911 và những nhiệm vụ của đảng— Phần bổ sung— 463.

Nạn đói ở nước Nga xô-viết trong những năm 1921 - 1922 và cuộc đấu tranh chống lại nó— 12, 47, 152, 153, 193, 202, 291, 325.

— sự giúp đỡ của nhân dân lao động các nước khác— 120.

Nền công nghiệp ở nước Nga Nga hoàng— Phần bổ sung— 453.

Nền công nghiệp ở nước Nga xô-viết— 3, 33, 42, 65, 81, 93, 94, 95, 99, 128, 135, 144, 235, 248, 250, 286, 287, 392, 431, 449, 475, 499;

Phụ lục— 14; Phần bổ sung— 492, 507 - 508, 511, 511 - 512, 518 - 520, 522 - 523, 526 - 527, 533, 539 - 540, 557, 563, 630 - 631, 640 - 642.

Cũng xem Đôn-bát; Dải di thường từ tỉnh vùng Cuốc-xơ.

Ngành điện ảnh— 140, 281.

Ngân hàng nhà nước, Ngân hàng nhân dân của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga— 98, 222, 248, 261, 271, 280, 289, 300, 311, 335; Phụ lục— 14; Phần bổ sung— 501, 521, 522 - 523, 627.

Nghề cá— 500, 503.

Nghề rừng, việc thu mua củi— Phụ lục— 10; Phần bổ sung— 516, 521, 535.

Nghĩa vụ lao động— Phần bổ sung— 542 - 543.

Ngoại thương của Nhà nước xô-viết— 2, 4, 12, 24, 30, 44, 45, 62, 70, 81, 84, 86, 108, 118, 121, 144, 152, 153, 168, 192, 198, 200, 201, 216, 217, 222, 229, 252, 253, 261, 262, 274, 286, 299, 304, 312, 313, 324, 328, 337, 338, 341, 342, 345, 359, 393, 398, 401, 403, 404, 410, 412, 415, 418, 432, 473, 479; Phụ lục— 4, 9, 14; Phần bổ sung— 543, 545 - 546, 555, 563.

Cũng xem Tệ buôn lậu và cuộc đấu tranh chống lại nó; Độc quyền ngoại thương.

Những cuộc tiếp xúc và nói chuyện với công nhân, nông dân, trí thức và cán bộ địa phương— Phụ lục— 15, 17.

Những đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng— 443; Phần bổ sung— 485 - 488, 562.

Cũng xem Những đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả.

Những đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả— Phần bổ sung— 494, 495 - 496, 508 - 509.

Cũng xem Những đảng viên xã hội chủ nghĩa - cách mạng.

Những khoản vốn vay (những cuộc đàm phán với các chính phủ nước ngoài và các hãng tư bản nước ngoài về những khoản vốn vay)— 152, 191, 192, 345; Phần bổ sung— 569.

Những người men-sê-vích— 103, 221, 223, 244, 245, 246, 441, 507; Phần bổ sung— 455 - 456, 457 - 460, 460 - 465, 465 - 472, 472 - 474, 480, 481, 485 - 488, 583 - 589.

Những nhu cầu về sách báo — 18, 48, 102, 110, 227, 251, 426, 433, 442, 455 - 458.

Những sáng chế và hoạt động sáng chế— 76, 77, 105, 125.

Nông nghiệp — 30, 41, 144, 145, 512, 165, 193, 272, 317, 329, 337, 431, 454, 456, 478, 490; Phụ lục — 6; Phần bổ sung — 512 - 513, 514 - 515, 523 - 524, 640 - 642.

Cũng xem Công xã nông nghiệp ở nước Nga xô-viết; Nông trường quốc doanh; Tổ cày chung ruộng đất ở nước Nga xô-viết.

Nông trường quốc doanh — 144, 213, 329, 404; Phần bổ sung — 523 - 524, 636 - 637.

P

Phái Bun và những người thuộc phái Bun — 103; Phần bổ sung — 465 - 472, 472 - 474, 542.

Phân cách mạng và đấu tranh chống lại nó — 238, 293, 314, 330, 392, 421, 427, 493; Phụ lục - 11; Phần bổ sung — 491, 562, 627 - 629.

Pháp chế cách mạng, xã hội chủ nghĩa — 17, 35, 80, 115, 143, 238, 310, 317, 330, 407; Phần bổ sung — 496, 498, 501, 504.

Phân chia vùng kinh tế— 258.

Phê bình và tự phê bình— 374.

Phong trào công nhân ở nước Nga Nga hoàng— Phần bổ sung — 458 - 459.

Phong trào công nhân và phong trào cách mạng quốc tế— 36, 37, 45, 51, 70, 240, 251, 384, 506, 510; Phần bổ sung — 460 - 462, 465 - 474, 481 - 483, 484 - 485, 528 - 529, 554 - 555, 565 - 567, 568, 589 - 590, 591 - 596, 597 - 612, 639 - 640.

Cũng xem Các nhà hoạt động của phong trào công nhân, cộng sản và giải phóng dân tộc quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đến họ.

Phong trào cộng sản quốc tế— 45, 132, 240, 251, 497, 498, 510; Phụ lục — 18; Phần bổ sung — 565 - 567, 568.

Cũng xem Các nhà hoạt động của phong trào công nhân, cộng sản và giải phóng dân tộc quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đến họ.

Q

Quan hệ quốc tế sau chiến tranh thế giới thứ nhất— 488.

Quốc hội lập hiến— Phần bổ sung — 490 - 491.

Quốc tế công đoàn đỏ (Liên hiệp công đoàn cách mạng quốc tế)— 508.

Quốc tế cộng sản (Quốc tế III) — 232, 245, 250, 384, 497, 508; Phần bổ sung — 565 - 567, 568.

— Đại hội I — Phần bổ sung — 638, 639 - 640.

— Đại hội II — 497.

— Đại hội IV — 453, 497, 498, 510; Phụ lục — 18.

Quyết tiết kiệm— 29.

S

Sùng bái cá nhân, sự không dung thứ tể sùng bái cá nhân — Phần bổ sung — 548 - 549.

Cũng xem Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đảng cộng sản (b) Nga.

Sự đỡ đầu của thành phố đối với nông thôn— 501.

Sự kiểm tra nhà nước— Phần bổ sung — 506, 518 - 520, 534.

Cũng xem Các bộ dân ủy và các cơ quan trung ương nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga — Bộ dân ủy thanh tra công nông.

Sự quan tâm đến con người— 48, 67, 83, 85, 90, 100, 113, 119, 120, 126, 129, 130, 133, 162, 169, 175, 184, 185, 197, 199, 204, 206, 207, 212, 220, 263, 269, 275, 276, 290, 316, 326, 327, 346, 347, 350, 381, 385, 386, 389, 390, 394, 420, 423, 424, 425, 433, 437, 439, 440, 465.

T

Tài chính và chính sách tài chính— 28, 47, 79, 93, 158, 171, 196, 216, 222, 230, 241, 243, 247, 260, 271, 280, 289, 300, 301, 302, 311, 335, 391, 399, 414, 422, 435, 450, 464, 473, 480, 481, 482, 486, 487, 490, 492, 504; Phụ lục — 14; Phần bổ sung — 495, 506 - 507, 511, 512, 514 - 515, 516, 521, 522 - 523, 559, 627.

Cũng xem Ngân hàng nhà nước, Ngân hàng nhân dân nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; Cục bảo quản tài sản

- quý nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô- viết Nga; Dự trữ vàng, kiểm kê vàng và chi tiêu vàng.
- Tài liệu lưu trữ của V. I. Lê-nin để ở Cra-cốp và Pô-rô-nin, việc tìm kiếm những tài liệu đó*— 376.
- Tập bản đồ địa lý*— 210.
- Tệ ăn hối lộ và cuộc đấu tranh chống lại nó*— 310, 503; Phần bổ sung — 525.
- Tệ buôn lậu và cuộc đấu tranh chống lại nó*— 11, 25.
- Tệ đầu cơ và cuộc đấu tranh chống lại nó*— Phần bổ sung — 500, 516.
- Thiếu nhi và các cơ quan thiếu nhi*— Phần bổ sung — 517, 529.
- Thông tin của nhân dân lao động các nước khác, của những đoàn thể xã hội trên thế giới về tình hình của nước Nga xô- viết*— 75, 78, 112, 266, 322, 323, 368, 384, 387, 498; Phần bổ sung — 553 - 554.
- Thông tin về tình hình kinh tế thế giới, về chính sách đối ngoại của các nước khác, về phong trào công nhân và phong trào cách mạng quốc tế*— Phần bổ sung — 565, 568 - 569.
- Thống kê*— 367, 462.
- Cũng xem* Chế độ báo cáo; Các bộ dân ủy và các cơ quan trung ương của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô- viết Nga — Cục thống kê trung ương.
- Thuế lương thực*— 145, 317, 491; Phần bổ sung — 559.
- Thư của những người lao động, ý nghĩa của những bức thư đó*— 237.
- Cũng xem* Trả lời thư, điện, đơn của những người lao động và những báo cáo từ các địa phương.
- Thư viện và công tác thư viện*— 53, 144, 160, 417; Phụ lục — 8.
- Thương nghiệp*— 86, 98, 99, 104, 144, 171, 222, 241, 247, 250, 261, 271, 280, 289, 293, 294, 297, 300, 301, 309, 330, 338, 397, 412, 446, 454, 503; Phụ lục — 3, 14; Phần bổ sung — 636 - 638.
- Tiền lương*— 128; Phần bổ sung — 493, 629.
- Tòa án và việc xét xử*— 1, 155, 208, 238, 244, 246, 248, 261, 351, 409.
- Cũng xem* Pháp chế cách mạng, xã hội chủ nghĩa; Viện công tố.

- Tò nhuộm*— 5, 6, 7, 9, 10, 19, 34, 44, 116, 144, 186, 225, 231, 252, 270, 279, 287, 334, 359, 393, 401, 402, 428, 432, 453, 455, 466, 483, 484, 485; Phần bổ sung — 553 - 554, 557.
- Tổ cây chung ruộng đất ở nước Nga xô- viết*— Phần bổ sung — 637.
- Tổ chức văn hóa vô sản*— 50, 463.
- Tôn giáo, chính sách của Đảng cộng sản và Nhà nước xô- viết đối với các tôn giáo*— 325, 332; Phần bổ sung — 561.
- To-rôt*— 248, 261, 289, 300, 328, 330, 335, 459.
- Trao đổi hàng hóa*— 117, 171, 293, 297; Phần bổ sung — 563 - 564, 640 - 642.
- Trả lời thư, điện, đơn của những người lao động và những báo cáo từ các địa phương*— 115, 317.
- Trí thức tư sản, chính sách của Chính quyền xô- viết đối với họ*— 143, 236, 286, 421, 495; Phần bổ sung — 510, 518 - 519.
- Trung thu lương thực*— Phần bổ sung — 539, 640 - 642.
- Trường đại học*— 82, 123, 141, 144, 239, 278, 286, 421, 480; Phụ lục — 8.
- Tước-ke-xtan*— 154, 161, 195; Phụ lục — 13.
- Tuyên truyền rộng rãi*— Phần bổ sung — 513.
- Tuyên truyền sản xuất*— Phần bổ sung — 555 - 556.

U

- U-cra-i-na*— 215, 258, 293, 418; Phần bổ sung — 527 - 528, 631.
- Ủy ban kế hoạch nhà nước của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô- viết Nga*— 69, 288, 367, 399, 459, 492, 512.
- Ủy ban sử dụng vật tư trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng*— 87, 88.

V

- Văn học và nghệ thuật*— 196, 202, 290, 421; Phần bổ sung — 467, 513, 548, 562.

Vấn đề dân tộc - thuộc địa, các phong trào và các cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc — 36, 59; Phần bổ sung — 591 - 596, 597 - 612.

Vấn đề nhà ở — Phần bổ sung — 489 - 490.

Vấn đề ruộng đất — 103, 497; Phần bổ sung — 457 - 460, 499 - 500. — Cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp. — Phần bổ sung — 631 - 632, 636 - 637.

Vận tải — 2, 20, 32, 58, 60, 91, 144, 151, 157, 173, 203, 218, 239, 242, 395; Phụ lục — 2; Phần bổ sung — 500 - 501, 505, 509, 518 - 520, 524 - 526, 527, 537, 540, 542 - 543, 556 - 557.

Viện C. Mác và Ph. Ăng-ghen — 18.

Viện công tố — 407.

Vô tuyến điện và kỹ thuật vô tuyến điện — 406, 419; Phần bổ sung — 502.

X

Xây dựng chính quyền — 115, 258; Phụ lục — 1; Phần bổ sung — 495, 499, 507, 509 - 510, 516, 539 - 540, 554.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước Nga xô-viết (đặc điểm chung) — 506.

Xây dựng kinh tế (đặc điểm chung) — 222, 250, 289, 323, 338.

— vai trò và nhiệm vụ của những người cộng sản trong sự nghiệp đó — 289.

Cũng xem Kinh nghiệm địa phương, việc nghiên cứu và tuyên truyền kinh nghiệm đó.

Xi-bi-ri — 317, 391.

Xóa nạn mù chữ — 196, 480.

Y

Y tế — 283, 427.

MỤC LỤC

Lời nhà xuất bản

Lời tựa VII

1921

1. GỬI Đ. I. CUỐC-XXI. 4 tháng Mười một	1-2
2. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. 4 tháng Mười một	2
3. GỬI A. O. AN-XXI. 5 tháng Mười một	2-3
*4. GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP. 5 tháng Mười một	3-4
5. GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ ĐẢNG VIÊN XI-BI-RI, U-RAN VÀ KIẾC-GHI-DI-A. 5 tháng Mười một	4
6. GỬI BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG. 5 tháng Mười một	4-5
7. GỬI I. X. LÔ-BA-TSÉP. 5 tháng Mười một	5-6
8. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 5 tháng Mười một	6
9. GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP. 7 tháng Mười một	7
10. THƯ NGẮN GỬI P. P. GOÓC-BU-NỐP VÀ ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN. 7 tháng Mười một	7-8
11. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 7 tháng Mười một	8
12. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 7 tháng Mười một	8-9
13. GỬI TỔNG CỤC PHÁT HÀNH SÁCH BÁO, CÁC CỤC XUẤT BẢN CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO, BỘ DÂN ỦY NÔNG	

* Một hoa thị chỉ những văn kiện được công bố lần đầu.

	NGHIỆP, BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG, BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC. 8 tháng Mười một	9-10
14.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 9 tháng Mười một	10
15.	GỬ V. A. A-VA-NÊ-XỐP. 9 tháng Mười một	10-11
16.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 9 tháng Mười một	11
* 17.	GỬ I. X. UN-SLÍCH-TƠ. 9 tháng Mười một	12
18.	GỬ Đ. B. RI-A-DA-NỐP. 9 tháng Mười một	12-13
19.	GỬ V. M. MI-KHAI-LỚP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 9 tháng Mười một	13
20.	GỬ G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. 9 tháng Mười một ...	13
21.	GỬ A. B. KHA-LA-TỐP. 10 tháng Mười một	14
22.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 10 tháng Mười một	14-15
23.	GỬ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 10 tháng Mười một	15
24.	GỬ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 10 tháng Mười một	15-16
25.	GỬ I. X. UN-SLÍCH-TƠ. 10 tháng Mười một	16
26.	GỬ NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. 10 tháng Mười một	17
27.	GỬ M. I. GLI-ÁT-XE. 11 tháng Mười một	17
* 28.	GỬ V. M. MI-KHAI-LỚP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 11 tháng Mười một	18
29.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 12 tháng Mười một	18-19
* 30.	GHI CHÚ TRÊN THƯ CỦA G.V.TSI-TSÊ-RIN VÀ TRẢ LỜI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 12 tháng Mười một	19-20
31.	ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC HỘI NGHỊ KINH TẾ. 12 tháng Mười một	20-21
32.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 12 tháng Mười một	21

33.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 12 tháng Mười một	22
* 34.	GÓP Ý KIẾN VỀ NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC ĐÀM PHÁN VỚI NHỮNG NGƯỜI NHẬN TÔ NHƯỢNG DẢI DỊ THƯỜNG TỬ TÍNH VÙNG CUỐC-XCƠ. 14 tháng Mười một	22
35.	GỬ I. X. UN-SLÍCH-TƠ. 14 tháng Mười một	23
36.	GỬ N. I. BU-KHA-RIN. 14 tháng Mười một	23
* 37.	GỬ A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. 15 tháng Mười một	24
38.	GỬ V. I. XA-MA-RIN. 15 tháng Mười một	24-25
39.	GỬ I. X. UN-SLÍCH-TƠ. 15 tháng Mười một	25
* 40.	GỬ I. T. XMIN-GA. 15 tháng Mười một	26
41.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 15 tháng Mười một	26
42.	GỬ BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 16 tháng Mười một	27
43.	GỬ Đ. I. CUỐC-XKI. 16 tháng Mười một	27
44.	GỬ L. C. MÁC-TEN-XƠ. 17 tháng Mười một	28
45.	GỬ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 17 tháng Mười một	28
* 46.	ĐIỆN VỎ TUYẾN GỬ L. B. CRA-XIN. 17 tháng Mười một	29
47.	ĐIỆN GỬ N. N. NA-RI-MA-NỐP. Giữa 17 và 21 tháng Mười một	29-30
48.	GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. 18 tháng Mười một	30-31
49.	GỬ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN NGA. 18 tháng Mười một	31
50.	GỬ V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Giữa 18 và 22 tháng Mười một	32
51.	GIẤY GIỚI THIỆU N. A. Ê-MÊ-LI-A-NỐP. 19 tháng Mười một	32-33
52.	GỬ TẤT CẢ CÁC CÁN BỘ ĐẢNG VÀ XÔ-VIỆT. 19 tháng Mười một	33

53. NHIỆM VỤ TRAO CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP. 19 tháng Mười một	34-35
54. GỬI TƯ LỆNH BẢO VỆ ĐIỆN CREM-LI. 19 tháng Mười một	35
55. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 19 tháng Mười một	36
56. GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. 19 tháng Mười một	36-37
*57. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 19 tháng Mười một	37
58. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 19 tháng Mười một	38
*59. GỬI I. V. XTA-LIN. 20 tháng Mười một	38
60. GỬI CHỦ TỊCH PHIÊN HỌP BÀN VIỆC QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG. 21 tháng Mười một	39
61. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP, KH. G. RA-CỐP-XKI, I. I. SVÁC-TXƠ, G. L. PI-A-TA-CỐP, M. L. RU-KHI-MỒ-VÍCH. 21 tháng Mười một	39-40
62. ĐIỆN GỬI V. V. XTÁC-CỐP. 21 tháng Mười một	40-41
63. GIẤY GIỚI THIỆU I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. 21 tháng Mười một	41
*64. NGHỊ QUYẾT VỀ CÔNG VĂN CỦA CỤC QUẢN LÝ SẢN XUẤT MÁT-XCƠ-VA. GỬI CỤC CÔNG NGHIỆP DỆT MÁT-XCƠ-VA. 21 tháng Mười một	42
65. GỬI M. C. VÊ-TÔ-SKIN. 22 tháng Mười một	42
66. GỬI X. X. PI-LI-ÁP-XKI. 22 tháng Mười một	43
67. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 22 tháng Mười một	43-44
68. GỬI I. V. XTA-LIN VÀ I. X. UN-SLÍCH-TƠ. 22 tháng Mười một	44

69. GỬI ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC. 23 tháng Mười một	45
70. GỬI I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 23 tháng Mười một	46
*71. GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 23 tháng Mười một	46-47
72. GỬI BAN BIÊN TẬP TẠP CHÍ "DĨ VẮNG". 23 tháng Mười một	47
73. GỬI TƯ LỆNH BẢO VỆ ĐIỆN CREM-LI. 26 tháng Mười một	48-49
74. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 26 tháng Mười một	49
*75. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 26 tháng Mười một	50
76. GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI	50-51
1. 26 tháng Mười một	50
2. 26 tháng Mười một	51
77. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 27 tháng Mười một	51-52
78. GỬI CHỦ TỊCH TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 28 tháng Mười một	52
79. BẢN GHI Ý KIẾN VỀ TIỀN PHẠT. Giữa 28 tháng Mười một và 14 tháng Chạp	52
*80. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 29 tháng Mười một	53
81. GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 29 tháng Mười một	53
82. GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI. 29 tháng Mười một	54
83. NHIỆM VỤ TRAO CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP GHI TRÊN THƯ CỦA A. X. KI-XÊ-LÉP. 29 tháng Mười một ..	54-55
*84. GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 30 tháng Mười một	55
85. GỬI A. Đ. MÊ-TÊ-LÉP. 30 tháng Mười một	56
86. GỬI A. A. BI-Ê-LỐP. 30 tháng Mười một	57
87. VỀ ỦY BAN SỬ DỤNG. 30 tháng Mười một	57-58

88.	GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỚP-XKI. 30 tháng Mười một	58-59
89.	GỬI V. V. QUY-BỬ-SÉP. Cuối tháng Mười một	59
90.	GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-DÊ. Tháng Mười một	60
91.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI V. V. PHÔ-MIN. 2 tháng Chạp	60-61
92.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 2 tháng Chạp	61-62
93.	ĐIỆN BÁO QUA BƯU ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA VÀ V. V. PHÔ-MIN. 2 tháng Chạp	62-63
94.	GỬI BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG. 2 tháng Chạp	63-64
95.	GỬI ỦY BAN SÁCH BÁO NƯỚC NGOÀI. 2 tháng Chạp	64-65
96.	GỬI ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN NGA. 2 tháng Chạp ...	65
*97.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 2 tháng Chạp	66
*98.	GỬI A. L. SANH-MAN. 2 tháng Chạp	66
99.	GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỚP. 2 tháng Chạp	67
100.	GỬI A. I. RU-CỐP. 3 tháng Chạp	67-68
101.	GỬI I. V. XTA-LIN. 3 tháng Chạp	68
102.	GỬI G. B. CRA-XNÔ-SÊ-CÔ-VA. 3 tháng Chạp.	69
*103.	GỬI ỦY BAN KIỂM TRA VÀ THANH ĐẢNG TỈNH MÁT-XCÔ-VA. 3 tháng Chạp	69-73
104.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 5 tháng Chạp	73
105.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 5 tháng Chạp	74
106.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 5 tháng Chạp	74-75
107.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 5 tháng Chạp	75
108.	GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. 5 tháng Chạp	76
*109.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH	

	TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 5 tháng Chạp	76
110.	GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ BAN-LI-XTE VÀ CA-RƠ. 5 tháng Chạp	77
* 111.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 5 tháng Chạp	77-78
* 112.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 5 tháng Chạp	78
* 113.	GỬI G. L. SCO-LỐP-XKI. 5 tháng Chạp	79
* 114.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 5 tháng Chạp	79-80
115.	ĐIỆN GỬI B. A. BẮC. 5 tháng Chạp	80
116.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 6 tháng Chạp	81
117.	THƯ GỬI THƯ KÝ. 6 tháng Chạp	81
118.	GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. 6 tháng Chạp	81-82
119.	ĐIỆN GỬI M. KH. PÔ-LI-A-CỐP. 6 tháng Chạp.	82
120.	GỬI A. M. GOÓC-KI. 6 tháng Chạp	85
121.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 6 tháng Chạp	86
122.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 6 tháng Chạp	86
123.	TRAO ĐỔI Ý KIẾN VỚI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. 6 tháng Chạp	87
124.	M. G. TXƠ-KHA-CAI-A. 6 tháng Chạp	87-88
125.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 7 tháng Chạp	88
126.	ĐIỆN GỬI PH. A. RỐT-STANH. 7 tháng Chạp.	88-89
* 127.	CHỈ THỊ CHO THƯ KÝ. 8 tháng Chạp	89
128.	GỬI I. I. MÊ-GIÔ-LA-ÚC. 9 tháng Chạp	89-90
129.	GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. 9 tháng Chạp	90
130.	GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. 9 tháng Chạp	91
131.	GỬI I. V. XTA-LIN. 9 tháng Chạp	91-92

* 132.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CHO L. A. PHÔ-TI-Ê-VA, N. X. LÊ-PÊ-SIN-XCAI-A, M. I. GLI-ÁT-XE. 11 tháng Chạp	92-93
133.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 12 tháng Chạp	93
134.	GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP, Đ. I. CUỐC-XKI, A. Đ. TXI-U-RU-PA. 13 tháng Chạp	94
135.	GỬI I. T. XMIN-GA. 14 tháng Chạp	95
* 136.	GỬI N. Ô-XIN-XKI. Giữa 14 và 18 tháng Chạp.	95-96
* 137.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Giữa 14 và 18 tháng Chạp	96-97
138.	GỬI G. B. CRA-XNÔ-SÊ-CÔ-VA. 15 tháng Chạp.	97
139.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 16 tháng Chạp	98
140.	GỬI E. A. LÍT-KEN-XƠ. 16 tháng Chạp	98-99
141.	GỬI N. P. GOỐC-BU-NỐP. 17 tháng Chạp	99
* 142.	GỬI I. V. XTA-LIN. 17 tháng Chạp	99-100
* 143.	GỬI I. X. UN-SLÍCH-TỜ. 17 tháng Chạp	100
144.	NHỮNG CÂU HỎI GỬI CÁC BỘ DÂN ỦY NHÂN VIỆC CHUẨN BỊ BÁO CÁO TỔNG KẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA VÀ CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY TẠI ĐẠI HỘI IX CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA. 17 tháng Chạp	100-104
145.	GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. 17 tháng Chạp	105
146.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 17 tháng Chạp	105-106
147.	GỬI I. V. XTA-LIN. 19 tháng Chạp	106
148.	GỬI I. A. TÊ-Ô-ĐÔ-RÔ-VÍCH. 19 tháng Chạp	107
149.	GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI VÀ A. A. XÔN-TXƠ. 20 tháng Chạp	107-108

150.	GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI VÀ A. A. XÔN-TXƠ. 20 tháng Chạp	108-109
151.	GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "TIN TỨC CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA". 21 tháng Chạp	109-110
152.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 21 tháng Chạp	110-111
* 153.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 22 Tháng Chạp.....	111-112
154.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 22 tháng Chạp	112
155.	GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP. 23 tháng Chạp	112-115
156.	GỬI CHỦ TỊCH TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 23 tháng Chạp	115
157.	GỬI V-A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 24 tháng Chạp	116
158.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 24 tháng Chạp	116-117
159.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 24 tháng Chạp	117
160.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP, A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ, M. I. CA-LI-NIN. 24 tháng Chạp	118
161.	GỬI G. I. XA-PHA-RỐP. 24 tháng Chạp	118-119
* 162.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 24 tháng Chạp	119
163.	GỬI E. M. I-A-RÔ-XLÁP-XKI. 24 tháng Chạp	120
164.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 25 tháng Chạp	121
165.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 25 tháng Chạp	121-122
* 166.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 25 tháng Chạp	122

* 167.	GỬI L. Đ. TỎ-RỐT-XXI. 26 tháng Chạp	123
168.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. 26 tháng Chạp	123-124
169.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP, A. M. LÊ-GIA-VA, N. A. XÊ-MA-SCÔ, P. A. BÔ-GĐA-NỚP VÀ G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XXI. 26 tháng Chạp.	124-125
170.	GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. 26 tháng Chạp.	125
171.	TRAO ĐỔI THƯ VỚI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XXI. 26 tháng Chạp	125-126
172.	GỬI A. I. GU-XÉP. 26 tháng Chạp	126
173.	GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XXI. 27 tháng Chạp	127
* 174.	GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 27 tháng Chạp	127-128
175.	GỬI L. A. PHỒ-TI-Ê-VA. 28 tháng Chạp	128
176.	THƯ GỬI THƯ KÝ. 28 tháng Chạp	128-129
177.	GỬI BÊ-LA CUN. 29 tháng Chạp	129
178.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I-A. E. RÚT-DU-TÁC, A. A. AN-ĐRÊ-ÉP VÀ V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 30 tháng Chạp	130
179.	GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XXI. 16 tháng Mười một	130-131
180.	GỬI CÁC NHÀ LÃNH ĐẠO CÁC CƠ QUAN XÔ-VIỆT TRUNG ƯƠNG. Tháng Chạp	131-132
* 181.	GỬI P. A. DA-LU-TXƠ-KI. Tháng Chạp	132-133
* 182.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Năm 1921	133
183.	GỬI P. A. CRA-XI-CỐP. Năm 1921	133-134
	1922	
184.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 1 tháng Giêng	135
185.	GỬI CỤC QUẢN LÝ NHÀ CỬA CỦA CÁC XÔ-VIỆT. 2 tháng Giêng	136
* 186.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO	

	TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 3 tháng Giêng	136-137
* 187.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 3 tháng Giêng	137
188.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 4 tháng Giêng	138
189.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 4 tháng Giêng	139
* 190.	GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XXI. 4 tháng Giêng	139
191.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 9 tháng Giêng	140
192.	GỬI M. M. LÍT-VI-NỚP. 9 tháng Giêng	140
193.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. X.Ê-NU-KÍT-ĐÊ VÀ L. B. CA-MÊ-NÉP. 9 tháng Giêng	141
* 194.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 9 tháng Giêng	141-142
195.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. V. XTA-LIN. 12 tháng Giêng	142
* 196.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 12 tháng Giêng	143
* 197.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ TỔ CHỨC VÀ BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 12 tháng Giêng	144-145
198.	ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN. 12 tháng Giêng	145
199.	GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ. 13 tháng Giêng	146
* 200.	GỬI P. X. Ô-XÁT-TSI. 13 tháng Giêng	146-147
201.	ĐIỆN GỬI CÁC CƠ QUAN ĐẠI DIỆN THƯỜNG MẠI CỦA NƯỚC CỘNG HÒA LIÊN BANG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIỆT NGA Ở NƯỚC NGOÀI. 14 tháng Giêng	147-148

202.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP	148-149
	* 1. 14 tháng Giêng	148
	* 2. 18 tháng Giêng.....	148-149
203.	GỬI I. X. UN-SLÍCH-TỜ VÀ V. V. PHỒ-MIN. 16 tháng Giêng	149-151
* 204.	GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 16 tháng Giêng	151-152
* 205.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 16 tháng Giêng	152-153
* 206.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 16 tháng Giêng	153-154
* 207.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 17 tháng Giêng	154-155
208.	GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. 17 tháng Giêng	155-156
209.	GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỚP. 17 tháng Giêng.	157
210.	GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. 17 tháng Giêng	158
211.	GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỚP. 17 tháng Giêng.	158-161
212.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 17 tháng Giêng	161-162
* 213.	GỬI V. Đ. BỒN-TSỜ-BRU-Ê-VÍCH. 18 tháng Giêng ...	163
* 214.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 18 tháng Giêng	163
* 215.	GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỚP. 18 tháng Giêng	164
216.	GỬI I. V. XTA-LIN. 19 tháng Giêng	164-165
217.	GỬI L. B. CRA-XIN. 19 tháng Giêng	165-166
218.	GỬI V. V. PHỒ-MIN. 19 tháng Giêng	166-167
* 219.	GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. 20 tháng Giêng	167-168
220.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 21 tháng Giêng	168-169

* 221.	GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 21 tháng Giêng	169-170
222.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 22 tháng Giêng	170-173
* 223.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 22 tháng Giêng	173-175
* 224.	GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. 23 tháng Giêng	175
* 225.	GỬI A. M. LÊ-GIA-VA, P. A. BỐ-GĐA-NỚP VÀ V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 23 tháng Giêng.....	176
226.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA.	176-177
	1. 23 tháng Giêng	176-177
	2. 24 tháng Giêng	177
227.	GỬI S. M. MA-NU-TSA-RI-AN-TXỎ. 24 tháng Giêng	178
228.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ I. V. XTA-LIN. 25 tháng Giêng	178-179
229.	GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. 26 tháng Giêng	179-180
230.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 26 tháng Giêng.	180-181
* 231.	GỬI I. T. XMIN-GA. 26 tháng Giêng	181
232.	GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP	182-183
	1. 26 tháng Giêng	182
	*2. 26 tháng Giêng	182-183
	*3. 26 tháng Giêng	183
233.	GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 26 tháng Giêng	184
234.	GỬI M. I. GLI-ÁT-XE. 26 tháng Giêng	184-185
235.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 26 tháng Giêng	185
* 236.	THƯ NGẮN GỬI THƯ KÝ ĐỂ GIAO CÔNG TÁC CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỚP. 26 tháng Giêng.	186
237.	GỬI V. A. CÁC-PIN-XKI. 26 tháng Giêng	186-187

* 238.	TRÍCH THƯ GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ. <i>Giữa 26 và 31 tháng Giêng</i>	187
239.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I-U. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP. <i>27 tháng Giêng</i>	188
240.	GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. <i>28 tháng Giêng</i> ...	188-189
241.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. <i>28 tháng Giêng</i>	190
242.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. <i>29 tháng Giêng</i>	190-191
243.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. <i>30 tháng Giêng</i> .	191-192
* 244.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>30 tháng Giêng</i>	192
* 245.	GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. <i>31 tháng Giêng</i>	193
* 246.	GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ. <i>31 tháng Giêng</i>	194
247.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. <i>Tháng Giêng</i>	194-195
248.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. <i>1 tháng Hai</i>	195-196
* 249.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. <i>1 tháng Hai</i>	196-197
* 250.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>2 tháng Hai</i> .	197-198
251.	GỬI N. I. BU-KHA-RIN	199-200
	1. <i>2 tháng Hai</i>	199
	*2. <i>3 tháng Hai</i>	199-200
252.	THƯ NGẮN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP KÈM THEO BẢN DỰ THẢO THƯ TRẢ LỜI CHO PH. R. MÁC-ĐÔ-NAN. <i>2 tháng Hai</i>	200-201
253.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. <i>4 tháng Hai</i>	201
254.	GỬI I. V. XTA-LIN VÀ L. B. CA-MÊ-NÉP. <i>4 tháng Hai</i>	202
255.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. <i>6 tháng Hai</i>	202-203
256.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. <i>6 tháng Hai</i>	203-204

257.	GỬI N. I. BU-KHA-RIN VÀ V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>6 tháng Hai</i>	204-205
258.	VỀ VIỆC PHÂN CHIA KHU VỰC Ở U-CRA-I-NA. <i>Sau 6 tháng Hai</i>	205
259.	ĐIỆN GỬI X. HIN-MAN. <i>9 tháng Hai</i>	206
260.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. <i>10 tháng Hai</i>	206-207
261.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. <i>11 tháng Hai</i>	207-209
262.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. <i>Sớm nhất là 11 tháng Hai</i> .	209
263.	GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ	210-211
	*1. <i>13 tháng Hai</i>	210
	2. <i>13 tháng Hai</i>	210-211
264.	GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP, Đ. I. CUỐC-XKI, I. X. UN-SLÍCH-TƠ, A. M. LÊ-GIA-VA. <i>13 tháng Hai</i> .	212
265.	ĐIỆN GỬI L. M. KHIN-TSÚC. <i>14 tháng Hai</i>	213
266.	GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>14 tháng Hai</i> ...	213-214
* 267.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>14 tháng Hai</i>	214
268.	GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. <i>14 tháng Hai</i>	215
* 269.	GỬI CỤC QUẢN LÝ NHÀ CỬA CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA. <i>Chậm nhất là 15 tháng Hai</i>	215-216
270.	THƯ GỬI Đ. I. CUỐC-XKI VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP. <i>15 tháng Hai</i>	216-217
271.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. <i>15 tháng Hai</i>	217-219
272.	GỬI V. G. I-A-CÔ-VEN-CÔ. <i>15 tháng Hai</i>	219-220
273.	GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. <i>15 tháng Hai</i>	220-221
* 274.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. <i>15 tháng Hai</i>	221

* 275.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 15 tháng Hai	221-222
* 276.	GỬI I. I. MI-RÔ-SNI-CỐP. 15 tháng Hai	222
* 277.	THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO CÁC THỦ KÝ. 16 tháng Hai.	223
278.	GỬI E. A. LÍT-KEN-XỐ. 16 tháng Hai	223-224
279.	GỬI ĐỒNG CHÍ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 17 tháng Hai	224-225
280.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA.....	225-227
	1. 18 tháng hai	225-226
	* 2. 20 tháng Hai	226-227
281.	GỬI L. A. PHỒ-TI-Ê-VA. 18 tháng Hai	227-228
282.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 20 tháng Hai	228
* 283.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 20 tháng Hai	229
* 284.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 20 tháng Hai	229-230
* 285.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 20 tháng Hai	230
* 286.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ I. V. XTA-LIN. 21 tháng Hai	230-232
287.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 21 tháng Hai	232-233
288.	GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. 22 tháng Hai	234-235
289.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 22 và 28 tháng Hai	235-236
290.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 23 tháng Hai	237
291.	GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG HỘI CHỮ THẬP ĐỎ NGA. 23 tháng Hai	237-238
* 292.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 24 tháng Hai	238

* 293.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Trước 25 tháng Hai	238-239
294.	GỬI I. I. MI-RÔ-SNI-CỐP. 25 tháng Hai	239-240
* 295.	GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 25 tháng Hai	240
296.	GỬI VIỆN HÀN LÂM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA. 27 tháng Hai	241
297.	THƯ NGẮN GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP. 27 tháng Hai	241-242
298.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA	242-247
	1. 27 tháng Hai	242-246
	2. 27 tháng Hai	246
	3. 27 tháng Hai	246-247
* 299.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 27 tháng Hai	247
300.	GỬI A. L. SANH-MAN. 28 tháng Hai	248-249
301.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 28 tháng Hai	249
302.	THƯ NGẮN GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU- NỐP. 28 tháng Hai	250
303.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 28 tháng Hai	250-251
304.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 28 tháng Hai	251
305.	THƯ NGẮN GỬI Đ. I. CUỐC-XKI VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP. 28 tháng Hai	252
306.	THƯ NGẮN GỬI I. V. XTA-LIN, THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO N. P. GOÓC-BU-NỐP VÀ NHỮNG NHẬN XÉT GHI TRÊN TỜ TRÌNH CỦA V. I. I-A-KHÔN-TỐP. 28 tháng Hai	252-255
* 307.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 28 tháng Hai	255-256
* 308.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỐP. 28 tháng Hai	256

309.	THƯ GỬI V. A. TI-KHÔ-MI-RỚP VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO THƯ KÝ. 1 tháng Ba.	257
310.	GỬI I-A. KH. PÊ-TÉC-XƠ. 1 tháng Ba	258
311.	GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ CÔNG TÁC Ở CỤC KHAI THÁC THAN BÙN BẰNG THỦY LỰC. 2 tháng Ba.	258-259
312.	GỬI L. B. CRA-XIN. 3 tháng Ba	259-260
* 313.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 3 tháng Ba	260
314.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 5 tháng Ba	261
* 315.	GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP. 5 tháng Ba	261-262
* 316.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 6 tháng Ba	262-263
317.	GỬI X. E. TSU-TXƠ-CA-ÉP. 6 tháng Ba	263
318.	GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 6 tháng Ba	264
319.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. Tháng Ba, trước 6	264
320.	GỬI M. I. GLI-ÁT-XE. 7 tháng Ba	265
321.	GỬI L. M. KHIN-TSÚC. 7 tháng Ba	265-267
322.	GỬI E. X. VÁC-GA. 8 tháng Ba	267-268
323.	GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. 8 tháng Ba	268-269
324.	GỬI L. B. CRA-XIN. 10 tháng Ba	269-270
* 325.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 12 tháng Ba	270-271
* 326.	GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ. 13 tháng Ba	271
327.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 14 tháng Ba	271-272
328.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ I. V. XTA-LIN. 15 tháng Ba	272
329.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 15 tháng Ba	273
* 330.	GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. 18 tháng Ba	273-274
* 331.	GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ. 18 tháng Ba	274
332.	GỬI I. I. XCƠ-VOÓC-TXỐP-XTÊ-PA-NỚP. 19 tháng Ba	275

* 333.	GỬI A. I. RỦ-CỐP VÀ A. Đ. TXI-U-RU-PA. 19 tháng Ba	276
* 334.	ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ KINH TẾ KHU ĐÔNG-NAM. 19 tháng Ba	276-277
335.	GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. 20 tháng Ba	277
* 336.	GỬI L. B. CRA-XIN. 20 tháng Ba	278
337.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 21 tháng Ba	278-279
338.	GỬI M. I. PHRUM-KIN VÀ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 21 tháng Ba	279-280
* 339.	GỬI M. I. PHRUM-KIN. 21 tháng Ba	280-281
* 340.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 21 tháng Ba	281-282
* 341.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. 22 tháng Ba	282
* 342.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 22 tháng Ba	282-283
* 343.	GỬI L. M. KHIN-TSÚC. 23 tháng Ba	283
* 344.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 23 tháng Ba	284
345.	ĐIỆN GỬI I-U. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP. 27 tháng Ba	284-285
346.	ĐIỆN GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. 29 tháng Ba.	285
347.	GỬI BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG. 29 tháng Ba	285-286
* 348.	GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. 29 tháng Ba	286
349.	GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 30 tháng Ba	287-288
* 350.	GỬI N. P. GOÓC-BU-NỚP. 31 tháng Ba	288
351.	GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. 31 tháng Ba	289-290
352.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. 31 tháng Ba	290

353.	GỬ Đ. I. CUỐC-XKI. 31 tháng Ba	291
354.	GỬ G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI.	291-292
	1. 31 tháng Ba	291-292
	2. 2 tháng Tư	292
355.	GỬ A. I. RỦ-CỐP. 4 tháng Tư	293
356.	GỬ A. I. RỦ-CỐP. 4 tháng Tư	293-294
* 357.	GỬ G. I-A. XÔ-CỒN-NI-CỐP. 4 tháng Tư	294-295
358.	GỬ A. I. RỦ-CỐP. 5 tháng Tư	295
359.	GỬ A. I. RỦ-CỐP. 5 tháng Tư	296
360.	GỬ A. I. RỦ-CỐP. 5 tháng Tư	297-298
361.	GỬ G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI. 6 tháng Tư.	298-299
* 362.	GỬ I-A. X. GA-NÊ-TXỎ-KI. 6 tháng Tư	299-300
363.	GỬ V. V. A-ĐỒ-RÁT-XKI. 6 tháng Tư	300
364.	GỬ G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ. 7 tháng Tư.	301-302
365.	GỬ A. I. RỦ-CỐP. 8 tháng Tư	302-303
366.	GỬ G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ. 8 hoặc 9 tháng Tư	303
367.	GỬ G. I. CRU-MIN, G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI, P. I. PÔ-PỐP, V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỚP. 10 tháng Tư	304
368.	GỬ E. X. VÁC-GA. 10 tháng Tư	305
369.	GỬ V. V. QUY-BỬ-SÉP. 10 tháng Tư	305-306
370.	GỬ BAN KIỂM TRA TRUNG ƯƠNG. 10 tháng Tư ...	306
371.	GỬ ĐOÀN CHỦ TỊCH VIỆN HÀN LÂM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA. 10 tháng Tư	307
372.	GỬ V. V. A-ĐỒ-RÁT-XKI. 10 tháng Tư	307-308
373.	THƯ GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ NHỮNG Ý KIẾN GHI TRÊN THƯ CỦA V. V. A-ĐỒ-RÁT-XKI. 10 tháng Tư	308-310
374.	GỬ N. Ô-XIN-XKI. 12 tháng Tư	310-311

375.	GỬ A. I. RỦ-CỐP VÀ A. Đ. TXI-U-RU-PA. 12 tháng Tư	312
376.	GỬ I-A. X. GA-NÊ-TXỎ-KI. 13 tháng Tư	312-313
* 377.	GỬ L. M. CA-RA-KHAN. 13 tháng Tư	313
378.	GỬ P. M. KẾC-GIEN-TXÉP. 13 tháng Tư	313-314
* 379.	GỬ I. N. XMIẾC-NỚP. 13 tháng Tư	314
* 380.	GỬ BÊ-LA CUN. 13 tháng Tư	314
* 381.	GỬ NGƯỜI NHẬN THƯ KHÔNG RÕ TÊN. 13 tháng Tư	315
382.	GỬ I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 15 tháng Tư	315-316
383.	GỬ G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-DÊ. 17 tháng Tư.	317
* 384.	GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. 18 tháng Tư	318
* 385.	GỬ I. V. XTA-LIN. 25 tháng Tư	319
386.	GỬ N. A. XÊ-MA-SCÔ. 25 tháng Tư	320
387.	GỬ E. X. VÁC-GA. 26 tháng Tư	320-321
388.	GỬ A. I. RỦ-CỐP VÀ A. Đ. TXI-U-RU-PA. 26 tháng Tư	321-322
* 389.	GỬ G. L. SCỒ-LỐP-XKI. 27 tháng Tư	322-323
* 390.	GỬ BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG. 27 tháng Tư	323-324
391.	GỬ A. Đ. TXI-U-RU-PA. 27 tháng Tư	324-325
392.	ĐIỆN GỬ CÔNG NHÂN VÀ KỸ SƯ CÁC XÍ NGHIỆP DẦU MỎ Ở XU-RA-KHA-NU. 28 tháng Tư	325
* 393.	GỬ BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 29 tháng Tư	326
394.	GỬ V. A. A-VA-NÊ-XỐP. Tháng Tư	326
395.	GỬ PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. 2 tháng Năm	327

* 396.	GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA VÀ A. I. RỦ-CỐP. 2 tháng Năm	327
397.	GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI. Trước 3 tháng Năm	328
398.	GỬI I. V. XTA-LIN. 6 tháng Năm	328
399.	GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH ỦY BAN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC. 9 tháng Năm	329
* 400	Ý KIẾN GÓP VÀO DỰ THẢO THÀNH PHẦN TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 10 tháng Năm	329-330
401.	GỬI ÁC-MĂNG HAM-MƠ. 11 tháng Năm	330
* 402.	GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA VÀ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 11 tháng Năm	331
403.	GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP	331-332
	1. 11 tháng Năm	331-332
	* 2. 11 tháng Năm	332
404.	ĐIỆN GỬI B. X. XTÔ-MÔ-NI-A-CỐP. 11 tháng Năm	333
* 405.	GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 11 tháng Năm	333
406.	GỬI V. X. ĐÔ-VGA-LÉP-XKI.	334-336
	1. 11 tháng Năm	334-335
	2. 12 tháng Năm	335-336
* 407.	GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Chậm nhất là 13 tháng Năm..	336
408.	GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 13 tháng Năm.	336-337
409.	GỬI E. PH. RÔ-ĐƠ-MI-RÔ-VÍCH. 13 tháng Năm.	337
* 410.	ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN, G. V. TSI-TSÊ-RIN, V. V. VÔ-RỐP-XKI. 13 tháng Năm	338
411.	GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 15 tháng Năm.	338-340
412.	THƯ GỬI I. V. XTA-LIN VÀ M. I. PHRUM-KIN VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO THƯ KÝ. 15 tháng Năm	340-341

413.	GỬI A. I. RỦ-CỐP VÀ A. Đ. TXI-U-RU-PA. 15 tháng Năm	341
* 414.	GỬI V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 15 tháng Năm.	342
415.	GỬI A. I. RỦ-CỐP. 16 tháng Năm	342
* 416.	GỬI N. Ô-XIN-XKI. 16 tháng Năm	343
417.	THƯ GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 17 tháng Năm	343-344
418.	THƯ GỬI A. I. RỦ-CỐP VÀ NHỮNG Ý KIẾN GHI TRÊN ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CỦA ĐỒNG CHÍ ĐÓ. 18 tháng Năm	344-346
419.	GỬI V. A. PA-VLỐP. 18 tháng Năm	346
420.	GỬI I. V. XTA-LIN. 18 tháng Năm	347
* 421.	GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. 19 tháng Năm	347-348
422.	GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. 19 tháng Năm	349
* 423.	GỬI I. V. XTA-LIN. 19 tháng Năm	349
424.	GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 21 tháng Năm	350
425.	GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. 21 tháng Năm	350-351
426.	GỬI CÁC NHÀ LÃNH ĐẠO CÁC CƠ QUAN VÀ CÁC TỔ CHỨC Ở TRUNG ƯƠNG. 21 tháng Năm	351-352
* 427.	GỬI I. V. XTA-LIN. 22 tháng Năm	353
428.	GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. 22 tháng Năm	353-354
429.	GỬI L. M. KHIN-TSÚC. 23 tháng Năm	354-355
* 430.	GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ CỘNG SẢN TA-TA-RI-A. 23 tháng Năm	355
431.	THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO CÁC THƯ KÝ. 23 tháng Năm	355
432.	GỬI I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 24 và 27 tháng Năm	356

433.	GỬ L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. 13 tháng Bảy	357
*434.	GỬ I. V. XTA-LIN. 18 tháng Bảy	357-358
435.	GỬ M. C. VLA-ĐI-MI-RỐP. 21 tháng Tám	358
436.	GỬ CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY THANH TRA CÔNG NÔNG. 21 tháng Tám.	359
437.	GỬ A. I. XVI-ĐẾC-XKI. Sau 21 tháng Tám	360
438.	GỬ A. I. RŨ-CỐP. Giữa 25 tháng Tám và 1 tháng Chín	361
439.	GỬ L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. 31 tháng Tám	362
*440.	GỬ A. I. RŨ-CỐP. 31 tháng Tám	362-363
441.	GỬ V. A. A-VA-NÊ-XỐP. 1 tháng Chín	363-364
*442.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Chậm nhất là 7 tháng Chín	364-365
*443.	GỬ N. I. BU-KHA-RIN. 7 tháng Chín	365-366
*444.	GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. 7 tháng Chín	366-367
445.	GỬ M. P. TÔM-XKI. 9 tháng Chín	367
446.	GỬ L. M. KHIN-TSÚC. 12 tháng Chín	367-368
447.	GỬ I. V. XTA-LIN. 13 tháng Chín	368
448.	GỬ L. M. KHIN-TSÚC. 17 tháng Chín	369
449.	GỬ A. I. RŨ-CỐP. 17 tháng Chín	369
450.	GỬ M. C. VLA-ĐI-MI-RỐP. 17 tháng Chín	370
451.	GỬ M. KH. PÔ-LI-A-CỐP. 17 tháng Chín	370-371
*452.	THƯ GỬ I-U. V. LÔ-MÔ-NÔ-XỐP VÀ THƯ GIAO CÔNG TÁC CHO V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 18 tháng Chín	371-372
*453.	GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. 18 tháng Chín	372
454.	GỬ L. M. KHIN-TSÚC. Sớm nhất là 18 tháng Chín ...	372-373
455.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 19 tháng Chín.	373-374
*456.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. Giữa 20 tháng Chín và 5 tháng Mười	374

457.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 23 tháng Chín.	375
458.	GỬ M. I. GLI-ÁT-XE	375-376
	1. 23 tháng Chín	375-376
	2. Sau 23 tháng Chín	376
*459.	GỬ G. L. PI-A-TA-CỐP. 25 tháng Chín	377
460.	GỬ N. V. CRU-LEN-CÔ. 25 tháng Chín	378
*461.	GỬ V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 25 tháng Chín	378-379
462.	GỬ A. I. RŨ-CỐP. 25 tháng Chín	379-380
463.	GỬ N. I. BU-KHA-RIN. 27 tháng Chín	380
464.	ĐIỆN GỬ V. I-A. TSU-BA-RƠ. 28 tháng Chín.	381
465.	GỬ L. B. CRA-XIN. 4 tháng Mười	381-382
466.	GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP	382-385
	*1. 4 tháng Mười	382
	*2. 6 tháng Mười	382
	*3. 6 tháng Mười	385
467.	GỬ BAN BIÊN TẬP BÁO "CON ĐƯỜNG CỦA THANH NIÊN". 6 tháng Mười	385
468.	GỬ B. G. DẮC-XƠ. Trước 10 tháng Mười	385-386
*469.	ĐIỆN GỬ M. M. LÍT-VI-NỐP. 10 tháng Mười.	386
470.	GỬ V. A. TỜ-RI-PHÔ-NỐP. 10 tháng Mười.	387
*471.	TRAO ĐỔI THƯ VỚI C. B. RA-ĐẾCH. Chậm nhất là 13 tháng Mười	388
472.	GỬ B. G. DẮC-XƠ. 16 tháng Mười	388
473.	GỬ BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯỜNG. 16 tháng Mười	389
474.	GỬ G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐỀ. 16 tháng Mười	389
475.	GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 17 tháng Mười	390
476.	ĐIỆN GỬ C. M. TXIN-TXÁT-ĐỀ VÀ X. I. CA-VTA- RÁT-ĐỀ. 21 tháng Mười	390-391
477.	GIẤY GIAO CÔNG TÁC CHO CÁC THƯ KÝ. 24 tháng Mười	391

478.	GỬ L. X. XÔ-XNỐP-XKI. 25 tháng Mười	392
479.	GỬ G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI VÀ G. L. PI-A-TA-CỐP. 26 tháng Mười	393
480.	GỬ V. N. MÁC-XI-MỐP-XKI. 27 tháng Mười.	393-394
*481.	GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP. Giữa 27 hoặc 30 tháng Mười.....	394
482.	GỬ V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 28 tháng Mười	394-395
*483.	GỬ I. V. XTA-LIN VÀ L. B. CA-MÊ-NÉP. 30 tháng Mười	395
*484.	GỬ G. L. PI-A-TA-CỐP VÀ M. I. PHRUM-KIN. 30 tháng Mười	395-396
*485.	ĐIỆN GỬ L. B. CRA-XIN. 30 tháng Mười	396
*486.	GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP. 30 tháng Mười	396-397
*487.	GỬ I. V. XTA-LIN ĐỂ CHUYỂN CHO CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 30 tháng Mười	397-398
488.	GỬ C. B. RA-ĐẾCH. Chậm nhất là tháng Mười	398
*489.	ĐIỆN GỬ PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. 1 tháng Mười một	398-399
490.	GỬ BAN TÀI CHÍNH. 4 tháng Mười một	399-400
491.	GỬ N. P. BRI-U-KHA-NỐP. 6 tháng Mười một.	400-401
492.	GỬ G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI. 6 tháng Mười một	401-402
493.	GỬ CỤC BẢO VỆ CHÍNH TRỊ NHÀ NƯỚC. 6 tháng Mười một	402-403
*494.	GỬ G. V. TSI-TSÊ-RIN. Sớm nhất là 8 tháng Mười một	403
495.	GỬ I. I. XCO-VOÓC-TXỐP-XTÊ — PA-NỐP. 15 tháng Mười một	404-405
*496.	THƯ GỬ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG	

	SẢN (b) NGA VÀ DỰ THẢO THƯ GỬ HÉC-BỐC C. HU-VỒ. 22 tháng Mười một	405 - 406
* 497.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI, G. E. DI-NÔ-VI-ÉP, N. I. BU-KHA-RIN VÀ C. B. RA-ĐẾCH. 25 tháng Mười một	407 - 408
* 498.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 25 tháng Mười một.	408
499.	GỬ ĐOÀN CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA. 29 tháng Mười một	409
* 500.	VỀ BỨC THƯ CỦA N. M. KNHI-PÔ-VÍCH. 3 tháng Chạp	409 - 410
501.	GỬ I. I. KHÔ-ĐÔ-RỐP-XKI. 4 tháng Chạp	410
* 502.	GỬ M. M. LÍT-VI-NỐP. 4 tháng Chạp	411
503.	GỬ A. I. XVI-ĐẾC-XKI. 5 tháng Chạp	411 - 412
* 504.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 6 tháng Chạp	413
505.	GỬ L. A. PHÔ-TI-Ê-VA VÀ N. P. GOÓC-BU-NỐP. 7 tháng Chạp	413
506.	GỬ SÁC-LỖ P. STANH-MẾT-XỐ. 7 tháng Chạp.	414
507.	GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. 7 hoặc 8 tháng Chạp.	414 - 415
* 508.	GỬ I. V. XTA-LIN. 8 tháng Chạp	415 - 417
* 509.	GỬ M. I. PHRUM-KIN. 10 tháng Chạp	417
510.	THƯ GỬ C. LÁT-XA-RI VÀ NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ. 11 tháng Chạp	418 - 419
511.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 12 tháng Chạp	419
512.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 13 tháng Chạp	419 - 420
513.	GỬ V. A. A-VA-NÊ-XỐP. 14 tháng Chạp	420 - 421
514.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 15 tháng Chạp	421 - 422
515.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 15 tháng Chạp	422 - 423
* 516.	GỬ CÁC PHÓ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG. 16 tháng Chạp	423 - 424
517..	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 21 tháng Chạp	424

	1923	
518.	GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. 5 tháng Ba	425
519.	GỬ P. G. MÔI-VA-NI, PH. E. MA-KHA-RÁT-ĐỀ VÀ NHỮNG ĐỒNG CHÍ KHÁC. 6 tháng Ba.	426

P H U L U C

1.	ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. 21 tháng Mười một 1921.....	429
2.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬ PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. 28 tháng Mười một 1921	430
*3.	ĐIỆN GỬ A. V. SỐT-MAN. 29 tháng Mười một 1921.....	430-431
4.	ĐIỆN GỬ CÁC PHÁI VIÊN CỦA BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯƠNG. 29 tháng Mười một 1921	431-432
5.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 2 tháng Chạp 1921	432-433
6.	GỬ N. Ô-XIN-XKI. 17 tháng Chạp 1921	433-434
7.	GỬ N. P. GOÓC-BU-NỐP, V. A. XMÔ-LI-A-NI-NỐP. 17 tháng Chạp 1921.....	434-435
8.	GỬ A. V. LU-NA-TSÁC-XKI, M. M. PÔ-CRỐP-XKI, E. A. LÍT-KEN-XÔ. 17 tháng Chạp 1921.	435
9.	GỬ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. 17 tháng Chạp 1921.	436
10.	ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, TẤT CẢ CÁC HỘI ĐỒNG KINH TẾ TỈNH. 19 tháng Chạp 1921	436-437
11.	ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬ V. A. AN-TÔ-NỐP-ỐP-XÊ-EN-CÔ. 26 tháng Chạp 1921	438
12.	BẢN GHI THƯ TRẢ LỜI CHO I. I. XCƠ-VOÓC-TXỐP-XTÊ-PA-NỐP. Sớm nhất là 20 tháng Giêng 1922	438-439
13.	THƯ CỦA M. I. U-LI-A-NÔ-VA THỬA LỆNH V. I. LÊ-NIN GỬ CHO CU-DI-BAI I-U-NU-XỐP VÀ CA-ĐUỐC-GIAN KHAI-ĐA-NỐP. 23 tháng Mười 1923	439-440

*14.	GHI CHÚ TRÊN THƯ CỦA A. L. SANH-MAN. 12 tháng Mười một 1921	440-444
15.	QUYẾT ĐỊNH VIẾT TRÊN THƯ CỦA I. A. PÊ-TÔ-RU-SKIN. 23 tháng Mười một 1921	445
16.	GHI CHÚ TRÊN GIẤY TỜ CỦA I. G. CÔ-BLEN-TXÔ. 15 tháng Hai 1922	446-447
17.	GHI CHÚ TRÊN THƯ CỦA ỦY BAN NHÀ MÁY "ĐI-NA-MÔ". 21 tháng Mười 1922	447
*18.	DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẠI HỘI IV QUỐC TẾ CỘNG SẢN VỀ VẤN ĐỀ CƯƠNG LĨNH CỦA QUỐC TẾ CỘNG SẢN. 20 tháng Mười một 1922.....	448-449

**NHỮNG TÁC PHẨM ĐƯỢC ĐƯA
THÊM VÀO TOÀN TẬP CỦA**

V. I. LÊ-NIN XUẤT BẢN LẦN NÀY

(1903 – 1922)

1903 – tháng Mười 1917

GỬ C. CAU-XKY. 29 tháng Sáu 1903.....	453
GỬ C. CAU-XKY. 10 tháng Mười 1904.....	453-454
GỬ C. CAU-XKY. 26 tháng Mười 1904.....	454-455
CHÚ THÍCH CỦA BAN BIÊN TẬP BÁO "TIẾN LÊN" VỀ THƯ CỦA PHÓNG VIÊN PÊ-TÉC-BUA. Sau 22 tháng Chạp 1904 (4 tháng Giêng 1905).....	455-456
* GỬ N. PH.NA-XI-MÔ-VÍCH. Trước 9 tháng Mười một 1905	456
GỬ C. CAU-XKY. 31 tháng Giêng 1911	457-460
<u>HỘI NGHỊ VI TOÀN ANGA (HỘI NGHỊ PRA-HA) CỦA ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI ANGA</u>	460 - 465
*1 – BÁO CÁO VỀ CÔNG TÁC CỦA CỤC QUỐC TẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA ĐỌC NGÀY 20 THÁNG GIÊNG 1912	460-462
*2 – LỜI PHÁT BIỂU NHÂN DỊP THÔNG QUA	

NGHỊ QUYẾT VỀ VIỆC CHỐNG NẠN ĐÓI NGÀY 21 THÁNG GIÊNG 1912	463
*3 BÀI NÓI VỀ VẤN ĐỀ TỔ CHỨC NGÀY 24 THÁNG GIÊNG 1912.....	463-465
RÔ-DA LÚC-XĂM-BUA VÀ "PARTEI" VORSTAND BALAN THEO VẾT CHÂN CỦA MÁC-TỐP. <i>Trước 4 (17) tháng Chín 1912</i>	465-472
TRẢ LỜI BÀI CỦA BỌN THỦ TIÊU TRÊN "LEIPZIGER VOLKSZEITUNG". <i>Sau 16 (29) tháng Chín 1912</i>	472-474
BÁO CÁO TRƯỚC CỤC QUỐC TẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VỀ "CUỘC ĐẤU CỬ VÀO ĐU-MA IV". <i>11 tháng Mười một 1912</i>	475-479
DỰ THẢO HIỆP NGHỊ CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGA VỚI NHÓM "SÓNG VỖ" VỀ VIỆC THỪA NHẬN BÁO NÀY LÀ CƠ QUAN XUẤT BẢN CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGA. <i>7 tháng Tám 1913</i> .	479-480
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA CÁC TỔ CHỨC CÔNG NHÂN VỀ VIỆC BỌN THỦ TIÊU VỤ CÁO NHÀ HOẠT ĐỘNG BẢO HIỂM X. <i>Sớm nhất là 19 tháng Mười (1 tháng Mười một) 1913</i>	480
GỬI BAN BIÊN TẬP BÁO "VÌ CHÂN LÝ". <i>25 hoặc 26 tháng Mười một (8 hoặc 9 tháng Chạp) 1913</i>	481
<u>HỘI NGHỊ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ LẦN THỨ NHẤT Ở XIM-MEC-VAN</u>	481-483
NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU KHI THẢO LUẬN TUYÊN NGÔN VÀ DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT VỀ CHIẾN TRANH VÀ VỀ NHỮNG NHIỆM VỤ CỦA ĐẢNG DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGÀY 7 THÁNG CHÍN 1915	481-483
*1.	481-483
*2.	483
<u>HỘI NGHỊ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA QUỐC TẾ LẦN THỨ HAI Ở KI-EN-TAN</u>	484-485

NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU KHI THẢO LUẬN NGHỊ QUYẾT VỀ TRIỆU TẬP CỤC QUỐC TẾ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA NGÀY 28 THÁNG TƯ 1916.....	484-485
*1.	484
*2.	484
*3.	484-485
"BON ĐỊA CHỦ ĐÃ THỎA THUẬN XONG VỚI BỌN DÂN CHỦ - LẬP HIẾN". <i>Sau 20 tháng Mười (2 tháng Mười một) 1917</i>	485-488
Tháng Mười 1917 - tháng Bảy 1918	
NHỮNG ĐIỂM BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH TRUNG THU TRANG PHỤC ẤM CHO BINH SĨ NGOÀI MẶT TRẬN. <i>Trước 8 (21) tháng Mười một 1917</i>	489-490
TRẢ LỜI PHÒNG VIÊN HĂNG THÔNG TẤN "ASSOCIATED PRESS" G. GIÁC-RỐT-XƠ. <i>15 (28) tháng Mười một 1917</i>	490-491
* DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ BỘ CHIẾN TRANH. <i>19 tháng Mười một (2 tháng Chạp) 1917</i>	491-492
DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH XÃ HỘI CHỦ NGHĨA TRONG LĨNH VỰC KINH TẾ. <i>27 tháng Mười một (10 tháng Chạp) 1917</i>	492
* DỰ THẢO QUYẾT ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ TIỀN LƯƠNG CỦA VIÊN CHỨC CÁC CƠ QUAN NHÀ NƯỚC. <i>13 (26) tháng Chạp 1917</i>	493
HƯỚNG DẪN THỂ THỨC GHI CÁC VẤN ĐỀ VÀO CHƯƠNG TRÌNH NGHỊ SỰ CỦA CÁC PHIÊN HỌP HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. <i>16 (29) tháng Chạp 1917</i>	493
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ NHỮNG HÀNH ĐỘNG KHÔNG ĐÚNG CỦA BỘ TRƯỞNG BỘ DÂN ỦY TƯ PHÁP I. D. STANH-BÉC VÀ ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO BỘ	

DÂN ỦY TƯ PHÁP V. A. CA-RÊ-LIN. 19 tháng Chạp 1917 (1 tháng Giêng 1918)	494
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CẤP CHI PHÍ CHO BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA ĐỂ CHUẨN BỊ VÀ TRIỆU TẬP CÁC ĐẠI HỘI THƯỜNG KỲ CÁC XÔ-VIỆT. 29 tháng Chạp 1917 (11 tháng Giêng 1918)	495
LỜI CHẤT VẤN CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA - CÁCH MẠNG CÁNH TÀ. 15 (28) tháng Giêng 1918	495-496
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CHẾ ĐỘ PHỤC TÙNG ĐỂ RA CHO HẠM ĐỘI BAN-TÍCH VÀ HẠM ĐỘI HẮC-HẢI. 15 (28) tháng Giêng 1918	496-497
DỰ THẢO CÁC NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ TỔ CHỨC NGÀNH LƯƠNG THỰC. 16 (29) tháng Giêng 1918.....	497
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ HOẠT ĐỘNG CỦA ỦY BAN ĐIỀU TRA TRỰC THUỘC XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 21 tháng Giêng 1918	498
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CẢI THIỆN TÌNH HÌNH CUNG CẤP LƯƠNG THỰC CHO CÁC NHÀ TÙ Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918.....	498-499
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ TRAO QUYỀN BIỂU QUYẾT CHO CÁC THỨ TRƯỞNG CÁC BỘ DÂN ỦY TẠI CÁC PHIÊN HỌP CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 23 tháng Giêng (5 tháng Hai) 1918	499
BỔ SUNG DỰ THẢO "LUẬT CƠ BẢN VỀ XÃ HỘI HÓA RUỘNG ĐẤT". Trước 27 tháng Giêng (9 tháng Hai) 1918 ..	499-500

BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN ĐẶC BIỆT LIÊN BỘ TOÀN NGA NHẪM BẢO VỆ ĐƯỜNG SÁ. 30 tháng Giêng (12 tháng Hai) 1918	500
KIỆN NGHỊ VỀ NHỮNG BIỆN PHÁP CẢI THIỆN TÌNH HÌNH LƯƠNG THỰC Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 30 tháng Giêng (12 tháng Hai) 1918	500-501
BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ PHÂN ĐỊNH CHỨC NĂNG CỦA ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN NGA VÀ ỦY BAN ĐIỀU TRA TRỰC THUỘC XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 31 tháng Giêng (13 tháng Hai) 1918	501-502
CHỈ THỊ CHO TRẠM VÔ TUYẾN LÀNG VUA. 10 (23) tháng Hai 1918	502
<u>VỀ HIỆP ƯỚC KÝ VỚI NƯỚC CỘNG HÒA CÔNG NHÂN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA PHẦN - LAN.....</u>	502-504
1. DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 25 tháng Hai 1918	502-503
2. CHỈ THỊ CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY CHO ỦY BAN HÒA GIẢI NGA - PHẦN - LAN. 25 tháng Hai 1918	503
3. DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. 27 tháng Hai 1918	503-504
BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ HOẠT ĐỘNG CỦA ỦY BAN ĐIỀU TRA TRỰC THUỘC XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 26 tháng Hai 1918	504
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC THÀNH LẬP HỘI ĐỒNG QUẢN LÝ NGÀNH VẬN TẢI ĐƯỜNG THỦY. 4 tháng Ba 1918	505
BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC LẬP CƠ QUAN KIỂM TRA NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI TẤT CẢ CÁC	505-506

LOẠI BẢO HIỂM. 23 tháng Ba 1918	
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC KIỂM TRA CHI TIÊU CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. 26 tháng Ba 1918 ..	506-507
BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ CHẾ ĐỘ PHẢI CÁC ỦY VIÊN ĐI CÔNG TÁC Ở CÁC TỈNH. 5 tháng Tư 1918	507
DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN SƠ TÁN TOÀN ANH. Chậm nhất là 19 tháng Tư 1918	507-508
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TRÙ BỊ BÀN VẤN ĐỀ LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY NÔNG NGHIỆP. 3 tháng Năm 1918	508-509
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC VẬN TẢI BẰNG Ô-TÔ. 25 tháng Năm 1918	509
BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC TỔ CHỨC VÀ CUNG CẤP CHO NÔNG DÂN NGHÈO. 8 tháng Sáu 1918	509-510
BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ THÀNH PHẦN CỦA ỦY BAN CÁC CÔNG TRÌNH NHÀ NƯỚC. 10 tháng Sáu 1918	510
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC MỞ TÍN DỤNG CHO ỦY BAN TRUNG ƯƠNG CÔNG NGHIỆP DỆT. 15 tháng Sáu 1918	511
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CUNG CẤP TÀI CHÍNH CHO TỔNG CỤC QUẢN LÝ NGÀNH DA. 15 tháng Sáu 1918	511-512
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC BẢO ĐẢM MÁY MÓC NÔNG NGHIỆP CHO NÔNG DÂN. 2 tháng Bảy 1918.	512
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ	

TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC KHÔNG CHẤP HÀNH "SẮC LỆNH VỀ CÁC ĐÀI KỶ NIỆM CỦA NƯỚC CỘNG HÒA". 8 tháng Bảy 1918	513
Tháng Tám 1918 – tháng Mười 1920	
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ GIÁ KHOAI TÂY. 22 tháng Tám 1918.....	514-515
VỀ VIỆC CÁC ỦY BAN DÂN NGHÈO TỊCH THU LÚA GIỐNG CỦA BỌN CU-LẮC. Tháng Tám 1918	515
CHUẨN BỊ CHO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC XUẤT TIỀN CHO CÁC ỦY BAN NÔNG DÂN NGHÈO. 15 tháng Mười 1918	516
CHUẨN BỊ CHO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC KHAI THÁC GỖ. 15 tháng Mười 1918.....	516-517
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CÁC NHÀ TRẺ MỒ CÔI. 19 tháng Mười một 1918.....	517
BỔ SUNG DỰ THẢO SẮC LỆNH VỀ VIỆC TỔ CHỨC CUNG CẤP CHO NHÂN DÂN. 21 tháng Mười một 1918.	517-518
VỀ NHIỆM VỤ VÀ VỀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG. 1 tháng Chạp 1918	518-520
1.	518
2.	519-520
3.	520
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA ỦY BAN NHIÊN LIỆU THUỘC HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG. 2 tháng Chạp 1918	521
SƠ THẢO NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ VIỆC ĐẨY MẠNH TỐC ĐỘ VÀ MỞ RỘNG QUY MÔ THU MUA LƯƠNG THỰC. 4 tháng Chạp 1918	522
NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ VẤN ĐỀ CUNG CẤP TÀI CHÍNH CHO ỦY BAN TRUNG ƯƠNG CÔNG	522-523

NGHIỆP DỆT. 14 tháng Chạp 1918	
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DẪN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CHUYỂN GIAO CÁC DOANH NGHIỆP NÔNG NGHIỆP CHO CÁC XÍ NGHIỆP CÔNG NGHIỆP. 13 tháng Hai 1919	523-524
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG VỀ ĐIỀU CHỈNH MỐI QUAN HỆ GIỮA ỦY BAN ĐẶC BIỆT TOÀN NGA, ỦY BAN ĐẶC BIỆT ĐƯỜNG SẮT VÀ BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG VÀ THỦ GỬI CÁC ỦY VIÊN HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG. 28 tháng Hai 1919	524-526
SƠ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DẪN ỦY VỀ CỤC ẮN LOÁT THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. 15 tháng Ba 1919	526
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC PHÁI CÁC NHÓM CÔNG NHÂN ĐI LÀM CÔNG TÁC LƯƠNG THỰC VÀ VẬN TẢI. Nửa cuối tháng Ba, chậm nhất là 28, 1919.....	527
* ĐỀ NGHỊ VỀ VIỆC PHÊ CHUẨN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO NHỮNG CHỈ THỊ CHO BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) U-CRA-I-NA. 8 tháng Tư 1919.	527-528
Ý KIẾN CHUẨN BỊ CHO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG VỀ VIỆC TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC TRONG LĨNH VỰC PHÒNG THỦ QUÂN SỰ. Chậm nhất là 21 tháng Tư 1919	528
GHI CHÚ DƯỚI LỜI KÊU GỌI GỬI NHỮNG NGƯỜI QUỐC TẾ CHỦ NGHĨA HUNG-GA-RI. 23 tháng Tư 1919	528-529
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA ỦY BAN KINH TẾ TRỰC THUỘC HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DẪN ỦY VỀ CẢI THIỆN TÌNH HÌNH SINH HOẠT CỦA CÔNG NHÂN. 2 tháng Năm 1919	529

DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG VỀ VIỆC ĐỘNG VIÊN VIÊN CHỨC XÔ-VIẾT. Chậm nhất là 31 tháng Năm 1919	529-530
SẮC LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG QUỐC PHÒNG CÔNG NÔNG VỀ VIỆC GỌI NHẬP NGŨ NHỮNG CÔNG NHÂN VÀ VIÊN CHỨC THƯƠNG NGHIỆP, CÔNG NGHIỆP VÀ VẬN TẢI. 31 tháng Năm 1919.....	531
*GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Tháng Sáu, trước 18, 1919.....	531-532
*TRẢ LỜI BẰNG ĐƯỜNG DÂY TRỰC TIẾP CHO V. I. NÉP-XKI VÀ L. X. XÔ-XNÓP-XKI. 20 tháng Sáu 1919.....	532
*GỬI N. P. GOÓC-BU-NÓP. Tháng Bảy, trước 14, 1919	533
*THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN VÀ NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VẤN ĐỀ QUAN HỆ VỚI CÁC NƯỚC THUỘC KHỐI ĐỒNG MINH. Tháng Chín, sớm nhất là 26, 1919	533
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DẪN ỦY VỀ SỰ XUNG ĐỘT GIỮA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO VÀ BỘ DÂN ỦY KIỂM TRA NHÀ NƯỚC. 30 tháng Chín 1919	534
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ CÁC ĐẢNG ĐOÀN ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA TRONG LIÊN HIỆP TRUNG ƯƠNG CÁC HỢP TÁC XÃ TIÊU DÙNG VÀ BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC VỀ KẾT QUẢ THU MUA SẢN PHẨM. 2 tháng Mười 1919	534-535
NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ VẤN ĐỀ LẬP CƠ QUAN LÂM NGHIỆP THỐNG NHẤT. 11 tháng Mười một 1919	535
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DẪN ỦY VỀ VIỆC THU MUA KHOAI TÂY. 18 tháng Mười một 1919.....	536
SƠ THẢO DỰ ẠN NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ	537

TRƯỜNG DÂN ỦY VỀ VIỆC CUNG CẤP LƯƠNG THỰC CHO MÁT-XCƠ-VA. 6 Tháng Chạp 1919.....	
* GỬI E. Đ. XTA-XÔ-VA. Tháng Chạp, sau 9, 1919	537
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC GỬI NHỮNG ĐOÀN TÀU HÀNG CHỖ LÚA MÌ ĐẾN MÁT-XCƠ-VA. 23 tháng Chạp 1919.....	538
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ CUNG CẤP QUẦN ÁO VÀ GIÀY CHO CÔNG NHÂN. 30 tháng Chạp 1919	539
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ BẢN CHỈ THỊ THU MUA NGUYÊN LIỆU. 30 tháng Chạp 1919	539-540
* DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA NHÂN VIỆC TỔNG TƯ LỆNH PHẢN ĐỐI LỆNH GỬI CHO TƯ LỆNH MẶT TRẬN TUỐC-KE-XTAN. 17 hoặc 18 tháng Giêng 1920	540
ĐIỆN GỬI KH. I-U. I-U-MA-GU-LỐP. Tháng Giêng, sau 20, 1920	541-542
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC BỐC DỠ KHOẠI TÂY VÀ QUÉT SẠCH TUYẾT TRÊN CÁC ĐƯỜNG PHỐ MÁT-XCƠ-VA VÀ TRÊN CÁC TUYẾN ĐƯỜNG SẮT. 27 tháng Giêng 1920	542-543
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ LẬP QUỸ HÀNG HÓA. 2 tháng Ba 1920.	543
*GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Giữa 19 tháng Tư và 6 tháng Năm 1920	543
LỜI PHÁT BIỂU TẠI LỄ KHAI MẠC CUNG CÔNG NHÂN MANG TÊN DA-GOỐC-XKI NGÀY 1 THÁNG NĂM 1920. Tường thuật trên báo	544
LỜI PHÁT BIỂU TRONG BUỔI LỄ TỐT NGHIỆP KHÓA XI CỦA CÁC SĨ QUAN ĐỒ THỤỘC CÁC LỚP HUẤN	544-545

LUYỆN SÚNG MÁY SỐ MỘT Ở MÁT-XCƠ-VA NGÀY 12 THÁNG NĂM 1920. Bản tin thời sự	
*NHIỆM VỤ TRAO CHO THƯ KÝ. 2 tháng Sáu 1920.	545
NHỮNG GHI CHÚ TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA P. V. BUKHÁC-TXÉP VỀ HỢP ĐỒNG KÝ VỚI CÔNG TY MỸ VÀ NHIỆM VỤ TRAO CHO THƯ KÝ. 19 tháng Sáu 1920	545-546
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ SỰ XUNG ĐỘT GIỮA CÔNG XÃ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT VÀ XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. 16 tháng Bảy 1920	547
*TRẢ LỜI NHỮNG CÂU HỎI CỦA BỘ TRƯỞNG BỘ NGOẠI GIAO NƯỚC CỘNG HÒA VIỄN ĐÔNG A. M. CRA-XNÔ-SÊ-CỐP. Tháng Bảy, sớm nhất là 17, 1920	547-548
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ NHỮNG BÀI BÁO CỦA A. M. GOỐC-KI ĐĂNG TRÊN TẠP CHÍ "QUỐC TẾ CỘNG SẢN". 31 tháng Bảy 1920	548-549
*THƯ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA KÈM THEO DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬI V. X. MI-TXƠ-KÊ-VÍCH—CÁP-XUCA-XƠ. 20 tháng Tám 1920.....	549
NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ CÁC VẤN ĐỀ QUÂN SỰ. Tháng Tám, sớm nhất là 20, 1920	550
*CÁC NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN TÂY. Giữa 20 và 24 tháng Tám 1920	550-551
TRÍCH BÁO CÁO VỀ TÌNH HÌNH TRƯỚC MẮT ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI II TOÀN NGA NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC GIÁO DỤC VÀ VĂN HÓA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA NGÀY 1 THÁNG CHÍN 1920.....	551-552

*ĐỀ NGHỊ GỬI LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ TÌNH HÌNH Ở ÁC-MÊ-NI-A. 12 hoặc 13 tháng Mười 1920	552
Tháng Mười một 1920 – tháng Ba 1922	
BỔ SUNG DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC ÁP DỤNG TIÊU CHUẨN CUNG CẤP CƠ BẢN ĐỐI VỚI CÔNG NHÂN. 6 tháng Mười một 1920	553
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VẤN ĐỀ TÔ NHƯỢNG. 16 tháng Mười một 1920	553-554
VỀ CÁC LUẬN CƯƠNG TRONG BẢN BÁO CÁO ĐỌC TẠI ĐẠI HỘI VIII CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA VỀ VIỆC CẢI TIẾN HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC CƠ QUAN XÔ-VIỆT VÀ VỀ CUỘC ĐẤU TRANH CHỐNG CHỦ NGHĨA QUAN LIÊU. 27 tháng Mười một 1920.	554
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ (về việc Tsi-tsê-rin đề nghị tạm thời triệu hồi Cra-xin và Cra-xin có ý kiến ngược lại về việc này). 29 tháng Mười một 1920	554-555
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ HIỆP ƯỚC THƯƠNG MẠI VỚI ANH. 4 tháng Chạp 1920	555
BỔ SUNG VÀO BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN SẢN XUẤT. 8 tháng Chạp 1920	555-556
*GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI ĐỂ CHUYỂN LÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. 30 hoặc 31 tháng Chạp 1920.	556
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ GRU-DI-A. 26 tháng Giêng 1921	556-557

SƠ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CÁC TÔ NHƯỢNG DẦU MỎ. 1 tháng Hai 1921	557
*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ KIỂM TRA VIỆC CÁC BỘ DÂN ỦY CHẤP HÀNH CÁC NGHỊ QUYẾT VÀ NHIỆM VỤ DO HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG VÀ HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY GIAO CHO. 1 tháng Hai 1921	558
NHỮNG ĐIỂM SỬA ĐỔI VÀ BỔ SUNG ĐỐI VỚI NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG VỀ VẤN ĐỀ ĐẤU TRANH KHẮC PHỤC TÌNH TRẠNG KHỦNG HOẢNG CHẤT ĐỐT. 11 tháng Hai 1921	558-559
ĐỀ NGHỊ GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA VỀ VIỆC BÀI BỎ THUẾ BẰNG TIỀN. 16 tháng Ba 1921	559
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ CÔNG TÁC THU MUA TRONG TỈNH TAM-BỐP. 19 tháng Ba 1921	559-560
* GỬI NGÀI M. I. ĐỨT-GHÊN. 27 tháng Ba 1921	560-561
* NHỮNG ĐỀ NGHỊ VỀ DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI NGHỊ TOÀN THỂ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ ĐIỂM 13 TRONG CƯƠNG LĨNH CỦA ĐẢNG. 18 tháng Năm 1921	561
*GỬI V. M. MÔ-LÔ-TỐP. 18 tháng Sáu 1921	562
*GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ. Giữa 4 và 7 tháng Bảy 1921.	562
*GỬI P. A. BÔ-GĐA-NỐP. 8 tháng Bảy 1921	563
BỔ SUNG BẢN DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ VIỆC LIÊN HIỆP TRUNG ƯƠNG CÁC HỢP TÁC XÃ TIÊU DÙNG TỔ CHỨC TRAO ĐỔI HÀNG HÓA. 15 tháng Bảy 1921.	563-564

*DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ VIỆC ĐIỀU TRA BỘ DÂN ỦY NGOẠI THƯỜNG. <i>23 tháng Tám 1921</i>	564
* THƯ GỬI E. X. VÁC-GA VÀ NHỮNG LUẬN CƯƠNG VỀ VIỆC TỔ CHỨC VIỆN THÔNG TIN VỀ CÁC VẤN ĐỀ THUỘC PHONG TRÀO CÔNG NHÂN QUỐC TẾ. <i>31 tháng Tám 1921</i>	565-567
* GỬI E. X. VÁC-GA. <i>1 tháng Chín 1921</i>	568
VỀ SẮC LỆNH CỦA HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VỀ CHẾ ĐỘ ĐÓNG ĐÁM PHỤ BẰNG CHUYÊN CHỖ BẰNG XE NGỰA. <i>22 tháng Mười một 1921</i>	568-569
DỰ THẢO NGHỊ QUYẾT CỦA BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VỀ KHOẢN VAY CỦA THỤY-ĐIỂN. <i>13 tháng Ba 1922</i>	569
CÁC TÀI LIỆU CHUẨN BỊ	
DỰ THẢO ĐIỀU LỆ ĐẢNG (<i>Phương án ban đầu</i>). <i>Nửa cuối tháng Năm - tháng Sáu 1903</i>	570-578
ĐỀ CƯƠNG BÀI "HẢI CẢNG LỬ - THUẬN THẤT THỦ". <i>Sau 20 tháng Chạp 1904 (2 tháng Giêng 1905)</i>	578-581
SỰ LIÊN HIỆP CHIẾN ĐẤU ĐỂ TIẾN HÀNH KHỞI NGHĨA VÀ VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN TÁC CHIẾN. <i>Tháng Hai - tháng Ba 1905</i>	582-583
CÁC ĐỀ CƯƠNG CỦA CUỐN SÁCH "PLÊ-KHA-NỐP VÀ BÁO "TIA LỬA" MỚI". <i>Tháng Tám - tháng Chín 1905</i>	583-589
1. Lời nói đầu	583-584
2. Lời nói đầu	584-585
3. Plê-kha-nốp và báo "Tia lửa" mới	585-589
ĐỀ CƯƠNG BÀI VỀ HỘI NGHỊ XIM-MÉC-VAN. <i>Sau 26 tháng Tám (8 tháng Chín) 1915</i>	589-590
VỀ BÀI BÁO "GIAI CẤP VÔ SẢN CÁCH MẠNG VÀ QUYỀN DÂN TỘC TỰ QUYẾT". <i>Sớm nhất là 16 (29) tháng</i>	591-596

<i>Mười 1915</i>	
NHỮNG Ý KIẾN PHẢN ĐỐI NHỮNG NHẬN XÉT CỦA G. E. DI-NÔ-VI-ÉP ĐỐI VỚI CÁC BÀI "BÀN VỀ CUỐN SÁCH NHỎ CỦA GIU-NI-ÚT" VÀ "TỔNG KẾT CUỘC TRANH LUẬN VỀ QUYỀN TỰ QUYẾT". <i>Chậm nhất là tháng Bảy 1916</i>	597-611
1. Về bài báo "Bàn về cuốn sách nhỏ của Giu-ni-út".	597-601
2. Về bài nói về quyền tự quyết	601-611
DÀN BÀI BẢN BÁO CÁO VỀ CUỘC CÁCH MẠNG NĂM 1905. <i>Trước 9 (22) tháng Giêng 1917</i>	612-616
BẢN DỰ THẢO SƠ BỘ VỀ NHỮNG ĐIỀU SỬA ĐỔI TRONG CƯƠNG LĨNH ĐẢNG CÔNG NHÂN DÂN CHỦ - XÃ HỘI NGA. <i>Chậm nhất là 28 tháng Tư (11 tháng Năm) 1917</i>	616-622
VỀ CƯƠNG LĨNH. <i>Phương án làm tốt hơn. Chậm nhất là 28 tháng Tư (11 tháng Năm) 1917</i>	622-623
NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ VỀ CÁC VẤN ĐỀ CHÍNH SÁCH KINH TẾ. <i>Sớm nhất là 14 (27) tháng Chạp 1917</i>	623-624
DÀN BÀI CÁC LUẬN CƯƠNG VỀ VẤN ĐỀ KÝ KẾT NGAY MỘT HÒA ƯỚC RIÊNG RẼ VÀ CÓ TÍNH CHẤT THÔN TÍNH. <i>Đầu tháng Giêng, chậm nhất là 7 (20) 1918</i>	624-626
SƠ THẢO ĐỀ CƯƠNG VỀ CHÍNH SÁCH NGÂN HÀNG. <i>Sớm nhất là 8 tháng Tư 1918</i>	627
DỰ THẢO BAN ĐẦU "CÁC ĐỀ CƯƠNG VỀ TÌNH HÌNH CHÍNH TRỊ HIỆN NAY". <i>10 tháng Năm 1918</i>	627-629
NHỮNG NHẬN XÉT VỀ VẤN ĐỀ GIÁ QUY ĐỊNH CHO LỬA MÌ. <i>5 hoặc 6 tháng Tám 1918</i>	629
NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ TẠI PHIÊN HỌP CỦA ỦY BAN PHỤ TRÁCH VẤN ĐỀ ĐẠN DƯỢC. <i>5 tháng Chạp 1918</i>	630-631
NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ VỀ VIỆC GIÚP ĐỠ KHÁC-CỐP. <i>Giữa 3 và 17 tháng Giêng 1919</i>	631

Ý KIẾN NHẬN XÉT VỀ BẢN DỰ THẢO ĐIỀU LỆ VỀ CANH TÁC CHUNG RUỘNG ĐẤT. <i>Tháng Giêng 1919</i>	631-635
DỰ THẢO BAN ĐẦU VỀ ĐIỂM NÓI VỀ VẤN ĐỀ RUỘNG ĐẤT TRONG CƯƠNG LĨNH ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>Trước 25 tháng Hai 1919</i>	636 - 638
SƠ THẢO CHƯƠNG TRÌNH NGHỊ SỰ CỦA ĐẠI HỘI I QUỐC TẾ CỘNG SẢN. <i>Tháng Hai 1919</i>	638
NHỮNG NHẬN XÉT VỀ CÁC ĐỀ CƯƠNG "NHỮNG CƠ SỞ CỦA QUỐC TẾ III". <i>Tháng Hai 1919</i>	639 - 640
NHỮNG Ý KIẾN GHI CHÚ VỀ VẤN ĐỀ HUY ĐỘNG CÁC NGUỒN NGUYÊN LIỆU. <i>26 tháng Hai 1921</i>	640 - 642

Danh mục những thư và điện của V. I. Lê-nin, ở các tập trước của lần xuất bản này. (<i>4 tháng Mười một 1921—6 tháng Ba 1923</i>)	645-660
Danh mục những thư của V. I. Lê-nin cho đến nay chưa tìm thấy (<i>4 tháng Mười một 1921—6 tháng Ba 1923</i>).	661-699
Chú thích.....	700-947
Bản chỉ dẫn các sách báo và tài liệu gốc mà V. I. Lê-nin đã trích dẫn và nói đến	948-986
Bản chỉ dẫn tên người	987-1058
Mục lục vấn đề	1059 - 1074

PHỤ BẢN

Ảnh V. I. Lê-nin. — 4 tháng Mười 1922	XVIII-1
Thư của V. I. Lê-nin gửi A. M. Goóc-ki. — 6 tháng Chạp 1921	83 - 84
Trích thư của V. I. Lê-nin gửi các bộ dân ủy nhân việc chuẩn bị báo cáo tổng kết của Ban chấp hành trung ương các Xô- viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy tại Đại hội IX các Xô-viết toàn Nga. — 17 tháng Chạp 1921.	112 - 113
Thư của V. I. Lê-nin gửi V. A. Xmô-li-a-ni-nốp. — 17 tháng Giêng	159 - 160

Thư của V. I. Lê-nin gửi L. B. Cra-xin. 4 tháng Mười 1922	383
Thư của V. I. Lê-nin gửi C. Lát-xa-ri và nhiệm vụ giao cho thư ký. — 11 tháng Chạp 1922	416 - 417

Chịu trách nhiệm xuất bản

TRINH THỨC HUỖNH

Chịu trách nhiệm nội dung

TS. LÊ MINH NGHĨA

Biên tập nội dung: BAN KINH TẾ

Biên tập kỹ, mỹ thuật: ĐƯỜNG HỒNG MAI

Trình bày bìa: PHÙNG MINH TRANG

Chế bản vi tính: TẠ HỒNG HẠNH

Sửa bản in: BAN KINH TẾ

Đọc sách mẫu: BAN KINH TẾ

Mã số: $\frac{3K2}{CTQG - 2006}$

In 1.000 cuốn, khổ 14,5 x 20,5 cm, tại Công ty In và Văn hoá phẩm.

Giấy phép xuất bản số: 36-429/CXB-QLXB, cấp ngày 30-3-2005.

In xong và nộp lưu chiểu tháng 2 năm 2006.